

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

1684 - 1686 YILLARI ARASINDA BOLU'DA
EKONOMİK VE SOSYAL HAYAT
(835 Numaralı Bolu Şer'ine Siciline Göre)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. DOĞAN YÖRÜK

HAZIRLAYAN
ERDİNÇ ŞAHİN

KONYA 2008

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	XIX
KISALTMALAR.....	XXI
TABLOLAR.....	XXII
GRAFİKLER.....	XXII
GİRİŞ.....	XXIII
I- ŞER'İYE SİCİLLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	1
II- ŞER'İYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ.....	2
III- ŞER'İYE SİCİLLERİNİN BUGÜNKÜ DURUMU.....	5
IV- BOLU ŞER'İYE SİCİLLERİ VE 835 NUMARALI ŞER'İYE SİCİLİ.....	6
A- 835 Numaralı Bolu Şer'ie Sicili.....	7
V- BOLU'NUN KISA TARİHÇESİ.....	7
A- Bolu Adının Menşei ve İlkçağlardan Osmanlı'ya Bolu.....	7
B- Osmanlı Devletinde Bolu.....	10

BİRİNCİ BÖLÜM

TEREKE İLE İLGİLİ BELGELER

I- TEREKE KAYDI.....	15
II- AİLE YAPISI.....	21
A- Nikah Akdi ve Evlenme.....	22
B- Mehir ve Nafaka.....	22
C- Boşanma.....	23
D- Vasi Tayini.....	24
III- KÖLE İLE İLGİLİ HÜKÜMLER.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL YAPI VE DİĞER MESELELER

I- ANLAŞMAZLIK DAVALARI.....	28
A- Miras Anlaşmazlığı.....	28
B- Alacak Meselesi.....	30
C- Şikayet.....	31
D- Mülk Anlaşmazlığı.....	33
E- Yaylak ve Çayır Anlaşmazlığı.....	33
II- ADİ SUÇ DAVALARI.....	34
A- Cinayet.....	34
B- Fuhuş.....	34

C- Camus Davası.....	34
D- Yaralama	35
III- EKONOMİK YAPI İLE İLGİLİ BELGELER.....	35
A- Osmanlı Devletinde Vergi.....	35
1- Şer'i Vergiler.....	35
a) Öşür.....	35
b) Harac ve Cizye.....	35
2- Avarız Vergileri.....	37
a) Avarız Akçesi.....	39
b) Nüzul Bedeli.....	41
c) Sürsat Bedeli.....	43
d) İştira Bedeli.....	44
3- Narh.....	47
4- Mülk Satışları	50
5- Kira.....	53
6- Acem Tüccarları.....	53
IV- OSMANLI DEVLETİNDE TOPRAK DÜZENİ.....	53
A- Tımar.....	53
B- Mukataa.....	59
C- İltizam.....	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ASKERİ YAPI İLE İLGİLİ BELGELER

I- ENGÜRÜS SEFERLERİ.....	62
A- II. Viyana Bozgunu Sonrasında Gelişen Olaylar ve Sultan IV. Mehmed'in Sonu.....	62
1- Engürüs Seferi İçin Asker Temini.....	63
2- Budin ve Diğer Yerlerin Elden Çıkması.....	65
3- Sultan IV. Mehmed'in tahttan indirilmesi.....	67
II- SULTAN IV.MEHMED ZAMANINDA ANADOLU'DA EŞKIYALIK OLAYLARI.....	68
A- Haydaroğlu İsyanı.....	69
B- Katırcıoğlu İsyanı.....	70
C- Gürcü Abdünnebi İsyanı.....	70
D- Abaza Hasan Paşa İsyanı	70
E- Bolu'da Eşkıyalık Olayları.....	73

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MUHTELİF BELGELER

I- ATAMA HÜKÜMLERİ.....	77
II- VEKALET HÜKÜMLERİ.....	80
III- DİĞER HÜKÜMLER.....	80

A- Karadeniz Sahillerindeki Kale ve Köylerin Muhafazası.....	80
B- Tahrir.....	80
C- Menzil.....	81
D- Tasdik.....	81
E- Keşif.....	81
F- Diyet.....	82
SONUÇ.....	83
BİBLİYOGRAFYA.....	85
SÖZLÜK.....	90
EKLER.....	99
EK-1 835 Numaralı Bolu Şer'ie Sicili'nin Tasnifi.....	99
EK-2 835 numaralı Bolu Şer'ie Sicilinde Adı Geçen Köyler.....	102
EK-3 835 numaralı Bolu Şer'ie Sicilinde Adı Geçen Mezralar.....	103
EK-4 835 numaralı Bolu Şer'ie Sicilinde Adı Geçen Mahalleler.....	103
EK-5 835 numaralı Bolu Şer'ie Sicilinin Transkripsiyonu.....	104
1b/1 Durmuş Beşe'nin mimarlık berâtı	104
1b/2 Kısım-i Askerî'ye mektûbu	104
1b/3 Bindoksanaltı senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak cizye ve harac için ferman .	105
2b/1 Selim Ağa'nın Bolu kethüdâyerliğine vekil nasb edilmesi	107
2b/2 Yusuf Ağa'nın subaşılık mektûbu	107
2b/3 Düzce menziline ilhâk olunan hâne için fermân.....	107
3a/1 Engürüs Seferi için serdengeçti yazılması.....	109
3a/2 Engürüs seferi için serdengeçti yazılması.....	109
3b/1 Nallıhan civarında Mamalı Türkmenlerine saldıran eşkiyaların yakalanması.....	110
4a/1 Engürüs Seferine asker çağırılması.....	112
4a/2 Engürüs Seferine asker çağırılması.....	112
4b/1 Halil'in Tımar berâtı.....	113
4b/2 Sefere katılmayan Yusuf'un Tımarının elinden alınarak Mustafa'ya verilmesi.....	114
5a/1 Müfettiş Paşa hazretlerinin Anadolu'da gezen kutta'u't-tarîk eşkiyasının yakalanmasına dair buyruldu su	114
5a/2 Levendat taifesinin kefile verilerek gönderilmesi.....	115
5b/1 Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silâhdâr taifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı firûzden on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları bâbında fermân.....	116
6a/1 Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silâhdâr taifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı firûzden on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları bâbında sadr-ı a'zam mektubu	116
6a/2 Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silâhdâr taifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı firûzden on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları ve sefer hazırlıklarını tamamlamaları bâbında Dergâh-ı âli Silâhdârân ve Sipâhiyân Ağalarının emri	117
6b/1 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Bolu'dan alınacak hınta hakkında fermân	118

7a/1 Yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı firûzden on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları bâbında fermân	119
7a/2 Bolu kazâsındaki cebecilerin sefer-i hümâyûn için Dersâadete getirilmeleri hakkında fermân	120
7b/1 Engürüs seferi için Rumeli Beylerbeğlisi payesiyle sürücü tayin olunan Ali Paşa'ya gönderilen fermân	121
8a/1 Engürüs seferine katılacak asker taifesinin bir an önce gönderilmesi için buyruldu	122
8b/1 Engürüs seferi için Rumeli Beylerbeğlisi payesiyle sürücü tayin olun Ali Paşa'ya gönderilen fermân	123
8b/2 Bolu ve Karahisar sancaklarındaki tüm ze'âmet gelirlerini toplamaya Hasan Beyin vekil tayin edilmesi	124
9a/1 Engürüs Seferine iştirakte gecikenlerin sürücü Hasan Çavuş tarafından iştiraklerin sağlanması hakkında fermân.....	125
9b/1 Yeniçeri Ağası Zülfikar Ağa'nın Engürüs seferi için asker temini ile ilgi mektubu	125
9b/2 Çepni karyesinde Yakubkadı mezra'asının gelirini alan Hacı Mustafa'yı kandıran Mustafa'nın men edilmesi	126
10a/1 Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Ali'nin Bolu'daki serbest zeametinin gelirini toplamak için El-Hâc Hüseyin Ağa'ya sipariş vermesi	127
10a/2 Anadolu müfettişi Ali Paşa tarafından gönderilen eşkiyaların yakalanmasına dair buyruldu	127
10b/1 Şamîzâde Mustafa Efendi'nin Bolu ve civarındaki ze'âmetinin gelirini toplamaya Hasan Ağa'yı vekil tayin etmesi	128
10b/2 Bolu ve Devrekene kazalarının vergilerini toplama hakkının Yâren Mehmed Ağa'ya verilmesi	129
10b/3 Es-Seyyid Mehmed Çelebi'nin kâ'immakâm tayin edilmesi	129
10b/4 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Livâ-i Bolu'nun kürekçi bedel-i avârızı mâlî tahsîli için vârid olan fermân.....	129
11a/1 Müfettiş Paşa tarafından Engürüs seferinden kaçan ve askere gitmeyenlerin cezalandırılması için gönderilen buyruldu	130
11a/2 Bolu'da bulunan eşkiyaların yakalanmasına dair buyruldu	131
11b/1 Durdu, Güzelhan, Gedikali ve Araboğlu karyelerinde yakalanan eşkiyaların gönderilmesine dair buyruldu	132
11b/2 Sefer-i hümâyûn için Bolu'dan alınacak buğday ve arpa hakkında fermân	132
12a/1 Kendi rızalarıyla serdengeçti yazılıp firâr edenlerin yakalanmasına dair ferman.....	133
12a/2 Sefer-i hümâyûn için Bolu'dan alınacak zahire'nin gönderilmemesi üzerine vârid olan fermân	134
12b/1 Bolu'da Sultan Yıldırım Bayezîd Han câmi'-i şerfi vakfı müteveli başkanı olan Mehmed Ağa'ya müteveli berâtı verilmesi	135
12b/2 Eşkiyalar tarafından saldırıya uğrayan Mamalı Türkmenlerinin şikayeti üzerine Müfettiş Paşa tarafından gönderilen buyruldu	136
13a/1 Rumeli Beylerbeğisi payesiyle Anadolu'da eşkiya teftişine memur edilen Ali Paşa'ya gönderilen fermân.....	136
13a/2 Müfettiş Paşa Ali Paşa'nın firar eden asker taifesinin ve eşkiyanın yakalanmasına dair buyruldu. 138	
13b/1 Bolu mütesellimi Abdurrahman Ağa'nın ref' edilerek yerine Kenan Ağa'nın mütesellim tayin edilmesi	138

13b/2 Ahmed Ağa'nın zeameti olan Bolu Kazâsına tabi Susuzkınık, Ahmedler ve Tahirler karyelerinin bâd-ı hevâyı ahz u kabza Mehmed Beyin vekil tayin edilmesi.....	139
13b/3 Bolu sancağı mütesellimi olan Abdurrahman Ağa'nın ref' olunup yerine Kenan Ağa'nın tayin olunması üzerine Bolu Valisi Ahmed Paşa'nın buyrulduğu.....	139
14a/1 Subaşı tayini	140
14a/2 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere bedel-i sürsat için fermân	140
14b/1 Sefer-i hümayûn için Bolu'dan alınan buğdayın tamamlanarak gönderilmesi için ferman.....	141
14b/2 Bolu'dan alınacak sürsât bedelinin toplanmasında acele edilmesi hakkında fermân	142
15a/1 Budun kal'ası muhafazasına gelmeyen Yağlıca nahiyesi mutasarrıfı Mustafa'nın tımarının alınarak, sefere katılmak şartıyla Halil'e verilmesi babında berât	143
15a/2 Halil'in Yağlıca karyesi tımarının mahsulatını toplama Seyyid Ahmed'i vekil tayin etmesi.....	144
15b/1 Müfettiş Paşa Ali Paşa'nın Akkaş nam şakinin yakalanması için buyrulduğu	144
15b/2 Duranzâde Hüseyin Efendi'nin Bolu Sancağı ve nahiyeleri ile Mengen kazâsı ve tabi karyelerinde olan ze'âmetinin gelirini toplamaya Osman Kethüdâzâde Mehmed Ağa'yı vekil tayin etmesi.....	145
15b/3 Düzce pazarı menziline bakmakla yükümlü köylerden fazla vergi alınması nedeniyle bunun men edilmesi hakkında fermân.....	146
16a/1 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Bolu'nun bedeli nüzul mâlının tahsili için vârid olan fermân.....	147
16b/1 Bolu kazâsına tabi Bakırlıçaşa karyesindeki mescidi-i şerifin câmi'-i şerife tevcihi babında fermân.....	148
16b/2 Bolu kazâsına tâbi Bakırlıçaşa karyesindeki câmi'-i şerife Hasan Halife'nin hatib tayin olunmasına dair berât.....	148
17a/1 Bolu'da gedik tımarı bulunan Mehmed Cebeci'nin Süleyman Ağa'yı vekil tayin etmesi	149
17a/2 Hindîzâde Hasan Beşe'nin serdârlık metbûbu	149
17a/3 Karadeniz sahillerindeki kale ve köylerin muhâfazası için emr-i şerif.....	150
17b/1 Budun kal'ası muhâfazasına gelmeyen Güzelce karyesi mutasarrıfı olan Veli'nin tımarının elinden alınarak, sefere katılmak şartıyla Hasan'a verilmesi.	150
17b/2 Bolu ve Devrekene kazâlarının iltizâma verilmesi	151
17b/3 Bolu nâzırının Yağlıca nâhiesi'nden aldığı vergilere müdahale edilmemesi için buyrulduğu.....	152
18a/1 Cebecilerin serdârı olan Hüseyin Beşe'nin serdârlığa tekrar tayin olunması	152
18a/2 Ali'nin Bayrakdâr Ali Ağa'yı yerine vekil tayin etmesi.....	153
18a/3 Budun kal'ası muhafazasına gelmeyen Gökçesu mutasarrıfı Abdurrahman'ın tımarının elinden alınarak İsmail'e verilmesine dair tezkire	153
18b/1 Yeniçeri Serdârı Hasan hakkında fermân.....	154
18b/2 Bolu'nun Gökçe karyesi tımarı mutasarrıfı Halil'in me'mûr olduğu sefere gelmemesi nedeniyle tımarının başkasına verilmesi hakkında mektup.....	155
19a/1 Bolu'nun Gökçesu nâhiesi mutasarrıfı olan Halil'in Budun Kal'ası muhâfazasına gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Receb'e verildiğine dair tezkire	155
19a/2 Bolu'nun Yağlıca karyesi tımarına mutasarrıf olan Şarlıoğlu Mustafa'nın sefere katılmaması nedeniyle gelirine el konulması ve bin doksan altı senesinde vücûda gelen mahsûlâtını toplamaya Ahmed Beşe'nin Bolu Nazırı tarafından vekil ta'yîn edilmesi	156

19a/3 Sürsât bedelinin henüz Dersaadete gelmemesi nedeniyle bir an önce toplanarak gönderilmesine dair fermân.....	156
19b/1 Bolu'nun Sazak nahiyesi Kınık karyesi mutasarrıfı olan Mehmed Sipâhî'nin me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gitmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Süleyman Ağa'ya verilmesi	157
19b/2 Bolu'nun Eylemen karyesi mutasarrıfı olan Halil'in me'mur olduğu sefer-i hümâyûna gitmemesi nedeniyle elinden alınarak Mehmed Ağa'ya vekâleten verilmesi	158
19b/3 Beğpazarı ve tabi yerlerin muharriri olan Mehmed Halife'ye tahrîri tamamlayıp Dersaadete gelinceye kadar yardımcı olunması ve korunması hakkında fermân	158
20a/1 Bolu'nun Kirazviran dîvânı Gökpınar karyesi mutasarrıfı olan İbrahim'in me'mur olduğu sefer-i hümâyûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak başkasına verilmesi	159
20a/2 Acem tüccârlarının beytü'l-mâllerine ta'arruz olunmamak babında vârid olan hattı-ı hümâyûn	159
20b/1 Acem tüccârlarının beytü'l-mâllerine ta'arruz olunmamak babında vârid olan fermân.....	160
21a/1 Anadolu'da eşkiyâ müfettişi olan Ali Paşa'nın Gerede'deki kuttâ'u't-tarîk eşkiyâların yakalanmasına dair buyruldu.....	161
21a/2 Anadolu'daki kuttâ'u't-tarîk eşkiyası hakkında vârid olan fermân	162
21b/1 Eski Bolu Nâzırı İbrahim Ağa zamanında alacağı olan Yeniçeri efendisi Mustafa Efendi'nin borcunun ödenmesine dair fermân	163
21b/2 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere sürsât bedeli mâllarının toplanması için vârid olan fermân.....	164
22a/1 Bolu'da Şemsi Paşa Câmî'-i şerîfine Mustafa Halife'nin imam-ı sâni olarak tayin olunmasına dair berât	165
22b/1 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu Sancağından alınacak sürsât bedeli malları hakkında fermân	165
22b/2 Bin doksan yedi senesinde yapılacak olan sefer-i hümâyûn için zahîre tedârîki hakkında fermân	166
22b/3 Karacasu karyesi civarında Ilıca mevziinde Musa Paşa'nın yaptırdığı câmî'-i şerîfin müezzinliği için Molla Mustafa oğlu Mehmed'in arzuhali	167
23a/1 Bolu'dan alınacak zahîre hakkında fermân.....	167
23a/2 Bolu'da Ilıca mevziinde Musa Paşa'nın bina eylediği câmî'-i şerîfi'ne Receb Halife'nin mü'ezzinlik berâtı.....	168
23a/3 Bolu'da Ericcek karyesinde Kervansaray mezra'ası mutasarrıflığına Kemal Halife'nin tayin olunmasına dair berât.....	168
23b/1 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak cizye ve harac için ferman	169
24a/1 Cizye tahsildarı Mehmed Efendi'nin vekâlet temessükü.....	170
24b/1 Bolu'nun Kirazviran-ı Gökpınar karyesi mutasarrıfı olan İbrahim'in Budun Kal'ası muhafazasına gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Mustafa'ya verilmesi	171
24b/2 Bolu'daki tımar sahiplerinin Bolu nâzırlarını şikayet etmesi üzere vârid olan fermân	172
25a/1 Bolu'nun Balyeli karyesinin üç ayda bir 330 akçe Mîr-livâ subaşılığı tahrir olunması.....	172
25a/2 Bolu'nun Yalnızçile karyesi mutasarrıfı olan Mahmud Sipahi'nin me'mur olduğu sefer-i hümâyûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Süleyman Beğ verilmesi	173

25a/3 Kale muhafızı Ahmed'in tımarının vergilerini toplamaya Mustafa Ağa'yı vekil tayin etmesi.....	173
25a/4 Bolu'nun Zeameddin karyesi mutasarrıfı olan Ahmed'in me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Şaban'a verilmesi.....	173
25b/1 Gökçe karyesi tımarının vergi tahsilatı için Süleyman Çavuş oğlu Mehmed Ağa'nın vekil tayin edilmesi	174
25b/2 Eksik olduğu için anlaşılammıştır.....	174
25b/3 Çanak karyesi mu'allimhânesi ve cisrin mütevelliliğine Mehmed'in tayin olunduğuna dair berât....	175
25b/4 Bolu'daki ze'âmet ve tımar erbabının savaş esnasında Bolu nazırlarının yaptıklarını şikayet etmesi üzerine vârid olan fermân.....	175
26a/1 Aktarzâde es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin nikâbet mektûbu	176
26a/2 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında fermân	176
26b/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında Yeniçeri Ağası Zülfikar Paşa'nın buyrulduğu.....	177
27a/1 Engürüs seferi için cebeci yazılması hakkında fermân.....	178
27a/2 Engürüs seferi için cebeci yazılması hakkında Yeniçeri Ağası Zülfikar Paşa'nın buyrulduğu.....	179
27b/1 Sefer-i hümâyûn için cebeci temini hakkında varid olan buyrulduğu	179
27b/2 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu'nun kürekçi bedeli avârızı tahsîli için vârid olan fermân.....	180
28b/1 Sefer-i hümâyûna gitmeyen Sazak mutasarrıfı Satı'nın tımarının elinden alınarak sefere katılmak şartıyla Osman'a verilmesi	182
28b/2 Bolu kazâsındaki eşkiyanın teftişi için Şatırbaşı Yusuf Ağa'nın mübâşir tayin olunduğuna dair Müfettiş Cafer Paşa'nın buyrulduğu	183
29a/1 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinde Hoca Beğ mescid-i şerîfinin imamına tassaruf olan arazi konusunda çıkan anlaşmazlık	184
29a/2 Müfettiş Paşa Ömer Paşa tarafından Bolu'dan Amasya'ya kadar olan yerlerdeki eşkiyaların yakalanması için Mahmud Ağa'nın tayin olunması	185
29b/1 Sefer-i hümâyûn için askeri temini hakkında fermân.....	185
29b/2 Sefer-i hümâyûn için askeri temini hakkında emir.....	186
30a/1 Musli İbrahim Bey'in Bolu Kethüdâyerliğe tayin olunması.....	187
30b/1 Musli Ağa'nın kethüdâyeri tayin olunduğuna dair Cebeci başı Mustafa'nın buyrulduğu	188
30b/2 Bolu'nun Feleküddin karyesi mutasarrıfı olan Musa Mustafa'nın vefât etmesi üzerine tımarının oğlu Ahmed'e verilmesi	189
31a/1 Alpagut karyesi mutasarrıfı olan Ahmed'in tımarının vergilerini toplamaya Osman Kethüdâ'yı vekil tayin etmesi	189
31a/2 Anadolu'daki eşkiyayı yakalamaya me'mur edilen Canik mutasarrıfı Cafer Paşa'ya gönderilen fermân	190
31b/1 Anadolu'da eşkiya teftişine me'mur edilen Cafer Paşa'ya sefer-i hümâyûna asker teminine sürücü tayin olunduğuna dair gönderilen fermân.....	191
32a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında [Cafer Paşa'nın] buyrulduğu	193
32b/1 Sabık Müfettiş Ömer Paşa'nın teftiş bahanesiyle halka zulmetmesinin engellenmesi hakkında fermân	193

32b/2 İstanbul'a gelecek olan hazinenin korunması için Mustafa Ağa'nın tayin olunduğu ve gerekenin yapılması için buyruldu	194
32b/3 Sefer-i hümayûn için Cebeci temini hakkında fermân	194
33a/1 Doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere alınacak zahire hakkında fermân	195
33b/1 Doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere alınacak zahirenin satın alınmasına dair fermân.....	196
33b/2 Alınacak zahire'nin halkın istediği şartlarda alınması için vârid olan fermân.....	197
34a/1 Bolu'nun Taraklıborlu nâhiyesinde Arıcak karyesi mutasarrıfı olan Fazlı'nın me'mur olduğu Budun kal'ası muhafazasına gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Kenan verilmesine dair tezkire	197
34a/2 Gereke kazasındaki şakilerin yakalanması için Selam Ağası Beyazıd Ağa'nın mübaşir tayin olduğuna dair buyruldu.....	198
34b/1 Sefer-i hümayûn için sipâh ve silahdâr taifesinin temini için vârid olan fermân.....	198
34b/2 Sefer-i hümayûn için sipâh ve silahdâr taifesinin temini babında vârid olan mektub	199
35a/1 Bolu Sancağının arpalık olarak Yusuf Paşa'ya verilmesi	200
35b/1 Daranlı Mehmed Efendi'nin Oğulcağnek mezra'ası berâtı	201
35b/2 Bolu'nun Çanak karyesindeki mu'allimhânenin mütevelliliğine Ahmed'in tayin olunması	201
35b/3 Bolu ahâlisinin şikayeti üzerine Vanî Mehmed Efendi'nin müftülükten alınarak fetva vermesinin yasaklanması	201
36a/1 Derviş Kâdîzâde İbrahim Ağa'nın tımar berâtı	202
36a/2 Bolu'ya tabi köylerden toplanan para.....	203
36b/1 Sefer-i hümayûn için asker temini hakkında vârid olan hatt-ı hümayûn	204
37a/1 Sefer-i hümayûn için asker temini hakkında vârid olan fermân	206
37b/1 Sefer-i hümayûn için asker temini hakkında Yeniçeri ağasının mektûbu	207
38a/1 Bolu mütesellimi olup Mora'da şehit düşen Halil Paşa'nın Salih'in zimmetinde bulunan parasının Salih'in varislerinden tahsil edilmesi hakkında vârid olan fermân.....	208
38a/2 Bolu kazasından alınacak zahire miktarlarında indirim yapılması hakkında vârid olan fermân	209
38b/1 Bolu sancağından alınacak zahire bedellerinin tahsilinde geç kalınmasından dolayı vârid olan fermân	210
38b/2 Bolu sancağından alınacak kürekçi bedeli avâızları hakkında vârid olan fermân.....	210
39a/1 Sefer-i hümayûn için Bolu'ya kadar olan yerlerdeki asker taifesinin toplanıp İstanbul'a getirilmesi için fermân.....	211
39a/2 Sefer-i hümayûn için Bolu'ya kadar olan yerlerdeki asker taifesinin toplanıp İstanbul'a getirilmesi için buyruldu	212
39b/1 Ulak fermânı.....	213
39b/2 Sofî İmâmı İbrahim Halife'nin vakf mezra'a berâtı	213
39b/3 Nefs-i Bolu ve Üskübi'den alınacak zahîre bedelleri tahsiline Kartoğlu demekle maruf Abdullah'ın me'mur olduğuna dair fermân	214
40a/1 Sefer-i hümayûn için alınacak zahîre hakkında varid olan fermân.....	215
40a/2 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak bedel-i sürsât hakkında vârid olan fermân.....	216
40b/1 Sefer-i hümayûn için asker temini hakkında vârid olan fermân	216

40b/2 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan buyruldu	217
41a/1 Seyyid el-Hâc Abdurrahman Çelebi'nin nikâbet mektûbu	218
41a/2 Geçidviran mezra'asına Mehmed Eyyubi'nin mezra'adar olduğuna dair berât.....	219
41b/1 Bolu ulemasının şikayeti üzerine Üskübi kadısı olan Ahmed hakkında vârid olan fermân	219
41b/2 Pilada karyesi mutasarrıfı olan Ömer'in vefatı üzerine tımarının oğlu Mehmed'e verilmesi için vârid olan fermân.....	220
42a/1 Bolu sancağından ordu-yı hümâyûna gönderilecek hazine hakkında vârid olan fermân.....	221
42a/2 Bolu Sancağından alınacak zahire bedellerinin tahsili için vârid olan fermân	222
42b/1 Bolu Sancağından alınacak zahire bedellerinin bir an önce tahsili için vârid olan fermân	223
42b/2 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân	223
43a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan buyruldu	224
43a/2 Vezir Mustafa Paşa'nın Bolu'daki haslarından olan gelirinin gönderilmesi için fermân	225
43a/3 Subaşı tayini	225
43b/1 Matbah-ı Amire için alınacak olan bedel-i nüzul malını toplayan Yusuf zimmetinde bulunan 3 bin esedi gurusun gönderilmesi için ferman	226
43b/2 Bolu sancağında meydana gelen eşkiyalık olayları ve halkın durumu	226
44a/1 Müfettiş Cafer Paşa tarafından eşkiyalardan Yedigâr, Yeğen Bölükbaşı ve Bozoğlan vesair hakkında vârid olan buyruldu	227
44a/2 [Müfettiş Cafer Paşa]'nın Bolu sancağındaki eşkiyalar hakkında vârid olan buyruldu	228
44b/1 Maslak mezra'ası vakfi mutasarrıflığının Şeyh Halil Efendi'ye verildiğine dair berât	229
44b/2 Matbah-ı Amire için Bolu'dan alınacak olan bedel-i nüzul malını toplayan Yusuf'un zimmetinde bulunduğu iddia edilen para hakkında soruşturma yapılması.....	230
45a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân	231
45b/1 Bolu'nun Bozarmud karyesinde medfûn bulunan Şeyh Kemal'in evlatlarının Bağçe karyesindeki toprağından avarız vergilerinin alınmak istendiğine dair şikayetleri üzerine vârid olan fermân	232
45b/2 Bolu sancağı mütesellimliğine Kenan Ağa'nın tayin olunması.....	233
46a/1 Sefer-i hümâyûn için alınacak zahire bedellerinin gönderilmesinde acele edilmesi için vârid olan fermân.....	233
46a/2 Bolu kazasına tabi Dadani karyesindeki cami-i şerifin hatibliğine Mustafa Efendi'nin tayin olduğuna dair berât.....	234
46b/1 Bolu kazasında Yusuf'un mutasarrıf olduğu tımara Pirioglu Mehmed Çelebi'in vekil tayin olunması	235
46b/2 Bolu kazasının Sazak nahiyesi karyelerinden Karaca karyesindeki Sevindik Demirci adlı vakf mezra'anın Mustafa'ya verildiğine dair berât.....	235
46b/3 Bolu sancağının zahiresini satın almaya memur olan Abdullah'ın Samako kazasından aldığı zahire hakkında çıkan anlaşmazlık hakkında vârid olan ferman	236
47a/1 Yeniçeri Efendisi Mustafa Efendi'nin nâzır İbrahim Ağa'da olan akçesi husûsunda vârid olan fermân	236
47a/2 Müfettiş Paşa Cafer Paşa tarafından eşkiyalar hakkında gönderilen buyruldu	238

47b/1 Bolu kazasına tabi Koz-ı Kebîr, Merkezler, Poyrazlar ve Mülkviran karyelerinin vergilerini toplamaya memur olan Sefer Beğın Ali'yi vekil tayin etmesi	238
47b/2 Hüdavendigâr ve Bolu sancaklarında ze'âmeti olan Kaftancı Murtaza Ağa'nın Doğancı Mustafa Beğe iltizama vermesi	239
47b/3 Bolu kazası ve tabi kazalarda bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere alınacak vergiler için Bolu nazırının Mehmed Çavuşzâde İbrahim Ağa'yı vekil tayin etmesi.....	239
48a/1 Müfettiş Halil Paşa'nın eşkıya taifesi hakkındaki buyruldu.....	240
48a/2 Yığılca ve sâ'ir nahiyelerin mahsulatını toplamak için vekil tayin edilmesi	240
48a/3 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu'nun bedel-i nüzul mâlının tahsîli için vârid olan fermân.....	241
48b/1 Receb Efendi'nin Bolu'ya nâ'ib tayin olunması	242
48b/2 Bolu sâkinelerinden Rukiyye Hanımın vefât eden kocası Salih'in terekesi hakkında vârid olan fermân	242
48b/3 Kastamonu, Kengiri ve Bolu sancaklarındaki tazıların İstanbul'a gönderilmesi için vârid olan fermân	243
49a/1 Bolu mütesellimliğine Hüseyin Beğın tayin olunması	243
49a/2 Müfettiş Paşa tarafından Kuzu Bölükbaşı hakkında gönderilen buyruldu.....	244
49b/1 Vezir Mustafa Paşa'nın haslarındaki cebelü bedellerinin tahsili için vârid olan fermân.....	244
49b/2 Kütahya ve Karaman eyâletlerindeki cebelü bedellerinin tahsili için vârid olan buyruldu	245
50a/1 Tereke kaydı	245
50a/2 Tereke kaydı	247
50b/1 Seferi-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân	248
51a/1 Seferi-i hümâyûn için asker temini hakkında Sadr-ı a'zam mektûbu	250
51b/1 Seferi-i hümâyûn için asker temini hakkında Musla Ağa'nın mektûbu	251
52a/1 Seferi-i hümâyûna çağrılan neferâtın gelirken yol üzerindeki halka zulüm etmemesi hakkında vârid olan fermân.....	252
52b/1 Bolu kazasında olan asker tâ'ifesi	253
53a/1 Bolu kazasında Yücek mevkiindeki mechul cesed için keşif yapılması.....	258
53a/2 Menzillerde Ulaklara verilecek atlar hakkında vârid olan fermân.....	258
53b/1 Engürüs seferine katılmayan Sûkî karyesi mutasarrıfı Mehmed'in tımarının elinden alınarak Halil'e verilmesine dair vârid olan fermân.....	259
53b/2 Bin doksan sekiz senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak cizye ve harac için ferman	259
54a/1 Bolu kazasına tâbi' Karaağaç karyesi sakinlerinden Mustafa Beğın vefât etmesi üzerine küçük çocukları için Belkıs Hâtûn'un vasî tayin edilmesi	261
54b/1 Bolu'nun Demirciler karyesinden Çıkma Saraylı Ayşe bint-i Abdullah'ın verâseti	262
54b/2 Bolu'nun Demirciler karyesinden Çıkma Saraylı Ayşe bint-i Abdullah'ın verâseti	263
55a/1 Kıbrıs kazâsı Çeltikveren karyesi mutasarrıfı olan Mehmed Ağa'nın Ahmed Ağa'dan şikâyetçi olması	264

55a/2 Bolu'nun Çıknlı karyesinden Ali Beğ'e saldıran Mustafa Beşe ve arkadaşlarının serkeşliklerinin tespit edilmesi	264
55b/1 Tereke kaydı	265
56a/1 Nafaka bağlanması	270
56b/1 Alacak Meselesi	271
56b/2 Tereke kaydı	271
56b/3 Nafaka bağlanması	272
57a/1 Karaağaç bâzârı denilen yerde meydana gelen yaralama hadisesinde anlaşmaya varılması	273
57a/2 Tereke kaydı	273
57b/1 Vakıf kaydı	275
57b/2 Bolu'nun Çay-ı Gökpınar karyesi sakinlerinden Mustafa ve Abdülğani bin Mehmed'in mal ve mülküne zarar veren Mustafa bin Yusuf arasında anlaşma sağlanması	276
58a/1 Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut karyesi sakinlerinden Gevher bint-i Mehmed'in malının bir kısmını zevcesine hibe etmesi	277
58a/2 Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut karyesi sakinlerinden Hadice bint-i İbrahim'in vefât edince malını infâk etmek üzere damadına bırakması	278
58a/3 Bolu kazâsının Tekye karyesinden İsmail bin Mehmed'in eşkiyalık yaptığıının tespit edilmesi	278
58a/4 Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut karyesi sakinlerinden Abdünnebi bin Mehmed'in değirmendeki hisselerinin bir kısmını Re'îs-zâde Mehmed Efendi'ye satması	279
58b/1 Bolu kazâsının Debbâğlar mahallesinden Sâkine bint-i Mahmûd'un zevcesinden kalan Hoca Beğ mahallesinde ki arsasını Ali Çelebi'ye satması	279
58b/2 Bolu kazâsı karyelerinden Seyyidler karyesi sakinlerinden Seyyid Ömer Çelebi bin Seyyid el-Hâcc Ahmed'in vefâtı üzerine oğlu Osman'a annesinin vasî tayin edilmesi	280
58b/3 Tereke kaydı	280
59a/1 Çerkeş kazâsına tabi Kıvırcık kasabasının Abdi mahallesi sakinlerinden Mehmed Ağa bin el-Hâcc Ali'nin sefer sırasında zarara uğraması	282
59b/1 Bolu'nun Alpagut Demirciler karyesi sakinlerinden Ahmed bin Mehmed'in Mustafa Çelebi'ye bağçesini satması	283
59b/2 Bolu'nun Gölyüzü mahallesinden vefât eden Mehmed'in kızı Ayşe'ye annesi Fâtı Hâtûn'un vasî tayin edilmesi	284
59b/3 Bolu'nun Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden Sâkine Hâtûn bint-i Mehmed'in arsasını zabt edenlerden şikâyetçi olması	284
60a/1 Karaçayır mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mustafa'nın Cemâleddin Halife'ye arsa satışı	285
60a/2 Tereke kaydı	285
60b/1 Bolu'nun arpalık mutasarrıfı olan Yusuf Paşa'nın Bolu mütesellimi Ken'ân Ağa'dan şikâyetçi olması	287
60b/2 Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden vefât eden Şefika Hâtûn bint-i Ömer'in küçük oğlu Ömer'e anneannesi Âlime Hâtûn'un vasî tayin edilmesi	288
60b/3 Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden vefât eden Şefika Hâtûn bint-i Ömer'in çocukları Ömer ve Fâtıma'ya Râfi'a Hâtun'un vasî tayin edilmesi	288

61a/1 Tereke kaydı	289
61b/1 Kira davası.....	293
62a/1 Tereke kaydı	294
62b/1 Yârân Mehmed Ağa'nın menzilci tayin olunması.....	297
62b/2 Mülk satışı	298
62b/3 Mülk ve hisse satışı	299
63a/1 Mülk ve hisse satışı.....	300
63a/2 Tereke kaydı	300
63b/1 Tereke kaydı	301
63b/2 Bolu'nun Dîvânkır karyesindeki mezra'a'nın Fâtîma Hâtûn ve çocuklarının olduğunun tasdik edilmesi	302
63b/3 Mülk satışı	303
64a/1 Mülk satışı	303
64a/2 Bolu'nun Debbâğlar mahallesinden vefât eden Mehmed'in oğlu Mehmed ve kızı Hadîce'ye annelerinin vasî tayin olunması	304
64a/3 Tereke kaydı	305
64b/1 Bolu'nun Taşoluk karyesi sakinlerinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Abdullah'ın verâsetinde çıkan anlaşmazlık.....	305
64b/2 Tereke kaydı	306
65a/1 Mülk satışı	308
65a/2 Bolu'nun Çıkınlar karyesinden vefât eden Mahmûd Efendi'nin verâseti.....	309
65b/1 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden el-Hâcc İbrahim'in verâseti.....	309
65b/2 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden es-Seyyid el-Hâcc Mehmed'in verâseti.....	310
66a/1 Bolu'nun Gölyüzü mahallesinde öldürülen Sarucalar karyesinden Osman Beşe bin Ömer için keşif yapılması	311
66a/2 Düzce Pazarı kazası karyelerinden Darıyeri karyesinde yakalanan Yusuf bin Abdullah ve Hasan bin Abdullah adlı gulamların sahiplerine iade edilmesi	312
66b/1 Bolu'nun Karaağaç karyesinden vefât eden Mustafa Ağa ibn-i el-Hâcc Yusuf'un verâseti	313
66b/2 Tereke kaydı	314
67a/1 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden es-Seyyid el-Hâcc Mehmed'in verâseti.....	316
67b/1 Tereke kaydı	317
67b/2 Tereke kaydı	318
68b/1 Tereke kaydı	321
69a/1 Tereke kaydı	323
69b/1 Tereke kaydı	325
70a/1 Tereke kaydı	328
70a/2 Tereke kaydı	329
70b/1 Tereke kaydı	331
70b/2 Tereke kaydı	331
70b/3 Bolu'nun Karaağaç karyesinden vefât eden Memi Çavuş'un verâseti	332

71a/1 Tereke kaydı	333
71b/1 Tereke kaydı	335
71b/2 Mülk satışı	335
71b/3 İznikmid' de Kertil mahallesinden Belkıs Hâtûn'un verâseti.....	336
72a/1 Tereke kaydı	338
72b/1 Tereke kaydı	339
72b/2 Tereke kaydı	340
73a/1 Tereke kaydı	342
73b/1 Verâset anlaşmazlığı.....	344
73b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti.....	345
74a/1 Köle davası	346
74a/2 Tereke kaydı	347
74b/1 Vefât eden Mustafa Efendi'nin sağlığında zevcesi Nev râ'ya mal ve mülkünü bıraktığına şehâdet edilmesi	348
74b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti.....	348
75a/1 Tereke kaydı	350
75a/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti.....	351
75b/1 Tereke kaydı	351
75b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti.....	352
76a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti.....	354
76b/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti.....	355
77a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed Efendi'nin verâseti	357
77a/2 Bezci-zâde demekle maruf İsmail Çelebi bin Mehmed Efendi'nin Bolu'nun Debbâğlar mahallesindeki arsasının satışı.....	358
77b/1 Bezci-zâde demekle maruf İsmail Çelebi bin Mehmed Efendi'nin Bolu'nun Debbâğlar mahallesindeki arsasının satışı.....	358
77b/2 Bolu kazâsı karyelerinden Değirmenözü karyesi sâkinelerinden Kezban Hatu'un İnce Hamamında boğularak vefât eden kızı Kamile için davacı olmaması	359
77b/3 Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakinelerinden Fatıma'nın babasından mirâs kalan cariyesi Belkıs'ı azad etmesi	360
78a/1 Bolu kazasına tabi Alpagut karyesi sakinlerinden vefat eden İbrahim bin Mehmed'in kızı Saliha'ya vası tayini	360
78a/2 Bolu kazasına tabi Çatak karyesindeki mu'allimhane ve buna vakf olan değirmenin harab olması nedeniyle tahkiki neticesinde yeniden değirmen yapılmasına izin verilmesi	361
78a/3 Bolu'nun Çayır karyesinden vefât eden Receb bin Mahmud'un verâseti.....	361
78b/1 Budin muhafazasına gitmeyen Veli'nin Sazak karyesi ve civarındaki tımarının elinden alınarak Yozgatlı Receb Beğe verilmesi babında berât.....	362

78b/2 Beğpazarı kazâsı karyelerinden Kızılsaray karyesi sakinlerinden el-Hâcc Mahmûd bin el-Hâcc Hüseyin'in Vasîl adlı kölesinin Bolu'nun Semerkand mahallesinden Yâren Mehmed Ağa tarafından alıkonulduğu	363
79a/1 Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sakinlerinden Ömer bin Abdullah Efendi'nin camus ineğini kesen Debbâğlar mahallesinden Çizmecioğlu Mehmed Beşe bin Ahmed arasındaki dava.....	364
79a/2 Bolu kazâsına tabi Demirciler karyesinden Ayşe Hatun'un boşandığı kocası Hasan bin Mehmed'den olan alacaklarından vazgeçmesi.	365
79b/1 Bolu kazasına tabi Sancak karyesi ahâlisinden vefât eden Bayram Beğ bin Abdullah'ın küçük kızları Ümmühânî ve Râbi'a'ya valideleri Melikân Hatun'un vasî tayini	365
79b/2 Bolu kazâsına tabi Sancak karyesi sakinlerinden olup vefât eden Bayram Beğ bin Abdullah'ın kölesi Ayvaz bin Abdullah'ın azad edilmesi	366
79b/3 Bolu'nun Karaçayır mahallesi sakinlerinden Aktaşzâde es-Seyyid Ahmed Efendi bin Mustafa'nın Çâkeşe karyesindeki tarlasının satışı	367
80a/1 Anadolu Müfettişliğine Ömer Paşa'nın tayin olunması.....	367
80a/2 Anadolu müfettişliğine tayin olun Ömer Paşa'nın Memâlik-i Anadolu'daki hırsız, harâmi ve kuttâ'ut-tarîk eşkiyâsının yakalanmasına dair buyrulduğu	368
80b/1 Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sakinlerinden Uğuncu-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed ile Bağçe karyesinde Mustafa bin Mehmed arasındaki camus davası	369
80b/2 Ahmed Efendi'nin Bolu kazası ve nahiyelerinde naib tayin olunması.....	370
81a/1 Bolu'ya tâbi Borlu kazası karyelerinden Kuğaru karyesi sakinlerinden olup katledilen Abdi bin el-Hâcc Fazlı'nın diyetinin ödenmesi.....	370
81a/2 Bolu'ya tabi Pavli kazası karyelerinden Göni karyesi sakinlerinden olan Muharrem bin Mehmed'i öldüren Kurupazar kazâsı Eymür karyesinden Halil Kethüda bin Rahmeti'nin kısas cezasına hüküm verilmesi	371
81b/1 Tasdik.....	371
81b/2 Viranşehir kazâsı sakinlerinin Bolu'da bâcdâr olan Veli Ağa bin Receb'ten şikayetçi olmaları	372
82a/1 Bolu kazâsına tabi Tekye karyesinden fuhuş yaptıran Fatıma binti Ramazan'a gereken cezanın verilmesi.....	373
82a/2 Mülk satışı	374
82a/3 Boşanma davası	374
82b/1 Kurun Kal'asında fevt olan İbrahim Ağa'nın borçlarının varisleri tarafından ödenmesi	375
82b/2 Bereketzâde mahallesi sakinlerinden Ali Ağa'nın evinde misafir iken vefat eden İshak Efendi'nin borçlarının ödenmesi ve vekil tayini	376
83a/1 Bereketzâde mahallasi sakinlerinden Ali Ağa'nın evinde misafir iken vefat eden İshak Efendi'nin borçlarının ödenmesi ve vekil tayini	378
83b/1 Miras'tan pay alma.....	379
83b/2 Nafaka talebi	379
83b/3 Mülk satışı	380
83b/4 İstanbul'da Osman Paşa odaları denilen odalarda sakin olan Hasan bin Ahmed'in kefâletiyle Kanlı Müezzîn Vakfı mütevellisi Mehmed Efendi'nin Ömer Ağa'dan aldığı mallar	380

84a/1 Bolu'da Acem hanındaki zimmilerin Cevizler Dibi denilen tarladaki cevizlerine taarruz eden Osman Çelebi bin Nu'man'dan şikayetçi olmaları	381
84a/2 Mülk satışı	382
84b/1 Kısmet-i Askerî'ye mektûbu	383
84b/2 Bolu'nun Güğüm karyesi sakinlerinden İbrâhim bin Îsâ'yı katleden Bayram bin Hasan'dan varislerinin davacı olmaması	383
84b/3 Boşanma davası	384
84b/4 Mülk satışı	384
85a/1 Vasî tayini	385
85a/2 Bolu'nun Semerkand mahallesi sakinlerinden vefât eden el-Hâcc Ahmed bin Derviş Mehmed'in verâseti	385
85a/3 Eksik olduğu için konusu tespit edilememiştir	386
85b/1 Mülk ve hisse satışında çıkan anlaşmazlık	386
85b/2 Bağdad'dan gelen piyade neferlerine Akkaş nam şakinin adamları olduğu iddia edilen elli altmış kadar eşkiya grubunun saldırması üzerine piyadelerin şikayetçi olması	388
86a/1 Bolu'nun Pil ? Karaağaç karyesinde kaybolan ve ölen küçük kız için yapılan tahkikat	388
86a/2 Bolu'nun Karamanlı mahallesinden vefât eden Fâtıma bint-i el-Hâcc Veli'nin kızı Meryem'e vasi tayini	389
86b/1 Rukiye Hânımın Süleyman Beğden boşanması	390
86b/2 Tereke kaydı	390
87a/1 Kılıçla yaralanan bir camusun kıymetinin belirlenmesi	392
87a/2 Bolu'nun Akpınar mahallesi sakinlerinden vefât eden Zeynî-zâde Ahmed Efendi'nin verâseti	393
87b/1 Kal'a-i Sultânî mustahfızlarından Hüseyin Beyin Bolu'nun Akşar karyesindeki tumarının mahsulatını toplamaya vekil tayin ettiği es-Seyyidd el-Hâcc İsmail'den şikayetçi olması	394
88a/1 Bolu'nun Kedriç karyesi sakinlerinden vefât eden Mehmed Beğ ibn-i İbrâhim'in verâset anlaşmazlığı	395
88a/2 Bolu'nun Kıssahanlar karyesinden Rukiye Hânımın nafaka davası	395
88b/1 Bolu'nun Berek karyesinde yanarak ölen Ahmed Sûfi'nin oğulları için Muhzirbaşı Mustafa'nın keşifte bulunması	396
88b/2 Bolu'nun Berek karyesinde yanarak ölen Ahmed Sûfi'nin oğulları için diyet talebinde bulunması ...	397
89a/1 Düzcepazarı'nda eşkiyalık hareketi	398
89a/2 Merzifon'un el-Hâcc Hasan mahallesi sakinlerinden Ahmed Bey'in firar eden kölesi Ayvaz'ın Bolu'da Abdullah Ağa'nın elinde olmasından dolayı açılan dava	399
89b/1 Yaylak ve çayır anlaşmazlığı	399
89b/2 Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden vefât eden Kara Osman'ın çocuklarına sene sonuna kadar kalan mallarından nafaka bağlanması	401
90a/1 Bolu kazâsı ve nahiyelerinin arpalıklarının Hasan Efendi'ye verilmesi	401
90a/2 Düzcepazarı karyelerinden Darıyeri ahalisinin Milan-ı Süfla ve Tutlar karyeleri ahalisinden şikayetçi olmaları	401
90a/3 Tereke kaydı	402

90b/1 Mülk satışı	403
90b/2 Mülk satışı	404
91a/1 Mülk satışı	404
91a/2 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden Fatma Hatun bint-i Hüseyin'in verâseti	405
91a/3 Eksik olduğu için konusu tespit edilememiştir	406
91b/1 Tereke kaydı	406
91b/2 Tereke kaydı	407
92b/1 Nafaka bağlanması	411
92b/2 Mülk anlaşmazlığı	411
93a/1 Tereke kaydı	412
93b/1 Arazi taksimi	414
93b/2 Bolu'nun Çukur mahallesi sakinlerinden vefât eden Mehmed Ağa'nın verâseti	415
93b/3 Bolu'nun Karaağaç karyesinden vefât eden Mehmed Çavuş bin Mahmud Bey'in verâseti.....	415
94a/1 Bolu'nun Karamanlı mahallesinden Şeyh İsmail Efendi'nin arsasını satması	416
94a/2 Tereke kaydı	416
94b/1 Mukâta'a berâtı	418
94b/2 Bolu'nun Semerkand mahallesi sakinlerinden Molla Yusuf bin el-Hâcc Halîl'in satın aldığı Boğdanlı köleler hakkındaki dava.....	419
94b/3 Mudurnu'da vefât eden Bostancı Deli Ahmed'in mirâsına eski Bolu mütesellimi Abdurrahman Ağa tarafından el konulmasından şikayetçi olunması	420
95a/1 Bolu'nun Câmî-i Cedîd mahallesinden vefât eden Abdullah Efendi'nin verâseti	421
95a/2 Bolu'nun Karagöz karyesinden vefât eden Mehmed Şemseddin'in kızlarına annesinin vasi tayin edilmesi	422
95a/3 Bolu'nun Otakçılar mahallesinde vefât eden Bezci-zâde Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi'nin cariyesinin azad edilmesi.....	422
95b/1 Tereke kaydı	423
95b/2 Serdengeçti neferlerinin zahiresi	425
95b/3 Mahmiyye-i Konstantiniyye sakinlerinden Bezci-zâdeler denilen es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmail Çelebi'nin Bolu'nun Debbâğlar mahallesi civarında Köprübaşı mevkiindeki arsasını satması	425
96a/1 Mahmiyye-i Konstantiniyye sakinlerinden Bezci-zâdeler denilen es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmail Çelebi'nin Bolu'nun Durmuşlar karyesindeki arsasını satması.....	426
96a/2 Bolu nezâreti ve Konrapa çeltiği mukata'asının verilmesi	426
96b/1 Bolu'nun Sûfi karyesinden vefât eden Hasan'ın oğlu Ali'ye vâsi tayin edilmesi	427
96b/2 Ebî Eyyûb Ensârî mahallatından Otakçılar mahallesi ahalisinden vefât eden Bulur-zâde Mustafa Efendi'nin zevcesi Ayşe Hâtûn'un Veliyyüddîn Efendi bin el-Hâcc Mehmed'i vekil tayin etmesi	427
96b/3 Bolu'nun Akçakavak karyesinde Bezci-zâde es-Seyyid Hasan Çelebi bin Mehmed Efendi'nin vakf mezra'a toprağına Abdurrahman bin Şâh Beğ'in müdahale etmesi	428
97a/1 Bolu'nun Çıkınlar karyesinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın cariyesinin azat edilmesi	429

97a/2 Bolu'nun Çıknlar karyesinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın cariyesinin azat edilmesi	430
97a/3 Bolu'nun Çıknlar karyesinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın cariyesinin azat edilmesi	431
97b/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti.....	431
97b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın çocuklarına annelerinin vâsi tayin edilmesi	432
97b/3 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti.....	433
98a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti.....	433
98a/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti.....	434
98b/1 Tereke kaydı	435
98b/2 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinden el-Hâcc Hüseyin bin Ali'nin verâseti.....	436
99a/1 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinden el-Hâcc Hüseyin bin Ali'nin çocuklarına annelerinin vâsi tayin edilmesi	438
99a/2 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinden el-Hâcc Hüseyin bin Ali'nin verâseti	438
99b/1 Sefer-i hümâyûn için askerlerin yollanması babında Yeniçeri Ağası Zülfikar Ağa'nın mektubu.....	439
99b/2 Bolu'nun Çele karyesinde mutasarrıf olan Muharrem'in sefer-i hümâyûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Mehmed'e verilmesi.....	440
99b/3 Bolu'nun Hızırşeyhler karyesinden İsmehan bint-i Hasan'ın kocasından boşanması	440
100a/1 Tereke kaydı	441
100a/2 Tereke kaydı	443
100b/1 Kaftancı Murtazâ Ağa'nın iltizam olarak aldığı yerlerin gelirinde çıkan anlaşmazlık	443
100b/2 Bolu'nun Kürekli karyesinden Hasan Beşe'nin arsasını satması	444
101a/1 Bolu'daki bazı Yeniçerilerin şekâvetlerinin önlenmesi için gönderilen fermân.....	445
101a/2 Bolu kazâsında Yeniçeri serdârı olan Hasan'a [Yeniçeri] Ağası tarafından bölgedeki bazı Yeniçerilerin şekâvetlerinin önlenmesi için gönderilen mektubu.....	446
101b/1 Tereke kaydı	446
102a/1 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden Yayla-zâde el-Hâcc Ahmed'in oğlu Seyyid Ömer'e annesinin vasi tayin edilmesi.....	449
102a/2 Bolu'nun Karamanlı mahallesinden vefât eden el-Hacc Mustafa bin Bâyezîd'in oğlu Mehmed'e annesinin vasi tayin edilmesi.....	449
102a/3 Bolu'nun Çâkeşe karyesi sakinlerinden Bayram ibn-i el-merhûm Receb ile Durdu bin el-merhûm el-Hâcc Abdi arasındaki mülk ve arazi anlaşmazlığı.....	450
102b/1 Seyyid Muslu'nun kaybolması	450
102b/2 Tereke kaydı	451
103b/1 Tereke kaydı	455
103b/2 Üstürgon(?) Kalesi altında katledilen Arslan Mehmed Paşa'nın verâseti	456
104a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin Rus asıllı kölesi İbrahim bin Ken'ân'ı azat etmesi.....	457
104a/2 Bolu'nun Karaağaç karyesinden İbrahim Beğ'in parasına el koyan Ahmed Ağa ile anlaşması.....	458

104b/1 Seyyid Ahmed Çelebi'nin Bolu'nun Hoca Beğ mahallesindeki arsasını satması.....	458
104b/2 Tereke kaydı	459
105a/1 Tereke kaydı	461
105b/1 Bolu'nun Aslı Hâtun mahallesi sakinlerinden Kâtib Mustafa Efendi'nin verâseti	463
105b/2 Tereke kaydı	464
106a/1 Bolu'nun Karaağaç karyesi sakinlerinden İbrahim Beğ'in odun hizmeti karşılığında Mustafa Çelebi'ye verdiği paranın oduncu reayasına verilmemesi	466
106a/2 Tereke kaydı	466
106b/1 Tereke kaydı	467
107a/1 Bolu'nun Karaköy karyesinden Hüseyin Beşe bin Hasan'ın Boyacılar pazârındaki dükkânını satması	469
107a/2 Bolu'nun Çukur mahallesi sakinlerinden Fâtıma bint-i Mehmed adlı kadına cebeci ve yeniçeri taifesinden birkaç kişinin saldırması	469
107a/3 Bolu'nun Gölyüzü mahallesinden vefât eden Kara Osman bin Abdullâh'in oğlu Ömer'e annesi Ümmühânî bint-i İbrâhim'in vasi tayin olunması.....	470
107b/1 Bakkallar için Narh fiyatları	471
108a/1 Bolu pazârında olan kasapların isimleri.....	472
108a/2 Üstâd Piri Çelebi'nin pazârbaşı tayin olunması	473
108a/3 Bakkal narh fiyatları	473
108a/4 Narh fiyatları	473
108a/5 Sûfi karyesinden el-Hâcc Hasan bin Usta Mûsâ'nın dellâl tayin olunması	474
108a/6 Ekmek fiyatları	474
109a/1 Eksik olduğu için konusu tespit edilememiştir	474

ÖNSÖZ

XVII. yüzyılın ikinci yarısına girildiğinde Sultan IV. Mehmed yedi yaşında tahta çıkarılmıştı. Saltanatının ilk sekiz yılı annesi Hatice Turhan Sultan ile büyük annesi Kösem Sultan arasındaki çekişmelere sahne olan IV. Mehmed Kösem Sultanın öldürülmesi ve Turhan Sultanında Köprülü Mehmed Paşa'nın Sadrazamlık şartlarını kabul etmesi ile kendisini tamamen avcılığa verdi. Zamanının büyük kısmını Edirne'de geçiren IV. Mehmed döneminin en önemli hadisesi ise 1683 yılındaki Viyana bozgunudur. Sadrazam Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın Viyana'yı almak isteği sonuçsuz kalmış, devlet uzun yıllar sürecek bir savaş sürecine ve felaket yıllarına girmiş oldu. Osmanlı Devleti'nin bu zor yıllarında dahi av merakından vazgeçmeyen IV. Mehmed için de artık sonun başlangıcı olacak yıllar gelmişti.

Bu çalışmamız da 835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilini incelemeye çalıştık. Özellikle Viyana bozgunu sonrası 1684 ile 1686 yıllarını kapsamakta olup devletin içine düştüğü durumu yansıtmaya bakımından önemli bilgiler içeren bu sicil, Mühimme Defterlerinin kesildiği bir döneme denk gelmekte ve Engürüs Seferleriyle ilgili oldukça fazla hüküm içermektedir. Bunların hemen hemen hepsi asker temini ile ilgilidir.

Dönemin askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel bir çok unsurunun yansıdığı çalışmamızda muhtelif konular çok olması nedeniyle Bolu'nun sosyal ve ekonomik hayatı hakkında geniş bir malumat elde edilmiştir.

835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicili üzerinde yapılan bu çalışmamızda bir giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Girişte Şer'iyeye Sicilleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ayrıca Şer'iyeye Sicillerinin genel durumu ve 835 numaralı Bolu Şer'iyeye siciliyle ilgili olarak da bilgi verilmiştir. Bu bölümde Bolu'nun kısa tarihçesinden de bahsetmeye çalıştık.

Çalışmamızın birinci bölümünde tereke kayıtlarına, vasi tayinlerine, boşanma, mehir, nafaka ve kölelikle ilgili hükümlere yer verdik. İkinci bölümde ekonomi ağırlıklı belgeler üzerinde çalıştık. Özellikle avarız vergilerinin yoğun olduğu bu bölümde haraç ve cizye ile ilgili belgelere de yer verdik. Ayrıca tımar sistemi ile ilgili bilgi vererek sefere katılmadıkları için tımarı elinden alınanlar ile ilgili belgelerde bu bölümde yer almaktadır. Üçüncü bölümde Engürüs Seferleri ve eşkıyalık faaliyetleri üzerinde durduk. Dördüncü bölümde ise atama hükümleri ile tasdik, vekâlet gibi muhtelif belgelere yer almıştır.

Çalışmamıza kaynak taraması ve muhtelif Şer'iyeye Sicillerinin incelenmesiyle başladı. Arkasından sicilin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir.

Defterin her iki tarafı birden nemlendiğinden ilk ve son sayfalarda oldukça sıkıntı yaşadık. Ancak defterin orta kısımları daha temiz olduğundan çok fazla bir sıkıntı yaşanmadı. Mikrofilmden fotokopisi alınan defterde okunamayan kısımlar ... ile gösterilmiştir. Boş olan yerler [ ] ile gösterilmiştir. Tereddütte kalınan yerler için ise ? işaretiyle gösterilmiştir. Yine tahmini olan yerler [bin] şeklinde yazılmıştır. Ayrıca kısaltma yapılmış tarihlerde ve adını bildiğimiz kelimenin diğer yazılış şekli ( ) içerisinde gösterilmiştir.

Bu çalışmada bana destek olan, danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Doğan Yörük hocama, çalışmam sırasında benden desteklerini esirgemeyen arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca çalışmam sırasında görüşlerine başvurduğum Tarih bölümü hocalarıma ve bölüm başkanımız Prof.Dr. Hasan Bahar Beyfendiye teşekkür ederim.

Erdinç ŞAHİN
İstanbul 2008

KISALTMALAR

AÜDTCF	: Ankar Üniversetis Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	: Cilt
Haz.	: Hazırlayan
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Sad.	: Sadeleştiren
ss.	: Sayfa sayıları
TTK	: Türk Tarih Kurumu
YKY	: Yapı Kredi Yayınları
M.	: Muharrem.
S.	: Safer.
Ra.	: Rebiülevvel
R.	: Rebiülahir
Ca.	: Cemaziyelevvel
C.	: Cemaziyelahir.
B	: Receb.
Ş.	: Şaban.
N.	: Ramazan.
L.	: Şevval.
Za.	: Zilkade.
Z.	: Zilhicce.

TABLÖLAR

Tablo-1 Ekmek Fiyatlarındaki Dalgalanmalar.....	48
Tablo-2 Ekmek Fiyatlarının Diğer Şehirlerle Karşılaştırılması.....	49
Tablo-3 Et Fiyatları.....	49
Tablo-4 1098 senesinde Bolu'da asker bulunan köyler.....	55
Tablo-5 1098 senesinde Bolu'da asker bulunan mahalleler.....	56
Tablo-6 Sefer-i Hümâyuna katılmadıkları için tımarı elinden alınanlar.....	57

GRAFİKLER

Grafik-1 Tereke Kayıtlarındaki Yer İsimlerinin Dağılımı.....	16
Grafik-2 Tereke Kayıtlarındaki Mahallelerin Dağılımı.....	17
Grafik-3 Tereke Kayıtlarında İsmi Geçen Köylerin Dağılımı.....	18
Grafik-4 Terekesi Yapılanların Cinsiyet Dağılımı.....	19
Grafik-5 Tereke Kayıtlarında Adı Geçen Çocukların Cinsiyet Dağılımı.....	19
Grafik-6 Vefat Eden Erkeklerin Varislerinin Dağılımı.....	20
Grafik-7 Vefat Eden Kadınların Varislerinin Dağılımı	20
Grafik-8 Servet Miktarlarına Göre Tereke Sahipleri.....	21
Grafik-9 Kölelerin Dağılımı.....	25
Grafik-10 Miras Davalarında Adı Geçen Köyler.....	28
Grafik-11 Miras Davalarında Adı Geçen Mahalleler.....	29
Grafik-12 Mirası Paylaşırılanların Cinsiyet Dağılımı.....	30
Grafik-13 Satışı Yapılan Mülklerin Yer Dağılımı.....	51
Grafik-14 Mülk Satışlarının Dağılımı.....	52
Grafik-15 Tımar Gelirlerinin Dağılımı.....	59

GİRİŞ

I- ŞER'İYE SİCİLLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Şer'îye sicilleri, kadı defteri, kadı sicilleri, zabt-ı vekayi veya şer'îye sicil defterleri gibi çeşitli sözlerle adlandırılmaktadır.¹ Şer'îye sicilleriyle ilgili olarak üç temel mefhumun bilinmesi şarttır.

1- Mahdar: Sözlük anlamı, huzur ve hazır olmak demektir. Terim anlamı olarak ise iki manası vardır. Bunlardan birincisi; Hukuki bir dava ile ilgili kayıtlar; tarafların iddialarını ve delillerini ihtiva eden ancak hâkimin kararını teşkil etmeyen yazılı beyanlardır. Kadı taraflarla ilgili belgeleri hatırlar, müzakere etmek için yazar, ancak vereceği karara bu yazılı kayıtları ihtiva eden dava dosyasında ki bilgiler esas teşkil etmez. Mahdar kelimesini fıkıh kitaplarında bu şekilde görürüz.²

Şer'îye sicillerinde daha çok bulunan ikinci manadaki Mahdar ise; bir mesele hakkında, düzenlenen yazılı belgenin içeriğinin doğruluğunu ilam için, belgenin altında, mecliste hazır bulunanların yazılı olarak tahrir ettikleri şahadet beyanlarına ve imzalarına da denir. Bu anlamda hüccetle de eş anlamlıdır.³ Bu mana da Mahdarlar, bir çeşit emniyet veya adli soruşturma zabıtları mahiyetindedir.⁴

2- Sicil: Sözlükte ki anlamı okumak, kaydetmek ve karar vermek demektir. Terim olarak ise insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadınların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden deftere şer'îye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vekâyi sicilleri veya sicillat defteri denilmektedir. Hâkim, mahkemede bir sicillat defteri bulunduracak ve vereceği ilam ve hüccetleri, muntazam olarak söz konusu deftere kaydedecektir.⁵ Defterler belli bir usule göre uzun boylu, dar ve enli olmalıdır. Ancak bu ebatlar bazen değiştirilmiştir. Defterlerin üzerinde kadının adı, sanı, vazifeye başladığı tarih yazılıdır. Kadının vazifesi bitince bu defteri kendisi veya emini aracılığı ile kendisinden sonraki hâkime devir teslim eder.

Şer'îye sicillerine ait defterler kadılar tarafından geçirilen kayıtların belli bur usule göre geçirildiği, şer'îye sicillerin ilgili fıkıh kitaplarındaki bölümlerin ve de bu konuda telif

---

¹ Fethi Gedikli, "Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'îye Sicilleri", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 3, S. 5, Bilim ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul 2005, s. 187.

² Ahmet Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, s. 17.

³ Ahmet Akgündüz, "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", *Türkler*, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s. 57.

⁴ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 17; Akgündüz, "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", s. 57.

⁵ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 18.

edilmiş eserlerin tetkiklerinden anlaşılmaktadır.⁶ Ancak, Şer'îye sicillerinde belli bir standardizasyona gitme eğilimi, şekil ve muhteva bakımından yüzyıllara göre bazı değişiklikler arz etmektedir. Bu, dil ifadesinde basitlikten daha tımturalı ve gösterişli şekle geçmesinde görülür. Tabi bunda kâtiplerin sonra dönemlerde daha iyi yetmek olmaları önemli bir etkidir.⁷

3- Sakk: Sakk kavramı, Farsça çek kelimesinin Arapçalaştırılmış şeklidir ve sözlükte berat, hüccet, temessük, tapu tezkeresi ve kısaca yazılı belge manasını ifade etmektedir. Terim olarak ise, Şer'î mahkemelerin sicile kaydettiği veya yazılı olarak tarafların eline verdiği her çeşit belgenin düzenlenmesinde ve yazılmasında takip edilen yazım usulüne veya bu çeşit yazılı belgelere Sakk-ı Şerif denmektedir.⁸ Her kadının şer'î şartlara uygun Sakk düzenleyemeyeceği göz önüne alınarak, kadıların işlerini kolaylaştırmak için bazı alim kadılar tarafından değişik şer'î muamelelerin ne suretle yazılması icap edeceğine dair aynı mevzuun muhtelif şekillerine ait numunelik saklar kaleme alınmıştır.

II- ŞER'İYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ

Şer'îye sicillerindeki belge çeşitleri iki ana guruba ayrılır.

A. Kadılar tarafından yazılan kayıtlar; Hüccetler, ilamlar, ma'ruzlar, müraseleler ve diğer kayıtlar olmak üzere 5 kısımdır.

B. Kadılar tarafından yazılmayan ancak hitaben yazılan merkezden gönderildiği için sicile kaydedilen fermanlar, beratlar, buyrulduklar ve diğer hükümler.

1- Hüccetler: Arapça asıllı olan "hüccet" delil, vesika, sened manasına gelir. Osmanlı diplomatiğinde ise, Şer'î mahkemeler tarafından verilen ama ilamdan farklı olan, hüküm ihtiva etmeyen; kadı huzurunda iki tarafın antlaşmaya vardıklarına dair Kadı'nın tasdikini ihtiva eden bir belgedir.⁹ Bir nevi noterlik belgeleridir.¹⁰ Bir kimseye hüccet verilmesi ve sicile kaydedilmesi, o konuda bir daha hukuki çekişmenin olmayacağına, olursa hücceti elinde bulunanın lehine karar verileceği anlamı taşır.¹¹

Hüccet çeşitleri şunlardır; Nikâh hücceti, evlenme akdine ilişkin boşanma talak hücceti, vasi tayinine dair hüccet, izin ve yetki verilmesine dair hüccetler, satım hakkı

⁶ Akgündüz, "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", s. 58.

⁷ Meral Akşener, *İzmit Şer'îye Sicili*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1992, s. VII.

⁸ Akgündüz, "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", s. 58.

⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinde İlimiye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara 1984, s. 108.

¹⁰ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili* (Diplomatik), Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul 1998, s. 350.

¹¹ Akşener, *İzmit Şer'îye Sicili*, s. VII.

hüccetleri, ferağ hüccetleri, geri alım hakkı ile satım hakkı hüccetleri, şuf'a hüccetleri, bağışlama, rehin, istihkak, ikrar, havale, şahadet, kefalet, kısas, diyet, sulh, şirket, vekalet, ibra ve iflas hüccetleridir. Bunların her biri gerektiğinde bir vesika olarak kullanılmaktadır.¹²

2- İ'lam: Sözlükteki anlamı bildirme, anlatma anlamına gelir. Hukuki terim olarak ise bir davanın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifade eder.¹³ Her i'lam belgesi davacının iddiasını, delillerini, davalının cevabını, varsa defin sebeplerini, verilen hükmün gerekçesini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder.¹⁴ İ'lamla hüccet arasındaki fark, hüccette dava şahitlerin huzurunda görüldükten sonra davada Kadı'nın i'lamı altında şahitlerin imzaları bulunur ve verilen kararın şer'an sabit olmasıdır. İ'lamda böyle bir şey olmayıp vaki halin yalnız arz ve ifadesidir.¹⁵

İ'lamın unsurlarını şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Hakimin imza ve mührü: Kadı imza ve mühürlerini kağıdın üst tarafına eliyle yazdığı ismi ve künyesinden ibarettir.¹⁶

2. Davacının adı ve adresi

3. Davalının adı

4. Dava konusu

5. Davacının cevabı

6. Beyyine talebi: İddiayı ispat edecek delil demektir.

7. İspat veya yemin: Davacı, iddiasını ispat edemediği takdirde karşı tarafa yemin teklif edilir.

8. Şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması

9. Hüküm: İ'lamda daha önce verilen bilgiler, hükmün gerekçesi kabul edilir.

10. Tarih

11. Şühudü'l-Hal¹⁷

3- Ma'rûzlar: Kelime anlamı arz edilen şey demektir. Kadı tarafından kaleme alındığı halde, kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukuki bir durumun tespiti açısından yazılı delil olarak kabul edilmeyen ve sadece Kadı'nın icra makamlarına idari bir

¹² Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku Osmanlı Devri Uygulaması*, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986, s. 12.

¹³ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 345.

¹⁴ Ahmed Akgündüz, "İlam", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.22, İstanbul 2000, s. 72.

¹⁵ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinde İlmiye Teşkilatı*, s. 108.

¹⁶ Akşener, *İzmit Şer'îye Sicili*, s. VIII.

¹⁷ Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku Osmanlı Devri Uygulaması*, ss. 3-11.

durumu arz ettiği yazılı veya halkın icra makamına yahut Kadı'ya hitaben yazdığı şikâyet dilekçesine denir. Kısaca astın üste yazdığı bir isteğin veya bir durumun arzını havi yazılı belge ve kayıtlardır.¹⁸

4- Müraseleler: Kadılar tarafından bir husus hakkında yazılan resmi kağıtlara mürasele denir. Bu resmi yazılar Kadı'nın kendine denk veya aşağı rütbedeki şahıs veya makamlara hitaben kaleme alınır.¹⁹ Müraseleler genellikle ya sanığın mahkeme celbi isteğini havi müraseleler veya değişik konulara dair müraseleler olabilir.

5- Fermanlar: Padişah'ın yasama ve icra yetkisine dayanarak emirler, gönderilmiş olduğu bölgenin şer'îye siciline kaydedilerek halka duyurulmaktadır.²⁰

Padişahın tuğrasını taşıyan ferman, emir, hüküm, berat, nâme, mülkname, sınıname, ahidname gibi belgelerle bizzat hattı bulunan belgeler bu gruba girer. Bunlardan bir kısmı birbirleriyle eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Padişaha ait oldukları ise sonlarına eklenen Padişahi, hümâyûn, âlişân, şerif gibi sıfatlarla yapılan çeşidli terkiplerde açıkça görülür.²¹ Sefer açılması, asker sevki, vergi vb. devlet işlerine dair olan fermanlar doğrudan doğruya Divan- hümâyûn'un kararı ve padişahın emriyle hazırlanıp ilgili şahıslara gönderilirdi. Fermanların çoğu, Beylerbeyi, Sancak Beyi, Kadı gibi görevlilerin mektup veya arzı yahut halktan birinin arzuhalı üzerine konunun divanda görüşülüp bir karara bağlanmasıyla hazırlanırdı.²²

Fermanlar için müstakil bir defter tutulmadığından, bazen Şer'îye sicillerinin başına, bazen ortasına bazen de diğer kayıtların ayrılması için ters olarak sicillere kaydedilirdi.

6- Buyruldu: Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı mevkilerde bulunanlara gönderdikleri emirler için kullanılan bir terimdir. Buyruldu veya buyuruldu, Türkçe buyurmak fiilinden yapılmış bir isimdir. Yazıldıkları yer bakımından merkez ve taşra da yazılanlar olarak ikiye ayrılmaları mümkündür. Bu belgelerin özel yazılış şekilleri vardır.²³

7- Tezkireler: Şer'îye sicillerinde yer alan ve kadıların dışında ki makamlar tarafından kaleme alınan bir diğer belge çeşidi de tezkirelerdir. Daha çok, üstten alta veya

¹⁸ Akgündüz, "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", s. 65.

¹⁹ Akşener, *İzmit Şer'îye Sicili*, s. IX.

²⁰ Mehmet Genç, *1126 Tarihli Üsküdar Şer'îye Sicili*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999, s. XV.

²¹ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 99.

²² Mübahat Kütükoğlu, "Ferman", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.12, İstanbul 1995, s. 401.

²³ Mübahat Kütükoğlu, "Buyruldu", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.12, İstanbul 1992, s. 6.

aynı seviyede ki makamlar arasında yazılan ve resmi bir konuyu ihtiva eden belgelere denir. Şer'îye sicillerinde yer alan birinci manadaki tezkireler başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet memurlarının özel kalem müdürü demek olan tezkireciler tarafından kaleme alınır. Tezkireciler doğrudan sadrazama bağlıydılar ve büyük tezkireci, küçük tezkireci diye 2'ye ayrılıyorlardı.²⁴

8- Temessükler: Sözlükte, bir işe sıkı tutunma demektir. Ayrıca borç için alınan senede temessük dendiği gibi, muahede ve sulhname gibi şeylerde devlet veya muahedeyi yapan gerçek yahut hükmi şahıslar tarafından verilen mühürlü kâğıtlara da denir. Şer'îye sicillerinde ise temessük miri arazide ve gayri sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Yani temessük, tasarruf vesikası demek olur ki, sonraki tapu tabiri bunun yerine geçmiştir.²⁵

III- ŞER'İYE SİCİLLERİNİN BUGÜNKÜ DURUMU

Osmanlı Devleti, kurulduğu ilk andan itibaren Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir devamı niteliğinde²⁶ kazalara kadılar atamış ve bu kadılar baktıkları davalara ait belgeleri şer'îye sicillerine işlemişlerdir. Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi, Osmanlı Devleti'ne ait sicillerden bu güne, sadece on beşinci asrın son senelerinden²⁷ yirminci asrın ilk çeyreğine kadarki nüshalar ulaşabilmiştir. Bu koleksiyon içerisinde de birçok eksiz vardır. Şer'îye sicilleri, uzun süre değeri bilinmeden "*memleketin ekseriye adliye dairelerinde, eski medrese veya cami köşelerinde atılmış*"²⁸ durumda bırakılmıştır. Buralarda nemden ve değişik faktörlerden birçoğu harap olmuştur. Nitekim 835 numaralı Bolu Şer'îyi sicili de nemden oldukça etkilenmiş ve birçok sayfası yarı nemli bir şekilde kalmıştır. Bu da sicili okumamızda ve değerlendirmemiz de sıkıntılara neden olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren birkaç değerli tarihçimiz,²⁹ bu sicillerin önemine vurgu yaparak sicillerin korunmasının en önemli memleket meselelerinden biri³⁰ olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat buna rağmen şer'îye sicilleri her hangi bir işleme tabi

²⁴ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 46.

²⁵ Akgündüz, "Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri", s. 67.

²⁶ T. Mümtaz Yaman, "Şer'î Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, C. XII, S. 68, İlkteşrin 1938, Ankara 1938, s. 153.

²⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Şer'î Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, C.5, S.29, Ulus Basımevi, Ankara 1935, s. 366.

²⁸ Halil İncalçık, "Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak", *AÜDTCF Dergisi*, C. I, S. 2, Şubat 1943, Ankara 1942, s. 89.

²⁹ İncalçık, "Osmanlı Tarihi Hakkında"; Yaman, "Şer'îye Sicilleri"; Uzunçarşılı, "Şer'î Mahkeme Sicilleri"; Yunus Uğur da bu tarihçilerimizin çalışmalarının önemine değinmiştir. Yunus Uğur, "Mahkeme Kayıtları (Şer'îye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi Türk İktisat Tarihi*, C. I, S. I, İstanbul 2003, s. 305.

³⁰ Yaman, "Şer'î Mahkeme Sicilleri", s. 155.

tutulmadan buldukları tozlu ve rutubetli yerlerde bırakılmışlardır. Nihayet Maarif Vekâleti 3 Kasım 1941 tarihli ve 4018/2182 sayılı kararı ile muhtelif yerlerde bulunan sicillerin müze ve kütüphanelere devredilmesini sağlamıştır. Karar uyarınca şer'îye sicilleri ait oldukları illerin kütüphanelerinde ve Topkapı Sarayı Müzesi'nde muhafaza edilmiştir³¹. 1979–1980 yıllarında Türkiye'de bulunan bütün şer'îye sicillerinin bir merkezde toplanarak toplu katoloğunun yapılması arzusu Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü'nün olumsuz görüş bildirmesi üzerine sonuçsuz kalmış ve aynı hal sürdürülmüştür³². 1941 yılındaki Maarif Vekâleti'nin almış olduğu karardan yarım asır sonra, yani 1991 yılında siciller kültür bakanlığının kararı ile İstanbul Şer'îye Sicilleri Arşivindekiler hariç olmak üzere, Ankara Milli Kütüphane'de toplanmıştır³³.

Milli Kütüphane'de bulunan şer'îye sicillerinin sayısı ile ilgili net bir rakamın olmadığı görülmektedir. Bu sicillerin sayısının 8 ilâ 10 bin arasında bir yekûn tuttuğu tahmin edilmektedir³⁴.

Milli Kütüphane'de toplanmasından yaklaşık on dört yıl sonra, “*Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün 14.10.2005 tarih ve B.02,0.ARV-0.11.401.04-5710 talep yazuları ve Milli Kütüphane Başkanlığı tarafından alınan 15.11.2005 tarih ve B.16.0.MKB.0.77.00.05-168333 sayılı Bakanlık oluru doğrultusunda Yazma ve Nadir Eserler Deposunda bulunan Şer'îye Sicil Defterlerinin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devri kararlaştırılmıştır. Yapılan devir teslim işlemlerinde defterler herhangi bir işleme tabi tutulmayıp, Millî Kütüphane'deki aslî düzeni içerisinde koleksiyon olarak devredilmiştir. Sicil defterlerinin ait olduğu yer, yıl, sayfa sayısı, yıpranmışlık derecesi, defterin türü gibi özelliklerin tespiti ve tasnif işlemleri Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde yapılacaktır.*”³⁵ şeklinde bir duyuru ile sicillerin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devri gerçekleştirilmiştir. Aynı duyuru sayfasının altındaki notta “*Devir Teslim Tarihi: 27.03.2006*” verilmiştir.³⁶

IV- BOLU ŞER'İYE SİCİLLERİ VE 835 NUMARALI ŞER'İYE SİCİLİ

Bolu Şer'îye Sicilleri 830 numara ile başlamaktadır ve Hicri 1079-1082 tarihlerine aittir. En son sicil ise Hicri 1323-1326 tarihlerine aittir. Bolu Şer'îye Sicilleri de yukarıda belirtildiği üzere Topkapı Sarayından önce Milli Kütüphaneye oradan da Devlet Arşivleri

³¹ Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'îye Sicilleri”, s. 188.

³² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 62.

³³ Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'îye Sicilleri”, s. 188.

³⁴ Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'îye Sicilleri”, s. 188.

³⁵ www.mkutup.gov.tr/seriye.html.

³⁶ www.mkutup.gov.tr/seriye.html.

Genel Müdürlüğü'ne aktarılmıştır. Bolu Şer'iyeye Sicilleriyle ilgili olarak YÖK'te yaptığımız araştırmada fazlaca bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bizim incelediğimiz 835 numaralı Bolu Şer'iyeye Siciline yakın tarihlerde de bir sicil çalışması yapılmamıştır. Ancak Halil Sahillioğlu, Yücel Özkaya gibi hocalarımız 1960'lı yıllarda yaptıkları çalışmalarla 830, 831 ve 832 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilleriyle ilgili bazı konuları izah etmişlerdir. Biz de incelediğimiz 835 numaralı Bolu Şer'iyeye sicilinde hocalarımızın bu eserlerinden istifade ettik.

A- 835 Numaralı Bolu Şer'iyeye Sicili

Bizim incelediğimiz 835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicili 109 sayfa olup varak usulüne göre bizim tarafımızdan numara verilerek değerlendirilmiştir. 6606 Mikrofilm numarasıyla 1998 yılında Mikrofilme kaydedilmiştir. Sicilin sayfa numaralı Latin rakamlarıyla verilmiş olup 55. sayfadan itibaren sayfa numaralı tersten verilmiştir. Sicildeki belge çeşitlerine bakıldığında 55 sayfadan önce ve sonrakiler arasında farklar vardır. İlk 55 sayfada daha çok fermanlar, beratlar, atama hükümleri vb. belge çeşitleri bulunurken 55. sayfadan itibaren değişik konulara ait muhtelif belgeler vardır. Ancak bu rağmen her iki tarafta da karışık belgeler bulunmaktadır. Defterde tarih sırası da karışıktır.

Sicilin mikrofilmden fotokopisi İSAM Kütüphanesinden alınmıştır. Defterin nemli kısımları çok olduğundan değerlendirmede sıkıntılara maruz kaldık. Bu nedenle okunamayan kısımlar ... ile gösterilmiştir. Boş olan yerler [ ] ile gösterilmiştir. Tereddütte kalınan yerler için ise ? işaretiyle gösterilmiştir. Sicilde toplam 424 hüküm bulunmaktadır.

835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilinin ilk sayfası çok nemlendiği için sadece Eski Cami mahallesinde ..... olduğu anlaşılmalta ancak gerisi okunamamaktadır. Sicilin ilk ve son sayfaları çok nemlenmişken iç kısımlarda nem daha azdır. Defterin 107 ve 108. sayfaların sonlarında ne olduğu anlaşılabilen kayıtlar vardır.

V- BOLU'NUN KISA TARİHÇESİ

A- Bolu Adının Menşei ve İlkçağlardan Osmanlı'ya Bolu

Anadolu'nun Kuzeybatı bölgesinde bulunan Bolu, Doğu-Batı uzantılı büyükçe bir ova üzerine kurulmuş olup yüksekliği deniz seviyesinden 710 metredir.³⁷ Güneyde

---

³⁷ Cengiz Orhonlu, "Bolu", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.6, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992, s. 276.

eskilerin Galata Olympus dedikleri Aladağlar(en yüksek zirvesi Koroğlu tepesi 2378 m), Kuzey de ise Sünnice veya Karadere Dağı (1829 m) adı verilen dağlarla çevrilidir.³⁸

Milat'tan önce 18. ve 12. yüzyıllar arasında bütün Anadolu'ya hakim olan Hitit devletinin vesikalarında, bir "Pala" memleketinden bahsedilmektedir ki, metinlerdeki coğrafi insicâmlara göre, Bolu ve havalisinde kain olmalıdır

Bolu ve havalisi hakkında en eski kayıtlara İsa'dan önce 6. yüzyılda rastlanmaktadır. Heredotos, Lidya kralı Krezüs'ün Kızılırmak'ın batısında hâkimiyeti altına aldığı kavimleri sayarlarken Bitinyalıları da zikretmektedir. Böylece antik devirlerde Bitinya denilen bu çevrenin adı, Pers kralı Kyrus zamanına kadar çıkmaktadır. Strabon ise Bitinyum şehrini zikretmektedir. Charles Texier, klasik çağlardaki Bitinyum'un Bolu'nun 3-4 km doğusundaki Eskihişar harabeleri olduğu kanaatindedir.³⁹

Roma İmparatoru T. Claudius (İ.Ö.10-İ.S.54) zamanında Bitinyum'un adı Claudiopolis'e çevrilmiştir.⁴⁰ Claudius Latin, polis (şehir) ise Grek kökenli kelimelerdir. İlk Selçuklu akınlarında bile aynı isim kullanılmaya devam edilmekte idi. Fakat XIII. ve XIV. yy başlarında Bizanslıların Claudiopolis'i artık yerini yeni bir isme bırakacaktır. O da, Bolı/Bolu'dur. Başka bir görüşe göre Bor, eski Türkçe'de kullanılmaktadır. Kıpçak kabilelerinden biri Ulu-Kiçi Borlı diye anılmaktadır. Zağfıran/Safran-Borlı ve Taraklı-Borlı yanında Claudiopolis yerine sadece Borlı/Bolu da kullanılmıştır. İşte Borlı ismi daha sonra da Bolu ismine dönüşmüştür. Bir diğer görüşe göre, Bolu adı ile, Filyos ırmağının eski adı Billaios, Billis (Billion), Billiem isimlerinin benzerlik gösterdiği'dir. Bütün bu görüşlere rağmen Bolu isminin menşei tahminden öteye gidememektedir.⁴¹

Bolu Roma İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra Bizans'ın elinde kaldı. Tahminen 1196'da, Anadolu Selçuklu Sultanı II. Rükneddin Süleyman zamanın da Türk hakimiyetine girdi.⁴²

Zamanla zayıf duruma düşen Anadolu Selçukluları, Haçlı Seferleri ile daha da zayıfladı. Özellikle IV. Haçlı Seferi'nden sonra (1204) Bolu ve havalisi tekrar Bizans hâkimiyetine girdi. 1243 yılında Moğollar ile yaptıkları Köseadağ Savaşı sonunda yenik düşen Selçuklular Moğolların hakimiyeti altında bir süre daha varlıklarını devam ettirdiler.

³⁸ Besim Darkot, "Bolu", *İslam Ansiklopedisi*, C.2, MEB Yayınları, Eskişehir 1997, s.707.

³⁹ Firüzan Kınal, "İlkçağlarda Bolu", *Çele*, S.4, Haziran 1963, s.2.

⁴⁰ Darkot, "Bolu", s.708.

⁴¹ Ahmet Boztaş, *Islahat Döneminde Bolu Tarihi (1868-1869)*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu 2006, s.15. Ayrıntılı bilgi için bakınız: M.Zekai Konrapa, *Bolu Tarihi*, Bolu Vilayet Matbaası, Bolu 1960, ss.7-81.

⁴² Orhonlu, "Bolu", s. 277.

II. Mesut (1308) veya V. Kılıçarslan (1318) devrine kadar varlığını devam ettiren Türkiye Selçuklu Devleti'nden sonra Anadolu'da artık Beylikler dönemi başlamaktadır.⁴³

Kösedağ Savaşı Türkler için birçok olumsuzluğu ortaya çıkardığı gibi, olumlu bazı gelişmelerde olmuştur. Bunlardan en önemlisi Anadolu'da Türk nüfusunun artmasına sebep olmasındır. Çünkü Moğollar doğuya doğru yaptıkları akınlarla önlere kaçan Türkmenler Bizans sınırını zorlamıştır. Hatta Bolu ve Kastamonu havalisinde yığılan Türkmenlerin sahillere doğru tazyiki ile Rumlar İzmit'e doğru çekilmişlerdir. Türkmen akınları neticesinde Selçuklu hâkimiyetine giren ve XIII. asrın ortalarından sonuna kadar muhafaza edilebilen toprakların sınırları, Sinop'un batısından başlayarak Kastamonu, Devrek, Bolu, Eskişehir, Kütahya ve Denizli'yi içine alan bir yay şeklinde Akdeniz'de Fethiye körfezine kadar uzanıyordu.⁴⁴

Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili olan Horasan Erenleri Bolu ve civarında da etkili olmuştur. Bolu'da türbesi bulunan Aslahaddin Hazretlerinin Bolu'ya harple giren ilk fatih olduğu söylenmektedir. Aslı adı Hacı Hamza olup, bölgenin Türkleşmesinden çok sonra türbesi yapılmıştır (H. 977/15691570). Bolu ve civarındaki köy ve kasaba adlarının bazılarının Oğuz boyu adlarından olması dikkate şayan bir durumdur. Anadolu'ya akıp gelen Türkmenler Kastamonu ve Çankırı çizgisini aşarak Claudiopolis ve çevresindeki vadilere, ormanlık sahalara ve bozkır alanlara göç ettiler. Bugün de göze çarpan Kayı, Dodurga, Çepni, Avşar, Alpagut, Halaç vs. isimlerden, Türkleşme sürecinin XIII. yüzyıl sonlarında meydana geldiği söylenebilir.⁴⁵

Selçuklu Devleti resmen yıkıldıktan sonra Türkmen bölgeleri, Ermeni krallığı ve Bizans'ın elindeki yerler Moğolların eline geçti. Moğollar Anadolu'ya hakim olunca Anadolu'nun idaresini üç bölüme ayırmışlardı. Karaman, Germiyan, Sinop, Bolu, Gerede gibi yerler Moğollar'a vergi veren bir uç beyliği niteliğindedir. Dolayısıyla Moğolların hâkimiyetini tanımışlardı.

XIV. yy. başlarında, Bolu'yu da içine alan kuzeybatı Anadolu'nun görünüşü şöyledir. Merkezi Kastamonu olan Candaroğulları, Ankara'da Ahiler, Söğüt ve civarında Kayılar, Sakarya'nın doğusu ve batısında, sahillerde Bizanslılar veya Palaiologoslar. Türkmen yerleşmelerinden ortaya çıkan beyliklerin en önemlisi Kayılar ve

⁴³ Ali Sevim, *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*, TTK Yayınları, Ankara 1993, s.181

⁴⁴ Boztaş, *Islahat Döneminde Bolu Tarihi (1868-1869)*, s.24. Ayrıntılı bilgi için bakınız: Yaşar Yücel, *Anadolu Beylikleri Hakkında Araştırmalar I*, TTK Yayınları, Ankara 1991, s.34.

⁴⁵ Boztaş, *Islahat Döneminde Bolu Tarihi (1868-1869)*, s.25. Ayrıntılı bilgi için bakınız: Enver Konukçu, "Bolu ve Fatihleri", *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar Arası Sempozyumu*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları No:10, Bolu 1998, s.2.

Candaroğullarıdır. Candaroğulları Beyliği, Bolu, Kastamonu ve Sinop havalisinde hakim olmuştur.⁴⁶

Candaroğullarından önce Kastamonu ve civarında Çobanoğulları Beyliği bulunmaktaydı. Selçuklulara bağlı olarak XII. yy sonlarından XIII. yy sonlarına kadar bu bölgede hakimiyetini sürdüren Çobanoğulları, İlhanlılar Anadolu'ya hakim oldukları zaman onlara boyun eğerek varlıklarını devam ettirdiler. Moğolların Anadolu'daki hâkimiyetinin zayıflamasından sonra da tekrardan fütihat hareketlerine hız verdiler. Hatta Osman Gazi'nin 1290'lı yıllarda Çobanoğulları'na bağlı olduğu kaynaklarda belirtilmektedir.⁴⁷

XIII. yy sonları ve XIV. yy başlarından itibaren İlhanlı otoritesinde başlayan gerileme, ayrıca Selçuklu siyasi otoritesindeki zayıflıklar sonucu Anadolu'nun uç bölgelerinde bulunan Türkmenler daha bağımsız hareket etme imkânına kavuştular. Bu zamana kadar Bizans'a karşı gaza hareketlerini yarı faal olarak sürdüren Osman Gazi, Çobanoğulları Beyliği'nin bölgede etkinliğinin azalmasından sonra daha rahat hareket etmeye başladı. Çobanoğulları Beyliği'nin himayesinde Bizans'a akınlarda bulunan bölgedeki Türkmenler, Çobanoğulları'nda başlayan duraklamadan sonra Osman Gazi etrafında toplanmaya başladılar.⁴⁸

B- Osmanlı Devleti'nde Bolu

Bolu Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra Cumhuriyet'e idaresine geçinceye kadar ki dönem de dahil olmak üzere 6 devir geçirmiştir.⁴⁹

1. İlk Mutasarrıflık Devri (1324?-1692)
2. Voyvodalık ve Muhasıllık Devri (1692-1811)
3. İkinci Mutasarrıflık Devri (1811-1864)
4. Kastamonu Vilâyetine tabi Mutasarrıflık Devri (1864-1908)
5. Müstakil Mutasarrıflık Devri (1908-1923)
6. Cumhuriyet Dönemi Valilik Devri (1923-)

Oğuzların Günhan koluna bağlı olan Kayılar, Selçukluların Anadolu'ya ilk akınlarını müteakip olarak Anadolu'ya yerleşmişlerdir.⁵⁰ Bu yerleşme Anadolu'nun çeşitli

---

⁴⁶ Kenan Ziya Taş, *16. Yüzyılda Bolu Sancağı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1993, s. 31.

⁴⁷ Yaşar Yücel-Ali Sevim, *Türkiye Tarihi*, C.1, TTK Yayınları, Ankara 1995, ss.179-187.

⁴⁸ Boztaş, *Islahat Döneminde Bolu Tarihi (1868-1869)*, s.26.

⁴⁹ Konrapa, *Bolu Tarihi*, ss.30-32.

bölgelerine yapıldığı gibi özellikle uç bölgelerine doğru olmuştur. Kayılar daha çok Selçuklular tarafından Bizans sınırına yerleştirilmişlerdir. Sınır bölgelere yerleştirilen bu uç beylikleri ve Türkmenler böylece hem bölgelerini düşman tecavüzlerinden korumuşlar, hem de yaptıkları akınlarla ganimet elde etmişlerdir.⁵¹

Kayılar, Söğüt ve Domaniç civarına yerleştirildikten sonra aşiretin lideri konumundaki Ertuğrul Gazi önderliğinden bu bölgede ki varlığını devam ettirmeye çalışmışlardır. Ertuğrul Gazinin vefatından sonra yerine oğlu Osman Gazi geçti. Osman Gazinin silah arkadaşları ise Samsa Çavuş, Konuralp, Akçakoca, Aykotalp, Gazi Abdurrahman idi. Bolu Osman Gazi devrinin sonuna doğru Konuralp (halk arasında Konrapa) tarafından istila edilmiştir.⁵² Orhan Gazi devrinde Geyve, Göynük, Mudurnu üzerinden Bolu'ya gelen İbn Batuta burada bir Ahi'nin zaviyesinde kaldığını ve misafirperverliğini anlatmaktadır.⁵³

İlhanlıların Anadolu'daki hâkimiyetlerinin azalması ve Bizans'ın kendi iç işleriyle uğraşması ve de Selçukluların yıkılış sürecine girmesi Osmanlı Beyliğinin daha çabuk gelişmesini sağladı. Bunların yanı sıra Osmanlı Beyliğinin diğer Anadolu beylikleriyle iyi geçinmesi ve Bizans'ın kendi halkına da zulmetmesi etkili olmuştur. Osman Gazi Sakarya boyundaki Geyve, Taraklı ve Göynük akınlarını gerçekleştirmiştir.⁵⁴ Konuralp ve arkadaşları da gaza hareketlerine Osman Beyin son zamanlarından, Orhan Beyin ilk zamanlarına kadar devam etmişlerdir. 1326'da babası Osman Gazinin ölümüyle başa geçen Orhan Gazi, komutanlarına zapt edilen yerlerin yönetimini vereceğini ilan etti. Konuralp; Akyazı, Düzce, Üskübü ve dolaylarını aldı. Akçakoca; Kandıra ve Akçaşehir (Akçakoca) dolaylarını aldı. Yani Bolu'nun fatihi Konuralp oldu. Ancak Konuralp padişahın yanından hiç ayrılmadığından buranın idaresini kendi arkadaşlarından Sungur Bey Şemsi'ye bıraktı. Sungur Bey Şemsi, Bolu ve civarını Konuralp adına yönetti.⁵⁵

Orhan Gazi babasının ölümünden sonra sınırları en geniş seviyeye getirebilmek için çok çalıştı. Geyve, Alp Suyu, Karaçebiş, Regio Tarsia, Kocaeli Yarım adası, Nikomedia, Karadeniz kıyıları, Bolu, Gerede tarafları, Ereğli dışında sahil bu akınlarda ele geçirilmiştir.⁵⁶

---

⁵⁰ Bazı kaynaklar Kayıların Anadolu'ya Moğol baskısından sonra geldiğini yazmaktadır.

⁵¹ Fuat Köprülü, *Osmanlı Devletinin Kuruluşu*, TTK Yayınları, Ankara 1984, s.73.

⁵² Darkot, "Bolu", s.709.

⁵³ *İbn Batuta Seyahatnamesi*, C.I, Çeviren: A.Sait Aykut, YKY, İstanbul 2000, s. 437.

⁵⁴ www.bolu.bel.tr.

⁵⁵ Ali Haydar Kutlu, *1973 İl Yılığ*, Hazırlayan: Erkan Tüzün, Bolu 1973, s.7.

⁵⁶ www.bolu.bel.tr.

Konuralp ve Akçakoca çok yaşamadılar. Aynı tarihte, Orhan Bey zamanında vefat ettiler (1328). Konrapa'ya (Düzce-Üskübi) Konuralp, Kandıraya'da Akçakoca gömüldü. Bu iki kumandanın ölümüyle açık kalan eyaletlerden Akçakoca'nın eyaleti büyük Şehzade Süleyman Beye, Konuralp'in eyaleti de Sultanönü denilen İnönü eyaletine katılarak Şehzade Murat'a verildi.⁵⁷ Sonraları Murat başa geçip Bursa'ya yerleşince Konrapa eyaleti Eskişehir mutasarrıfı Gündüz Alp'e verildi. I. Murat devrinde Bolu'daki faaliyetler karanlıktır. Ancak Yıldırım Bayezid devrinde Anadolu'nun bütün Kuzeybatısı Osmanlı hakimiyetine girdi.⁵⁸ Yıldırım, burada çifte minareli bir ulucami ile 1391'de bir hamam inşa ettirmiştir.⁵⁹ Bölge 1402'den sonra Fetret Devri'nde Çandaroğullarının hakimiyetine girdiyse de Çelebi Sultan Mehmed tarafından tekrar Osmanlı idaresine alındı.

Fatih döneminde ise Anadolu'da Cenevizlilere ait Amasra, Çandaroğullarına ait Sinop ve yöresine yapılan seferlerde serhat şehri hüviyetini kazandı. Fatih 1461'de donanmasını denizden gönderirken, kendisi de Akyazı-Bolu yoluyla Amasra'ya ulaşmıştır. Sinop'un da alınmasından sonra buraları Bolu sancağına dâhil edilmiş ve Sinop beyi Kızıl Ahmed Bey sancak beyliğine getirilmiştir.⁶⁰

Bolu'nun Türkleşme ve İslamlaşma sürecini biz Osman, Orhan, Süleyman Bey, Yıldırım Bayezid, Çelebi Mehmed, II. Murad ve Fatih Sultan Mehmed gibi hanedan üyelerine borçluyuz. Göynük beyliği, Bolu Ahileri, Gerece Beyliği gibi siyasi kuruluşların yanında Köse Mihal, Konuralp, Akçakoca, Abdurrahman Gazi, Hızır Bey, Samsa Çavuş, Eflagan Bey, Süle gibi gaziler de kendi üzerlerine düşen görevleri yerine getirmişlerdir.⁶¹

Bolu XVI. yy başlarında Aslı Hatun, Gölyüzü, Veled-i Solak, Cami, Veled-i Turşucu, Hocabey, Hatib, Karaçayır, Veled-i Hacı İlyas, Akmescid, Debbağan, Naib Emed Karamani adında on iki mahalleye sahipti. Bu mahallelerde 262 hane, yirmi sekiz mücerred nüfus bulunuyordu. Bunlar dışında on bir imam, yedi sermahfel, dokuz müezzin, dört sâdât, bir muarraf, altı kethüda ve dokuz da pîr-i fânî kaydedilmişti (TD 438, s.420). Buna göre şehirde 2000'e yakın nüfus yaşamaktaydı.⁶²

Fatih Sultan Mehmed XX. yüzyıla kadar devam eden sancak teşkilatının temellerini atmış, merkezi Kütahya'da olan Anadolu Beylerbeyliği'nin içinde Bolu'nun da yer almasını temin etmiştir. Evliya Çelebi'nin verdiği bilgiye göre, Bolu'nun ilk tahriri Fatih

---

⁵⁷ Konrapa, *Bolu Tarihi*, s.128.

⁵⁸ Darkot, "Bolu", s.709.

⁵⁹ Orhonlu, "Bolu", s.276.

⁶⁰ Orhonlu, "Bolu", s.276.

⁶¹ Enver Konukçu, "Bolu ve Fatihleri", *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar Arası Sempozyumu*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları, Bolu 1998, s.5.

⁶² Orhonlu, "Bolu", s.277.

Sultan Mehmed zamanında yapılmıştır. Evliye Çelebi, “burası Anadolu toprağında ayrı bir sancakbeyi toprağıdır. Padişah tarafından beğinin hası 300.122 akçedir” diye yazmaktadır. Ancak, bu miktar azdır ve o devre ait defterlerde 400 bin-500 bin akçe arasında değişen rakamlar verilmektedir.⁶³ Akşemseddin de onun zamanında Göynük’e yerleşmiştir ve türbesi de burada bulunmaktadır.⁶⁴

II. Murad, II. Mehmed ve II. Bayezid devirlerinde Bolu’nun idaresinde bazen dost ve bazen düşman oldukları İsfendiyaroğullarından valiler görülmektedir. II. Bayezid zamanında Şehzade Ahmed’in oğlu Murad Bey Bolu Sancak Beyliği yapmış, fakat babasının karıştığı hadiseler dolayısıyla Kızılbaşlara sığınmıştır. Şehzade Murad Bey’den az önce de, amcası Selim’in oğlu Şehzade Süleyman (Kanuni) Bolu Sancak Beyliğine getirilmişti. Ancak bu durum Amasya valisi Şehzade Ahmet tarafından hoş karşılanmadı ve yaptığı itiraz üzerine Şehzade Selim’in oğlu Kırım’da Kefe Sancağı’na gönderildi.⁶⁵

Yavuz Sultan Selim döneminde bazı hukuk dışı olaylar meydana geldi, Ancak soruşturmalar sonucunda suçlular tespit edilip tutuklandı. Kadı Hüsam Merzifon ise, Şahin İsmail ile haberleştiği gerekçesiyle idam edilenlerdendi. Yavuz Sultan Selim, Bolu sipahilerinin başarılarını gördükten sonra, Çaldıran seferindeki öncü birlikle Bolu ve Kastamonu sipahilerinden oluşturmuştu.⁶⁶

Kanuni döneminde (1520–1566) ise imar ve ticaret faaliyetlerinde artış görüldü. Nitekim biz, Bolu sancağı ile ilgili sıhhatli bilgiler bu dönemden öğreniyoruz. Bu dönemde ki ilk ayaklanmalar ise medrese öğrencileri (suhteler) tarafından başlatılmıştır. Bunu Celali ayaklanmaları takip etmiştir.⁶⁷ Bolu’da devlete karşı cephe alış bu dönemde yani 16. yy. ortalarında canlanmaya başlamıştır. Nitekim meşhur Köroğlu isyanı da bu dönem sonlarında ortaya çıkmıştı ancak isyan bastırılmıştı. Köroğlu’nun ortaya çıktığı dönemde III. Murat padişahı, sadrazamlar ise Damat Ahmat, Lala Kara Mustafa Paşa ve Ferhat Paşa’dır. Bolu Beyi Mehmet Bey sonra ise Çorumdan Nakledilen Behram Beydir.

Bolulular İstanbul’a yakın olduklarından bazı şikâyetleri bildirmek için toplanıp, İstanbul’a gider, budara gösteri yapar ve şikâyetlerini kendileri bildirirlerdi.

Bolu’da idarenin bozulması, İsfendiyar oğullarından Şemsi Ahmet Paşa’nın, Kanuni Sultan Süleyman zamanında Bolu’ya gelip, Bolu’nun ona zeamet olarak

---

⁶³ Enver Konukçu, “Köroğlu’nun Yaşadığı Asırda Bolu’nun Siyasi Durumu (16. ve 18. Yüzyıllar)”, *Köroğlu Semineri Bildirileri*, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1983, ss.53-54.

⁶⁴ Konukçu, “Bolu ve Fatihleri”, s.5.

⁶⁵ Enver Konukçu, *1967 İl Yıllığı*, Bolu Valiliği, Bolu 1967, s.189.

⁶⁶ Konrapa, *Bolu Tarihi*, s.189.

⁶⁷ Ekrem Kesmen, *Sosyal ve Ekonomik Yönleriyle Bolu 1986*, Bolu Valiliği ve Bolu Ticaret ve Sanayi Odası, Bolu 1986, s.24.

verilmesiyle başlar. Daha sonra Bolu valiliğinden Anadolu ve Rumeli Beylerbeyliğine kadar yükselen Ahmet Paşa'nın, devşirme usulünün bozulması ve saraya rüşvet verme gibi işlerde parmağı vardır.⁶⁸

III.Murat zamanında düzen ve disiplinin bozulmasıyla, dirlik sahipleri topraklarına yardımcıları aracılığı ile yönetmeye başlamış, kendileri de İstanbul'a yerleşmiştir.⁶⁹

---

⁶⁸ Kutlu, *1973 İl Yılığ*, s.12.

⁶⁹ Yücel Özkaya, "1750-1800 Arasında Bolu'nun Sosyal Durumuna Kısa Bir Bakış", *Çele*, S.3, Bolu 1963, s.11.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEREKE İLE İLGİLİ BELGELER

I- TEREKE KAYDI

Sözlükte ölen kimsenin bıraktığı şey anlamına gelen tereke⁷⁰, nin asılı terikedir.⁷¹ Ölünün bıraktığı mal yerinde kullanılır bir tabirdir. Bunun yerine “muhallefat” da kullanılır. Tereke'nin kapsamına şunlar girmektedir.

1. Ölünün teçhiz ve tekfini.
2. Ölünün borçları.
3. Vasîyeti.
4. Veresenin hakkı⁷².

Tereke Defterleri; ölenlerin içtimaî menşelerine, medenî hallerine ve aile yapılarına ait bilgiler yanında, hayatta buldukları sırada tasarruflarında bulunan her türlü giyim ve ev eşyası ile mobilya ve mutfak takımlarını; kiler mevcudunu; ev, bağ, bahçe ve değirmen gibi malları, köylerdeki çiftlik bina ve araçları ile hayvan cins ve miktarlarını; ambarlarda mevcut veya tarlalarda ekili tahılın miktar ve çeşitlerini; atölye ve ticarethanelerdeki aletlerle malzemenin veya ticarî malların çeşit ve miktarlarını vermekte ve bütün bu malların tahmini veya (müzayede ile satışları sonucunda) fiili olarak tahakkuk etmiş olan fiyatlarını ayrı ayrı tespit ve nakletmiş bulunmaktadır⁷³.

Kadınların vazife ve salahiyetleri arasında, amme velayetini haiz bir otorite olarak, yetim ve gariplerin haklarını korumak veya vasiyetlerin yerine getirilip getirilmediğini kontrol etmek maksadıyla ölenlerin mirasın el koyup *muhallefatı* tespit ve mirasçıların hisselerini tayin etmek de vardı. Bu suretle mirasçılar arasında küçük yaşta çocuklar bulunduğu takdirde, bunların hisseleri *vasi*'lerine teslim edilir ve *vasi*'nin muameleleri kadı tarafından devamlı olarak kontrol edilip icap ettiği takdirde azil ve yerlerine başkaları tayin olunurdu. Bunun dışında mirasçılar arasında mirasın taksimi hususunda anlaşmazlık hallerinde veya ölenin alacak veya borçlarının mahkeme kararıyla ispat, takip ve tahsili icap eden karışık ve umumiyetle ticari muameleler bahis mevzuu olan vaziyetlerde bizzat alakalıların üzerine mirasın mahkeme huzurunda tespit ve taksimi icap ederdi.⁷⁴

⁷⁰ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2001.

⁷¹ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. III, s.460.

⁷² Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, s.460.

⁷³ Ömer Lütfi Barkan, “Edirne Askeri Kasamsına Ait Tereke Defterleri (1545 – 1659)”, *Belgeler*, C. III, S. 5-6, 1966, TTK Basımevi, Ankara 1968, s.1.

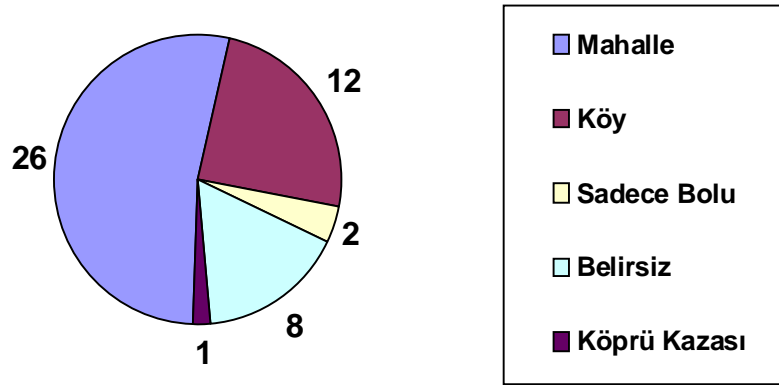
⁷⁴ Barkan, “Edirne Askeri Kasamsına Ait Tereke Defterleri (1545 – 1659)”, s.2.

Bu gibi hallerde, kadı'nın bu işlerde ihtisas sahibi memuru olan kassam'ın önünde miras kalmış olan mallar sayıma tabi tutulur ve hususta yetkili bilirkişiler (ehl-i hibre) veya dellallar vasıtasıyla kıymetleri de takdir ettirilerek burada tetkik mevzuumuz olan teferruatlı muhalefat listeleri tanzim edilirdi.

Bu listelerde, ölenin cenaze masrafları ile borçları ve (şer'an caiz görülen hadler dahilindeki) vasiyetlerinin yerine getirilmesi için lüzumlu olan meblağlar ayrı ayrı kaydedildikten sonra, geriye kalan eşya veyahut bu eşyanın fiili olarak satışından elde edilen paralar, mirasçılar arasında şer'î miras kaidelerine göre taksim ve tevzi edilmiş olurdu. Bu gibi hizmetler mukabilinde mahkemenin mirasın mirasçılara tevzi edilecek kısmının kıymetinin binde on beş veya yirmisi nispetinde bir resim (resm-i kısmet) tahsil etmesi adetti. Bu resimler, kadıların hüccet tanzimi, bir vasiyetname veya vakfiyenin tescili veya sicilden bir suret çıkarma, nikah akdi... gibi diğer hizmetlerden dolayı almağa hak kazandığı benzeri resimler arasında, kadıların belli başlı gelir kaynaklarını teşkil ederdi.⁷⁵

İncelediğimiz sicilde 9 mahalle ismi 26 kayıta, 9 köy ismi 12 kayıta geçmektedir. Ayrıca sadece Bolu'da olduğu ifade edilen 2 kayıt, nerde olduğu belli olmayan 8 kayıt ve Köprü kazasından 1 kişi olmak üzere 49 kayıt bulunmaktadır.

Grafik-1 Tereke Kayıtlarındaki Yer İsimlerinin Dağılımı

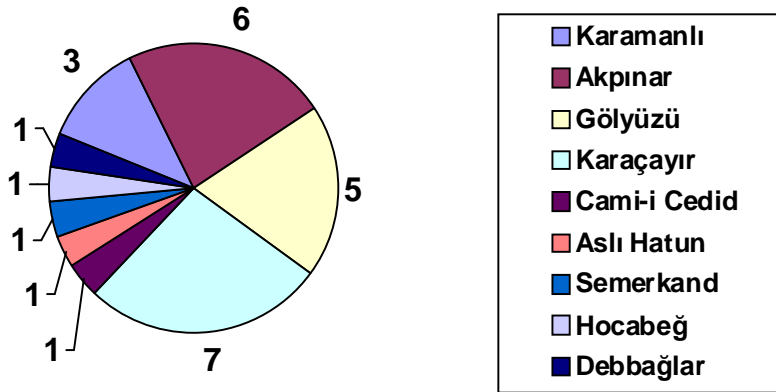

⁷⁵ Barkan, "Edirne Askeri Kasamsına Ait Tereke Defterleri (1545 – 1659)", s.2-3.

Tereke Kayıtlarında İsmi Geçen Mahalleler

- 1-Karamanlı (3)⁷⁶
- 2- Akpınar (6)⁷⁷
- 3- Gölyüzü (5)⁷⁸
- 4- Karaçayır (7)⁷⁹
- 5- Cami-i Cedid (1)⁸⁰
- 6- Aslı Hatun (1)⁸¹
- 7- Semerkand (1)⁸²
- 8- Hocabeğ (1)⁸³
- 9- Debbağlar (1)⁸⁴

Grafik-2 Tereke Kayıtlarındaki Mahallelerin Dağılımı

⁷⁶ BŞS 835, 50a/1; BŞS 835, 67b/1; BŞS 835, 106b/1.

⁷⁷ BŞS 835, 60a/2; BŞS 835, 69a/2; BŞS 835, 70a/2;

⁷⁸ BŞS 835, 62a/1; BŞS 835, 71a/1; BŞS 835, 93a/1; BŞS 835, 105a/1.

⁷⁹ BŞS 835, 63a/2; BŞS 835, 74a/2; BŞS 835, 75a/1; BŞS 835, 75b/1; BŞS 835, 86b/2; BŞS 835, 98b/1; BŞS 835, 100a/1.

⁸⁰ BŞS 835, 69b/1.

⁸¹ BŞS 835, 95b/1.

⁸² BŞS 835, 91b/2.

⁸³ BŞS 835, 100a/2.

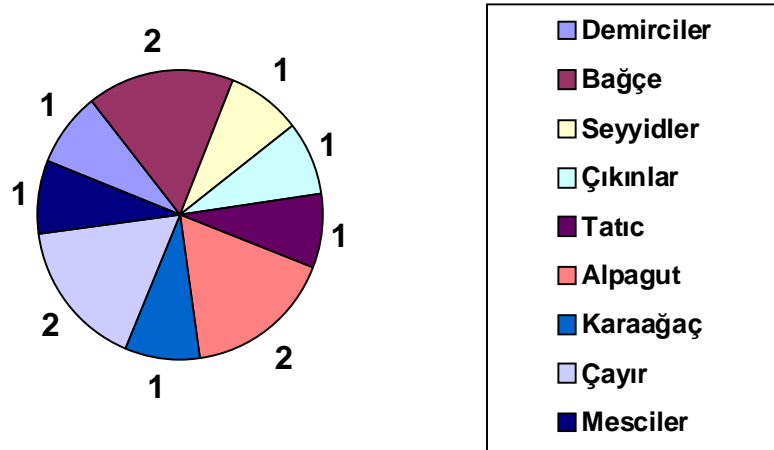
⁸⁴ BŞS 835, 70b/2

Tereke Kayıtlarında İsmi Geçen Köyler

- 1- Demirciler (1)⁸⁵
- 2- Bağçe (2)⁸⁶
- 3- Seyyidler (1)⁸⁷
- 4- Çıkınlar (1)⁸⁸
- 5- Tatic (1)⁸⁹
- 6- Alpagut (2)⁹⁰
- 7- Karaağaç (1)⁹¹
- 8- Çayır (2)⁹²
- 9- Mesciler (1)⁹³

Grafik-3 Tereke Kayıtlarında İsmi Geçen Köylerin Dağılımı

⁸⁵ BŞS 835, 56b/2.

⁸⁶ BŞS 835, 57a/2; BŞS 835, 61a/1.

⁸⁷ BŞS 835, 58b/3.

⁸⁸ BŞS 835, 63b/1.

⁸⁹ BŞS 835, 64b/2.

⁹⁰ BŞS 835, 66b/2; BŞS 835, 72a/1.

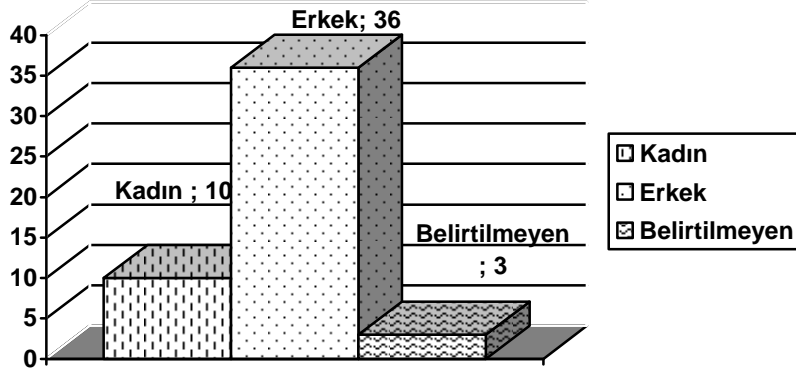
⁹¹ BŞS 835, 67b/2.

⁹² BŞS 835, 71b/1; BŞS 835, 73a/1.

⁹³ BŞS 835, 103b/1.

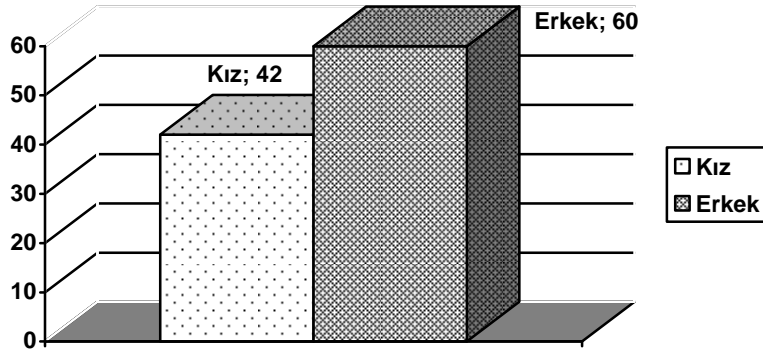
İncelediğimiz sicildeki 49 tereke kaydında terekesi yapılanlardan 36'sı erkek, 10'u kadın ve 3 tanesi de cinsiyeti belirtilmeyenlerdir.

Grafik-4 Terekesi Yapılanların Cinsiyet Dağılımı

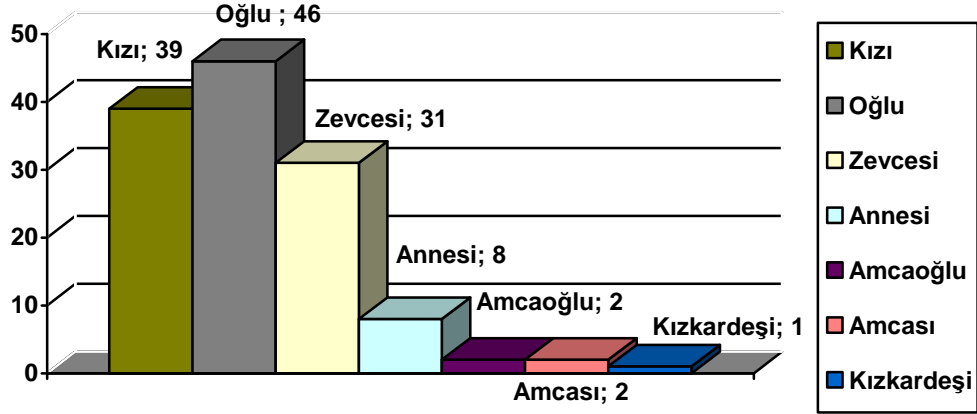
İncelediğimiz sicildeki tereke kayıtlarında yer alan 102 çocuktan 60'ı erkek ve 42'si kızdır.

Grafik-5 Tereke Kayıtlarında Adı Geçen Çocukların Cinsiyet Dağılımı

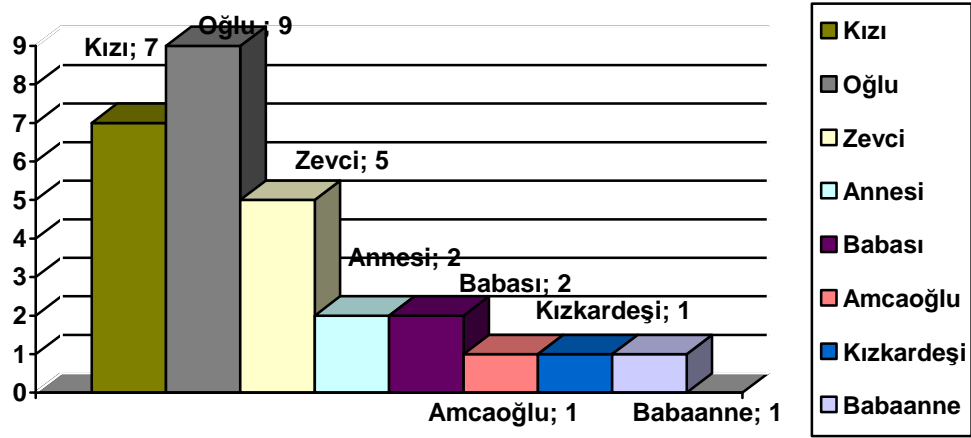
İncelediğimiz sicilde terekesi yapılan erkeklerin varisleri içerisinde 39 kız, 46 oğlan, 32 zevce, 8 anne, 2 amcaoğlu, 1 kız kardeş ve 2 amca bulunmaktadır. Vefat eden erkeklerden hiç birinin varisleri arasında babası yoktur.

Grafik-6 Vefat Eden Erkeklerin Varislerinin Dağılımı

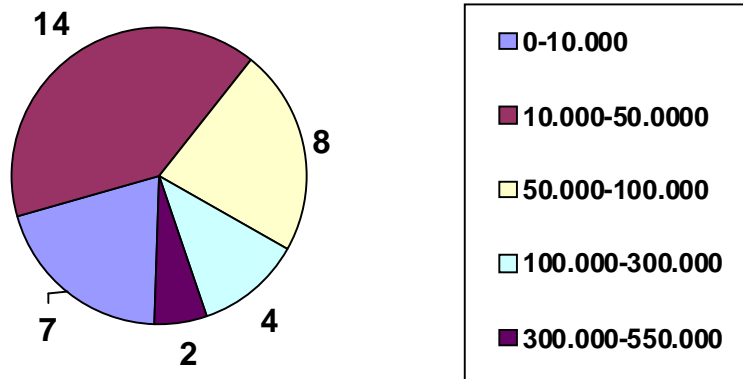
İncelediğimiz sicilde terekesi yapılan kadınların varisleri içerisinde 7 kız, 9 oğlan, 5 zevci, 2 anne, 2 baba, 1 amcaoğlu, 1 kız kardeş, 1 babaanne bulunmaktadır. Vefat eden kadınlardan hiçbirinin varisleri arasında amcası yoktur.

Grafik-7 Vefat Eden Kadınların Varislerinin Dağılımı

Ayrıca incelediğimiz sicilde ki 49 kayıttan sadece 2 tanesinde çift eşlilik vardır. Yine sicilde anneleri bir babaları farklı olan sadece bir kayıt vardır. Geri kalanların tümü tek eşli evlilik yapmıştır. Bununla beraber bütün tereke kayıtları Müslümanlara ait olup gayri Müslim kaydı hiç yoktur.

Grafik-8 Servet Miktarlarına Göre Tereke Sahipleri

Grafikten de görüldüğü üzere miras bırakanların servet dağılımında ağırlıklı olarak 10.000 ile 50.000 akçe arasındadır. İkinci sırada ise 50.000 ile 100.000 akçe arasında olanlar gelmektedir. En fazla servete sahip olanlar ise 2 kişidir ve 300.000 ile 550.000 akçe arasında yer almaktadır. En fazla servet bırakanların ikisi de erkektir.

II- AİLE YAPISI

Osmanlı Devleti'nde mahalle, sokak ve evler, İslam inancındaki ailenin mahremiyeti anlayışına göre tasarlanmıştır. Mahalle birbirini tanıyan ve birbirine destek olan kişilerin bir ibadethâne etrafında birleşmesinden teşekkül etmiştir⁹⁴. Sokak ise çıkmaz sokaklar olarak inşâ edilmiş⁹⁵ ve yabancıların buralarda gezmeleri pek hoş karşılanmamıştır. Evler çoğu zaman tek katlı etrafı yüksek duvarlarla çevrili⁹⁶, kadının evin avlusunda yapacağı işlerde rahat etmesini sağlayıcı nitelikte olmuştur.

Osmanlı ailesinin yapısı konusunda bilinen, genel olarak ailenin geniş aile tipinde olduğu şeklindedir. İlber Ortaylı, bu konuda “*Ailenin temel üretim birimi olduğu bütün geleneksel toplumlardaki gibi, Osmanlı toplumunda da geniş aile tipi her yerde görülür.*

⁹⁴ Özer Ergenç, “Osmanlı Şehirlerindeki “Mahalle” nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine”, *Osmanlı Araştırmaları*, C. IV, İstanbul 1984, s.69 vd.

⁹⁵ Ömer Demirel – Muhittin Tuş – Adnan Gürbüz, “Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim-Kuşam (XVI-XIX Yüzyıllar)”, *Sosyo-Ekonomik Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara 1992, s.70.

⁹⁶ Özer Ergenç, *Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Ankara Enstitüsü Vakfı Yayınları, Ankara 1995, s.150; Demirel – Tuş – Gürbüz, “Ev, Eşya ve Giyim-Kuşam”, s.70.

Bu geniş aile, üç kuşağın bir arada yaşadığı, ama yakın akraba ve kardeşlerin ailelerini de içeren daha geniş bir birleşik topluluğun üyesidir.”⁹⁷ demiştir.

A- Nikah Akdi ve Evlenme

Bir fıkıh terimi olarak nikah kelimesiyle ifade edilen evlenme akdi, birbirleriyle evlenmelerine hukuken bir engel bulunmayan bir erkek ve bir kadının sürekli bir hayat ortaklığı kurmak üzere aralarını birleştiren ve bunun için karşılıklı hak ve görevler belirleyen bağıdır.⁹⁸ İslama göre, evlenecek erke ile kadın arasında akdedilen nikahın geçerli olabilmesi için resmi bir memurun veya bir din adamının huzurunda yapılması gerekli değildir. Bunun için iki erkek şahit yeterlidir. Ne var ki, nikahın önemi ve sosyal hayattaki etkisi sebebiyle oldukça erken devirlerden itibaren, akdin hukuki yönünü bilen bir kişi huzurunda yapılmasına itina gösterilmiştir. Nikahı kıyan kişiler genellikle kadılar, naibleri veya mahalle imamlarıdır. Ancak bir takım suistimallerin önlenmesi için mahalle imamlarının nikah kıymaları kadı ve naib gibi üst düzey yöneticilerden izinname almaları şartına bağlanmıştır.⁹⁹ İncelediğimiz sicilde hiç nikah kaydı yoktur.

B- Mehir ve Nafaka

Nikah akdi sebebiyle erkek tarafından, bizzat evlenilen kadına verilen ve onun için bir ekonomik güvence niteliğinin taşıyan mala *mehir* denir. İslam’da eşler arasında mal ayırımı ilkesi bulunduğundan mehir, velinin yahut bir başkasının değil sadece kadının hakkıdır. Ancak, kadın isterse mehrinin bir kısmından veya tamamından vazgeçebilir veyahut da kocasına bağışlayabilir.

Tüm nikah kayıtlarında zikredildiği görülen mehir, akit esnasında miktarının tayin edilip edilmemesine ve ödeme vaktine göre çeşitli isimler almaktadır. Miktarı tayin edilen mehre “mehr-i müsemma”, tayin edilmeyene “mehr-i misl”, akit sırasında peşin ödenen mehre “muaccel”, bilahere evlilik içerisinde veya evliliğin sona ermesiyle ödenen mehre de “müeccel” adı verilmektedir.¹⁰⁰

Evlilikten itibaren kadının meşru bütün ihtiyaçları kocasına aittir ve bunun normal ödeme şekli de kocanın evinin ihtiyaçlarını bizzat karşılaması şeklindedir. Koca bu ihtiyaçları karşılayamıyorsa kadın hâkime başvurarak nafaka takdir ettirebilir. Osmanlı

⁹⁷ İlber Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, Pan Yayıncılık, İstanbul 2002, ss.69-70.

⁹⁸ Ahmet Yaman, *İslam Aile Hukuku*, Yediveren Yayınları, Konya 2002, s. 23.

⁹⁹ Abdurrahman Kurt, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 1998, s.24.

¹⁰⁰ Kurt, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, s.25.

hukukunda tabiatıyla bu tip nafaka talep ve takdirlerine az da olsa rastlanmaktadır. Bu arada kocaları nafaka bırakmadan kaybolan kadınlar da mahkemeye başvurmakta, kendileri için nafaka takdir ettirmekte ve borçlanmak içinde izin almaktadır. Böylece birikmiş nafaka alacakları zayi olmamakta ve borca doğrudan koca muhatap olabilmekte ve kadınlar da ihtiyaçlarını bu yolla giderme imkânı bulabilmektedir.¹⁰¹

İncelediğimiz şekilde boşanma ve nafaka davalarıyla ilgili 8 hüküm bulunmaktadır.¹⁰² Bu hükümlerde 5’inde Muhala’a yoluyla boşanma gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Çünkü aşağıda da verilen bu hükümlerden 3’ünde kadınlar kocalarından alacakları olan mehirlerinden vazgeçerek, nafaka almak şartıyla boşanmışlarken¹⁰³ 2 hükümde ise bütün haklarından vazgeçerek kocalarından boşanmışlardır.¹⁰⁴ Ayrıca Fatı adlı bir kadın boşandığı kocasından oğlu için günlük 7 akçe nafaka almıştır.¹⁰⁵

Bir hükümde ise vefat eden Kara Osman’ın mallarına devletçe el konulmuş ve zevcesi mahkemeye başvurarak oğlu için bir yıl süreyle nafaka talebinde bulunmuş ve nafakası bağlanmıştır.¹⁰⁶

C- Boşanma

Boşanma, tüm toplumlarda olduğu gibi Osmanlı toplumunda da hoş görülmeyen bir olaydır. Çünkü evlilik kurulurken prensip itibariyle bir ömür boyu devam edecek hukuki bir beraberlik olarak kabul edildiği için bu birlikteliğin, ölüm dışında bir sebeple sona ermesi pek düşünülemez. Bu beraberlikte eşlerin olduğu kadar toplumunda büyük yararı vardır. Çünkü toplumun en küçük parçasını oluşturan aile birliğinin dağılması, toplumunda dirlik ve düzenini de bozacaktır.

Osmanlı toplumunda görülen evliliğin son erdirilmesinde şu şekiller uygulanmıştır. En çok rastlanılan şekil, kocanın boşaması demek olan *talaktır*. Bunun yanında *muhâla’a* ya da *hul’* denen karşılıklı rıza ile boşanma, *tefrik* adli boşanma, *irtidât* diye ifade edilen dinden çıkma sonucu meydana gelen boşanma gibi şekiller de bahis mevzuudur.¹⁰⁷

---

¹⁰¹ Mehmet Akif Aydın, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1985, s. 107.

¹⁰² BŞS 835, 56a/1; BŞS 835, 79a/2; BŞS 835, 82a/3; BŞS 835, 84b/3; BŞS 835, 86b/1; BŞS 835, 88a/2; BŞS 835, 89b/2; BŞS 835, 99b/3.

¹⁰³ BŞS 835, 82a/3; BŞS 835, 86b/1; BŞS 835, 99b/3.

¹⁰⁴ BŞS 835, 79a/2; BŞS 835, 84b/3

¹⁰⁵ BŞS 835, 56a/1.

¹⁰⁶ BŞS 835, 89b/2.

¹⁰⁷ Kurt, *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*, ss.55-60.

D- Vasi Tayini

Bir şahsı mâlî işlerinde hukuken temsil yetkisine sahip olan şahıslara vasî veya malda veli denir¹⁰⁸. Vasî eğer kişi tarafından belirlenirse “vasî-i muhtar”, vasî hâkim tarafından belirlenirse “vasî-i mensub” olarak ifade edilmiştir.

835 numaralı Bolu Şer’iye Sicilinde vasi tayiniyle ilgili olarak 17 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerden 6 tanesi köy, 11 tanesi mahalleye aittir. Köy ve mahalle isimleri şunlardır:

KÖYLER

- 1- Karaağaç¹⁰⁹
- 2- Seyyidler¹¹¹
- 3- Alpagut¹¹³
- 4- Sancak¹¹⁵
- 5- Karagöz¹¹⁷
- 6- Sûfi¹¹⁹

MAHALLELER

- 1- Gölyüzü¹¹⁰
- 2- Debbağlar¹¹²
- 3- Semerkand¹¹⁴
- 4- Karamanlı¹¹⁶
- 5- Karaçayır¹¹⁸
- 6- Hocabeğ¹²⁰
- 7- Akpınar¹²¹

Sicildeki 17 vasi tayin hükmünden; 2 si aynı olmak üzere 3 tanesi annesinin vefatı üzerine vasi tayin edilmiş olup geri kalan 14 tanesi ise babasının vefatı üzerine vasi tayin edilmiştir. Yine bu hükümlerden 1 tanesi çocuğun annesi ölmesi üzerine babası, 2 hükümde geçen aynı çocukların annesinin vefatı üzerinde anneannesi vasi tayin edilmiştir. 1 hükümde babasının vefatı üzerine amcası vasi tayin edilmiş olup geri kalan 13 hükümde de babalarının vefatı üzerine anneleri vasi tayin edilmiştir. Bu hükümlerde 11 kız çocuğu ve 13 erkek çocuğu tespit edilmiştir. Ayrıca bir hükümde babası vefat eden bir erkek çocuğuna önce ölen adamın kız kardeşi vasi tayin edilmişken sonra azledilip yerine annesi tayin edilmiştir. Yine bir hükümde ölen adamın erkek oğlu için üvey annesi vasi tayin edilmişse de azledilerek yerine annesi vasi tayin edilmiştir. Vasi tayinlerinden sadece

¹⁰⁸ Halil Cin - Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, C. II, Selçuk Üniv. Basımevi, Konya 1989, s.25.

¹⁰⁹ BŞS 835, 54a/1.

¹¹⁰ BŞS 835, 59b/2; BŞS 835, 60b/2; BŞS 835, 60b/3; BŞS 835, 107a/3.

¹¹¹ BŞS 835, 58b/2.

¹¹² BŞS 835, 64a/2.

¹¹³ BŞS 835, 78a/1.

¹¹⁴ BŞS 835, 85a/1.

¹¹⁵ BŞS 835, 79b/1.

¹¹⁶ BŞS 835, 86a/2; BŞS 835, 102a/2.

¹¹⁷ BŞS 835, 95a/2.

¹¹⁸ BŞS 835, 97b/2.

¹¹⁹ BŞS 835, 96b1.

¹²⁰ BŞS 835, 99a/1.

¹²¹ BŞS 835, 102a/1.

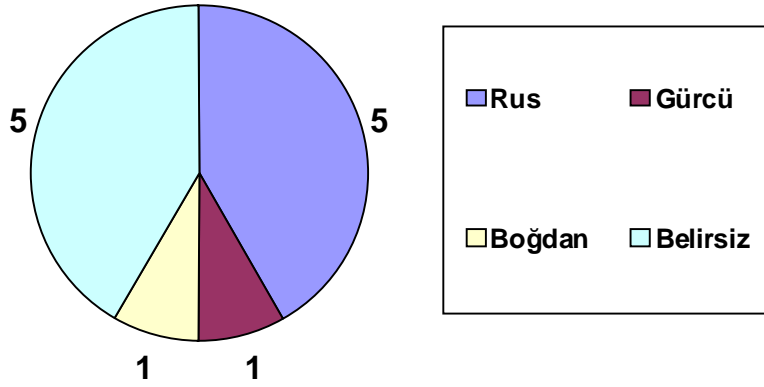
küçük çocukları tespit edebilmekteyiz. Diğer çocuklarının varlığına ise tereke kayıtlarında ve miras anlaşmazlıklarında rastlamaktayız.

III- Köle İle İlgili Hükümler

Köle, eski zaman muharebelerinde esir edilen yahut bir suretle ele geçip satın alınan erkekler hakkında kullanılan bir tabirdir.¹²² Fütühat sıralarında pek çok esir Osmanlı Devleti tarafından ele geçirilmiş, bunlar köle ve cariye olarak satılmıştır. Fütühat devri kapandıktan sonra Sudan gibi bölgelerden siyahiler esir olarak alınır, satılır ve bir parça zengininin evinde bulunurdu.¹²³

835 numaralı Bolu Şer ‘iye sicilinde köle ile ilgili 12 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde 5 tane Rus asıllı, 1 tane Gürcü asıllı, 1 tane Boğdan asıllı ve aslı yazılmayan 5 tane köle kaydı bulunmaktadır. Hükümlerin 8 tanesi kölelerin azad edilmesi ile ilgili olup 3 tanesi kaçan kölelerin iadesi ve 1 tanesi de satılan köleler ile ilgilidir.

Grafik-9 Kölelerin Dağılımı

İncelediğimiz sicilde köle ile ilgili hükümler arasında en fazla köle azadının olduğunu görmekteyiz. Hükümlerden 8 tanesinde köleler azad edilmiştir. Ayrıca 3 tanesi kaçan kölelerin iadesiyle ilgili olup 1 tanesi de köle satışı ile ilgilidir.

Edirne’de Hüseyin Ağa’nın mülkünde olan Yusuf bin Abdullah ve Hasan bin Abdullah adlı gulamlar kaçarak Hendek’e gelmişler ve burada Küçük Sipâhî adında biri tarafından alıkonulmuşlardır. Daha sonra bu iki gulam Küçük Sipâhînin elinden kaçarak

¹²² Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.2, s.300.

¹²³ Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.2, s.302.

Düzce Pazarında Darıyeri köyüne gelmişler ve burada yakalanarak mahkemeye çıkarılmışlardır. Mahkeme de bu iki gulamın Küçük Sipâhîye verdikleri zararın ödenerek sahibine verilmesine hükmedilmiştir.¹²⁴ Beğpazarı köylerinden Kızılsaray köyü sakinlerinden el-Hâcc Hüseyin'in Gürcü asıllı kölesi Vasil kaçmış ve Bolu'nun Semerkand mahallesinden Yâren Mehmed Ağa tarafından alı konulması üzerine yapılan mahkemede Vasil'in el-Hâcc Hüseyin mülkü olduğu tespit edilerek iadesine karar verilmiştir.¹²⁵ Merzifon'un el-Hâcc Hasan Mahallesi sakinlerinden Ahmed Beğ bin Şaban kölesi olan Ayvaz 2 sene önce kaçarak Bolu'ya gelmiş ve Bolu mütesellimi Kenan Ağa'nın vekili Abdullah Ağa tarafından Bolu dahilinde iki ay önce yave olmak üzere yakalanmıştır. Yapılan mahkemede Ayvaz'ın iki sene önce firar ettiği anlaşılmıştır ancak hüküm yarım olduğu için gerisi anlaşılamamıştır.¹²⁶

Bolu'nun Çayır köyünden olup vefât eden Receb Beşe ibn-i Mahmûd'un kölesi Rus asıllı Şahin bin Abdullah'ın Receb Beşe'nin hanımı Fatı ile çocuklarına itaat etmemesi üzerine yapılan mahkemede Receb Beşe'nin sağlığında Şahin'i azad ettiği hükmüne varılmıştır.¹²⁷

Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden Fatıma bint-i el-Hâcc Ahmed, Rus asıllı kölesi Belkıs bint-i Abdullah'ı azad etmiş ve özgürlüğünü vermiştir.¹²⁸

Bolu'nun Sancak karyesinden olup vefat eden Bayram Beğ bin Abdullah' Rus asıllı kölesi Ayvaz bin Abdullah, Bayram'ın hanımı Melikân ile çocuklarına itaat etmemesi üzerine yapılan mahkemede, Bayram Beğ'in 1086 senesinde Ayvaz'a 10 sene hizmet et sonra da azad ol dediği tespit edilmiş ve Ayvazın azad edilmesine karar verilmiştir.¹²⁹

Medîne-i Hazreti Ebî Eyyûb mahallâtından Otakçılar mahallesi sakinlerinden vefât eden Bezci-zâde Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi'nin cariyesi azad edilmiştir.¹³⁰

Bolu'nun Çıkınlar karyesi sakinlerinden vefat eden Ayşe Hâtun'un cariyeleri Vildan bint-i Abdullah, İsmehân bint-i Dilaver¹³¹ ve İnâyet bint-i Abdullah,¹³² Ayşe Hâtun'un varisleri tarafından azad edilmiştir.¹³³

---

¹²⁴ BŞS 835, 66a/2.

¹²⁵ BŞS 835, 78b/2.

¹²⁶ BŞS 835, 89a/2.

¹²⁷ BŞS 835, 74a/1.

¹²⁸ BŞS 835, 77b/3.

¹²⁹ BŞS 835, 79b/2.

¹³⁰ BŞS 835, 95a/3.

¹³¹ BŞS 835, 97a/2.

¹³² BŞS 835, 97a/3.

¹³³ BŞS 835, 97a/1.

Bolu'nun Karaçayır Mahallesi sakinlerinden Aktaş-zâde Mustafa Efendi Rus asıllı kölesi İbrahim bin Kenan'ı azad etmiştir.¹³⁴

Bolu'nun Semerkand mahallesi sakinlerinden Molla Yusuf bin el-Hâcc Halîl'in köleleri Boğdan asıllı Kenan bin Abdullah ile zevcesi Gülistan bint-i Abdullah'ı aynı mahalleden Nuh Beşe bin Murad'a satmıştır. Ancak Kenan ile Gülistan, Karaçayır mahallesinden Ayıoğlu denilen Hüseyin Beşe'nin mülkünde bulunması üzerine yapılan mahkemede kölelerin Molla Yusuf'a geri verilmesine karar verilmiştir.¹³⁵

---

¹³⁴ BŞS 835, 104a/1.

¹³⁵ BŞS 835, 94b/2.

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL YAPI İLE İLGİLİ MESELELER

I- ANLAŞMAZLIK DAVALARI

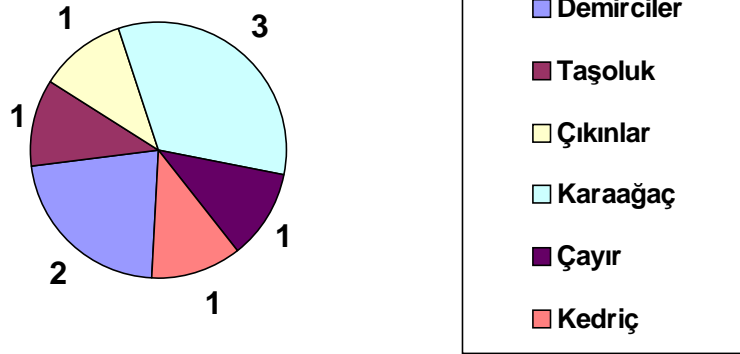
A- Miras Anlaşmazlığı

İncelediğimiz defterde miras anlaşmazlıklarıyla ilgili olarak 36 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerden 9 tanesi köyde, 24 tanesi mahallede, 1 tanesi Üstürğon Kalesi altında, 1 tanesi Mudurnu'da ve 1 tanesinin de nerede vefat ettiği yazılmamıştır.

Miras Davalarında Adı Geçen Köyler

- 1- Demirciler (2)¹³⁶
- 2- Taşoluk(1)¹³⁷
- 3- Çıkınlar(1)¹³⁸
- 4- Karaağaç (3)¹³⁹
- 5- Çayır(1)¹⁴⁰
- 6- Kedriç(1)¹⁴¹

Grafik-10 Miras Davalarında Adı Geçen Köyler

¹³⁶ BŞS 835, 54b/1; BŞS 835, 54b/2.

¹³⁷ BŞS 835, 64b/1.

¹³⁸ BŞS 835, 65a/2.

¹³⁹ BŞS 835, 66b/1; BŞS 835, 70b/3; BŞS 835, 93b/3.

¹⁴⁰ BŞS 835, 78a/3.

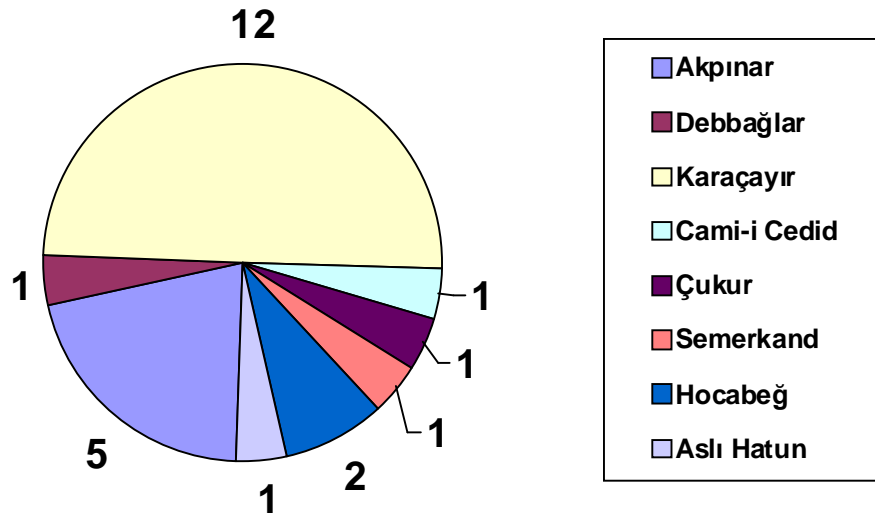
¹⁴¹ BŞS 835, 88a/1.

Miras davalarında adı geçen köy isimlerinden Demirciler karyesine ait 2 hüküm bulunurken bu iki hükümde Ayşe bint-i Abdullah'a aittir. Ayşe bint-i Abdullah Saray-i Atikten çıkma bir cariye olduğu tespit edilmiştir. Karaağaç karyesine ait 3 hüküm ise ayrı ayrı kişilere aittir. Diğerleri ise birer kişiye aittir.

Miras Davalarında Adı Geçen Mahalleler

- 1- Akpınar (5)¹⁴²
- 2- Debbâğlar¹⁴³
- 3- Karaçayır (12)¹⁴⁴
- 4- Çukur¹⁴⁵
- 5- Cami-i Cedid¹⁴⁶
- 6- Semerkand¹⁴⁷
- 7- Hocabeğ (2)¹⁴⁸
- 8- Aslı Hatun¹⁴⁹

Grafik-11 Miras Davalarında Adı Geçen Mahalleler

¹⁴² BŞS 835, 65b/1; BŞS 835, 65b/2; BŞS 835, 67a/1; BŞS 835, 87a/2; BŞS 835, 91a/2.

¹⁴³ BŞS 835, 71b/3.

¹⁴⁴ BŞS 835, 73b/2; BŞS 835, 74b/1; BŞS 835, 74b/2; BŞS 835, 75a/2; BŞS 835, 75b/2; BŞS 835, 76a/1; BŞS 835, 76b/1; BŞS 835, 77a/1; BŞS 835, 97b/1; BŞS 835, 97b/3; BŞS 835, 98a/1; BŞS 835, 98a/2.

¹⁴⁵ BŞS 835, 93b/2.

¹⁴⁶ BŞS 835, 95a/1.

¹⁴⁷ BŞS 835, 85a/2.

¹⁴⁸ BŞS 835, 98b/2; BŞS 835, 99a/2.

¹⁴⁹ BŞS 835, 105b/1.

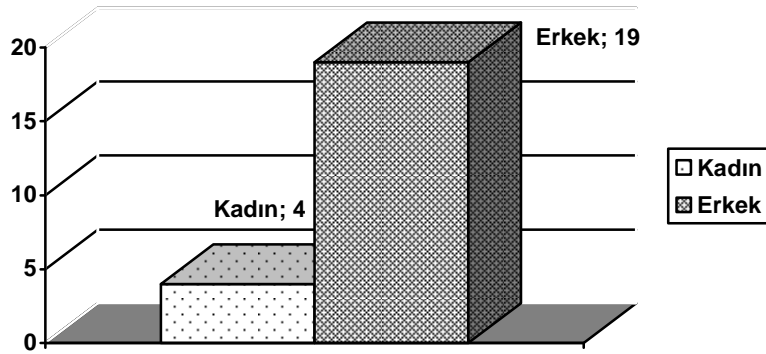
Miras davalarında ismi sayılan mahallelerden en çok adı geçen Karaçayır Mahallesi'ndeki 12 dava hükmü 2 kişiye aittir. Bunlardan Aktaşzâde Mustafa Efendi'nin mirasçıları ancak 8 dava sonucunda anlaşabilmişken, Ayızâde el-Hâcc Mehmed Efendi'nin mirasçıları ise 4 dava sonucunda anlaşmaya varabilmişlerdir.

Yine Akpınar Mahallesi'nde adı geçen miras davalarından 5 hüküm bulunurken bunlar 4 kişiye aittir. Hac yolunda vefât eden es-Seyyid el-Hâcc Mehmed Efendi'ye ait iki hüküm bulunmaktadır. Diğer hükümler birer kişiye aittir.

Hocabeğ mahallesi'nde adı geçen miras davalarından iki tanesi aynı kişiye ait olup hac yolunda vefât etmiştir.

Hükümlerde vefât edip mirası paylaştırılan 23 kişiden 4'ü kadın 19'u erkektir.

Grafik-12 Mirası Paylaştırılanların Cinsiyet Dağılımı

İncelediğimiz sicilde miras davalarında tespit ettiğimize göre, hükümlerde davalı ve davacıyı tespit edebilmekteyken, çocuk sayılarının tespitini yapmak daha zordur. Çünkü davaya konu olmayan veya davayı açmayan tarafların bu hükümlerde yazılmadığı kanaati oluşmuştur.

B-Alacak Meselesi

İncelediğimiz sicilde alacak meselesi ile ilgili 3 hüküm bulunmaktadır. Bunlardan birisi ölen İbrahim Ağa'dana alacağı olan Yeniçeri Efendisi Mustafa Efendi ile ilgilidir.¹⁵⁰ Diğerleri Gökpınar karyesi sakinlerinden Mustafa ve Abdülğani bin Mehmed'in mal ve mülküne zarar veren Mustafa bin Yusuf'un zararı karşılması için olup aralarında anlaşma

¹⁵⁰ BŞS 835, 47a/1.

sağlanmış ve ve zararları karşılanmıştır.¹⁵¹ Bir diğeri ise sabık Vezir-i azam Mustafa Paşa¹⁵²,nın oğlu Mehmed Beğ'e verilen zeamete voyvoda tayin olunan Bolu'nun Çele karyesinden Ahmed Ağa'nın Karaağaç karyesinden İbrahim Beğ'den aldığı 900 guruş için açılan davada Ahmed Ağa 50 esedi guruşa İbrahim Beğ'le anlaşmıştır.¹⁵³

D- Şikayet

İncelediğimiz sicildeki şikayet hükümlerine baktığımızda şöyle bir tabloyla karşılaşıyoruz. Şikayetleri, yerel yöneticilerin tımar sahiplerinin tımarlarına müdahaleleri yüzünden meydana gelen şikayetler, halkı kıskırttığı ve fitneye sebep olduğu gerekçesiyle yapılan şikayetler, avarız vergisine tabi olmamasına rağmen avarız vergisi almak isteyenler hakkındaki şikayetler, tımar ve mukataa gelirlerinin toplanması konusunda meydana gelen şikayetler, miras malına el konulması hakkındaki şikayetler ve camus meselesinden kaynaklanan şikayetler olarak ayırabiliriz.

Bolu sancağındaki tımar erbabının seferde fevt olanlar ile uzak mesafedeki tımarların sicile kayd ettirmemeleri sebebi ile Bolu nazırları bu yerlerin mahsulatını almaya kalkışmış ve bunun üzerine Bolu nazırlarının müdahaleleri önlenmeye çalışılmış ve şer'i şerif ve kanunlara uymaları gerektiği belirtilmiştir.¹⁵⁴ Yusuf Paşa'ya arpalık olarak verilen Bolu'nun gelirlerinde çıkan anlaşmazlıktan dolayı Bolu mütesellimi Kenan Ağadan şikayetçi olmuştur.¹⁵⁵ Viranşehir ahalisi, Bolu mütesellimi Kenan Ağa tarafından bâcdar tayin olunan Veli Ağanın yük başına 2 akçeden başka buğday bâcı alması üzerine şikayette bulunmuştur. Bunun üzerine verilen hükümde eskiden olageldiği gibi yük başına 2 akçe alınması ancak buğday bâcı alınmaması emredilmiştir.¹⁵⁶ Mudurnu'da vefât eden Bostancı Deli Ahmed'in mirâsına eski Bolu mütesellimi Abdurrahman Ağa tarafından el konulmuştur. Bunun üzerine Bostancı Deli Ahmed'in malları Abdurrahman Ağa'dan geri alınmıştır.¹⁵⁷ Kıbrıs kazâsı Çeltikveren karyesinin serbestiyet üzere mutasarrıfı olan Mehmed Ağa'nın çeltik gelirlerinin mukataası konusunda Ahmed Ağa'dan şikâyetçi olması üzerine mesele Mehmed Ağa lehinde sonuçlanmıştır.¹⁵⁸

---

¹⁵¹ BŞS 835, 57b/2.

¹⁵² Merzifonlu Kara Mustafa Paşa olması gerektir. Çünkü vezir-i azamlar arasında bu tarihlerde en son Mustafa Paşa, Merzifonlu'dur.

¹⁵³ BŞS 835, 104a/2.

¹⁵⁴ BŞS 835, 24b/2; BŞS 835, 25b/4.

¹⁵⁵ BŞS 835, 60b/1.

¹⁵⁶ BŞS 835, 81b/2.

¹⁵⁷ BŞS 835, 94b/3.

¹⁵⁸ BŞS 835, 55a/1.

Bolu'nun Bozarmud karyesinde medfûn bulunan Şeyh Kemal'in evlatlarının Bağçe karyesindeki toprağından avarız vergilerinin alınmak istendiğine dair şikayetleri üzerine ferman gönderilmiş ve vergi alınmaması kararına varılmıştır.¹⁵⁹

Bolu ahalisinin gönderdiği mektup üzere Bolu müftisi olan Vanî Mehmed Efendi¹⁶⁰ padişahın emri ile görevinden alınmış ve Şeyhülislam Mevlana Ali tarafından fetva vermesi yasaklanarak medresesinde tedris ile uğraşması emredilmiştir.¹⁶¹ Üskübi Kadısı olan Bolu'nun Karaçayır mahallesi sâkinlerinden Hatîbzâde demekle maruf Ahmed'in halkı kışkırttığı ve fitneye sebep olduğu gerekçesiyle Bolu uleması tarafından şikayet edilmiş bunun üzerine gönderilen fermanla bunun araştırılması emredilmiştir.¹⁶²

Bolu'da Acem hanındaki zimmilerin Cevizler Dibi denilen tarladaki cevizlerine taarruz eden Osman Çelebi bin Nu'man'dan şikayetçi olmaları üzerine yapılan muhakeme neticesinde Osman Çelebinin bir hissesi olduğu anlaşılmıştır.¹⁶³

Kal'a-i Sultâni mustahfızlarından Hüseyin Bey'in Bolu'nun Akşar karyesindeki tımarının mahsulatını toplamaya vekil tayin ettiği es-Seyyidd el-Hâcc İsmail'den şikayetçi olması üzerine yapılan muhakemede Hüseyin Bey'in haksız olduğu sonucuna varılmıştır.¹⁶⁴

Düzcepazarı karyelerinden Darıyeri ahalisi, Milan-ı Süfla ve Tutlar karyeleri ahalisinin menzil masrafları için alınan paradan üzerlerine düşen payı ödemediklerinden şikayetçi olmuşlardır. Yapılan muhakeme neticesinde Milan-ı Süfla ve Tutlar karyesi ahalisinin elinde ferman olması hasebiyle, menzilin masrafları 630'ar akçe avarız akçesi ve nüzul malından karşılanacak ve bundan başka bir şey için rencide edilmeyecektir.¹⁶⁵

---

¹⁵⁹ BŞS 835, 45b/1.

¹⁶⁰ BŞS 835, 35b/3. Vanî Mehmed Efendi için bakınız: Semiramis Çavuşoğlu, "Kadızedeliler", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2001; Erdoğan Pazarbaşı, "Mehmed Efendi, Vanî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

¹⁶¹ Burada adı geçen Vanî Mehmed Efendi'nin Kadızedelilerden olan kişi olup olmadığı konusunda kesin bir hükme varamadık. Çünkü Kadızedelilerden Vanî Mehmed Efendi 12 Ekim 1685'te Bursa Kestel'de vefat ettiği ve oraya defnedildiği yukardaki kaynaklarda belirtilmektedir. Ancak 835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilindeki bu hükümde adı geçen Vanî Mehmed Efendi'ye yazılan ferman 28 Şubat 1686 tarihinde gönderilmiş olup 29 Mart 1686'da sicile kaydedilmiştir. Bu durumda adı geçen Vanî Mehmed Efendinin aynı kişi olduğu şüphelidir.

¹⁶² BŞS 835, 41b/1.

¹⁶³ BŞS 835, 84a/1.

¹⁶⁴ BŞS 835, 87b/2.

¹⁶⁵ BŞS 835, 90a/2. Burada menzil masrafları için avarız vergileri ve nüzul malının alınması menzil sisteminin bozulmaya başladığının bir göstegesidir. Çünkü bu tür vergiler normalde menzillerin masrafları için alınmazdı.

Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sakinlerinden Ömer bin Abdullah Efendi, camus ineğini kesen Debbâğlar mahallesinden Çizmecioğlu Mehmed Beşe bin Ahmed'den şikayetçi olmuş ve yapılan mahkeme neticesinde Çizmecioğlu Mehmed'in Ömer bin Abdullah'ın camus ineğinin bedelini ödemesine hükmedilmiştir.¹⁶⁶

Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sakinlerinden Uğuncu-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed'in camus öküzüne el koyan Bağçe karyesinden Mustafa bin Mehmed'den şikayetçi olması üzerine yapılan mahkemede Mustafa bin Mehmed'in öküzü iade etmesine karar verilmiştir.¹⁶⁷

Bolu'nun Debbâğlar mahallesi sakinlerinden Sakine Hatun'un vefat eden kocasından kalan tarlasını işgal eden Mehmed Çelebi'den şikayetçi olması üzerine Mehmed Çelebi bundan men edilmiştir.¹⁶⁸

D- Mülk Anlaşmazlığı

Mülk anlaşmazlığı olarak iki hüküm mevcuttur. Bu hükümlerden birincisinde Bolu'nun Akpınar Mahallesi sakinlerinden Mustafa Çelebi bin Ali, Semerkand mahallesinde babasından kalma olduğunu iddia ettiği evi Molla Yusuf bin el-Hâcc Halil'in zabt ettiğini iddia etmektedir. Ancak şahitlerin huzurunda Mustafa Çelebi'nin evi 5 sene önce Molla Yusuf'a sattığı tespit edilmiştir.¹⁶⁹

Diğer hükümde ise Bolu'nun Çakeşe karyesi sakinlerinden Bayram ibn-i el-merhum Receb yine aynı köyden Durdu bin el-merhum el-Hâcc Abdi'yi mahkemeye vererek kendisine ait olduğunu iddia ettiği ev ve bahçeleri zabt ettiğini belirtmektedir. Yapılan mahkemede şahitlerin huzurunda Bayramın babası Receb'in bu mülkleri Durdu'ya sattığı tespit edilmiştir.¹⁷⁰

E-Yaylak ve Çayır Anlaşmazlığı

Yaylak ve çayır anlaşmazlığı ile ilgili olarak bir hüküm bulunmaktadır. 89b/1 numaralı bu hükümde Tozak çayırı ve yaylağında 20 senedir koyun otlatan Mahmud Ağa ve babası yaylağın vergisini yıllardır Abdülkerim Beşe teslim etmekteyken Ali denilen birisi bu Yaylağı Milan Deresi nahiyesinden Mehmed Beşe'ye satmış ve Mehmed Beşe'de Mahmud Ağa'nı yaylada koyun otlatmasına izin vermemiştir. Yapılan mahkemede

---

¹⁶⁶ BŞS 835, 79a/1.

¹⁶⁷ BŞS 835, 80b/1.

¹⁶⁸ BŞS 835, 59b/3.

¹⁶⁹ BŞS 835, 92b/2.

¹⁷⁰ BŞS 835, 102a/3.

Mahmud Ağa haklı bulunduğu gibi miri arazinin satılamayacağı fetvası alınarak Mehmed Beşe'nin müdahalesine izin verilmemiştir.¹⁷¹

II- ADİ SUÇ DAVALARI

A- Cinayet

Bolu'ya tabi Borlu kazası karyelerinden Kuğaru karyesi sakinlerinden Abdi bin el-Hâcc Fazlı'yı Bolu kazası karyelerinden el-Hâcc Kenan bin Abdullah tarafından öldürülmesi üzerine Kenan, Abdi'nin ailesine diyet ödemiştir.¹⁷²

Bolu'ya tabi Pavli kazası karyelerinden Göni karyesi sakinlerinden olan Muharrem bin Mehmed'i öldüren Kurupazar kazâsı Eymür karyesinden Halil Kethüda bin Rahmeti kısas cezasına çarptırılmıştır.¹⁷³

B- Fuhuş

Bolu kazâsına tabi Tekye karyesinden fuhuş yaptıran Fatıma bint-i Ramazan'a gereken cezanın Bolu mütesellimi Kenan Ağa tarafından verilmiştir.¹⁷⁴

C- Camus Davası

Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sakinlerinden Ömer bin Abdullah Efendi, camus ineğini kesen Debbâğlar mahallesinden Çizmecioğlu Mehmed Beşe bin Ahmed'den şikayetçi olmuş ve yapılan mahkeme neticesinde Çizmecioğlu Mehmed'in Ömer bin Abdullah'ın camus ineğinin bedelini ödemesine hükmedilmiştir.¹⁷⁵

Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sakinlerinden Uğuncu-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed'in camus öküzüne el koyan Bağçe karyesinden Mustafa bin Mehmed'den şikayetçi olması üzerine yapılan mahkemede Mustafa bin Mehmed'in öküzü iade etmesine karar verilmiştir.¹⁷⁶

Bolu'nun Gölyüzü mahallesinde sâkinlerinden Abdünnebî bin Mustafa isimli cebeci, Câmî'-i Afîk mahallesi sakinlerinden Mehmed Efendi'nin camus ineğini yaralamış ve camusun kıymeti tespit edilmiştir.¹⁷⁷

---

¹⁷¹ BŞS 835, 89b/1.

¹⁷² BŞS 835, 81a/1.

¹⁷³ BŞS 835, 81a/2.

¹⁷⁴ BŞS 835, 82a/1.

¹⁷⁵ BŞS 835, 79a/1.

¹⁷⁶ BŞS 835, 80b/1.

¹⁷⁷ BŞS 835, 87a/1.

D-Yaralama

Bolu'nun Çandır karyesinden Ahmed bin Yusuf, Karaağaç pazarında Çağa kazasından Hüseyin Beşe bin Halil tarafından kılıçla yaralanmış ve diyet ve hekim ücreti olmak üzere yirmi guruşa aralarında anlaşma sağlanmıştır.¹⁷⁸

III- EKONOMİK YAPI İLE İLGİLİ BELGELER

A- Osmanlı Devletinde Vergi

1- Şer 'i Vergiler

a) Öşür

Öşürün kelime manası “onda bir”dir. İslamiyet’te fethedilen topraklara müslümanların yerleştirilmesi veya yerli halkın İslamiyet’i kabulleri halinde bu yerler “arazi-i öşriyye” addedilmiş ve dolayısıyla tabi veya suni sulama yapılmasına göre ziraatdan alınan 1/10 veya 5/10 oranındaki öşür, Müslümanlardan alınan bir vergi olmuştur. Osmanlı Devletinde fethedilen yerlerin idaresi devlete geçtiğinden bu topraklar hemen tamamen miri hale getirilmiş, çiftçiler devlet topraklarının daimi ve ırsi kiracısı durumuna girmişler ve aldıkları mahsul karşılığında her sene öşür adıyla devlete bir pay vermişlerdir. Osmanlı devletinde müslüman-gayri müslim ayırımı yapılmaksızın bütün tebaa öşür mükellefidir. Bölgeler arası farklılıklar her sancağın kanunnamesinde gösterilmiştir. Öşür, aynı yerdeki bütün mahsullerden de aynı oranda alınmamıştır.

Öşür’ün toplanma şekline gelince; Tımar rejiminin iyi işlediği devirlerde, öşürün toplanması, devlete yaptığı hizmetler karşılığında, sipahiye bırakılmıştı. Ancak, iktidasid şartların bozulmasıyla yeni gelir kaynaklarına ihtiyaç duyulunca tımarlar has şekline sokulup hâsılatının toplanması işi mültezimlere verilmiş; fakat mültezimlerin fazla kazanç sağlamak istemeleri köylüyü maddi bakımdan perişan etmişti. Köylüyü mültezimlerden kurtarmak düşüncesiyle öşürün toplanması işi devlet memuru olan muhassıllara havale edilmişse de bu defa da bunların, mahsulün pazara sevk edilmesinde ağır davranmaları dolayısıyla hazine büyük kayıplara uğramıştır.¹⁷⁹

b) Harac ve Cizye

Haracın kelime manası “bir yerin hasılatından veya işçi olarak çalıştırılan kölelerle çocukların emeğinden elde edilen şey” demekse de zamanla toprak mülkiyeti dolayısıyla

¹⁷⁸ BŞS 835, 57a/1.

¹⁷⁹ Ekmeleddin İhsanoğlu, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, İrcica Yayınları, İstanbul 1994, ss. 532-532; Ziya Kazıcı, *Osmanlılarda Vergi Sistemi*, Şamil Yayınevi, İstanbul 1977, ss. 86-101.

şahıslardan alınan vergi için kullanılmıştır.¹⁸⁰ Diğer bir tarife göre harac, arazi-i haraciyyeden alınan vergidir. Arazi-i haraciyye ise müslümanlarca feth edilen toprakların yerli halkının, yerlerinde bırakılması halinde alınırdı. Haracın, şahıslardan alınmasına cizye adı verilir. Toprağa bağlı olarak alınan harac iki kısımda değerlendirilmelidir.

a- Harac-ı Mukasem: Toprağın verimliliği ile ilgilidir ve ancak mahsul alınırca ödenir. Yıllık mahsul sayısı ile harac sayısı aynıdır.

b- Harac-ı Muvazzaf: Mahsule bağlı olmayıp arazinin yüzölçümüne göre dönem veya cerib başına alınan bir vergidir. XVI. yüzyılda Ebussuud Efendi tarafından öşür, harac-ı mukasim; çift resmi harac-ı muvazzaf olarak kabul edilmiştir.

Cizye, kitab ehli gayr-i müslimlerden alınan bir baş vergisidir. Vergi, müslümanlığı kabul etmeyenlerin, devlet tarafından korunmaları ve savaşa katılmamaları karşılığında alınmaktadır. Cizye mükellefi olmak için bazı şartların mevcut olması gerekiyordu: Erkek olmak, baliğ olmak, sıhhatli ve çalışabilecek güçte olmak. Kadınlar, çocuklar, hasta ve sakatlarla çalışacak gücü olmayan yaşlı erkekler, sadece hibelerle geçinen rahibler (büyük manastırlarda yaşayanlar hariç), köle ve dilenciler cizye mükellefi değillerdi. Ancak çalışmadığı halde vergiyi ödeyebilecek kadar servet sahibi olanlardan cizye alınırdı. Başka bir ifadeyle cizye, 14-75 yaş arasındaki sıhhatli erkeklerden alınan bir baş vergisidir. Cizye mükellefiyeti mali durumlarına göre üç sınıf üzerinden alınırdı. Zenginlerden (âî), atlı olarak kendisiyle birlikte savaşa birini götürmesi karşılığı 48, orta hallilerden (evsat) atlı olarak yalnız iştiraki karşılığı 24 ve fakirlerden (ednâ) yaya olarak savaşa katılma karşılığı 12 gümüş dirhem alınırdı.¹⁸¹

Bolu sancağında gayri Müslim re'ayadan alınacak haraç ve cizye miktarları şu şekildedir. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden Balkanlar ve Avrupa'dan ticaret yapıp Bolu'dan geçen Ermeni, Anadolu Rumu ve Medine-i Münevvere reayasının ve Karaman, Adana, Ercişli, Sivas ve Kayseri de 46 nefer Ermeni'den madasından 4'er guruş alınacak ve Medine-i Münevvere reayasının itirazlarına mahal verilmeyecek. Bolu Sancağına ticaret ve kar u kesb için gelen yave keferesinden Rum, Arnavud, Bulgar vesairden 3 guruş-ı tam yave cizyesi alınması ve on yaşından küçük Ermeni ve Rum oğlanlarından yarım cizye (1,5 guruş) on yaşından büyük olanlardan tam cizye (3 guruş) alınacaktır. Yine Rumeli, Anadolu ve Adalardan ticaret ve kar u kesb için gelen yave

¹⁸⁰ Feridun Emecen, "Haraç", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.16, İstanbul 1997, s.89

¹⁸¹ İhsanoğlu, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, s. 534; Ayrıntılı bilgi için bakınız: Boris Christoff Nedkoff, "Osmanlı İmparatorluğunda Cizye" Tercüme: Şinasi Altundağ, Belleten, VIII/32, Ankara 1944, ss.604-621.

keferesinden 3'er guruş yave cizyesi alınacaktır. Kıptiyan taifesinin Müslüman olanlarından bedel-i avarız 1,5 guruş ve keferesinden 3'er guruş ve Ekrad Karamağçurlu taifesinden 1,5 guruş ve iki sümün alınacaktır. Bad-ı heva ve diğer vergiler daha önceden olduğu gibi alınacaktır. Yave Rum keferenin her bir neferinden 26'şar akçe ve her bir guruş-ı tam için 2'şer akçe tefâvüt-i hasene¹⁸² alınacaktır.¹⁸³

2- Avarız Vergileri

Osmanlı maliyesinde olağandışı ve düzensiz vergiler "Avâriz-ı divâniyye", "tekâlif-i örfiyye" veya kısaca "Avâriz" adı altında toplanmıştır. Bu vergilere ayrıca divanın kararı ile toplanmasına karar verildiği için Avâriz-ı Divâniyye'de denilmektedir.¹⁸⁴

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Tanzimat'a kadar alınan bu vergi¹⁸⁵, tahakkuk ve tarh usulleri bakımından diğer vergilere nazaran farklılık arz eder. Halktan nakit olarak toplanabileceği gibi, ayni ve hizmet olarak da istenebilir. Örneğin, kürekçi bedeli Avârizi hizmet olarak, nüzul zahire de ayni olarak alınırdı.¹⁸⁶ Ancak bizim incelediğimiz 835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilinde kürekçi bedeli avarızı nakdi olarak alınmıştır.¹⁸⁷

Avâriz vergileri yükümlülere toplu bir şekilde sorumlu tutan vergilerdi. Mukataa yoluyla elde edilen vergi gelirleri ile cizye gelirleri ve diğer vergiler çoğunlukla doğrudan üretici ve yükümlüden alındığı ve ferdi yükümlülüğe dayandığı halde Avâriz, Osmanlı ülkesi içinde yerleşik veya konar göçer durumdaki her topluluğu bir bütün olarak sorumlu tutuyordu.¹⁸⁸

Avâriz vergileri Avâriz hanesi denen birimler üzerine tarh edilirdi. Muaf olanlar çıkarıldıktan sonra geri kalan köy veya mahalle nüfusu tespit edilip belirli sayıda gerçek hane bir Avâriz hanesi sayılarak köyün veya mahallenin kaç Avâriz hanesi olduğu kaydedilirdi. Böylece kazaların Avâriz hanelerini gösteren defterler, sancak esasına göre bir araya getirilerek Mevkûfat kaleminde toplanırdı. Vergi tarhi bu defterlere göre yapılırdı. Bunlardan bir Avâriz hanesinin 3-10 hatta 15 gerçek hane arasında değişmektedir.¹⁸⁹ İncelediğimiz sicilde Bolu sancağı dâhilindeki Avâriz hane sayıları

¹⁸² Tefâvüt-i Hasene: Hicri yıl ile miladi yıl arasında 10 gün ve 21 saatlik farktan meydana gelen gelir farkı.

¹⁸³ BŞS 835, 1b/3, BŞS 835, 23b/1; BŞS 835, 53b/2.

¹⁸⁴ Lütfi Güçer, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*" İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1964, s. 67; Ahmet Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, Dergah Yayınları, İstanbul 1985, s.153.

¹⁸⁵ Ömer Lütfi Barkan, "Avarız", *İslam Ansiklopedisi*, C.II, MEB Yayınları, Ankara 1988, s.13.

¹⁸⁶ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Kardelen Kitabevi, Isparta 1999, s.160.

¹⁸⁷ BŞS 835, 27b/2

¹⁸⁸ Güçer, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Hububat Meselesi...*, s.67.

¹⁸⁹ Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, s.154; İhsanoğlu, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, s.539.

verilmektedir. Ayrıca Mudurnu kazasının Avâriz hane sayısı 495 iken Bolu kazasının Avâriz hane sayısı 485 hane 1 rub‘tur.¹⁹⁰ Mudurnu’daki avâriz hane sayısı Bolu kazasından fazladır. Bu durum Bolu’da vergiden muaf olanların sayısının Mudurnu’dan fazla olmasından ya da avarız vergisine tabi tutulan hane halkı sayısının Bolu’da farklı Mudurnu’da farklı olmasından kaynaklanabilir. Ancak bunun böyle olduğunu elimizdeki kayıtlara göre tam olarak anlayamıyoruz.

<u>Kaza</u>	<u>Avarız Hane Sayısı</u> ¹⁹¹	<u>Tahmini Gerçek Hane</u> ¹⁹²
Bolu Kazası	485 hane ve 1 rub‘	485x5: 2.425
Akçeşehir	97,5 hane	97,5x5: 487,5
Aktaş	40,5 hane ve 0,5 rub‘	40,5x5: 202,5
Amasrı	102 hane ve 1,5 rub‘	102x5: 510
Çağa Kazası	77,5 hane	77,5x5: 387,5
Çarşamba	79 hane ve 1 rub‘	79x5: 395
Devrek	84 hane ve 1,5 rub‘	84x5: 420
Dodurga	42 hane	42x5: 210
Dörtdivan Kazası	79,5 hane ve 0,5 rub‘	79,5x5: 397,5
Gerede Kazası	279 hane ve 0,5 rub‘	279x5: 1.395
Güçnos	49 hane 1 rub‘	49x5: 245
Hisarönü	37 hane ve 1,5 rub‘	37x5: 185
Kızılbel	50,5 hane ve 1 rub‘	50,5x5: 252,5
Eflani	152 hane	152x5: 760
Konrapa	33,5 hane	33,5x5: 167,5
Mengen Kazası	85,5 hane ve 1 rub‘	85,5x5: 427,5
Mudurnu Kazası	495 hane	495x5: 2.475
Onikidivan (Bartın)	99,5 hane ve 1,5 rub‘	99,5x5: 497,5
Ovayüzü	102 hane ve 1,5 rub‘	102x5: 510
Şehabeddin Kazası	59 hane ve 0,5 rub‘	59x5: 295
Ulakderesi	93,5 hane ve 1,5 rub‘	93,5x5: 467,5
Ulus	97 hane	97x5: 485
Üskübi	22,5 hane	22,5x5: 112,5

¹⁹⁰ BŞS 835, 27b/2.

¹⁹¹ BŞS 835, 27b/2.

¹⁹² Hane çarpımında beş kullanılırken sadece yetişkin, evli erkekler hesaba katılmıştır.

Viranşehir Kazası	160,5 hane ve 0,5 rub‘	160,5x5: 802,5
Yedidivan	69,5 hane ve 1,5 rub‘	69,5x5: 347,5
Yenice-i Eflani	57 hane ve 1 rub‘	57x5: 285
Yılanluca	59,5 hane ve 1 rub	59,5x5: 297,5
Zerzene	35 hane ve 0,5 rub‘	35x5: 175
Toplam	3776,5¹⁹³ hane 1 rub‘	3776,5x5¹⁹⁴: 18.882,5

Toplam avarız hane sayısının gerçekte 18.882,5 gerçek haneye denk geldiği kabul edilirse ve bu hane sayıları Osmanlı ailesini ortalama olarak 4 kişi¹⁹⁵ kabul edilerek hesaplandığı takdirde tahmini nüfus 18.882,5x4: 75.370 kişi çıkar ki bu rakam Bolu Vilayeti dahilindeki kadın erkek toplam nüfusu ifade etmektedir. Mevkufat defterine göre yaptığımız bu hesapta 3.776,5 avarız hanesini hane başına 5 gerçek hane kabul ederek yaptık. Ancak daha sonra gönderilen emirde yer alan 3.123¹⁹⁶ avarız hanesine göre ve gerçek hane sayısının arttığını ve 7 olarak kabul ederek bir hesap yaparsak 3.123x7: 21.861 gerçek hane sayısı çıkar ki bunu da yukarıdaki hesapta kullandığımız 4 ile çarparsak 21.861x4= 87.444 çıkar. Böyle bir durumda iyimser bir tahminle Bolu vilayeti dahilindeki nüfusun 70 ile 100 bin arasında olduğunu tahmin edebiliriz.

a) Avâriz Akçesi

Avâriz akçesi, Avâriz hanesi başına alınan ve zaman içerisinde paranın değerinin düşmesine muvazi olarak miktarı artırılan maktu ve nakdi bir vergidir. Başlangıçta savaş harcamalarını karşılamak için toplanan avâriz akçesi sonraları, her yıl toplanan düzenli bir vergi haline gelmiştir. Bu vergi bazı yerlerde belirli hizmetlerin ocaklığı haline getirilmiştir. Önceleri avâriz akçesinin aynı türden diğer vergilerle, özellikle nüzul bedeliyle aynı yılda toplanmamasına dikkat edilirdi.¹⁹⁷

1685 senesine mahsup olmak üzere Bolu’dan alınacak kürekçi bedel-i avarızı tahsili için gönderilen fermanla Bolu sancağında 3776 avarız hanesi olduğu belirtilerek hane başına 500 akçe kürekçi bedeli avarızı alınacaktır. Ayrıca 80 akçe bedel-i muavenet alınması ve her 110 akçeye 1 esedi guruş verilmesi hükmedilmektedir. Bolu kazasında 485

¹⁹³ Burada yazılan 3776 rakamı mevkufat defterinde yazıldığı belirtilen rakamdır.

¹⁹⁴ Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, s. 180.

¹⁹⁵ Donald Quataert, *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1600-1914*, Editör: Halil İnalcık-Donald Quataert, C.2. Eren Yayıncılık, İstanbul 2006, s. 909.

¹⁹⁶ BŞS 835, 27b/2.

¹⁹⁷ Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, ss.156-157; Güçer, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Hububat Meselesi...*, s.91.

hane ve 1,5 rub ‘ avarız hanesi var ve bedel-i muavenet olarak 38830 akçe alınacaktır. Mübaşirin masrafları için ise her haneden 50 akçe alınacaktır.¹⁹⁸

1686 senesine mahsuben Bolu’dan alınacak kürekçi bedeli avârızı hane başına 500 akçe tahsil edilecek ve her hane başına 80 akçe bedel-i muavenet akçesi toplanacaktır. Ayrıca mübaşirin masrafları için hane başına 6’şar akçe alınacaktır.¹⁹⁹

AVÂRIZ HANE SAYILARI

Bolu Kazası	485 hane ve 1 rub‘
Akçeşehir	97,5 hane
Aktaş	40,5 hane ve 0,5 rub‘
Amasrı	102 hane ve 1,5 rub‘
Çağa Kazası	77,5 hane
Çarşamba	79 hane ve 1 rub‘
Devrek	84 hane ve 1,5 rub‘
Dodurga	42 hane
Dörtdivan Kazası	79,5 hane ve 0,5 rub‘
Gerede Kazası	279 hane ve 0,5 rub‘
Güçnos	49 hane 1 rub‘
Hisarönü	37 hane ve 1,5 rub‘
Kızılbel	50,5 hane ve 1 rub‘ (2 kere yazılmış)
Eflani	152 hane
Konrapa	33,5 hane
Mengen Kazası	85,5 hane ve 1 rub‘
Mudurnu Kazası	495 hane
Onikidivan (Bartın)	99,5 hane ve 1,5 rub‘
Ovayüzü	102 hane ve 1,5 rub‘
Şehabeddin Kazası	59 hane ve 0,5 rub‘
Ulakderesi	93,5 hane ve 1,5 rub‘
Ulus	97 hane
Üskübi	22,5 hane
Viranşehir Kazası	160,5 hane ve 0,5 rub‘

---

¹⁹⁸ BŞS 835, 10b/4.

¹⁹⁹ BŞS 835, 27b/2.

Yedidivan	69,5 hane ve 1,5 rub‘
Yenice-i Eflani	57 hane ve 1 rub‘
Yılanluca	59,5 hane ve 1 rub
Zerzene	35 hane ve 0,5 rub‘
	<hr/>
	3123 Avâriz hanesi ²⁰⁰

Bu hesaba göre Bolu’dan alınacak kürekçi bedeli miktarı 14.000 akçedir. Ayrıca her avarız hanesi başına 80 akçe bedel-i muavenet eklendiği zaman toplan 2080²⁰¹ bedel-i muavenet akçesi temin edilmektedir.

Bolu Sancağı’nda Tersane-i Amire mühimmatı için kürekçi bedeli avarızının bazı kıtlık yaşayan karyelerin perişan bir halde olduğu belirtilerek bunların kendi asıl hanelerine eklenerek hesaplanması ve noksansız olarak tahsil edilip gönderilmesi emredilmektedir.²⁰² Bu durum bize yoksulluk ve savaş yıllarının getirdiği zorluklar göz önüne alındığında mevkufat defterinde 3776 avarız hanesi kayıtlı iken yukarıdaki hesapta 3123 çıkmasını açıklamaktadır. Avarız hane sayılarında düşme olmuş ve asıl hane sayılarına eklenerek hesaplama yapılmıştır. Avarız hane sayılarının düşme olması bize yokluk ve sıkıntı çekiliyor olduğunun veya nüfusta bir dalgalanma meydana geldiğini düşündürmektedir.

b) Nüzul Bedeli

Nüzul, bir yere inme, konma manasına gelir. Askeri-mali bir terim olarak da bir askeri kıt’anın beslenmesi için muayyen miktardaki zahirenin temini ve belli bir yerde hazır ve amade bulundurulmasını ifade eder. Yine Osmanlı’da askeri, idari, mali terimler arasında konak manasına gelen bir de menzil kelimesi vardır. Hareket halinde olan bir şahsın veya bir topluluğun ilk hareket noktasından itibaren bir günlük yürüyüşten sonra vardığı ve istirahat edeceği yer manasına gelir ve varış noktasına kadar birçok menzillerden geçer. Nüzul böylece askeri-mali bir terim olarak menzillerde “askerin iaşesi” için hazırlanan erzak manasına gelmektedir.²⁰³

XVI. asrın sonundaki tatbikatta ise Nüzul adı altında halktan talep edilen un ve arpa hareket halindeki orduların menzillerine değil hudut boylarında çarpışan ordulara

²⁰⁰ Hükümde toplam avarız hane sayısı 3776 olarak verilmekle birlikte yukarıdaki toplam 3123 avarız hanesi yapılmaktadır. Bu durumda sicile kaydedilirken ya eksik yazılmıştır ya da daha önce Mevkufat defterine 3776 avarız hanesi yazılmışken bu avarız hane sayısı yıldan yıla azalmış olabilir. Ancak diğer hükümlerde de Mevkufat defterine göre avarız hane sayısı 3776 olarak verilmektedir.

²⁰¹ Bu hükümde olsun diğer hükümlerde olsun bedel-i muavenet akçesi toplam 2080 akçe olarak toplanması emredilirken yukarıdaki hesaba göre bedel-i muavenet akçesi 2240 akçe olmalıdır.

²⁰² BŞS 835, 38b/2.

²⁰³ Güçer, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Hububat Meselesi...*, s.69.

ulaştırılmak üzere muayyen yerlerde, stratejik noktalarda devletçe tesis edilen ambarlara konmakta veya hudut boyunda savaşıan ordu birliklerine teslim edilmektedir. Nüzul vergisi aynı veya nakdi olarak toplanmakta ve bunların temini ile ambarlara gönderilmesi işi nüzul eminleri ile savaş gerisindeki kadırlara verilmiştir.²⁰⁴ Nüzul vergisi 1683 sonrasında sürekli ve düzenli olarak alınmaya başlamıştır.²⁰⁵ Bolu'dan alınacak nüzul vergileri nakdi olarak alınmıştır.

1685 senesine mahsub olmak üzere Bolu'nun bedel-i nüzul malının tahsili için varid olan fermanla Mevkufat defterine göre Bolu'da 3776,5 ve 1 rub ' nüzul hanesi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca hükümde Bolu kazası, Dörtdivan, Konrapa, Pavli ve Kıbrıs kazalarının avarız hane sayıları verilmektedir. Ancak geri kalan kazaların isimleri ve avarız hane sayıları verilmemiştir.²⁰⁶

Kaza-i Bolu Hâne 485 1,5 rub'	Kaza-i Dörtdivan Hâne 79,5 0,5 rub'	Kaza-i Konrapa Hâne 33,5	Kaza-i Pavli Hâne 862 1 rub'	Kaza-i Kıbrıs Hâne 113 1,5 rub'
Livâ-i Bolu'nun avâriz hâneleri Cem'an Hâne 3776,5 1 rub'				

Yukarıda ki avarız hane sayıları verilerek Bolu Sancağından alınacak nüzul malının Matbah-ı Amire için ocaklık olarak alındığı belirtilerek bedel-i nüzul malını toplayan Yusuf zimmetinde bulunan 3 bin esedi gürüşün gönderilmesi emredilmekte ve bu para hakkında soruşturma yapılması istenilmektedir.²⁰⁷

1686 senesine mahsup olmak üzere Bolu'nun bedel-i nüzul malının tahsili için Bolu'da 3776,5 ve 1 rub' nüzul haneleri olduğu ve her bir hane için 600'er akçe bedel-i nüzul alınması ve mübaşirin masrafları için de hane başına 30 akçe alınacağı belirtilmektedir. Bu nüzul malı da Matbah-ı Amireye Ocaklık olarak alınacaktır. Ayrıca

²⁰⁴ Güçer, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Hububat Meselesi...*, ss.69-81.

²⁰⁵ Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, s.158.

²⁰⁶ BŞS 835, 16a/1.

²⁰⁷ BŞS 835, 43b/1; BŞS 835, 44b/2.

110 akçe'nin 1 esedî gurusu olduğu ve hesapta kullanıldığı anlaşılmaktadır.²⁰⁸ Burada yine mevkufat defterine göre yazılmış olan avarız hane sayısı verilmiştir.

c) Sürsât Bedeli

Avâız türündeki aynı mükellefiyetlerden biri de sürsâttir. Sürsât, reyanın gerektiğinde askeri birliklere yem, yiyecek maddesi yakacağı tespit edilen bir fiyat üzerinden sağlamasıdır. Bu maddelerin başlıcaları arpa, saman, un, koyun eti, yağ, bal ve odundur. Sürsât, tıpkı nüzul gibi, askeri birliklerin geçtikleri yollara veya konakladıkları yerlere yakın bölgelerden aynı, uzak bölgelerden nakdi olarak alınır. Bir başka deyişle devletin tespit ettiği bedeller karşılığında halkın bir kamu görevi olarak muayyen miktarda mal teslim etme zorunluluğudur. Dolayısıyla sürsat yaptırımlı, zorlayıcılığı ile bir mükellefiyet ise de hukuki durumu açısından karşılıklı satış akdi olmaktadır. Sürsat tam anlamıyla vergi sayılmadığından aynı bölgeden hem nüzul hem de sürsât vergisi alınabilmekteydi.²⁰⁹

1685'te Sefer-i hümayun için askerlerin zahire tedariki gerekli olduğundan yakın yerlerden aynı sürsat zahiresi, uzak yerlerden ise bedelleri alınmıştır. Bu iş için Hüseyin adlı bir mübaşir tayin edilerek, bu malların gemilerle İsakçı'ya gönderilmesi emredilmiştir. Aşağıdaki tabloda, hangi kalemlerden ne kadar sürsat bedeli alınacağı ve fiyatları ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.²¹⁰

Kazâ-i Bolu

Şa'ır fî 40 3 050 kıyye 122 000 akçe	Dakîk fî 90 360 kıyye 32 400 akçe	Ağnâm fî 200 370 re's 7 400 akçe	Revgan-ı sâde fî 30 220 kıyye 6 600 akçe
Asel fî 20 100 kıyye 2 000 akçe	Saman fî 30 200 kantar 600 akçe	Hatab fî 70 [50] Araba 3 500 akçe	Yekûn 246 500 akçe İki yüz kırk altı bin beş yüzdür.

²⁰⁸ BŞS 835, 48a/3.

²⁰⁹ Erol Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İz Yayıncılık, İstanbul 2003, ss. 673-674.

²¹⁰ BŞS 835, 14a/2; BŞS 835, 21b/2.

Sefer-i hümayun için 1097/1686 senesi Bolu sürsat malından 20 yük 59082 akçe işтира mübaşirine verilerek gönderilmiştir.²¹¹ Ancak tahsil edilmesi emredilen sürsat bedelleri tahsil edilememiştir. Bedel-i sürsat malının önemine binaen tekrar emir gönderilmiş ve bu emre itaat etmeyenlerin isimleriyle birlikte Dersaadete gönderilmesi istenmiştir.²¹²

d) İşтира Bedeli

İştirat satın alma demektir. Devlet, orduların beslenmesi için gerekli olan zahireyi nüzul ve sürsat ile karşılayamayınca açığı işтира yani zahire satın alma yoluyla kapatmaya çalışırdı. İşтира, piyasa fiyatları üzerinden devlete belirli bir miktarda zahire satma mükellefiyetidir. Her kazanın işтира yoluyla teslim edeceği zahirenin miktarı önceden kazalara bildiriliyordu, böylece yükümlülük biçimini alıyordu. Avarızın umumi tahsil ve teslim usulleri bunda da geçerliydi. Yalnız işтира da fiyat piyasa fiyatıydı ve halk bu fiyattan devletin istediği kadar zahire ve erzakı satmakla yükümlüydü.²¹³

İştirat zahiresi olarak Bolu'dan alınacak hinta (buğday) miktarları şöyledir:²¹⁴

Nefs-i Bolu Kazası	4.000 kile
Akçaşehir Kazası	600 “
Amasrı Kazası	700 “
Çağa Kazası	500 “
Dodurga Kazası	250 “
Dörtdivan Kazası	500 “
Ereğli Kazası	1.500 “
Hisarönü Kazası	250 “
Kıbrıs Kazası	650 “
Konrapa Kazası	500 “
Mengen Kazası	600 “
Mudurnu Kazası	3.000 “
Pavli Kazası	500 “
Samako Kazası	1.400 “
Üskübi Kazası	300 “

²¹¹ BŞS 835, 22b/1.

²¹² BŞS 835, 40a2.

²¹³ Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, s.160.

²¹⁴ BŞS 835, 6b/1.

05 Şubat 1685 tarihli yukarıdaki hükümde 30.000 kile Hınta İstanbul kilesiyle 40 akçeye alınacak ve Ereğli iskelesinden gemiyle gönderilecektir. Ancak hükmün başında 30.000 kile denmesine rağmen bu rakama ulaşamadığı 15.750 kile hıntaya ulaşabildiği anlaşılıyor. 16 Mart 1685 tarihinde gönderilen hükümde ise yine 30.000 kile hınta ve 66.6777 kile şair gönderilmesi emredilmekle birlikte peksimad yapılacağından önceliğin hıntaya verilmesi emredilmektedir. Ordunun ihtiyacı İsakçı'dan sağlanacaktır.²¹⁵

29 Nisan 1685 tarihinde gönderilen emirde Bolu'dan alınacak olan zahirenin 8 aydır gönderilmediği belirtilmekte ve Tuna suyu çekilmezden evvel İslam askerlerine bu zahirenin yetiştirilmesi gerektiği söylenmektedir.²¹⁶ Ancak zahire yine gönderilememiş ve 12 Mayıs 1685 tarihinde gönderilen emirle işтира edilen buğdayın tamamının teslim edilmediği ifade edilerek bunun tamamlanması ve gemilere yüklenip gönderilmesi emredilmiştir.²¹⁷ Ayrıca bu zahireyi zamanında göndermeyen yöneticilerin cezalandırılacağı söylenmektedir.

Ancak Bolu'dan bu zahire miktarının sağlanamadığını anlıyoruz. Çünkü Ekim 1685 tarihli hükümlerde 1686 senesi için satın alınacak zahire daha öncekilerden farklı olmuş ve Bolu'dan alınacak olan hınta miktarı 30.000 kileden 5.373,5 kileye ve şa'ir'in miktarı 66.677 kileden 42.800 kileye düşmüştür. 5.373,5 kilede dakik alınacaktır. Ayrıca Şa 'ir'in kilesi mirisi 30 akçeden, Hınta'nın kilesi mirisi 40 akçeden ve dakik'in kilesi mirisi 50 akçeden alınacaktır.²¹⁸

1097/1686 senesine mahsup olmak üzere Bolu'dan alınacak zahirenin aynı yerine bedellerinin tahsilinin uygun görüldüğü belirtilmekte ve gerekçe olarak da Ereğli iskelesine uzaklık ve nakliye şartları gösterilmektedir. Bununla beraber aynı olarak vermek isteyenlerden aynı olarak alınması emredilmektedir. Mevkufat defteri mucebince İstanbul kilesi ile mirisinden gayri şa'ir'in kilesi 80 akçeye, dakik'in kilesi 160 akçeye ve hınta'nın kilesi 160 akçeye satın alınacaktır. Bu iş için Mehmed adlı bir mübaşir görevlendirilmiş ve mübaşirin maişeti için kile başına 2 akçe alması uygun görülmüştür.²¹⁹

²¹⁵ BŞS 835, 11b/2.

²¹⁶ BŞS 835, 12a/2.

²¹⁷ BŞS 835, 14b/1.

²¹⁸ BŞS 835, 22b/1; BŞS 835, 23a/1.

²¹⁹ BŞS 835, 33a/1.

04 Şubat 1686 tarihinde gönderilen hükümde 1097 senesine mahsup olmak üzere Bolu sancağından 10.000 kile şa'ir, 1333,5 kile dakik ve 1333,5 kile hinta alınması emredilmektedir. Burada daha önce mevkufat defterinde şa'ir 66.677 kile iken önce 42.800 kileye oradan da 10.000 kileye kadar düşmüştür. Dakik ve hintanın miktarları da 5.373, 5 kileden 1333, 5 kileye düşmüştür. Yine nakliye şartları ve iskeleye uzaklık belirtilerek mirîsi 30 akçe'ye şa'ir, 40 akçe'ye hinta ve 50 akçe'ye dakik olmak şartıyla tahsil edilmesi emredilmiştir. Buradan anlıyoruz ki Bolu'daki kıtlık ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu sebeple olsa gerektir Bolu'dan alınacak zahireyi, isteyen aynî olarak isteyen nakdî olarak ödeyebilecektir.²²⁰

Bolu naibi Mevlana Fazlı Bolu'nun eşkıya istilasına uğradığını belirterek yukarıda verilen zahire miktarlarında indirim talep etmiş ve Bolu'dan alınacak olan 10.000 keyl şa'ir, 1333 keyl dakik, 1333,5 keyl hinta'dan 1000 keyl şa'ir, 130,5 keyl hinta ve 133 keyl dakik indirim yapılması ve mîrîden gayrısı 80 akçe bedellerinin tahsil olunması emredilmiştir.²²¹

Yukarıda Şubat ayı içerisinde yapılan indirimlere ve Bolu naibi Mevlana Fazlı'nın indirim talebiyle birlikte Bolu'dan alınacak zahire miktarı iyice düşmüş buna rağmen zahire bedelleri Dersaadete ulaştırılamamıştır.²²²

06 Nisan 1686 tarihli hükümde Nefs-i Bolu ve Üskübi kazaların iştirah zahiresinin bedeli tahsiline Kartoğlu demekle maruf Abdullah'ın tayin edildiği bildirilmektedir. Ayrıca Bolu ve Üskübi'den alınacak zahirenin miktarı ve bedelleri aşağıda verilmiştir.²²³

Kazâ-i Nefs-i Bolu, Kazâ-i Üskübi					
Şa'ir		Dakik		Hınta	
9000		1200		1200	
<u>0800</u>		<u>0100</u>		<u>0100</u>	
9800		1300		1300	
Kile		Kile		Kile	
80	bedel	160	bedel	160	bedel
<u>30</u>	mîrî	<u>050</u>	mîrî	<u>040</u>	mîrî
110	Akçe	210	Akçe	200	Akçe

²²⁰ BŞS 835, 33b/1; BŞS 835, 33b/2.

²²¹ BŞS 835, 38a/2.

²²² BŞS 835, 38b/1.

²²³ BŞS 835, 39b/3.

Nisan ayı içerisinde gönderilen toplam 5 hükümde Bolu Sancağından alınacak olan zahirenin Dersaadete bir türlü ulaştırılmadığı ve tembellikte bulunduğu belirtilerek zahirenin veya parasının bir an önce gönderilmesi emredilmiştir.²²⁴ 18 Mayıs'ta gönderilen hükümde ise Bolu'dan Dersaadete gönderilecek paraların korunması ve güvenliği için tedbirler alınması emredilmiştir.²²⁵

Ayrıca İştira mübaşiri Abdullah ile Samako kazası halkıyla arasında zahire konusunda anlaşmazlık çıkmıştır. Bu anlaşmazlığın çözülmesi emredilmektedir.²²⁶

4- Narh

Farsça bir isim olan narh kelimesinin aslı nirh olup, çarşıda pazarda satılan şeyler için resmi makamlarca gösterilen fiyat²²⁷ olarak ifade edilmektedir. Narh sistemi çarşı ve pazarda satılan malların kontrolünü sağlayan bir sistemdir. Osmanlı Devleti narh uygulamasına önem vermiş, sadrazamlar tarafından narh sistemin adabını öğretmek amacıyla kitaplar kaleme alınmıştır²²⁸.

Şehrin ileri gelenleri, kaza kadısı ve esnafın bir araya gelerek senede iki defa Aralık ve Haziran²²⁹ aylarında satılacak şeyin nitelik ve niceliğine göre fiyatlar belirlenmiştir²³⁰. Serbest piyasa ekonomisinin geçerli olmadığı Osmanlı Devleti'nde böylece satılacak metânın fiyatı sabitlenmiş ve esnafın bu değer dışına çıkması tamamen yasaklanmıştır. Esnafın narha uygun satış yapıp yapmadığını “muhtesibler” kontrol etmiştir²³¹.

Narh fiyatları ile ilgili hükümler 107b/1, 108a/3, 108a/4, 108a/6 numaralıdır. Bu hükümler ile ilgili tablolar aşağıdaki gibidir.

²²⁴ BŞS 835, 12a/2; BŞS 835, 40a/1; BŞS 835, 42a/2; BŞS 835, 42b/1; BŞS 46a/1.

²²⁵ BŞS 835, 42a/1.

²²⁶ BŞS 835, 46b/3.

²²⁷ Devellioğlu, *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, s.807.

²²⁸ Mübaat S. Kütükoğlu, *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1983, s.4-5.

²²⁹ KŞS 80, 4/2.

²³⁰ Ömer Demirel, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Şehir Ekonomisi (Sivas Örneği)”, *Osmanlı*, C. III, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s.511.

²³¹ Kütükoğlu, *Narh Defteri*, s.20.

Tablo-1 Ekmek Fiyatlarındaki Dalgalanmalar

Tarih	Malın Cinsi	Birimi (Dirhem)	Fiyatı (Akçe)	Sicil Numarası ²³² Ve Belge Numarası
1669	Ekmek	170	1	BŞS 830
1672	Ekmek	90	1	BŞS 831
1672	Ekmek	120	1	BŞS 831
1673	Ekmek	120	1	BŞS 831 ²³³
1673	Ekmek	120-125	1	BŞS 831
1673	Ekmek	140	1	BŞS 831
??	Ekmek	140-150	1	BŞS 831
1675	Ekmek	120-130	1	BŞS 831
1678	Ekmek	90	1	BŞS 832
1679	Ekmek	80	1	BŞS 832
1679	Ekmek	90	1	BŞS 832 ²³⁴
1679	Ekmek	120	1	BŞS 832
1685	Ekmek	25	1	BŞS 835, 107b/1 ²³⁵
1685	Ekmek	25-100	1	BŞS 835 108a/3 ²³⁶
1685	Ekmek	60	1	BŞS 835, 108a/4
??	Ekmek	50	1	BŞS 835, 108a/6 ²³⁷

²³² Bolu Şer'iyeye Sicillerinden 830, 831, 832 numaralı sicillerdeki narh fiyatları Halil Sahillioğlu, "Bolu'da Eşya Narh Fiyatları" *Çele*, S.12, Bolu Şubat 1964'den alınmıştır.

²³³ Aynı tarihlerde farklı ekmek fiyatlarına rastlanmaktadır. Bu durum incelediğimiz 835 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilinde de aynıdır.

²³⁴ 832 numaralı Bolu Şer'iyeye Sicilinde ekmek çeşitleri ortaya çıkmıştır. Burada Nan-ı Hanegi ve Somun ve Ekmek isimleriyle üç ayrı ekmek ismi ortaya çıkmaktadır. Ancak bizim incelediğimiz 835 numaralı sicilde de 3 ayrı ekmek fiyatı olmakla birlikte yukarıdaki gibi bir ayırım yapılmamış sadece çörek fiyatlarıyla birlikte verilmiştir (BŞS, 835, 108a/3).

²³⁵ Bu hükümdede 1 Kıyye ekmek 18 akçe olarak belirtilmiş ve yaptığımız hesaplama sonucunda 25 dirhem ekmek 1,12 akçeye tekabül etmiş idi. Ancak biz tabloda yuvarlak hesap yazdık.

²³⁶ Burada iki ayrı ekmek fiyatı yazmakla birlikte hangi ekmek çeşidi olduğu yazmamaktadır.

²³⁷ Hükümün devamında 100 dirhem ekmek 2 akçe, 200 dirhem ekmek 4 akçe şeklinde yazmaktadır. Tarih ise sicilin nemlenmesi nedeniyle okunamamaktadır.

1686	Ekmek	12-15	1	BŞS 835, 43b/2 ²³⁸
------	-------	-------	---	-------------------------------

Tablo-2 Ekmek Fiyatlarının Diğer Şehirlerle Karşılaştırılması

Tarih	Malın Cinsi	Birimi (Dirhem)	Fiyatı (Akçe)	Sicil Numarası Ve Belge Numarası
1684	Ekmek	115-150	1	Ankara ŞS 63/253-263 ²³⁹
1685	Ekmek	25	1	BŞS 835, 107b/1
1685	Ekmek	25-100	1	BŞS 835 108a/3
1685	Ekmek	60	1	BŞS 835, 108a/4
1690	Ekmek	125-170	1	Trabzon ŞS, 1856/65,163

Bu tabloya ve diğer tablodaki ekmek fiyatlarındaki dalgalanmaya bakıldığında halkın durumunun oldukça kötü olduğu anlaşılmaktadır. Zaten 43b/2 numaralı hükümde de halkın acı durumu anlatılmaktadır.

Tablo-3 Et Fiyatları

Tarih	Birimi (Okka)/Kıyye	Koyun Eti	Keçi Eti	Sığır Eti	Kuyruk	Sicil Numarası
1669 ²⁴⁰	1	12	-	5	-	-
1673	1	16	14	-	24	-
1674	1	-	-	-	24	-
1678	1	16	15	7	-	-

²³⁸ Bu hükümde 1686 tarihinde halkın açlık kırıldığı anlatılıyor ve 15 dirhem ekmeğin 1 akçeye satıldığı hatta 12 dirhem ekmeğin 1 akçeye kadar yükseldiği yazılmaktadır.

²³⁹ Ankara ve Trabzon'un Ekmek fiyatları Yusuf Oğuzoğlu, "Osmanlı Şehirlerindeki Halkın Vergi Yükü Üzerine Bir Araştırma (1680-1700)", *Osmanlı Araştırmaları*, C.15, İstanbul 1995, s.169'dan alınmıştır.

²⁴⁰ 1679 yılına kadar olan et fiyatları Halil Sahillioğlu, "Bolu'nun Kasapları ve Et Narh Fiyatları", *Çele*, S.13, Bolu Mart 1964, s.26'dan alınmıştır.

1679	1	16	-	-	-	-
1679	1	16	-	8	-	-
1684	1	16	14	6	28	BŞS 835, 107b/1
1685	1	14	-	7	26	BŞS 835, 108a/4

Tablodan da anlaşıldığı üzere et fiyatlarında çok fazla bir oynama olmamıştır. Koyun eti ile kuyruk fiyatlarında 2 akçelik bir düşüş meydana gelmiştir. Sadece sığır etinde 1 akçelik bir artış meydana gelmiştir. Ayrıca koyun eti ile keçi etinin sığır etinden daha değerli olduğu anlaşılmaktadır. En kıymetlisi ise kuyruktur. Kasapların hangi günlerde hizmet vereceği de 108a/1 numaralı hükümde yazmaktadır.

Bu fiyatlara bakıldığında dönemin vergi yükü ve savaş zamanının getirdiği şartlar düşünüldüğünde narh fiyatlarında fazla bir oynama olmamasının bazı nedenleri olması gerekir. Bizce bunun nedenleri arasında devletin savaş zamanı aldığı vergilerin sebep olduğu şartlar ile halkın alım gücündeki dengesizliğin etkili olduğu söylenebilir. Çünkü incelediğimiz sicilde halkın açlıktan ot kökü yediği belirtilmekte ve alınan vergilerin çoğu da nakdi olarak istenirken sonradan aynı olarak alınmasına karar verilmektedir. Ayrıca eşkıyalık olaylarının da çokluğu göz önüne alındığında halkın alım gücünün çok kötü olduğu sonucuna varabiliriz.

Diğer bir mevzu ise yukarıdaki tablo'da et fiyatlarının en düşük olduğu tarih 1669 tarihi iken 1686 tarihine kadar olan dönemdeki fiyat artışlarında en fazla 4 akçelik bir artış olmaktadır. Bizce bu durum ayrı bir inceleme konusu olmaktadır.

5- Mülk Satışları²⁴¹

835 numaralı Bolu Şer'îye Sicilinde mülk satışıyla ilgili olarak 6 köy ismi ve 7 kayıt bulunmaktadır. Bolu'daki mahallelerden ise 6 mahalle ismi ve 17 kayıt bulunmaktadır. Ayrıca Boyacılar pazarı, Tekye yazısı mevki, Derviş-Kadızaade Hanı olmak üzere ayrı 3 kayıt mevcuttur. Bir kaydın ise nerede olduğu yazılmamış sadece satış muamelesi yazılmıştır.

²⁴¹ BŞS 835, 58a/4; BŞS 835, 58b/1; BŞS 835, 59b/1; BŞS 835, 60a/1; BŞS 835, 62b/2; BŞS 835, 62b/3; BŞS 835, BŞS 835, 63a/1; BŞS 835, 63b/3; BŞS 835, 64a/1; BŞS 835, 65a/1; BŞS 835, 71b/2; BŞS 835, 77a/2; BŞS 835, 77b/1; BŞS 835, 79b/3; BŞS 835, 82a/2; BŞS 835, 83b/3; BŞS 835, 84a/2; BŞS 835, 84b/4; BŞS 835, 85b/1; BŞS 835, 90b/1; BŞS 835, 90b/2; BŞS 835, 91a/1; BŞS 835, 94a/1; BŞS 835, 95b/3; BŞS 835, 96a/1; BŞS 835, 100b/2; BŞS 835, 104b/1; BŞS 835, 107a/1.

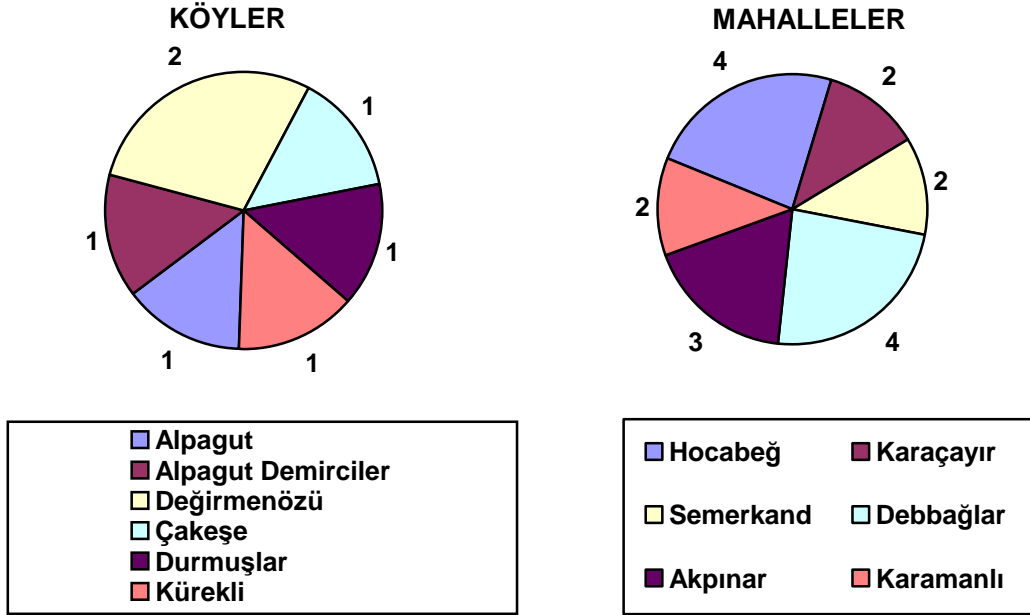
Köy

1- Alpagut
2- Alpagut Demirciler
3- Değirmenözü (2)
4- Çakeşe
5- Durmuşlar
6- Kürekli

Mahalle

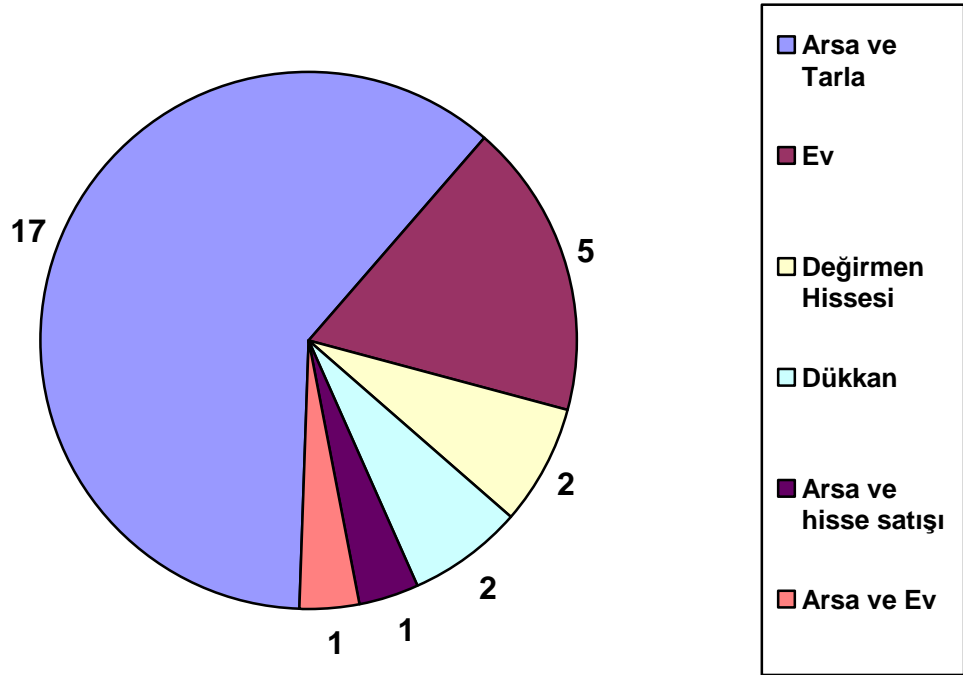
1- Hocabeğ (4)
2- Karaçayır (2)
3- Semerkand (2)
4- Debbağlar (4)
5- Akpınar (3)
6- Karamanlı (2)

Grafik-13 Satışı Yapılan Mülklerin Yer Dağılımı

İncelediğimiz bu sicilde 17 tane arsa ve tarla satışı, 5 tane müstemilatıyla birlikte ev, 2 tane değirmen hissesi, 2 tane dükkân, 1 tane arsa ve hisse satışı ve 1 tane arsa ile birlikte ev olmak üzere toplam 28 hüküm bulunmaktadır.

Grafik-14 Mülk Satışlarının Dağılımı

835 numaralı Bolu Şer'ıye Sicilinde mülk satışlarından çıkan sonuçları şöyle sıralayabiliriz.

1. Köyde 6 dönüm arsa 90 esedi guruş (Dönümü 15 guruş)²⁴²
2. Şehirde 5 dönem arsa 91 guruş²⁴³ (Dönümü 18, 2 guruş)²⁴⁴
3. Şehirde 12 dönem arsa 120 guruş (Dönümü 10 guruş ile Tekye mevki)²⁴⁵
4. Köyde 21 değirmen hissesi 21 guruş²⁴⁶
5. Şehirde 7,5 dönüm arsa 160 guruş (Dönümü 21,3 guruş ile en pahalı mahalle Debbaglar mahallesi)²⁴⁷
6. Köyde 5 evlek (5x250 m²)= 1.250 m² 27 guruş²⁴⁸
7. Köyde 2 evlek (2x250 m²)= 500 m² 10 guruş²⁴⁹
8. Köyde 3 evlek bahçe (3x250 m²)= 750 m² 12 guruş²⁵⁰

²⁴² BŞS 835, 79b/3.

²⁴³ Sicilde mülk satışlarında esedi guruş baz alınmıştır. Kimi kayıtlarda esedi guruş üzerinden satış yapılırken kimi hükümlerde sadece guruş ifadesi kullanılmıştır. Burada esedi guruşun akçe olarak değeri mülk satış kayıtları içinde olmamakla beraber diğer kayıtlardan bir esedi guruşun 110 akçeye mukabil geldiği anlaşılmaktadır.

²⁴⁴ BŞS 835, 95b/3.

²⁴⁵ BŞS 835, 84b/4.

²⁴⁶ BŞS 835, 58a/4.

²⁴⁷ BŞS 835, 77b/1.

²⁴⁸ BŞS 835, 96a/1; 1 eski evlek: 229,668 m² ve 1 yeni evlek 250 m²'dir. Biz burada 1 yeni evlek üzerinden hesaplama yaptık.

²⁴⁹ BŞS 835, 100b/2.

9. Boyacılar çarşısında kepenk boyacısı dükkanı 62 guruş²⁵¹
10. Mıy-taflar (Kıl dokunan yer) çarşısında Derviş-kadıade Hanı civarında arsa ve üzerindeki müştimalatı 440 guruş olup 1 sehm'i 110 guruş olarak belirlenmiştir.²⁵²
11. Değirmenözü karyesinde 3 dönüm arsa ve ev 210 guruş.²⁵³

6- Kira

Bolu'nun Hacıbeğler karyesinden Mehmed bin el-Hâcc Ali, Demirciler karyesinden olup Akpınar mahallesinde oturan Mustafa Çelebi bin el-merhûm Ali Beğ'in tasarrufunda bulunan Hacıbeğler karyesindeki 4 dönem tarlasının kira bedelinden vazgeçerek tarlanın mahsulatını almak üzere aralarında anlaşmışlardır.²⁵⁴

7- Acem Tüccarları

İstanbul'da vefat eden Acem tüccarlarının terekelerine müdahale edilmemesi ve Bursa'da ticaret için bulunan Acem tüccarlarından yave cizyesi alınmaması emredilmektedir.²⁵⁵

Tokada vefat eden Karabet adlı Acem zimminin metrukatına Tokad voyvodası tarafından müdahale edilmesi üzerine gönderilen fermanda iskan edilmiş olan Acem tüccarlarının terekelerine beytü'l-mal eminlerince el konulması ancak misafir veya ticaret için gelip vefat edenlerin terekelerine dokunulmaması emredilmektedir.²⁵⁶

IV- OSMANLI DEVLETİNDE TOPRAK DÜZENİ

A- Tımar

Tımar, Osmanlı İmparatorluğunda geçimlerini veya hizmetlerine ait masrafları karşılamak üzere bir kısım asker ve memurlara, muayyen bölgelerden kendi nâm ve hesaplarına tahsil salâhiyeti ile birlikte tahsis edilmiş olan vergi kaynaklarına ve bu arada bilhassa defter yazılarındaki senelik geliri 20 bin akçaya kadar olan askerî dirliklere verilen isimdir.²⁵⁷

---

²⁵⁰ BŞS 835, 59b/1.

²⁵¹ BŞS 835, 107a/1.

²⁵² BŞS 835, 63a/1.

²⁵³ BŞS 835, 63b/3.

²⁵⁴ BŞS 835, 61b/1.

²⁵⁵ BŞS 835, 20a/2.

²⁵⁶ BŞS 835, 20b/1.

²⁵⁷ Ömer Lütfi Barkan, "Tımar", *İslam Ansiklopedisi*, C.XII, MEB Yayınları, Ankara 1988, s. 286.

Osmanlı kara kuvvetlerinin en büyük bölümünü Tımarlı Sipahiler oluşturuyordu. Osmanlı Devletinden önce Selçuklularda ve diğer Türk İslam devletlerinde bu sistem İkta adıyla işletilmekteydi. Ancak bunu en çok geliştiren ve mükemmel hale getiren Osmanlı Devleti'nin Tımar sistemidir.

Tımarlı Sipahi yaptığı hizmet karşılığında reayadan almış olduğu vergiye Dirlik ve sipahinin kendisine de “Sahib-i Arz” denirdi. Dirlikler üç kısma ayrılırdı:

- 1) *Tımar*: Yıllık geliri 3 bin ile 20 bin akçe arası,
- 2) *Zeamet*: Yıllık geliri 20 bin ile 100 bin akçe arası,
- 3) *Has*: Yıllık geliri 100 bin akçe ve fazlası²⁵⁸

Böylece devlet reaya denilen köylü halktan alacağı vergileri Tımarlı Sipahiye aldırır ve karşılığında asker besletirdi. Tımarlı Sipahi gelirine göre savaş zamanında yalnız kendisi veya beslediği Cebelü denilen –tam teçhizatlı ve zırhlı süvari- askeriyle birlikte savaşa katılırdı. Cebelünün tüm masrafı Tımarlı Sipahiye aitti. Mazeretsiz olarak savaşa katılmayan sipahinin Tımarı elinden alınırđı. Savaşlarda yararlılık gösterenlere ise mükafat verilirdi.

Tımar sahipleri 3 bin akçeden sonraki her 3 bin akçe için bir Cebelü, zeamet ve has sahipleri de her 5 bin akçe için bir Cebelü beslemek zorundaydı.²⁵⁹

Sipahinin kendi bölgesinde oturması kanun gereği idi. Tımarlı Sipahi ölürse tımarının bir kısmı varsa erkek çocuklarına verilirdi, eğer erkek çocuğu yoksa tımara Alay Beyi denilen o bölgenin en büyük tımarlı subayının teklifiyle yine askeri sınıftan uygun birisini atardı.

Tımarlı Sipahiler her sancakta bir takım bölüklere ayrılmışlardı. Her bölüğün “Subaşı” denilen “Çeribaşları” ile “Bayrakdar” ve “Çavuşları” vardı. Her on bölük bir Alay Beyinin kumandasındaydı. Padişah Beylerbeyine sefer fermanı gönderdiği zaman Sipahiler, Subaşların kumandasında, Sancak Beyinin sancağı altında toplanırdı. Sancak Beyleri de Beylerbeyinin bayrağı altında toplanır, sonra her Beylerbeyi emredilen zamanda ve yerde Osmanlı ordusuna katılırdı. Bu birlikler padişahın teftişinden geçerdı.

Tımarlı Sipahiler hafif süvari birlikleriydi. Savaş düzeninde ordunun iki kanadında yer alırlar, düşmanı hızla çevirmek için yarım ay şeklini alırlardı. Bu birlikler, hem merkezden herhangi bir maaş almadıklarından hem de atları yaz sonunda yorgun olduğundan sonbaharda yurtlarına dönmek isterlerdi. Böylece sefer mevsimi Marttan Ekime kadar sürerdı. Ancak kış aylarında sefer devam ederse Tımarlı Sipahi'nin ihtiyaçları

²⁵⁸ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yayınları, İstanbul 1998, ss. 189-190.

²⁵⁹ *Türk Kara Kuvvetleri Tarihi*, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Basımevi, Ankara 1996, s. 26.

bölgesindeki tımandan sağlanırdı. Bu iş için her sancağın Sipahileri 5-10 kişiyi bölgelerine gönderirler ve para getirirlerdi. Bunlara “harçlıkçı” denirdi.²⁶⁰

XVI. yy.ın ilk yarısında Tımarlı Sipahilerin sayısı 37.521 idi. Bunun 9.653’ü kale muhafız tımarı, geri kalan 27.868’i eşkinci tımarı idi. Cebelüleriyle birlikte eşkincilerin sayısı 70-80 bine ulaşıyordu. Bu yüz yılın sonlarına doğru yeni fethedilen yerlerde de tımar ve zeamet ihdas edilmesi ve gelirlerin artması gibi sebepler neticesinde Tımarlı Sipahilerin sayısı 100 bini aştı. Ömer Lütfi Barkan’ın Ayni Ali Efendi, Evliya Çelebi, Sofyalı Ali Çavuş gibi Osmanlı müelliflerinin eserlerine dayanarak yaptığı tedkiklere göre XVI. yy.ın sonlarında Tımarlı Sipahi ordusunun 200 bini aşmış olması gerekmektedir. Ancak sistemin bozulmaya başlaması sebebiyle XVI. yy. yazarları Koçi Bey başta olmak üzere Tımarlı Sipahi sayısının 7-8 bine düştüğünden bahsetmektedirler.²⁶¹

Tımarlar, komutan olan subayın dilekçesi üzerine verilirdi. Padişah, dilekçe uyarınca bir fermanlı belli bir tımara atar, sancakta bu değerde bir tımar boşalınca Beylerbeyi başvuran kişiye bir tezkere verirdi. Tezkereyle İstanbul’a gelen kişi Padişahın beratıyla o tımarın sahibi olurdu. İlk kez tımar bu şekilde alınırdı. Daha sonraları Beylerbeyleri kendi beratıyla Rumeli’de 5.999 akçeyi, Anadolu’da ise 2.999 akçeyi aşmayan tımara atama yetkisine sahip oldular. XV. yy.da özellikle de sınır bölgelerinde bir çok sipahi yalnızca Beylerbeyi veya Sancak Beyinin beratıyla hatta Subaşı sayesinde tımar edinebilmiştir. XVI. yy.da Osmanlı Devleti tımar dağıtımını üzerindeki denetimini sıkılaştırmıştır. Padişahın emri olmadan bir tımarlıdan tımarı geri alınamazdı. Osmanlı tımar sistemini Avrupa feodalizmden ayıran en önemli unsur bu merkezi denetimdir.²⁶²

Tablo-4 1098 senesinde Bolu’da asker bulunan köyler²⁶³

1- Akkocalar	18- Kızılağıl
2- Alpagut	19- Kocacık
3- Alpagut-i Demirciler	20- Koz
4- Baltalı	21- Kozlu
5- Bezik	22- Merkeşler
6- Çakmaklar	23- Mesciler

²⁶⁰ Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.I, TTK Yayınları, Ankara 1984, s. 517; *Türk Kara Kuvvetleri Tarihi*, s. 26; Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, Çev: Ruşen Sezer, İstanbul, YKY 2003, s. 118.

²⁶¹ Barkan, “Tımar”, *İslam Ansiklopedisi*, ss. 287-293; Ayrıntılı bilgi için bkz; Nicoara Beldiceanu, *Osmanlı Devletinde Tımar*, Teori Yayınları, Ankara 1985.

²⁶² İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ*, s.118.

²⁶³ BŞS 835, 52b/1

7- Çandar	24- Okçular
8- Çayır	25- Pil Karağaç
9- Çele	26- Salıbeğler
10- Çıkınlar	27- Sarucalar
11- Çımrak	28- Sazak
12- Değirmenderesi	29- Sûkî
13- Fülös	30- Sungurlu
14- Gökçesu	31- Tekye
15- Gökpınar	32- Yağlıca
16- Güğüm	33- Yaka
17- İlmen	34- Yozgat?

Tablo-5 1098 senesinde Bolu'da asker bulunan mahalleler²⁶⁴

1- Ak Mescid
2- Akpınar
3- Aslı Hatun
4- Çukur
5- Gölyüzü
6- Karaçayır
7- Karamanlı
8- Semerkand
9- Yeni Cami

Bolu'nun köy ve mahallelerinde toplam 154 asker kaydı vardır. Kayıtlarda isimleri geçenlerin tamamına yakınında isimlerinin yanında Beşe yazmaktadır. Bunlarının bir kısmının sadece yeri ve askerin adı verilmişken, bir kısmının yeri, askerin adı ve nerede olduğu belirtilmiş, bir kısmında sadece adı verilmiştir. Bunlardan 34 tanesinin seferde

²⁶⁴ BŞS 835, 52b/1

olduğu, 5 tanesinin de mevcut olmadığı tespit edilebilmiştir. Geri kalan askerler ile ilgili herhangi bir açıklama yoktur.

İncelediğimiz sicilde 19 adet Tımar beratı bulunmaktadır. Bunlardan birisi vefat eden Musa Mustafa'nın Feleküddin karyesindeki tımarının oğluna verilmesiyle ilgili olup²⁶⁵ bir diğeri sadece tımarın Halil'e²⁶⁶ verildiğine dairdir. Geriye kalan 17 tımar beratı ise sefere katılmadıkları için tımarı elinden alınarak başkasına verilenlerdir. Bunlar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo-6 Sefer-i Hümâyuna katılmadıkları için tımarı elinden alınanlar

Hüküm No	Nahiyesi/Divanı	Karyesi	Mutasarrıfı	Katılmadığı Sefer
15a/1		Yağlıca	Mustafa	Budin Muhasarası
17b/1		Güzelce	Veli	Budin Muhasarası
18a/3		Gökçesu	Abdurrahman	Budin Muhasarası
18b/2*		Gökçe?	Halil	Sefer-i hümâyûn
19a/1*		Gökçesu	Halil	Budin Muhasarası
19b/1	Sazak Nahiyesi	Kınık	Mehmed Sipahi	Sefer-i hümâyûn
19b/2		Eylemen	Halil	Sefer-i hümâyûn
20a/1**	Kirazviran Divanı	Gökpınar	İbrahim	Sefer-i hümâyûn
24b/1**	Kirazviran Divanı	Gökpınar	İbrahim	Budin Muhasarası
25a/2		Yalnızçile	Mahmud Sipahi	Sefer-i hümâyûn
25a/4		Zeameddin	Ahmed	Sefer-i hümâyûn
28b/1		Sazak	Satı	Sefer-i hümâyûn
34a/1	Taraklıborlu Nahiyesi	Arıcak	Fazlı	Budin Muhasarası

²⁶⁵ BŞS 835, 30b/2.

²⁶⁶ BŞS 835, 4b/1.

36a/1	Kirazviran Divan	Gökpınar	Seyyid Mehmed	Budin Muhasarası
53b/1		Sûkî	Mehmed	Engürüs Seferi
78b/1		Sazak	Veli	Budin Muhasarası
99b/2		Çele	Muharrem	Sefer-i hümâyûn

Sefer-i Hümâyûn : 8

Budin Muhasarası : 8

Engürüs Seferi : 1

Toplam 17²⁶⁷

Tımar ve zeametlerin gelir miktarları incelendiğinde şöyle bir tabloyla karşılaşılıyor: İncelediğimiz sicilde 6 zeamet ve 19 tımar kaydı bulunurken, bu zeametlerden en büyük olanı 59160 akçe ile Bolu ve Karahisar Sancaklarındaki Uzungünü ve Hızırbeğli karyeleridir.²⁶⁸ Bir diğeri ise Mengen kazasında bulunan 43.422 akçelik zeamettir.²⁶⁹ Diğer zeamet kayıtlarında gelirleri belirtilmemiştir.

Tımar gelirleri²⁷⁰ içerisinde en az olanı 1700 akçe ile Eylemen? karyesindedir.²⁷¹ En fazla gelir sahibi olan tımar ise 7531 akçe ile Gökpınar karyesindedir.²⁷² Genel olarak ise 1700 akçe ile 3000 akçe arasında olanlar 6 karye,²⁷³ 4500 akçe ile 5100 akçe arasında olanlar 11 karye²⁷⁴ ve 7000 akçeden fazla olanlar ise 4 karyedir. Bir tanesinin de geliri belirtilmemiştir.²⁷⁵

* Bu iki kişi aynı kişi olabilir.

** Bu iki kişi aynı kişi olabilir.

²⁶⁷ Hükümlerin bir kısmında Sefer-i Hümâyûn bir kısmında Engürüs Seferi bir kısmında da Budin muhafazası demekle birlikte genel olarak hepsi Engürüs seferi sırasında olmuştur.

²⁶⁸ BŞS 835, 8b/2.

²⁶⁹ BŞS 835, 15b/2.

²⁷⁰ Tımar gelirleri incelenirken kılıç haklarıyla birlikte terakkileri beraber alınmıştır. Ancak incelediğimiz sicildeki her tımar kaydında kılıç hakkıyla terakkileri yazılmamıştır. Bazılarında terakkileri yazarken bazılarında yazılmamıştır.

²⁷¹ BŞS 835, 19b/2.

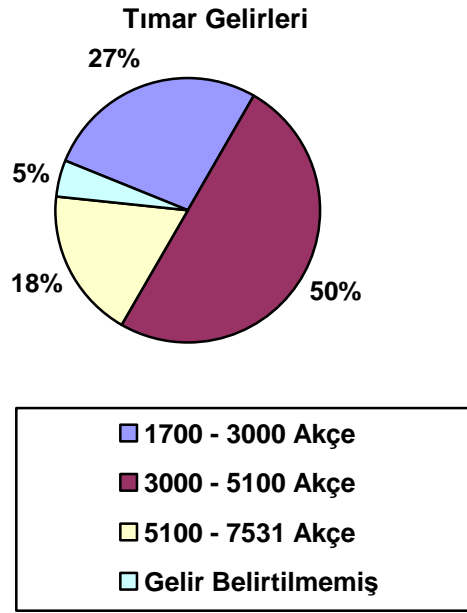
²⁷² BŞS 835, 36a/1.

²⁷³ BŞS 835, 17a/1; BŞS 835, 19b/2; BŞS 835, 25a/3; BŞS 835, 25a/4; BŞS 835, 28b/1; BŞS 835, 31a/1.

²⁷⁴ BŞS 835, 4b/1; BŞS 835, 15a/1; BŞS 835, 17b/1; BŞS 835, 18a/3; BŞS 835, 18b/2; BŞS 835, 19a/1; BŞS 835, 19a/2; BŞS 835, 19b/1; BŞS 835, 53b/1; BŞS 835, 78b/1; BŞS 835, 99b/2.

²⁷⁵ BŞS 835, 25a/2.

Grafik-15 Tımar Gelirlerinin Dağılımı

Tımarların gelirlerine bakıldığında yarısının 3000 ile 5100 akçe arasında olduğunu görmekteyiz. Ayrıca 1700 ile 3000 akçe arasında olanların miktarının ikinci sırada yer alması bize Bolu sancağındaki tımar gelirlerinin oldukça düşük seviyede olduğunu göstermektedir. Çünkü 5000 akçeden fazla yalnızca 4 kayıt vardır.

B- Mukataa

Mukataa, geliri kimseye dirlik olarak verilmeyip, doğrudan merkez hazinesine alınan vergi ve gelir kaynaklarına denmektedir. Ayrıca, mukataa usulü, Osmanlı maliyesinin bir vergi toplama biçimidir.²⁷⁶ Osmanlı maliyesinde mukataa “hasılatı Dış Hazineye ait tımar düzeni dışında kalan” bir vergi kaynağıdır. Bu sebepten hasılatı, hazineye girmeyen dirlik düzeni gibi vergi kaynaklarına “mukataa” denilemez.²⁷⁷ Bundan başka bu kelime mutasarrıfının tamamen mülki olan bir vakıf şeklinde ve keza umumiyle Devlet varidatı makamında dahi kullanılmıştır. Az veya çok bir müddetle ihale edilen bir kısım Devlet varidatının mültezimine de: “ mukataatı iltizama vermekten, emanetle idare etmek evladır” yolunda ki ifade de son şekli teyit etmektedir.²⁷⁸ Mukataaları günümüz yaklaşımıyla (genellikle özel teşebbüs tarafından işletilen) Kamu İktisadi Teşebbüsleri olarak görmek mümkündür.²⁷⁹

²⁷⁶ Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, s.153.

²⁷⁷ Erol Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İz Yayınları, İstanbul 2003, s.686.

²⁷⁸ Ziya Karamursal, *Osmanlı Mali Tarihi Hakkında Tetkikler*, TTK Yayınları, Ankara 1989, s.19.

²⁷⁹ Ahmet Tabakoğlu, *İktisat Tarihi*, Kitapevi Yayınları, İstanbul 2005, s.239.

Mukataa usulü, ilk kez Fatih tarafından, İstanbul'un fethinden sonra konutlarda uygulanmaya başlanıp daha sonra vazgeçilen bir yöntem olarak görülmektedir.²⁸⁰

Buna göre; maden işletmeleri, tuz, şap, vs... gibi devlete ait kaynaklar, şehirlerdeki bedesten, tabakhane, boyahane, kasaphane, şemhane, meyhane vs... gibi ticari ve sınai işletmeler, damga, mizan, bac vs... gibi gümrük vergileri ile iskeleler mukataası, tabakhane mukataası, gümrük mukataası gibi adlar verildiği gibi bir sancak veya kazada ki merkeze ait bütün gelir kaynaklarını ifade etmek içinde mukataa veya çoğulu olan mukatat tabiri kullanılıyordu.

İncelediğimiz sicilde 2 tane mukataa beratı ve 1 tane mukaataya verilen cizyenin vekalet kaydı mevcuttur. Bunlardan ilkinde hazineye parası peşin olarak verilmiş bir mukataa beratı olmakla beraber kime verildiği ve neyin mukataa olarak verildiği belirtilmemiştir.²⁸¹ İkinci berat ise Bolu nezareti ve Konrapa çeltiğinin mukataası olup esedi guruş olarak 8323 guruşa verilmiş ve 1500 guruşu peşin olarak alınmıştır.²⁸² Cizyedar Mehmed Efendinin 1097 senesinde mahsup olunacak Bolu Sancağındaki Ermeni, Anadolu Rumu ve Yave-i Rum keferenin cizyelerinin mukâta'atını toplamaya Cizyedar Mehmed Efendi tarafından (boş) Ağa vekil tayin edilmiştir.²⁸³

C- İltizam Sistemi

İltizam sistemi, zirai üretimin gerçek değerinden bağımsız olarak, belirli dönemler için önceden belirlenen tahmini vergilerin peşin para karşılığında “mültezim” denilen bir girişimciye satılması demektir.²⁸⁴

Genel olarak mukataa haline getirilen işletme, vergi veya resim tahsil işi tahvil adı verilen üç yıllık bir süre için açık arttırmayla iltizama veriliyordu.²⁸⁵ Bunun sebebi, elverişli ve elverişsiz şartların birbirini etkisiz bırakacağı normal bir işletme süresi tanınmasıdır.

Vergilerin tahsil işi bir mültezime verilmiş mukataalar için “iltizam idare ettiriliyor” denilirdi. Diğer taraftan bir mukataadan iltizam karşılığında Hazineye giren para “bütçeler” de vergi olarak değil “iltizam bedeli” olarak görülür. Açık arttırmaya çıkarılan vergileri toplama hakkı, en yüksek teklifi yapan mültezime 1-3 yıllığına

²⁸⁰ Baki Çakır, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVII- XVIII yy.)*, Kitapevi Yayınları, İstanbul 2003, s.31.

²⁸¹ BŞS 835, 94b/1.

²⁸² BŞS 835, 96a/2.

²⁸³ BŞS 835, 24a/1.

²⁸⁴ Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, s.689.

²⁸⁵ Ahmet Tabakoğlu, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, Dergah Yayınları, İstanbul 1985, s.122.

devredilirdi. 16. yüzyılın ikinci yarısında devletin nakit ihtiyacının artmasıyla, tımar düzeninin bir parçası olan vergi kaynakları da mukataaya çevrilerek iltizama verilmeye başlandı.²⁸⁶ İltizam açık arttırmayla yapılırdı ve ihalenin bedelinin bir kısmı “muaccele” adıyla peşin, kalan taksitle alınırdı. Mültezim, bir kefil göstermek zorundaydı.²⁸⁷

Tımar sahipleri, gelirlerinin tahsili için kethüda, vekil veya voyvoda denilen vekilharçlara yetki verirler ve kendilerine tanınan yetkileri bunlara devrederlerdi.²⁸⁸ İncelediğimiz sicilde de sipahilerin gelirlerini toplamak üzere vekil tayin ettiğini görüyoruz. Sicilde 16 tane vekil kaydı bulunmaktadır ve vekil veren sipahiler ile vekiller arasında bir anlaşma yapılmış ve aralarında *temessük kağıdı* imzalanmıştır. Vergi gelirlerini toplamak için vekalet verilenlerden 6 tanesi zeamet vekaleti,²⁸⁹ 10 tanesi de tımar vekaletidir.²⁹⁰

Tımar ve zeamet sahipleri gelirlerini toplamak üzere vekil olarak verirken 1 ya da 2 yıllığına vermişlerdir. 1 yıllığına verilenler arasında 5 tımar²⁹¹ 5 zeamet²⁹² varken 2²⁹³ tanesinin tımar ya da zeamet olduğu belirtilmemiştir. 2 yıllığına vekile verilenlerin tamamı tımar olup 3 tanedir.²⁹⁴ Ayrıca süresi belirtilmeyen 1 tane de zeamet²⁹⁵ vardır.

Bolu ve Devrekene kazalarının vergilerini toplama hakkı Yâren Mehmed Ağa'ya satılmıştır.²⁹⁶ Ancak verilen bu hakkın süresi veya alınacak para miktarı belirtilmemiştir. Ayrıca Bolu Nazırının Bolu ilinden alacağı 1097 senesi gelirinin tahsili için Mehmed Çavuşzade İbrahim Ağa vekil tayin olunmuştur. Bolu nazırının gelirinin miktarı belirtilmemiştir.²⁹⁷

---

²⁸⁶ Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, s.689.

²⁸⁷ Mehmet Genç, “İltizam”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 22, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2000, s.155.

²⁸⁸ İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, s.113.

²⁸⁹ BŞS 835, 8b/2; BŞS 835, 10a/1; BŞS 835, 10b/1; BŞS 835, 13b/2; BŞS 835, 15b/2.

²⁹⁰ BŞS 835, 4b/1; BŞS 835, 15a/2; BŞS 835, 17a/1; BŞS 835, 19a/2; BŞS 835, 25a/3; BŞS 835, 25b/1; BŞS 835, 30b/2; BŞS 835, 31a/1; BŞS 835, 46b/1; BŞS 835, 47b/2; BŞS 835, 48a/2.

²⁹¹ BŞS 835, 15a/2; BŞS 835, 19a/2; BŞS 835, 31a/1; BŞS 835, 46b/1; BŞS 835, 47b/1.

²⁹² BŞS 835, 8b/2; BŞS 835, 10a/1; BŞS 835, 10b/1; BŞS 835, 15b/2; BŞS 835, 47b/2.

²⁹³ BŞS 835, 18a/2; BŞS 835, 48a/2.

²⁹⁴ BŞS 835, 17a/1; BŞS 835, 25a/3; BŞS 835, 25b/1.

²⁹⁵ BŞS 835, 13b/2.

²⁹⁶ BŞS 835, 10b/2.

²⁹⁷ BŞS 835, 47b/3.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ASKERİ YAPI İLE İLGİLİ BELGELER

I- ENGÜRÜS SEFERLERİ

A- II. Viyana Bozgunu Sonrasında Gelişen Olaylar ve Sultan IV. Mehmed'in

Sonu

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın 12 Eylül 1683'te Kahlenberg Muharebesi'nin kaybedilmesi üzerine iki aydan beri Viyana'yı kuşatan Türk ordusuna Budin'e çekilme emri verdi. Ordu bozgunundan bir gün sonra Yanık Kale'ye vardı ve Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, Viyana önlerindeyken cepheyi terk eden ve sefer sırasında anlaşmazlık yaşadığı Budin Valisi Uzun İbrahim Paşa'yı 14 Eylül 1683'te idam ettirdi.²⁹⁸

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa 22 Eylül'de Budin'e ulaştı. Bozgununda rolü olan Kırım Hanı Murad Girayı azlederek yerine II. Hacı Girayı Kırım Hanı tayin etti. Müttelik kuvvetler 18 Eylül'de Osmanlı topraklarına doğru harekete geçtiler. Bunun üzerine Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Budin valisi Kara Mehmed Paşa'yı düşmanı karşılamak üzere gönderdi. Kara Mehmed Paşa 7 Ekim'de Ciğerdelen Kalesi önlerinde, Lehistan kralı Sobieski'yi mağlup etti. Ancak arkadan gelen kuvvetler güçlü olduğu için 9 Ekim'deki muharebeyi kaybetti ve Ciğerdelen kalesi düşmana teslim oldu. Müttelikler daha sonra Estergon kalesine doğru yola çıktılar. Estergon kalesi komutanı Deli Bekir Paşa kaleyi mütteliklere teslim etmek zorunda kaldı.²⁹⁹

Viyana bozgunundan sonra Merzifonlu Kara Mustafa Paşa orduyu yeniden toparlar umuduyla Sultan IV. Mehmed görevinde bırakmıştı. Ancak Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın iki büyük düşmanı vardı. Birisi Kızlar Ağası Zenci Yusuf diğeri ise Baş İmrahor Boşnak Sarı Süleyman Ağa idi. Bu iki kişi, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın uşaklığından yetişmiş olan ve o sırada Sadaret Kaymakamı bulunan Kara İbrahim Paşa'ya sadrazamlık vaad ettiler ve Padişahı kışkırtmaya devam ettiler. Bunun üzerine IV. Mehmed Kapıcılar Kethüdası Gazaz Ahmed Ağa ile Çavuşbaşı Kadıköylü Mehmed Ağa'yı bir fermanla Belgrad'a gönderdi. 15 Ocak 1683'te idam Fermanını alan Ağalar 25 Ocak'ta

---

²⁹⁸ Erhan Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu VI*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2008, s. 11; *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, C.X, Zuhuri Danişman Yayınları, İstanbul 1965, ss.61-62; İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C.3, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1972, s. 456.

²⁹⁹ Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s. 12; Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, ss. 456-457.

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'yı Belgrad'da idam ettiler.³⁰⁰ Bunun üzerine Kara İbrahim Paşa Sadrazamlığa getirildi. Boşnak Sarı Süleyman da vezir oldu.³⁰¹

Merzifonlu'nun idamından sonra Serdarlığa Yeniçeri Ağası Vezir Bekri Mustafa Paşa getirildi. Osmanlı Devleti'nin Viyana bozgunu Avrupa'da yeni bir heyecana yol açtı. 1684'te Avusturya Habsburgları, Lehistan ve Venedik ile kutsal ittifak yaptı.³⁰² 1686'ta bu ittifaka Rusya'da katılacaktır.

1- Engürüs Seferi İçin Asker Temini

Engürüs Seferi için asker temini sırasında savunulacak yerler Budin, Belgrad, Ösek vesair³⁰³ yerlerdir. Bu yerlerden Budin bu sefer sonunda kaybedilecektir. Engürüs seferi için gönderilen 41 hüküm bulunmaktadır. Yeniçeri Serdengeçtisi temini için 2 hüküm bulunmaktadır Kasım 1684 tarihli hükümlerde Engürüs seferi için Yeniçeri Serdengeçtisi lazım olduğu belirtilerek Serdengeçti Ağalarına 40 akçe tekaüdlük ve bayrakdarlarına 20 akçe tekaüdlük verilmesi emredilmektedir. Ayrıca;

İsimleri 3 akçe ile çalık bulunanlar 3 akçe ile tashih ve 4 akçe ile terakki
İsimleri 4 akçe ile çalık bulunanlar 4 akçe ile tashih ve 3 akçe ile terakki
İsimleri 5 akçe ile çalık bulunanlar 5 akçe ile tashih ve 2 akçe ile terakki
İsimleri 6 akçe ile çalık bulunanlar 6 akçe ile tashih ve 1 akçe ile terakki yazılması emredilmektedir. Edirne'ye gelen Serdengeçtilerin yol masrafları için de her 100 nefere 500 gurus verileceği belirtiliyor. Bu Serdengeçtilerin tahriri için Ömer Çavuş tayin olunmuştur. Serdengeçtilerin içinden ağalığı hak edenlerden her birisi her 100 neferin başına Ağa olarak geçirilecektir.³⁰⁴ Ancak bundan tam bir sene sonra Serdengeçti ihtiyacının kalmadığı ve bunlara bayrak açtırılmadığı anlaşılıyor.³⁰⁵

Bolu'da bulunan bütün Dergâh-ı mu'allâ müteferrikaları ve çavuşları ve Dîvân-ı Hümâyûn ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri'nin seferi hümâyûn için memur edildikleri bildirilerek Edirne'de hazır bulunmaları emredilmiştir. Ayrıca emre itaat etmeyenler cezalandırılacaktır.³⁰⁶

³⁰⁰ *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s.63; Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, s. 457.

³⁰¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.III, I. Kısım, TTK Yayınları, Ankara 1995, ss. 458-459.

³⁰² Nicolae Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, C.IV, Çev: Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2005, ss. 177-178.

³⁰³ BŞS 835, 36b/1; BŞS 835, 29b/2

³⁰⁴ BŞS 835, 3a/1; BŞS 835, 32a/2.

³⁰⁵ BŞS 835, 29b/2.

³⁰⁶ BŞS 835, 4a/1; BŞS 835, 4a/2.

Sipah ve Silahdar Taifesi için 5 hüküm gönderilmiştir. İlk üç hüküm 1685 yılına ait olup baharda yapılacak olan sefer-i hümâyûn için Sipah ve Silahdar taifesinin sefer-i hümâyûna memur edildiği bildirilerek nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün önce Edirne’de hazır bulunmaları ve bütün sefer aletlerini de yanlarında getireceklerdir.³⁰⁷ Diğer iki hüküm ise 1686 yılına aittir. Hükümler Edirne’den Diyarbakır ve Erzurum’a kadar olan yerlerdeki kethüdayerlerine hitaben yazılmış olup, Anadolu’nun bu sol kolundaki bütün kazalarda olan Sipah ve Silahdar taifesinin Engürüs seferi için nevrûzda Edirne’de hazır bulunacaklardır. Kethüdayerlerinin Sipah ve Silahdar taifesini önlerine katıp gelmediklerinde özürleri kabul edilmeyecektir.³⁰⁸

Engürüs seferi için 3.000³⁰⁹ cebeciye ihtiyaç vardır. Ancak günlük 8 akçeye cebeci yazılırken bazı kişilerin bunu engellemeye çalışmaktadır. Bu kişilere izin verilmemesi, cebeci yazımına yardımcı olunması ve firarların önlenmesi emredilmektedir.³¹⁰

En büyük yekünü ise Yeniçeri asker taifesi teşkil etmektedir. Yeniçeri asker taifesinin temini için gönderilen hükümlerde Edirne’den Erzurum’a kadar olan kazalardaki Yeniçeri Serdarlarına, isimleri silinenler de dahil olmak üzere kazalarında bulunan bütün Yeniçeri, topçu ve cebecilerin nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün önce Edirne’de hazır bulunmaları emredilmektedir.³¹¹ Edirne’ye gelmek üzere yola çıkan Yeniçeri taifesi tüfenk ve silahlarıyla birlikte gelecekler ve gelen her nefere 5 guruş yevmiye ve ikişer akçelik ekmek ve her beş nefere bir vukıyye et ve odalarına varınca bir mekari davar verilecektir.³¹² Bu neferlerin getirilmesi için Yeniçeri Ağaları ve çavuşlar tayin edilmiştir. Emre itaat etmeyenler cezalandırılacaktır. Cezalar arasında hapis,³¹³ dirliklerin elinden alınması³¹⁴, raiyet yazma³¹⁵ ve idam³¹⁶ cezaları vardır.

Bütün ferman ve buyruclulara rağmen askerlerin gelmediği ve itaatsizlik gösterdikleri anlaşılıyor. Asker firarilerin artması üzerine yukarıda belirtildiği üzere idam cezaları devreye girmiştir. Bu firarilerin ve evlerinden çıkmayarak sefere iştirak etmeyenlerin haklarından Anadolu’ya eşkıya teftişine asker sürmeye gelen Paşalar

³⁰⁷ BŞS 835, 5b/1; BŞS 835, 6a/1; BŞS 835, 6a/2.

³⁰⁸ BŞS 835, 34b/1; BŞS 835, 34b/2.

³⁰⁹ BŞS 835, 27a/1.

³¹⁰ BŞS 835, 7a/2; BŞS 835,27a/1; BŞS 835, 27a/2; BŞS 835, 27b/1, BŞS 835, 32b/3.

³¹¹ BŞS 835, 7a/1; BŞS 835, 9a/1; BŞS 835, 9b/1; BŞS 835, 18b/1; BŞS 835, 26a/2; BŞS 835, 26b/1; BŞS 835, 27a/1; BŞS 835, 27a/2, BŞS 835, 27b/1; BŞS 835, 29b/1; BŞS 835, 29b/2; BŞS 835, 32b/3; BŞS 835, 36b/1; BŞS 835, 37a/1; BŞS 835, 37b/1.

³¹² BŞS 835, 26a/2; BŞS 835, 26b/1; BŞS 835, 29b/2; BŞS 835, 29b/2;

³¹³ BŞS 835, 42b/2.

³¹⁴ BŞS 835, 8b/1; BŞS 835, 40b/1; BŞS 835, 40b/2.

³¹⁵ BŞS 835, 51a/1.

³¹⁶ BŞS 835, 45a/1, BŞS 835, 50b/1.

tarafından gelinecektir.³¹⁷ Eşkîya teftişine ve asker teminine memur edilen Sürücü Paşaların da adlarını bu bölümde zikretmemiz gerekmektedir. Asker temini ile ilgili olarak Sürücü Ali Paşa'nın ismi 2 hükümde³¹⁸ geçmektedir. Ali Paşa'nın ismi eşkıyalık olaylarını anlatan hükümlerde de geçecektir. Canik mutasarrıfı olan Cafer Paşa'nın ismi de 2 hükümde geçmektedir.³¹⁹

2- Budin'in ve Diğer Yerlerin Elden Çıkması

Macaristan cephesinde Bekri Mustafa Paşa, Lehistan cephesinde de Boşnak Sarı Süleyman Paşa, Serdar olarak bulunuyordu. Mora'da Venediklilere karşı Kör-Şaban, Şahin-Mustafa, İspanakçı İsmail ve Halil Paşalar bulduysa da bir başarı elde edemediler. Avusturya kumandanı Duc Charles de Lorraine büyük bir ordu ile Vizgrand (Vişgrad-Vişegrad) kalesini muhasara etti. Kale vire ile teslim oldu (17 Haziran 1683). Vizgrand kalesinin düşmesinden sonra Tuna nehrinin sol kıyısında Peşte'nin 33 kilometre kuzeyinde bulunan Waitzen (Vayçen) kalesi üzerine gelen Avusturya ordusuna karşı Serdar Bekri Mustafa Paşa, Budin Valisi Kara Mehmed Paşa'yı görevlendirdi. Ancak Kara Mehmed Paşa yenildi ve kale vire ile teslim oldu(27 Haziran 1683).³²⁰

Waitzen'i alan Charles de Lorraine komutasındaki Avusturya ordusu güneye doğru ilerliyordu. Akkilese de Serdar Bekri Mustafa Paşa mağlup olunca Hamzabey palankasına çekildi ancak burada da baskına uğrayınca Ösek'e çekilmek zorunda kaldı. Bunun üzerine 15 Temmuz 1684'te Avusturya ordusu kumandanı Charles de Lorraine Budin'i kuşattı. Budin valisi Kara Mehmed Paşa Avusturya ordusuna şiddetle karşı koydu. Peşte'deki Türkleri Budin'e naklederek Peşte'yi yaktı. Çarpışlar bütün şiddetiyle devam ederken Kara Mehmed Paşa şehit düştü ve Halep Beylerbeyi Şeytan-İbrahim Paşa Budin'i savunmaya başladı. Ösek'e çekilen Serdar Bekri Mustafa Paşa'ya Sultan IV. Mehmed çok sert emirler göndererek Budin'in düşmesi halinde katledileceğini bildirdi. 6 Eylül 1684'te Bekri Mustafa Paşa Ösek'ten hareket ederek Budin'e geldi. 19 Eylül'de ayrı ayrı kollardan muhasara kuvvetlerine hücum başladı. Eğri Beylerbeyi Sarhoş Ahmed Paşa da Peşte'den hücumla geçti. Bekri Mustafa Paşa'nın asıl amacı kaleye yardım kuvveti sokabilmektir. Bunun için muhasara kuvvetlerini yarmak amacıyla kuvvetli bir saldırıya karar verildi. Yanova valisi Osman Paşazade Ahmed Paşa ile Köprülünün damadı Diyarbakır valisi Siyavuş Paşa'nın gayretleriyle düşman safları yarıldı ve kaleye 1000 kadar asker

³¹⁷ BŞS 835, 36b/1; BŞS 835, 37a/1; BŞS 835, 37b/1; BŞS 835, 39a/1; BŞS 835, 39a/2.

³¹⁸ BŞS 835, 7b/1; BŞS 835, 8b/1.

³¹⁹ BŞS 835, 36b/1; BŞS 835, 45a/1.

³²⁰ *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s. 64; Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, s. 458.

sokulabildi. Ahmed Paşa ve Siyavuş Paşa tekrar dövüğe dövüğe düşman hatlarını yardı ve geri çekildi. Ancak Avusturya ordusuna da 30 bin kişilik yeni bir kuvvet katılmıştı. Kale kumandanı Şeytan İbrahim Paşa'ya teslim olması teklif edildi ancak o şu cevabı verdi: “*Cephanemiz tükense, dışarıdan da imdat gelmese yıkılan kale taşlarıyla cenk ederiz. Allahın inayetiyle bu asker sağ oldukça size kale yok... Efendinize böyle söyleyiniz*” dedi ve çarpışmalar devam etti. 4 Ekim 1684'teki Avusturya'nın saldırısı çok büyük oldu ve büyük zayıflar verdi. 24 Ekim 1684'te Eğri Beylerbeyi Ahmed Paşa kaleye bir miktar askerle zahire sokabildi ve bu şekilde yardımlar devam etti. Bu sıralarda Serdar Bekri Mustafa Paşa 10 bin kişilik bir Tatar kuvvetinin yardıma geldiğini gizlice kaleye bildirdiyse de Avusturya ordusu bundan haberdar oldu. Avusturya ordusu 2/3 Kasım 1684'te muhasarayı kaldırarak çekildi.³²¹ Osmanlı kuvvetleri kaçan düşmanı yakalayarak 20 bin kadarını öldürdü.

Budin'de 113 gün direnen Şeytan İbrahim Paşa'nın ünvanı Padişahın Hatt-ı Hümayûnuyla Melek'e çevrildi ve Avusturya-Macaristan cephesi serdarlığına tayin edildi.³²² Budin valiliğine de Arnavud Abdurrahman Abdi Paşa getirildi. Melek İbrahim Paşa,³²³ 1685 baharında Uyvar'ı kuşatan Charles de Lorraine üzerine yürüdü. Avusturya ordusunun Uyvar'ı kuşatmasından istifade etmek isteyen Melek İbrahim Paşa Estergon'u kuşattı. Bunun üzerine Charles de Lorraine Estergon üzerine gelerek Melek İbrahim Paşa'yı mağlup etti. Bundan sonra Uyvar kalesi de vire ile teslim oldu (16 Ağustos 1685).³²⁴

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nun idamına alet olan Sadrazam Kara İbrahim Paşa bu seferde Budin müdafaasıyla şöhret bulan Melek İbrahim Paşa'yı Estergon ve Uyvar mağlubiyetleri nedeniyle idam ettirdi. Çünkü Melek İbrahim Paşa'nın sadrazam olmasından korkuyordu. Melek İbrahim Paşa'nın idamından sonra Avusturya cephesine tayin edilen Serdarlar teker teker değiştirildi. Sultan IV. Mehmed savaşa gitmeyip Serdarlarla düşmanı durdurmaya çalışan Kara İbrahim Paşa'yı azlederek yerine Sarı Süleyman Paşa'yı³²⁵ sadrazam yaptı (9 Eylül 1685). İstanbul'da yapılan toplantı sonucunda

---

³²¹ *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, ss. 64-65.

³²² Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C.VI, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1990, s. 410.

³²³ Osmanlı Arşivlerinde bulunan iki belge de C.AS 605 nolu dosya ve 255515, 25516 numaralı gömlelerde yer alan belgelerde Yanya Livası mutasarrıfı Ahmed ile Teke Mirlivası Osman'ın maiyetindeki askerlere dağıtmak üzere Melek İbrahim Paşa'dan para aldıkları yazmaktadır.

³²⁴ Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s.15; *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, ss. 65-66.

³²⁵ Defterdar Sarı Mehmed Paşa, *Zübde-i Vekayiât*, Haz: Abdülkadir Özcan, TTK, Ankara 1995, s. 214; Mustafa Nuri Paşa, *Netayic ül Vukuât*, C.I-II, Sad: Neşet Çağatay, TTK Yayınları, Ankara 1979, s. 286; Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s.187.

da Sadrazamın cepheye gitmesi kararı çıktı ve Sarı Süleyman Paşa Mart 1686'ta Belgrad'a geldi.³²⁶

18 Haziran 1686'ta Charles de Lorraine komutasında Avusturya kuvvetleri Budin'i kuşattı. Osmanlı Devleti için Budin'in kaybedilmesi Macar topraklarının kaybedilmesi anlamına geliyordu. Kaleyi müdafaa eden Budin valisi Arnavud Abdurrahman Abdi Paşa 16 bin Türk askeriyle Avusturya ordusuna karşı koydu. Ancak 16 Temmuz 1686'da kalenin cephaneliğine bir humbaranın isabet etmesi sonucu binlerce asker şehit oldu ve müdafaa zayıfladı. 2 Eylül'e kadar direnen Budin, şiddetli Avusturya ordusunun hücumu karşısında direnemeyerek düştü. Arnavud Abdurrahman Abdi Paşa şehit oldu.³²⁷

Budin'in bir Osmanlı kentiydi ve bunun yitirilmesi askeri olduğu kadar, psikolojik açıdan da ciddi bir darbeydi.³²⁸ Osmanlı askerleri panik içindeydi ve düşman birlikleri karşısında bir şey yapamaz hale geldiler. Bu yüzden Macaristan cephesinde bir çok kale kaybedildi. Segedin, Şimontorna, Peçuy, Kapoşvar ve Sikloş gibi önemli kaleler Avusturyalılara teslim edildi. Kışın gelmesi sebebiyle ordu Ösek'ten Belgrad'a geldi. Bu durumdan istifade eden Avusturya Erdel kalelerini işgal etti.

Kışı Belgrad'da geçiren Sadrazam Sarı Süleyman Paşa yeni gelecek askerleri beklerken Avusturyalıların Ösek'i kuşattığını duydu. Bunun üzerine Ösek'e gelen Sarı Süleyman Paşa Avusturyalıları mağlup etti. Osmanlı ordusu Avusturya ordusunu takibe kalktı. Avusturya ordusunun Sikloş'u boşaltarak Budin'e çekildiği haberi üzerine Mohaç ovasına gelen Sarı Süleyman Paşa Sikloş önlerinde savaş düzeni aldı. Ancak Sarı Süleyman Paşa burada ağır bir mağlubiyet aldı ve Ösek'e çekildi. Oradan da Varadine çekildi. Bu mağlubiyetle Osmanlı Devleti'nin Güney Macaristan'daki hâkimiyeti sona erdi.³²⁹

3- Sultan IV. Mehmed'in tahta indirilmesi

Mohaç'taki yenilgiden sonra ulufelerinin ödenmediğini bahane eden askerler Serdar Sarı Süleyman Paşa'ya baş kaldırdılar. Ordu, Abaza Siyavuş Paşa'yı sadrazam yaparak IV.

³²⁶ Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s.180; Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s. 15; *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s. 66; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, ss.469-470.

³²⁷ *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s. 67; Cavid Baysun, "Mehmed IV", *İslam Ansiklopedisi*, C.VII, MEB Yayınları, Ankara 1988, s. 554; Alphonse de Lamartine, *Osmanlı Tarihi*, C.II, Sabah Yayınları, İstanbul, s.766; Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s.189; Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, s. 435.

³²⁸ Caroline Finkel, *Osmanlı İmparatorluğunun Öyküsü 1300-1923*, Timaş Yayınları, İstanbul 2007, s. 261.

³²⁹ Afyoncu, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu*, s.17; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, ss. 471-472; Finkel, *Osmanlı İmparatorluğunun Öyküsü 1300-1923*, s. 262; Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, s. 463.

Mehmed'i tahttan indirmek için hızla İstanbul'a doğru hareket geçti. Ordunun bu tutumu Avusturyalıların Osmanlı topraklarında rahatça hareket etmesine yol açtı. Saltanatını kaybetmekte olduğunu anlayan IV. Mehmed kaçarak İstanbul'a gelen Sadrazam Sarı Süleyman Paşa'yı öldürterek, başını askere gösterdi; av edevatını ve tazılarını dağıtarak tövbe ettiğini ilan etti. Ancak iş işten geçmişti. Sadrazam olan Siyavuş Paşa, Şeyhülislam Ankaravi Mehmed Emin Efendi ile haberleşerek Şehzade Süleyman'ın tahta çıkarılma kararını bildirmişti. Mehmed Emin Efendi ulema ile yaptığı toplantı da başka çarenin kalmadığını Siyavuş Paşa'ya bildirdi. Bunun üzerine Siyavuş Paşa, Silivri de 7 Ocak 1687'de ocak ağalarını ve zorbabaşılarını toplayarak bir karar aldı ve bunu İstanbul'a Sadaret Kaymakamı Köprülüzade Mustafa Paşa'ya gönderdi. Mustafa Paşa bunu Ayasofya'da başta Şeyhülislam, vezirler, ulemanın ileri gelenleri ve yüksek rütbeli ocak ağalarına duyurdu. Bunun üzerine II. Süleyman'ın tahta çıkarılması kararlaştırıldı. IV. Mehmed iki oğluyla birlikte sarayın Şimşirlik dairelerine konuldu. Daha sonra da Edirne'ye getirildi ve burada vefat etti (6 Ocak 1693).³³⁰

II- SULTAN IV. MEHMED ZAMANINDA ANADOLU'DA EŞKIYALIK OLAYLARI

Celâli İsyanları Kuyucu Murad Paşa ve IV. Murad'ın sert tedbirleriyle bastırılmış ve hükümet otoritesi tekrar tesis edilmişti. Ne var ki bu sükunet uzun sürmemiş IV. Murad'ın vefatından sonra yerine geçen Sultan İbrahim hükümet otoritesi tekrar zayıflamaya başlamıştı. Özellikle Sultan İbrahim'in son dönemi ve oğlu IV. Mehmed'in ilk sekiz senesinde Anadolu'da Celalilik bütün şiddetiyle tekrar canlandı.

Bu dönemde devletin aczi idareye el koyan ocak ağaları ve harem ağalarının nüfuz ve tesiratıyla eyaletler ihmal olunup yalnız İstanbul düşünülmüş ve bilhassa Anadolu'daki isyanlar söndürülemeyip âsi reislerine vâililikler verilmek suretiyle bunlar hükümetin temsilcisi sıfatıyla halkın başına bela kesilmiştir.³³¹

IV. Mehmed'in çocukluğu dolayısıyla bütün işler ocak ağalarının elinde olup üç-dört ayda bir sadrazam değişmesi hükümet mekanizmasını bozmuş; hazine gelirlerini tahsil eden mültezimler defterdar ve veziriazama verdiklerinin iki mislini çıkarmak için maiyetlerindeki Saruca ve Sekbanlarla iltizam mntıklarını dolaşp halkı ezerlerdi. Vali ve hâkim olarak tayin edilenler bu memuriyetleri nüfuzlu kişilere rüşvet vererek der-uhte

³³⁰ Abdülkadir Özcan, "Mehmed IV", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.28, Ankara 2003, s. 417; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, ss. 490-494.

³³¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III. Cilt I. Kısım, TTK Basımevi, Ankara 1995, sayfa 308.

ettiklerinden verdikleri rüşvetin birkaç mislini haltan çıkarıyorlardı. Çünkü tekrar azilde geçinme ve yeni bir tayinde rüşvete para lazım olduğundan bunu tedarik için muhtelif vesilelerle halka salgın yaparlardı. Herhangi bir eyâletin vâlisi eğer himaye görmüyorsa ve isyan etmesinden çekinilmiyorsa altı aya varmadan ve bazen daha memuriyete gitmeden yolda iken azl ve tebdil edilip yerine hazineye menfaat ve veziriazama fazla câize veren bir yenisi tayin edilirdi.³³²

IV. Mehmed'in cülûsundan Köprülü Mehmed Paşa'nın saltanatına kadar olan ilk 8 yıllık zaman zarfında Anadolu'da asâyîş bozulmuş, isyân ve şekâvet artmıştı. Bu dönemde Anadolu'da çıkan başlıca isyanlar Haydaroğlu, Katırcıoğlu, Gürcü Abdünnebi ve Abaza Hasan isyanlarıydı.

A- Haydaroğlu İsyanı

1645 yılında Kara Haydar nâmında bir şakî Isparta, Ulubornu ve havâlisinde yol kesip kervan soyup bir hayli can yaktıktan sonra yakalanıp öldürüldü. Bunun oğlu Mehmed babasının intikamını almak için eşkıyalığa başlamış ve Haydaroğlu nâmıyla ortalığa korku salmıştı.

İbşir Paşa Söğüt'te Haydaroğlu'nu bozguna uğratmış fakat ele geçirememişti. Bir süre tekrar faaliyete geçen Haydaroğlu Ilgın-Akşehir arasını kesip hacıları ve tüccarları soyup türlü yağmalar yaptı. Bu sefer Haydaroğlu'nun üzerine tayin olunan Anadolu Vâlisi Küçükçavuş Ahmed Paşa Haydaroğlu'nu Afyon Karahisar'da mağlup ettiyse de Sandıklı'da ani bir baskına uğrayarak esir düştü. Ahmet Paşa'nın maiyetindeki saruca sekban ve levendlerin Haydaroğlu'na iltihak etmeleriyle Haydaroğlu'nun cemiyeti ve gailisi büyümüşü.

Afyonu yağmalayan Haydaroğlu Isparta taraflarına geldi. Bu sıralarda Isparta Sancak Beyliğine tayin edilen Hacısinan Paşa-zâde Mehmed yerine mütesellimi Abaza Hasan Ağa'yı Isparta'ya göndermişidi. Haydaroğlu Isparta halkına üç bin kuruş salgın salmış, halk bu tedarik etmek için Haydaroğlu'nu oyalarken Abaza Hasan topladığı askerlerle Haydaroğlu'nun üzerine ani bir baskın yaptı ve nihayet Haydaroğlu'nun cemiyeti dağıtıldı kendisi dahi yakalanıp maiyetinin ileri gelenleriyle İstanbul'a gönderildi. Haydaroğlu Parmakkapı'da asılıp adamlarının da başları kesilmiştir.³³³ (1058 H. /1648-1649 M.)

³³² Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, s. 308

³³³ Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, s.313; *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, C.X, Zuhuri Danişman Yayınevi, İstanbul 1965, s.13.

B- Katırcıoğlu İsyanı

Isparta Türkmenlerindendir. Haydaroğluyla beraber hareket etmiştir. Haydaroğlu'nun ölümünden sonra adamlarının başına geçmiş ve eşkıyalık hareketlerine devam etmiştir. Gürcü Abdünnebi ile birlikte İstanbul üzerine yürüyenler arasında yer aldı. Daha sonra Seydişehir taraflarında eşkıyalığa devam etti. Hamideli sancak beyi Topal Mehmed Paşa ile çarpışınca adamlarının çoğunu kaybetti. Bunun üzerine Çay kasabası ayanı İsa ağa vasıtasıyla İstanbul'dan affını talep etti. Sadrazam Kara Murad Paşa onu affetmeğe taraftardı. Katırcıoğlu İstanbul'a geldi ve affedilerek Karaman valiliği ve Isparta Sancak beyliğine tayin edildi. İbşir Paşa ile Abaza Hasan isyanını bastırmaya gittiyse de mağlup oldu. Daha sonra Katırcıoğlu Girit'e gitti ve 1688 yılında Girit'in Kandiye muhasarası sırasında şehit oldu.³³⁴

C- Gürcü Abdünnebi İsyanı

IV. Murad devri sipahi zorbalarından olup Vezir-i azam Gürcü Mehmet Paşa ile Adana Valisi Cafer Paşa'nın akrabasıdır. Yakalandıktan sonra affedildi. Vezir-i azam Ahmed Paşa'dan Safed sancağını ve voyvodalığını 30.000 kuruşa aldı. IV. Mehmed tahta geçince kendisinden bu para tekrar istenince Niğde taraflarında isyan etti. Katırcıoğlu'da kendisine katıldı. Erzurum valisi Tavukçu Mehmed Paşa, Gürcü Abdünnebi üzerine gönderildiyse de Katırcıoğlu'nun Yeniçerilere hitabet etmesi sonucu çoğu asileri katıldı. Bunun üzerine Tavukçu Mehmed Paşa İzmit'ten İstanbul'a çekilmek zorunda kaldı. Gürcü Abdünnebi İstanbul üzerine yürüdü. Gürcü Abdünnebi Üsküdar'da Bulgurlu civarında Sadrazam Kara Murad Paşa tarafından yenilgiye uğratıldı ve Anadolu'ya çekilmek zorunda kaldı. Gürcü Abdünnebi Kırşehir mutasarrıfı İshak Paşa tarafından Karapınar'da yakalanıp idam edildi.³³⁵

D- Abaza Hasan Paşa İsyanı

Bu hizmetinden dolayı Abaza Ağa'ya Yeni il Voyvodalığı üç seneliğine tevcih olundu. Bu tayin ocak ağalarının kıskançlığına sebep oldu. Hükümete tahakküm etmiş olan ocak ağaları bir sipahiye birdenbire Türkmen voyvodası yaptı diye itiraz ettilerse de Veziriazam Sofu Mehmed Paşa'nın kararlı tavrından dolayı ses çıkaramadılar.

³³⁴ *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s. 14.

³³⁵ Mücteba İlgürel, "Celali İsyancı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.7, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1993, s. 254.

Veziriazam Sofu Mehmed Paşa'nın azli üzerine bir sene sonra Yeni il voyvodalığı Abaza Hasan'dan alınarak ocak ağalarının adamlarından birine tevcih edildi. Bu haksızlık üzerine Abaza Hasan İstanbul'a gelip, görevde daha iki senesinin olduğunu ve hükümetten 60 bin kuruş alacağı olduğunu belirterek ocak ağaları ve veziriazama başvurarak hakkını istedi ise de Veziriazam Melek Ahmed Paşa bu duruma lâ-kayd kaldı.

Ocak ağaları ve Veziriazam kethüdasının kendisini öldürtmek istediklerini haber alınca Üsküdar'a geçti ve orada kendisi gibi hükümetten ve ağalardan haksızlık gören sipahilerle birleşip, Sarı Kâtip, Deli Birader –ki Hasan'ın Voyvodalığı buna verilmişti- Gadde Kethüda ve defterdârın başlarını istedi. İsteddiği kişiler verilmemekle birlikte 60 bin kuruşluk alacağının yarısı verildi.

Veziriazam Melek Ahmed Paşa her ne olursa olsun Abaza Hasan'ı İstanbul'dan uzaklaştırıp Anadolu'ya göndererek bu gaileyi atlatmak istemiş, Abaza Hasan'ı adeta alacağının yarısını Anadolu halkından tahsil etmeye zorlamıştır. Abaza Hasan'da İstanbul'a ulûfe almak üzere gelen sipahileri zorla geri döndürüp İzmit'ten itibaren soygunculuğa başladı. Yolda ocak ağalarından Bektaş Ağa'ya gönderilen otuz bin kuruş ile at ve deve katarlarını müsadere etti. Bolu taraflarındaki eşkıyadan Köleoğlu'da kendisine ilhak etti. Abaza Hasan İzmit-Bolu arasındaki sahayı yağmaladı. Hükümet durumun vehâmetini anlayınca, Sivas Vâlisi İbşir Mustafa Paşa bu isyanı bastırmakla görevlendirilmişken aslen "Abaza" olduğundan ocak ağaları bu tayini hoş görmedi ve İbşir Paşa azledildi. Yerine Karaman Valisi Katırcıoğlu Mehmed serasker tayin edilip Abaza'nın üzerine yürüdü. Haksızlığa uğrayan İbşir Paşa da Abaza Hasan'a katıldı.³³⁶

Gerek Abaza Hasan ve gerekse İbşir Paşa'nın önceleri birer devlet memuruyken azledilince eşkıya olmaları devletin iyi yönetilmediğini göstermektedir. Fakat asıl önemli husus valilik, mütesellimlik vb. gibi memuriyetlerin birer gelir kapısı durumuna getirilmiş olmasıdır. Katırcıoğlu ve Gürcü Abdünnebi isyanlarında da müşahede edileceği üzere XVII. yy'ın ikinci yarısından sonra görülen bu isyanlar bu yüzyılın başında görülen celâlî isyanlarıyla farklı özellikler göstermektedir. Bu dönemde devlet isyanları silahla bastırmakta başarılı olamayıp, genelde isyan eden elebaşları valilik, voyvodalık gibi memuriyetlere getirerek isyanları bastırmıştır. Bu da memuriyetten azledilen kişilerin ya da memuriyet elde etmek isteyen kişilerin sık sık isyan ederek istediklerini elde etmesine sebep olmuştur.

---

³³⁶ *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s. 17.

İbşir Paşa ile Birleşen Abaza Hasan Aksaray civarında Katırcıoğlu'nu bozguna uğrattı. Orta Anadolu'daki bazı bazı vâliler ve sancak beyleri bunlara tâbi olmak zorunda kaldı. Abaza Hasan ve İbşir Paşa yaklaşık 30 bin kişilik maiyetiyle Ankara'yı zaptedip burada sancakbeyi olan Abdullah'ı katlettiler.

Vaziyetin gittikçe kötüleştiği bu dönemde Abaza Siyavuş Paşa'nın sadareti ve ocak ağalarının ortadan kaldırılması hükümete rahat bir nefes aldırdı. İbşir Paşa'ya Halep Valiliği, Abaza Hasan'a da Türkmen Voyvodalıği verilerek 1651'de isyan bastırıldı. Abaza Hasan 1656'da Vezirlikle Diyarbakır Valiliği'ne 1657'de ise Halep Valiliği'ne tayin olundu.

Köprülü Mehmed Paşa'nın sadareti ve aldığı amansız tedbirlere karşı muhalif olan sipahlar Abaza Hasan'ın yanına gittiler. Bundan cesaret alan Abaza Hasan Köprülü'yü bertaraf etmek için diğer vâlileri Konya'da toplanmaya davet etti. Başta Şam Vâlisi Tayyar oğlu Ahmed Paşa, Anadolu Beylerbeyi Can Mirza Paşa, Ankara Beyi Ali Mirza ve sair onbeşten fazla vazifeli vazifesiz vezir, beylerbeyi ve sancakbeyi ile onların hizmetinde olan sarıca ve sekbanlardan başka birçok levend davete icab etti. Sayıları otuz bini bulan bu grup Konya ovasında toplandı. Köprülü Mehmed Paşa, Erdel seferine bunları davet ettiyse de ayak sürüyüp Paşayı oyaladılar ve sefere katılmadılar.

Padişaha mektup yazıp Köprülü'nün öldürülüp yerine Şam Vâlisi Tayyar oğlu Ahmed Paşa'nın sadarete getirilmesini istediler. İstekleri kabul olunmayınca Anadolu'yu yağmalayıp Bursa'ya kadar ilerlediler. Sultan IV. Mehmed, ordunun Lehlerle savaşta olduğu bir zamanda orduya katılmayıp halkı yağmalayarak küfran-ı nimet eden Abaza Hasan ve maiyetinden ya dağılıp vilayetlerine gitmelerini ya da Bağdat muhafazasına gitmelerini aksi takdirde hepsinin âsi ilan edileceğini bildirmişti.

İsyandan vazgeçmeyen Abaza Hasan Paşa'nın üzerine Bağdat Muhafızı Murtaza Paşa'nın serdarlığında Diyarbakır ve Erzurum vâlileriyle Abaza'nın yerine Halep Vâlisi olan Sofu Mehmed Paşa İçel askeriyle gönderildi. Abaza Hasan Paşa Ilgın'da Murtaza Paşa'yı mağlup etti. Murtaza Paşa Afyon Karahisar'a can atıp bu sırada kış geldiğinden dağılmış kuvvetlerini toplamaya gayret etti.

Abaza Hasan kışı geçirmek üzere Antep'e çekilip askerlerini etraf kazalara yerleştirdi. Murtaza Paşa kışı Halep'te geçirmeye karar verdi. Bölgedeki vilayetlere haber gönderip Abaza Hasan'ın adamlarına katiyen erzak ve saire verilmemesini emretti. Abaza Hasan'ın kuvvetleri sıkıntıya düşüp bir kısmı Halep'te Murtaza Paşa'ya teslim oldular.

Halkın kendisinden yüz çevirmesi ve asker firarlarının artmasından ümitsizliğe düşen Abaza Hasan ve adamları, Murtaza Paşa'nın ve Antep kadısıyla müftüsünün

oyunlarına gelerek affolunma umuduyla Haleb'e gelip teslim oldular. 16 Şubat 1659 Pazar günü akşamı Murtaza Paşa'nın konağında katledildiler.³³⁷ İsyân bastırıldıktan sonra Anadolu'da eşkıya ve silah araması yapılmış, birçok suçlu yakalandığı gibi 80.000 tüfek de müsadere edilmiştir.³³⁸

E- Bolu'da Eşkîyalık Olayları

Bolu ve havalisindeki eşkıyalık olayları incelendiğinde Yeniçeri taifesinden ve levendat taifesinden bir çok eşkıyanın var olduğu görülür. Kara Mustafa Bölükbaşı, Yeğen Bölükbaşı, Durdu Bölükbaşı, Arab Receb Bölükbaşı, Kuzu Bölükbaşı, Kürd Mehmed Bölükbaşı gibi isimler görülmektedir. Ayrıca eşkıyalık faaliyetleriyle ün salmış eşkıyaların faaliyetleri de burada görülmektedir. Aşağıda teker teker verdiğimiz bu eşkıyaların en ünlüleri Akkaş, Yadigaroğlu, Bozoğlan ve Yeğen Bölükbaşısıdır. Bu şakilerin faaliyetlerine şöyle bir bakacak olursak;

İstanbul'a koyun getiren Mamalı Türkmenlerine saldıran Akkaş nam şakinin arkadaşları olduğu anlaşılan 30 kadar eşkıya Türkmenlerden 9 kişiyi, Beğpazarı tahrircisini ve Erzurumda tazı hizmetinde olan Osman Ağa adında bir kişiyi katletmiş ve bir çok kişi de yaralamışlardır. Ayrıca malları da yağmalayan bu eşkıyalardan Kara Mustafa Bölükbaşı yakalanarak Kayseri'de kalabend edilmiştir. Beğpazarı tahrircisini katledenler ise Akkaş nam şakinin Kör ( ) isimli ve Siyah Arab adındaki arkadaşlarıdır.³³⁹ Akkaş nam şaki ve arkadaşlarına Çankırı ile İskilip arasında rastlayan Hasan Ağa bunlardan bir kaçını yaralamayı başarsa da yanında yeterince adam olmadığı için bu şakiler faaliyetlerine devam etmişlerdir.³⁴⁰ Akkaş nam şaki ve arkadaşlarının çoğunlukla Nallıhan ile Çankırı arasında eşkıyalık yaptığı anlaşılıyor. Akkaş nam şakinin saldırdığı ün bazı yanlış anlamalara da sebep olmuştur. Örneğin, Bolu'nun Hamamlı Bili mahallinde saldırıya uğrayan Mehmed Beşe bin Himmet ve el-Hâcc Yûsuf Beşe bin Ali ve Mehmed Beşe bin Leşkerî adlı şahısların Akkaş nam şakinin adamları olduğunu iddia ettikleri Ruhâ³⁴¹ sakinlerinden Çerkez bin Kemâl ve Çorum sakinlerinden Abdülganî bin Ramazan ve Kalecik sakinlerinden Mustafa bin Ali nam kimesnelere şikayetçi olmuşlardır. Ancak bu şahısların Akkaş nam şakinin adamları olmadığı anlaşılmıştır.³⁴²

³³⁷ Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, ss. 391-394.

³³⁸ Mücteba İlgürel, "Abaza Hasan" *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, s. 11.

³³⁹ BŞS 835, 3b/1; BŞS 835, 5a/1; BŞS 835, 5a/2.

³⁴⁰ BŞS 835, 15b/2.

³⁴¹ Ruhâ: Urfa

³⁴² BŞS 835, 85b/2.

Diğer bir eşkıya gurubu ise Yadigaroğlu, Yeğen Bölükbaşı ve Bozoğlandır. Yadigaroğlu, Yeğen Bölükbaşı, Bozoğlan ve arkadaşlarının Bolu, Çankırı, Gerede, Tosya arasında yoğun olarak eşkıyalık faaliyetinde bulunduğu anlaşılıyor. Ayrıca bu grup Akkaş nam şakininkinden daha büyüktür. Akkaş nam şakinin 30 kadar adamı varken Yadigaroğlu ve gurubunun 200'den fazla adamı olduğu anlaşılıyor. Bu sebeple olsa gerektir ki Çankırını kuşatacak kadar³⁴³ ileri giden grup, 2 yıl boyunca Bolu halkına zulmetmiş ve halkı soyup soğana çevirmiştir. Bozoğlan namındaki şaki 50–60 kadar adamıyla Baltalı ve Şeyhler karyelerini basıp mal ve erzaklarını gasp etmiş, Gök Şeyhoğlu, İbrahim Sofi ve İbrahim adlı kişileri katletmiştir. Sukaplı denilen Mehmed adlı şakiyi boşayan hatunu, Bozoğlan, Giderih karyesinde asmıştır. Sukaplı Mehmed karısının kendisini boşamasından dolayı kendisini rencide eden 13 kişiyi ve Sazak nahiyesinde naib olan Sinobî Abdurrahman Çelebi'yi Gerede'ye getirmiş, Gerede ve Dörtdivanda bunları haps ederek gezdirmiştir. Sukaplı Mehmed bu kişileri 1300 guruş almadıkça da serbest bırakmamıştır.³⁴⁴ Çankırını kuşattıktan sonra bu eşkıyaların peşine adam yollayan Müfettiş Cafer Paşa bu görevi 600 neferle kardeşi Yusuf Paşa'ya vermiştir. Bolu mütesellimi ile Silahşör Süleyman Ağa birleşerek Yusuf Paşa'ya yardıma gittiysede eşkıyalar tam olarak halledilememiştir.³⁴⁵ Bundan sonra biraz dağıldığı anlaşılan bu eşkıya gurubundan ve Yeğen Bölükbaşının refiklerinden Tekeli Kara Ahmed Bölükbaşı ve Arab Receb Bölükbaşı adlı şakiler ile 38 nefer şaki çöle firar etmiş ve Ayntab Mütesellimi Abdi Ağa tarafından yakalanarak başları kesilmiş ve Ereğli'de bulunan Müfettiş Paşa'ya gönderilmiştir. On kadar eşkıya Aziz ve Halep'te kal'a-bend edilmiş ve yirmi kadarı Silifke tarafına firar etmiştir. Ancak Yeğen Bölükbaşı ve 30-40 kadar şakinin Beğpazarı tarafında olduğu Beğpazarı voyvodası tarafından bildirilmiş ve Cafer Paşa'nın biraderi Yusuf Ağa ile Hacı Osman Ağa bu şakilerin peşine gönderilmiştir.³⁴⁶ Ayrıca Gerede kazasında Karacadağlı ve Akçaşarlı Musa nam kimesneler ile Taraklı'dan Kuzu Bölükbaşı'nın Yeğen Bölükbaşı ve Yadigaroğlunun malları var diyerek Mustafa adlı birinin evini basmışlar ve mallarını yağmalamışlardır.³⁴⁷

Yukarıda bahsettiğimiz bu eşkıya guruplarından başka münferid olaylar da meydana gelmiştir. Tekye karyesinden İsmail bin Mehmed'in eşkıyalık yaparak halka

---

³⁴³ BŞS 835, 44a/1.

³⁴⁴ BŞS 835, 43b/2.

³⁴⁵ BŞS 835, 44a/2.

³⁴⁶ BŞS 835, 47a/2.

³⁴⁷ BŞS 835, 49a/2.

saldırıldığı tespit edilmiş ve gereken ceza verilmiştir.³⁴⁸ Koz-ı Sagır karyesinden Topal Abdi bin Halil Düzcepazarında Darıhanı kurbunda iki kişiyi katlederek mallarına el koymuş ve Topal Abdi yakalanarak suçunu itiraf etmiştir.³⁴⁹ Yine Bolu'nun Akmesicid mahallesinde sakin olan Yeniçerilerden Sidikli Mehmed Beşe ile Halil oğlu Mehmed ve Saruca mahallesinden Şatioğlu Hüseyin, Fatıma bint-i Mehmed adında bir kadına tecavüz etmeye yeltenmişler ancak halkın yardımıyla kurtulan kadının şikayetçi olması üzerine bu kişiler tevkif edilmiştir.³⁵⁰

Buraya kadar olan bu eşkıyalık olaylarını şöyle bir değerlendirmek gerekirse: Burada eşkıya teftişine memur edilen Müfettiş Paşalar hem eşkıya teftişi için hem de Engürüs Seferi için asker temin etmek ve asker firarilerini önlemek amacıyla gelmiştir.³⁵¹ Adı geçen Müfettiş Paşalar sırasıyla şunlardır:

- 1- Ali Paşa³⁵²
- 2- Karahisar-ı Sahib mutasarrıfı Ömer Paşa³⁵³
- 3- Canik mutasarrıfı Cafer Paşa³⁵⁴
- 4- Halil Paşa³⁵⁵

Yukarıda faaliyetlerinden bahsettiğimiz eşkıyalara nasıl bir ceza verildiğine gelince:

Eşkıyalık, genelde silâhla ya da başka bir şekilde zor kullanarak yol kesip veya baskın yapıp mala ve cana tecavüz, kamu düzenini ve asayişini ihlâl olarak anlaşılır. Eşkıyalık suçunun şahıs ve mal aleyhine işlenen bazı suçları da içermesi mümkün olmakla birlikte toplum aleyhine işlenmiş olma özelliği ağırlık taşır. İslâm hukukunda eşkıyalık suçunun işlenmiş sayılabilmesi için suçlu, suç aleti, suçun işlenme şekli, yeri ve zamanı, suç mağduru ve suç teşkil eden fiillerle ilgili olarak bazı şartların bulunması aranmış, böylece suçta kanunîlik ilkesi korunmaya çalışılmıştır. Suçun gerçekleşmesi için suçlunun akıllı ve ergenliğe erişmiş bir kimse ve İslâm ülkesi vatandaşı olması şartları aranır. Suçlunun hür veya köle, erkek veya kadın, Müslüman veya zımmî olması fark etmez.³⁵⁶ Eşkıyalık suçuna karşılık uygulanacak ceza ile ilgili Kur'an'da dört tür cezadan bahsedilir: Öldürülme, asılma, el ve ayakların

³⁴⁸ BŞS 835, 58a/3.

³⁴⁹ BŞS 835, 89a/1.

³⁵⁰ BŞS 835, 101a/1; BŞS 835, 101a/2; BŞS 835, 107a/2.

³⁵¹ BŞS 835, 11a/1; BŞS 835, 13a02.

³⁵² BŞS 835, 13a/2; BŞS 835, 21a/1.

³⁵³ BŞS 835, 29a/2; BŞS 835, 32b/1; BŞS 835, 80a/1; BŞS 835, 80a/2.

³⁵⁴ BŞS 835, 28b/2; BŞS 835, 31a/2; BŞS 835, 44a/1; BŞS 835, 44a/2; BŞS 835, 47a/2.

³⁵⁵ BŞS 835, 48a/1.

³⁵⁶ Ali Bardakoğlu, "Eşkıya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 11, İstanbul 1995, s. 463.

çaprazlama kesilmesi, sürgün edilme. Suç için öngörülen bu cezaların had gurubunda yer aldığı, Allah ve toplum hakkı olarak uygulanması gerektiği,hâkim veya devlet başkanının bu cezaları başka cezalara çevirme yetkisinin bulunmadığı konusunda İslâm hukukçuları arasında görüş birliği vardır.³⁵⁷ Bu sebeple incelediğimiz sicilde eşkıyalık faaliyeti yapanların şiddetle cezalandırıldığı ve ölüm cezasına çarptırıldığı anlaşılıyor. Dersaadetten gönderilen ferman ve buyrulduklarda eşkıyalık faaliyetinde bulunanların yakalanarak İstanbul'a gönderilmeleri emredilmekte ve burada haklarından gelineceği belirtilmektedir.

Bazı yöneticilerin eşkıya teftişi bahanesiyle halka zulmettikleri de görülmektedir. Ömer Paşa'nın teftiş bahanesiyle halka zulmetmesinin engellenmesi emredilmiştir.³⁵⁸ Müfettiş Ömer Paşa görevinden alınarak yerine Cafer Paşa tayin olunmuştur.

---

³⁵⁷ Bardakoğlu, "Eşkîya", s. 465.

³⁵⁸ BŞS 835, 32b/1.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM MUHTELİF BELGELER

I- ATAMA HÜKÜMLERİ

Bolu'da mimar olan Receb artık iyice yaşlanmış ve yerine Durmuş Beşe mimarlık berâtı almıştır.³⁵⁹ Atama ile ilgili ikinci hüküm 2b/2 numaralı hükmüdür. Hüküm Bolu Kaimmakamı Abdurrahman tarafından gönderilmiş olup Subaşılının 3 ayda bir mutad-ı kadim üzere tayin edildiği bildirilerek Yusuf Ağa'nın Bolu'ya Subaşı tayin edildiği ve kendisine ait olan cürm ü cinâyet ve bâd-ı [hevâ] cüz'î ve küllî vergilerin toplanıp gönderilmesi emredilmektedir.

Diğer hüküm 10b/3 numaralı hüküm olup Nakib Cafer el-Hüseyni tarafından gönderilmiş ve Bolu'da seyyitler için es-Seyyid Mehmed Çelebi kaimmakam tayin olunmuştur. Hükümde Bolu'da Seyyit olanların tespit edilmesi, sahtelerin ayrılarak cezalandırılması emredilmektedir.

12b/1 numaralı hükümde Bolu'da Sultan Yıldırım Bayezıd Han câmi'-i şerîfi vakfı müteveli başkanı olan Mehmed Ağa'ya müteveli berâtı verilmiştir.

13b/1 numaralı hükümde Ahmed Paşa Bolu mütesellimi olan Abdurrahman Ağa'yı görevinden alarak Kenan Ağa'yı mütesellim tayin etmektedir.

14a/1 numaralı hükümde 3 aydı bir Subaşı tayininin mutad-ı kadim olduğu belirtilerek, subaşı tayin olunan kişiye verilecek olan vergilerin toplanmasında bir kimsenin muhalefetine imkan verilmemesi emredilmektedir.

16b/2 numaralı hükümde Bolu kazâsına tâbi Bakırlıçaşa karyesindeki câmi'-i şerife Hasan Halife'nin hatib tayin edildiği bildirilmektedir.

17a/2 numaralı hükümde Hindizâde Hasan Beşe'nin Yeniçeri Serdarı tayin edildiği bildirilerek Yeniçeri, cebeci ve topçu vesair askerlerin tespit edilmesi ile vefat edenlerin terekelerine el koyarak paranın gönderilmesi emredilmektedir.

18a/1 numaralı hükümde Cebecilerin serdârı olan Hüseyin Beşe serdârlığa tekrar tayin olunmuştur.

22a/1 numaralı hükümde Bolu Kadısı Naibi Mevlana Ahmed'in arz etmesi üzerine Şemsi Paşa Cami-i Şerifine Mustafa Halife ikinci imam olarak tayin edilmiştir.

---

³⁵⁹ BŞS 835, 1b/1.

22b/3 numaralı hükümde Bolu'da Karacasu karyesinde Ilıca mevziinde Musa Paşa'nın yaptırdığı cami-i şerifin müezzini Receb'in vefat etmesi üzerine Molla Mustafa oğlu Mehmed bu göreve talib olduğu bir arzuhalle bildirmektedir.

23a/2 numaralı hükümde Bolu Kadısı Naibi Mevlana Ahmed'in arz etmesi üzerine Bolu kazasında Ilıca mevziinde Musa Paşa'nın yaptırdığı cami-i şerife yevmi 2 akçe ile Receb Halife müezzen tayin olunmuştur. (Yukarıdaki hükümde müezzinliğe talib olan kişi müezzinliğe atanmamış ve yerine başkası atanmıştır.)

23a/3 numaralı hükümde Bolu'nun Ericcek karyesindeki cami-i şerife müezzin olup aynı köyün Kervansaray mezraasına mutasarrıf olan Mehmed'in vefat etmesi üzerine yerine Kemal müezzin tayin olunmuş ve Kervansaray mezraası mutasarrıflığı da kendisine verilmiştir.

25b/3 numaralı hükümde Bolu'nun Çanak karyesindeki muallimhane ve köprülerin mütevellisi olan Abdurrahman'ın vefat etmesi üzerine Mehmed müteveli tayin edilmiştir.

26a/1 numaralı hükümde Nakib'ül-eşraf Cafer el-Hüseyni, Aktarzade es-Seyyid Ahmed Çelebi'yi Bolu'ya seyyitlerin işlerini görmek üzere kaimmakam tayin etmiştir.

28b/2 numaralı hükümde Bolu'daki eşkıyaların teftişine Müfettiş Cafer Paşa tarafından Şatırbaşı Yusuf Ağa mübaşir tayin olunmuştur.

29a/2 numaralı hükümde Bolu'dan Amasya'ya kadar olan yerlerdeki kadınlara, mütesellimlere, voyvodalara, kethüdayeri kaimmakamlarına ve serdar vekillerine hitaben Müfettiş Ömer Paşa tarafından gönderilmiş olup eşkıyaların yakalanması için Mahmud Ağa'nın tayin edildiği bildirilmektedir.

30a/1 numaralı hükümde Bolu kazası tabi yerlerdeki altı bölük yoldaşlarının üzerilerine Muslı İbrahim kethüdayeri tayin olunmuştur.

30b/1 numaralı hüküm Dergah-i Ali Cebeci Başlı Mustafa tarafından gönderilmiş olup Muslı Ağa'nın kethüdayeri tayin olduğu bildirilerek cebeci olmayanların ayrılması, sefere memur olanların gönderilmesi, serhadlü olanların serhadlerine gönderilmesi, vefat edenlerin terekelerinin hesaplanarak sattırılması ve askerinin boş yere eğlenmemesi emredilmektedir.

31b/1 numaralı hükümde Anadolu'da eşkıya teftişine memur edilen Cafer Paşa Sefer-i hümayûn için asker sürmeye tayin edilmiştir. Hüküm de Cafer Paşa'nın kendisinin gitmesinin uygun olan yerlere kendisinin giderek, gitmek mümkün olmayan yerlere de adamlarını gönderip cümle asker taifesini Edirne'ye sürmesi emredilmektedir.

35b/2 numaralı hükümde Bolu Kadısı Naibi Mevlana Ahmed'in arz etmesi üzerine Bolu'nun Çanak karyesindeki muallimhanenin mütevellisi olan Mehmed'in vakfa gereken

özeni göstermediği belirtilerek görevinden alınmış ve yerine Ahmed mütevellî tayin olunmuştur.

39b/2 numaralı hükümde Bolu Kazâsı'na tâbi ' Gökçesu Nâhiyesi'nde vâki ' Yahya, Karakoyun ve Eyce mezra'ası demekle ma'rûf Sofî İmâmı İbrahim Halife'nin vakf mezra'asına Halil mutasarrıf tayin edilmiştir.

41a/1 numaralı hükümde Nakib'ül-eşraf Mehmed Said el-Hüseynî, Seyyid el-Hâc Abdurrahman Çelebiyi, Bolu'ya seyyitlerin işlerini görmek üzere kaimmakam tayin etmiştir.³⁶⁰

41a/2 numaralı hükümde Bolu'da vakıf Geçidviran mezra'ası mezraadarlığına Mehmed Eyyubi tayin olunmuştur.

45b/2 numaralı hükümde Bolu Sancağı mütesellimi olan Hüseyin Ağa görevinden alınarak yerine Kenan Ağa mütesellim olarak atanmıştır.

46a/2 numaralı hükümde Bolu'nun Dadani karyesinde Mustafa Paşa'nın yaptırdığı cami-i şerifte hatib olan Musa'nın görevine layık olmadığı belirtilerek görevinden alınmış ve yerine Mustafa Halife hatib tayin olunmuştur.

46b/2 numaralı hükümde Bolu kazasının Sazak nahiyesi karyelerinden Karaca karyesindeki Sevindik Demirci adlı vakf mezra'aya 21 akçe yevmiye ile Mustafa mutasarrıf tayin edilmiştir.

48b/1 numaralı hükümde sabık Edirne kadısı Mehmed, Receb Efendi'yi naib tayin etmiştir.

49a/1 numaralı hükümde 6 Mart 1686 tarihinden sene sonuna kadar mütesellimlik Hüseyin Bey'e verilmişken el-Hâcc Bekir'in mütesellimliği Ramazan 10. gününde Kenan Ağa'ya verdiği bildirilerek, Kenan Ağa ref edilmiş ve yerine Hüseyin Beğ mütesellim tayin olunmuştur.

62b/1 numaralı hükümde Yârân Mehmed Ağa Mayıs veya Haziran 1686'dan itibaren 1 yıl müddetle vekil imdad akçesi ve bargir talep etmemek üzere 1800 guruşa menzilci tayin olunmuştur.

80b/2 numaralı hükümde Bolu kadısı Mehmed tarafından Ahmed Efendi naib tayin olunmuştur.

108a/2 numaralı hükümde Üstad Piri Çelebi pazarbaşı tayin olunmuştur.

108a/5 numaralı hükümde Sûfî karyesinden el-Hâcc Hasan bin Usta Mûsâ Bolu Dellalbaşısı Saru Mehmed marifetiyle Dellal tayin olunmuştur.

---

³⁶⁰ 26a/1 numaralı hükümde kaimmakam tayin olunduktan yaklaşık 5 ay sonra yeni bir Nakib'ül-eşraf yeni bir kaimmakam tayin etmiştir.

Bu tayin hükümlerine göre Bolu'da Subaşı, Kaimmakam, Mütesellim, Hatib, Yeniçeriçeri Serdarı, İmam, Müezzin, Mütevelli, Mübaşir, Eşkîya teftişi, Kethüdayeri, Menzilci, Naib, Pazarbaşı ve Dellal tayinleri yapılmıştır. Bunlardan 3 tane mütesellim tayin kaydı, 2 tane Hatib tayin kaydı, 2 tane Müezzin tayin kaydı, 2 tane Mütevelli tayin kaydı ve Eşkîya teftişiyle ilgili olarak da 2 tayin kaydı vardır. Diğerleri için 1'er tayin kaydı vardır.

II- VEKALET HÜKÜMLERİ

Toplam 4 hüküm bulunmaktadır . 2 tanesi vefat eden kişinin borçlarının ödenmesi içindir. Diğerleri ise birer tane olmak üzere Kethüdayerine vekâlet ve vefat eden birinin zevcesinin vekaletidir. Bolu Kethüdayeri tarafından Selim Ağa Kethüdayerliğe vekil tayin olunmuştur.³⁶¹ İstanbul'un Bereketzade mahallesi sakinlerinden Ali Ağa'nın evinde misafir iken vefat eden İshak Efendi'nin borçlarının ödenmesi için Ali Çelebi vekil tayin edilmiştir.³⁶² Yine Ebî Eyyûb Ensârî mahallatından Otakçılar mahallesi ahalisinden vefât eden Bulur-zâde Mustafa Efendi'nin zevcesi Ayşe Hâtûn, Veliyyüddîn Efendi bin el-Hâcc Mehmed'i vekil tayin etmiştir.³⁶³

III- DİĞER HÜKÜMLER

A- Karadeniz Sahillerindeki kale ve köylerin muhafazası

Kavak Kal'asından Trabzon Rizeye kadar olan kıyılarıdaki kalelerin ve köylerin muhafazası için yöneticilerin ve askerlerin gerekeni yapması emredilmektedir. Aksi takdirde özürleri kabul edilmeyecektir.³⁶⁴

B- Tahrir

Beğpazarı ve tabi yerlerin muharriri olan Mehmed Halife'ye tahrîri tamamlayıp Dersaadete gelinceye kadar yardımcı olunması ve korunması emredilmektedir.³⁶⁵

---

³⁶¹ BŞS 835, 2b/1.

³⁶² BŞS 835, 82b/2; BŞS 835, 83a/1.

³⁶³ BŞS 835, 96b/2.

³⁶⁴ BŞS 835, 17a/3.

³⁶⁵ BŞS 835, 19b/3.

C- Menzil

Düzce pazarı karyelerinden Milan-ı Süfla ve Tutyer(Tutlar) karyelerinden Düzce menzillilerin fazla 40 guruh daha almak istemeleri üzerine gönderilen fermana bu iki köy halkının menzilin masrafları için 630'ar akçe avarız ve 630'ar akçe bedel-i nüzul verdikleri belirtilerek bundan başka bir para alınmaması emredilmiştir.³⁶⁶

Edirne'den Sivas'a kadar olan yerlerdeki Kadılara hitaben Ulakla gönderilen fermana menzil atları bulunan yerlerde yalnız 2 adam için 2 tane at verilerek gönderilmesi emredilmiştir.³⁶⁷

İstanbul'dan Ahışa'ya kadar olan yerlerdeki Kadılara hitaben Ulakla birlikte gönderilen fermana menzil atları bulunan yerlerde yalnız 3 adam için sadece 3 at verilerek gönderilmesi emredilmiştir.³⁶⁸

D- Tasdik

Bolu'nun Dîvânkır karyesindeki mezra'a'nın Fâtıma Hâtûn ve çocuklarının olduğu tasdik edilmiştir.³⁶⁹

E- Keşif

İncelediğimiz sicilde cinayet ve ölüm vakalarının tespiti için keşif yapılmıştır. Bolu'nun Gölyüzü mahallesinde Macar oğlu Kadri tarafından öldürülen Sarucalar karyesinden Osman beşe bin Ömer için Katib Hasan Efendi, Mübaşir el-Hâcc Murad Ağa ve Serdar Hasan Ağa keşifte bulunmuş ve cesedi incelemişlerdir.³⁷⁰

Bolu'nun Pil Karaağaç karyesinden Ömer bin Bedri ve zevcesi Şehrî'nin kaybolduktan sonra mezarlıkta ölü olarak bulunan kızları Ümmühani için keşif yapılmıştır.³⁷¹

Bolu'nun Berek karyesinde yanarak ölen Ahmed Sûfi'nin oğulları Osman ve Mustafa için Muhzirbaşı Mustafa keşifte bulunmuştur.³⁷²

---

³⁶⁶ BŞS 835, 15b/3.

³⁶⁷ BŞS 835, 39b/1.

³⁶⁸ BŞS 835, 53a/2.

³⁶⁹ BŞS 835, 63b/2.

³⁷⁰ BŞS 835, 66a/1.

³⁷¹ BŞS 835, 86a/1.

³⁷² BŞS 835, 88b/1.

F- Diyet

Bolu'nun Berek karyesinde yanarak ölen Ahmed Sûfi'nin oğulları Osman ve Mustafa için diyet talebinde bulunması üzerine yapılan muhakemede diyete mahal olmadığı hükmüne varılmıştır.³⁷³ Bolu'da Seyyid Muslu 12 gün önce kaybolmuş ve kardeşleri diyet talebinde bulunmamıştır.³⁷⁴

---

³⁷³ BŞS 835, 88b/2.

³⁷⁴ BŞS 835, 102b/1.

SONUÇ

Hicri 1096-1098, Milâdi 1684-1686 yıllarını kapsayan 835 numaralı Bolu Şer 'iye Sicilinde, ağırlıklı olarak Engürüs Seferleri için asker temini, eşkıyalık olayları, avarız vergileri, tereke kayıtları, atama hükümleri, vekalet hükümleri gibi belgeler içermektedir. Sicilde Engürüs seferleri için asker temini ile ilgili hükümler incelenmiştir. Bu hükümlerde öncelikle görülen asker sıkıntısı yüzünden isimleri silinmiş olan askerlerinde tekrar yazıldığıdır. Ayrıca emirler önce Padişah tarafından gönderilmiş ardından Yeniçeri Ağası veya Sadrazam gibi yüksek rütbeli yöneticiler tarafından buyrulduklar gönderilmiştir. Ancak bazı hükümlerde Padişah adına Sadrazam tarafından emirler gönderilmiştir.

Engürüs Seferleri için asker temini ile ilgili olarak dikkat çekici bir tarafta yoğun olarak asker talebinde bulunulması ve firar olayları çokluğu dikkat çekmektedir. Bu nedenle Sürücü tayin edilenlere firarların önlenmesi ve gerekirse zorla alınarak getirilmesi emredilmektedir. Ayrıca gönüllü olarak yazılmak isteyenleri engellemeye çalışan halkın da men edilmesi istenmektedir. Budin'in kaybedilmesinden sonra Bolu'dan savaşa iştirak etmeyenlerin tımarları elinden alınmıştır.

Sicilde eşkıyalık olayları önemli bir yekün tutmaktadır. Gönderilen ferman ve buyruklardan eşkıyalık faaliyetleri ile ilgili ayrıntılı bilgi edinilmektedir. Bu dönemde eşkıyalık olaylarının oldukça arttığı ve asker firarilerinin bunun başını çektiği anlaşılmaktadır. Hükümlerde özellikle Beşe ve Bölükbaşı ismini taşıyan eşkıyaların olması bu durumun bir ifadesidir. Ayrıca sicilde eşkıyalık faaliyetlerinin önlenmesi için gönderilen Paşaların hem asker temini hem de eşkıyalık hareketlerini önlenmesi için görevlendirildikleri görülmektedir.

İncelediğimiz sicilde vergilerle ilgili hükümlerde mevcuttur. Bu vergilerden ağırlıklı olarak Avarız Vergileri vardır. Ayrıca haraç ve cizye vergileri içinde her sene için birer hüküm mevcuttur. Haraç ve cizye emirleri 1096, 1097, 1098 yıllarına ait olup benzer hükümleri ihtiva etmektedir. Avarız vergileri ise Bolu'da her kaza başına avarız hane sayısı olarak yazılıp ödeyecekleri vergiler belirtilmiştir. Avarız vergisi olarak avarız akçesi, nüzul bedeli, sürsat bedeli ve iştirat bedeli alınmıştır. Aynı veya nakdi olarak alınan avarız vergileri genel olarak Ereğli iskelesinden deniz yoluyla gönderildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca kara yoluyla gönderilecek vergilerin korunması için de adam temini söz konusudur.

İncelediğimiz sicilde köle hükümleri de bulunmaktadır. Hükümlerin çoğunluğu köle azadı ile ilgilidir. Ayrıca 3 cariyesi olan bir kadının varlığı da dikkat çekicidir.

Bolu'nun nüfus miktarında bu dönemde bir hareketlenme olduğu anlaşılıyor. Çünkü avarız vergisi alınacak olan avarız hane sayılarında düşme olmuş ve istenilen avarız vergileri ödenememiştir. Bu sebeple avarız vergilerinin miktarında indirimine gidilmesine rağmen bölge de ciddi boyutlarda açlık sıkıntısı çekildiği ve eşkıyalarında bunların üstüne geldiği anlaşılıyor. Eşkılar halkın malını mülkünü yağmalıyor. Halk o kadar kötü bir hale geliyor ki açlıktan ot kökü yiyorlar ve yüzlerce çocuk Bolu sokaklarında dilencilik yapıyor. Yüzlerce insanın da açlıktan öldüğü incelediğimiz sicilde yazmaktadır.

Sonuç itibariyle II. Viyana kuşatması sonrasında takip eden yıllar hem Osmanlı Devleti için hem de Bolu halkı için ağır bedellere neden olmuştur.

BİBLİYOGRAFYA

835 Numaralı Bolu Şer'ie Sicili.

AFYONCU, Erhan, *Sorularla Osmanlı İmparatorluğu VI*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2008.

AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, C. 1, Cem Yayınevi, İstanbul 1995.

AKGÜNDÜZ, Ahmed, "İlam", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 22, İstanbul 2000.

_____, "Şer'ie Mahkemeleri ve Şer'ie Sicilleri", *Türkler*, C. 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999.

_____, *Şer'ie Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988.

AKŞENER, Meral, *İzmit Şer'ie Sicili*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1992.

BARDAKOĞLU, Ali, "Eşkiya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 11, İstanbul 1995, ss. 463-465.

BARKAN, Ömer Lütfi, "Avarız", *İslam Ansiklopedisi*, C.II, MEB Yayınları, Eskişehir 1987.

_____, "Tımar", *İslam Ansiklopedisi*, C.XII, MEB Yayınları, Ankara 1988.

BAYINDIR, Abdülaziz, *İslam Muhakeme Hukuku Osmanlı Devri Uygulaması*, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1986.

BAYSUN, Cavid, " Mehmed IV", *İslam Ansiklopedisi*, C.VII, MEB Yayınları, Ankara 1988.

BELDİCEANU, Nicoara, *Osmanlı Devletinde Tımar*, Teori Yayınları, Ankara 1985.

BOA, C.AS 605/25515.

BOA, C.AS 605/25516.

BOZTAŞ, Ahmet, *Islahat Döneminde Bolu Tarihi (1868-1869)*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu 2006.

CİN, Halil, *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya 1992.

ÇAKIR, Baki, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVII- XVIII yy.)*, Kitapevi Yayınları, İstanbul 2003.

DANIŞMAN, Zuhuri, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, C. X, Zuhuri Danışman Yayınları, İstanbul 1965.

DANIŞMEND, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. 3, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1972.

DARKOT, Besim, “Bolu”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 2, MEB Yayınları, Eskisehir 1997.

Defterdar Sarı Mehmed Paşa, *Zübde-i Vekayiât*, Haz: Abdülkadir Özcan, TTK Yayınları, Ankara 1995.

Doğuştan Günümüze İslâm Tarihi, C. II, Editör: Kenan Seyithanoğlu, Çağ Yayınları, İstanbul 1992.

EMECEN, Feridun, “Haraç”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.16, İstanbul 1997, ss.89-92

FINKEL, Carohne, *Osmanlı İmparatorluğunun Öyküsü 1300-1923*, Timaş Yayınları, İstanbul 2007.

GEDİKLİ, Fethi, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 3, S. 5, Bilim ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul 2005.

GENÇ, Mehmet, *1126 Tarihli Üsküdar Şer’iye Sicili*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1999.

GENÇ Mehmet, “İltizam”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 22, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2000, ss.155-158.

GÜÇER, Lütfi, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*” İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1964.

HAMMER, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. VI, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1990.

İbn Batuta Seyahatnamesi, C. I, Çeviren: A.Sait Aykut, YKY, İstanbul 2000.

İHSANOĞLU, Ekmeleddin, *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, İrcica Yayınları, İstanbul 1994.

İLGÜREL, Mücteba, “Abaza Hasan” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1988

_____, “Celali İsyanları”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.7, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1993.

İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*, YKY, İstanbul 2004.

_____, “Mahkeme”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 7, MEB Yayınları, Eskişehir 1997.

_____, “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *AÜDTCF Dergisi*, C. I, S. 2, Şubat 1943, Ankara 1942.

JORGA, Nicolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, C. IV, Çev: Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2005.

KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, C. V, TTK Yayınları, Ankara 1999.

KARAMURSAL, Ziya, *Osmanlı Mali Tarihi Hakkında Tetkikler*, TTK Yayınları, Ankara 1989.

KAZICI Ziya, *İslam Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2003.

KESMEN, Ekrem, *Sosyal ve Ekonomik Yönleriyle Bolu 1986*, Bolu Valiliği ve Bolu Ticaret ve Sanayi Odası, Bolu 1986.

KINAL, Firüzan, “İlkçağlarda Bolu”, *Çele*, S. 4, Bolu Haziran 1963.

KONRAPA, M.Zekai, *Bolu Tarihi*, Bolu Vilayet Matbaası, Bolu 1960.

KONUKÇU, Enver, “Bolu ve Fatihleri”, *Bolu’da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar Arası Sempozyumu*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları No:10, Bolu 1998.

_____, “Köroğlu’nun Yaşadığı Asırda Bolu’nun Siyasi Durumu (16. ve 18. Yüzyıllar)”, *Köroğlu Semineri Bildirileri*, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1983.

_____, *1967 İl Yıllığı*, Bolu Valiliği, Bolu 1967.

KÖPRÜLÜ, Fuat, *Osmanlı Devletinin Kuruluşu*, TTK Yayınları, Ankara 1984.

KUTLU, Ali Haydar, *1973 İl Yıllığı*, Hazırlayan: Erkan Tüzün, Bolu 1973.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “Buyruldu”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 12, İstanbul 1992.

_____, “Ferman”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 12, İstanbul 1995.

_____, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul 1998.

_____, *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1983.

LAMARTINE, Alphonse de, *Osmanlı Tarihi*, C. II, Sabah Yayınları, İstanbul.

MARDİN, Ebul'ula, "Kadı", *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, MEB Yayınları, Eskişehir 1997.

MEHMET NEŞRİ, *Neşri Tarihi*, C. I, Haz: Mehmet Altay Köymen, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1983.

Mufassal Osmanlı Tarihi, İstanbul 1957-1963.

MUSTAFA NURİ PAŞA, *Netayic ül Vukuât*, C. I-II, Sad: Neşet Çağatay, TTK Yayınları, Ankara 1979.

MÜNECCİMBAŞI AHMET b. LÜTFULLAH, *Camii'd-Düvel*, Yayına Hazırlayan: Ahmed Ağırakça, İnsan Yayınları, İstanbul 1995.

NEDKOFF, Boris Christoff, "Osmanlı İmparatorluğunda Cizye" Tercüme: Şinasi Altundağ, *Belleten*, VIII/32, Ankara 1944, ss.604-621.

ORHONLU, Cengiz, "Bolu", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 6, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992.

ORTAYLI İlber, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 24, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2001.

_____, *Osmanlı Devletinde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.

ORUÇ b. ADİL, *Oruç Bey Tarihi*, Haz: Nihal Atsız, Tercüman 1001 Temel Eser.

ÖZBİLGİN, Erol, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İz Yayıncılık, İstanbul 2003.

ÖZCAN, Abdülkadir, "Mehmed IV", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara 2003.

_____, "Osmanlı da Askeri Teşkilat", *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. IV, Ağaç Yayınları, İstanbul 1993.

ÖZKAYA, Yücel, "1750-1800 Arasında Bolu'nun Sosyal Durumuna Kısa Bir Bakış", *Çele*, S.3, Bolu 1963.

PAKALIN Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB Yayınları, İstanbul 1993.

SEVİM, Ali, *Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi*, TTK Yayınları, Ankara 1993.

TABAKOĞLU, Ahmet, *Gerileme Dönemine Girerken Osmanlı Maliyesi*, Dergah Yayınları, İstanbul 1985.

_____, *İktisat Tarihi*, Kitapevi Yayınları, İstanbul 2005.

_____, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yayınları, İstanbul 1998.

TAŞ, Kenan Ziya, *16. Yüzyılda Bolu Sancağı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1993.

Türk Kara Kuvvetleri Tarihi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Basımevi, Ankara 1996.

UĞUR, Yunus, “Mahkeme Kayıtları (Şer’iye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi Türk İktisat Tarihi*, C. I, S. I, İstanbul 2003.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C. I, TTK Yayınları, Ankara 1984.

_____, “Akıncı”, *İslam Ansiklopedisi*, C. I, MEB Yayınları, Ankara 1988.

_____, “Şer’i Mahkeme Sicilleri”, *Ülkü Halkevleri Dergisi*, C. 5, S. 29, Ulus Basımevi, Ankara 1935.

_____, *Osmanlı Devletinde İlimiye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara 1984.

_____, *Osmanlı Tarihi*, C. III, I. Kısım, TTK Yayınları, Ankara 1995.

ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Kardelen Kitabevi, Isparta 1999.

QUATAERT, Donald, *Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1600-1914*, Editör: Halil İnalçık-Donald Quataert, C.2. Eren Yayıncılık , İstanbul 2006.

www.bolu.bel.tr.

www.mkutup.gov.tr/seriye.html.

YAMAN, Ahmet, *İslam Aile Hukuku*, Yediveren Yayınları, Konya 2002.

YAMAN, T. Mümtaz, “Şer’î Mahkeme Sicilleri”, *Ülkü Halkevleri Dergisi*, C. XII, S. 68, İlkteşrin 1938, Ankara 1938.

YÜCEL, Yaşar – SEVİM, Ali, *Türkiye Tarihi*, C. 1, TTK Yayınları, Ankara 1995.

SÖZLÜK

‘Asîr: Zor, zahmetli

Abd-i âbık: Sebepsiz yere efendisinin yanından kaçan köle

Ahz u kabz: Kendine mal etme, istimlâk

Arpalık: Memurlara bir nevi münzam tahsisat ve azil, yahut tekaüd edilen mülki ve ilmi memurlara mazuliyet ve tekaüd maaşı kabilinden verilen şey hakkında kullanılır bir tabirdir

Ârâzi-i emîriyye: Beytülmale ait olarak devlet tarafından fertlere dağıtılan yerler.

Âsân: Kolay

Atık: Eski, azatlı, hür, asil

Ba‘îd: Uzak, ırak

Bâc: Vergi, gümrük

Bâcdar: Gümrük vergisi tahsildarı

Batnen ba‘de batnin: Soydan soya, nesilden nesile, kuşaktan kuşağa.

Be-dergâh: Yeniçeri ocağına kayıt ve kabulleri hakkında kullanılır bir tabirdir, kapıya çıkma

Bey‘: Satma, satış

Beyne’l-verese: Mirasçılar arasında

Bezl-i cehd: Elinden geldiği kadar çalışma

Bî-dirîğ: Esirgenmeyen, esirgemeyen; elinden geleni yapan

Cedde: Büyük anne veya babanın annesi

Cisr: Köprü

Cündî: Askeri süvari, sipahi, ata iyi binen, binici

Çalık Tashihi: Yeniçeri ocağından alakaları kesilerek kayıtları silinenlerden tekrar alınanlar hakkında kullanılır bir tabirdir.

Çalık: Yeniçeri ocağından tard edilen, kayıtları silinenler hakkında kullanılır bir tabirdir. Hüseyin Kazım Bey Türk Lugatında, çalınmak kelimesinin tardolunmak, koğulmak, işten

çıkarılmak manasına geldiğini de yazar. Sonraları bunun yerine kaydı terkin olunmuş denilirdi.

Dakîk: Un, toz haline getirilmiş şey

Dergâh-ı mu'allâ: Büyük kapı, saray

Dergâh-i âlî: Padişah kapısı

Deruhde: Üstüne alma, yüklenme

Deyn temessükü: Borç senedi

Ekl: Bir şey yemek

Ekrâd: Kürtler

Enfâ: Daha faydalı

Esedî Guruş: Arslanlı guruş

Esvâk: Çarşılar, pazarlar, alışveriş yerleri

Eşcâr-ı Müsmire: Meyva ağaçları

Fekk: Feshetme, bozma

Fevkâni: Üstte olan, üstteki

Fuzûlen: Usulsüz, yersiz, haksız olarak

Fülûs: Paralar, akçeler, mangırlar, pullar

Fürû': Dallar, budaklar; tomurcuklar; şubeler

Gaddâre: Büyük bıçak, küçük tabanca.

Gadr: Hainlik, vefasızlık

Galle: Mahsül, ekin, gelir

Gıbbe't-ta'dîl: Doğrulandıktan sonra

Guramâ': Alacaklılar, hasımlar, rakipler, düşmanlar

Habbe: Buğday, arpa vesaire gibi ufak ve yuvarlak olan şeyler, taneler

Hacr: Birine bir şeyi yasak etme

Haffâf: Kavaf, ayakkabı, terlik vesaire yapan ve satan

Hasbeten, Hasbi: Karşılıksız, bedava
Hâtem: Mühür, üstü mühürlü yüzük
Hatf: Ölüm, ölme
Hınta: Buğday
Hufyeten: Gizlice, saklı olarak
Itk: Köle veya cariye azad etme
İbka: Devamlı, sürekli, daim, sınıf geçememe
İbniyye: Ölmüş olan kimsenin oğlunun kızı veya oğlunun oğlunun kızı
İbrâ': Beri kılma, beraat etme, temize çıkarılma, aklanma
İcâre: Kira, irât, gelir
İfrâz: Bir bütünden bir parça ayırma, ayırma, ayrılma
İgâse: Yardım etme
İhrak bi'n-nâr: Ateşte yakma, yangın
İhrâk: Yakma
İhtifâ: Saklanma, gizlenme
İktisâm: Paylaşma, bölüşme
İskât: Sükut ettirme, susturma; kandırma, razı etme
İstidâne: Borç alma, alınma, ödünç alma
İstifsâr: Sorma, sorulma
İstiftâ': Müftüye başvurmak, fetva istemek
İstimâ': Dinleme, dinlenilme, işitme, işitilme
İstirbâh: Faize yatırma, fazla faizle para verme, verilme
İşâret-i aliyye: Şeyhülislam emri
İşhâd: Şahadet ettirme, şahit getirme, şahit olarak gösterme
İştira: Satın alma, alınma
Kable't-taksîm: Taksim edilmeden önce

Kabz: El ile tutma, avuç içine alma

Kaht u galâ: Kıtlık ve pahalılık

Kâm-yâb: Talihli, isteğine ulaşmış, bahtiyar, mutlu

Karîb: Yakın

Karz: Ödünç alma, ödünç verme; borç

Karz-ı Hasen: Faizsiz verilen borç

Kasr-ı Yed: Vazgeçme, el çekme

Ketb: Yazma

Kethüda Yeri: Yeniçeri ocağı zabıtlarından birine verilen addır. Kul kethüdasının vekili ve yeniçeri ağasının yanında tekmil ocağın kapı çuhadarı idi. Asıl vazifesi muharebede ağanın muhafazasına memur olan 33 üncü ortanın amirliğiydi. Daima ağa kapısında oturur, ağanın emirlerini, katip vasıtasıyla dizdar ve serdara tebliğ eylerdi. Yeniçerilerin bulunduğu yerlerde mahalli hükümet ile ocağın işlerini tesviye eden de kethüda yeri idi.

Kısmet-i Askeri: Yeniçerilerle askeri mensuplarından ölenlerin terekeleriyle hüccet ve sair evrakının tanzimi münasebetiyle kazaskerlerle onlar tarafından emr-i ali ile gönderilen memurlar vasıtasıyla tahsil olunan paralar hakkında kullanılır bir tabirdir. Terekelerin paralarının taksimi işiyle meşgul olan memura kassam denilirdi.

Kisve: Elbise

Kürekçi Avârızı: Tanzimat'tan önce harp gemilerinde kürek çekmek ve yelken açıp toplamak üzere alınanların masraflarına karşılık olarak alınan para hakkında kullanılır bir tabirdir.

Lengerî: Büyük bakır sahan

Li-ebeveyn: Ana baba tarafından

Ma'zûl: Azledilmiş

Mabeyn Mektubu: Saraydan gönderilen emir mektupları

Mahfî: Gizli, saklı

Mahlûl: Sahipsiz maaş veya memurluk, mirasçısı bulunmayan ve hükümete kalan miras, çözülmüş, dağılmış

Mahtûm: Mühürlenmiş, kilitlenmiş, bağlanmış

Maktû‘ an: Toptan, götürü olarak

Maktû‘: Kesilmiş, değeri, bahası biçilmiş, pazarlıksız, götürü

Mansıb: Devlet hizmeti, memuriyet, makam

Mansûbe: Satranç oyununda “nerd”in ayrıldığı oyunların yedincisi; tedbir; oyun, açmaz

Mazanne: Bir şeyin vücudunun zan olduğu yer, zan götüren, ermiş sanılan

Me‘men: Emin, güvenilir, sağlam yer, sığınılacak yer

Meccânen: Bedava, parasız, ücretsiz olarak

Meclis-i Şer‘: Şeyhülislam kapısında veya kadıların yanında kanun hükmü alınmak üzere yapılan toplantı

Meclûb: Celb olunmuş, başka yerden getirilmiş olan; tutkun

Memhûr: Mühürlü, mühürlenmiş; Yeniçerilerle kale muhafazasına memur olanlara tahsis olunan ulufeyi göstermek üzere verilen vesika

Mesâfe-i ba‘îde: Uzak mesafede olan

Mesfûr: Yazılmış, adı geçmiş, (daha çok düşmanlar hakkında kullanılırdı)

Mevhûb: Hibe olunmuş, ihsan edilmiş, verilmiş,

Mevrûse: Miras kalmış, ana babadan geçmiş

Muhâlâ‘a: Kadının kocasına biraz mal vermek suretiyle birbirlerinden resmen ayrılmaları

Muhavvat: İhata edilmiş, etrafı perde, duvar gibi şeylerle çevrilmiş olan

Muhzırbaşı: Davacıları mahkemeye çıkarmak vazifesiyle mükellef olan “Muhzır”ların başına verilen addır. Kazasker mahkemeleri gibi muhzır sayısı çok olan yerlerde bulunurdu.

Mukâta‘a: Arazinin kesime verilmesi, muayyen bir kira karşılığında birine bırakılması

Murâbaha: Malı kâr ile satma; tefecilik, kanunen verdiği izin sınırından aşkın faiz alma

Murâfa‘a: Mahkemeye verme, mahkemeye getirtme; duruşma, yüzleşerek mahkeme olunma

Mûris: İras eden, getiren, veren, kazandıran; miras bırakan

Mutâlebe: Talepte bulunma, hakkını isteme, dava

Mûy-tâb (Mûy-tâf): Mutaf, kıl dokuyan, kıldan eşya yapan

Mübâne: Talak ile boşanmış kadınlar

Mübâşir: Muvakkat bir vazife olarak merkezden bazı emirleri götüren v icra salahiyeti de olan kimse, bir işe başlayan, adliye memuru

Mümzâ: İmza edilmiş, imzalı

Münâza‘at-ı kesîre: Ağız dalaşı yapmak

Münkaziyye: İnkıza eden, biten, bitmiş, ardı kesilmiş, sona ermiş

Münkaziyye: İnkızâ eden, biten, bitmiş, ardı kesilmiş, sona ermiş

Münselik: İnsilâk eden, yola giren, bir tarikata girmiş, bir meslek tutmuş

Müntehî: Nihayet bulan, sona eren, biten; son, en son; bir şeyi tamamlayan

Mürtezika: Ulufe sahipleri

Mürûr u ‘ubûr: Gelip geçme

Müştemil: İştimal eden, kavrayan, saran, içine alan

Müşterâ: İştira olunmuş, satın alınmış

Mütezzî: Eziyet çeken, sıkılan, incinen

Müteferrika: Çeşitli işler gören; padişah, sadrazam ve vezirlerin emirlerini gören kimse.

Mütesellim: Tanzimat’tan önce vali ve mutasarrıfların uhdesinde bulunan sancak ve kazaların idaresine memur edilenler hakkında kullanılan bir tabirdir. Lugat manası teslim olunan şeyi alıp kabul eden demektir. Bunlara “voyvoda” denilirdi. İkinci Mahmud zamanında merkezîyet usulü tesis edilinceye kadar vezirlerle mirmiran gibi mansıp sahiplerinin ekserisi sefere gittikleri zaman mansıplarını “mütesellim” ile idare ederlerdi. Bunların avaidi mütesellimler tarafından toplanır ve kendilerine gönderilirdi.

Müverrah: Tarihli, tarih atılmış

Nakîb-ül eşrâf: Peygamber soyundan olanların işlerini görmek üzere içlerinden hükümetçe tayin olunan memur

Nâtık: Söyleyen, konuşan; idrak eden, düşünen; bir ifadesi olan; beyan eden, bildirici, bildiren

Nehb ü gâret: Çapulculuk etmek, yağmalamak

Nehcü's-sübût: Doğru yol üzere, sabit istikamet üzere

Nevrûz: Yeni gün; Güneş'in koç burcuna girdiği gün olup Rumi martın dokuzuna rastlar, ilkbahar başlangıcı ve Celali takvimine göre yılbaşısıdır.

Nısf: Yarım, yarı

Nikabet-i eşrâf: Hz. Muhammed soyundan gelen kimselerin hükümetle olan işlerinde vekillik etme

Nüzul: Konacak, inecek yer, mühimmat, konuk için hazırlanan yiyecek demektir. Osmanlı Devletinde nüzul vergisi için kullanılan bir tabirdir

Râcil: Yaya, piyade

Racul: Ergin, yetişmiş, erkek, insan, ehil, becerikli

Rakabât: Kullar, köleler, cariyeler; ense kökleri, boyunlar

Rakabe: Kul, köle, cariye, ense kökü, boyun

Revgân-ı Sâde: Sade yağ, tereyağı

Rıkk: Kölelik, esirlik

Rihân: Rehinler

Rücû'a: Dönme, geri dönme, cayma, sözünden dönme

Sadâret-i uzmâ: Sadrazamlık mevkii

Sâdât: Seyitler, ulular; Hz. Hasan'ın soyundan gelenler

Saky: Sulama, su içirme

Salb: Asma, dar ağacına çekme

Sehm: Hisse, pay, kısım

Sekbânbaşî: Yeniçeri ocağının büyük zâbitlerinden birine verilen addır.

Semen-i mersûm: Fiyatı belirlenmiş, fiyatı belirtilen

Serdengeçti Ağası: Düşman ordusu içinde dalmak veya muhasara altına alınan bir kaleye girmek için fedai yazılıp üzerine aldığı işi başararak ölümün gerdiği kanadın altından kurtulup geri dönenler hakkında kullanılır bir tabirdir. Bu unvan cesaretin bir timsali sayılırdı.

Serdengeçti Bayrağı: Düşman ordusu içine dalmak veya muhasara altına alınan bir kaleye girmek için fedai yazılmak maksadıyla açılan bayrağa verilen addır. Dalkılıç da denilen Serdengeçti ye lüzum hasıl olduğu zamanlarda bu bayrak açılır, memleket uğrunda ölümü göze alan yiğitler bu bayrağın altına koşardı.

Serdengeçti: Akıncılardan düşman ordusu içine dalmak veya muhasara altına alınan bir kaleye girmek için fedai yazılanlar hakkında kullanılır bir tabirdir.

Sıdâk: Nikah akçesi, kalın (mehr)

Sika: Güven, emniyet; inanılır güvenilir kimse

Sikât: İnanılır kimseler

Silk: Yol, sıra, dizi, iplik, meslek, tutulan yol

Sinn: Yaş, diş

Sûk: Çarşı, Pazar, alım satım yeri

Süknâ: Oturulacak yer, konak

Şa'ir: Arpa

Şabb ı emred: Henüz sakalı, bıyığı çıkmamış olan genç

Şikâr: Av, avlanma, ganimet

Şürb-i hamr: Şarap içme

Taallül: Bahane arama, bahane uydurarak bir işten kaçınma

Tahdîd: Hudut tayin etme, sınır çizme, sınırlama

Tahmîl: Yükleme, yükletme, bir işi, birinin üzerine bırakma

Tahtâni: Altta olan, alttaki

Tatlik: Boşama

Tavsîf: Vasıflandırma, niteleme; ilim, bilgi

Tayyârât: Havadan, beleşten gelen paralar

Tebdîl: Değiştirme, değiştirilme

Tecessüs: Yoklama, araştırma, inceleme

Tefâvüt-i Hasene: Hicri yıl ile miladi yıl arasında 10 gün ve 21 saatlik farktan meydana gelen gelir farkı.

Tefevvüz: Gayrimenkulün tasarruf haklarını satın alma; üstüne alma, üzerine alma

Tefvîz: İhale, sipariş etme, edilme, dağıtım, bir gayrimenkulü, bilinen bedeli karşılığında, bir kimsenin üstüne bırakma.

Tekaüd: Emekliye ayrılma, emeklilik

Temlik: Mülk olarak verme

Terettüb: Sıralanma, sırasında olma, sırası gelme; ait olma, icap etme, gerekme; düşme

Terkîm: Rakam atma, atılma; yarma; yazma

Teshîl: Kolaylaştırma

Teslît: Musallat etme, sataştırma

Tevcih: Rütbe mevki verme

Tüvânâ: Güçlü kuvvetli

Utekâ: Azatlılar, azat olmuş köleler, cariyeler

Vaz'-ı yed: El koyma, tayin etme

Vech-i meşrûh: Uzun uzadıya anlatıldığı üzere

Vukıyye: Okka, dört yüz dirhemlik tartı

Zevce-i metrûke: Kocasından boşanmış eski eş

Zeynpûş: Süslü zırh

Zûr : (Arapça) Yalan, asılsız, uydurma söz

Zûr: (Farsça) Kuvvet, güç

EKLER

Ek-1 835 Numaralı Bolu Şer'îye Sicili'nin Tasnifi

Belge Adı	Sayfa ve Belge Numarası	Belge Sayısı
Acem Tüccarları	20a/2, 20b/1	2
Alacak Meselesi	47a/1, 57b/2, 104a/2	3
Asker Bulunan Köyler	52b/1	1
Asker Bulunan Mahalleler	52b/1	1
Avarız Vergileri	6b/1, 10b/4, 11b/2, 12a/2, 14a/2, 14b/1, 14b/2, 16a/1, 21b/2, 22b/1, 22b/2, 23a/1, 27b/2, 33a/1, 33b/1, 33b/2, 38a/2, 38b/1, 38b/2, 39b/3, 40a/1, 40a/2, 42a/1, 42a/2, 42b/1, 43b/1, 44b/2, 46a/1, 48a/3, 46b/3	30
Boşanma	56a/1,79a/2, 82a/3, 84b/3, 86b/1, 88a/2, 89b/2, 99b/3	8
Camus Davası	87a/1, 80b/1, 79a/1	3
Cinayet	81a/1, 81a/2	2
Diyet	88b/1, 102b/1	2
Engürüs Seferi	3a/1, 3a/2, 4a/1, 4a/2, 5b/1, 6a/1, 6a/2, 6b/1, 7a/1, 7a/2, 7b/1, 8a/1, 8b/1, 9a/1, 9b/1, 18b/1, 26a/2, 26b/1, 27a/1, 27b/1, 27a/2, 34b/1, 34b/2, , 29b/1, 29b/2, 32b/3, 36b/1, 37a/1, 37b/1, 39a/1, 39a/2, 40b/1, 40b/2, 42b/2, 43a/1, 45a/1,50b/1, 51a/1, 51b/1, 52a/1, 99b/1	41
Eşkıyalık Hareketleri	3b/1, 5a/1, 5a/2, 11a/1, 11a/2, 11b/1, 12b/2, 13a/2, 15b/2, 21a/1, 21a/2, 28b/2, 29a/2, 31a/2, 32b/1, 34a/2, 43b/2, 44a/1, 44a/2, 47a/2, 48a/1, 49a/2, 58a/3, 80a/1, 80a/2, 85b/2, 89a/1, 101a/1, 107a/2, 101a/2	30
Fuğuş	82a/1	1
Haraç ve Cizye	1b/3, 23b/1, 53b/2	3
Karadeniz Sahillerindeki kale ve köylerin muhafazası	17a/3	1
Keşif	66a/1, 86a/1, 88b/1	3

Kira	61b/1	1
Köle	66a/2, 74a/1, 77b/3, 78b/2, 79b/2, 89a/2, 94b/2, 95a/3 97a/1, 97a/2, 97a/3, 104a/1	12
Köylerdeki Miras Davaları	54b/1, 54b/2, 64b/1, 65a/2, 66b/1, 70b/3, 78a/3, 88a/1 93b/3	9
Menzil	15b/3, 39b/1, 53a/2	3
Mülk Anlaşmazlığı	92b/2, 102a/3	2
Mülk Satışları	58a/4, 58b/1, 59b/1, 60a/1, 62b/2, 62b/3, 63a/1, 63b/3, 64a/1, 65a/1, 71b/2, 77a/2, 77b/1, 79b/3, 82a/2, 83b/3, 84a/2, 84b/4, 85b/1, 90b/1, 90b/2, 91a/1, 94a/1, 95b/3, 96a/1, 100b/2, 104b/1, 107a/1.	28
Narh Fiyatları	107b/1, 108a/3, 108a/4, 108a/6 ,	4
Tahrir	19b/3	1
Tasdik	63b/2	1
Tereke Kaydı	50a/1, 50a/2, 55b/1, 56b/2, 57a/2, 58b/3, 60a/2, 61a/1, 62a/1, 63a/2, 63b/1, 64a/3, 64b/2, 66b/2, 67b/1, 67b/2, 68b/1, 69a/1, 69b/1, 70a/1, 70a/2, 70b/1, 70b/2, 71a/1, 71b/1, 72a/1, 72b/1, 72b/2, 73a/1, 74a/2, 75a/1, 75b/1, 86b/2, 90a/3, 91b/1, 91b/2, 93a/1, 94a/2, 95b/1, 98b/1, 100a/1, 100a/2, 101b/1, 102b/2, 103b/1, 104b/2, 105a/1, 105b/2, 106a/2, 106b/1	50
Tımarı Elinden Alınanlar	15a/1, 17b/1, 18a/3, 18b/2, 19a/1, 19b/1, 19b/2, 20a/1, 24b/1, 25a/2, 25a/4, 28b/1, 34a/1, 36a/1, 53b/1, 78b/1, 99b/2	17
Toprak Düzeni	4b/1, 8b/2, 10a/1, 10b/1, 10b/2, 13b/2, 15a/2, 15b/2, 17a/1, 19a/2, 25a/3, 25b/1, 30b/2, 31a/1, 46/1, 47b/1, 48a/3, 94b/1, 96a/2	19
Şehirdeki Miras Davaları	65b/1, 65b/2, 67a/1, 71b/3, 73b/2, 74b/1, 74b/2, 75a/2, 75b/2, 76a/1, 76b/1, 77a/1, 85a/2, 87a/2, 91a/2, 93b/2, 94b/3, 95a/1, 97b/1, 97b/3, 98a/1, 98a/2, 98b/2, 99a/2, 103b/2, 105b/1	27
Şikâyet	24b/2, 25b/4, 35b/3, 41b/1, 45b/1, 55a/1, 59b/3, 60b/1, 79a/1, 80b/1, 81b/2, 84a/1, 87b/2, 90a/2, 94b/3	15
Vasi Tayini	54a/1, 58b/2, 59b/2, 60b/2, 60b/3, 64a/2, 78a/1, 79b/1, 85a/1, 86a/2, 95a/2, 97b/2, 96b1, 99a/1, 102a/1,	17

	102a/2, 107a/3	
Vekalet	2b/1, 18a/2, 24a/1, 47b/2, 47b/3, 82b/2, 83a/1, 96b/2	8
Yaralama	57a/1	1
Yaylak ve ayır Anlaşmazlığı	89b/1	1

EK- 2 835 numaralı Bolu Şer'ıye Sicilinde Adı Geçen Köyler

Ağsak	Ahmedler	Akçakavak
Akkocalar	Akşar (Akşehir)	Alpagut
Araboğlu	Arıcak	Bağçe
Bakırlıçaşa	Bakras	Baltalı
Balyeli	Beğ	Belyolu
Bereket	Berk-i Kebir	Berek
Beygözü	Beyyasdığı	Bezik
Boruzanlar	Boyalı	Bozarmud
Çakeşe	Çakırlar	Çakmaklar
Çanak	Çandar	Çandır
Çatak	Çataka	Çay
Çay-ı Gökpınar	Çayır	Çele
Çeltikveren	Çepni	Çerülüve
Çıkinlar	Çımrak	Çilimi (Çilimli)
Çorak	Dadani	Darıyeri
Değirmenderesi	Değirmenözü	Demirciler
Divankır	Doğancılar	Durdu
Durmuşlar	Ericcek	Eylemen
Eymen	Eymirşe (Hisarlık)	Eymür
Feleküddin	Fülos	Gedikali
Giderih?	Gökçe?	Gökçesu
Gökpınar	Gölcük	Göni
Güğüm	Gürgen	Güzelce
Güzelhan	Hacıbeğler	Hızırşeyhler
İlmen	İn	İzzet
Karaağaç?	Karaca	Karacasu
Karagöz	Karaköy	Karapınar
Kars?	Kınık	Kıssahanlar
Kızılağıl	Kızılsaray	Kiskün
Kocacık	Koz?	Koz-ı Kebir
Koz-ı Sağır	Kozlu	Kozören
Kubbeci	Kuğaru	Kurusaray
Kürekli	Mahmud Paşa	Maslaklar
Merkeşler	Mesciler	Milan-ı Süfla
Milan-ı Ulvi	Mülkviran	Okçular
Orta Bölük	Özerler	Paşaköyü
Pil Karaağaç?	Pilada?	Poyrazlar
Revişler	Salıbeğler	Sancak
Sarucalar	Sazak	Semirler
Seyyidler	Sığırkuyruğu	Sûfî
Sûkî	Sungurlu	Susuzkınık
Şeyhler	Tahirler	Tapunlar
Taşoluk	Tatıc	Tekye
Telli?	Tokar (Samirler)	Tutlar
Uzungünü	Vermene	Yağlıca (Yığılca)
Yaka	Yalnızçile	Yenice
Yörük	Zaviye	Zeameddin

EK- 3 835 numaralı Bolu Şer'ıye Sicilinde Adı Geçen Mezraalar

Eyce	Geçidviran	Karakoyun
Kervansaray	Maslak	Oğulcağnek
Sevindik Demirci Vakfı	Yahya	Yakubkadı

EK- 4 835 numaralı Bolu Şer'ıye Sicilinde Adı Geçen Mahalleler

AK MESCİD (5)
AK NİGAR(1)
AKPINAR(18)
ASLI HATUN(5)
CAMİ-İ ATİK (1)*
CAMİ-İ CEDİD(1)**
ÇUKUR(4)
DEBBAĞLAR (15)
ESKİ CAMİ (1)* ³⁷⁵
GÖLYÜZÜ(16)
HOCABEĞ (12)
KARAÇAYIR (30)
KARAMANLI (14)
SARICA (2)
SEMERKAND(12)
YENİ CAMİ (4)** ³⁷⁶

Not: Parantez içinde yazılan sayılar mahalle isimlerinin sicilde kaç hükümde geçtiğini göstermektedir.

³⁷⁵ * işaretli olan iki mahallenin aynı mahalle olması lazım. Ancak biz sicilde geçtiği gibi kaydettik. Bu nedenle iki mahallenin aynı olması durumundan dolayı mahalle sayısı 14 veya 15 olmalıdır.

³⁷⁶ ** işaretli olan iki mahallenin aynı olması lazım. Ancak biz sicilde geçtiği gibi kaydettik. Bu nedenle iki mahallenin aynı olması durumunda mahalle sayısı 14 veya 15 olmalıdır.

EK- 5 835 numaralı Bolu Şer'îye Sicilinin Transkripsiyonu

1b/1 Durmuş Beşe'nin mimarlık berâtı

Durmuş Beşe'nin mi'mârlık berâtıdır.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî hükmü oldur ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân hâssa mi'mârbaşı olan Hasan zîde mecduhû Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Bolu Kazâsı'nda mi'mâr olan Receb hizmetde tekâsül üzere olup vukûf ve şu'ûru olmamağla ref' olunup yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakanî Durmuş için mahall ve müstahıkdır deyu tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın tevcîh idüp bu berât-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr Durmuş varup kazâ-i mezbûrede mi'mâr olup hizmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıldıktan sonra ol bâbda bir ferd mâni' ve müzâhim olmayup dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Zî'l-hiceti's-şerîfe hamse ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Zî'l-hiceti's-şerîfe sene 1095.

Mi'mâr-ı mezbûr hüsn-i rızâsıyla yine selefi Receb'e ferâğ ve berât-ı şerîfi yine merkûm Receb'e def' ü teslîm etmişdir.

Harrerehû el-fakîr Ahmed

El-Müvellâ-hilâfe be-medîne-i Bolu

[mühür]

1b/2 Kısmet-i Askerî'ye mektûbu

Kısmet-i askeriye mektûbudur.

Fazîletli sa'adetli sultânım hazretlerinin meclis-i şerîf-i izzetün-nebî ve mahalât-ı münîfi ... hazretleri savbına dürer-i da'avât-ı dürriyetü'n-nizâm ve cevâhir-i teslîmât-ı miskiyyü'l-hitâm ithâfıyla arîza-i muhlisî budur ki arpalıkları olan Bolu ma'a-Konrapa kazâlarının kısmet-i askeriyesi taraf-ı âlîlerine tefvîz olundu mercûdur ki vâki' olan mevtâ-yı askeriye muhalledâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese alâ mâ-faraza'llahu taksîm husûsunda nâ'ib bendelerine işâret-i aliyyeleri bî-dirîğ buyurula.

Hurrire fî'r-râbi' aşer min Zî'l-hiceti's-şerîfe [li-seneti] hamse ve tis'în ve elf.

El-Muhlis el-Fakîr Feyzullah

El-Kâdî be-asker-i Anadolu

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sânî min Muharemi'l-harâm li-sene sitte ve tis'în ve elf.

1b/3 Bindoksanaltı senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak cizye ve harac için ferman

Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere vârid olan harâc emridir.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Memâlik-i Mahrûsemde vâki' perakende Ermeni ve Anadolu Rum'u ve Medîne-i Münevvere mağfîret-[nişân] re'âyâsının maktû'ları cem'ine me'mûr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Abidin zîde mecduhû Der-sa'âdetime mühürlü tezkire gönderüp livâ-i mezbûrda vâki' ve âhar diyârdan gelüp kâr ü kesb iden perakende Ermeni ve Anadolu Rum'u ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının üzerlerine edâya lâzım gelen maktû'ların ve yâve keferenin yave cizyelerin ve Kıbtîyân-ı Anadolu ve Ekrâd Karamağçurlu ve ma'rîfetli tâ'ifesinin bedel-i avârizları şart-ı iltizâmıma dâhil olmağın bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere cem' ü tahsîli lâzım ve mühim olmağın tarafından Yusuf Ağa nâm kimesneye der'uhde idüp zamânı hulûl eyledikde cem' ü tahsîl ve vech-i meşrûh üzere zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâsına i'lâm etmeğın imdi kadîmden olıgeldüğü üzere cem' ü tahsîl etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşîr-i merkûm vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrda sâkin ve etrâf u eknâfdan kâr ü kesb için gelüp ve bir diyârdan âhar diyâra mürûr u ubûr iden perakende Ermeni ve Anadolu Rum'u ve Kayseriyeli ve Vanlı ve Çulhalı ve Bitlis ve Arabkir ve Nusaybinli? ve Kefeli ve vilâyet-i Leh ve Macar ve Nemçe ve Eflak ve Boğdan taraflarından ticâret ve kâr ü kesb için gelen Ermeni tâ'ifesinin ve Anadolu Rum'u ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının ve Karaman ve Adana ve Ercişli ve Sivas ve Kayseriye'de kırk altı nefer Ermeniden mâ'adâsından cihet-i ma'îşet ve alâmiyyesiyle cümle dörder gurusı tâm maktû'ların târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere zabt olunup mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzere cem' ü tahsîl etdirdüp âharı müdâhale etdirilmeye ve perâkende Medîne-i Münevvere re'âyâsının uslûb-ı sâbık üzere cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâları zabt olunageldüğü üzere zabt u tasarruf etdirilüp min ba'd eğer evkâf-ı selâtîn ve vüzerâ-yı izâm ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve sâ'ir emlâk zâbitleri toprağındadır veyahud bunda sâkinlerdir deyu bir vechile müdâhale etdirilmeye zikr olunan sancakda ve kasabât ve kurâsında mütevattın ve gayr-ı mütevattın ticâret ve kâr ü kesb için gelen yave kefer eğer Rum ve Arnavud ve Bulgar ve sâ'irinden üç gurusı tâm yave cizyeleri alına ve on yaşında emred ve mürâhik olup şer'an cizyeye müstahıkk olan Ermeni ve Rum

oğlanlarından hüccet-i şer'iyeye mücebince nısf cizye ve on yaşından ziyâde olanlarından tamâm cizye alına ve henüz hadd-i bülûğa ermeyen Rum oğlanlarından nısf cizye alınıp cem' ve tahsîl etdirilüp inâd ü muhâlefet etdirilmeye ve Rumeli ve Anadolu ve Adalar'dan ticâret ve kâr [ü] kesb için gelen yave kefereden dahi vech-i meşrûh üzere üçer guruş-ı tâtım yave cizyesi cem' ü tahsîl etdirilüp biz sultânlar ve vüzerâ-yı izâm ve evkâf-ı selâtîn ve sâ'ir evkâf ve emlâk karyeleri re'âyâsıyız deyu veyahud perâkende hâlinde ve Adana ve ... ve şahinciyan ve atmacacıyan ve kassâb ve çoban ve derbendciyan ve mumcu ve taşcı ve Sinob ve Ürgüb ve Trabzon ve Haymayegân-ı Üsküdar ve Haslar ve vüzerâ-yı izâm ve kapudan paşa re'âyâsıyız deyu muhâlefet etdrimeyüp lâzım gelen cizyelerin verdirüp biz henüz geldik gerü giderüz deyu sözlerine amel olunmayup bir vechile özr u muhalefet etdirmeyesiz ve Kıbtıyan tâ'ifesinin müslimân nâmında olanlarından bedel-i avârız birer buçuk kuruş-ı tâtım alına ve keferesinden kezâlik üçer guruş-ı tâtım ve Ekrad Karamağçurlu ve ma'rifetlü tâ'ifesinin dahi bedel-i avârız birer buçuk guruş-ı tâtım ve iki sümün alına ve tâ'ife-i mezbûrenin beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa ve cürm-i cinâyet ve salb-ı siyâset ve resm-i bennâk ve âdet-i ağnâm ve sâ'ir bâd-ı hevâları uslûb-ı sâbık üzere cem' ü tahsîl etdirdüp kimesneye te'allül ü muhâlefet etdirilmeye ve zikr olunan Ermeni maktû'u ve yave keferenin cizyelerin ve Kıbtıyan tâ'ifesinin bedel-i avârız ve rüsûmât-ı sâ'irleri kadîmden ne minvâl üzere zabt u tasarruf ve cem' ü tahsîl olunagelmiş ise gerü ol minvâl üzere zamânı hulûl eyledikde cem' ü tahsîl etdirilüp min ba'd taraf-ı âhardan bir ferde müdâhale etdirilmeye ve dahi hîn-i taahhüde livâ-i mezbûrda sâkin yave keferenin yave cizyeleri alınıp ve ânlara kâğıd verüp İstanbul'a mürûr u ubûr eden yolcu keferenin yave cizyelerin almayup ve kâğıd vermeye eğer hilâf-i ta'ahhüd kâğıd verilür ise hesâb olunup akçesi kendüden alınıp tahsîl olmak şartıyla mübâşir-i merkûmun temessükünde tasrih olunduğu üzere tahsîl ve mîrî için ahz u kabz oluna ve bundan mâ'adâ yave Rum keferesinin her bir neferinden yirmi altışar [akçe] cihet-i ma'işet ve her bir guruş-ı tâtımdan ikişer akçe tefâvüt-i hasenelerin cem' ü tahsîl etdirdüp ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldirmayasız cânib-i mîrîye gadr ü zarar olmakdan be-gâyet ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis [min şehri] Recebi'l-mürecceb li-seneti hamse ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâlis min Muharemi'l-harâm sene [10]96

2b/1 Selim Ağa'nın Bolu kethüdâyerliğine vekil nasb edilmesi

İzzetli ve fazîletli efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i ed'îye-i vâfire ve gurer-i esniye-i mütekâsire iblâğından sonra inhâ olunur ki

Tarafımızdan izzetli Selim Ağa'ya kethüdâyerliğine vekîl nasb etmişizdir düşen husûsları muktezâ-i şer'-i şerîf üzere gördüresiz.

Tahrîren fî gurreti Muharemi'l-harâm sene 1096

Ağa-yı Kethüdâyeri-i Bolu hâlâ

2b/2 Yusuf Ağa'nın subaşılık mektûbu

Subaşı Yusuf Ağa'nın subaşılık mektûbudur.

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Bolu Kâdîsı (boş) zîde fazluhû tahiyât-ı hâlisâ ithâfıyla [inhâ] olunur ki

Hâliyâ taht-ı kazâ-i ma'delet-şî'ârınızda mu'în-i şer'-i mutahhara olmak üzere üç ayda bir subaşı nasb olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağın işbu bin doksan altı Muharremü'l-harâmı guresinden üç ay tamâmına değîn kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) Ağa zîde kadruhû subaşı nasb u ta'yîn olunup gönderilmiştir lede'l-vusûl subaşılık-ı mezbûru merkûm mu'tâd-ı kadîm ve olageldüğü üzere zabt u rabt etdirüp tarafımıza â'id ü râci' olan cürm ü cinâyet ve bâd-ı [hevâ] cüz'î ve küllî ahz u kabz etdirüp ve îcâb mâl-ı maktû'u kurâlardan cem' ü tahsîl etdirüp hilâf-ı şer' ve kanûn bir ferdi rencîde ve remîde etdirmeyesiz bâkî fazîlet bâd.

Abdurrahman

Kâ'immakâm-ı Bolu hâlâ

Vasala ileynâ fî 7 Muharrem sene [10]96

2b/3 Düzce menziline ilhâk olunan hâne için fermân

Düzce menziline ba'dehû ilhâk olunan hânenin sûretidir ki bu mahalle kayd şüid .

Menzilciyân-ı menzil-i Düzcebazarı an-kurrâ-i mezkûrîn an-kaza-i Üskübi ve Konrapa der-livâ-i Bolu bâ-mukabele-i avârız ve bedel-i nüzul

Tâbi'-i kazâ-i Üskübi an-menzilciyân-ı menzil-i Düzcebazarı ber-mûceb-i tahrîr-i cedîd Memi Çavuş el-vâki' fî sene 1088 Karye-i nefsi Üskübi 44 nefer	Tâbi'-i kazâ-i Konrapa menzilciyân-ı menzil-i Düzcebazarı ber-mûceb-i tahrîr-i cedîd-i Memi Çavuş el-vâki' fî sene 1088 Karye-i Darıyeri 55 nefer
---	---

11 hâne Karye-i Çilimi 13 nefer 3 Hâne 1 rub‘ Yekûn 57 nefer 14 hâne 1 rub‘	13 hâne 1 rub‘
Yekûn 112 nefer 28 hâne	
Tâbi‘-i kazâ-i Şehir... an-hânehâ-i avâriz-ı zâdegân ber-mûceb-i tahrîr-i cedîd-i Memî Çavuş el-vâki‘ fî sene 1088	
Karye-i Ağsak der-Milan-ı Ulvî der-kazâ-i Üskübi 13 nefer Hâne Rub‘ 31 4,5 Orta Bölük? Milan-ı Ulvî 7,5 1	Karye-i Milan-ı Süflâ der-kazâ-i Konrapa 22 nefer Hâne Rub‘ 5,5 4,5 1 karye-i Tapunlar ez- karye-i Milan-ı Ulvî 10 1
35 Nefer 18 Hâne İlhâkât an-menzil-i Düzcebazarı ber-mûceb-i arz-ı mevlânâ Mehmed kazâ-i m. bâ-telhîs ve bâ-fermân ... sene 1095 ara menzil Berây-ı menzil 46 hâne	

Vech-i meşrûh üzere Düzcebazarı menziline kadîmden beş aded kurâ avârizları mukâbilesinde hidmet idüp ba‘dehû Memî Çavuş bin seksen sekiz senesinde Bolu Sancağı’nı tahrîr eyledikde menzil-i mezbûr Üskübi Kazâsı’ndan Nefs-i Üskübi ve Çilimi(Çilimli) karyeleri ve Konrapa Kazâsı’ndan Darıyeri karyeleridir ki cümle sekiz hâne olmak üzere menzil-i mezbûra avârizları mukâbilesinde kayd idüp yalnız zikr olunan üç pâre karye menzil-i mezbûru çekmekle bir vechile iktidârları olmayup perîşan olmağla kadîmden menzilci olan karyelerine menzil hidmet eylemek bâbında Konrapa Kâdîsı mevlânâ Mehmed arz idüp mûcebince telhîs olundukda Üskübi Kazâsı’na tâbi‘ Ağsak der-

Milan-ı Ulvî ve Orta Bölük? ez-Milan-ı Ulvî karyesi yedi buçuk ve bir rub' hâne ile ve Konrapa Kazâsı'na tâbi Milan-ı Süflâ ve karye-i Tapunlar an-ıfrâz-ı Milan-ı Ulvî on bir rub' hâne ile menzil-i mezbûra zam oluna deyu fermân-ı şerîf sâdır olmağın vech-i meşrûh üzere avâızları ve nüzulleri mukâbilesinde menzil-i mezbûra hizmet eylemek üzere kayd olunup sûretidir ki mevkûfâtdan nakl olundu.

Tahrîren fî 24 N sene 1095

Vasala 11 Muharrem sene [10]96

3a/1 Engürüs Seferi için serdengeçti yazılması

Şerâyi'-şi'âr fezâ'il-disâr Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan Mevlânâ izâm dâme izzuhum ve kuzât efendileri zîde fazluhum ve yeniçeri serdârları inhâ olunur ki işbu sene-i mübârekeke Engürüs seferine birkaç bayrak yeniçeri serdengeçdisi lâzım gelmekle serdengeçdi ağalarına kırkar akçe tekâ'üdlük ve bayrakdârlarına yirmişer akçe tekâ'üdlük ve müceddiden be-dergâh olup serdengeçdi yazılanlara üçer akçe ulûfe ile be-dergâh ve dört akçe dahi esâmîleri çalık olup tashîh olmak üzere serdengeçdi yazılanlara esâmîleri üç akçe ile çalık bulunanlar üç akçe ile tashîh ve dört akçe dahi terakkî dört akçe ile çalık bulunanlar dört akçe ile tashîh üç akçe dahi terakkî ve beş akçe ile çalık bulunanlar beş akçe ile tashîh ve iki akçe dahi terakkî ve altı akçe ile çalık bulunanlar altı akçe ile tashîh ve bir akçe dahi terakkî ve Edirne'ye geldiklerinde yol levâzımların görmek için her yüz nefere beş yüz guruş in'âm olunmak üzere fermân-ı âlîşân sâdır olmağın işbu mektûb tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yirmi bölüğün Ömer Çavuş ta'yîn ve irsâl olunmuşdur inşâ'allahu te'âlâ vusûlünde taht-ı hükûmetinizde ceng ü harbe kâdir ve tüvânâ garîb yiğitlerden ve kul oğullarından ve esâmîleri çalık olanlardan zikr olunduğu minvâl üzere çavuş-ı merkûm ma'rifetiyle serdengeçdi tahrîr ve üzerlerine serdengeçdi ağalığına müstahıkk olanlardan birisine bir bayrak açdırup ve her bayrağın tamâmen yüz nefer olmak üzere bir gün mukaddem bu tarafa irsâl eyleyesiz ki esâmîleri aslı deftere kayd olunup ve me'mûr oldukları sefer-i hümâyûna irsâl olunalar husûs-ı mezbûr ehemmi-i mühimmâtdan olmağla her birleriniz ihtimâm idüp vücûde getürmesine sa'y eyleyesiz mûcib-i mektûb ile âmil olasız bâkî hemîşe seccâde-i şerî'at dâ'im bâd.

Tahrîr fî şehri Zî'l-hiceti'ş-şerîfe sene hamse ve tis'în ve elf.

3a/2 Engürüs seferi için serdengeçti yazılması

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Anadolu'nun orta ve sol kollarında vâki' kâdîları zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan

kazâlarda vâki' olan yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bu sene-i mübâreke de Engürüs seferine birkaç bayrak yeniçeri serdengeçdisi gönderilmek lâzım gelmekle serdengeçdi ağalarına kırkar ve bayrakdârlarına yirmişer akçe tekâ'üdlük ve müceddiden be-dergâh olup serdengeçdi yazılanlara üçer akçe yevmiyye ve dörder akçe terakkî ve esâmîleri çalık olup tashîh olmak üzere serdengeçdi yazılanlara esâmîleri üç akçe ile çalık bulunanlar üç akçe ile tashîh ve dört akçe dahi terakkî ve dört akçe ile çalık bulunanlar dört akçe ile tashîh ve üç akçe ile dahi terakkî ve beş akçe ile çalık bulunanlar beş akçe ile tashîh ve iki akçe dahi terakkî ve altı akçe ile çalık bulunanlar altı akçe ile tashîh ve bir akçe terakkî ve Edirne'ye geldikde levâzımların görmek için her yüz nefere beş yüz guruş in'âm olunmak fermânım olup Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer Çavuş zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olunmağın imdi taht-ı kazânızda ceng ü harbe kâdir ve tüvânâ garîb yiğitlerden ve kul oğullarından ve esâmîleri çalık olanlardan minvâl-i meşrûh üzere çavuş-ı merkûm ma'rifetiyle serdengeçdi tahrîr ve üzerlerine ağalığa müstahıkk olanlardan birisine birer bayrak açdırup her bir ağanın altında tamâmen yüz nefer olup esâmîleri asıl deftere ve me'mûr oldukları sefer-i hümâyûnuma gönderilmesi için bir gün mukaddem irsâl eylemen mûcib-i deftere tâmm ü ihtimâm-ı mâ-lâ-keîâm eyleyesiz deyu bi'l-fi'il vezâretli Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan düstûr-ı mûkerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezîrim Zülfikar Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû tarafına mühürlü mektûb verilmekle mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı hâmilü'l-vizrim? ve müşârunileyh tarafına verilen mühürlü mektûb mûcebince amel idüp hilâfına rızâ u cevâz gösterilmekde be-gâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime amel[i'timâd] kılarsız.

Tahrîr fî evâsıtı şehri Zî'l-hiceti's-şerîfe sene hamse ve tis'in ve elf.

3b/1 Nallıhan civarında Mamalı Türkmenlerine saldıran eşkiyaların yakalanması

Na'llıhân'da bozulan Türkmenlerin husûsunda vârid olan emr-i şerîfdir ki bu mahalle kayd şüid .

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'da eşkıyâ ta'kîbine me'mûr olan Ali dâme ikbâluhû ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm ve (boş) kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Sivas ve Ankara ve Kengiri ve Kastamonu ve Karahisâr-ı Sâhib ve Kayseriye ve Bolu ve Çorum ve (boş) ve

sancakları mütesellimleri zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki Türkmen tâ‘ifesinden Mamalı cemâ‘ati Dergâh-ı mu‘allâma arzuhâl idüp mezkûrlar mukaddemâ bin (boş) senesinde Âstâne-i sa‘âdetime koyun getirüp fûrûht idüp vilâyetlerine giderler iken Köste Beğ (?) Hâmı ile Na‘lîhâmı beyinde kuttâ‘u‘t-tarikden otuz nefer şakîler mezbûrların yoluna inüp dokuz nefer âdemlerin katl ve ba‘zuların mecrûh ve cümle emvâl ve erzâkların nehb ü gâret eylediklerinden sonra mezbûrun şakîlerden Kara Mustafa Bölükbaşı ahz ve Kayseriye kâdîsı huzûruna ihzâr ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mezbûr Mustafa mezbûrların katl oldukların haber vermekle ma‘rifet-i şer‘le defter olunup kıbel-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verildikten sonra mezbûr Mustafa Bölükbaşı Kayseriye Kal‘ası‘nda bend olunmağla sâ‘ir refîkleri dahi şer‘le tefahhus ve ahz olunup teveccüh eden hakların alıverilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden sen ki Anadolu müfettişi mîr-i mîrân-ı mûmâileyh ve Sivas ve Ankara ve Bolu ve sâ‘ir elviyede olan mütesellimlersiz hâliyâ Kayseriye‘de kal‘a-bend olan şakî-i mezbûru getürdüp mastûru‘l-ism olan şakîlerin kande oldukların su‘âl ve defter olunduğu üzere alâ eyyi hâlin inşâ‘allahu te‘âlâ cümlesin ele getirüp sâbit ve zâhir olan hakların bi‘t-tamâm alıverdikten sonra şakî-i mezbûrların cümlesin kayd-bend ile ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle Dîvân-ı Hümâyûnuma ihzâr eylemen emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olan kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Ali zîde kadruhû varup vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyh ve kâdîlar ve mütesellimlersin kal‘a-bend olan mezbûru getürdüp refîkleri her kanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsında bulunur ise su‘âl ve defter olunduğu üzere alâ eyyi hâlin ele getirüp gaybet ederler ise şer‘le buldurması lâzım olanlara buldurup mukaddemâ bir def‘a şer‘le görülüp fasl olunmayan ahvâllerin tamâm-ı hakk ve adl üzere teftîş ve tefahhus ve yanında olan hüccet-i şer‘iyyeye nazar idüp göresin arz olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer‘-i kavim ve mazmûnu muvâfık-ı şer‘ olup alâ vechi‘l-hasım sâbit ve zâhir olan hüccet-i şer‘iyye mücebince amel idüp dahi sâbit ve zâhir olan hakların bi‘t-tamâm hükm idüp ashâb-ı hukûka alıverdikten sonra cümlesin kayd-bend ile ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle Dîvân-ı Hümâyûnuma ihzâr eyleyesin ki ahvâlleri vüzerâ-yı izâm ve kâdîaskerlerim huzûrunda şer‘le görülüp icrâ-yı hakk etdirile şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ‘ili şehri Muharemi‘l-harâm sene sitte ve tis‘în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 2 Saferü‘l-hayr sene [10]96

4a/1 Engürüs Seferine asker çağırılması

Dergâh-ı âlî müteferrika ve çavuşları ve kâtibleri sefer-i hümâyûna me'mûr oldukları fermân-ı şerîfdir ki bu mahalle kayd. Vasala ileynâ an-yed-i İbrahim Ağa.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu'l-melikü'l-müte'âl evvel-i bahar huçeste-i âsârda sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum mukarrer ve muhakkak olmağla taht-ı kazânızda sâkin gedikli Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve çavuşları ve Dîvân-ı Hümâyûnum ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri sefer-i hümâyûnuma me'mûr olmalarıyla imdi her biriniz taht-ı kazânızda olanları vakt ü zamanıyla müstakillen evlerinden ihrâc ve bir yerde meks ü ârâm eylemeyüp nevrûz-ı fîrûzda Edirne'de mevcûd bulunmaları bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel idüp dahi her biriniz taht-ı kazânızda sâkin olan mezbûrları vakt ü zamânıyla müstakillen evlerinden ihrâc ve bir yerde meks ü ârâm eylemeyüp nevrûz-ı fîrûzda Edirne'de mevcûd bulunalar şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mahall-i mezbûrda mevcûd bulunmayalar bir vechile özr ü cevâbları mesmû'-ı hümâyûnum olmayup dirlikleri âhara verildüğünden gayrı mes'ul ve mu'âteb ve cezâları tertîb olunmak mukarrerdir âna göre tefhîm ve tenbîh idüp vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı hümâyûnumun mazmûn-ı münîfi icrâsında dakîka fevt eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâhîri şehri Muharemi'l-harâm sene sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 14 Saferi'l-hayr sene [10]96

4a/2 Engürüs Seferine asker çağırılması

Şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kuzât efendiler zîde fazluhum inhâ olunur ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûn mukarrer olmağla taht-ı kazânızda sâkin gedikli Dergâh-ı âlî müteferrikaları ve çavuşları ve Dîvân-ı Hümâyûn ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri sefer-i hümâyûnuma me'mûr olmalarıyla imdi her biriniz taht-ı kazânızda sâkin olanları vakt ü zamanıyla müstakillen evlerinden ihrâc ve bir yerde meks ü arâm eylemeyüp nevrûz-ı fîrûzda Edirne'de mevcûd bulunmaları bâbında sâdır olan emr-i şerîf-i âlîşân mücebince mektûb tahrîr olunmuştur vusûlünde gerekdir ki mûcib-i fermân-ı âlî üzere her biriniz taht-ı kazânızda sâkin olan mezbûrları vakt [ü] zamânıyla evlerinden ihrâc ve Edirne'de gelüp mevcûd bulunalar şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mahall-i mezbûrda mevcûd bulunmayalar özr u cevâbları

mesmû‘ olmayup dirlikleri âhara verildüğünden gayrı mes’ûl ve mu‘âteb olur ve sizin dahi adem-i takayyüdünüze haml olunup mazhar-ı ikâb olursuz âna göre ziyâde takayyüd ü ihtimâm eyleyesiz ve’s-selâm.

4b/1 Halil’in Tımar berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî nefeze bi’l-avni’r-rabbânî hükmü oldur ki

Bundan akdem ze‘âmet ve timarın defterleri mîr-i mîrâna verilmekle ekserî sepet ve kimi nizâ‘lu olup muhtell ve müşevveş olduğu sem‘-i hümâyûnuma ilkâ olunmağla cümlesi bu mektûba müstahikk olanlara derdest ve müceddiden tevcîh olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın orta boylu kara gözlü açık kaşlı râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hakanî Halil Südde-i sa‘âdetime gelüp Bolu Sancağı’nda Ulus Nâhiyesi’nde Vermene (?) nâm karye ve gayrıdan üç bin yüz seksen bir akçe kadîm timara mutasarrıf ve emekdâr olmağla bin beş yüz akçe terakkîye emr-i şerîfim verilüp ve yine livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde ez-Dîvân Sazak nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz yirmi iki akçe kadîm timar ile bu âna değın kimesne derdest olmayup mahlûl olup icmâllüsin olmağla kendüye verilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnum mücebince müceddiden derdest üzere timarı olduğu sancağında sâkin olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunmak için sene selâse ve tis‘în ve elf Receb’in evâsıtında hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan bin dört yüz yirmi iki akçe timar elinde olanıyla birikdirilüp cümle timar dört bin altı yüz üç akçelik üzere iki kadîm bir berât olmak üzere terakkîsi ... merkûm Halil’e tevcîh olunup verdim ki zikr olunur.

Vermene(?) tâbi‘-i mezbûr 3425 akçe	Dizdar tâbi‘-i mezbûr akçe 2468 6861 3181	Saz tâbi‘-i Onikidîvân 914 akçe	İlhâk-ı? Sazak terakkî an-tahvîl Ez-dîvân Sazak tâbi‘-i Bolu akçe 5070 1422
Yekûn 4603 akçe			

Ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm taht-ı yedinde olup tasarruf kılup şol ki vezâyif-i hidemât-ı mebrûre-i mevfûre ve mesâ‘i-i meşkûre-i asâkir-i mansûredir ber-mûceb-i

defter-i hakanî bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kılalar ol bâbda efrâd-ı âferîdeden hiç ferd mâni' ve dâfi' ve râfi' ve müzâhim olmayup dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 15 min Saferi'l-hayr sene [10]96

4b/2 Sefere katılmayan Yusuf'un Tımarının elinden alınarak Mustafa'ya verilmesi

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîdi [inâyeti'l]-meliki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi (boş) dâme ikbâluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda vâki' ve nâhiyesinde İzzet nâm karye ve gayrıdan dört bin akçe timara mutasarrıf olan Yusuf me'mûr olduğu sefer-i hümâyûnuma bu âna değin gelmeyüp timarı ol vechile mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe timar ve bin akçe terakkîye emr-i şerîfim verilen orta boylu elâ gözlü açık kaşlı varanda fermân-ı hümâyûn Mustafa'ya verilmek bâbında inâyet ricâ [ve] arz etmeğın mücebince tevcîh olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki göresin mezkûrun elinde ol mikdâr timar ve terakkîye emirleri var ise ve timar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere mahlûl ise sancağında sâkin olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh idüp tezkiresin veresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Zî'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene hamse ve tis'în ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Budun

Vasala ileynâ fî 15 min Saferi'l-hayr sene [10]96

5a/1 Müfettiş Paşa hazretlerinin Anadolu'da gezen kuttâ'u't-tarîk eşkiyasının yakalanmasına dair buyruldu

Müfettiş Paşa hazretleri tarafından eşkiyâ haklarında vârid olan buyuruldulardır Vasala ileynâ İbrahim Ağa fî'l-yevmi's-sâbi ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene [10]96

Şerâyi'-şi'âr Nefs-i Bolu'da ve sancağından vâki' olan kuzât efendiler zîde fazlulum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimi ve voyvodalar ve kethüdâyerleri ve serdârları vekîlleri zîde kadruhum ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz inhâ olunan oldur ki hâlâ memâlîk-i Anadolu'da gezen kuttâ'u't-tarîk eşkiyâlarından Akkaş nâm şakî refîki olan Kör (boş) nâm şakî ve Siyah Arab birle otuz kadar eşkiyâ olup Göynük ve Taraklı kurbunda

bundan akdem Beğpazarı tahrîrcisin katl idüp ve Türkmen tâcirlerini soyup ve hâlâ Erzurum'da tazı hizmetiyle Âstâne'ye giden (boş) Ağa nâm kimesnenin önüne inüp mâl ve erzâkını nehb ü gâret eyledikleri muhakkak olmağla bi-eyyi vechin kân ahz ve ele getirilmek bâbında buyuruldu tahrîr olunup irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki livâ-i mezbûr mütesellimi mübâşeretiyle mürûr u ubûr eden levendât tâ'ifesinin tefahhus u tecessüsten hâlî olmayup vech-i meşrûh üzere zikr olan kuttâ'u't-tarîk eşkıyâlarından oldu zâhir ve nümâyân olur ise bilâ-tevakkuf ata ve dona kâdir olan ahâlî-i vilâyet ile üzerlerine varup bi-eyyi vechin kân ahz ve ele getirüp ism ü resmleriyle eşyâlarını tahrîr ve kendülerin kal'a-bend idüp ale'l-acele huzûruma arz u i'lâm etmekde takayyüd ü ihtimâm eyleyüp ihmâl ü müsâmahadan be-gâyet ihtirâz idüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 9 M. sene 1096

5a/2 Levendat taifesinin kefile verilerek gönderilmesi

Şerâyi'-şi'âr Ankara ve Kengiri ve Bolu ve Kastamonu ve Amasya ve Çorum sancaklarında seccâde-nişîn-i şerî'at-ı garrâ olan efendiler zîde fazlhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimleri ve kethüdâyerleri ve serdâr vekîlleri ve voyvodalar zîde kadruhum ve kal'a dizdârları zîde hıfzuhum ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunan oldur ki bundan akdem taht-ı kazâlarınızın hıfz u hirâsetleri bâbında her birinize müte'addid tenbîh ve te'kîd olunmuşken mühim edinmeyüp adem-i takayyüdünüz sebebiyle Beğpazarı tahrîrcisin kuttâ'u't-tarîk eşkıyâsı katl idüp ve hâlâ tazı hizmetiyle Erzurum'dan gelen Osman Ağa nâm kimesnenin mâl ve erzâkı gâret olunduğu der-i devlet-medâra mün'akisân olup bi-eyyi vechi kân ele getirülmeleri bâbında fermân-ı şerîf-i âlîşân sâdır olmağın memâlik-i Anadolu'da vâki' olan levendât tâ'ifesinin bi'l-cümle kefile verilmesi bâbında buyuruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhu mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur gerekdir ki her birinizin taht-ı hükûmet-şi'ârında olan sarıca ve sekbân ve sâ'ir levendât tâ'ifesinden eğer müsellim kapusunda ve eğer kasabât ve kurâda müsâfir ve mücâvir olup mücerred olanları mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle bi'l-cümle birbirine kefile verüp kefil olanları başka ve olmayanları başkaca isim ve resimleri ile defter eyleyüp kefilsiz olanları kal'a-bend idüp huzûruma arz u i'lâm eyleyesiz ve siz ki mütesellimler ve müsellim kapusunda olan Bölükbaşılırsız husûs-ı mezbûrda gereği gibi sa'y ü ihtimâm idüp bayrağınız altında olan levendât tâ'ifesini olduğunuz yerde ve müsâfir ve mücâvir olanları mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle birbirine kefile verüp kefil olmayanları kal'a-bend idüp bundan sonra mürûr [u] ubûr edenleri

tecessüsten hâlî olmayup yedinde senedi ve kefilî olmayanları dahi kal'a-bend idüp mûcib-i buyuruldu ile âmîl olasız.

Fî 10 M. sene 1096

5b/1 Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silahdâr taifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları bâbında fermân

Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silahdâr tavâyif nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün mukaddem Edirne'de mevcûd bulunmaları bâbında vârid olan fermân-ı şerîfdir bu mahalle kayd şüdü .

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akran zikr olunan kazâlarda vâki' kethüdâyerleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsâr[da] mukarrer olan sefer-i hümâyûnuma me'mûr sipâh ve silahdâr iki bölük halkı Edirne'de rikâb-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmaları için bundan akdem emr-i şerîfim gönderilüp tenbîh-i hümâyûnum olmuşdu imdi ol emr-i şerîfim alâ mâ-kan mukarrer olmağla nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün mukaddem gelüp Edirne'de rikâb-ı kâmyâbımda mevcûd bulunmak üzere vakt ü zamânıyla cümlesin evlerinden ihrâc ve irsâl eyleyüp bir ferde müsâmaha eylemekden ihtirâz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel idüp dahi siz ki kâdîlar ve kethüdâyerlerisiz inşâ'allahu'r-rahman nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün mukaddem Edirne'de rikâb-ı kâmyâbımda mevcûd bulunmak üzere her biriniz taht-ı kazânızda olan cümle sipâh ve silahdâr tâ'ifesin vakt ü zamânıyla evlerinden ihrâc ve mahall-i me'mûra irsâl eyleyüp avk u te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eyleyesin şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mevcûd bulunmayalar sizin adem-i takayyüd ve ihmâl ü müsâmahanıza haml olunup küllî zarar ü nedamet çekmeniz mukarrerdir âna göre her birin[iz] habîr ve âgâh idüp emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile âmîl olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı min Saferi'l-hayr [li-seneti] sitte ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî gurreti Rebî'ü'l-evvel sene 1096

6a/1 Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silahdâr taifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları bâbında sadr-ı a'zam mektubu

Emr-i şerîf-i âlîşân mücebince sadr-ı a'zam mektûb-ı şerîfidir.

Şerâyi'-şi'ar Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar ve kethüdâyerleri inhâ olunur ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda mukarrer olan sefer-i hümâyûna me'mûr sipâh ve silâhdâr iki bölük halkı Edirne'de rikâb-ı hümâyûnda mevcûd bulunmaları için bundan akdem emr-i şerîf gönderilüp tenbîh-i hümâyûn olmuşdu ol emr-i şerîf alâ mâ-kân mukarrer olmağla inşâ'allahu te'âlâ nevrûz-ı firûzdan on beş gün mukaddem gelüp Edirne'de rikâb-ı kâmyâb-ı hümâyûnda mevcûd bulunmak üzere vakt ü zamânıyla cümlesin evlerinden ihrâc ve irsâl eyleyüp bir ferde müsâmaha eylemekden ihtirâz eylemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı âlîşânım mücebince mektûb tahrîr olunmuşdur gerekdir ki vusûlünde ber-müceb-i fermân-ı âlîşân amel ü hareket eyleyüp şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mevcûd bulunmayalar sizin adem-i takayyüd ve ihmâl ü müsâhele ve müsâmahanıza haml olunup mazhar-ı itâb ü ikâb olmanız mukarrerdir âna göre her biriniz basîret ve intibâh üzere olasız ve's-selâm.

6a/2 Anadolu'nun sol kolunda vâki' sipâh ve silâhdâr taifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı firûzden on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları ve sefer hazırlıklarını tamamlamaları bâbında Dergâh-ı âli Silâhdârân ve Sipâhiyân Ağalarının emri

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Edirne'den Erzurum'a varınca sol kolunda vâki' olan kethüdâyerleri zîde kadruhuma i'lâm olunur ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda mukarrer olan sefer-i hümâyûna me'mûr sipâh ve silâhdâr iki bölük yoldaşları Edirne'de rikâb-ı hümâyûnda mevcûd bulunmak üzere bundan akdem ocak çavuşları ile emr-i şerîf-i âlîşân gönderilüp tenbîh olunmuşdu imdi ol emr-i şerîf alâ mâ-kân mukarrer olmağla nevrûz-ı firûzdan on beş gün mukaddem gelüp Edirne'de rikâb-ı hümâyûnda mevcûd bulunmak üzere cümle sipâh ve silâhdâr yoldaşları kendülerine mahsûs olan mızrâk ve bayrak ve sâ'ir esbâb-ı sefer ve âlât-ı harb ve kîtâl ile vakt ü zamânıyla cümlesin evlerinden ihrâc ve serî'an ve âcilen Edirne'de rikâb-ı hümâyûna gelmeleri için ziyâde tenbîh ü ikdâm-ı tâmm eyleyesiz deyu hâlâ bu def'a dahi emr-i şerîf-i âlîşân sâdır olup mücebince devletlü ve inâyetlü sâhib-i devlet efendimiz hazretlerinin mektûb emr-i uslûbları ? tahrîr buyurulmağla ber-müceb-i emr-i âlî mektûb tahrîr olunup sipâh ve silâhdâr yoldaşların mükemmel ve müretteb ve mızrak ve bayraklarıyla nevrûz-ı firûzdan on beş gün mukaddem Edirne'de rikâb-ı hümâyûnda mevcûd bulunmaları için gâyetü'l-gâye ikdâm-ı tâmm ve tenbîh [ü] te'kîd eyleyesiz şöyle ki muğâyir-i emr-i âlîşân vakt ü zamânıyla gelüp Edirne'de rikâb-ı hümâyûnda mevcûd bulunmayalar mutlak sizin adem-i

takayyüd ü ihmâl [ve] tekâsülünüze haml olunup bu husûsda her biriniz küllî zarar u nedâmet çekmenizi mukarrer ve muhakkak bilüp bu zamânı sâ'ire kıyâs eylemeyüp sipâh ve silahdâr yoldaşların nevrûz-ı fîrûzdan on beş gün mukaddem Edirne'de rikab-ı hümâyûnda mevcûd bulunmalarına ziyâde takayyüd ü ihtimâm idüp bu bâbda tekâsül ü ihmâlden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olup mazmûn-ı emr-i âlîşân ile ve mûcib-i mektûb ile âmîl olasız.

Ağa-yı Sipâhiyân-ı Dergah-ı Âlî, Ağa-yı Silahdârân-ı Dergâh-ı Âlî

6b/1 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Bolu'dan alınacak hinta hakkında fermân

Bin doksan altı senesinde vâki' ve sene-i mezbûreye mahsûb olmak üzere livâ-i Bolu'dan iştirâsı fermân olunan otuz bin keyl-i İstan[bu]lî hintanın fermân-ı şerîfidir ki: Vasala ileynâ an-yed-i mübâşir Hüseyin Ağa fî'l-yevmi's-sâbi' min Rebî'ü'l-evvel sene [10]96

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinül-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' Nefs-i Bolu ve Mudurnu ve Mengen ve Çağa ve Dörtdivân ve Ereğli ve Amasra ve Hisarönü ve Dodurga ve Akçaşar ve Konrapa ve Üskübi ve Pavli ve Kıbrıs ve Samako ve Yığılca kâdîları zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübârekede vâki' sefer-i hümâyûnumda olan asâkir-i İslâm zahîresi için zikr olunan kâdîlıklardan hinta iştirâ ve tedârük ve İstanbul Gümrüğü emîni ma'rifetiyle peksimâd tabh olunmak lâzım ve mühim olmağla imdi her bir İstanbul kîlesi hinta Ereğli İskelesi'nde nakl ile kırkar akçeye olup ve akçesi ber-vech-i nakd mübâşir yedinden verilmek üzere livâ-i mezbûrda vâki' Nefs-i Bolu Kazâsı'ndan dört bin kîle hinta ve Mudurnu Kazâsı'ndan üç bin ve Mengen Kazâsı'ndan altı yüz kîle ve Çağa Kazâsı'ndan beş yüz kîle ve Dörtdivân Kazâsı'ndan beş yüz kîle ve Ereğli Kazâsı'ndan bin beş yüz kîle ve Amasra Kazâsı'ndan yedi yüz kîle ve Hisarönü Kazâsı'ndan iki yüz elli kîle ve Dodurga Kazâsı'ndan iki yüz elli kîle ve Akçaşehir Kazâsı'ndan altı yüz kîle ve Konrapa Kazâsı'ndan beş yüz kîle ve Üskübi Kazâsı'ndan üç yüz ve Pavli Kazâsı'ndan beş yüz ve Kıbrıs Kazâsı'ndan altı yüz elli ve Samako Kazâsı'ndan bin dört yüz ve Yığılca Kazâsı'ndan dört yüz elli kîle hinta ki cem'an on beş bin yedi yüz elli kîle hinta olur mu'accelen iştâr ve tedârük ve ber-vech-i ta'cîl iskele-i mezbûra nakl ve kabzına me'mûr olana teslîm etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda [bu] bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr ü tevakkuf eylemeyüp vech-i

meşrûh üzere zikr olunan kâdîliklardan her bir İstanbul kîlesi hinta Ereğli İskelesi'ne nakli ile kırkar akçeye olmak üzere zikr olunan kazâlardan iştirâsı fermânım olan ol mikdâr kîle hintayı bi-eyyi vechin kân mu'accelen iştirâ ve tedârük ve iskele-i mezbûra nakl ve kabzına me'mûr olanlara teslîm etdirilmekte her biriniz ziyâde dikkat ü ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesesiz ve zikr olunan iştirâyâ mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhiller olmağla cümleye ale's-seviyye tevzî' ve edâ etdirdüp biz mu'âfız deyu kimesneye te'allül ü muhâlefet etdirmeyesiz ve iştirâsı fermânım olan hintanın her bir İstanbulî kîlesine ta'yîn olunan kırkar akçeyi mübâşir-i mezbûr yedinden ashâbına bi't-tamâm alıverüp ve hüccet etdürüp kimesnenin bir akçesi ketm olunmaktan be-gâyet ihtirâz eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' şehr-i Saferü'l-hayr li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

7a/1 Yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesinin sefer-i hümâyûn için nevrûz-ı firûzden on beş gün önce Edirne'de hazır bulunmaları bâbında fermân

Yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesi umûmen nevrûz-ı firûzda Edirne'de mevcûd bulunmaları bâbında vârid olan fermân.

Vasala ileynâ an-yed-i Osman Çavuş fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Rebî'ü'l-evvel li-sene sitte ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinül-fezâ'il ve'l-keâm Edirne'den Erzurum'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu'r-rahman evvel-i bahâr huçeste-i âsârda mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûnuma me'mûr taht-ı kazâ ve hükûmetinizde mukîm ve müsâfir yeniçeri ve topçu ve cebeciler evlerinden ihrâc ve serdâr ve bayraklarıyla nevrûz-ı firûzda Edirne'de [hâzır] eylemek için Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağısı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman Çavuş zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olunmağla imdi siz ki her biriniz mecma'-ı nâs olan mahallerde dellâllar nidâ etdirüp ve siz ki serdârlarsı nevrûz-ı firûzda umûmen evlerinden ihrâc ve bayrağınız açup önlerine düşüp vakt ü zamânıyla gelüp Edirne'de mevcûd ve sefer-i hümâyûnumda bezl-i makdûr eylesesiz şöyle ki bu zamânı sâ'ire kıyâs edüp tavâyif-i mezbûreden bir nefer kalup mahallinde mevcûd bulunmamağa sebep olur ise ve bundan sonra bu taraftan müstakıl ocak ağası ta'yîn olup evlerinde bulunanların ve sizin adem-i takayyüd ü ihmâl ve müsâhele ve müsâmahanıza haml olup bir vechile öZR u cevâbınız makbûl-i hümâyûnum olmayup

mu'âteb ve mu'âkab olmanız mukarrerdir âna göre kemâl-i basîret ü intibâh üzere olasız deyu bi'l-fi'il vezâretiyle Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ağası olan düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezîrim Zülfikar Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb verilmek mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve müşârunileyh tarafından mühürlü mektûb mücebince amel idüp hilâfına cevâz gösterilmekden be-gâyet ihtirâz eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâhîri şehri Saferi'l-hayr li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

7a/2 Bolu kazâsındaki cebecilerin sefer-i hümâyûn için Dersâadete getirilmeleri hakkında fermân

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Bolu Kazâsı'nda nâ'ibü's-şer' olan Mevlânâ (boş) zîde ilmuhû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân kazâ-i mezbûrda vâki' kethüdâyeri ve yeniçeri serdârı zîde kadrumâ tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sefer-i hümâyûnum için kazâ-i mezbûrdan müceddiden cebeci be-dergâh olmak üzere irsâl olunan serdengeçdi ağaları vardıkda tâlib olanları ba'zı kimesneler men' eyledikleri i'lâm olunmağın imdi dirliğe tâlib olmağla be-dergâh olunup ağalık defterine kayd ve bayrakları altına girdikten sonra firârlarına ruhsat vermeyüp ve firâr edenleri ele getirüp bayrakları altında işbu hükm-i hümâyûnum varduğı sâ'at ağaları ve bayrakları ile umûmen ol tarafdân ihrâc ve bir gün evvel gelüp Âstâne-i sa'âdetimde odalarında mevcûd olmak üzere mu'accelen irsâl [olunmak] bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü's-şânım ... taleb olmağla ... yazılıp ağaları defterine kayd ve bayrakları altına giren kimesnelere [bir ferdin] firâr ve gaybetlerine fırsat vermeyüp firâr etmiş dahi var ise ele getirüp bayrakları altında cem' [işbu hükm-i hümâyûnum varduğı] sâ'at ağaları ve bayrakları ile umûmen ihrac ve serî'an ve âcilen gelüp Âstâne-i sa'âdetimde odalarında mevcûd olmak üzere yollayasın ki sefer-i hümâyûnum hareketi karîb olup mezbûrların odalarında mevcûd olmaları murad-ı hümâyûnum olmağın emri şerîfime muhâlif adem-i takayyüdden ve tâ'ife-i mezbûrdan bir ferde himâyeden be-gâyet ihtirâz eylesin şöyle ki adem-i takayyüdünüz ve yazıldıktan sonra kimesnenin firâr ve gaybetine bâ'is olduğunuz mesmû'-ı hümâyûnum olsa bir vechile cevâba kâdir olmayup gazab-ı hümâyûnuma mazhar olmanız mukarrerdir âna göre

takayyüd idüp tâlib olanları dahi eder her kim ise ism ve resimleriyle yazup bildirüp mûcib-i emr-i şerîfimle âmil olasin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene sitte ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 15 Rebî'ü'l-evvel sene [10]96

7b/1 Engürüs seferi için Rumeli Beylerbeğlisi payesiyle sürücü tayin olunan Ali Paşa'ya gönderilen fermân

Umumen askerî tâ'ifesi nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında mevcûd bulunmaları bâbında müfettiş paşa hazretlerine sürücü ta'yîn olunmağla müşârunileyh tarafından dahi sûret-i fermân ve buyuruldu.

Vasala ileynâ an-yed-i Osman Ağa fî'l-yevmi't-tâsi' aşer min Rebî'ü'l-evvel sene [10]96

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ve Rumeli beğlerbeğiliği pâyesiyle Anadolu'da eşkıyâ tefîşine me'mûr olan Ali Paşa dâmet ikbâluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşa'allahu'l-meliki'l-müte'âl evvel-i bahâr huçeste-i âsârda Engürüs keferesi üzer[ine] mukarrer olan sefer-i hümâyûnuma me'mûr zu'amâ ve erbâb-ı timar ve dört bölük halkı ve Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebecileri ve topcuları ve top arabacıları ve sâ'ir tavâyif-i askerî sefer-i hümâyûnuma sürmeğe me'mûr ve ta'yîn olunmuşdur imdi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin vakt ü zamânıyla kalkup münasib olan yerlere kendin ve mesafe olan mahallere mukaddem ve mu'temedun aleyh âdemler gönderüp inşa'allahu te'âlâ nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında düstûr-ı mûkerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem Engürüs seferinde asâkir-i İslâm-ı nusret-şi'ârım ser-askerim olan vezîrim (boş) Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehûnun yanında ordu-yı hümâyûnumda ve dernek ve cem'iyetde mevcûd bulunmak üzere evlerinden ihrac ve sürüp irsâl ve mevcûd eylemeğe dikkat ü ihtimâm eyleyüp amma bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf re'âyâ fukarâsına te'addî ve tecâvüzden ihtirâz eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin vakt ü zamânıyla kalkup münasib olan yerlere kendin ve mesafe olan mahallere mukaddem ve mu'temedun aleyh âdemler gönderüp sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan ve tavâyif-i mezbûreyi evlerinden ihrac ve sürüp inşa'allahu'r-rahman nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında ser-asker vezir-i müşârunileyhin yanında ordu-yı hümâyûnumda dernek ve cem'iyetde mevcûd bulunmak üzere irsâl ve

mevcûd eylemeğe ziyâde dikkat ü ihtimâm eyleyüp ammâ bu bahâne ile hilâf-ı şer‘-i şerîf re‘âyâ fukarâsına zulm ü te‘addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz eyleyesin husûs-ı mezbûr için ehemmi-i mühimmât-ı dîn ü devlet ve ilzâm-ı levâzımât-ı mülk-i saltanatımdan olmağla bu zamânı sâ‘ire kıyas etmeyüp şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mevcûd bulunmayup asâkir-i İslâmın ... iyâzen bi‘llahi te‘âlâ sefer-i hümâyûnumun te‘hîrine bâ‘is olasın adem-i takayyüd ve ihmâl ve müsâhele ve müsâ‘adenize haml olunup bir vechile özü cevâbın mesmû‘-ı hümâyûnum olmayup ... bundan sonra ... âdemler ta‘yîn olunup evlerinde bulunanların ve vakt ü [zamânıyla gelüp mahall-i mezbûrda mevcûd bulunmayalar bir vechile özü cevâbları mesmû‘-ı hümâyûnum olmayup] dirlikleri âhara verildiğünden gayrı itâ‘at-i emr-i şerîf [etmeyenler] sâ‘ire mûcib-i ibret ve sebeb-i nasihat için muhkem haklarından gelinmek mukarrer bilüp âna göre işbu emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfin mecma‘-ı nâs olan mahallerde nidâ ve cümleye i‘lân ve işâ‘at etdiresin ki habîr ve âgâh olup özü bahâneye sâlik olmayalar şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ‘ili şehri Muharemi‘l-harâm [li-sene] sitte ve tis‘în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

8a/1 Engürüs seferine katılacak asker taifesinin bir an önce gönderilmesi için buyruldu

Bilfi‘l Bolu ve Kastamonu ve Kengiri ve Ankara sancaklarında seccâde-nişîn-i şerî‘at-ı garrâ olan fezâ‘il-şî‘âr efendiler zîdet fezâ‘iluhum ve mefâhirü‘l-kuzât ve‘l-hükkâm livâ-i mezbûrunda vâki‘ olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân mütesellimleri ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları zîde kadruhum ve sâ‘ir a‘yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunan oldur ki bi-avni‘l-meliki‘l-müte‘âl işbu sâl-i meymenet-âsârda Engürüs keferesi üzerine sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûn muhakkak ve mukarrer olmağla me‘mûr olan zu‘amâ ve erbâb-ı timar ve dört bölük halkı ve Dergâh-ı âlî yeniçerileri ve cebecileri ve topçuları ve top arabacıları ve sâ‘ir tavâyif-i askerî inşa‘allahu te‘âlâ nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında serdâr-ı asâkir-i İslâm olan vezir-i rûşen-zamîr yanında ordu-yı hümâyûnda mevcûd ve rikâb-ı hümâyûna mevkûf olan gedikli Dergâh-ı âlî müteferrikaları ve çavuşları ve dîvân-ı hümâyûn ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri ve sipâh ve silahdâr neferâtı dahi zikr olunan nevrûz-ı fîrûzda Edirne‘de hâzır ve müheyyâ bulunmaları için vakt ü zamânıyla evlerinden ihrac ve me‘mûr oldukları sefer-i hümâyûna sürmeğe me‘mûr olduğum ecilden sâdır olan iki kıt‘a fermân-ı sa‘âdet-makrûn mûcebince buyruldu tahrîr ve sûretleri ağalarımızdan kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân (boş) zîde kadruhû mübâşeretıyla irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı

zafer-marûnları sicill-i mahfûza kayd ve mecma‘-ı nâs olan mahallerde nidâ etdirüp bermûceb-i fermân taht-ı kazâlarınızda vâki‘ olan zu‘amâ ve erbâb-ı timar ve dört bölük halkı ve Dergâh-ı âlî yeniçerileri ve cebecileri ve topçuları ve top arabacıları ve sâ‘ir tavâyif-i askerî nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında serdâr-ı asâkir-i İslâm olan vezir-i rûşen-zamîr yanında ordu-yı hümâyûnda mevcûd ve rikâb-ı hümâyûna müte‘allik olan gediklü Dergâh-ı âlî müteferrikaları ve çavuşlar ve dîvân ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri ve sipâh ve silahdâr neferâtı dahi nevrûz-ı fîrûzda mahmiye-i Edirne‘de hâzır ve müheyyâ bulunmaları üzere bir an ve bir sâ‘at meks ü ârâm ve firâra ruhsat vermeyüp vakt ü zamânıyla evlerinden ihrac ve me‘mûr oldukları sefer-i hümâyûna sürmekte takayyüd ü ihtimâm idüp bir ferde te‘hîr u tevakkuf etdirmekten be-gâyet ihtirâz eylesesiz şöyle ki ba‘de‘l-yevm tavâyif-i mezbûrân vakt ü zamânıyla hareket ve me‘mûr oldukları mahalle teveccüh ve azîmet etmeyüp kendümüz ol tarafa vardukda veyahud tecessüs ve istifsâr olundukda evlerinde bulunalar ... aslâ emân ve zaman verilmeyüp salb u katl olunduğundan gayrı ihmâl ve müsâheleniz için sizin dahi îkâ‘-ı itâba mazhar olmanız mukarrerdir imdi husûs-ı mezbûru bir gayrı mahalle kıyas etmeyüp sefer-i hümâyûna me‘mûr olan askerî tâ‘ifesin vakt ü zamânıyla ihrâc etdirmeğe müsâra‘at idüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 16 Safer sene 1096

8b/1 Engürüs seferi için Rumeli Beylerbeğlisi payesiyle sürücü tayin olun Ali Paşa’ya gönderilen fermân

Emîrû‘l-ümerâ‘i‘l-kirâm kebîrû‘l-küberâ‘i‘l-fihâm zü‘l-kadr ve‘l-ihtirâm sâhibü‘l-‘izzî ve‘l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîdi inâyeti‘l-meliki‘l-a‘lâ Rumeli beğlerbeğliği pâyesiyle Anadolu‘da eşkıyâ tefîşine ve asker sürmeğe me‘mûr olan Ali Paşa dâmet ikbâluhû tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki inşa‘allahu‘l-meliki‘l-müte‘âl evvel-i bahâr huçeste-i âsârda vukû‘u mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vilâyet-i Anadolu‘da Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikaları ve çavuşları ve dîvân-ı hümâyûnum ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri ve sipâh ve silahdar neferâtı me‘mûr ve ta‘yîn ve nevrûz-ı fîrûzda Edirne‘de mevcûd bulunmaları fermânım olmağla imdi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin vech-i meşrûh üzere mezbûrları vakt ü zamânıyla evlerinde ihrac ve bir mahalde meks ü ârâm etdirmeyüp bir gün evvel vakt-i mev‘ûdda mahall-i mezbûrda bulunmaları için irsâl ve îsâl eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdu buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü‘l-kadrim mûcebince amel idüp dahi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin mezbûrları vakt ü zamânıyla

evlerinden ihrac ve bir mahalde meks ü ârâm etdirmeyüp bir gün ve bir sâ‘at mukaddem vakt-i mev‘ûdda Edirne’de mevcûd bulunmalarına takayyüd eyleyesin ve bi'l-cümle sefer-i hümâyûnuma me‘mûr olan eğer mezbûrlardır ve eğer sâ‘ir tavâyif-i askerdir cümlesin vakt ü zamânıyla me‘mûr oldukları üzere irsâl ve mevcûd bulunmak üzere ikdâm ve ihtimâm eyleyesin şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mahall-i mezbûrda mevcûd bulunmayalar bu bâbda senin adem-i takayyüdüne haml olunduğundan gayrı dirlikleri âhara verilmekle kanâ‘at olunmayup mes‘ûl ve mu‘âteb cezâları tertib olunmak mukarrerdir ânâ göre her birin habîr ve âgâh eyleyüp emr-i şerîfimin icrâsında dakika fevt eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız.

Tahrîren fî evâhiri şehri Muharemi'l-harâm [li-]seneti sitte ve tis‘în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 19 Rebî‘ü'l-evvel sene [10]96

8b/2 Bolu ve Karahisar sancaklarındaki tüm ze‘âmet gelirlerini toplamaya Hasan Beyin vekil tayin edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Berât-ı pâdişâhî ile mutasarrıf olduğum Bolu ve Karahisar sancaklarında vâki‘ olan Uzungünü ve Hızırbeğli nâm karye ve gayrıdan elli bin dokuz yüz yetmiş altı akçe ze‘âmetimizin işbu bin doksan altı sene Martı ibtidâsından doksan yedi Martı’na varınca vâki‘ olan a‘şâr-ı şer‘iyye, rüsûm-ı örfiyye ve resm-i çift ve bennâk ve resm-i arûsâne ve tapu-yı zemin ve bâd-ı hevâ ve kul ve câriye-i müjdegânesi ve Bolu'nun ihtisâb ve ihzâriyyesidir Ereğli İskelesi ve Akçeşehir-i Bolu İskelesi ve Arsun İskelesi bi'l-küllîye cüz‘î ve küllî tarafımıza â‘id olan mahsûlâtını olgeldüğü minvâl üzere ahz u kabza ve zabt u rabta tarafımızdan hâmilü’t-temessük Hasan Beğ‘i vekîl nasb u ta‘yîn eylemişizdir ze‘âmetim re‘âyâları mezbûru zâbit bilüp te‘allül ü inâd etmeyüp taraf-ı âhardan bir ferdi dahl u ta‘arruz etdirmeyeler deyu bu temessük yedine vaz‘ olundu.

Tahrîren fî'l-hâmis ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve tis‘în ve elf.

El-Fakîr

Ali

Kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi’s-sâdis min şehri Rebî‘ü'l-âhire li-sene sitte ve tis‘în ve elf.

İbtidâ-i Mart fî'l-yevmi’l-mezbûr li-seneti'l-merkûme

9a/1 Engürüs Seferine İştirakte gecikenlerin sürücü Hasan Çavuş tarafından İştiraklerin sağlanması hakkında fermân

Yeniçeri ve cebeci ve topçu ve çalık umûmen nevrûz-ı firûzda Edirne'de mevcûd bulunmaları bâbında vârid olan fermân-ı şerîf sûretidir ki.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezâ'il ve'l-ke'lâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûnum siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde vâki' kasabât ve kurâda sâkin ve mütemekkin mukîm ve müsâfir nefer-i yeniçeri ve esâmîsi çalık olanları umûmen evlerinden ve yerlerinden ihrac ve bayrağınız açup önlerine düşüp nevrûz-ı firûzda Edirne sahrâsında mevcûd bulunasın deyu bundan akdem emr-i şerîfim gönderilüp tenbîh-i hümâyûnum olmuşdu bu âna değîn hareket eylemedüğünüzden mes'ûl ve mu'âteb olmuşsuzdur imdi ocakları tarafından sürücü ta'yîn olunan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Çavuş zîde kadruhû ma'rifetiyle emr-i şerîfim varduğu gibi bir an te'hîr ve tevakkuf eylemeyüp bayrağınız açup tavâyif-i mezbûreyi umûmen evlerinden ihrac ve vakt-i mev'ûdda Edirne sahrâsında mevcûd eyleyüp ve otrak ve korucu olanları dahi Âstâne-i sa'âdetim muhâfazasına irsâl ve bir ferdi evlerinde ve yerlerinde alıkomayasın şöyle ki bundan sonra bir ferd yerlerinde kaldığı mesmû'-ı hümâyûnum olur ise sizin adem-i takayyüd ü ihmâl ve müsâhele ve müsâmahanıza haml olunup hakkınızdan gelmek mukarrerdir ve sen ki çavuş-ı merkûmsun ba'de't-tenbîh üç güne değîn bayrağın açup neferâtıyla vilâyetinden çıkmayan serdârı kal'a-bend ve hakkından gelmek için arz u i'lâm eyleyesiz deyu bilfi'l vezâretiyle Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerin ağası olan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezîrim Zülfikar Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükûm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve müşârunileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp min ba'd hilâfına rıza ve cevâz göstermeyesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-âhire li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

9b/1 Yeniçeri Ağası Zülfikar Ağa'nın Engürüs seferi için asker temini ile ilgili mektubu

Bâlâda mukayyed olan emr-i şerîf mücebince ağa mektûbudur.

Efâzıl-disâr şerâyi'-[şi'âr] Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan mevâlî-i izâm dâme izzuhum ve kuzât efendileri zîde fazluhum yeniçeri serdârları i'lâm olunan oldur ki

İşbu sene-i mübârekede mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûna gelmek için bayraklarınızı açup ve taht-ı hükûmetinizde olan kasabât ve kurâlarda olan yeniçeri tâ'ifesin gerek sahîhu'l-esâmî ve gerek çalıkları umûmen bayrağınız altına alup ve önlerine düşüp nevrûz-ı sultânîde Edirne sahrâsında mevcûd bulunasız deyu bundan akdem sizlere tarafımızdan mektûb gönderilmişdi ihmâl ve müsâhele idüp bu âna değin yerlerinizden hareket eylemediğiniz ecilden külfî itâba müstahıkk olmuşsuzdur hâliyâ husûs-ı mezbûr için fermân-ı şerîf sâdır olmağın mücebince işbu mektûb tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân elli beş bölüğün Hasan Çavuş sürücü nasb u ta'yîn olunup ol tarafa gönderilmişdi inşa'allahu'r-rahman kanginizin taht-ı kazâsında dahil olur ise sâdır olan fermân-ı şerîf ve mektûbumuz mücebince aslâ te'hîr u tevakkuf eylemeyüp bayraklarınızı açup taht-ı hükûmetinizde de olan gerek esâmiyle ve gerek çalık yeniçerileri umûmen bayrağınız altına alup Edirne sahrâsına götürüp isbât-ı vücûd eyleyesiz ki esâmiyle olanlar odalarına irsâl olunup ve çalık olanlar dahi tashih olunup sefer-i hümâyûna irsâl olunalar ve otrak ve korucu olanları dahi Âstâne-i sa'âdete irsâl eyleyüp askerî tâ'ifesinden bir ferdi vilâyetlerinden alıkomayasız bundan sonra vilâyetlerinde kalanlara eşedd-i ukûbet ile cezâları terettüb olunur vebâlleri boyunlarına ve sen ki sürücü çavuş-ı merkûmsun husûs-ı mezbûra takayyüd idüp her kangi serdârına ba'de't-tenbîh üç güne değin bayrağınız açup ve neferâtın önüne katup vilâyetlerinden çıkmaz ise kendüsin kal'a-bend idüp ve bu tarafa arz u i'lâm eyleyesin ki âna göre haklarından geline şöyle bilüp mûcib-i mektûb ile âmil olasın.

Tahrîren fî evâ'ili min şehri Rebî'ü'l-âhire sene sitte ve tis'in ve elf.

Zülfikar

Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

9b/2 Çepni karyesinde Yakubkadı mezra'asının gelirini alan Hacı Mustafa'yı kandıran Mustafa'nın men edilmesi

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sââmî-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî [hükmü oldur ki]

Bolu Kazâsı'nda Çepni nâm karyede vâki' müteveffâ Yakubkadı mezra'asının gallesi evlâd-ı zükûra meşrûta olmağla hâla növbet-i tasarruf evlâd-ı zükûrdan olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Hacı Mustafa'nın olup meşrûtiyyet üzere mutasarrıf iken hilâf-ı şart-ı

vâkıf evlâd-ı inâsdan diğêr Mustafa nâm kimesne alup gadr etmekle mezbûr ref' ve mezra'a-i merkûme gerü ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mezbûr Hacı Mustafa'ya ibkâ ve tevcîh olunmak ricâsına Bolu'da nâ'ibü's-şer' olan Mevlânâ Ahmed zîde ilmuhû arz u i'lâm etmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüp mezbûr Hacı Mustafa evlâd-ı zükûrdan olduğu yedinde olan hüccet-i şer'ıyyesi nâtik olmağla mevlânâ-yı mezbûrun arzı ve sûret-i ru'ûs-ı hümâyûn şart-ı vâkıf üzere tevcîh idüp bin doksan altı Rebî'ül-evveli'nin onuncu gününden bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr Hacı Mustafa varup evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mezra'a-i mezbûreye mutasarrıf olup ol bâbda ref' olunan diğêr Mustafa ve hiç ferd mâni' ve müzâhim olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Vasala ileynâ fî 22 Rebî'ü'l-âhir sene [10]96

10a/1 Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Ali'nin Bolu'daki serbest zeametinin gelirini toplamak için El-Hâc Hüseyin Ağa'ya sipariş vermesi

İhtisâb mektûbudur. Def'a-i sânde gelen Voyvoda el-Hâc Hüseyin Ağa'nın voyvodalığı mektûbudur.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

İşbu bin doksan altı Martı ibtidâsından bir sene tamâmına gelince berât-ı şerîf-i âlîşânıyla mutasarrıf olduğumuz Bolu Sancağı'nda ve Karahisar Sancağı'nda vâki' olan Eflani Kazâsı'nda karye-i Boyalı ve tevâbi' karyeleri serbest ze'âmetimizin tarafımızdan zabt u rabtı için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân izzetli el-Hâc Hüseyin Ağa'ya sipariş olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki cürm ü cinâyet ve a'sâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı örfiyye ve yave ve mâl-ı gâ'ib ve mâl-ı mevkûf ve yedinde olan sûret-i deftere nazar olunup ber-mûceb-i defter hâsıl kayd olan cüz'î ve küllî olageldüğü üzere zabt u rabt etdirdüp hilâf-ı şer' ve kânûn âhardar bir ferd mâni' ve müzâhim olmamak için yedine işbu vesîka vaz' olunmuşdur bâkî dürr-i seccâde-i şerî'at müstedâm bâd.

Muhlis

Ali

Çavuş-ı Dergâh-ı Âlî

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Rebî'ü'l-âhire li-seneti sene 1096

10a/2 Anadolu müfettişi Ali Paşa tarafından gönderilen eşkiyaların yakalanmasına dair buyruldu

İzzetli ve sa'âdetli Anadolu müfettişi olan Ali Paşa hazretleri taraflarından gelen buyuruldu ki.

Şerî'at-şi'âr Bolu kâdîsı zîde fazlûhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimi ve kethüdâyeri ve serdâr vekîli zîde kadruhûm ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunan budur ki hâla ol tarafda ahz ve ele getirdiğiniz kuttâ'u't-tarîk eşkıyâlarının birisini salb idüp sâ'irlerin der-zencir eylediğiniz tarafımıza i'lâm olunmağla ism ü resmleri ve sûret-i sicilleriyle huzûruma irsâl ve ihzâr olunmaları bâbında buyuruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhû mübâşeretiyile irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki zikr olunan eşkıyâları muhkem kayd u bend idüp mübâşir-i merkûma teslîm ve sûret-i sicilleriyle huzûruma irsâl ve ihzâr etmeden tereddüd ve muhâlefetden ihtirâz idüp ve yanlarına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temedun aleyh âdemler koşup bir gün evvel irsâle sa'y ü ihtimâm eylesesiz ve siz ki tarafımıza vâsıl olunca vâki' olan şerâyi'-şi'âr kuzât efendiler zîde fazlûhumsuz her kanginizin taht-ı kazâsına vâsıl olurlar ise yanlarına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temedun aleyh âdemler koşup emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve îsâl ederek zikr olan şakîleri huzûruma ihsâr etdirmekte bir vechile avk u müsâmahaya cevâz göstermeyüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olmağa bezl-i makdûr eylesesiz deyu buyuruldu.

Fî 13 Ra sene 1096

Vasala ileynâ fî 22 Rebî'ü'l-âhire sene [10]96

10b/1 Şamîzâde Mustafa Efendi'nin Bolu ve civarındaki ze'âmetinin gelirini toplamaya Hasan Ağa'yı vekil tayin etmesi

Şamîzâde Mustafa Efendi'nin ze'âmeti voyvodalığı mektûbudur.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Bolu ve Hüdâvendigâr sancaklarıyla Ilıca ve Geyve karyelerinden ve gayrıdan berât-ı Pâdişâhî ile mutasarrıf olduğum ze'âmet-i mezbûrun mahsûlâtın bin doksan altı senesinin zabtı Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Ağa'ya sekiz yüz kırk guruş a'şâr-ı şer'iyyesin ve rüsûm-ı örfiyyesin ve tapu-yı zemîn ve bâd-ı hevâ ve gerdek-i arûsâne ve ihtisâb ve bâc-ı bâzâr-ı voyvoda ve abd-ı âbık cüz'î ve küllî bize â'id olan şey mezbûr Hasan Ağa üzerine der'uhde ve iltizâm idüp sizler ki ze'âmet-i mezbûrun re'âyâlarısız ra'iiyyetiniz hasebiyle üzerinize edâsı lâzım gelen şeyleri mezbûr Hasan Ağa'yı üzerinize voyvoda bilüp mezbûra teslîmine her vechile muhâlefet eyleyüp bu husûsda kimesne mâni' ve müzâhim olmamak bâbında işbu temessük tahrîr olunup yedine vaz' olundu.

Tahrîren fî gurreti Rebî'ü'l-âhire li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

El-Müftî

Mustafa

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn Rebî'ü'l-âhire sene [10]96.

10b/2 Bolu ve Devrekene kazalarının vergilerini toplama hakkının Yâren Mehmed Ağa'ya verilmesi

Yâren Mehmed Ağa'nın Bolu Kazâsı'nda nezâret vekâleti mektûbu sûretidir ki

İzzetli ve fazîletli efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine vird-i da'avât-ı sâfiyyât ithâfiyla inhâ olunur ki

Zîr-i hükûmetinizde olan Bolu ve Devrekene Kazâsı'nda vâki' hukûk-ı şer'iyeye ve yâve ve kul ve câriye-i müjdegânesi, beytü'l-mâl ve mâl-ı mefkûd on bin akçeden ve yâvesin dahl olunmayıp ve mâbeyn mahsûlünden taraf-ı mîrîden â'id ü râci' olan her ne ise ahz u kabza tarafımızdan işbu bâ'is-i mektûb Mehmed Ağa'ya fûrûht olunmuşdur vusûlünde me'mûldür ki mu'tâd-ı kadîm üzere ahz u kabz etdirüp üzerinde nazar-ı şerîfiniz bî-dirîğ buyurula bâkî hemîşe eyyâm-ı şerî'at dâyim bâd.

Li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Vasala ileynâ fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ısrîn M. sene [10]96

10b/3 Es-Seyyid Mehmed Çelebi'nin kâ'immakâm tayin edilmesi

İzzet-meâb siyâdet-intisâb es-Seyyid Mehmed Çelebi el-muhterem

Tahiyât-ı sâfiyye teslîmât-ı vâfiyye ithâfiyla inhâ olunur ki

Bolu Sancağı'nda olan sâdât üzerlerine tarafımızdan şer'an kâ'immakâm nasb u ta'yîn etmişdir. İmdi sıhhat-i nesebiyle ma'rûf olanlara ikrâm ve teseyyüdü zâhir olanları men' idüp ve bi-hasebi's-şer'i's-şerîf ihzâr u habs ve tahsîl ve ikâmet-i hadd ü takrîrde sâ'ir zâbıta müdâhale etdirmeyüp sıyânet-i ırz-ı siyâdetde seher-mesâk-ı ikdâm eylesiz ki sebeb-i şeref-yâb-ı dû-cihânî olasız ve's-selâm

Tahrîren fî evâhiri Rebî'ü'l-âhir li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

El-fakîr Cafer el-Hüseynî en-Nakîb

Ale'l-eşrâfi'l-Memâliki'l-Osmâniyye

10b/4 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Livâ-i Bolu'nun kürekçi bedel-i avârızı mâlî tahsîli için vârid olan fermân

Bin doksan altı sene[sine] mahsûb olmak üzere Livâ-i Bolu'nun kürekçi bedel-i avârızı mâlî tahsîliyün vârid olan fermân-ı şerîf.

Vasala ileynâ an-yed-i Receb Ağa

Fî'l-yevmi't-tâsi' min Cumâde'l-ûlâ li-seneti sitte ve tis'in ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Hazîne-i Âmiremde mahfûz olan Mevkûfât defterlerinde Bolu Sancağı'nda vâki' kâdîlıkların üç bin yedi yüz yetmiş altı avâriz hâneleri olup bin doksan altı senesinde mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen kürekçi bedeli avârizları cem' u tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın irsâl olunan tuğralı ve nişânlu Mevkûfât defteri mücebince vakt ü zamânıyla (boş) vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıkların ol mikdar avâriz hânelerinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinde beşer yüz akçe kürekçi bedeli avârizları ve beher hâne-i avâriza zamm olunan seksenser akçeden üç yük iki bin seksen akçe bedel-i mu'âvenet akçelerin irsâl olunan tuğralı ve nişânlu Mevkûfât defteri sûreti mücebince vakt ü zamânıyla cem' ü tahsîl ve dâhil-i Hazîne-i Âmire etdirdüp hilâf-ı emr [u] defter kimesneye ta'allül ü muhalefet etdirmeyesin ve mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma'îşetiçün her bir hânelerinden ellişer akçe dahi aldırup bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldırmayasın ve hîn-i tahsilde her biri için alınan akçenin her yüz on akçesinden bir aynî esedî guruş aldırup ziyâde ve noksân aldırmayasın kesr-i defterden ve naks-ı hâneden ve fermânımdan ziyâde talebiyle hilâf-ı emr u defter zulm u ta'addiden be-gâyet ihtirâz eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehri Rebî'ü'l-ûlâ li-seneti sitte ve tis'in ve elf.

Kostantiniyetü'l-Mahrûse

Kaza-i Bolu

485 Hâne, 1,5 rub'

Bedel-i mu'âvenet-i beher hâne

Fî 80

38830 akçe

11a/1 Müfettiş Paşa tarafından Engürüs seferinden kaçan ve askere gitmeyenlerin cezalandırılması için gönderilen buyruldu

Müfettiş paşa hazretleri tarafından gelen buyuruldu-i şerîf sûretidir ki

Şerâyi‘-şi‘âr Nefs-i Bolu ve sancağında vâki‘ olan kuzât efendiler zîde fazlulum ve mefâhirü‘l-ekârim ve‘l-akrân mütesellimi ve kethüdâyerleri ve serdâr olanları zîde kadrum ve sâ‘ir a‘yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunur ki:

Hâlâ memâlik-i Anadolu‘da sefer-i hümâyûna me‘mûr olan askerî tâ‘ifesini me‘mûr oldukları Engürüs seferine sürmeğe me‘mûr olduklarını mazmûn? bundan akdem sâdır olan sefer fermânları mücebince ihrâc ve irsâlleri bâbında buyuruldu tahrîr olunup sûret-i fermân-ı âlîşân ile irsâl olunmağla te‘kîd ve isti‘câlleri için buyuruldu tahrîr olunup kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân (boş) zîde kadruhû mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur gerekdir ki her birinizin taht-ı kazâsında sefer-i hümâyûna me‘mûr olan askerî tâ‘ifesi mübâşir-i merkûm ma‘rifetiyle tefahhus idüp ber-müceb-i fermân vakt-i seher zamanıyla hareket ve me‘mûr oldukları mahalle tevcîh ve azîmet etmekle itâ‘at-i fermân-ı Pâdişâhî edenleri i‘zâm ve sefer-i hümâyûndan firâr idüp bu âna dek hareket etmemekle itâ‘at-i fermân etmişleri bilâ-tevakkuf ahz u kal‘a-bend idüp ism ü resimleri ile mu‘accelen huzûrma arz eylesin ki haklarında sâdır olan fermân mücebince cezâları tertîb olunup sâyire ibret ve mücib-i nasihat olalar husûs-ı mezbûru bir gayr-ı zamâna kıyas etmeyüp dîn ü devlete lâyük hizmet ve rızâ-yı hümâyûna muvâfık hareket etmeğe ihtimâm idüp ihmâl ve müsâhelen sebebiyle mazhar-ı itâb ve sebep-i ikâb olacak hareketden be-gâyet ihtirâz idüp mücib-i fermân-ı ve mazmûn-ı buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 17 R. sene 1096

11a/2 Bolu‘da bulunan eşkiyaların yakalanmasına dair buyruldu

Şerâyi‘-şi‘âr bi‘l-fî‘l Bolu ve sancağıyla seccâde-nişîn-i şerî‘at-garrâ olan kuzât efendiler zîde fazlulum ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve serdâr vekîlleri zîde kadrum ve sâyir a‘yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunur ki:

Hâliyâ ol tarafda bazı tarîk eşkiyâları gezüp mürûr u ubûr eden ebnâ‘-i sebîlin mâl ve canına zarar u gezend etdirmeleri tarafımıza i‘lâm olunmağla mezbûr eşkiyâlar her kangî mahalde bulunur ise ele getirilüp ahz olunması için memhûr defter ve buyuruldu tahrîr olunup kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân zîde kadruhû mübâşeretiyle gönderilmişdir vusûlünde gerekdir ki gönderilen defter mücebince mezbûr eşkiyâlar her kangî mahalde bulunur ise ata ve dona kâdir olanlarınız ile cümmeniz ittifâkan üzerlerine varup bi-eyyi vechin kân ele getirüp ahz idüp ve bundan mâ‘adâ kuttâ‘u‘t-tarîk eşkiyâsı ol taraflarda her kangî mahalde istimâ‘ olunur ise ahz idüp mübâşir-i mûmâileyh ma‘rifetiyle muhkem kal‘a-bend eylemeğe her biriniz ziyâde dikkat ü ihtimâm eyleyüp avk u te‘hîrden ve ihmâl ve

müsâmahadan be-gâyet ihtirâz üzere olup mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 10 R. sene 1096

Vasala ileynâ fî'l-Cumâde'l-ûlâ sene [10]96

11b/1 Durdu, Güzelhan, Gedikali ve Araboğlu karyelerinde yakalanan eşkıyaların gönderilmesine dair buyruldu

Şerî'at-şî'âr Bolu kâdîsı zîde fazlûhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve kâ'immakâm ve serdâr vekîli zîde kadruhum ve a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunur ki:

Hâlâ memâlik-i Anadolu'da vâki' kuttâ'u't-tarîk eşkıyâsından defterimizde mastûr olup matlûbumuz olan eşkıyâlardan ol tarafda Durdu ve Güzelhan ve Gedikali ve Araboğlu nâm karyeler eşkıyâsının ahz ve ele getirildiği huzûrumuza arz u i'lâm olunmağla livâ-i mezbûr mütesellimi olan müşârunileyh ... ihzâr etmeleri bâbında buyuruldu ısdâr olup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ... zîde kadruhum ma'rifetiyle irsâl olunmuşdur gerekdir ki zikr olunan olan dört nefer eşkıyâyı livâ-i mezbûr mütesellimi huzûruma ihzâr ve irsâl etdirüp ta'allül ü muhâlefet etmek ihtimâli olursa vukû'u üzere arz u i'lâm etmekde tereddüd ü muhâlefetden be-gâyet ihtirâz idesiz siz ki mütesellim-i müşârunileyhsiz vech-i meşrûh üzere ihzârı sipariş olan eşkıyâları muhkem kayd u bend etdirüp mükemmel yarağın ve yarar âdemlerin ile huzûruma ihzâr idüp husûs-ı mezbûrda bir vechile ihmâl ve müsâheleye cevâz göstermeyesiz ve illâ nedâmet-i azîmeye mazhar olmağı mukarrer ve muhakkak bilüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 19 Ca. sene 1096

11b/2 Sefer-i hümâyûn için Bolu'dan alınacak buğday ve arpa hakkında fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinül-fezâ'il ve'l-kelâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazlûhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri livâ-i mezbûrun iştirâ mübâşirleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sefer-i hümâyûnum için Bolu Sancağı'nda iştirâsı fermânım olan altmış altı bin altı yüz yetmiş yedi keyl şa'îr ve otuz bin keyl hinta bu âna dek henüz nakl ve irsâl olunmadığı mesmû'-ı hümâyûnum olmağla bu bâbda ziyâde mes'ûl ve mu'âteb olmuşsuzdur imdi zikr olunan şa'îr İsakçı'ya ve hinta şa'îrden mukaddem peksimâd tabh olunmak için Âstâne-i sa'âdetime mukaddemâ vârid

olan emr-i şerîfim mücebince mu'accelen tedârük ber-vech-i müsâra'at irsâl ve îsâline ihtimâm eyleyesiz ve zikr olunan hinta Âstâne'de peksimâd tabh olunmak için cümleden mukaddem hintanın nakli mühim olmağla işbu emr-i şerîfim vardığı gibi şa'îrden mukaddem hintayı sefînelere tahmîl ve ber-vech-i ta'cîl Âstâne-i sa'âdetime irsâl ve îsâl ve fermân olunan şa'îri dahi te'min etdirmeyüp ucâleten irsâl ve îsâline ziyâde ihtimâm idüp ihmâlden her biriniz ziyâde hazer eyleyesiz deyu fermânım olmuşdu buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi siz ki kâdîlar ve a'yân-ı vilâyet ve iştirâ mübâşirisiz livâ-i mezbûrdan iştirâsı fermânım olan şa'îr ve hintayı acele üzere tedârük ve Âstâne-i sa'âdetimde peksimâd tabh olunmak için hintayı bir gün evvel iştirâ ve tedârük ve ber-vech-i ta'cîl Âstâne-i sa'âdetime irsâl ü îsâl eylemede her biriniz ziyâde dikkat ü ihtimâm idüp bir vechile avk u te'hîr etdirmeyesin şöyle ki zikr olunan hintayı acele üzere iştirâ ve Âstâne-i sa'âdetime nakl olunmamağla peksimâd tabhı te'hîre kalmağa bâ'is olasız her birimiz eşedd-i ukûbet ile hakâret olunmanızı mukarrer bilesiz âna göre ziyâde takayyüd idüp şa'îrden mukaddem hintayı acele üzere iştirâ ve tedârük ve sefînelere tahmîl ve bir gün evvel Âstâne-i sa'âdetime irsâl ve îsâl idüp itmâm-ı hizmet eyleyesiz ve zikr olunan şa'îri dahi te'hîr etdirmeyüp bir gün evvel irsâl ve îsâl ve kabzına me'mûr olana teslîm etdirmekte takayyüd-i tâm idüp hizmetde bezl-i makdûr eyleyesiz el-hâsıl zikr olunan şa'îr ve hinta sefer-i hümâyûnumun ehemmi mühimmâtından olmağla fermânım üzere bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem irsâl etdirdüp avk u te'hîrden ve ihmâl ü müsâheleden ve bir gün evvel gelüp erişmekle zaruret ve müzâyakaya bâ'is olmakdan be-gâyet ihtirâz idüp işbu emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Reb'ü'l-âhir li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

12a/1 Kendi rızalarıyla serdengeçti yazılıp firâr edenlerin yakalanmasına dair ferman

Kendi hüsn-i rızâlarıyla tahrîr olunup ba'dehû firâr edenleri hakkında vârid olan emr-i şerîfdir ki:

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîlâm Üsküdar'dan Bolu ve Kastamonu ve Tokad ve Sivas ve ol ortalıkda Diyarbakır'a ve Erzurum'a varınca vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' mîr-i mîrân ve mîr-livâ mütesellimleri ve kethüdâyerleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki taht-ı kazânızda ba'zı kimesneler fermân-ı hümâyûnum ile

serdengeçdi tahrîrine me'mûr olan silâhdâr başçavuşu ma'rifetiyle tahrîr ve dâhil-i defter olduktan sonra firâr idüp hidemât-ı aliyyemin te'hîrine bâ'is oldukları i'lâm olunmağla imdi o makûle kendü rızâlarıyla tahrîr olunan serdengeçdilerden firâr edenleri bi-eyyi vechin kân ahz ve ele getirüp kayd-bend ile dîvân-ı hümâyûnuma ihzar eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki (boş) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi siz ki mûmâileyhimsiz o makûle kendü rızâlarıyla tahrîr olunan serdengeçdilerden firâr edenleri bi-eyyi vechin kân ahz ve ele getirüp kayd-bend ile dîvân-ı hümâyûnuma ihzâr eyleyüp sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî'ü'l-ûlâ li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

Vasala ileynâ fî 25 Cumâde'l-ûlâ sene [10]96

12a/2 Sefer-i hümâyûn için Bolu'dan alınacak zahire'nin gönderilmemesi üzerine vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı mütesellimi ve kethüdâyeri ve serdâr-ı yeniçeri ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum ve zahîre mübâşiri zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan asker-i İslâm için taht-ı kazânızdan iştirâsı fermânım olan zahâir bu âna dek teslîm olmayup bundan akdem iki def'a isti'câl emr-i şerîfi gönderilüp îcâb olmayup yedi sekiz aydan berü zahâiri vermeyüp âdemleriniz zahâiri avk u tenzîl etdirmek sevdâsıyla bu tarafa zahîri husûsu asker-i İslâmın ehemmi umûrundan olup avk u te'hîrine gelenlere cevâz gösterilmemekle bu bâbda her biriniz mes'ûl ve mu'âteb olmuşuzdur imdi livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan iştirâsı fermânım olan zahâir nehr-i Tuna'nın suyu çekilmezden mukaddem varup asakir-i İslâmın müzâyakası vaktine erişmeğe muhtâcdır bir vechile özr ü cevâbınız mesmû' değildir vakt [ü] zamânıyla mahalline erişdirmek üzere işbu [emr-i] şerîfim vardığı sâ'at zahâiri yerli yerinden tamâmen bi-eyyi hâlin ihrâc ve bir gün evvel teslîm ve mahalline irsâl ü îsâl etdirmekte ziyâde takayyüd ü ihtimâm idüp bir vechile tereddüd ü ta'vîk olunmayup asâkir-i mansûrenin müzâyakasından be-gâyet ihtirâz ve intibâh üzere olmanız bâbında emr-i âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi bu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan asker-i İslâmın müzâyakaları def'i için livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan iştirâsı

fermânım olan zahâir-i mîrî sekiz aydan berü teslîm olunmayup bu tarafa âdemleriniz gelüp tenzîl ve tahfîf taleb idüp bir vechile cevâz gösterilmemekle siz ki kâdîlar ve mütesellim ve iştirâ mübâşiri ve kethüdâyeri ve yeniçeri serdârı ve sâ'ir iş erlerisiz bu bâbda cümmeniz mes'ûl ve mu'âteb olmuşsunuzdur taht-ı kazânızdan iştirâsı fermânım olan zahâir nehr-i Tuna suyu çekilmezden mukaddem varup asâkir-i İslâmın müzâyakaları vaktinde erişmeyüp müzâyakaya bâ'is olursanız bu bâbda bir ferde himâyeye olunmayup her birinize cezâ terettüb olup hakkınızdan gelinmeği mukarrer bilesiz âna göre basîret ü intibâh üzere olasız avk [u] te'hîrden [ve] ihmâl [ü] müsâheleden ve iyâzen bi'llâhi te'âlâ zahâir varup erişmemekle müzâyakaya bâ'is olmakdan be-gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Cumâde'l-ûlâ li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fi 25 Cumâde'l-ûlâ sene [10]96

12b/1 Bolu'da Sultan Yıldırım Bayezid Han câmi'-i şerîfi vakfı mütevellî başkanı olan Mehmed Ağa'ya mütevellî berâtı verilmesi

Nişân-ı şerîf-i âlîşân tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki

Râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hakanî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmud zîde kadruhû Südde-i sa'âdetime gelüp Nefs-i Bolu'da vâki' merhûm ve mağfûrun leh Sultan Yıldırım Bayezid Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân câmi'-i şerîfi evkâfı mütevellîsini ref'inden sene hamse ve tis'în ve elf Cumâde'l-ûlâsı'nın on dördüncü gününden ... evkâf-ı mezbûre nâzırı olup bi'l-fi'il saray-ı cedîdim ağası olan kıdvetü'l-havâss ve'l-mukarrebîn Mehmed Ağa dâme ulüvvuhûnun arzı mücebince bin doksan beş Martı ibtidâsından zabt etmek üzere kendüye ihsân olunup sûret-i ru'ûs verilmekle berât-ı şerîfim verilmek istîzânına inâyet ricâ etmeğin bu berât-ı sa'âdet-âyât ... gâyatı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr varup ref' olunan mezkûrun yerine evkâf-ı mezbûrenin mütevellîsi olup hidmet-i lâzimesini bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf ve ol bâbda efrâd-ı âhardan bir ferd mâni' ve dâfi' olmayup dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalalar.

Tahrîren fi evâhiri şehri Cumâde'l-ûlâ li-seneti hamse ve tis'în ve elf.

Vasala ileynâ fi 27 min Cumâde'l-ûlâ sene [10]96

Câmi'-i evkâf-ı merhûm ve mağfûrun leh Yıldırım Bayezid Hân der-Nefs-i Bolu câmi'-i mezbûr evkâfı mütevellîsi ref' olunup müstahikkînden Mahmud için bin doksan

beş senesi Martı ibtidâsından verilmek üzere vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olmak için inâyet ricâsına evkâf-ı mezbûre nâzırı olup bi'l-fi'ıl saray-ı cedîd ağası olan kıdvetü'l-havâss ve'l-mukarrebîn Mehmed Ağa dâme ulüvvuhû arz etmeğın mücebince hükm buyuruldu.

12b/2 Eşkiyalar tarafından saldırıya uğrayan Mamalı Türkmenlerinin şikayeti üzerine Müfettiş Paşa tarafından gönderilen buyruldu

Müfettiş paşa tarafından Mamalı Türkmeni tarafından şikâyetci Türkmenlerin fermân mücebince buyuru[ldu]

Şer'at-şî'âr Bolu kâdîsı zîde fazluhû inhâ olunan oldur ki:

Bundan akdem Mamalı Türkmeninden tüccâr taifesi vilâyetlerine giderler iken Köstebek Hânı ile Na'lıhân cânibinde kuttâ'u't-tarîk eşkiyaları önlerine inüp kimi katl ve mâl [ve] erzâkların gâret ve hasâret eden kuttâ'u't-tarîk eşkiyâlarından birkaç nefer eşkiyâ ol tarafda Kara Kâdî demekle ma'rûf (boş) nâm kimesnenin evlerine varup gâret eyledikleri mâlî merkûmun hânesinde tevzî' u taksîm idüp merkûm Kara Kâdî dahi guruşu verüp şaki-i mezbûrlardan Mehmed ve Şahin nâm şakileri hâlâ Bolu mütesellimi olan Abdurrahman Ağa nâm kimesne ahz ve salb idüp ve bu tarafda ahz olunan dillerin haber verdikleri üzere hüccet olunup salb olunan mezbûrların her biri birer kîse guruş pay almalarıyla şaki-i mezbûrların aldıkları mâl ve eşyâları tahsîl olunup alıverilmek bâbında fermân-ı ali vârid olunmağla mücebince buyuruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhû mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle mütesellim-i mezbûru ve mezkûr Kara Kâdî huzzâr ve husemâlarıyla beraber idüp tamâm hakk ve adl üzere teftîş ü tefahhus ve dillerin haber verdikleri üzere şaki-i mezbûrların pay aldıkları iki kîse guruşu ve merkûm Kara Kâdî'ya verdikleri guruşu tevcîh eden mezbûrlardan şer'le alıverüp ta'allül ü inâd ve tereddüd [ü] muhâlefet etdirmeyesin muhâlefet üzere olanları mübâşir-i merkûm koşup huzûruma ihzar eylesiz ki bu tarafda şer'le görülüp ber-müceb-i fermân-ı âlî teveccüh eden hakları bi't-tamâm alıverilüp icrâ-yı husûs-ı mezbûru gayrı devre kıyâs etmeyüp bir ferde himâye olunmaktan be-gâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız.

Fî gurreti Cumâde'l-âhire] sene 1099

Vasala ileynâ fî 7 Cumâde'l-âhire sene [10]96

13a/1 Rumeli Beylerbeğisi payesiyle Anadolu'da eşkiya teftişine memur edilen Ali Paşa'ya gönderilen fermân

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibu'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Rumeli beğlerbeğisi pâyesiyle Anadolu'da eşkiyâ tefîşine me'mûr olan Ali Paşa dâmet ikbâluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allâhu melikü'l-müte'al evvel-i bahâr huçeste-i âsârda Engürüs keferesi üzerine mukarrer olan sefer-i hümâyûnuma me'mûr zu'amâ ve erbâb-ı timar ve dört bölük halkı ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebecileri ve topçuları ve top arabacıları ve sâ'ir tavâyif-i askerî sefer-i hümâyûnuma sürmeğe me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur imdi sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin vakt ü zamânıyla kalkup münâsib olan yerlere kendin ve mesâfe olan mahallere mukaddem mu'temedun aleyh âdemler gönderüp inşâ'allahu te'âlâ nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında vezîr-i mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Engürüs seferinde asâkir-i İslâm-ı nusret-şî'ârım ser-askerim olan vezîrim (boş) Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehûnun yanında ordu-yı hümâyûnumda ve dernek ve cem'iyetinde mevcûd bulunmak üzere evlerinizden ihrâc ve sürüp irsâl ve mevcûd eylemeğe dikkat ü ihtimâm eyleyüp ammâ bir bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf re'âyâ fukarâsına te'addî ve tecâvûzden ihtirâz eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp tavâyif-i mezbûreyi evlerinden ihrâc ve sürüp inşâ'allahu'r-rahmân nevrûz-ı fîrûzda Belgrad sahrâsında ser-asker vezîr-i müşârunileyhin yanında ordu-yı hümâyûnumda dernek ve cem'iyetle mevcûd bulunmak üzere irsâl ve mevcûd eylemeğe ziyâde dikkat ü ihtimâm eyleyüp ammâ bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf re'âyâ fukarâsına zulm ü te'addî ve tecâvûzden be-gâyet ihtirâz eylesesiz husûs-ı mezbûr ehemmi mühimmât-ı dîn ü devlet ve ikdâm-ı levâzımât-ı mülk-i saltanatımdan olmağla bu zamânı sâyire kıyâs eylemeyüp şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mevcûd bulunmayup asâkir-i İslâmımın intizâr ile iyâzen bi'llâhi te'âlâ sefer-i hümâyûnumun te'hîrine bâ'is olasın adem-i takayyüd ü ihmâl ve müsâhele ve müsâ'adenize haml olunup bir vechile özr ü cevâbınıza mesmû'-ı hümâyûnum olmayup sen ki bundan sonra müstakill âdemler ta'yîn olunup evlerinde bulunanların ve vakt ü zamânıyla gelüp erişmeyenlerin dirlikleri âhara verildiğinden gayrı itâ'at-ı emr-i şerîf etmedikleri için sâ'ire mûcib-i ibret ve sebeb-i nasîhat için muhkem haklarından gelinmek mukarrerdir âna göre işbu emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi mecma'-ı nâs olan mahallerde nidâ ve cümleye i'lân ve işâ'at etdiresin ki haber ve âgâh olup özr [ü] bahâneye salik olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Muharemi'l-harâm li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 7 Cemâziye'l-âhir sene [10]96

13a/2 Müfettiş Paşa Ali Paşa'nın firar eden asker taifesinin ve eşkiyanın yakalanmasına dair buyruldu

Emr-i şerîf mazmûn-ı münîfi üzere Müfettiş Paşa hazretleri Ali Paşa'nın buyuruldu[su].

Şerî'at-şi'âr Bolu ve Kastamonu kâdıları zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimleri voyvodaları ve kethüdâyeri kâ'immakâmları ve serdârân vekîlleri zîde kadruhum ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunan oldur ki hâliyâ sefer-i hümâyûna me'mûr olup sefer-i hümâyûna gitmeyüp firâr idüp henüz evlerinde ihtifâ eden askerî tâ'ifeleri ahz u kal'a-bend olunup tarafımıza arz u i'lâm ve taht-ı kazâlarınızda zuhûr eden kuttâ'u't-tarîk eşkiyâların bi-eyyi vechin kân ele götürüp huzûruma ihzar olunmak bâbında buyuruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhû mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki ol makûle sefer-i hümâyûndan firâr idüp henüz evlerinde ihtifâ eden askerî tâ'ifelerinden taht-ı kazâlarınızda vâki' evlerinde bulunanları ahz ve kal'a-bend idüp ism ü resmleriyle huzûruma arz u i'lâm eylesin ve taht-ı hükûmetlerinizde zuhûr eden hırsuz ve harâmi ve kuttâ'u't-tarîk eşkiyâların mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle bi-eyyi hâlin ele götürüp ism ü resmleri ve sûret-i sicilleriyle huzûruma ihzâr etdirmekde her biriniz takayyüd-i tâm ve sa'y ü ihtimâm idüp kendü hâlinde olan fukarâyâ gadr u te'addîden be-gâyet ihtirâz eyleyüp mûcib-i buyuruldu âmil olasız deyu buyuruldu.

Sene 1096

13b/1 Bolu mütesellimi Abdurrahman Ağa'nın ref' edilerek yerine Kenan Ağa'nın mütesellim tayin edilmesi

Sa'âdetli Ahmed Paşa hazretlerinin taraflarından livâ-i Bolu mütesellimi olan Kenan Ağa'nın mütesellimlik mektûbudur.

İzzetlü fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf ve mahfil-i münîfleri savb-ı izzet-emrine?

Dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât ithâfından sonra inhâ olunan budur ki hâlâ fermân-ı Pâdişâhîyle mutasarrıf olduğumuz Bolu Sancağı mütesellimi olan Abdurrahman Ağa ref' olunup yerine erbâb-ı istihkâkdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kenan Ağa zîde mecduhû mütesellim nasb u ta'yîn olunup gönderilmişdir inşâ[allahu] mevlâ ve te'âlâ vardıkda me'mûldur ki yedinde olan memhûr buyuruldu mûcebince mezbûru mütesellimliği

umûrunda kemâ yenbağî müsâ'ade-i şer' -i şerîf üzere vâki' olan cüz'î ve küllî husûslarında mu'âvenet ve müzâheretleri ile me'mûr olup tarafımıza nümâyân olan müsâ'ade-i şer' -i şerîflerinde derûnî memnûn ve mahzûz olduğu mülâhazalar olup vâki' oldukça düşen emvâllerinizle mu'âvenet-i hayrınızdan hazz olunur bâkî hemvâre izzet der-seccâde-i şerî'at müstahkem bâd.

Vasala ileynâ fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâde'l-âhire sene [10]96

13b/2 Ahmed Ağa'nın zeameti olan Bolu Kazâsına tabi Susuzkınık, Ahmedler ve Tahirler karyelerinin bâd-ı hevâyı ahz u kabza Mehmed Beyin vekil tayin edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Berât-ı Pâdişâhîyle mutasarrıf olduğumuz ze'âmetimiz karyelerinden Bolu Kazâsına tâbi' Susuzkınık ve Ahmedler ve Tahirler nâm karyelerimizde düşen bâd-ı hevâyı ahz u kabza tarafımızdan Mehmed Beğ'i vekîl nasb eylemişizdir ki tarafımıza â'id olanı ahz u kabz eyleye âhardan kimesne mâni' olmaya.

Tahrîren fi şehri Rebî'ü'l-evvel sene 1096

Ahmed Ağa

Zühdîzâde

13b/3 Bolu sancağı mütesellimi olan Abdurrahman Ağa'nın ref' olunup yerine Kenan Ağa'nın tayin olunması üzerine Bolu Valisi Ahmed Paşa'nın buyruldu

Bolu Sancağı Valisi Ahmed Paşa'nın buyruldu.

Vasala ileynâ 11 Cumâde'l-âhire sene [10]96.

Şerî'at-şi'âr Bolu Kazâsı'nda bi'l-fi'il nâ'ibü's-şer' olan Mevlânâ (boş) Efendi zîde fazluhû ve şerâyi'-şi'âr sancağ-ı mezbûrda vâki' olan efendiler zîde fazluhum ba'de't-tahiyyeti ve't-teslîm inhâ ve i'lâm olunan budur ki işbu bin doksan altı senesi Cumâde'l-âhire'nin on birinci gününden fermân-ı Pâdişâhîyle ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Bolu Sancağı'nın mütesellimi olan Abdurrahman Ağa ref' olunmağla erbâb-ı istihkâkdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kenan Ağa zîde mecduhû mütesellim nasb u ta'yîn olunup gönderilmişdir vusûlünde gerekdir ki târîh-i mezbûrdan bin doksan yedi senesi Cumâde'l-âhire'nin onuncu dâhil olunca ve sene-i kâmiledir vâki' olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı örfiye ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ o tarafımıza â'id ü râci' olur cüz'î ve küllî her ne ise bi't-tamâm ahz u kabz etdirüp kimesneye ta'allül ü nizâ' etdirmeyesiz hilâf-ı şer' -i şerîf ve mu'tâd-ı kadîm ve olagelmişe bir ferd mâni' ve müzâhim ve dahl u ta'arruz kılmaya deyu buyuruldu.

Fî 11 C. sene 1096

Vasala ileynâ 11 Cumâde'l-âhire sene [10]96

14a/1 Subaşı tayini

Şerî'at-meâb fazîlet-nisâb Bolu kâdîsı efendi hazretlerinin meclis-i şer'-i şerîflerine ... tahiyyât-ı sâfiyyât ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunur ki hâlâ taht-ı kazâda adâlet-şi'ârlarıyla vâki' her üç ayda bir subaşı nasb u ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağın ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhû subaşı nasb ... huzûrları kılınmışdı vusûlünde gerekdir ki eğer maktû'ât ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâyı mûmâileyh ahz u kabz etdirüp olagelmişe muhâlif kimesneye ta'allül ü inâd etdirilmeye bâkî hemîşe âlem-i fazîlet dürr-i seccâde-i şerî'at bâd.

Tahrîren fî'l-yevmi 10 C. sene 1096

Vasala ileynâ fî 14 Cumâde'l-[âhire]

14a/2 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere bedel-i sürsat için fermân

Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere bedel-i sürsat için vârid olan fermân-ı şerîf

Vasala ileynâ an-Mustafa Ağa fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Cumâde'l-âhire li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyeri ve yeniçeri serdârı ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr meymenet-ittisâlde sefer-i hümâyûnum mukarrer ve muhakkak olup sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan kapum kullarının ve sâ'ir asâkir-i İslâmın zâd u zevâdları için ziyâde zahîre tedârük lâzım ve mühimm olmağın bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere menâzile karîb olan yerlerden aynî sürsât zahîresi ihrâc ve mesâfe-i ba'îde olan yerlerden sürsât bedelleri tahsîli fermânım olmağla irsâl olunan mühürlü ve nişanlı Mevkûfât defteri sûretinde her kazâyâ ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere şa'îrin her bir kîlesi kırkar akçeye ve dakîkin kîlesi doksanar akçeye ve ağnâmın her bir re'si ikişer yüz akçeye ve revgan-ı sâdenin vukiyyesi otuzar akçeye ve aselin vukiyyesi yirmişer akçeye ve odunun arabası yetmişer akçeye ve samanın kantarında otuzar akçe hesâbı üzere livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan on yedi bin dokuz yüz doksan üç esedî guruş ile bir rub' sürsât bedeli akçelerin mu'accelen cem' ü tahsîl ve bir gün evvel dâhil-i Hazîne-i Âmire etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu

bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan tahsîli fermânım olan sürsât zahîresi bedelleri için ol mikdâr akçelerin irsâl olunan mühürlü ve nişânlu Mevkûfât defteri sûretinde kazâyâ ta'yîn ve tasrih olunduğu üzere mu'accelen cem' ü tahsîl ve bir gün evvel dâhil-i Hazîne-i Âmire etdirdüp hilâf-ı emr ü defter kimesneye ta'allül ü nizâ' etdirmeyesin ve sürsât bedeli tekâlîfine mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhillerdir cümleye ale's-seviyyee tevzî' ve edâ etdirdüp biz mu'âfiz deyu kimesneye ta'allül ü nizâ' etdirmeyesin ve sürsât bedeli için akçenin her yüz on akçesini bir aynî esedî guruş aldırup ziyâdeye ve noksâna almaya ve aldirmayasın cânib-i mîrîye gadr u zarar olmakdan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm u te'addîden be-gâyet ihtirâz eylesesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis şehri Rebî'ü'l-âhir li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-mahrûse

Kazâ-i Bolu

Şa'îr fî 40 3 050 kıyye 122 000 akçe	Dakîk fî 90 360 kıyye 32 400 akçe	Ağnâm fî 200 370 re's 7 400 akçe	Revgan-ı sâde fî 30 220 kıyye 6 600 akçe
Asel fî 20 100 kıyye 2 000 akçe	Saman fî 30 200 kantar 600 akçe	Hatab fî 70 [50] Araba 3 500 akçe	Yekûn 246 500 akçe İki yüz kırk altı bin beş [akçe] yüzdür.

14b/1 Sefer-i hümâyûn için Bolu'dan alınan buğdayın tamamlanarak gönderilmesi için ferman

Def'a iştirâ isti'câli için vârid olan fermân-ı şerîfdir ki.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyetin iş erleri ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iştirâ mübâşiri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan asâkir-i İslâm zahîreleri için Bolu cânibinden iştirâsı fermânım olan buğday bu âna dek tamâmen teslîm olunmayup ve vakt ü zamânıyla mahalline erişmeyüp te'hîr kaldığı mesmû'-ı hümâyûnum olmağla bu bâbda mes'ûl ve mu'âteb olmuşsuzdur imdi kat'â ârâm ve tevakkuf eylemeyüp kusûr kalan buğday her ne ise ale'l-acele sefînelere tahmîl ve bir gün evvel ve bir sâ'at

mukaddem Belgrad'a varup erişmek üzere İsakçı'ya irsâl ve îsâl etdirmeğe ziyâde dikkat ü ihtimâm idüp avk u te'hîrinden ve ihmâl ve müsâheleden ve iyâzen bi'llâhi te'âlâ asâkir-i İslâm zahîresi vakt ü zamânıyla mahalline erişmemekle müzâyakaya bâ'is olmakdan be-gâyet ihtirâz ve hazer eyleyesiz deyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi siz kâdî ve kethüdâyeri ve yeniçeri serdârı ve a'yân-ı vilâyetin livâ-i mezbûrdan sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan asâkir-i İslâm zahireleri için iştirâsı fermânım olan buğdayın kusûru ne mikdârı kalmış ise kalan kusûru dahi işbu emr-i şerîfim varduğu sâ'at kat'â ârâm [ve] tevakkuf etdirmeyüp sefînelere tahmîl ve vakt ü zamânıyla Belgrad'a erişmek üzere İsakçı'ya irsâl ve bir gün evvel îsâl etdirmekte ziyâde dikkat ü ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihmâl ü müsâheleden ve iyâzen bi'llâhi te'âlâ zahâir vakt ü zemânıyla erişmemekle asâkir-i İslâmın zarûret ve müzâyakasına bâ'is olmakdan be-gâyet ihtirâz idüp vech-i meşrûh üzere olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîf i ile âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn şehr-i Cumâde'l-âhire li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

14b/2 Bolu'dan alınacak sürsât bedelinin toplanmasında acele edilmesi hakkında fermân

Sürsât isti'câli için vârid olan fermân-ı şerîf

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyeri ve yeniçeri serdârı ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri ve Bolu Sancağı'nın iştirâ mübâşiri Hüseyin ve bin doksan altı senesinde Bolu Sancağı'nın sürsât bedeli tahsîline me'mûr olan (boş) zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lû m ola ki bundan akdem livâ- mezburdan iştirâsı fermânım olan otuz bin keyl hıntanın her bir kîlesi kırkar akçeye olmak üzere lâzım gelen bahâsı için on iki yük akçe olup bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Bolu Sancağı sürsâtı mâlından havâle olunup emr-i şerîfim irsâl olunmuş idi bu âna dek sürsât mübâşiri varup tahsîline mübâşeret eylemeyüp zahîre iştirâsı te'hîr kalduğu mesmû'-ı hümâyûnum olmağla imdi işbu emr-i şerîfim varduğu gibi sürsât mübâşiri varmamış ise sürsât mâlından zahîre bahâsı için havâle olunan ol mikdâr akçeyi mübâşirin tahsîl edeceği sürsât mâlına mahsûb olmak üzere re'âyânın sürsâtlarına re'âyâ takâs idüp zahîreyi bir gün evvel sefînelere tahmîl ve İsakçı[ya] irsâl ve îsâl etdirmekte ziyâde dikkat ü ihtimâm idüp

sen ki mübâşirsin zahîrenin bahâsı verilmemiştir deyu avk u te'hîr eylemeyüp irsâl ve îsâlde dikkat ü ihtimâm etdiresin deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr ve tevakkuf etdirilmeyüp işbu emr-i şerîfim varduğı gibi sürsât mübâşiri varmamış ise sürsât mâlından zahîre bahâsı için havâle olunan ol mikdâr akçeyi sürsât mübâşirinin tahsîl edeceğı sürsât mâlına mahsûb olmak üzere re'âyânın sürsâtlarına takâs idüp iştirâsı fermânım olan zahâiri bir gün evvel sefînelere tahmîl ve İsakçı'ya nakl ü irsâl ve îsâl etdirmekde ziyâde dikkat ü ihtimâm eylesin ve sen ki muğâyir-i fermân iştirânın bahâsı verilmemiştir deyu avk u te'hîrinden ve ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-sânî ve'l-ışrîn şehr-i Cumâde'l-âhire li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala fî'l-yevmi'l-hâmis min Recebi'l-mürecceb sene 1096

15a/1 Budun kal'ası muhafazasına gelmeyen Yağlıca nahiyesi mutasarrıfı Mustafa'nın tımarının alınarak, sefere katılmak şartıyla Halil'e verilmesi babında berât

Nâhiye-i Bolu der-livâ-i mezbûr

Halil an-tahvîl Mustafa der-muhâfaza-ı Budun firâr kerde

Karye-i Yağlıca tâbi'-i mezbûr

5 100 akçe

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû dîvân-ı Budun'a mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Yağlıca nâm karye ve gayridan beş bin yüz akçe timara mutasarrıf olan Mustafa me'mûr olduğı Budun Kal'ası muhafazasına gelmeyüp ve sancağı askeriyle mevcûd bulunmayıp firâr etmekle timar-ı mezbûr ol vechile mahlûl olmağın yedine bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan beş bin yüz akçe timara emr-i şerîfi olan (boş) gözlü (boş) kaşlu (boş) boylu işbu mezbûr Halil kulları için yarar ve emekdârdır deyu merkûma verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın sene sitte ve tis'în ve elf şehr-i Muharremü'l-harâmı'nın yirmi dördüncü gününde verilen tahvîlnâme mücebince sancağında sâkin olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla timar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere kal'a-i mezkûre muhafazasına gelmeyüp ve sancağı askeriyle mevcûd bulunmayıp firâr idüp terk-i hizmet eden Mustafa

tahvîlinden ibtidâsı bedelin mezkûr Halil kullarına tevcîh olunup berât-ı âlîşân ricâsına tezkire verile.

Tahrîren fî't-târîhi'l-mezbûr

Kal'a-i Budun el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 18 Recebü'l-mürecceb sene [10]96

15a/2 Halil'in Yağlıca karyesi tımarının mahsulatını toplama Seyyid Ahmed'i vekil tayin etmesi

Sa'âdetli fazîletli Bolu efendisi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'avât-ı sâfiyyât ve gurer-i teslîmât ithâfından sonra inhâ ve i'lâm olunur ki taht-ı hükûmetinizde vâki' Yağlıca nâm karye ve gayrıdan beş bin yüz akçe timara mutasarrıf olan Mustafa me'mûr olduğu Budun Kal'ası muhâfazasından firâr idüp ol vechile tımarı mahlûl olmağın hâliyâ serdâr-ı ekrem olan sa'âdetlü İbrahim Paşa hazretleri bu kullarına ihsân ve sadaka etmeğın hâlâ tasarrufumuzda olmağla işbu bin doksan altı Muharremü'l-harâmı'nın yirmi dördüncü gününden tezkiremiz olmağla tarafımızdan Seyyid Ahmed'i vekîl nasb u ta'yîn etmişizdir inşâ'allahu te'âlâ meclisiniz ile müşerref oldukdan bin doksan altı senesinin Mart mahsûlünü ve dahi sâ'ir mahsûlâtını ahz u kabz etdirüp nazar-ı şerîfiniz dirîğ buyurmayasın ve's-selâm.

Tahrîr fî 24 Muharrem sene 1096

Bende

Halil

Vasala ileynâ fî 18 Receb sene [10]96

15b/1 Müfettiş Paşa Ali Paşa'nın Akkaş nam şakinin yakalanması için buyruldu

Ali Paşa

Müfettiş paşa hazretleri taraflarından Akkaş nâm şakî hakkında vârid olan buyuruldu ki

Şerâyi'-şi'âr Çorum ve Kengiri ve Ankara ve Amasya ve Kastamonu ve Bolu sancaklarında seccâde-nişîn-i şerî'at olunan kuzât efendiler zîde fazlhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler voyvodalar ve Beğbazarı voyvodası zîde kadrum ve sâyir a'yân ve ahâl-i vilâyetin [iş] erlerisiz inhâ olunan budur ki hâlâ kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsından Akkaş nâm şakî otuz kadar eşkiya ile İskilib tarafından gelüp Kengiri tarafına doğru revân olduğu hakikat üzere huzûruma i'lâm olduğundan gayrı ağlarımızdan Hasan

Ağa nâm ağamız dahi müsâdif olup birkaç neferin yaralayup lâkin yanında az âdem bulunmağla getiremedikleri inhâ olunmağla buyuruldu tahrîr olunup âdemlerimizden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhû mübâşeretiyile irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki şakî-i mezbûru her biriniz teccessüs idüp her kanginizin taht-ı hükûmet-şi'ârında bulunur ise bilâ-tevakkuf ata ve dona kâdir olan ahâli-i vilâyet birle üzerlerine varup ve hîn-i ahzda mukabele ederler ise demleri hederdir aslâ eli sakınmayup hemen dil ve baş el getirüp huzûrma ihzâr etmekde bir ferde tereddüd ve muhâlefet etdirmeyüp bunlardan gayrı livâ-i mezbûrda zuhûr eden kuttâ'u't-tarîk eşkıyâların be-gâyet teccessüs idüp taht-ı kazâlarınızda tüccar ve ebnâ-i sebîlden bir ferdin mâl ve canına zarar u ziyan etmekden be-gayet ihtirâz eyleyesiz şöyle ki zikr olunan Akkaş ve gayrı eşkıyânın taht-ı hükûmetinizde uğrayup adem-i takayyüdünüz sebebiyle ele gelmeyüp âhar yerlere gitdikleri istimâ' olunur ise sonra nedâmet çekmenizi muhakkak bilüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 18 B. sene 1096

Vasala ileynâ fî 25 Recebü'l-mürecceb sene [10]96

15b/2 Duranzâde Hüseyin Efendi'nin Bolu Sancağı ve nahiyeleri ile Mengen kazâsı ve tabi karyelerinde olan ze'âmetinin gelirini toplamaya Osman Kethüdâzâde Mehmed Ağa'yı vekil tayin etmesi

Duranzâde? Hüseyin Efendi'nin ze'âmeti voyvodası olan Osman Kethüdâzâde'nin voyvodalığı mektûbudur ki

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki hâlâ berât-ı Pâdişâhîyle mutasarrıf olduğumuz Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde Mengen Kazâsı'nda Nefs-i Mengen ve tevâbi'i karyeleri ile mutasarrıf olduğumuz kırk üç bin dört yüz yirmi iki akçe ze'âmetimiz karyeleri re'âyâlarımız ba'de's-selâm inhâ olunur ki işbu bin doksan altı senesi Martı ibtidâsından senesi tamâmına değın öşr ü resm-i tapu-yı zemin ve bâd-ı hevâ ve cürm-i cinayet her ne ki vâki' olur ise sene-i mezbûre mahsûb Osman Kethüdâzâde Mehmed Ağa'yı vekîl nasb u ta'yîn olunmuşdur gerekdir k üzerlerinize edâsı lâzım gelen öşr ü resm ve bâd-ı hevâ cüz'î ve küllî her ne ki vâki' olur ise mezbûr Mehmed Ağa'ya ahz u kabz etdirüp mûcib-i temessük ile âmil olasız ve's-selâm.

Tahrîren fî gurreti Cumâde'l-ûlâ li-seneti sitte ve tis'în ve elf,

Vasala ileynâ fî 22 Cumâde'l-âhire sene [10]96

15b/3 Düzcepazarı menziline bakmakla yükümlü köylerden fazla vergi alınması nedeniyle bunun men edilmesi hakkında fermân

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâilî ve'l-keâm Konrapa ve Bolu kâdîları zîde fazluhumâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı mütesellimi olan zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûra tâbi' Milan-ı Süflâ ve Tutyer nâm karyeler ahâlîsi Der-sa'âdetime arzuhâl idüp bizler Düzcepazarı menziline imdâd eylemek üzere mîrî ve temâdî-i ma'îşet ile altı yüz otuzar akçe avâriz ve altı yüz otuzar akçe bedel-i nüzul mukâbilesinde kayd olunup defter mûcebince beher hâne ol mikdar akçe avâriz ve bedel-i nüzulümüzü menzil-i mezbûra edâya râzılar iken hâliyân menzilci olanlar defter mûcebince almağa kanâ'at eylemeyüp hilâf-ı defter hâne başına kırkar guruş taleb idüp ziyâde zulm ü te'addî eylediklerin bildirüp hilâf-ı şer' ve kânûn u defter ziyâde talebiyle rencîde ve te'addî olunmamak bâbında emr-i şerîfim verilmek rica eyledikleri ecilden Hazîne-i Âmiremde mahfûz olan Mevkûfât defterlerine nazar olundukda kazâhâ-yı mezbûra tâbi' beş buçuk hânesi olan Milan-ı Süflâ ve dört buçuk ve bir rub' hânesi olan Tutyer karyeleri bin doksan beş Rebî'ü'l-âhiri'nin yirmi dördüncü günü terkiyle kazâ-i mezbûra tâbi' .... Örfli (?) ile Düzcepazarı menziline ilhâk olunduğu mastûr ve mukayyed bulunup zikr olunan karyelerden menzilci olanlar hâne başına kırkar guruş alınup re'âyâyâ ziyan [ü] te'addî ve rencîde olunmağla avârizları tahsîl olundukda avâriz ve bedel-i mu'âvenet ve vech-i ma'âşları ile hâne başına altışar yüz otuzar akçe ve bedel-i nüzul hânelerinden dahi vech-i ma'âşıyla her bir hânelerinden altışar yüz otuzar akçe ve mîrîce tahsîl olunan akçenin beher yüz on akçesinden bir esedî guruş tahsîl olagelinmekle imdi vech-i meşrûh üzere menzilci olanlara defter mûcebince edâ eylediklerinden sonra hâne başına kırkar guruş talebiyle rencîde olunmayalar deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi zikr olunan karyelerin avâriz ve bedel-i nüzulleri menzile ilhâk olunmağla avârizları için her bir hânelerinden bedel-i mu'âvenet ve vech-i ma'âşileri ile altışar yüz otuzar akçe ve bedel-i nüzulleri için dahi her bir hânelerinden altışar yüz otuzar akçe ve alınan guruş dahi her yüz on akçesinden bir esedî guruş olmak üzere hesab olunup defter mûcebince eda eylediklerinden sonra hilâf-ı defter bu menzil akçesidir sair e kıyas olunmak kırkar guruşu üzere bu hilâf-ı kânûn u defter kat'â fukarâyâ rencîde ve remîde etdirmeyüp ve fermânımdan ziyâde altmış dahi var ise şer'le gerü alıverüp şer'-i şerîf ve emr u deftere muhalif mezbûrları rencîde ve remîde husûs-ı mezbûr için emr-i âhar irsâline muhtac eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Fî'l-yevmi's-sâlis şehr-i Receb li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

16a/1 Bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Bolu'nun bedeli nüzul mâlının tahsili için vârid olan fermân

İşbu bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Bolu'nun bedeli nüzul mâlını cem' ü tahsîliyiçün vârid olan emr-i şerîf kad Vasala ileynâ an-yed-i Cafer Ağa ve Yusuf Ağa fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Hazîne-i Âmirende mahfûz olan Mevkûfât defterlerine livâ-i mezbûrda vâki kâdîlıkların üç bin yedi yüz yetmiş altı buçuk ve bir rub' nüzul hâneleri olup bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere bedel-i nüzulleri cem' ü tahsîl olunmak lâzım ve mühimm olmağın der-uhde olunup eline mühürlü ve nişanlı Mevkûfât defteri sûreti verilmeğın mücebince cem' ü tahsîl etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrda vâki kâdîlıkların ol mikdar nüzul hânelerinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden altışar yüz akçe bedel-i nüzullerine irsâl olunan mühürlü ve nişanlı Mevkûfât defteri sûreti mücebince cem' ü tahsîl etdirüp hilâf-ı emr u defter kimesneye ta'allül ü muhâlefet etdirmeyesiz bundan mâ'adâ mübâşirin cihet-i ma'îşeti için her bir hânelerinden otuzar para dahi alınup bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldirmayasızve mîri için alınan akçenin her yüz on akçesinden bir aynî esedî guruş aldırup ziyâde ve noksân aldirmayasız ammâ hîn-i tahsilde tamâm-ı itmâm idüp kesr-i defterden ve naks-ı hâneden ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden be-gâyet ihtirâz eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-aşer min şehri Zî'l-ka'deti's-şerîfe sene hamse ve tis'în ve elf.

Kaza-i Bolu	Kaza-i	Kaza-i Konrapa	Kaza-i Pavli	Kaza-i Kıbrıs
Hâne 485	Dörtdivan	Hâne 332	Hâne 862	Hâne 113
1,5 rub'	Hâne 792 rub'	2	1 rub'	1,5 rub'

Livâ-i Bolu'nun avâriz hâneleri

Cem'an

Hâne

3776,5 1 rub'

16b/1 Bolu kazâsına tabi Bakırlıçaşa karyesindeki mescidi-i şerîfin câmi'-i şerîfe tevcihi babında fermân

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în bilfi'l Bolu Kazâsı'nda nâ'ib-i şer'-i şerîf olan (boş) zîde ilmuhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki el-hâletü hâzihi Der-sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Bakırlıçaşa nâm karye kurbunda câmi'-i şerîf olmayup Müslümanlar yevm-i Cum'a ecrinden mahrûm olmalarıyla ashâb-ı hayrâtdan dârende-i fermân-ı hümâyûn el-Hâc Şaban müceddiden binâ eylediği mescid-i şerîf câmi'-i şerîf olmağa her vechile mahall ü müstahıkk olmağın merkûm Şaban kendi etyab-ı mâlından mescid-i mezbûra bir minber vaz' etmek için izn-i hümâyûnum ricâsına i'lâm eylediğün ecilden izn-i hümâyûnum erzânî kılup buyurdum ki hükm-i şerîf-i vâcibu'l-ittibâ'ımla vardıkda zikr olunan mescid-i mezbûra merkûm el-Hâc Şaban kendi mâlından bir minber bina idüp berât-ı şerîfimle hatîb nasb u ta'yîn olundukdan sonra ikamet-i salât-ı Cum'a ve îydeyn olup devam-ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet ve mülâzemet göstere ol bâbda efrâd-ı âferîdeden aslâ bir ferd dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Cumâde'l-âhire li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 30 Recebü'l-mürecceb sene [10]96

16b/2 Bolu kazâsına tâbi Bakırlıçaşa karyesindeki câmi'-i şerife Hasan Halife'nin hatîb tayin olunmasına dair berât

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultanî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân nefeze bi'l-avni'[r-rabbânî hükmü oldur ki]

Bolu Kazâsı'na tâbi' Bakırlıçaşa nâm karyede vâki el-Hâc Şaban müceddiden bina eylediği câmi'-i şerîfde hatîb olmayup lâzım ve mühimm olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn Hasan Halife bir vechile lâyıq ve mahall ve müstahıkk olmağın yevmî bir akçe vazife ile tevcih olunup berât-ı şerîfimin verilmek bâbında kâdî nâ'ibi mevlana efendi arz etmeğın vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı şerîfle hatîb olup hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfeyle mutasarrıf olup vâkıfın rûhun ve devam-

ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve müzâhim olmayup aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüp alâbet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Cumâde'l-âhire li-seneti sitte ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 30 Recebü'l-mürecceb.

17a/1 Bolu'da gedik tımarı bulunan Mehmed Cebeci'nin Süleyman Ağa'yı vekil tayin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Hâlâ berât-ı âlîşân ile mutasarrıf olduğum Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde Mahmud Ocağı'nda ve gayrıda üç bin akçe gedik tımarımın işbu bin doksan dört Martı ibtidâsından doksan beş Martı tamâmın varınca iki sene mahsûlatımız a'şar-ı şer'iyyesini ve rüsûm-ı örfiyye ve cürm-i cinayet ve tapu-yı zemin cüz'î ve küllî tarafımıza â'id mahsûlâtımızı ahz u kabz etmek için tarafımızdan fahru'l-akrân Süleyman Ağa zîde kadruhû üzerlerine edâsı lâzım gelen hakkınızı minvâl-i muharrer üzere edâ ve teslîm idesiz ve's-selâm.

Tahrîren li-seneti sitte ve tis'in ve elf.

El-hakîr Mehmed Cebeci

Kal'a-i Sultâniye askeri

Biz dahi vekâletimiz hasbî üzere Yahya Beği vekil etmişizdir ki

Vasala ileynâ fî 7 Şabanü'l-mu'azzam sene [10]96

17a/2 Hindîzâde Hasan Beşe'nin serdârlık mektubu

Hindîzâde Hasan Beşe'nin serdârlık mektûbudur. Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâmin min şehri Şabanü'l-mu'azzam li-seneti sitte ve tis'in ve elf.

Şerî'at-şî'âr Bolu kâdîsı efendi zîde fazlühû dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât ithâfından sonra inhâ-i muhibbâne olunan oldur ki

Taht-ı kazânızda yeniçeri serdârı olan yirmi dört bölüğün Hasan Yoldaş fermân-ı Pâdişâhî üzere Edirne sahrâsına gelüp isbât-ı vücud idüp edâ-yı hizmet etmeğin serdârlığı tarafımızdan ibkâ ve mukarrer kılınmağla işbu mektûb tahrîr ve irsâl kılınmışdır lede'l-vusûl mezbûru kemâ kân serdârlığı umûruna istihdâm idüp âharı dahl etdirmeyesiz ve ol cânibde yeniçeri ve acemi oğlanı topçu ve cebeci mezbûru üzerlerine serdâr bilüp sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' eylemeyüp itâ'at ve inkıyâd üzere olalar ve tavârif-i mezbûre bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların muhallelât-ı metrûkâtın merkûm ahz u kabz ve sûk-ı sultanîde fûrûht idüp hâsıl olan nükûdun müfredât defterinde mûmzâ ve mahtûm bu

cânibe irsâl etdirdesiz ve lâkin hilâf-ı şer‘ ve kanûn kimesneye rencîde etdirmeyesiz ve sen ki serdârsın taht-ı hükûmetinde il sefer yeniçeri ve topçu ve cebeci yoldaşı me’mûr oldukları sefer-i hümâyûna ve serdârlarına umumen bulunup bir ferde himaye eylemeyüp alikomayasın ve re‘âyâ zümresinden olanlara hilâf yere sâhib çıkmayup re‘âyâlıklarından olalar şöyle bileler mûcib-i mektûb ile âmil olasın.

Fî'l-yevmi'l-ışrîn min şehri Recebi'l-mürecceb sitte ve tis'în ve elf.

17a/3 Karadeniz sahillerindeki kale ve köylerin muhâfazası için emr-i şerîf

Karadeniz muhâfazasında vârid olan emr-i şerîf

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me‘âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Kavak Kal‘asında Trabzon ve Gönve ve Rize'ye varınca leb-i deryâda vâki‘ olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki‘ mîr-i mîrân ve mîr-livâ mütesellimleri ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve sâyir iş erleri zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki hâliyâ rûy-ı deryâda küffâr-ı bed-girdârın hareket-i bî-bereketleri istimâ‘ olunmağla imdi taht-ı kazânızda vâki‘ kılâ‘ ve kurâların muhâfazası lâzım ve mühimm olan mahalleri gereği gibi muhafaza-i a‘dâ-yı eyyâmdan hıfz u hirâset ile takayyüd ve hidemât-ı hümâyûnumun edâsında bezl-i makdûr ve sarf-ı nâ-mahsûr eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere amel idüp dahi taht-ı kazânızda vâki‘ sefere me’mûr olmayan askerî tâ’ifesinden il erleri ile leb-i deryâda vâki‘ kurâların muhâfazası lâzım ve mühimm olan mahalleri gereği gibi mazarrat-ı a‘dâ-yı eyyâmdan hıfz u hirâset ile takayyüd ve hidemât-ı hümâyûnumun edâsında bezl-i makdûr ve sarf-ı nâ-mahsûr eyleyesiz şöyle ki iyâzen bi'llahi te‘eâlâ o makûle muhâfızları? gelmez olan mahallin birine küffâr-ı eyyâmdan bir zarar terettüb eder ise bir vechile özr [ve] cevâbınız mesmû‘-ı hümâyûnum olmayup eşedd-i ukûbete müstahakk olmanızı mukarrer bilüp âna göre her biriniz basîret ve intibâh üzere olup sâdir olan fermân-ı şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel idüp hilâfından be-gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız.

Tahrîren fî evâhiri şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ 11 Receb sene [10]96

17b/1 Budun kal‘ası muhâfazasına gelmeyen Güzelce karyesi mutasarrıfı olan Veli'nin tımarının elinden alınarak, sefere katılmak şartıyla Hasan'a verilmesi.

Nahiye-i Bolu der-livâ-i mezbûr

Timar-ı Hasan an-tahvîl-i Veli der-muhafaza-i Kal'a-i Budun firâr kerde.

Karye-i Güzelce tâbi'-i mezbûr

5000 akçe

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû dîvân-ı Budun'a mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Güzelce nâm karye ve gayrıdan beş bin akçe timara mutasarrıf olan Veli me'mûr olduğu Budun Kal'ası muhâfazasına sancağı askeriyle gelmeyüp firâr idüp timar-ı mezbûr ol vechile mahlûl olmağla yedine bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan beş bin akçe timara emr-i şerîf olan uzun boylu elâ gözlü açık kaşlı işbu mezkûr Hasan kulları için yarar ve emekdârdır deyu merkûme verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın sene sitte ve tis'în ve elf şehir-i Saferi'l-hayr'ın on dokuzuncu gününden verilen tahvîlnâme mücebince sancağında sâkin olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla timar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere kal'a-i mezkûre muhâfazasında sancağı askeriyle mevcut bulunmayup firâr idüp terk-i hizmet eyleyen Veli tahvîlinden elinde ibtidâsı tezkiresi mezbûr Hasan kullarına tevcîh olunup berât-ı âlîşân ricâsına tezkire verildi.

Tahrîren fî't-târîhi'l-mezbûr

Be-yurd-ı Kal'a-i Budun el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 11 Recebi'l-mürecceb sene [10]96

Tıbku aslıhî el-mahsûsu'l-mahtûm

Harrerehû el-Fakîr Abdülkerîm el-Müvellâ-hilâfe

Ufiye anh

17b/2 Bolu ve Devrekene kazâlarının iltizâma verilmesi

Bolu ve Devrekene kazâlarının nezâret vekâleti mektûbudur ki

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf budur ki işbu bin doksan altı Martı ibtidâsından doksan yedi Martı'na varınca uhdemizde olan Bolu Sancağı nezâretinde olup Bolu ve Devrekene kazâlarının tarafımıza â'id ü râci' olan bennâk ve hukuk-ı rüsûmât ve âsiyâb her ne ki mîrîye â'iddir işbu sâhib-i temessük fahru'l-akrân (boş) nâm kimesneye ber-vech-i maktû' ve iltizâmen dört yüz elli guruşa verüp tamâmen dört yüz elli guruşu alup yedine işbu temessük verilmişdir zabt u rabt idüp taraf-ı âhardan kimesne mâni' olmaya fî şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Nâzır-ı livâ-i Budun

Hâliyâ

Vasala ileynâ fî 21 Şabanü'l-mu'azzam sene [10]96

17b/3 Bolu nâzırının Yağlıca nâhiyesi'nden aldığı vergilere müdahale edilmemesi için buyruldu

Yağlıca Nâhiyesi'ne mahsûs nezâret mektûbudur ki mahalline kayd

İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'avât-ı sâfiyyât ve gurur-i teslîmât-ı vâfiyyât ithâfıyla inhâ olunur ki bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere Bolu nezâret der'uhdemde olup taht-ı hükûmetinizde vâki' Yağlıca nâm kazâ tarafımızdan (boş) ve (boş) nâm kimesneler yalnız kırk gurus der'uhde olunmuşdur mîrîye â'id resm-i bennâk ve resm-i âsiyâb ve resm-i ... sene-i sâbık üzere mîrîye â'id küllî ve cüz'î mezbûrelere zabt etdirüp taraf-ı âhardan bir kimesne dahl ü rencîde etdirmeyüp mezbûrlara zabt etdirmeyesin bâkî hemîşe ilm-i fazîlet bâd.

Fî evveli şehri Cumâde'l-ûlâ li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Nâzır-ı Bolu hâliyâ

Vasala ileynâ fî 22 Şaban sene [10]96

18a/1 Cebecilerin serdârı olan Hüseyin Beşe'nin serdârlığa tekrar tayin olunması

Cebecilerin serdârı olan Hüseyin Ağa'nın serdârlık mektûbudur.

İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'avât-ı hâlisâ ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunur ki hâliyâ taht-ı hükûmet-şi'ârları olan Nefs-i Bolu ve tevâbi' ve nevâhîsinde sâkin ve mütemekkin Dergâh-ı Âlî cebecileri üzerlerine tarafımızdan serdâr olan ocak emekdârlarından beşinci bölük mütekâ'id Hüseyin Beşe'ye bu def'a yine serdârlığı tarafımızdan ke'l-evvel üzerine ibkâ ve mukarrer kılınup tavâyif-i merkûmenin zabt u rabtı mezbûre sipariş olunmağın mektûb ve emr tahrîr ve firistâde-i meclis-i şerîfleri kılınmışdır imdi şerefü'l-vusûl me'mûlumdür ki tavâyif-i merkûmu serdâr-ı mûmâileyh zabt etdirip âharı müdâhale etdirmeyesiz ve sizler ki ol cânibde sâkin [ve] mütemekkin dergâh-ı âlî cebecileri yoldaşlarısız gerekdir ki üzerlerinize şer'le üzerinize lâzım gelen umûr-ı ve mesâlihlerinizi izn-i şer'le ve ma'rifet-i serdâr-ı mûmâileyh ile gördürüp her vechile üzerlerinize serdâr bilüp muhâlefet üzere olmayasız ve sen ki serdâr-ı mûmâileyh Hüseyin Beşe size gerekdir ki yedinde ibtidâ tezkiresi olmayup kat'â cebecilikde alâkası olmayana sâhib çıkmayasın ve serhadlü olanları serhadlerine ve sefer-i hümâyûna me'mûrları bu cânibe yollayup ol câniblerde bir gün ve bir sâ'at avk u meks etdirmeyesin ve hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde zulm u te'addî ve tecavüzden ihtirâz idüp

muvâfık-ı şer‘-i şerîf olan husûs ile hareket idüp cebeci tâ’ifesinden bir ferdi ol câniblerde eğlendirmeyüp bu cânibe yollayasın vezâyif-i merkûmeden bilâ-vâris fevt olup terekesi beytü'l-mâle â'id olanların metrûkâtın izn-i şer‘le sûk-ı sultânîde fûrûht idüp ve hâsıl olan nûkûdun defter-i müfredâtıyla tarafımıza irsâl eylesin bâkî hemîşe ilm ü fazîlet-i dürr-i seccâde-i şerî‘at dâyim bâd.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Şabanü'l-mu‘azzam li-seneti sitte ve tis‘în ve elf.

Musli

Ser-cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî hâliyâ

Kad Vasala ileynâ fî 24 min Şabanü'l-mu‘azzam

18a/2 Ali'nin Bayrakdâr Ali Ağa'yı yerine vekil tayin etmesi

Vech-i temessük-i hurûf budur ki işbu sene-i mübârekde mâh-ı Cumâde'l-ûlâ'nın ibtidâsından sene tamâmına varınca Bayrakdâr Ali Ağa'yı yerimize vekîl nasb etmişizdir re‘âyâsız ki bunun güne düşen öşür resmi ve bâd-ı hevâ cüz'î ve küllî her ne olur ise edâ ve teslîm eylesiniz.

Sene 1096

Bende

Ali

Vasala ileynâ fî 4 Şevvâl sene [10]96

18a/3 Budun kal'ası muhafazasına gelmeyen Gökçesu mutasarrıfı Abdurrahman'ın tımarının elinden alınarak İsmail'e verilmesine dair tezkire

Çorak karyesinden Seyyid Abdülkadir Ağa tâbi‘-i İsmail'in tımar tezkiresi.

Nahiye-i Bolu der-livâ-i mezbûr

Karye İsmail an-tahvîl-i Abdurrahman muhâfız-ı Budun firâr kerde.

Karye-i Gökçesu tâ[bi‘-i] mezbûr

3500 akçe

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde şerefuhû dîvân-ı Budun'a mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Gökçesu Nahiye karye ve gayrıdan üç bin beş yüz akçe timara mutasarrıf olan Abdurrahman sancağı askeriyile me'mûr olduğu Budun Kal'ası muhâfazasına gelmeyüp firâr idüp timarı ol vechile mahlûl olmağın yerine bundan akdem tımarlığı arz olundukda elinde ibtidâdan üç bin akçe timara ve emekdâr olmağla bin akçe terakkî ile emr-i şerîf olan (boş) boylu ve (boş) gözlü (boş) kaşlı mezbûr İsmail kulları için yarar ve emekdâr ve mahall [ü] müstahıkdır deyu verilmek

bâbında inâyet ricâsına arz etmeğin sene sitte ve tis'în ve elf, Rebî'ü'l-âhire'nin evâhirinde verilen tahvîlnâme mücebince timarı olduğu sancağı mütesellimi olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla timar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere muhâfaza-i mezbûra gelmeyüp firâr eyleyen merkûm Abdurrahman tahvîlinden ibtidâsı ve terakkîsi bedelinden noksânıyla ber-vech-i tekmîl dört bin akçelik üzere mezbûr İsmail kullarına tevcîh olunup berât-ı şerîf-i âlîşân ricâsına tezkire verildi.

Tahrîr fî't-târîhi'l-mezbûr

Be-yurd-ı Kal'a-i Budun el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi't-tâsi' min Şevvâli'l-mükerrem sene [10]96

18b/1 Yeniçeri Serdârı Hasan hakkında fermân

Serdârlığa müte'allika fermân-ı şerîf

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm mevlana Bolu kâdîsı zîde fazlühü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden taht-ı kazânızda vâki' hâlâ yeniçeri serdârı olan yirmi dört bölükde Hasan zîde kadruhû Südde-i sa'âdetime arzuhâl sunup işbu bin doksan altı senesinde fermânım olan Edirne sahrâsında gelüp isbât-ı vücud edüp edâ-yı hizmet eylemeğin serdârlığı iftihâru'l-e'âlî ve'l-ekâbir Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan Zülfikar dâme ulüvvuhû kendüye müceddiden ibkâ ve mukarrer idüp mûmzâ ve mahtûm mektûb mücebince tavâyif-i mezbûrenin zabt u rabt ve serdârlığını sipâriş eylediğini bildürüp mezbûrun elinde olan mûmzâ ve mahtûm ağa-yı müşârunileyhin mektûbu mücebince kemâ-kân üslûb-ı sâbık üzere zabt u rabt etdirilüp âhardan müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim rica eylediği ecilden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüp dahi yedinde olan ağa-yı müşârunileyhin mektûbu mücebince zabt u rabt etdirüp serdârlığı umûruna istihdâm idüp âhardan ferdi dahl etdirmeyesin ve ol cânibde yeniçeri ve acem oğlanı ve topçu ve cebeci mezbûru üzerlerine serdâr bilüp sözünden ve re'yinden hâric vaz' eylemeyüp itâ'at ü inkıyâd üzere olalar ve tavâyif-i mezbûre bilâ-vâris fevt olanların muhallefât ve metrûkâtın merkûm ahz ile ağa-yı müşârunileyhin mektûbu mücebince bu cânibe irsâl etdirdesiz ve lâkin hilâf-ı şer' ü kanûn kimesneye rencide ve remîde etdirmeyesin ve sen ki serdârsın zîr-i hükûmetinde olan il sefer yeniçeri ve topçu ve cebeci neferâtı me'mûr oldukları sefer-i hümâyûnum ve serhadlere umumen yollayup bir ferde himaye eylemeyüp alıkomayasın ve re'âyâ zümresinde olanlara hilâf yere sâhib çıkmayup re'âyâlıklarında olalar şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâ'ili Şevvâli'l-mükerrem li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

18b/2 Bolu'nun Gökçe karyesi tımarı mutasarrıfı Halil'in me'mûr olduğu sefere gelmemesi nedeniyle tımarının başkasına verilmesi hakkında mektup

İzzetlü ve fazîletlü Bolu efendisi (boş) efendi hazretlerinin huzûrlarına dürer-i da'avât-ı sâfiyyât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyyât ithâfiyla inhâ olunur ki.

Taht-ı hükûmet-şi'ârınızda vâki' Gökçe nâm karye ve gayrıdan dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan Halil me'mûr olduğu sefere varmayup ol vechile tımarı mahlûl ve mâ-beyn olmağla tarafımızdan görülmek için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) Ağa ta'yîn olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki tımar-ı mezbûrun re'âyâları üzerlerine edâsı lâzım gelen a'sâr-ı şer'iyye ve resm-i örfiyyesin cem' ü tahsîl etdirilmesine bezl-i himmet buyurula. Bâkî hemîşe izz ü sa'âdet ve iclâl bâd.

Sene 1096

Nâzır-ı Bolu hâlâ

Vasala ileynâ fî 16 Şevvali'l-mükerrem sene [10]96

19a/1 Bolu'nun Gökçesu nâhiyesi mutasarrıfı olan Halil'in Budun Kal'ası muhâfazasına gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Receb'e verildiğine dair tezkire

Nâhiye-i Bolu der-livâ-i mezbûr

Receb an-tahvîl-i Halil muhâfız-ı Budun firâr kerde.

Gökçesu tâbi'-i m.

4999 akçe

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû ve şerefuhû dîvân-ı Budun'a mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Gökçesu nâm karye ve gayrıdan dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timara mutasarrıf olan Halil sancağı askeriyle me'mûr olduğu Budun Kal'ası muhâfazasına gelmeyüp firâr idüp tımarı ol vechile mahlûl olmağın yerine bundan akdem yararlığı arz olundukda elinde ibtidâdan beş bin akçe timara emr-i şerîfi olan orta boylu elâ gözlü açık kaşlı işbu mezkûr Receb kulları için yarar ve mahall [ü] müstahıkdır deyu verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın sen sitte ve tis'în ve elf Cemâziye'l-evvelî'nin evâ'ilinde verilen tahvîlnâme mücebince tımarı olduğu sancağı malın olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere muhâfaza-i mezbûra gelmeyüp firâr eyleyen

merkûm Halil tahvîlinden ibtidâsı bedelinden noksânıyla ber-vech-i tekmîl beş bin akçelik üzere mezkûr Receb kullarına tevcîh olunup ve berât-ı şerîf-i âlîşân ricâsına tezkire verildi.

Tahrîren fî't-târîhi'l-mezbûr

Be-yurd-ı Kal'a-i Budun el-Mahrûse

19a/2 Bolu'nun Yağlıca karyesi tımarına mutasarrıf olan Şarhoğlu Mustafa'nın sefere katılmaması nedeniyle gelirine el konulması ve bin doksan altı senesinde vücûda gelen mahsûlâtını toplamaya Ahmed Beşe'nin Bolu Nazırı tarafından vekil ta'yîn edilmesi

Yağlıca Nâhiyesi'nde vâki' mâbeyn mektûbu sûretidir deyu.

İzzetlü ve fazîletlü Bolu'ya tâbi' Yağlıca kâdîsı efendi huzûrlarına dürer-i da'avât-ı sâfiyyât-ı lâyka ithâfiyla muhlisâne inhâ olunur ki:

Hâliyâ taht-ı hükûmetinizde vâki' Yağlıca nâm karye ve gayrıdan beş bin akçe timara mutasarrıf olan Şarhoğlu Mustafa nâm sipâhî me'mûr olduğu sefer-i hümâyûn etmeyüp timar-ı mezbûr ol vechile mâbeyn olup bin doksan beş senesinde zira'at olup bin doksan altı senesinde vücûda gelen mahsûlâtı ahz u kabz için tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Beşe'yi vekîl nasb u ta'yîn olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki mezbûre zabt u rabt etdirüp âharı müdâhale etdirmeyesiz bâkî izz ü sa'âdet bâd.

Li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Nâzır-ı Bolu

Vasala ileynâ fî 24 Şevval sene [10]96

19a/3 Sürsât bedelinin henüz Dersaadete gelmemesi nedeniyle bir an önce toplanarak gönderilmesine dair fermân

Bolu Sancağı'nın nüzul mâlî Âstâne-i sa'âdet'e emîn [ve] sâlim ulaştırmak bâbında fermân

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidu bünyâdi'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidu erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ ber-vech-i arpalık Kocaili Sancağı'na mutasarrıf olan vezîrim Musli Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-ikelâm Bolu Kazâsı nâ'ibi ve İznikmid kâdîsı ve Bolu'dan Âstâne-i sa'âdetime gelince yol üzerine olan sâyir kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı mütesellimi ve Bolu ve yol üzerinde vâki' kazâların kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâyir iş erleri zîde

kadruhum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki matbah-ı âmirem ocaklığından Bolu'nun bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere nüzulü emr-i havale olunan sürsât mâllarından müctemi' olan akçeleri bu âna dek gelüp erişmemekle imdi siz ki Bolu nâ'ibi ve mütesellimi ve kethüdâyeri ve serdârisız emr-i şerîfim vusûlünde emvâl-i mezkûrdan tahsîl olunan akçelerin kîselenüp ve mühürlenüp serî'an ve âcilen Âstâne-i sa'âdetime irsâl olunmasında gereği gibi sa'y ü ihtimâm idüp ve siz ki vezîr-i müşârunileyh ve Bolu üzerine vâki' kâdîlar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâyir iş erleri emvâl-i merkûme her kanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsında iyâzen billâhi te'âlâ zarar u ziyan erişmek ihtimâli olur ise size tazmîn [etdirileceğini mukarrer] bilüp âna göre [hareket idüp ber-vech-i müsâ'ade] emn [ü] selâmet birle birbirinize irsâlde ve hıfz u hirâsetde ve Âstâne-i sa'âdetime serî'an îsâli husûsunda [sa'y-i] nâ-mahsûr eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hük-m-i şerîfimle kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İsmail zîde kadruhû vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince emvâl-i mezkûreden tahsîl olunan akçelerin mühürlenüp ve kîselenüp serî'an ve âcilen irsâlinde ve emn [ü] selâmet birle birbirinize ve Âstâne-i sa'âdetime îsâli husûsunda ve hıfz u hirâseti emrinde sa'y-ı nâ-mahsûr eylesiz iyâzen billahi te'âlâ kanginizin taht-ı hükûmetinde zarar u ziyan erişmek ihtimâli olur ise zâmin olmanızı mukarrer bilüp âna göre basîret üzere olup mazmûn-ı emr-i şerîfimle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Şevvâli'l-mükerrem li-seneti sitte ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 17 Şevval sene [10]96

19b/1 Bolu'nun Sazak nahiyesi Kınık karyesi mutasarrıfı olan Mehmed Sipâhî'nin me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gitmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Süleyman Ağa'ya verilmesi

Mâbeyn mektûbu sûretidir.

İzzetlü ve fazîletlü Bolu Efendisi (boş) Efendi hazretlerinin izz-i huzûrlarına dürer-i da'avât-ı lâyıkâ ithâfıyla muhlisâne inhâ olunur ki

Hâlâ taht-ı hükûmetizde vâki' Sazak Nâhiyesi'nde Kınık nâm karye ve gayrıdan beş bin akçe timara mutasarrıf olan Mehmed Sipâhî me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna varmayup ol vechile timar-ı mezbûr mahlûl ve mahsûlü mâbeyn olmağın tarafımızdan varaka tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleyman Ağa ta'yîn ve irsâl kılınmıştır vusûlünde gerekdir ki timar-ı mezbûr re'âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen a'şâr-ı

şer'iyeye ve bâd-ı hevâsını mûmâileyhe zabt u rabt ve cem' ü tahsîl etdirilmesine bezl-i himmet buyurula bâkî seccâde-i şerî'at dâ'im bâd.

Sene 1096

Mustafa Ağa nâzır-ı Bolu hâliyâ

Vasala ileynâ fî 10 Zî'l-ka'de li-seneti [10]96

19b/2 Bolu'nun Eylemen karyesi mutasarrıfı olan Halil'in me'mur olduğu sefer-i hümâyûna gitmemesi nedeniyle elinden alınarak Mehmed Ağa'ya vekâleten verilmesi

Mâbeyn mektûbudur.

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Bolu Efendisi (boş) Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürr-i da'avât-ı sâfiyyâ lâyık ithâfiyla muhlisâne inhâ olunur ki hâliyâ taht-ı hükûmetinizde vâki' Eylemen(?) nâm karye ve gayrıdan bin yedi yüz akçe timara mutasarrıf olan Halil nâm sipâhî me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gitmeyüp timar-ı mezbûr ol vechile mâbeyn olmağın tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa vekîl nasb u ta'yîn olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki mezbûra zabt u rabt etdirüp karye-i mezbûre re'âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen a'sâr-ı şer'iyyesin ve rüsûm-ı örfiyyesin mûmâileyhe zabt u rabt etdirilmesine bezl-i himmet buyurula bâkî seccâde-i şerî'at dâ'im bâd.

Sene 1096

Mustafa Nâzır-ı Bolu Hâliyâ

Vasala ileynâ fî 11 Zî'l-ka'de li-seneti [10]96

19b/3 Beğpazarı ve tabi yerlerin muharriri olan Mehmed Halife'ye tahrîri tamamlayıp Dersaadete gelinceye kadar yardımcı olunması ve korunması hakkında fermân

Beğpazarı muharriri olan Mehmed Efendi'nin kazâdan kazâyâ kulağuz ve sekbân emridir ki:

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelâm Beğpazarı kâdîsı ve Beğpazarı'nda Âstâne-i sa'âdetime gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazlulum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Beğpazarı voyvodası ve kethüdâyeri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâliyâ Beğpazarı ve tevâbi'i muharriri olan Mehmed Halife zîde kadruhû me'mûr olduğu tahrîr itmâm oluncaya değin Beğpazarı'ndan Âstâne'ye gelince her kangî tarafa

gider ise siz ki yol üzerinde vâki' olan kâdîlar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetsiz yanına mu'temedun aleyh âdemler koşup mahûf ve muhâtaralu olan mahallerde gereği gibi hıfz u hirâset ederek emin ve sâlim birbirlerinize ulaştırıp zarar u gezend erişdirmekden ihtirâz eyleyesiz deyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim muharrir-i mûmâileyhe vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi muharrir-i mezbûr me'mûr olduğu tahrîr itmâm olunca her ne tarafa giderse yanına mu'temedun aleyh âdemler koşup gereği gibi hıfz u hirâset ederek Âstâne-i sa'âdetime gelince birbirinize emin ve sâlim ulaştırıp iyâzen billâhi te'âlâ muharrire bir zarar isâbet eder ise cümleiniz mu'âteb olmanızı mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsınız.

20a/1 Bolu'nun Kirazviran dîvânı Gökpınar karyesi mutasarrıfı olan İbrahimin me'mur olduğu sefer-i hümayûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak başkasına verilmesi

Mâbeyn mektûbudur ki tahrîr olundu.

İzzetlü ve fazîletlü Bolu Efendisi (boş) Efendi hazretlerinin huzûrlarına dürer-i da'avât-ı lâyıkâ ithâfıyla muhlisâne inhâ olunur ki:

Hâlâ taht-ı hükûmetinizde Kıravviran[Kozviran]? Dîvân-ı Gökpınar nâm karye ve gayrıdan yedi bin akçe timara mutasarrıf olan İbrahim nâm kimesne sipâhî me'mûr olduğu sefer-i hümayûnuna varmayup ol vechile timar-ı mezbûr mâbeyn olmağın tarafımızdan varaka tahrîr olup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) Ağa ta'yîn ve irsâl kılınmıştır vusûlünde gerekdir ki timar-ı mezbûr re'âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen a'sâr-ı şer'iyeye ve rüsûm-ı örfiyenin mûmâileyh zabt u rabt ve cem' [ü] tahsîl etdirilmesine bezl-i himmet buyurula bâkî dürr-i seccâde-i şerîf dâ'im bâd.

Sene 1096

20a/2 Acem tüccârlarının beytü'l-mâllerine ta'arruz olunmamak babında vârid olan hattı-ı hümayûn

Acem tüccârlarının beytü'l-mâllerine ta'arruz olunmamak bâbında vârid olan berât-ı şerîf ve fermân-ı cihân-mutâ'dır ki:

Mûcebince amel oluna

Sûret-i Hatt-ı Şerîf-i Âlîşân

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultanî [tuğrâ-yı] garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî [hükmü oldur ki]

Acem Şâhı'nın Âstâne-i sa'âdetime gelen elçisi Südde-i sa'âdetime arz idüp mahmiye-i İstanbul'da olan Acem tüccârının fevt olanlarının muhallelâtına beytü'l-mâl emîni olanlar müdâhale etdirilmemek ve mahrûse-i Bursa'da olan Acem tüccârından yave nâmıyla bir nesne talep olunmamak için inâyet-i aliyye-i Pâdişâhânem ricâ eyledikde Acem Şâhı'nın kendi metâ'ıyla ticâret edenlerden gayrı ticâret ve müsâferet üzere Memâlîk-i Mahrûseme gelüp giden a'câm tâ'ifesinden fevt olanların muhallelâtlarına beytü'l-mâl emîni olanları dahl etdirilmeyüp şâh tarafından o makûlelerin muhallelâtını kabza me'mûr olanlara ve vekîllerine kabz etdirilüp mâ'adâ birkaç sene Memâlîk-i Mahrûsemde sâkin olup alâkası olup ticâret üzere iken fevt olan Acem tâ'ifesinin beytü'l-mâllerini beytü'l-mâl emîni olanlar tarafından kabz olunup mahrûse-i Bursa'da olan Acem bâzârgânlarından mutlaka yave cizyesi nâmıyla bir nesne talep olunmamağın mâliye tarafından evâmîr-i aliyyem verilmekle bu fermân-ı kazâ-cûyânem te'kîd ve tehdîd için ol evâmîr-i aliyyem mûcebince amel olunmak bâbında işbu nişân-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn [ve] meymenet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm Acem tüccârının vefât edenlerin beytü'l-mâlları husûsu ve yave cizyesi olmamasın bâlâda zikr olunduğu üzere amel olunup ol bâbda efrâd-ı âferîden [aslâ]bir ferd kâ'inen men kân mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti tis'a ve hamsîn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse

Mutâbık li-aslihî'l-münîf

Harrerehû el-fakîru ileyh te'âlâ

Mustafa el-Kâdî bi-askeri Rumeli

Gufire leh

20b/1 Acem tüccârlarının beytü'l-mâllerine ta'arruz olunmamak babında vârid olan fermân

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ ve lâti'l-muvahhidîn me'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vârisu ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ (boş) kâdîsı zîde fazluhû ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelem Memâlîk-i Mahrûsemde a'câm tâ'ifesi mürûr u ubûr eden yerlerin kâdîları zîde fazlulum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodaları zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Acem tüccârı tâ'ifesi Dergâh-ı mu'allâa arzuhâl idüp Acem tâ'ifesinden olup Memâlîk-i Mahrûsemde ticâret üzere iken mürd olanların metrûkâtlarına beytü'l-mâl emînleri tarafından müdahale

olunmamak için hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile mu'anven dîvân-ı hümâyûnum tarafından yedlerinde olan berât-ı âlîşânım mücebince bu âna değin dahl u ta'arruz olunmuş değil kine bundan akdem Tokad'da mürd olan Karabet nâm acem zimmînin metrûkâtı Tokad voyvodası ahz u kabz idüp gadr olunduğun bildirüp men' ü def' ve gerü redd etdirilmek bâbında inâyet ricâ eyledikleri ecilden Hazîne-i Âmirende mahfûz olan Başmuhâsebe defterlerine nazar oldukda medîne-i Tokad'da vâki' beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa Tokad voyvodalarının iltizâmına dah olup lâkin Acem tâ'ifesinin vâki' olan beytü'l-mâllerinin şürût ve kuyûdu bulunmamağla tâ'ife-i mezbûrun hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla mu'anven bin elli dokuz senesi târîhiyle müverrah dîvân-ı hümâyûnum tarafından yedlerine verilen nişân-ı hümâyûnunum mazmûnuyla Memâlîk-i Mahrûseme ticâret ile gelüp iskân idüp alâkası olup mürd olan Acem tâ'ifesinin beytü'l-mâlli beytü'l-mâl emîni olanlar ahz u kabz idüp ancak ticâret ve müsâferet üzere Memâlîk-i Mahrûseme gelüp giden Acem tâ'ifesinden mürd olanların metrûkâtların kabza me'mûr olanlar ve vekîlleri ahz u kabz eyleyüp beytü'l-mâl emînlerine müdâhale ve ta'arruz etdirilmeye ve ancak Mahrûse-i Burusa'da olan Acem bâzârgânlarından yave cizyesi nâmıyla ve nesne talep olunmaya deyu ellerinde olan nişân-ı hümâyûnumda tasrîh olunduğu ve hâl mesfûrların müteşekkîleri Tokad voyvodasından olduğun bi'l-fi'il vezâretiyle başdefterdârım olan düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem Mehmed Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû i'lâmıyla mâliye tarafından emr-i şerîfim verilmekle mücebince dîvân-ı hümâyûnum tarafından dahi hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mâliye tarafından verilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bayram Çavuş zîde kadruhu hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi mâliye tarafından verilen emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile âmil olup hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin min ba'd şer'-i şerîfe ve mâliye tarafından verilen emr-i şerîfime muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Saferi'l-hayr li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 22 Zî'l-ka'deti's-şerîfe sene [10]96

21a/1 Anadolu'da eşkıyâ müfettişi olan Ali Paşa'nın Gerede'deki kuttâ'u't-tarîk eşkiyâların yakalanmasına dair buyruldu

Hâlâ Anadolu'da eşkıyâ müfettişi olan Ali Paşa hazretleri tarafından mahalline buyuruldu ki

An-yed-i (boş) Ağa ve Mahmud Bölükbaşı fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Zi'l-ka'deti's-şerîfe sene 1096.

Şerâyi'-şi'âr Bolu ve Kastamonu ve Kengiri ve Amasya ve evliye-i mezbûrûnun sancaklarında olan kuzât efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri kâ'immakâmları ve serdârân vekîlleri zîde kadruhum ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz inhâ olunan budur ki hâliyâ Gerede Kazâsı'nda kuttâ'u't-tarîk eşkıyâlarından bir mikdâr eşkıyâ baş Bölükbaşımızı katl idüp eşkıyâ-i mezbûrlardan bir kaçı defter olunup mastûru'l-esâmî olanların ahzı için buyuruldu tahrîr olunup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhû mübâşeretiyle gönderilmiştir vusûlünde gerekdir ki baş Bölükbaşımızı katl eden kuttâ'u't-tarîk eşkıyâlarından olup defterde ale'l-esâmî terkîm olunan eşkıyâlar her kanginizin taht-ı hükûmetinizde istimâ' olunur ise bi-eyyi vechin kân ele getirüp muhkem kayd-bend ile huzûruma ihzar etdirmekte bu vechile müsâheleye cev âz göstermeyüp mûcib-i buyuruldu âmil olasız buyuruldu.

Fi 29 Şevval sene 1096

21a/2 Anadolu'daki kuttâ'u't-tarîk eşkiyası hakkında vârid olan fermân

Şerâyi'-şi'âr Tokat'dan Hendek'e varınca Bağdad yolu üzerinde icrâ-yı ahkâm-i şerî'at-ı garrâ eden kâdî efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri kâ'immakâmları ve serdârân vekîlleri zîde kadruhum ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz inhâ olunan oldur ki bundan akdem taht-ı kazâlarımızın gereği gibi hıfz [u] hirâsetleri için mü'ekmeden buyuruldu irsâl olunmuşken adem-i takayyüdünüz sebebiyle hâlâ taht-ı kazâlarımızda kuttâ'u't-tarîk eşkıyâsı gezüp tüccâr ve ebnâ-i sebîlin yollarına inüp mâl ve eşyâların gâret ve yağma eyledikleri arz u i'lâm olunmağla buyuruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhu bayrağıyla ta'yîn ve irsâl olunmuşdur gerekdir ki mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle sicill-i mahfûza kayd ve ahâlî-i vilâyete muhkem tenbîh ve tekdid etdirüp taht-ı kazâlarımızda yollarda ve bellerde kuttâ'u't-tarîk eşkıyâsı ve kapusuz karye be-karye gezer levendat tâ'ifesi zuhûr unda bilâ-tevakkuf ata ve dona kâdir ve tüfenk-endâzlıkda bahâdir olan ahâlî-i vilâyet ile üzerlerine varup bi-eyyi vechin kân ahz ve ele getirüp ism ve resmleri ve sûret-i sicilleriyle huzûruma irsâl ve ihzar etdirmekte takayyüd-i tâm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-kelem idüp ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz ve hîn-i mu'âhazede mukâbele edenin demi hederdir tarafımızdan ve taraf-ı âhardan su'âl olunmaz hemen ele getürmeğe takayyüd idüp taht-ı kazâlarımızda bir ferдин mâl ve cânına zarar u gezend ermek ihtimâli olur ise bir vechile cevâba kâdir olmayup ba'de't-tazmîn eşedd-i

itâb ve ikâba mazhar olmanız muhakkak bilüp bilmedik ve işitmedik deyu öZR [ü] bahâne eylemeyesiz ve bu bahâne ile celb-i mâldan ve kendü hâlinde olana gadr u te‘addîden hazer idüp mucib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

26 min Şevval li-seneti 1096.

21b/1 Eski Bolu Nâzırı İbrahim Ağa zamanında alacağı olan Yeniçeri efendisi Mustafa Efendi'nin borcunun ödenmesine dair fermân

Merkûm nâzır İbrahim Ağa'nın tezkiresinden yeniçeri efendisi Mustafa Efendi'nin taleb eylediği ve dört bin guruşun nakil hüccet-i şer‘iyye mücebince vârid olan emr-i şerîfdir ki

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în bi'l-fi'il Bolu Kazâsı'nda nâ'ibü'ş-şer‘ olan Mevlânâ (boş) zîde ilmuhû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı mütesellimi olan (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Dîvân-ı hümâyûnum kâtiblerinden olup bi'l-fi'il Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri kâtibî olan iftihâru erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem muhtâr-ı ashâbı't-tahrîr ve't-rakam Mustafa dâme mecduhû Dergâh-ı mu'allâma arzuhâl sunup sâbıkâ Bolu nâzırı olup kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İbrahim nâm kimesne zimmetinde memhûr deyn temessükü mücebince ve dört bin elli guruş hakkı olup almadan mezbûr fevt olmağla muhallefâtın kabz eden vârislerinden şer‘le taleb eyledikde vermekde ta'allül ü nakl-i şehâde-i şer‘iyyesi olduğun ve tarafından âdemi Şamlı Muhammed nâm kimesneyi vekîl nasb eyledüğün bildirüp aliverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın şer‘le görülüp sâbit olan hakkı emlâk ve erzâkından tahsîl etdirilmek emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâb da sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi ihzar-ı husamâ kılup mukaddemâ bir def‘a şer‘le görülüp fazl olunmayup on beş sene devr eyleyen da'vâsın tamâm-ı hakk üzere mukayyed ve nakl-i şehâde-i şer‘iyyesine nazar idüp göresin arz olduğun üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer‘-i kavîmle amel idüp dahi şer‘le sâbit olan hakkın muhallefâtın kabz eden vârislerinden emlâk ve erzâkından hükm idüp bî-kusûr vekîl-i mezbûr aliverüp ta'allül ü inâd etdirmeyesin min ba'd şer‘-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyüp husûs-ı mezbûr için bir dahi emr-i şerîfim varmalu eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâhiri şehri Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti sitte ve tis‘în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 18 min Zî'l-ka'deti'ş-şerîfe sene [10]96

21b/2 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere sürsât bedeli mâllarının toplanması için vârid olan fermân

Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere bedel-i sürsât bedeli mâllarının cem' ü tahsîli [içün] vârid olan fermân-ı şerîfdir ki Vasala an yed-i fahru'l-akrân Abdullah Ağa fî'l-yevmi'l-hâmis min Zî'l-hiccetî's-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinu'l-fezâ'il ve'l-keîâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde kadruhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ' allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda küffâr-ı dûzeh-karâr üzerine sefer-i hümâyûnum mukarrer ve muhakkak olup sefere me'mûr olan altı bölük halkı ve Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve sâ'ir kapum kullarının zâd u zevâdeleri içün vilâyet-i Rumeli ve Anadolu'da vâki' eyalet ve sancaklarından bütün sürsât zahîresi fermânım olmağla mesâfe-i ba'îd olup nakli müte'assir olan mahallerden bedelleri tahsîli re'âyâyâ evlâ ve enfa' olmağla bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere mübâşirin yedine verilen mühürlü ve nişanlı [Mevkûfât defterinde] her kazâyâ ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere şa'îrin her bir kîlesinin kırkar akçeye ve dakîkin kîlesi doksanar akçeye ve koyunun her bir re'si ikişer yüz akçeye ve revgan-ı sâde vukiyyesi otuzar akçeye ve aselin vukiyyesi yirmişer akçeye ve odunun arabası yetmişer akçe ve samanın kantarı otuzar akçeye olmak üzere livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan tahsîli fermânım olan on yedi bin dokuz yüz doksan üç esedî guruş ve rub' bedel-i sürsâtları mu'accelen cem' ü tahsîl ve dâhil-i Hazîne-i Âmirem etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bub bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr ü tevakkuf eylemeyüp târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere mübâşir-i mezbûrun yedine verilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defterinde her kazâyâ ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan tahsîli fermânım olan sürsât bedellerin mu'accelen cem' ü tahsîl ve teslîm-i hazîne etdirmekte her biriniz ihtimâm idüp avk u te'hîrden ihtirâz eyleyesiz ve zikr olunan sürsât bedeli tekâlfine mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhillerdir cümleye ale's-seviyye tevzî' ve edâ etdirüp biz mu'âfız deyu kimesneye ta'allül ü muhâlefet etdirmeyesin ve hîn-i tahsilde alınan akçenin her yüz on akçesinden bir aynî esedî guruş aldırup ziyâde ve noksân aldirmayasın ve cânib-i mîrîye gadr u zarar olmakdan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden ihtirâz eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin [min] şehri Zî'l-ka'detî's-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Kazâ-i Bolu

Şa'ır fî 40 3050 kıyye 122 000 akçe	Dakîk fî 90 360 kıyye 32 400 akçe	Ağnâm fî 200 370 re's 74 000 akçe	Revgan-ı sâde fî 30 220 kıyye 6 600 akçe
Asel fi 20 100 kıyye 2 000 akçe	Saman fî 30 300 kantar 6 000 akçe*	Hatab fî 30 50 araba 3 500 akçe	Cem'an yekûn 246 500 akçe Yalnız iki yük kırk altı bin beş yüz akçedir

22a/1 Bolu'da Şemsi Paşa Câmi'-i şerîfine Mustafa Halife'nin imam-ı sâni olarak tayin olunmasına dair berât

Merhûm Şemsi Paşa Câmi'-i Şerîfi'ne müceddiden imâm-ı sâni olan Mustafa Halife'nin berâtıdır ki

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî hükmü oldur ki

Bolu'da vâki' merhûm Şemsi Paşa[nın] binâ eylediği câmi'-i şerîfinde müceddiden bir imâm-ı sâni lâzım ve mühim olmağın zevâyid-i vakıfdan yevmî bir akçe vazîfe ile erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn Mustafa Halife her vechile lâyıık ve mahal ve müstahak olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında kâdîsı nâ'ibi Mevlânâ Ahmed arz etmeğın vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdüm ve buyurdum ki varup imâm olup hidmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkda yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan aslâ bir ferd mâni' ve müzâhim olmayup dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kıılalar.

Tahrîren fî evâhîri şehri Rebî'ü'l-âhir li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 6 Zî'l-hiceti's-şerîfe sene [10]96.

22b/1 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu Sancağından alınacak sürsât bedeli malları hakkında fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere sancakların bedel-i sürsâtı cem'ine me'mûr olan (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlâ sefer-i hümâyûnum için Bolu cânibinden iştirâsı fermânım olan zahîre bahâ ve navl-ı sefâyin için bin doksan yedi senesi Bolu sürsâtı mâlından yirmi yük elli dokuz bin seksen iki akçe ta'yîn ve havâle olunmağla meblağ-ı mezbûru emr-i şerîfim varduğı gibi tedârük ve iştirâ mübâşirine bi't-tamâm teslîm ve temessük alup işbu hükm-i şerîfimin zahrına hüccet etdirüp hıfz eyleyesiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi meblağ-ı mezbûru emr-i şerîfim varduğı gibi tedârük ve iştirâ bahâsı ve navl-i sefîne için iştirâ mübâşirine bi't-tamâm edâ ve teslîm idüp ve temessük alup işbu hükm-i şerîfimin zahrına hüccet etdirüp hıfz eyleyesin ki hîn-i muhâsebede deynine mahsûb kılına ve meblağ-ı mezbûrun havâlesi için emr-i şerîfim verilüp zâyi' olmağla tedârük emr-i şerîfim tekrâr emr-i şerîfim verilmişdir mükerrerden hazer oluna şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî't-tasî' [min] şehri Zî'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 8 Zî'l-hiceti's-şerîfe sene [10]96

22b/2 Bin doksan yedi senesinde yapılacak olan sefer-i hümâyûn için zahîre tedârîki hakkında fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde kadruhüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ bin doksan yedi senesinde vâki' evvel-i bahâr huçeste-i âsârda sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan asâkir-i İslâm için zahîre tedârüki lâzım ve mühim olmağla imdi Ereğli İskelesi'ne nakli ile şa'îrin her bir İstanbulî kîlesi otuzar akçeye ve hintanın kîlesi kırkar akçeye ve dakikin kîlesi ellışer akçeye olmak üzere irsâl olunan nakd akçe ile mübâşirin yedine verilen mevkûfât defteri sûreti mücebince livâ-i mezbûrda vâki' Nefs-i Bolu Kazâsı'ndan on bin kîle şa'îr ve bin üç yüz otuz üç buçuk kîle dakik ve bin üç yüz otuz üç buçuk kîle hinta ve Mudurnu Kazâsı'ndan sekiz bin sekiz yüz kîle şa'îr ve bin kîle dakik ve bin kîle hinta ve Mengen Kazâsı'ndan bin beş yüz yirmi kîle şa'îr ve iki yüz kîle dakik ve iki yüz kîle hinta [eksik]

22b/3 Karacasu karyesi civarında Ilıca mevziinde Musa Paşa'nın yaptırdığı câmi'-i şerifin müezzinliği için Molla Mustafa oğlu Mehmed'in arzuhali

Bu âcizîleri bir sâ'at mesâfe Karacasu karyesinden ve talebe-i ulûmdan olup karyemiz civârında Ilıca nâm mevzi'de vâki' merhûm ve mağfûr Musa Paşa hazretlerinin binâ eyledikleri câmi'-i şerîfde yevmî iki akçe vazîfe ile mü'ezzin olan Receb nâm kimesne fevt yeri hâlî olmağla merhamet-vâye-i rahîmânelerinden mercûdur ki merhûm Receb'in mahlûlünden mü'ezzinlik hizmet-i celîleyi bu kullarına tevcih buyurulmasına dâ'ir hazret-i mutasarrıfîlerinden bir kıt'a mazbatası husûsu için arzuhâle cesâret kılındı.

Karacasu karyesinden merhûm Şatur

Molla Mustafa oğlu Mehmed

23a/1 Bolu'dan alınacak zahîre hakkında fermân

Cem'an kırk iki bin sekiz yüz kîle şa'îr ve beş bin üç yüz yetmiş üç buçuk kîle dakik ve beş bin üç yüz yetmiş üç buçuk [kile] hinta zahâiri mu'accelen iştirâ ve tedârük ve bir gün evvel iskele-i mezbûreye nakl ve kabzına me'mûr olana teslîm ve temessük aldırup Mevkûfât defterlerine kayd olunup ihtimâm ve hizmet eylemekde her biriniz ziyâde ihtimâm eyleyesiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr ve tevakkuf eylemeyüp irsâl olunan nakd akçe ile taht-i kazânımdan iştirâsı fermânım olan zahâiri mübâşirin eline verilen mühürlü ve imzâlu Mevkûfât defteri sûretinde her bir kazâyâ ta'yîn ve tasrih olunduğu üzere mu'accelen iştirâ ve tedârük ve bir gün evvel iskele-i mezbûreye nakl u kabzına me'mûr olana teslîm idüp ve temessük alup mevkûfât defterlerine kayd u itmâm-ı hizmet eylemekde her biriniz ziyâde ihtimâm [idüp] ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz el-hâsıl zahîre husûsu asâkir-i İslâma ziyâde ehemmi-i umûrundan olmağla şöyle ki fermânım üzere bir gün evvel iştirâ ve tedârük ve mahalline nakl olunmaya bir vechile öZR ü cevâbınız mesmû'-ı hümayûnum olmayup ziyâde mu'âteb olmanızı mukarrer bilesiz ve sen ki iştirâ mübâşirisiz iştirâ eylediğin zahâirin hesâb-ı merkûm üzere akçelerin re'âyâyâ bi't-tamâm verüp ve hüccet etdiresin ki hîn-i muhâsebede zimmetine mahsûb olunur şöyle ki bu akçeleri ketm ve re'âyâ fukarâsına te'addî ve tecâvüz eylediğin istimâ' olunur ise sen dahi mes'ûl ve mu'âteb olursın bilmiş olasın ve zikr olunan iştirâyâ mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhil olmağla cümleye ale's-seviyye tevzî' ve edâ etdirüp biz mu'âfiz deyu kimesneye inâd u muhâlefet etdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' [min] şehri Zî'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

23a/2 Bolu'da Ilıca mevziinde Musa Paşa'nın bina eylediği câmi'-i şerîfi'ne Receb Halife'nin mü'ezzinlik berâtı

Ilıca Câmi'-i Şerîfi'nin mü'ezzinlik berâtıdır Receb Halife'nin.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî [ve] tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki

Bolu Kazâsı'na tâbi' Ilıca mevzi'de vâki' merhûm Musa Paşa'[nın] binâ eylediği câmi'-i şerîfde yevmî iki akçe vazîfe ile mü'ezzin olan Osman fevt olup yeri mahlûl olmağın yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Receb Halife her vechile lâyük ve mahal ve müstahak olmağın tevcîh olunup berât-ı hümâyûn verilmek bâbında kâdîsı nâ'ibi Mevlânâ Ahmed arz etmeğın mahlûl ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varup mezbûr müteveffâ yerine mü'ezzin olup hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî iki akçe ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet göstere şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Ramazani'l-mübârek li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

Vasala ileynâ fî 15 Zî'l-hiceti'ş-şerîfe sene [10]96

23a/3 Bolu'da Ericek karyesinde Kervansaray mezra'ası mutasarrıflığına Kemal Halife'nin tayin olunmasına dair berât

Ericek'den Kemal Halife'nin mezra'a berâtıdır.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî [ve] tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki

Bolu Kazâsı'nda Ericek nâm karyede vâki' câmi'-i şerîfde mü'ezzin olup karye-i mezbûrede Kervansaray mezra'asına mutasarrıf olan Mehmed fevt olup yeri mahlûl olmağın yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Kemaleddin nâm kimesne bi'l-fi'il mutasarrıf olup ve lâkin yedinde olan berât-ı şerîfi zâyi' olup âhardan Mehmed dâhil bî-vech dahl u ta'arruz etmekle def' olunup mezra'a-i mezbûr Kemal'de ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında inâyet taleb etmeğın diğeri Mehmed'e kâdîsı arzı ile tevcîh olunmamış ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varup yevmî nîm akçe vazîfe ile mutasarrıf [olup] vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet göstere şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-evvel [li-]sene sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

23b/1 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak cizye ve harac için ferman

Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Bolu'nun yave keferesinin yave cizyesi fermânıdır ki Vasala ileynâ an-yed-i (boş) Ağa def'a'l-kayd fî'l-yevmi'l-işîn min Zî'l-hiccetî'l-şerîfe

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Memâlîk-i Mahrûsemde vâki' perâkende Ermeni ve Anadolu Rumu ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının maktû'ları ve yave keferenin yave cizyeleri cem' ine me'mûr olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [ ] zîde mecduhû Der-sa'âdetime mühürlü tezkire gönderüp livâ-i mezbûrda vâki' ve âhar diyârdan gelüp kâr ü kesb üzere olan perâkende Ermeni ve Anadolu Rumu ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen maktû'ları ve yave keferelerin yave cizyeleri ve kıbtiyân-ı Anadolu ve Ekrâd ve Karamağçurlu ve ma'rifetlü tâ'ifesinin bedel-i avârizları şart-i iltizâmına dahl olmağın hâlâ bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsîli lâzım ve mühim olmağın tarafından (boş) zîde kadruhûya der'uhde idüp zamânı hulûl eyledikde vech-i meşrûh üzere cem' ü tahsîl etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâsına i'lâm eylemeğın imdi kadîmden olugeldüğü üzere tahsîl etdirilmek emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrda sâkin ve etrâf ve eknâfdan kâr ü kesb üzere kâr ü kesb için gelüp ve bir diyârdan âhar diyâra mürûr u ubûr eden perâkende Ermeni ve Anadolu Rumu ve Kayseriyeli ve Vanlı ve Çulhalı ve Bitlis ve Arabkir ve Nusaybinli? ve Kefeli ve vilâyet-i Leh ve Macar ve Nemçe ve Eflak ve Boğdan taraflarından ticâret ve kâr ü kesb için gelen Ermeni tâ'ifesinin ve Anadolu Rumu ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının ve Karamanlı ve Adana ve Ercişli ve Sivas ve Kayseriye'de kırk altı nefer Ermeniden mâ'adâsından cihet-i ma'îşet ve alâmiyyesiyle cümle dörder gurus-ı tâm maktû'ları târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzere cem' ü tahsîl etdirilüp min ba'd eğer evkâf-ı selâtîn ve vüzerâ-yı izâm ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve saiy emlâk zâbitleri toprağımızdadır deyu veyahud yerinde sâkinlerdir deyu bir vechile müdâhale eylemeyeler ve etdirilmeye ve livâ-i mezbûrda ve kasabât ve kurâsında mütevattın ve gayr-ı mütevattındır ticâret ve kâr ü kesb için gelen yave kefereler eğer Rum ve Arnavud ve Sırp ve Bulgar ve sâ'irinden üçer gurus-ı tâm yave cizyesi ve on yaşında emred ve mürâhik olup şer'an cizyeye müstahak olan Ermeni ve Rum oğlanlarından hüccet-i şer'iyyesi mücebince nısf cizye ve on yaşından

ziyâde olanlarından tamâm cizye alına ve henüz hadd-i bülûğa ermeyen Rum oğlanlarından nısf cizye alınup inâd u muhâlefet etdirilmeye ve Rumeli ve Anadolu ve Adalar'dan ticâret ve kâr ü kesb için gelen yave kefereden dahi üçer guruş-ı tâm yave cizyesi cem' ü tahsîl etdirilüp biz sultanlar ve vüzerâ-yı izâm ve evkâf-ı selâtîn ve sâ'ir evkâf ve emlâk karyeleri re'âyâsıyız veyahud perâkende tâ'ife ve ... ve şahinciyan ve etmekciyan ve derbendciyan ve kassâb ve çoban ve mumcu ve taşıciyan ve Sinob ve Ürgüb ve Trabzon ve Haymangâh-ı Üsküdar ve Haslar ve vezîr-i a'zam ve kapudan paşa re'âyâsıyız deyu inâd u muhâlefet eylemeyüp lâzım gelen yave cizyelerin verüp biz henüz geldik gerü giderüz deyu sözlerine i'timâd etmeyüp bir vechile ta'allül ü nizâ' etdirmeyesin ve Kıbtıyan tâ'ifesinin müsliman nâmında olanlarından bedel-i avâriz birer buçuk guruş alına ve keferesinden kezâlik üçer guruş-ı tâm alına ve Ekrad ve Karamağçurlu ve ma'rifetlü tâ'ifesinin bedel-i avâriz birer guruş-ı tâm ve iki sümün alına ve tâ'ife-i mezbûrenin beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa ve cürm ü cinâyet ve salb-ı siyâset ve resm-i bennâk ve âdet-i ağnâm ve sâ'ir bâd-ı hevâları uslûb-ı sâbık üzere cem' ü tahsîl etdirdüp kimesneye inâd u muhâlefet etdirilmeye ve zıkr olunan Ermeni maktû'u ve yave keferenin yave cizyeleri ve kıbtıyan tâ'ifesinin bedel-i avâriz ve rüsûm ve sâ'irleri kadîmden ne minvâl üzere zabt u tasarruf ve cem' ü tahsîl olunagelmiş ise zamânı hulûl gerü ol minvâl üzere cem' ü tahsîl etdirilüp min ba'd âhardan bir ferde müdâhale etdirilmeye ve hîn-i taahhüde livâ-i mezbûrda sâkin yave keferenin yave cizyelerin alup ve ânlara kâğıd verüp İstanbul'a mürûr u ubûr eden keferenin cizyelerin almayup ve kâğıd vermeye eğer hilâf-i ta'ahhüd kâğıd verir ise alup hesâb olunup akçeleri kendüden tahsîl olunmak şartıyla mübâşirin temessükünde tasrih olunduğu üzere tahsîl ve mîrî için ahz u kabz oluna ve mübâşirin cihet-i ma'îşeti için Ermeni ve yave Rum keferesinin ler bir neferinden yirmi altışar akçe cihet-i ma'îşet ve her bir guruş-ı tâmından ikişer akçe tefâvüt-i haseneleri cem' ü tahsîl etdirilüp ziyâde ve noksân aldirmayasın cânib-i mîrîye gadr ü zarar olmakdan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden be-gâyet ihtirâz eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin [min] şehri Receb sene sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

24a/1 Cizye tahsildarı Mehmed Efendi'nin vekâlet temessükü

Vekâlet temessüküdür cizyedâr-ı mezbûrun

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

İşbu bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere hâlâ uhdemizde olan perâkende-i Ermeni ve Anadolu Rumu ve yave-i Rum keferi cizyeleri mukâta‘atı mülhakâtında Bolu mukâta‘asını tarafımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân (boş) Ağa zîde kadruhûya bin esedî guruşa der‘uhde ve iltizâm ol dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl idüp mukâta‘a-i mezbûrun zabtı için işbu hurûf ketb olunmuşdur inşâ’allahu te‘âlâ vakt ü zamânı geldikde yedinde olan emr-i şerîf-i âlîşân mücebince ve uslûb-ı sâbık ve olageldüğü minvâl üzere zabt ve cem‘ ü teshil olunup taraf-ı âhardan dahl u ta‘arruz olunmaya mücerred mahrûse-i İstanbul’a kâr ü kesb için mürûr u ubûr eden yave kefereye yave kâğıdı verilmeye ve verildiği takdîrce mikdâr-ı kâğıd akçeleri hesâb olunup tarafımıza mîrî için ahz u kabz olunmak üzere kavî ve şartımız olmağla işbu ma‘mûlün bih temessük ketb ve yedlerine verildi.

Tahrîr an fî evâ’ili [min] şehri Zî’l-ka‘de li-seneti sitte ve tis’în ve elf.

Mehmed

Cizyedâr-ı Ermeni hâlâ

Vasala ileynâ fî 20 Zî’l-hicce sene [10]96

24b/1 Bolu’nun Kirazviran-ı Gökpınar karyesi mutasarrıfı olan İbrahim’in Budun Kal‘ası muhafazasına gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Mustafa’ya verilmesi

Nâhiye-i Bolu der-livâ-i mezbûr

Mustafa an-tahvîl-i İbrahim kâtib-i eyâlet-i Anadolu defteri der-muhafaza-i Budun firâr kerde.

Karye-i Kıraviran-ı Gök[pınar] tâbi‘-i Bolu

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû dîvân-ı Budun’a mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Kıraviran-ı Gökpınar nâm karye ve gayrıdan yedi bin iki yüz akçe timara mutasarrıf olan eyalet-i Anadolu’nun defteri kâtiblerinden İbrahim me’mûr olduğu Budun Kal‘ası muhafazasında sancağı askeriyle mevcut bulunmayup firâr idüp timar-ı mezbûr ol vechile mahlûl olmağın yerine bundan akdem yararlığı arz olundukda elinde ibtidâdan altı bin akçe timara ve emekdâr olmağla bin iki yüz akçe terakkiye emr-i şerîfi olan (boş) boylu ve (boş) gözlü (boş) kaşlı işbu mezkûr Mustafa kulları için yarar ve emekdâr deyu merkûma verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın sene sitte ve tis’în ve elf şehr-i Saferü’l-hayrı’nın yermi ikinci gününden verilen tahvîlnâme mücebince sancağı askeriyle mevcûd bulunmayup terk-i hizmet eyleyen eyalet-i Anadolu defterî kâtiblerinden İbrahim tahvîlinden elinde ibtidâ ve

terakkîsi bedeli mezkûr Mustafa kullarına tevcîh olunup berât-ı şerîf-i âlîşân ricâsına tezkire verildi.

Tahrîren fî't-târîhi'l-mezbûr

Kale-i Budun el-Mahrûse

Vasala ileynâ el-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Zî'l-hiceti's-şerîfe sene [10]96

24b/2 Bolu'daki tımar sahiblerinin Bolu nâzırlarını şikayet etmesi üzere vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Bolu Sancağı'nda vâki olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki livâ-i mezbûrun erbâb-ı timarı Dergâh-ı mu'allâma arzuhâl idüp bunların sefer-i hümâyûnumda fevt ve ba'zıları dahi be-nâmdan? tımar aldıklarında tahvîl ve tezkirelerin bu'd mesafe olmağla sicille kayd etdirmemeleriyle tahvîl târîhlerine düşen mahsûllerine Bolu nâzırı olanlar dahl u nizâ' eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden o makûle sefer-i hümâyûnumda hidemât-ı alıyyemde mevcûd olan erbâb-ı timarın berâtleri mûcebince tahvîl ve târîhlerine düşen mahsûlâtlarına hilâf-ı şer' Bolu nâzırı taraflarından mâbeyn mahsûlûdür deyu dahl u taarruz olunmamak emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere o makûle sefer-i hümâyûnumla hidemât-ı alıyyemde mevcûd olan erbâb-ı timarın berâtleri mûcebince tahvîl târîhlerine düşen mahsûllerinde hilâf-ı şer' Bolu nâzırı tarafından mâbeyn mahsûlûdür deyu dahl u taarruz olunmayup men' ü def' edesin şer'-i şerîfe ve kanûna ve emr-i hümâyûnuma muhalif kimesneye iş etdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Zî'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî gurrei Muharemi'l-harâm li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

25a/1 Bolu'nun Balyeli karyesinin üç ayda bir 330 akçe Mîr-livâ subaşılığı tahrir olunması

Bolu der-livâ-i hod

Karye-i Balyeli tâbi' kaza-i mezbûr

330 akçe

Vech-i meşrûh üzere karye-i mezbûre üzerine beher üç ayda bir üç yüz otuz akçe mîr-livâ subaşılığı maktû'u kayd u tahrîr olunduğu mahallinde mastûrdur deyu buyuruldu.

25a/2 Bolu'nun Yalnızçile karyesi mutasarrıfı olan Mahmud Sipahi'nin me'mur olduğu sefer-i hümayûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Süleyman Beğ'e verilmesi

Mâbeyn mektûbudur.

İzzetlü ve fazîletlü Bolu kâdîsı efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât ithâfiyla inhâ olunur ki taht-ı adâlet-şi'ârınızda vâki' Yalnızçile nâm karyede timar hissesine mutasarrıf olan Mahmud Sipahi bu sene-i mübârekede me'mûr olduğu sefer-i hümayûna gitmeyüp ol vechile timarı hissesinin mahsûlü mâbeyn olmağla tarafımızdan Süleyman Beğ'e verilmişdir vusûlünde karye-i mezbûre re'âyâlarından timar-ı mezbûrun hissesine mutasarrıf ise zabt u rabtına bezl-i himmet buyurula bâkî hemîşe ilm-i şerî'at-i müstedân bâd.

Sene [10]96

Nâzır-ı Bolu hâlâ

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'l-âşir min Muharemi'l-harâm sene [10]97

25a/3 Kale muhafızı Ahmed'in tımarının vergilerini toplamaya Mustafa Ağa'yı vekil tayin etmesi

Kal'a timarı vekâleti mektûbudur.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Berât-ı Pâdişâhiyle mutasarrıf olduğum Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde Feleküddin nâm karye ve gayrıdan üç bin akçelerin timarımızın bin doksan beş senesi Martı ibtidâsından doksan yedi seneye değin hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyeye ve rüsûm-ı örfiyeye ve bâd-ı hevâ cürm ü cinayet ve tapu-yı zemin cüz'î ve küllî cümle mahsûlâtımız fahru'l-akrân Mustafa Ağa'ya maktû'an vermişlerdir gerekdir ki minvâl-i meşrûh üzere zabt idüp tasarrufuna âhar kimesne mâni' olmaya.

Li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

El-Hakîr Ahmed

Müstahfiz

Vasala ileynâ fî 15 Muharemi'l-harâm sene [10]97

25a/4 Bolu'nun Zeameddin karyesi mutasarrıfı olan Ahmed'in me'mûr olduğu sefer-i hümayûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Şaban'a verilmesi

Tahvîl hükmü sûretidir ki

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-
'izzî ve'l-ihitişâm el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi Hasan
dâme ikbâluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-
akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû ordu-yı hümâyûnuma
mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda Bolu Nâhiyesi'nde Zeameddin nâm karye ve gayrıdan
iki bin akçe timara mutasarrıf olan Ahmed me'mûr olduğu ... sefer-i hümâyûnuma
gelmeyüp timarı ol vechile mahlûl olmağın bundan akdem yararlığı arz olundukda
ibtidâdan üç bin akçe timara emr-i şerîfim verilen orta boylu elâ gözlü açık kaşlı varanda
fermân-ı hümâyûn Şaban'a verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın mücebince tevcîh
olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki göresin mezbûrun elinde ol mikdâr timara emri var
ise ve timar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere mahlul ise sancağında sâkin olup alaybeğisi
bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh idüp tezkiresin veresin şöyle bilesin alâmet-i
şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn şehr-i Zî'l-ka'de-i şerîfe li-seneti hamse ve tis'in
ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Budun

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâdis aşer Muharrem sene [10]97.

25b/1 Gökçe karyesi tumarının vergi tahsilatı için Süleyman Çavuş oğlu Mehmed Ağa'nın vekil tayin edilmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bizim Ali Beğ mutasarrıf olduğu Gökçe nâm karye ve gayrıdan iki bin akçe timar
tahvîlinin bin doksan beş ve doksan altı senesinde vâki' olan mahsûllerine ve sâ'ir hukûk
ve rüsûmların ve tapu-yı zemin küllî ve cüz'î cümle â'id olan hakkın ahz u kabz etmek için
tarafımızdan Süleyman Çavuş oğlu Mehmed Ağa'yı vekîl nasb idüp sipariş olunmuşdur iki
senede cümle â'id olan hakkı merkûm Mehmed Ağa'ya kabz u zabt etdirdesiz.

Mehmed

Mustafa Beğ Vekili

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-ısrîn min Muharemi'l-harâm sene [10]97

25b/2 Eksik olduğu için anlaşılamamıştır

Hâne-i Yedidivan der-livâ-i Bolu

Mehmed an-tahvîl-i Abdullah el-müteveffâ

Karye-i ... tâbi'-i mezbûr

Orta boylu elâ gözlü açık kaşlı mezkûr Mehmed ordu-yı hümâyûna gelüp bundan akdem yararlığı arz olundukda [eksik]

Vasala ileynâ fî 20 Muharemi'l-harâm sene [10]97

Li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

25b/3 Çanak karyesi mu'allimhânesi ve cisrin mütevelliliğine Mehmed'in tayin olunduğuna dair berât

Bolu Kazâsı'nda Çanak nâm karyede Haydar Beğ binâ eylediği mu'allimhânenin ve karye-i mezbûr kurbunda vâki' cisrin mütevellîsi olan Abdurrahman fevt olup yeri mahlûl olmağın yerine sulbı oğlu işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mehmed her vechile mahall ve müstahak olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında kâdîsı nâ'ibi mevlana es-Seyyid Mehmed arz etmeğın fevti vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varup mezbûr zikr olunan mu'allimhânenin ve cisrin mütevellîsi olup hidmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni' olmayup aslâ dahl u taarruz kılmayalar şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâhîri şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti hamse ve tis'în ve elf.

Be-makâm-i Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn Muharremü'l-harâm sene [10]97

25b/4 Bolu'daki ze'âmet ve tımar erbabının savaş esnasında Bolu nazırlarının yaptıklarını şikayet etmesi üzerine vârid olan fermân

Ze'âmet ve tımar mâbeyn olmamak bâbında vârid olan fermân-ı şerîfdir ki

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Bolu Sancağı'nda olan zu'amâ ve erbâb-ı tımar Der-sa'âdetime âdem ve arzuhâl gönderüp biz uğur-ı hümâyûnda ve vâki' olan seferlerde ve muhâfazalarda bezl-i cehd üzere iken bi-emri'llâhi te'âlâ aramızdan fevt olanlarımızın ze'âmet ve tımarlarımızdan Bolu nâzırlarına ve ümenâya defterde mâbeyn deyu bir nesne hâsıl kayd olunmuş değil iken nâzırlar ve ümenâ mâbeyn bizimdir deyu mahsûlâtımızı kabz idüp küllî gadr ederler aramızdan fevt olanların ze'âmet ve tımarları oğullarımıza ve âhara tevcîh olundukda mâbeyn olan mahsûlât vereselerimize kabz etdirilüp Bolu nâzırın ve âharı dahl u ta'arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîf verilmek rica ederiz deyu bildirdikleri ecilden Hazîne-i Âmiremde

mahfûz olan Bursa Mukâta‘ası defterlerine nazar olundukda Bolu Sancağı’nda vâki‘ beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssası Bolu Nezâreti Mukâta‘asının şart-ı iltizâmına dahil olduğu mahallinde mastûr olup nizâ‘ olunan iltizâmı mahallinde ma‘lûm olmadığı derkenar olunmadan imdi seferde hidemât-ı aliyemde mevcûd olan ol makûle zu‘emâ ve erbâb-ı timarın min ba‘d ze‘âmet ve timarları mahsûlüne müdâhale etdirilmeyüp te‘addîleri men‘ ü def‘ oluna deyu fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hük-m-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi vech-i meşrûh üzere seferde hidemât-ı aliyemde mevcûd olan ol makûle zu‘emâ ve erbâb timarın mâbeyn nâmıyla min ba‘d ze‘âmet ve timarları mahsûlüne Bolu nâzırların ve âharı dahl u ta‘arruz etdirmeyüp te‘addîlerin men‘ ü def‘ eyleyesiz husus-ı mezbûr için biz dahi şikâyet olunup emr-i âhar irsâline muhtac eylemeyesiz şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis şehri Muharremü'l-harâm li-seneti seb‘a ve tis‘în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'r-râbi‘ Muharrem sene [10]97

26a/1 Aktarzâde es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin nikâbet mektûbu

Aktarzâde? es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin nikâbet mektûbudur ki

İzzet-meâb siyâdet-intisâb es-Seyyid Ahmed Çelebi el-muhterem

Gıbbe't-tahiyeti ve't-teslîm inhâ olunur ki Bolu Kazâsı'nda olan sâdât üzerlerine tarafımızdan sizi kâ'immakâm nasb u ta'yîn etmişizdir imdi sıhhat-i neseble ma'rûf olanlar ikrâm ve teseyyüdlere zâhir olanları men‘ idüp ve bi-hasebi's-şer‘i's-şerîf ihzâr ve habs ve tahsîl ve ikâmet-i hadd ü takrîrde sâyir zâbita müdâhale etdirmeyüp sıyânet-i ırz-ı siyâdetde seher-mesâk-ı ikdâm eyleyesiz ki sebep-i şeref-yâb-ı dû-cihânî ola ve's-selâm.

Tahrîren fî evâ'ili Muharemi'l-harâm li-seneti seb‘a ve tis‘în ve elf.

El-Fakîr Cafer el-Hüseynî en-Nakîb

ale'l-eşrâf bi'l-Memâliki'l-Osmâniyye

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'r-râbi‘ ve'l-ısrîn Muharremü'l-harâm sene [10]97

26a/2 Sefer-i hümayûn için asker temini hakkında fermân

Yeniçeri ve cebeci ve topçu umumen odalı odasına ve serhadlü serhaddine gitmek bâbında vârid olan emr-i şerîf-i âlîşân

Vasala ileynâ an-Hüseyn Çavuş fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min Muharrem sene [10]97.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşa'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda düşmen-i dînden ahz-ı intikam için vâki' sefer-i hümâyûnuma ziyâde asker tedârük lâzım-ı dîn ü devletimden olmağla taht-ı kazânızda kasabât ve kurâda sâkin sahîhü'l-esâmî olan yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesi evlerinden ihrâc ve me'mûr oldukları sefer ve muhafazalardan olan odalarına irsâl ve kul oğlu ve sâ'ir dirliğe tâlib garîb yiğitler be-dergâh ve esâmîsi çalık olanlar yevmiyeleriyle tashih olunmak için boylu tüfenk ile mükemmel ve müsella hâzır u âmâde ve Edirne'ye gelen her bir nefere geldikleri gibi beş guruşu in'âm ve yevmiye ikişer akçelik etmek ve her beş nefere bir vukiye lahm ve odalarına varınca bir mekârî davar verilmek üzere siz ki serdârlarız yanınıza cem' ve bayrağınız açup önlerine düşüp inşa'allahu'r-rahman bir gün mukaddem Edirne sahrâsına getirmekte takayyüd ü ihtimâm eylesin şöyle mi bundan sonra müstakillen âdemler ta'yîn olup o makûle sahîhü'l-esâmî olanlardan evlerinde bulunanların haklarında gelindüğünden gayrı sizin adem-i takayyüd ü müsâmahanıza haml olup mes'ûl ve mu'âteb olmanız mukarrerdir âna göre sa'y ü dikkat eylesiz deyu yeniçeri çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Çavuş zîde kadruhü ta'yîn olup düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem bi'l-fiil vezâretle Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Zülfikar Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehü tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve müşârunileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp sen hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin amma takayyün olasın ki bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye cebr ve ahz ü celb olunmak ihtimâli olmaya şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Muharemi'l-harâm sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

26b/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında Yeniçeri Ağası Zülfikar Paşa'nın buyruldu

Efâzil-dîsâr şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan mevâlî-i izâm dâme izzuhum ve kuzât efendiler zîde fazluhum ve yeniçeri serdârları i'lâm olunan oldur ki bu sene-i mübâreke de inşa'allahu'r-rahman düşmen-i dînden intikâm alınmak için ziyâde asâkir lâzım gelmeğın taht-ı hükûmetinizde kasabât ve kurâlarda sâkin sahîhu'l-esâmî olan

yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ife sini me'mûr oldukları sefer-i hümâyûnda Budin ve Belgrad ve .. sâir muhâfazalarında olan odalarına bir gün evvel irsâl eylemeniz bâbında emr-i şerîf-i âlişân sâdir olmağın işbu mektûb tahrîr olunup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân onuncu bölük Hüseyin Çavuş zîde kadruhû ile irsâl olunmuşdur her biriniz varup vâsıl oldukda ihmâl ve müsâmaha eylemeyüp taht-ı hükûmetinizde sahîhü'l-esâmî olan yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesin evlerinden ihrâc ve bir gün evvel sefer-i hümâyûna ve zikr olunan muhâfazalarında me'mûr olan kendi odalarına yollayasız ihmâl eylemeyesiz şöyle ki bundan sonra irsâl olunmak sürcücüler her kanginizin müsâmahası sebebi ile zikr olunan askerî tâ'ifesinden me'mûr oldukları sefer-i hümâyûndan ibâ idüp evlerinde bulunur ise eşedd-i ukûbet ile hakkınızdan gelinmesin mukarrer bilesiz ve yine siz ki serdârlarsız sefer-i hümâyûnda Budin ve Ösek ve Belgrad ve sâ'ir muhafazalarında yeniçeri odalarına be-dergâh olmak üzere kul oğullarından ve tüvânâ tâlib olan garîb yiğitlerden ve esâmîsi çalık olan yeniçerilerinin kendi ulûfeleri ile esâmîleri tashîh olunmak üzere mükemmel ve müsellaah boylu tüfenkleri ile cem' ü müheyya idüp ve bayrağınız açup önlerine düşüp mahrûse-i Edirne'ye götüresiz ki be-dergâh olunacaklar be-dergâh oluna ve tashîh olunacaklar kendi ulûfeleriyle tashîh olunduktan sonra herkesi kendi odalarına irsâl olunalar ve inşâ'allahu te'âlâ Edirne'ye geldikleri gibi her bir nefere beş guruş atıyye-i Pâdişâhî ve yevmiyye her beş nefere bir vukiyye lahm ve her bir nefere iki akçelik etmek ve odalarına irsâl olunduğlarında her beş nefere bir davar mekârî verilmek üzere fermân olunmuşdu imdi husûs-ı mezbûr için her biriniz takayyüd-i tâm idüp vech-i meşrûh üzere bayrağınız açup ve önlerine düşüp zikr olunan tashîh ve be-dergâh olacakları bir gün evvel Edirne sahrâsına götüresiz ihmâl üzere olmayasız hâlâ bir vechile öZRünüz makbûl olmayup azâb ve ikâba müstahak olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilüp mûcib-i mektûb ile âmil olasız.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Muharemi'l-harâm sene seb'a ve tis'în ve elf.

Zülfikar

Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı âlî hâlâ

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrin min Muharrem sene [10]97

27a/1 Engürüs seferi için cebeci yazılması hakkında fermân

Müceddiden cebeci tahrîri bâbında vârid olan fermân-ı şerîf-i âlişân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Engürüs keferesinden bi-inâyeti'llâhi te'âlâ ahz-ı intikam için ziyâde asker tedârükü lâzım ve

mühim olmağla inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda mevcûd bulunmak üzere yevmi sekizer akçe ile müceddiden üç bin nefer cebeci be-dergâh olmak fermânım olmağın imdi ocakları tarafından irsâl olunan zâbitleri ma'rifetiyle taht-ı kazânızdan rızâlarıyla tâlib ve râğib-i ceng ü harbe kâdir yarar ve tüvânâ garîb yiğitlerden nefer-i cebeci tahrîr ve defter-i be-dergâh olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâb da sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi ocakları tarafından irsâl olunan zâbitleri ma'rifetiyle taht-ı kazânızdan rızâlarıyla tâlib ve râğib-i ceng ü harbe kâdir yarar ve tüvânâ garîb yiğitlerden yevmî sekizer akçe ile nefer-i cebeci tahrîr ve defter-i be-dergâh etdirüp sâdır olan fermân-ı hümâyûnumun mazmûn-ı münîfi ile âmil olasız şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâhîri şehri Zî'l-hicçeti'ş-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

27a/2 Engürüs seferi için cebeci yazılması hakkında Yeniçeri Ağası Zülfikar Paşa'nın buyruldu

Bi'l-fi'il Bolu Sancağı'nda olan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları i'lâm olunan oldur ki

Engürüs keferesinden bi-inâyeti'llâhi te'âlâ ahz-ı intikâm için ziyâde asker lâzım olmağla hâliyâ taht-ı kazâlarınızdan müceddiden cebeci tahrîr eylemek için cebeciler ocağı tarafından fermân-ı âlî ile ta'yîn olanlar birbirinize varup vâsıl olduklarında yeniçeri ve acemi oğlanı ve yeniçeri kul oğullarından gayrı garîb yiğitler kendü rızâlarıyla cebeci yazılmak murâd eylediklerinde aslâ mâni' olmayup bir vechile mu'âvenet eyleyesiz şöyle bilüp mûcib-i mektûb ile âmil olasız.

Tahrîren fî evâhîri şehri Zî'l-hicçeti'ş-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Zülfikar

Ağa-yı Şehriyâr-ı Dergah-ı Âlî

Hâliyâ

27b/1 Sefer-i hümâyûn için cebeci temini hakkında varid olan buyruldu

İzzetlü ve rıf'atlu ve fazîletlü efendiler hazretlerinin meclis-i şerîf ve mahfil-i münîf ve izzet-redîf-i muhabbet-âyenleri savb-ı sa'âdetleri evine dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât-ı muhabbet-nümûn ithâfıyla hâl u hâtır-ı şerîfiniz su'âl olunur ve izzet-medâr kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları huzûrlarına dürer-i selâm-ı vâfire ithâfından sonra muhibbâne inhâ ve i'lâm olunur ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda bi-inâyeti'llâhi te'âlâ

küffâr-ı dûzeh-karârdan ahz-ı intikâm için ziyâde asker tedârükü lâzım ve mühim olduğundan hâlâ taht-ı kazâ-i adâlet-şî'ârlarınız olan Bolu Sancağı'nda vâki' kazâlarda yevmî sekizer akçe ile müceddiden cebeci tahrîr ve be-dergâh olunmak üzere fermân-ı şerîf-i âlîşân sâdir olmağın imtisâlen li'l-emri'l-âli hâlâ ocağımız taraflarından işbu bâ'is-i vedâd yedinci bölüğün çorbacısı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çorbacı zîde kadruhû ta'yîn olunmağın mektûb tahrîr ve firistâde-i mecâlis-i şerîfleri kılındı inşâ'allahu te'âlâ mecâlis-i pür-enverleriyle şeref-yâb olduklarında me'mûldur ki lâzıme-i gayret-i dîn-i mübîn ve şân [u] şevket-i Pâdişâh-ı rûy-ı zemîn halledallahu hilâfetehu ilâ yevmi'd-dîn tezâyüd-i karâr-ı saltanatları olduğundan Ahmed Çorbacı zîde kadruhûnun me'mûr olduğu be-dergâh hizmetinde düşen husûslarında mu'âvenet üzere olup dahi kazâ-i mezbûrelerde ber-mûceb-i fermân-ı şerîf-i âlîşân ceng ü harbe kâdir yarar ve tuv[ânâ] müsellah yiğitlerden tâlib ve râğib olanları ma'rifet-i merkûm ile tahrîr ve be-dergâh etdirüp icrâ-yı fermân-ı şerîf-i âlîşân ve bir kimesneye zulm u te'addî ve re'âyâ fukarâsını ta'cîz ü rencide etdirmeyesiz ki rızâ-yı hümâyûn ve vükelâ-yı devlet olmaduğu ma'lûm-ı şerîflerinizdir ve neferât-ı merkûmdan gerek cedîd ve gerek atîk mezbûr Ahmed Çorbacı zîde kadruhûnun sözünden taşra ve re'yinden bîrûn vaz' u hareket birle re'âyâ fukarâlarına zulm ü te'addî eder bulunur ise ol makûleleri izn-i şer' ve ma'rifet-i merkûm ile muhkem haklarından gelüp ibret-i âhar etdirmeniz me'mûldür ki sâ'irlere dahi sebep-i nasîhat ola husûs-ı mezbûr umûr-ı mühim ve mesâlih-i dîn-i mübîn olduğundan nâşî bu bir emânet-i neyyirî? [ve] vedî'at-i uzmâdır ki sizlere sipâriş olunmuşdur husûs-ı mezbûrlarda vücûd bulun himâye ve bülend himmetlerinizden dünyâda makbûl hâss ve avâm ve ukbâda mazhar-ı şefâ'at-i hazret-i Seyyidü'l-enâm olmalarınız mukarrerdir bâkî ne demek lâzımdır ki ilm-i şerîf-i âlem-ârârlarınıza muhît ve şâmil olmaya bâkî hemîşe dürr-i seccâde-i şerî'at dâyim müstahkem bâd bi-Rabbi'l-ibâd.

El-Hakîr Ali

Kethüdâ-yı Evvel Vekîl-i

Cebeciyan-ı Dergâh-ı Âli Hâliyâ

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min Muharemi'l-harâm sene [10]97

27b/2 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu'nun kürekçi bedeli avârızı tahsîli için vârid olan fermân

Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Bolu'nun kürekçi bedeli avârızı tahsîli bâbında vârid olunan fermân-ı şerîf Vasala ileynâ an (boş) Ağa fî yevmi gurrei Saferi'l-hayr sene [10]97

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Hazîne-i Âmirende mahfûz olan mevkûfât defterlerinde livâ-i mezbûrda vâki' Bolu Kazâsı'nın dört yüz seksen beş ve bir buçuk avâriz ve avâriz hânesine zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Mudurnu Kazâsı'nın dört yüz doksan beş avâriz hânesi ve avâriz hânesine zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Mengen Kazâsı'nın seksen beş buçuk ve bir buçuk rub' avâriz hânesine ve her bir avâriz hânesine zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Çağa Kazâsı'nın yetmiş yedi buçuk ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Dörtdivan Kazâsı'nın yetmiş dokuz buçuk ve buçuk rub' avâriz hânesi ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Şehabeddin Kazâsı'nın elli dokuz ve buçuk rub' avâriz hâneleri ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Viranşehir Kazâsı'nın yüz altmış buçuk ve buçuk rub' avâriz hânesi ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet akçelerin ve Gerede Kazâsı'nın iki yüz yetmiş dokuz ve buçuk rub' avâriz hânesine zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Ulakderesi Kazâsı'nın doksan üç buçuk ve bir buçuk rub' avâriz hânesi ve avraziya zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Kızılbel Kazâsı'nın elli buçuk ve bir rub' avâriz hânesi ve avâriz hânesine zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Eflani Kazâsı'nın yüz elli iki avâriz hânesi ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Kızılbel Kazâsı'nın elli buçuk ve bir rub' avâriz hânesi ve hâneye zamm olunan seksener akçesi bedel-i mu'âvenet ve Ovayüzü Kazâsı'nın yüz iki ve bir buçuk rub' avâriz hâneleri ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Ulus Kazâsı'nın doksan yedi avâriz hânesi ve avâriza [zamm] olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Amasrı Kazâsı'nın yüz iki ve bir buçuk rub' avâriz hâneleri ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Onikidivan nâm-ı diğeri Bartın Kazâsı'nın doksan dokuz buçuk ve bir buçuk rub' avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Zerzene Kazâsı'nın otuz beş ve buçuk rub' avâriz hânesi ve avâriza zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Güçnos Kazâsı'nın kırk dokuz ve bir rub' avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Yenice-i Eflani Kazâsı'nın elli yedi ve bir rub' avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Yedidivan Kazâsı'nın altmışdokuz buçuk ve bir buçuk rub' avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Hisarönü Kazâsı'nın otuz yedi ve bir buçuk rub' avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Çarşamba Kazâsı'nın yetmiş dokuz ve bir rub' avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet akçesi ve Devrek

Kazâsı'nın seksen dört ve bir buçuk avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet ve Dodurga Kazâsı'nın kırk iki avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet akçesi ve Akçeşehir Kazâsı'nın doksan yedi buçuk avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksen akçe bedel-i mu'âvenet ve Konrapa Kazâsı'nın otuz üç buçuk avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksen akçe bedel-i mu'âvenet ve Üskübi Kazâsı'nın yirmi iki buçuk avâriz hânesi ve her hâneye zamm olunan seksen akçe bedel-i mu'âvenet ve Aktaş Kazâsı'nın kırk buçuk ve buçuk rub' avâriz hâneleri ve her hâneye [zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet] ve Yılanluca Kazâsı'nın elli dokuz buçuk ve bir rub' kürekçi bedeli avâriz ve her hâneye zamm olunan seksener akçe bedel-i mu'âvenet akçeleri ki cem'an üç bin yedi yüz yetmiş altı kürekçi bedeli avâriz hâneleri ve her hâneye zamm olunan seksener akçeden üç yük iki bin seksen akçe bedel-i mu'âvenetleri olup bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere cem' ü tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın der'uhde olunup eline mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti verilmeğın mücebince cem' ü tahsîl etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere livâ-i mezbûrda vâki' zikr olunan vâki' kâdîlıkların ol mikdâr kürekçi bedeli avâriz hânelerinden beşer yüz akçe avârizların ve her avâriz hânesine zamm olunan bedel-i mu'âvenetlerin irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince vakt ü zamânıyla cem' ü tahsîl etdirdüp hilâf-ı emr u defter kimesneye ta'allül ü nizâ' etdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşirin cihet-i ma'îşeti için her bir hânelerinden altışar akçe dahi aldırup bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldırmasın ve hîn-i tahsilde alınan esedî guruşa yüz onar akçeye aldırup ziyâdeye ve noksâna aldırmasın kesr-i defterden ve naks-ı hânedan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden be-gâyet ihtiraz eylesesiz şöyle bilesin alâmet-i şerîf e i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin şehr-i Zî'l-ka'detü's-şerîfe li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî gurrei Saferi'l-hayr sene [10]97

28b/1 Sefer-i hümâyûna gitmeyen Sazak mutasarrıfı Satı'nın tımarının elinden alınarak sefere katılmak şartıyla Osman'a verilmesi

Nâhiye-i Bolu der-livâ-i mezbûr

Osman an-tahvîl-i Satı sefer-i hümâyûn niyâbet

Karye-i Sazak tâbi'-i mezbûr

2000 akçe

Orta boylu elâ gözlü açık kaşlı mezkûr Osman ordu-yı hümâyûna gelüp bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan iki bin akçe ve bin akçe terakkiye evâmir-i şerîfe verilüp Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde ezdivan Sazak nâm karye ve gayrıdan iki bin akçe timara mutasarrıf olan Satı bu sene-i mübârekde me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna bu âna değin gelmeyüp timar-ı mezbûr ol vechile mahlûl olmağla mezkûr Osman'a verilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın ve mezbûrun gelmedüğın livâ-i mezbûr alaybeğisi olan Seyyid Mehmed zîde kadruhû i'lâm etmekle mücebinece tevcîh olunmak için emr olunup emr-i celîlü'l-kadr üzere timar olunduğu sancakda sâkin ve alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunmak için sene sitte ve tis'în ve elf Şabanü'l-mu'azzamın evâsıt târîhiyle düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem bi'l-fi'il asâkir-i İslâma serdâr olan vezîrim İbrahim Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû tarafından hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın ber-müceb-i fermân-ı âlî zikr olunan iki bin akçe timardan noksâniyla üç bin akçelik olmak üzere vech-i meşrûh üzere sefer-i hümâyûna gelmeyen Satı tahvîlinden ibtidâ emr-i terakkiye bedelinden noksâniyla ber-vech-i tekml üç bin akçelik olmak üzere merkûm Osman berât-ı şerîf-i âlîşân yedine tezkire verildi.

Tahrîren fî evâsıtı Şabanü'l-mu'azzam li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Ösek

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâdis min Saferi'l-hayr sene [10]97

28b/2 Bolu kazâsındaki eşkiyanın teftîşi için Şatırbaşı Yusuf Ağa'nın mübâşir tayin olunduğuna dair Müfettiş Cafer Paşa'nın buyruldu

Müfettiş Paşa Cafer Paşa hazretleri tarafından Bolu Kazâsı'nı teftîşe gelene buyuruldu.

Fazîlet-şi'âr Bolu kâdîsı efendi zîde fazlühû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân sancağ-ı mezbûr mütesellimi zîde kadruhû inhâ olunur ki der-i devlet-medârdan bu etrâfları eşkiyâ tefahhusu tarafımıza tefvîz ve Bolu'ya varup vâki' olan haramzâdeleri teftîş eylemek üzere iken ziyâde kaht u galâ olunduğu istimâ' olunmağla ol tarafları haramzâdesi tefahhus için buyuruldu ısdar ve ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şatırbaşı Yusuf Ağa zîde kadruhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki kazâ-i mezbûrda olan haramzâdeleri mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle teftîş ve tefahhus etdirdüp her birine kefil olunup hüccet-i şer'iyye birle avdet etdirdüp hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde te'addîden be-gâyet ihtirâz üzere olasız deyu buyuruldu.

Fî 12 S sene [10]97

Vasala ileynâ fî 12 Saferi'l-hayr sene [10]97

Vaka'a'l-kayd ba'de'l-asr fî'l-yevmi'l-ahad

29a/1 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinde Hoca Beğ mescid-i şerîfinin imamına tassarruf olan arazi konusunda çıkan anlaşmazlık

Medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesinde vâki' merhûm Hoca Beğmescid-i şerîfinin berât-ı âlîşân ile imâmı olan işbu râfi'u'l-vesîka Mahmud Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımu't-tevkîrde yine mahalle-i mezbûreden Mehmed Çelebi bin el-Hâc Bayram mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mescid-i mezkûrun kıblîsine muttasıl gurebâ Bulanıkoğlu ve kıbleten Derviş Mehmed mülkü ve şarkan mezbûr Mehmed Çelebi mülkü ve şimâlen Veli Şaban mülkü ile mahdûd ve mümtâz sulu arsası kadîmden yüz seneden beri mescid-i mezbûrda imâm olanlara süknâsı vakf ve şart olunup süknâsı imâma meşrûta vakf arsa iken mezbûr Mehmed Çelebi'nin mülküne mülâsık olmağla mezbûr Mehmed Çelebi zabt u tasarruf eder su'âl olunup takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine meşrûtun olduğuna binâen tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-su'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında arsa-i mezkûre mescid-i mezbûrun şem'ine vakf arsa olunmak üzere senede yüz akçe mukâta'a ile zabt ederim mescid-i mezbûrun imâmına süknâsı meşrûta olduğu ma'lûmum değildir deyu def'le mukâbele edicek mezbûr Mahmud Efendi'den takrîr-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda sikât-ı? müslimînden el-Hâc Hasan bin el-Hâc Mehmed ve Mustafa Çelebi [bin] Fazlı ve Hasan Çelebi bin Yusuf ve Ali Çelebi bin (boş) nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istişhâd fî'l-hakîka arsa-i mezkûreyi kırk elli seneden beri bizim ma'lûmumuz olduğu mertebe arsa-i mezkûrenin süknâsı mescid-i mezbûrun imâmına meşrûta bilirüz ve babalarımızdan süknâsı imâma meşrûtadır deyu istimâ' ederiz biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mûcibiyle arsa-i mezkûreden mezbûr Mehmed Çelebi'nin kasr-ı yedine tenbîh birle mâ hüve'l-vâki' kayd şüid .

Fî'l-yevmi's-sâbi' min Saferi'l-hayr li-seneti sitte ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-hâl:

Fahru'l-akrân Mehmed Çavuş, fahru'l-akrân Abdülkerim Beğ, umdetü'l-akrân Mehmed Beğ, İbrahim Çelebi, Mehmed Şah, İbrahim Efendi el-Kâdî, Mehmed Ağa, Köse Mürsel Beğ, Mehmed [bin] Mehmed, .. Mustafa ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

29a/2 Müfettiş Paşa Ömer Paşa tarafından Bolu'dan Amasya'ya kadar olan yerlerdeki eşkiyaların yakalanması için Mahmud Ağa'nın tayin olunması

Müfettiş Paşa Ömer Paşa hazretleri tarafından Mahmud Ağa yediyle gelene buyuruldu sûretidir.

Şerâyi'-şi'âr Bolu ve Atyaylası ve Görbeli? ve Çengeli ve Tosya ve Hamamlı Boğazı ve Amasya'ya varınca ol havâlîde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve havâss voyvodaları ve kethüdâyeri kâ'immakâmları ve serdârân vekîlleri zîde kadruhum ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz inhâ olunur ki hâliyâ memâlik-i Anadolu'da gezüp fesad ve şekâvet eden kuttâ'u't-tarîk eşkiyâları ol câniblere gittikleri istimâ'ımız olmağın bi-eyyi vechin kân ahz ve ele getirilmeleri bâbında buyuruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmud Ağa zîde kadruhû zikr olunan yerlere ta'yîn ve irsâl olunmuşdur gerekdir ki ağamız zikr olunan yerlerde ol makûle eşkiyâları tecessüs idüp her kanginizin taht-ı kazâsında bulup yataklandırırsa bi'l-cümle ata ve dona kâdir olan ahâlî-i vilâyet birle ağamıza mûmâileyhe mu'âvenet idüp ittifakıyla üzerlerine varılup bi-eyyi vechin kân ahz ve muhkem kayd-bend idüp ism ü resmleri ve sûret-i sicilleriyle mübâşir-i merkûma teslîm ve tarafımıza ihzâr etdirdüp husûs-ı mezbûru zamân-ı sâ'ire kıyâs etmeyüp gereği gibi takayyüd-i tâm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-keâm eyleyesiz şöyle ki ihmâl ve müsâmaha olunup ağamız mûmâileyhe mu'âvenet ve müzâheretde tereddüm ve muhâlefet üzere hareket olunur ise ve tekâsülünüz sebebiyle ol eşkiyâlar bir tarafa firâr etdirilürse sonra bir vechile cevâba kâdir olmayup eşedd-i ikâbla mu'âkab olmanız mukarrerdir amma bu bahâne ile celb-i mâl ve kendü hâlinde olan fukarâyâ hilâf-ı şer' gadr u te'addî etdirilmeden ictinâb idüp mûcib-i buyurulduyla âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 28 M. sene 1097

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâlis aşer min Saferi'l-hayr sene [10]97

29b/1 Sefer-i hümâyûn için askeri temini hakkında fermân

Yeniçeri ve cebeci ve topçu tavâiyifi umumen me'mûr oldukları sefere ve muhâfazalara bir gün mukaddem gitmeleri tenbîhine üçüncü def'a kıdvetü'l-akrân Mahmud Çavuş yedinde vâki' olan fermân-ı şerîf Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâdis aşer min Saferi'l-hayr sene 1097.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ve me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak

ma'lûm ola ki inşa'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda düşmen-i dînden aht-ı intikam için vâki' sefer-i hümâyûnuma ziyâde asker tedârükü lâzıme-i dîn ü devletimden olmağla taht-ı kazânızda kasabât ve kurâlarda sâkin sahîhü'l-esâmî olan yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesin evlerinden ihrâc ve me'mûr oldukları sefer ve muhafazalarda olan odalarına irsâl ve kul oğlu ve sâ'ir dirliğe tâlib garîb yiğitler be-dergâh ve esâmîsi çalık olanlar yevmiyyeleriyle tashih olunmak için boylu tüfenkleriyle mükemmel ve müsella hâzır u âmâde ve Edirne'ye gelen her bir nefere geldikleri gibi beşer guruş in'âm ve yevmiyye ikişer akçelik etmek ve her beş nefere bir vukiyye lahm ve odalarına varınca bir mekârî davar verilmek üzere siz ki serdârlarsız yanınıza cem' ve bayrağınız açup önlerine düşün inşa'allahu'r-rahman bir gün mukaddem Edirne sahrâsına getürmekde takayyüd ü ihtimâm eylesesiz şöyle ki bundan sonra müstakillen âdemler ta'yîn olunup ol makûle sahîhu'l-esâmî olanlardan evlerinde bulunanların haklarından gelindikden sonra sizin adem-i takayyüd ü müsâmahanıza haml olunup mes'ûl ve mu'âteb olmanız mukarrerdir âna göre sa'y ü dikkat eylesesiz deyu yeniçeri çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân elli iki bölüğün Mahmud Çavuş zîde kadruhû ta'yîn olunup düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem bi'l-fî'îl vezâretli Dergâh-ı mu'allâm yeniçerile ağası olan vezîrim Zülfikar Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan celîlü'l-kadrim ve müşârunileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp min ba'd hilâfına rıza ve cevâz göstermeyesiz ammâ mukayyed olasın ki bir bahane ile hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye cebr ve ahz u celb olmak ihtimâli olmaya şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Muharemi'l-harâm li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

29b/2 Sefer-i hümâyûn için askeri temini hakkında emir

Efâzil-disâr şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun sol kulunda vâki' olan mevâlî-i izâm dâme izzuhum ve kuzât efendileri zîde fazluhum ve yeniçeri serdârları size i'lâm olunan oldur ki bu sene-i mübârekde inşa'allâhu'r-rahman düşmen-i dînden intikam alınmak için zahâir-i asker lâzım gelmeğın taht-ı hükûmetinizde kasabât ve kurâda sâkin sahîhü'l-esâmî olan yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesi me'ûr oldukları sefer-i hümâyûnda Budin ve Belgrad ve Ösek[Osiek] ve sâ'ir muhafazalarında olan odalarına bir gün evvel irsâl eylemeniz bâbında emr-i şerîf-i âlîşân sâdır olmağın işbu mektûb tahrîr olunup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân elli iki bölüğün Mahmud Çavuş zîde kadruhû ile irsâl olunmuşdur her birinize varup

vâsıl oldukda ihmal ve müsâmaha eylemeyüp taht-ı hükûmetinizde sahîhü'l-esâmî olan yeniçeri ve cebeci ve topçu tâ'ifesi evlerinden ihrân ve bir gün evvel sefer-i hümâyûna ve zikr olunan muhâfazalarında me'mûr olan kendi odalarına yollayasız ihmal eylemeyesiz şöyle ki bundan sonra irsâl oluncak sürücüler her kangiziniz müsâmahası sebebiyle zikr olunan askerî tâ'ifesinden me'mûr oldukları sefer-i hümâyûndan ibâ idüp evlerinden bir nefer bulunur ise eşedd-i ukûbet ile hakkınızdan gelinmesin mukarrer bilesiz ve yine siz ki serdârlarsız sefer-i hümâyûnda Budin ve Ösek ve Belgrad ve sâ'ir muhâfazalarda olan yeniçeri odalarına be-dergâh olmak üzere kul oğlanlarından ve tüvânâ tâlib garîb yiğitlerden ve esâmîsi çalık olan yeniçerilerinin kendi ulûfeleriyle esâmîleri tashih olmak üzere mükemmel ve müsellaah boylu tüfenkleri ile cem' ü müheyyâ idüp bayrağınız açup ve önlerine düşüp mahrûse-i Edirne'ye getiresiz ki ber-dergâh olacaklar be-dergâh oluna ve tashih olunacaklar kendi ulûfeleriyle tashîh olunduktan sonra herkesi kendi odalarına irsâl olunalar inşa'allahu'r-rahman Edirne'ye geldikleri gibi her bir nefer beşer? gurus atıyye-i Pâdişâhî ve yevmiyye her beş nefere bir vukiyye lahm ve her bir nefere iki akçelik etmek ve odalarına irsâl olunduklarında her beş nefere bir davar mekârî verilmek üzere fermân olunmuşdur imdi husus-ı mezbûr için her biriniz takayyüd-i tâm idüp vech-i meşrû' üzere bayrağınız açup ve önlerine düşüp zikr olunan tashih ve be-dergâh olacakları bir gün evvel Edirne sahrâsına getüresiz ve taht-ı kazalarınızda olan oturak ve korucu ne mikdar var ise nevrûz-ı sultânîden on gün mukaddem bir ferdi evlerinde komayup Âstâne-i sa'âdete yollayasız ihmal üzere olmayasız nevrûz-ı sultânîde İstanbul'da bulunmayanların esâmîleri çalınur sonra pişman olmasunlar ve serdengeçdi ağası nâmıyla aslâ bir kimesneye bayrak açdırmayup ve serdengeçdi nâmıyla aslâ bir nefer yazmayasız sonra siz bilirsiz şöyle bilüp mûcib-i mektûb ile âmil olasız .

Tahrîr fî evâhiri şehri Muharemi'l-harâm li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

30a/1 Musli İbrahim Bey'in Bolu Kethüdâyerliğe tayin olunması

Musli Beğ Kethüdâyerlik mektûbudur ki Vasala ileynâ fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min Saferi'l-hayr li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

İzzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri savbına dürer-i tahıyyât-ı sâfiyyât ithâfıyla inhâ olunan oldur ki

Hâliyâ taht-ı hükûmet-şi'ârınızda vâki' Nefs-i Bolu ve tevâbi' nevâhîlerinden sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb u ta'yîn olunmak resm-i kadîm ve de'b-i dîrîn olmağın inhâ sipâhiyânlarından yüz doksan dokuzuncu bölükde yevmî on beş akçe ile ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-

akrân Musli İbrahim Bolu zîde kadruhû ocağın emekdârı ve mahall [ü] müstahak-ı sezâvârî olmağın kethüdâyeri nasb u ta'yîn olup işbu mektûb birle gönderilmişdir vusûlünde gerekdir ki mûmâileyhi hidmet-i merkûmda istihdâm etdirüp ve kethüdâyerliğine müte'allik umûr ve husûsları için mürâca'atla mûmâileyh etdiresiz ve siz ki ol cânibde olan altı bölük yoldaşlarız mûmâileyhi üzerinize zâbit ve kethüdâyeri bilüp düşen da'vâ ve nizâ'ınızı izn-i şer'-i şerîf-i vâcibu't-teşrîf ve ma'rifet-i merkûmuyla görölüp adem-i inkıyâd üzere olmakdan ve hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde rencîdeden be-gâyet ihtirâz eylesiz ve sen ki kethüdâyeri zîde kadruhûsun ol cânibde olan altı bölük yoldaşları hüsni zindegânî üzere zabt u rabt etdüre ve sana inâd ve muhalefet üzere olanları ism ü resimleri ve bölükleriyle yazup arz ve i'lâm eylesin ve ba'zı levendât tâ'ifesinden mızrak ve bayrak getirüp sipâhî nâmıyla re'âyâ ve berâyâ fukarâsını rencîde eder var ise ol makûleleri dikkat birle ele getirüp üzerlerine şer'ile lâzım gelen icrâ ve ahkâm-ı şer'iyeye etdiresin ki sâ'irlere mûcib-i ibret ve sebeb-i nasihat olup re'âyâ fukarâsı devlet-i Pâdişâhîde âsûde-hâl ve müreffehül-bâl üzere olduğı bâkî hemîşe dürr-i seccâde-i şerî'at dâ'im ve kâ'im bâd.

Tahrîren fî gurreti Saferi'l-hayr sene seb'a ve tis'in ve elf.

30b/1 Musli Ağa'nın kethüdâyeri tayin olunduğuna dair Cebeci başı Mustafa'nın buyrulduzu

İzzetlü fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürrer-i da'avât-ı muhabbet-efzûn ithâfıyla muhibbâne inhâ olunur ki

Hâliyâ taht-ı hükûmet-şi'ârları olan Nefs-i Bolu ve tevâbi' ve nevâhîsinde sâkin ve mütemekkin Dergâh-ı Âlî cebecilerinin zabt u rabtı hâliyâ ol cânibde kethüdâyeri olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Musli Ağa zîde kadruhûya tarafımızdan tefvîz ve sipariş olunmağın mektûb-ı vedâd tahrîr ve firistâde-i mecâlis-i şerîfleri kılınmışdır lede'l-vusûl me'mûldür ki tavâyif-i merkûmu mezbûra zabt etdirüp âharı müdâhale etdirmeyesiz ve sizler ki ol cânibde sâkin Dergâh-ı Âlî cebecileri yoldaşlarız gerekdir ki üzerlerinize görölmesi akdem gelen umûr ve mesâlihlerinizi izn-i şer'-i kavim ve ma'rifet-i mûmâileyh ile gördürüp muhâlefet üzere olmayasız ve sen ki kethüdâyeri Musli Ağa zîde kadruhûsun gerekdir ke cebecilikte alâkası olmayup cebencilik iddi'âsın edenlere sâhib çıkmayup ve serhadlü olanları serhadlerine ve sefere me'mûrları bu cânibe odalarına yollayup ol cânibde eğlendirmeyesin ve tavâyif-i merkûmeden bilâ-vâris fevt olanlarının metrûkâtında izn-i şer'le sûk-ı sultânîde fûrûht etdirüp hâsıl olan defter-i müfredâtıyla bu tarafa gönderesiz bâkî himmet ilm ve fazîlet dâ'im ve dürr-i seccâde-i şerî'at müstahkem bâd.

Tahrîren fî gurreti Safer [li-]seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Mustafa

Ser-cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

30b/2 Bolu'nun Feleküddin karyesi mutasarrıfı olan Musa Mustafa'nın vefât etmesi üzerine tımarının oğlu Ahmed'e verilmesi

Sebeb-i tahrîr-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn oldur ki

Kıdvetu'l-sikât ve'l-müstahfızîn Sultanhisarı Kal'ası Dizdârı İsmail zîde hıfzuhû Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde Feleküddin nâm karye ve gayrıdan iki bin dokuz yüz doksan dört akçelerin tımar ile kal'a-i mezbûr müstahfızlarından Musa Mustafa fevt olup tımar ile gedüğü mahlûl olmağla sulbı oğlu dârende-i fermân-ı hümâyûn Ahmed için mahall ü müstahıkkdır deyu verilmek ricâsına arz etmeğın tevcîh olunmağıyçün sene semân ve semânîn ve elf Ramazanı'nın on dokuzuncu gününden emr-i şerîfim verildikten sonra tezkiresi ihrâs olunmak fermânım olmağın zıkr olunan dokuz yüz doksan dört akçe gedik tımar ile kal'a-i mezbûra müstahfızlığı müteveffâ-yı mezbûr babası Musa tahvîlinden sulbı oğlu mezkûr Ahmed'e tevcîh olunup düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezâretiyle kapudanım olan İbrahim Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehû tezkiresi mücebince verdim ki zıkr olunur ve şerh [ü] beyân ve tafsîl [ü] ayân kılınur.

Karye-i	Karye-i	... Davud tâbi'-i m.	Karye-i
Feleküddin Eskiülke	Mahmudpaşa	400	Belyolu tâbi'-i ...
tâbi'-i Çiftlik tâbi'-i	Eskiülke tâbi'-i	2994 akçe	660
Bolu	[mezbûr]		239 akçe
1140 akçe	1215 akçe		

Ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-i yedinde olup tasarruf kılup siz ki hidemât-ı kal'a-i mezbûra müstahfızlığındır bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıla ol bâbda hiç ferd mâni' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimad kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-âşir şehri Zî'l-ka'deti's-şerîfe sene semân ve semânîn ve elf.

Be-yurd-ı Menzil-i Silivri

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâdis min Rebî'ü'l-evvel sene [10]97

31a/1 Alpagut karyesi mutasarrıfı olan Ahmed'in tımarının vergilerini toplamaya Osman Kethüdâ'yı vekil tayin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Hâliyâ Bolu Kazâsı'nda vâki' berât-ı âlîşân ile mutasarrıf olduğum Paşa Beğ oğlu Mahmud Çiftliği der-karye-i Alpagut nâm karye ve gayrıdan üç bin akçelerin timarı re'âyâları i'lâm olunur ki hâliyâ işbu bin doksan altı senesine mahsûb a'şâr-ı şer'îyye ve rûsûm cüz'î ve küllî mahlûl ve tapu-yı zemîn her ne hâsıl olur ise canımızdan kıdvetü'l-emâsil ve akrân Osman Kethüdâ'yı vekîl etdikde mezbûru üzerinize vekîl bilüp her umûrunuza mezbûr ile görüp mûcib-i temessük ile âmil olasız.

Li-seneti 1096

Vasala ileynâ fî'l-hâmis Rebî'ü'l-evvel sene [10]96

Ahmed

31a/2 Anadolu'daki eşkiyayı yakalamaya me'mur edilen Canik mutasarrıfı Cafer Paşa'ya gönderilen fermân

Düstûr-ı mûkerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidu bünyâdi'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidu erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ ber-vech-i arpalık Canik Sancağı'na mutasarrıf olan vezîrim Cafer Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ki vezîr-i müşârunileyhsin Anado[lu] ve Karaman ve Sivas ve Maraş ve Adana ve Diyarbakır ve Haleb eyaletlerinde ba'zı mahallerde hırsuz ve haramzâde ve kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsı zuhûr idüp ebnâ-i sebîlin yollarına inüp ve sükkân-ı memleketden dahi mâl ve cânlarına zarar u gezend etmekle o makûle eşkiyâ ve ehl-i fesâdı her ne mahalde haber alur isen iktizâ idüp bi-nefsihî varmağa muhtâc olan mahallere kendin varup veyahud tefîş ü tefahhus ve ahz ve ele getirüp şer'le haklarından gelmeğe sen me'mûr u ta'yîn olunmuşsundur imdi zikr olunan eyâletlerde zuhûr eden eşkiyâ ve ehl-i fesâdı her ne mahalde haber alur isen iktizâ idüp bi-nefsihi varmağa muhtâc olan mahallere kendin varup veyahud ol diyârın kâdî ve mütesellim ve havâss voyvodaları ve sâ'ir zâbitler ve iş erlerine âdem ve haber gönderüp alâ eyyi hâlin ele götürüp muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere bilâ-emân haklarından gelüp bir ferde himâye ve müsâmaha ve tefîş bahânesiyle re'âyâ fukarâsına hilâf-ı şer'-i şerîf te'addî ve tecavüz etmeyüp sükkân-ı memleket ve fukarâyı ra'ıyyeti gereği gibi himâye ve sıyânet ve âyende ve revende ve sâ'ir ebnâ-i sebîlin emn ü selâmet birle mürûr u ubûrlarına ve sâ'ir me'mûr olduğun hidemât-ı aliyyemin edâ ve tekâmîlinde mücidd ü sâ'î olasın ve sen ki zikr olunan eyâletlerde vâki' kâdî ve mütesellim ve havâss voyvodaları ve sâ'ir zâbitler ve iş erlerisiz o makûle zuhûr eden eşkiyâ ve ehl-i fesâdı ahz ve ele verüp veyahud vilâyetinizden çıkarınca bi-nefsihî atlanup ve iktizâ eyledikde vezîr-i

müşârunileyhe ve âdemlerine imdâd ve emânet ve mu'âvenet ve müzâheret eyleyüp ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâb da hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince amel idüp dahi sen ki vezîr-i müşârunileyhsin emr-i şerîfim varduğu gibi bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü tevakkuf etmeyüp zikr olunan eyâletlerde zuhûr idüp o makûle ebnâ'-i sebîlin ve ahâlî-i memleketin mâl ve cânlarına zarar u gezen eden hırsuz ve haramzâde ve kuttâ'u't-tarîk eşkıyâsın ve ehl-i fesâd her ne mahalde haber alursan iktizâ idüp bi-nefsihî varmağa muhtâc olan mahallere kendin varup veyahud ol diyârın kâdî ve mütesellim ve havâss voyvodaları ve sâ'ir zâbitler ve iş erlerine âdem ve haber gönderüp bi-eyyi hâlin ele getürüp muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere haklarında lâzım geleni bilâ-emân icrâ ve def' ve izâleleri husûsunda gereği gibi dikkat ü ihtimâm idüp sükkân-ı memleket ve fukarâ-yı ra'ıyyeti himâyet ü siyânet ve âyende ve revende ve sâ'ir ebnâ'-i sebîlin emn ü selâmet birle mürûr u ubûrlarında ve sâ'ir me'mûr olduğun hidemât-ı alıyyemin edâ ve tekmîlinde mücidd ü sâ'î olup ve teftîş bahânesiyle bir ferde hilâf-ı şer'-i şerîf zulm ü te'addî ve tecâvüz etmeyüp ve âdemlerine dahi etdirmeyesin ve siz ki zikr olunan eyâletlerde vâki' kâdî ve mütesellim ve havâss voyvodaları ve sâ'ir zâbit ve iş erlerisiz müşârunileyh tarafından size âdem ve haber vardıkda o makûle eşkıyâ ve haramzâdeyi ve ele vermekte ve iktizâ eyledikde vilâyetinizden çıkarınca bi-nefsihî atlanup vezîr-i müşârunileyh ve âdemlerine gereği gibi imdâd ve i'ânet idüp ihmâl ve müsâhele eymemeyesiz ve sen ki vezîr-i müşârunileyhsin şöyle ki ol makûle zuhûr eden eşkıyâ ve ehl-i fesâdı ahz idüp haklarından gelmeyesin senin adem-i takayyüd ü ihmâl ve müsâmaha ve himâyene haml olunup veyahud teftîş bahânesiyle re'âyâ fukarâsına ve bir ferde zulm ü te'addî olunduğu istimâ' olunur ise bir vechile öZR ü cevâbın mesmû'-ı hümâyûnum olmayup mes'ûl ve mu'âteb olman mukarrerdir ânâ göre gereği gibi takayyüd ü ihtimâm idüp emr-i şerîf imin mazmûn-ı münîfine muhâlif vaz' u hâlet zuhûrundan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîf e i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ'ili Saferi'l-hayr li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 17 Rebî'ü'l-evvel sene [10]97

31b/1 Anadolu'da eşkıya teftişine me'mur edilen Cafer Paşa'ya sefer-i hümâyûna asker teminine sürücü tayin olduğuna dair gönderilen fermân

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidu bünyâdi'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidu erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ ber-vech-i arpalık Canik Sancağı'na mutasarrıf olup Anadolu'da eşkıya tefîşine me'mûr olan vezîrim Cafer Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda iktizâ-yı gayret-i dîn-i mübîn ve muktezâ-yı şer'-i mutahhara-i Seyyidü'l-mürselîn üzere engürüs keferesinden binâyeti'llahi te'âlâ ahz-ı intikâm için sefer-i hümâyûnum mukarrer ve muhakkak olmağla sen ki vezîr-i müşârunileyhsin memâlik-i Anadolu'dan sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı fihâm ve ümerâ-yı kirâm Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve çavuşları ve dîvân-ı hümâyûnum ve defter-i hakanî kâtibleri ve şâkirdleri ve alaybeğleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve altı bölük halkı ve Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve toparabacıları ve birden bine ve binden yüz bine varınca dirlik mutasarrıf edenleri cümlesin evlerinden ihrâc ve sefer-i hümâyûnuma sürmeğe sen me'mûr ve ta'yîn olunmuşundur imdi şimdiden cümlesin habîr ve âgâh ve sefer-i hümâyûnuma mahallinden te'hîr ve tevakkuf etmeyüp kendin bi-nefsihî varmağa muhtâc olan yerlere kendin varup ve etrâfa mu'temedun aleyh ve mukaddem âdemler gönderüy tavâ'if-i mezbûreden bir ferdi evlerinde ve yerlerinde alıkonmayup cümlesin ihrâc ve gediklüler ve sipâh ve silahdâr halkı nevrûz-ı sultânîde Edirne sahrâsında dernek ve cem'iyet ve sâ'irleri inşâ'allahu'r-rahman rûz-ı Hızır'da me'mûr oldukları sefer-i hümâyûnumdan hidemât-ı aliyyemde mevcûd bulunmaları husûsunda dikkat-i tâmm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-kelem eylemek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrunumla sâdır olan fermân-ı celil-i kadrîm mücebince amel idüp dahi sen ki vezîr-i müşârunileyhsin emr-i şerîfim vardığı gibi bir an te'hîr ü tevakkuf etmeyüp tavâ'if-i asâkir-i mansûremin cümlesin şimdiden habîr ve âgâh ve vakt [ü] zamânıyla sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan eyâlet ve sancaklardan kendin bi-nefsihî varmağa muhtâc olan yerlere kendin varup ve etrâfa mu'temedun aleyh ve mukaddem âdemler gönderüp sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan tavâ'if-i askerden evlerinde ve yerlerinden bir ferdi alıkonmayup cümlesin ihrâc ve gediklüler ve sipâh silahdâr halkı nevrûz-ı firûzda Edirne sahrâsında dernek ve cem'iyet ve sâ'irleri rûz-ı Hızır'da me'mûr oldukları sefer-i hümâyûnumda hidemât-ı aliyyemde mevcûd bulunmaları husûsunda bezl-i dikkat ve sarf-ı miknet eyleyesiz ve'l-hâsıl husûs-ı mezbûr umûr-ı mühimm-i dîn ü devlet ve ilzâm-ı levâzım-ı mülk ü saltanatımdan olmağla bu zamânı sâ'ire kıyâs etmeyüp ve bu husûs mutlaka senin zimmet-i

himmetine havâle olunup bi'l-cümlesinde mes'ûldür şöyle ki iyâzen billahi temekkün ve intizâr ile sefer-i hümâyûnumun avk u te'hîrine bâ'is olasın ve bundan sonra müstakillen âdemler gönderilüp teccüss olundukda askerî tâ'ifesinden evlerinde kalanları dirlikleri ahara verilmekle kanaat olunmayup sâ'ire mûcib-i ibret ve sebep-i nasîhat için eşedd-i ukûbet ile tertîb-i cezâ olunur ve sen ki dahi adem-i takayyüd ve ihmâl ve müsâmahana haml ve öZR ü cevâbın mesmû'-ı hümâyûnum olmayup mazhar-ı itâbet? olman mukarrerdir âna göre hareket idüp ve bu emr-i şerîfin mazmûn-ı münîfi mecma'-ı nâs olan mahallerde nidâ ve cümleye i'lân ve işâ'at etdiresin vebâlleri boyunlarına sonra bilmedik ve âgâh olmadık deyu öZR bahâne eylemeyeler şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Saferi'l-hayr li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

32a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında [Cafer Paşa'nın] buyruldu

Şerâyi'-şi'âr Bolu ve Kastamonu sancaklarında vâki' kâdîlar ve mütesellimler ve serdârlar ve kethüdâyerleri ve vilâyet a'yânları inhâ olunur ki der-i devlet-medârdan Anadolu'nun eşkiyâ müfettişliği ve sefer-i hümâyûna me'mûr olan tavâ'if-i askeriyenin sürücülüğü tarafımıza tefvîz ve sipâriş buyurulup fermân-ı şerîfde tahrîr ve tasrih olunduğu üzere vakt ü zamânıyla varup mevcûd bulunmaları bâbında buyuruldu ısdar ve ağalarımızdan (boş) zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olundu vusûlünde gerekdir ki vârid olan emr-i şerîflerin sûretleri mahalli sicille kay etdirüp ve ol makûle sefer-i hümâyûna me'mûr olan tavâ'if-i askeriye varup zikr olunan mahallerde hâzır ve mevcûd bulunmaları için mecma'-ı nâs olan yerlerde dellâllar nidâ etdirüp ve gereği gibi her birlerine tenbîh ve te'kîd eyleyesiz ki varup zikr olunan mahallerde hâzır u âmâde olalar ihmâl ve müsâmaha üzere olanlar eşedd-i ukûbet ile haklarından gelinüp ve kapuları önlerine salb olunup mûcib-i ibret olurlar ve ol taraflarda vâki' olan hırsuz ve haramzâde yataklarında ele getirilüp ve kal'a-bend idüp tarafımıza arz u i'lâm eyleyesiz.

Fî 2 min Rebî'ü'l-evvel sene [10]97

32b/1 Sabık Müfettiş Ömer Paşa'nın teftiş bahanesiyle halka zulmetmesinin engellenmesi hakkında fermân

Şerâyi'-şi'âr Bolu ve Kastamonu ve Kengiri sancaklarında vâki' olan kuzât efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân livâ-i mezbûr mütesellimleri ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve voyvodaları ve kurâ zâbitleri ve subaşıları ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum inhâ olunan budur ki .

Müfettiş-i sâbık Ömer Paşa'nın ol semtlerde bölük ve bayrak ve ağaları gezüp teftîş bahânesiyle müft ü meccânen yem ve yemek alup fukarâyâ zulm ü te'addî eyledikleri mesmû'umuz olmağla buyuruldu ısdâr olunup irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki her kanginizin taht-ı kazâlarında gezüp zulm ü te'addî edenleri bi-eyyi vechin kân gereği gibi ahz ve habs idüp tarafımıza i'lâm eylemekde ziyâde dikkat-i tâmm ve mâ-lâ-keîâm eyleyesiz getirüp şer'le haklarından geline bu bâbda ihmâl ve müsâmahadan be-gâyet ihtirâz eyleyesiz deyu şöyle ki hîn-i mu'âhazede mukâtele edenlerin demleri hederdir aslâ el sakınmayup ahz ve ele getirmekde ziyâde takayyüd birle kemâl-i basîret eyleye deyu.

Fî 2 min Rebî'ü'l-evvel sene [10]97

32b/2 İstanbul'a gelecek olan hazinenin korunması için Mustafa Ağa'nın tayin olunduğu ve gerekenin yapılması için buyruldu

Ömer Paşa hazretleri tarafından hazîne için gelen buyuruldu-i şerîfdir ki

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Bağdad'dan Âstâne-i sa'âdete varınca yol üzerinde olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve kalâ' dizdârları ve nevâhî ve kurâ zâbitleri ve subaşları ve sâ'ir iş erleri zîde kadruhûhum hâlâ Âstâne-i sa'âdete irsâli lâzım gelen hazînenin üzerine ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Selam Ağası Mustafa Ağa zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olunmağla buyuruldu tahrîr ve ısdâr kılınmışdır vusûlünde gerekdir ki zikr olunan hazîne kanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise emîn ve mahfûz yerlere nüzûl etdirüp iktizâ eden yerlerde yanlarına kılağuzlar ve müsellemler âdemleri koşub ve hıfz u hirâsete kefayet kadar bekciler ta'yîn idüp emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve îsâl idüp avk u te'hîr ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz deyu buyuruldu.

Fî gurre C. 1097

Vasala ileynâ fî 23 Rebî'ü'l-evvel sene [10]97

32b/3 Sefer-i hümâyûn için Cebeci temini hakkında fermân

Cebecilere hitâben vârid olan fermân-ı şerîf sûretidir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve sâ'ir iş erleri zîde kadruhûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ' allahu te'âlâ evvel-i bahâr huçeste-i âsârda Engürüs keferesinden bi-inâyeti'llahi te'âlâ ahz-ı intikâm için vâki' sefer-i hümâyûnuma ziyâde asker tedârükü lâzım ve mühim olmağla bundan akdem rızâlarıyla tâlib ve râğib-i ceng ü harbe kâdir yarar

ve tûvânâ garîb yiğitlerden yevmî sekizer akçe ile taht-ı kazânımdan zâbitleri ma‘rifetiyle cebeci tahrîr ve be-dergâh olunmak için vârid olan emr-i şerîfimle mübâşeret olundukda re‘âyâdır deyu ta‘allül ve bu âna değin tekâmî olunmayup te‘hîre bâ‘is olduğunuz i‘lâm olunmağla imdi rızâlarıyla tâlib ve râğib-i ceng ü harbe kâdir ve yarar ve tûvânâ kimesnelerin be-dergâh olmalarına mâni‘ olmayup tekâmî hususunda imdâd ü i‘ânet ve atîk cebecileri dahi ol tarafda eğlendirmeyüp zâbitleri ma‘rifetiyle odalarına irsâl etdirmekte takayyüd ü ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi siz ki kâdî ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve sâ‘ir iş erlerisiz taht-ı kazânımdan rızâlarıyla tâlib ve râğib ve ceng ü harbe kâdir yarar ve tûvânâ kimesnelerin be-dergâh olmalarına mâni‘ olmayup tekâmî husûsunda imdâd ü i‘ânet ve atîk cebecileri dahi evlerinde eğlendirmeyüp zâbitleri ma‘rifetiyle odalarına irsâl etdirmekte ziyâde takayyüd ü ihtimâm idüp sâdir olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile âmil ve hilâfından ihtirâz ü ictinâb eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî‘ü'l-evvel li-seneti seb‘a ve tis‘în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 29 min Rebî‘ü'l-evvel sene [1097]

33a/1 Doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere alınacak zahire hakkında fermân

Doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere şa‘îr ve hıntanın bedeli olduğu fermân-ı şerîfidir ki

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me‘âdinü'l-fezâ‘il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki‘ Kızılbil ve Viranşehir ve Zerzene ve Güçnos ve Yenice-i Eflanak[Eflani] ve Devrekene ve Taraklıborlu ve Onikidivan ve Nefs-i Bolu ve Mudurnu ve Çağa ve Hisarönü ve Dodurga ve Akçeşehir ve Üskübi ve Kıbrıs ve Samako ve Yığılca kâdîları zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki bundan bin doksan yedi senesinde vâki‘ olacak sefer-i hümâyûnuma me‘mûr olan asâkir-i îsâl için zikr olunan kâdîlıklardan iştirâ zahîresi fermânım olup lâkin zikr olunan kâdîlıklar iskeleye ba‘îd ve aynî zahîre vermek kendülere asîr olmağla bedellerin tahsîli re‘âyâyâ enfa‘ görülüp bedelleri tahsîli için hâlâ kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhü mübâşir ta‘yîn olunup emr-i şerîfimle irsâl olunmuşdur vardıkda yedinde olan mevkûfât defter sûreti mücebince her bir İstanbul kîlesi şa‘îr mîrîsinden mâ‘adâ seksener akçeye ve dakîkin kîlesi

yüz altmışar akçeye ve hintanın kîlesi dahi yüz altmış akçe bedellerin tahsîl ve aynî zahîre verirüz diyenden aynî zahîre mübâşiri olana aynî zahîre tahsîl etdirdesin ve bedel-i mübâşerete keyl başına ikişer akçe vech-i ma'âş aldırup bundan ziyâde bir akçe aldirmayasın deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi zikr olunan kâdîlıklardan bundan akdem iştirâsı fermânım olan zahâir iskeleye nakli re'âyâyâ asîr olmağla irsâl olunan mübâşirin yedine verilen mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri mücebince hesâb-ı merkûm üzere bedellerin ve kîle başına ikişer akçe bedel mübâşirine vech-i ma'âş bir gün evvel tahsîl ve teslîm-i hazîne etdirmekte her biriniz ziyâde ihtimâm eyleyesin ve aynî zahîre verirüz diyenden zahîre mübâşirine aynî zahîrelerin mu'accelen tahsîl etdirdüp elbette bedel verin deyu kimesne rencîde ve remîde etdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

33b/1 Doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere alınacak zahirenin satın alınmasına dair fermân

Kazâ-i Bolu

Şa'îr	Dakîk	Hinta
10 000 kile	1333,5 kile	1333,5 kile

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı'nda vâki' ba'zı kazâların iştirâ zahîresin tahsîle mübâşir olan (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki livâ-i mezbûrda olan kazâlardan ba'zılar iskeleye ba'id ve zahîre vermek kendülere asîr olmağla bedel vermek kendülere âsân olmağla bedel fermân olunup mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi ol kazâların mîrîden ta'yîn olunan otuzar akçe şa'îr ve kırkar akçe hinta ve ellişer akçe dakik olmak şartıyla tahsîl eylediğin minvâl üzere bedel tahsîline ta'yîn olunan mübâşire teslîm eyleyesin deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi zikr olunan kazâların mîrîden ta'yîn olunduğu üzere bedel vermek âsan olmağla bedel mübâşirine tahsîl ve teslîm etdirdüp re'âyâyâ ol vechile zulm u te'addîden ihtirâz eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' aşer şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

33b/2 Almacak zahire'nin halkın istediği şartlarda alınması için vârid olan fermân

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı'nda vâki' ba'zı kazâların iştirâ zahîresin bedeli tahsîline me'mûr olan mübâşir (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ba'zı kazâlar iskeleye ba'id ve zahîre vermek kendülere asîr olup bize bedel vermek enfa'dır deyu rağbet eden kazâ re'âyâlarına benim yedimde olan sûret-i defterde bu kazâlar yokdur dimeyüp re'âyâyâya enfa' olmak üzere bedellerin alasin ve zahîre verenlerden bedeldir deyu rencîde eylemeyüp kendülere kangisi enfa' ise âna göre bir gün mukaddem tahsîl idüp teslîm-i hazîne eylesiz deyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi ba'zı kazâlar iskeleye ba'id ve zahîre vermek kendülere asîr olup bize bedel vermek enfa'dır deyu rağbet eden kazâ re'âyâlarına sen ki mübâşirsın benim elimde olan defterde bu kazâlar yokdur dimeyüp re'âyâyâya enfa' olmak üzere bedellerin alasin ve zahîre verenlerden defterde bedeldir deyu rencîde etmeyüp kendülere kangisi evlâ ve enfa' ise âna göre bir gün evvel tahsîl ve teslîm idüp kat'â ol vechile re'âyâyı rencîde etdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' aşer şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Edirne el-Mahrûse

Vasala ileyna fî 7 Rebî'ü'l-âhir.

34a/1 Bolu'nun Taraklıborlu nâhiyesinde Arıcak karyesi mutasarrıfı olan Fazlı'nın me'mur olduğu Budun kal'ası muhafazasına gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Kenan verilmesine dair tezkire

Nâhiye-i Taraklıborlu der-livâ-i Bolu

Kenan an-tahvîl-i Fazlı ez-muhâfaza firâr kerde.

Karye-i Arıcak tâbi'-i Taraklıborlu

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû dîvân-ı Budun'a mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda Taraklıborlu Nâhiyesi'nde Arıcak nâm karye ve gayrıdan yedi bin akçe timara mutasarrıf olan Fazlı me'mûr olduğu Budun Kal'ası muhafazasından firâr idüp sancağı askeriyle alaybeğis altında mevcûd bulunmayup ol vechile timarı mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan beş bin akçe timara ve iki bin akçe terakkîye elinde emr-i şerîf olan (boş) boylu (boş) gözlü (boş) kaşlu Kenan'a verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın sene sitte ve tis'în ve elf Rebî'ü'l-âhiri'nin dokuzuncu gününde verilen tahvîlnâme mücebince zikr olunan yedi bin

akçe timar muhâfazadan firâr eden Fazlı tahvîlinden ibtidâ ve terakkîsi bedeli mezbûr Kenan'a tevcîh olunup berât-ı âlîşân ricâsına tezkire verildi.

Tahrîren fî Rebî'ü'l-âhir sene sitte ve tis'în ve elf.

Be-yurd-ı Budun el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 8 Rebî'ü'l-âhir sene [10]97

Tıbku aslihî el-mahtûm nemakahû el-fakîru ileyh sübhânehû te'âlâ

Abdurrahman el-Kâdî be-medîne-i Budin

34a/2 Gerede kazasındaki şakilerin yakalanması için Selam Ağası Beyazîd Ağa'nın mübâşir tayin olunduğuna dair buyruldu

Fazîlet-şî'âr Bolu ve Kengiri sancaklarında vâki' olan efendiler zîde fezâ'iluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân sancak-ı mezbûrlarda vâki' olan mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhû inhâ olunur ki Gerede Kazâsı'na tâbi' (boş) nâm karye sâkinlerinden Ahmed nâm şaki ve Hamamlı'da Mehmed ve Hüseyin ve Mustafa nâm şakîler bundan akdem ebnâ'-i sebîlin emvâli ve erzâkların nehb [ü] gâret ve katl-i nüfûs eden Yâdigâroğlu nâm şakînin refiklerinden olmağla buyuruldu tahrîr ve ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Selam Ağası Beyazîd Ağa zîde kadruhu mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki şakî-i mezbûrları bi-eyyi vechin kân ele getirüp kayd-bend idüp mübâşir-i merkûma teslîm ve tarafımıza irsâl eylesiz ve dahi Yedigâröğlü'nun yanından ahz eylediğiniz Veli dahi varan mübâşir ile ma'an irsâl olunmuşdur şakî-i mezbûrun sâ'ir refiklerinden ve yataklarından her kanginizin kazâlarında bulunup gösterirler ise beher hâl ele getirüp mübâşir-i merkûm ile tarafımıza ihzar eylesiz ki huzûrumuzda şer'le ahvâlleri tefahhus olunup icrâ-yı hakk oluna husûs-ı mezbûrda ihmâl ve müsâmahadan ve hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde zulm [u] te'addîden ihtirâz üzere olup mûcib-i buyuruldu ile âmîl olasız deyu.

Fî 26 Ra. sene [10]96

34b/1 Sefer-i hümâyûn için sipâh ve silahdâr taifesinin temini için vârid olan fermân

Sipâh ve silahdâr ocakları taraflarından olan mektûb-i mûcib ile vârid olan fermân-ı şerîfdir ki

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Edirne'den Diyarbakır'a ve Erzurum'a varınca Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda kethüdâyerleri zîde kadrum tevki'-i

refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ işbu sene-i mübâreke de Engürüs kefesinin üzerine sefer-i hümâyûnum mukarrer ve muhakkak olmağla taht-ı kazânızda sâkin ve mütemekkin sipâh ve silahdâr halkının vakt ü zamânıyla Edirne sahrâsında hâzır ve mevcûd bulunmaları için hâliyâ silahdâr ocağı başçavuşu olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Çavuş zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olunmağın imdi siz ki kâdîlarsız emr-i şerîfim varduğı gibi taht-ı kazânızda vâki' mecma'-ı nâs olan mahallerde nidâ ve tavâyif-i mezbûreye i'lân ve işâ'at etdirüp mahsûs bayrak ve mızrâk ile ber-vech-i ta'cîl cümlesin ol cânibden ve yerlerinden ihrâc ve siz ki kethüdâyerlerisiz yanınıza cem' ve kalkup önlerine düşüp inşâ'allahu te'âlâ serî'an ve âcilen gelüp nevrûz-ı firûzda mükemmel ve müretteb Edirne sahrâsında ve sefer-i hümâyûnda hidemât-ı aliyemde mevcûd bulunup avk u te'hîr ve ihmâl ve müsâmahadan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyüp şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mevcûd bulunmayup intizâra bâ'is olasız siz ki kethüdâyerisiz adem-i takayyüd ve ihmâl ve müsâmaha ve müsâhelenize haml olunup ve siz ki tavâyif-i mezbûresiz bir vechile özr ü cevâbınız mesmû'-ı hümâyûnum olmayup esâmîiniz kat' olunduğundan gayrı zarar ve nedâmet çekmeniz mukarrerdir âna göre basîret ve âgâh olup bu zamânı sâ'ire kıyâs eylemeyüp hilâfına vaz' u hareketden hazer eyleyesiz deyu bi'l-fi'il sipâh ve silahdâr ağaları olan iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyin ve Şahin dâme mecduhumâ taraflarından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hüküm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağaları tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp hilâfına rızâ ve cevâzdan be-gâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılarsız.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-âhir li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı [Edirne] el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 22 min Rebî'ü'l-âhir sene [10]97

34b/2 Sefer-i hümâyûn için sipâh ve silahdâr taifesinin temini babında vârid olan mektub

Şerâyi'-şi'âr Edirne'den Diyarbakır'a ve Erzurum'a varınca Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda kethüdâyerleri zîde kadruhum inhâ olunur ki inşâ'allahu te'âlâ işbu sene-i mübâreke de Engürüs kefesinin üzerine sefer-i hümâyûnum mukarrer ve muhakkak olmağla taht-ı kazânızda sâkin ve mütemekkin sipâh ve silahdâr halkının vakt ü zamânıyla Edirne sahrâsında hâzır ve mevcûd bulunmaları için hâliyâ silahdâr ocağı başçavuşu olan Hasan

Çavuş ta'yîn ve irsâl olunmağın imdi siz ki kâdîlarsız emr-i şerîf varduğu gibi taht-ı kazânızda vâki' mecma'u'n-nâs olan mahallerde nidâ ve tavâyif-i mezbûreye i'lân ve işâ'at etdirüp mahsûs bayrak ve mızrâklarıyla ber-vech-i ta'cîl cümlesin evlerinden ve yerlerinden ihrâc ve siz ki kethüdâyerlerisiz yanınıza cem' ve kalkup önlerine düşüp inşâ'allahu te'âlâ serî'an ve âcilen gelüp nevrûz-ı firûzda mükemmel ve müretteb Edirne sahrâsında ve sefer-i hümâyûnda hidemât-ı aliyyemde mevcûd bulunup avk u te'hîrden [ve] ihmâl ve müsâmahadan be-gâyet ictinâb eyleyüp şöyle ki vakt ü zamânıyla gelüp mevcûd bulunmayup intizâra bâ'is olasız siz ki kethüdâyerlerisiz adem-i takayyüd ve ihmâl ve müsâmahanızı haml olunup ve siz ki tavâyif-i mezbûresiz bir vechile özr ü cevâbınız istimâ' olunmayup esâmîiniz kat' olunduğundan gayrı zarar ve nedâmet çekmeniz mukarrerdir âna göre habîr ve âgâh olup bu zamânı sâ'ire kıyâs eylemeyüp hilâfına vaz' u hareketden hazer eyleyesiz deyu bi'l-fi'il sipâh ve silahdâr ağaları olan Hüseyin Ağa ve Şahin Ağa taraflarından mektûb verilmekle mücebince amel olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîf-i âlîşân mücebince mektûb irsâl olunmuşdur vusûlünde gerekdir ki mûcib-i fermân-ı âlî üzere amel idüp hilâfında be-gâyet ihtirâz eyleyesiz ve's-selâm.

Vasala ileynâ fî 22 Rebî'ü'l-âhir sene [10]97

35a/1 Bolu Sancağının arpalık olarak Yusuf Paşa'ya verilmesi

Yusuf Paşa hazretlerinin Bolu mansıbı fermânıdır ki kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ü'l-âhir li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrü'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ber-vech-i arpalık Amasya Sancağı'na mutasarrıf olup Babadağı'nda ser-asker vekîli olan Yusuf dâme ikbâluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olicak ma'lûm ola ki sen emekdâr olup her vechile müstahıkk-ı inâyet olduğun ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i padişâhânem zuhûra getirilüp işbu sene seb'a ve tis'in ve elf Rebî'ü'l-âhire'nin onuncu gününden mükemmel ve müretteb kapun ve üç yüz nefer âdeminle inşâ'allahu te'âlâ Özi tarafında sefer-i hümâyûnumda hidemât-ı aliyyemde mevcûd bulunmak şartıyla hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla ber-vech-i arpalık Bolu Sancağı sana tevcîh ve inâyet idüp i'lâmı için (boş) ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince te'hîr ve tevakkuf etmeyüp mükemmel ve müretteb kapun ve üç yüz nefer âdeminle inşâ'allahu te'âlâ Özi tarafında sefer-i hümâyûnumda hidemât-ı aliyyemde

mevcûd bulunmak şartıyla ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra sen mutasarrıf olup zabt u rabt ve re'âyâ ve berâyânın himâyet ü sıyânetde ve sâ'ir fermânım olan hidemât-ı hümâyûnumun edâ ve tekmîlinde bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-âhire li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevm 27 Rebî'ü'l-âhir sene [10]97

35b/1 Daranlı Mehmed Efendi'nin Oğulcağnek mezra'ası berâtı

Daranlı Mehmed Efendi'nin Oğulcağnek? mezra'ası berâtıdır ki Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sânî min Cumâde'l-ûlâ li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

35b/2 Bolu'nun Çanak karyesindeki mu'allimhânenin mütevellîğine Ahmed'in tayin olunması

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî [tuğrâ-yı] garrâ-yı [cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki]

Bolu Kazâsı'na tâbi' Çanak nâm karyede ashâb-ı hayrâtdan merhûm Haydar Beğ binâ eylediği mu'allimhânenin yevmî bir akçe vazîfe mütevellîsi olan Mehmed vakf-ı mezbûrun gallesini ekl [ü] bel' idüp mu'allimhâne harâb ve ta'lîm-i sibyan olunmamağla ref' olunup yerine dârende-i fermân-ı hümâyûn Ahmed her vechile lâyük ve mahall ve müstahıkk olmağla tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek ricâsına kâdî nâ'ibi mevlana Ahmed arzı eylemeğin vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr varup mütevellî olup hidmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra bir akçesiyle mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömr u devletim için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kıllalar.

Tahrîren fî evâhiri şehri Saferi'l-hayr li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

Vasala ileynâ fî 2 Cemâziye'l-evvel sene [10]97

35b/3 Bolu ahalisinin şikayeti üzerine Vanî Mehmed Efendi'nin müftülükten alınarak fetva vermesinin yasaklanması

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Bolu Kazâsı'nda bi'l-fi'il nâ'ibü's-şer' olan mevlana (boş) zîde ilmuhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki medine-i Bolu ahâlîsi Dergâh-ı mu'allâm arzuhâl idüp Bolu müftîsi iken hâlâ iftâdan hacr olunan Vanî Mehmed alâka ve medhali olmaduğu il mesâlihine karışmayup kendi hâlinde ola deyu bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve müftî'l-enâm olan a'lemu'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalu'l-fudalâ'i'l-müteverri'în mevlana Ali edâmallahu te'âlâ fezâ'iluhû tarafından mektûb verilmeğin mücebince hükm-i hümâyûnum rica etmeğin mücebince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve mevlana-yı müşârunileyh tarafından verilen mektûb mücebince mezbûra muhkem tenbîh ve te'kîd eylesesin ki medhali olmayan il mesâlihine karışmayup kendi hâlinde olup kimesneye ta'addî ve tecavüz eylemeye ve etdirmeyüp men' ü def' eylesesin min ba'd şer'-i şerîfe ve müşârunileyh tarafından verilen mektûba ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyüp husûs-ı mezbûr için tekrâr emr-i âhar irsâline muhtâc eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî'ü'l-âhir li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 4 Cumâde'l-ûlâ sene [10]97

İzzet-meâb Bolu'da nâ'ibü's-şer' olan efendi

Selâmdan sonra inhâ olunur ki

Kazâ-i mezbûrede me'zûn bi'l-iftâ olan Mehmed Efendi vilâyet umûruna karışup kendi hâlinde olmamağla iftâdan hacr olunmuşdur gerekdir ki tenbîh eylesesiz min ba'd iftâ etmeyüp medresesinde tadrîs ile mukayyed olsun ve's-selâm.

Mine'l-fakîr

Ali

Ufiye anh

36a/1 Derviş Kâdîzâde İbrahim Ağa'nın tumar berâtı

Derviş Kâdîzâde İbrahim Ağa'nın timarı berâtıdır ki

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'r-râbi' Cumâde'l-ûlâ li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmî-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî neffeze bi'l-avni'r-[rabbânî hükmü oldur ki]

Çûn avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârıf-ı mütekâsir-i mülûkâneme müstahıkk irtifâ'-ı şân olanlar yanında mezbûl ve bî-dirîğdir bina'en alâ zâlik orta boylu elâ gözlü açık kaşlı

râfi'-i tevkî'-i refî'ü'-ş-şân-ı hakanî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân eyalet-ı Anadolu'nun defterî kâtiblerinden İbrahim zîde kadruhû Dergâh-ı mu'allâma gelüp Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde Kıravıran-ı Gökpinar nâm karye ve gayrıdan yedi bin beş yüz otuz bir akçe timar ile eyâlet-i Anadolu'nun defterî kâtiblerinden iken livâ-i mezbûrenin zu'amâ ve erbâb-ı timarı Budun muhâfazasına ta'yîn olup lâkin mezbûr me'mûr değil iken livâ-i mezbûr alaybeğisi Seyyid Mehmed me'mûr olduğu Budun muhâfazasında mevcut değildir deyu timarın Mustafa'ya verüp mezbûr dahi sefer-i hümâyûnumda olan rûznâmçede kaydın bozdurup tezkire etdirüp dahl etmekle elinde olan berâtı mücebince ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında inâyet ricâ etmeğın timarı olduğu sancakda sâkin olup alâ mâ hüve'l-me'mûr sefere eşmek şartıyla mezbûr İbrahim'in elinde olan berâtı mücebince ibkâ ve mukarrer ve kemâ kân zabt u tasarruf etdirüp min ba'd muhâfazaya me'mûr değil iken hilâf ve inhâ alup tezkire etdirüp dahl eden mezbûr Mustafa'yı ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl u ta'arruz etdirmeyesin ve dahl olup tahvîl ve târîhine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hükm idüp gerü bî-kusûr alıveresin deyu sene seb'a ve tis'în ve elf Rebî'ü'l-âhiresi'nin evâsıtında hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zıkr olunan yedi bin beş yüz otuz bir akçe timar ile eyalet-i Anadolu'nun defterî kitâbeti vech-i meşrûh üzere merkûm Mustafa tahvîlinden mûmâileyh İbrahim zîde kadruhûya ibkâ ve mukarrer ve müceddiden tevcîh olup verdim zıkr olunur.

36a/2 Bolu'ya tabi köylerden toplanan para

Karye-i	Karye-i	Karye-i Tokar	Karye-i ... tâbi'-i	Yekûn
Kıravıran-ı	Ahmedler tâbi'-i	nâm-ı diğér	Bolu	Akçe
Gökpinar tâbi'-i	Viranşehir	Samirler? tâbi'-i	1 000 akçe	7 000
... 3 000 akçe	1 000 akçe	Kıbrıs 2000 akçe		5 000
Karye-i Çakırlar tâbi'-i	Karye-i Kiskün tâbi'-i m.	Karye-i Çerülüve?	Karye-i ez-Dîvân-ı Sazak tâbi'-i Bolu	Karye-i Kınık tâbi'-i mezbûr
Onikidivan	Akçe	Bakras ve İn ve	3 572 akçe	943 akçe
1 080 akçe	1 857	Bereket ve		
	5 451	Beyyasdığı ve		
	0 451	Kars? tâbi'-i		
		Ulus		
		Akçe		

		3 998		
		2 523		
Karye-i ez-Dîvân-ı Sazak tâbi'-i [m.] Akçe 3 388 0 800	Akçe 5 315 0 315	Karye-i ez-Dîvân-ı Sazak tâbi'-i Bolu Akçe 2 353 0 353	Karye-i Eymirşe nâm-ı diğer Hisarlık tâbi-i mezbûr 1 795 ... livâ .. tâbi'-i Bolu 1387 Akçe 5 095 0 095	
Ömerler i ... tâbi'-i [m] 159 akçe	Sakağı ... tâbi'-i Şehir 3 551 akçe	Karye-i ez-Dîvân-ı Sazak tâbi'-i mezbûr Akçe 4 043 1 644	Çiftlik-i Bıyık Ahmed der-karye-i Gölcük tâbi'-i Çağa 107 akçe	Çiftlik-i Ali veled-i der-karye-i Gürgen tâbi'-i ... 159 akçe
Çiftlik-i İbrahim der-dîvan-ı Şucâeddin tâbi'-i Çağa 151 akçe	Çiftlik-i Ali der-karye-i Yörük tâbi'-i [m.] 387 akçe	Akçe 4 999 1 033 Karye-i ez-Dîvân-ı Çepni tâbi'-i Bolu Akçe 4 714 0 284	Yekûn 7 531 akçe	

Ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht olup mutasarrıf kılup buyurdum ki vezâyif-i hidemât-ı eyâlet-i Anadolu'nun defter kitâbetidir bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıla ol bâbda efrâd-ı âferîdeden hiç ahad kâ'inen men kân ve keyfe mâ kân ve nev'an mine'l-envâ' mâni' ve râfi' ve müzâhim ve münâzi' olmayup dahl u taarruz kılmaya [şöyle] bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

36b/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan hatt-ı hümâyûn

Emr-i şerîfim mücebince amel olunup hilâfına hareket edenlerin haklarından inşâ'allahu te'âlâ gelürüm.

Hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn sûretidir.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ işbu sene-i mübâreke mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümayûnum için siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde vâki kasabât ve kurâda sâkin ve mütemekkin mukim ve müsâfir yeniçerileri ve esâmîsi çalık olanları umûm üzere evlerinden ihrac ve bayrağınız açup önlerine düşüp nevrûz-ı fîrûzda Edirne sahrâsında mevcut bulunasız deyu bundan akdem emr-i şerîfimle sürücü çavuşlar irsâl olunup tenhib-i hümayûnum olmuşdu ihmal ve müsâhele idüp bu âna değin yedlerinizden hareket eylemedüğünüz istimâ' olunmağla müstahikk-ı itâb ve ikâb olmuşsuzdur hâliyâ husus-ı mezbûr için emr-i şerîfimle irsâl olunan on sekizinci bölüğün küçük çavuş olan Ali Çavuş inşâ'allahu'r-rahman her kanginizin taht-ı hükûmetine dâhil olur ise aslâ te'hir ve tevakkuf etmeyüp bayrağınız açup gerek sahîhu'l-esâmî ve gerek çalık yeniçerileri umûmen bayrağınız altına cem' ve mâh- Cemâziye'l-âhire'nin on beşinci gününde Edirne sahrâsına getirüp isbat-ı vücud eyleyesiz ki sahîhu'l-esâmî olanlar odalarına irsâl ve çalık olanlar tashîh olunup ve korucu ve mütekâ'id olanları dahi Âstâne-i sa'âdetim muhâfazasına irsâl eyleyüp askerî tâ'ifesinden bir ferdi evlerinden ve yerlerinde alıkomayasın ve siz ki kâdîlarsız tavâyif-i mezbûreden taht-ı kazâ ve hükûmetiniz de mukîm olup mâh-ı Cemâziye'l-âhire'nin gurre si hulûlünde ânda bulunanlara tenbîh veya kendinizden bir gün sonra kalur ise itâ'at-ı fermân-ı hümayûnum eylemedikleri için dirlikde alâkaları olmamağla o makûleleri bilâ-emân salb ve muhallefâtın mücib-i şer'le mümzâ ve mahtûm defter ve defterin bu tarafa irsâl eyleyesiz şöyle ki bu bâbda bir ferde himaye ve illet ve bahâne ile vakt-i mezbûrede bir ferd mahfî ve âşikâre evinde ve yerinde kalduğu mesmû'-ı hümayûnum olur ise aslâ cevâba kâdir olmayup ukûbete mazhar olmanız mukarrerdir husus-ı mezbûrda mu'ârız ve mâni' olur kimesne olur ise sefer-i hümayûnumdan ibâ edenlerin haklarından gelmek için ism ü resmleriyle yazup Anadolu'da eşkıya teftîşine ve asâkir sürmeğe me'mûr olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezîrim Cafer Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehûya i'lâm eyleyesiz ve sen ki sürücü-i mûmâileyhsin ba'de't-tenhib bayrağın açup neferâtıyla vilâyetlerinden çıkmayan serdârların sâ'ire mücib-i ibret için bilâ-te'hir haklarından gelesin deyu bi'l-fi'il Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan iftihâru'l-ümerâ' ve'l-ekâbir el-Hâc Hasan Ağa dâme ulüvvuhû tarafından

mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağayı müşârunileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp min ba'd hilâfına rıza ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî'ü'l-âhir sene seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

[Vasala ileynâ] fî'l-yevmi's-sâlis aşer min Cumâde'l-ûlâ sene [10]97

37a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân

Şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdarları zîde kadruhum inhâ olunur ki inşâ'allahu te'âlâ işbu sene-i mübârekeke mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûn için siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde vâki' kasabât ve kurâlarda sâkin ve mütemekkin ve müsâfir yeniçeriler ve esâmîleri çalık olanları umûm üzere evlerinden ihrâc ve bayrağınız açup önlerine düşüp nevrûz-ı fîrûzda Edirne sahrâsında mevcûd bulunasız deyu bundan akdem emr-i şerîfimle sürücü çavuşlar irsâl olunup tenbîh-i hümâyûnu olmuşdu ihmâl ve müsâhele idüp bu âna değin yerlerinizden hareket eylemedüğünüz istimâ' olunmağla müstahikk-ı itâb ve ikâb olmuşsuzdur hâliyâ husûs-ı mezbûr için emr-i şerîfle irsâl olunan on sekizinci bölüğün küçük çavuşu olan Ali Çavuş inşâ'r-rahman her kanginiz hükûmetine dâhil olur ise aslâ te'hîr ve tevakkuf etmeyüp bayrağınız açup gerek sahîhü's-esâmî ve gerek çalık yeniçerileri umûmen bayrağınız altına cem' ve mâh-ı Cemâziye'l-âhire'nin on beşinci gününde Edirne sahrâsına götürüp isbât-ı vücûd eylesesiz ki sahîhü'l-esâmî olanlar odalarına irsâl ve çalık olanlar tashîh oluna ve korucu ve mütekâ'id olanları dahi Âstâne-i sa'âdet muhâfazasına irsâl eyleyüp askerî tâ'ifesinden bir ferdi evlerinde ve yerlerinde alikomayasız ve siz ki kâdîlarsız tavâyif-i mezbûreden taht-ı kazâ ve hükûmetinizde mukîm olup mâh-ı Cemâziye'l-âhire'nin guresi hulûlünde ânda bulunanları ve müsâfir olanların tenbîh ve te'kîdinizden bir gün sonra kalur ise itâ'at-ı fermân-ı hümâyûnum eylemedikleri için dirlikde alâkaları olmamağla o makûleleri bilâ-emân salb u muhallefâtın ma'rifet-i şer'le mumzâ ve mahtûm defter ve defterlerin bu tarafa irsâl eylesesiz şöyle ki bu bâbda bir ferde himâye ve illet ü bahâne ile vakt-i mezbûrda bir ferd mahfî ve âşikâre evinde ve yerinde kalduğu istimâ' olur ise aslâ cevâba kâdir olmayup ukûbete mazhar olmanız mukarrer ve husûs-ı mezbûrda mu'âriz ve mâni' olur kimesne olur ise sefer-i hümâyûndan ibâ edenlerin ve ânların haklarından gelmek için ism ü resmleri yazup Anadolu'da eşkıyâ tefîşine ve asâkir sürmeğe me'mûr olan vezîr-i

mükerrem izzetlü Cafer Paşa hazretlerine i'lâm eylesiz ve siz ki sürücü-i mûmâileyhsiz ba'de't-tenbîh bayrağınız açup neferâtıyla vilâyetlerinde çıkmayan serdârların sâ'ire mûcib-i ibret için bilâ-te'hîr haklarından gelesiz deyu Dergâh-ı Âlî yeniçerileri ağası izzetlü Hacı Hasan Ağa tarafından mühürlü mektûb verilmekle mûcebince amel olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf-i âlîşân sâdır olmağla mûcebince tarafımızdan mektûb irsâl kılındı vusûlünde gerekdir ki sâdır olan emr-i âlî üzere amel ve ağa-yı müşârunileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mûcebince amel idüp hilâf-ı rızâ ve cevâz göstermeyesiz ammâ re'âyâ fukarâsından bir akçe ve bir habbe aldirmayup ve alındığı istimâ' olunur ise cümleliz mazhar-ı itâb olursuz ve's-selâm.

37b/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında Yeniçeri ağasının mektûbu

Yeniçeri ağası mektûbudur.

Efâzil-dîsâr fezâ'il-şi'âr Anadolu'nun sol kolunda olan mevâlî-i izâm dâme izzuhum ve kuzât efendiler zîde fazluhum ve zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları inhâ ve i'lâm olunan oldur ki inşâ'allahu te'âlâ işbu sene-i mübâreke mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûn için siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde vâki' kasabât ve kurâlarda sâkin ve mütemekkin ve müsâfir yeniçerileri ve esâmîsi çalık olanları umûm üzere evlerinden ihrâc ve bayrağınız açup önlerine düşüp nevrûz-ı sultânîde Edirne sahrâsında mevcûd bulunmanız bâbında bundan akdem fermân-ı âlîşân ile sürücü çavuşlar irsâl olunup tenbîh olunmuş idi ihmâl ve müsâhele idüp bu âna değin yerlerinizden hareket eylemediğünüz ecilden itâba ve ikâba müstahikk olmuşsunuzdur hâliyâ husûs-ı mezbûr için fermân-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn sâdır olmağın işbu mektûb tahrîr olunup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân on sekiz bölüğün küçük çavuşu olan Ali Çavuş zîde kadruhû nasb u ta'yîn olunup gönderilmişdir inşâ'allah her kanginizin taht-ı hükûmetlerine dâhil olur ise sâdır olan fermân-ı hümâyûn mûcebince aslâ te'hîr ü tevakkuf eylemeyüp bayrağınız açup gerek esâmîli ve gerek çalık yeniçerileri umûmen bayrağınız altına alup mâh-ı Cemâziye'l-âhire'nin on beşinci gününde Edirne sahrâsına götürüp isbât-ı vücûd eylesiz ki esâmîli olanlar odalarına irsâl ve çalık olanlar dahi tashîh olunalar ve korucu ve oturak olanlar dahi Âstâne-i sa'âdete irsâl eyleyüp askerî tâ'ifesinden bir ferdi vilâyetlerinde alikomayasız imdi siz ki kâdîlarsız bâlâda mastûr olan tavâyif-i halkına taht-ı hükûmetinizde mukîm olup mâh-ı Cemâziye'l-âhire'nin gurre si hulûlünde yine ânda bulunanlar ve müsâfir olanlar dahi tenbîh ve te'kîdinizden bir gün sonra yine taht-ı hükûmetinizde bulunurlar ise fermân-ı hümâyûna itâ'at etmemiş olurlar bu makûlelerin dirlikde alâkaları yokdur bilâ-emân salb eyleyüp bilâ-emân salb eyleyüp ve muhallefâtların

ma‘rifet-i şer‘le mumzâ ve mahtûm defter ve defter[ler]in bu tarafa irsâl eyleyesiz şöyle ki bu bâbda bir ferde himâye ve bir gûne illet ü bahâne ile vakt-i mezbûrda bir kimesne gizli ve âşikâr evinde ve yerinde kalduğu mesmû‘ olur ise aslâ cevâba kâdir olmayup derhâl mazhar-ı ukûbet olursuz bu bâbda sizlere mu‘âriz ve mâni‘ olur ba‘zı kimesneler olur ise ism ü resmleriyle yazup Anadolu‘da müfettiş ve sürücü olan vezîr-i mükerrerem izzetli Cafer Paşa hazretlerine yazup i‘lâm eyleyesiz ki sefer-i hümâyûna gelmeyenlerin hakkında sâdır olan fermân-ı hümâyûn icrâ ve salb olmalarına mâni‘ olanların haklarından gelür ve sen ki sürücü küçük çavuş zîde kadruhûsun ba‘de‘t-tenbîh bayrağın açup neferâtıyla vilâyetlerinden çıkmayan serdârların bilâ-te‘hîr hakkından gelesin ki sâ‘irlere mûcib-i ibret ola şöyle bilüp mûcib-i mektûb ile âmil olasız.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Reb‘ü‘l-âhir sene seb‘a ve tis‘în ve elf.

Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergah-ı Âlî

38a/1 Bolu mütesellimi olup Mora‘da şehit düşen Halil Paşa‘nın Salih‘in zimmetinde bulunan parasının Salih‘in varislerinden tahsil edilmesi hakkında vârid olan fermân

Merhûm Salih Ağa‘nın veresesinden cânib-i mîrîden taleb olunan sekiz bin üç yüz otuz üç guruş için vârid olan fermân-ı şerîf.

Vasala ileynâ fî‘l-yevmi‘l-hâmîs aşer min Cumâde‘l-ülâ li-seneti [10]97

An-yed-i mübâşir İbrahim Ağa

Kıdvetü‘l-kuzât ve‘l-hükkâm me‘âdinü‘l-fezail ve‘l-ke‘lâm Mevlânâ Bolu kâdîsı zîde fazlûhû ve kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Bolu mütesellimi zîde kadruhû tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsil olıcak ma‘lûm ola ki bundan akdem Mora‘da şehîden fevt olan Halil Paşa‘nın tarafından Bolu sâkinlerinden olup bin seksen dokuz senesinde Bolu Sancağı mütesellimi olup fevt olan Salih‘in zimmetinde sekiz bin üç yüz otuz üç guruşu olup meblağ-ı mezbûr mu‘accelen müteveffâ-yı mezbûrun vârislerinden tahsîli lâzım gelmekle imdi sen ki kâdî ve sen ki mütesellimsin işbu emr-i şerîfim varduğu gibi kat‘â tevakkuf u ârâm eylemeyüp meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun vârislerinden bi-eyyi vechin kân tahsîl idüp kîseleyüp ve mühürleyüp serî‘an ve âcilen irsâl olunan mübâşir ve mu‘temedun aleyh ademler ile Der-sa‘âdetime irsâl ve bir gün evvel teslîm-i Hazîne-i Âmire etdirmekte ihtimâm idüp avk u te‘hîrinden ihtirâz eyleyesiz şöyle ki vermekde ta‘allül ederler ise Der-sa‘âdetime ihzar etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi te‘hîr ü tevakkuf etdirmeyüp meblağ-ı mezbûru emr-i şerîfim varduğu gibi müteveffâ Salih‘in

vârislerinden bi-eyyi hâlin tahsîl idüp kîseleyüp ve mühürleyüp mübâşir-i mezbûr ve mu'temedun aleyh ademler ile serî'an ve âcilen Der-sa'âdetime irsâl ve teslîm-i Hazîne-i Âmire etdirmekde ihtimâm idüp avk u te'hîrden ihtirâz eyleyesiz şöyle ki vermekde ta'allül ederler ise Der-sa'âdetime irsâl ve ihzâr etdirdesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn şehr-i Rebî'ü'l-âhire sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

38a/2 Bolu kazasından alınacak zahire miktarlarında indirim yapılması hakkında vârid olan fermân

Nefs-i Bolu Kazâsı'nın iştirâsı bedel ve tenzîl olduğu fermân-ı şerîf sûretidir ki vaka'a'l-kayd

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Mevlânâ Bolu Kâdîsı (boş) zîde fazluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûre nâ'ibi Mevlânâ Fazlı zîde ilmuhû Der-sa'âdetime arz gönderüp kazâ-i mezbûrede kaht [u] galâ istîlâsından bin doksan yedi senesinde vâki' sefer-i hümâyûn için kazâ-i mezbûreden iştirâsı fermân olunan zahâiri vermeğe adem-i iktidârları olduğundan hintanın mîrîsinden ziyâde kırkar akçe ve şa'îrin otuzar akçe ve dakîkin ellîşer akçe bedelleri alınmak üzere inâyet ricâ eyledikleri i'lâm eyledüğü ecilden Hazîne-i Âmireme mahfuz olan mevkûfât defterlerine nazar olundukda bin doksan yedi senesinde asâkir-i İslâm için kazâ-i mezbûreden on bin keyl şa'îr ve bin üç yüz otuz üç keyl dakîk ve bin üç yüz otuz aç buçuk keyl hinta iştirâsı için emr-i şerîf verilüp ba'dehû senelerinden Rebî'ü'l-evvelî'nin guresinde bâ-fermân şa'îrin her bir kîlesinden seksener akçe ve dakîkin kîlesinden yüz altmış akçe ve hintanın kîlesinden yüz altmış akçe mîrîden verilen akçeden gayrı bedelleri tahsîl olunmak üzere emr u defteri verildüğü mastûr u mukayyed bulunmağın imdi hâllerine merhameten bin keyl şa'îr ve yüz otuz buçuk keyl hinta ve yüz otuz üç keyl dakîk tenzîl ve mâ'adâsına mîrîden gayrı seksener akçe bedelleri tahsîl olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kazâ-i mezbûrdan târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere iştirâsı fermânım olan zahâirden re'âyânın hâllerine merhameten bin keyl şa'îr ve yüz otuz buçuk keyl hinta ve yüz otuz üç keyl dakîkleri tenzîl olunmağla mâ'adâ zahîrelerinin hesâb-ı merkûm üzere bedelleri tahsîl etdirdüp hilaf-ı emr u defter kimesneye ta'allül ü nizâ' etdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-ışrîn Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

38b/1 Bolu sancağından alınacak zahire bedellerinin tahsilinde geç kalınmasından dolayı vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı'nda iştirâ bedelini cem' ine me'mûr olan (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki zikr olunan kâdîlıklardan iştirâsı fermânım olan zahîrenin bedelleri tahsîli için mukaddemâ emr-i şerîfim irsâl olunmuş idi hâlâ bu âna dek tahsîl olunmayup te'hîre kalduğu mesmû'-ı hümâyûnum olmağla bu bâbda cümleliz mes'ûl ve mu'âteb olmuştur imdi işbu emr-i şerîfim varduğu sâ'at kat'â te'hîr u tevakkuf etdirmeyüp re'âyâ tâ'ife sini ahvâlimiz i'lâm ederiz ve bir mikdârın tenzîl etdirirüz deyu illet ü bahâne etdirmeyüp bi-eyyi hâlin iştirâ zahîresi bedeli akçeleri mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mücebince bir gün evvel tahsîl ve sen ki mübâşirsın tahsîl eyledüğün hâli Hazîne-i Âmireme getirüp teslîm eylemekde mücidd [ü] sâ'î olasın deyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr u tevakkuf eylemeyüp siz ki zahîre ve iştirâ zahîresi bedeli mübâşirisiz livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan iştirâsı fermânım olan zahîrenin bedeli akçelerin mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mücebince bir gün evvel tahsîl etdirüp ahvâlimiz i'lâm ederiz ve bir mikdârın tenzîl etdirirüz deyu re'âyâya illet ü bahâne etdirmeyesiz ve sen ki mübâşirsın tahsîl eyledüğün bedel akçelerin bir gün evvel getirüp teslîm-i hazîne eylemekde mücidd ü sâ'î olup avk u te'hîrden ve ihmâl ve müsâlehededen ve iyâzen billahi te'âlâ sefere hareket olunmazdan mukaddem akçe gelüp erişmekle te'hîre bâ'is olmakdan be-gâyet ihtirâz eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kıla[sız].

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min Cemâziye'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

38b/2 Bolu sancağından alınacak kürekçi bedeli avârizları hakkında vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bi'l-fi'il Tersâne-i Âmirem emîni olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zîde mecduhû hâlâ Der-sa'âdet ime arzuhâl gönderüp bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu Sancağı'nın kürekçi bedeli avârizları Tersâne-i Âmirem mühimmâtıyçün ta'yîn ve havâle olunup lâkin

livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıkların ba'zı karyeleri perâkende ve perîşân olmağla tuğrâlu defter mücebince lâzım gelen mâl-ı mîrîlerin vermekde ta'allül eylemeleriyle deftere kesr ü noxsân terettüb eyledüğün bildürüp her kazânın vâki' olan girihteleri ma'rifet-i şer'le hesâb kendü asıl hânelerine zamm olunup deftere kesr ü noxsân gelmemek üzere tahsîl etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına i'lâm etmeğın imdi şer' ve kânûn ve defter mücebince tahsîl etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıkların vâki' olan girihtelerin ma'rifet-i şer'le hesâb ve kendü asıl hânelerine zamm ve târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelüp vech-i meşrûh üzere Tersâne-i Âmirem mühimmâtıyçün ta'yîn ve havâle olunan kürekçi bedeli avârıızların mukaddemâ verilen emr-i şerîfim ve tuğrâlu ve nişânlu mevkûfât defterine kesr ü noxsân gelmemek üzere mu'accelen cem' ü tahsîl etdirdüp bir ferde ta'allül ü muhâlefet etdirmeyesiz cânib-i mîrîye gadr u zarar olmakdan ve hilâf-ı şer' ve kânûn ve muğâyir-i defter u emr-i hümâyûn te'addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' aşer şehri Cemâziye'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 23 Cemâziye'l-evvel sene [10]97

39a/1 Sefer-i hümâyûn için Bolu'ya kadar olan yerlerdeki asker taifesinin toplanıp İstanbul'a getirilmesi için fermân

Def'a askerî tâ'ifesi umûmen mu'accelen sefer-i hümâyûna gitmeleri bâbında müceddiden vârid olan fermân-ı şerîf ve rûd, Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min Cumâde'l-ûlâ li-seneti sene [10]97

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Âstâne-i sa'âdetimden Anadolu'nun orta kolunda Bolu'ya varınca yol üzerinde vâki' kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ol kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki inşâ'allahu te'âlâ işbu sene-i mübârekede mukarrer olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum için zikr olunan kazâlarda müceddiden be-dergâh ve maktû'u'l-esâmî olan neferât yevmiyeleri ile tashîh olunmak üzere bundan akdem fermân-ı şerîfimle mu'accelen Âstâne-i sa'âdetime getirmek üzere ta'yîn [ve] irsâl olunan kimesne bu âna gelince gelmemekle hâliyâ bu def'a dahi husûs-ı mezbûr için ta'yîn ve irsâl olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Beşe ... zîde kadruhû vardıkda

zıkr olunan kazâların kasabât ve tevâbi'î nevâhî ve kurâsında mukîm ve müsâfir ve kul oğulları ve maktû'u'l-esâmî olan neferâtı ve dirliğe ra'ıyyet eder cenk [ü] harbe kâdir tüvânâ yiğitler ne mikdâr var ise serdârları bayrakları ile önlerine düşüp ta'cîl ale't-ta'cîl getirüp Âstâne-i sa'âdetime îsâl etmeleri için iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'îl sekbânbaşı ve Âstâne-i sa'âdetimde yeniçeri ağası kâ'immakâmı olan Ömer dâme mecduhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve mûmâileyhin mektûbu mûcebince amel idüp hilâfın irtikâb etmekle bunlardan bir ferd vilâyetinde kalmak ve bir tarîk ile te'hîr konulup cümlesi bu tarafda mevcûd bulunmamak ihtimâli olur ise ihmâlinize haml olunup dirliğiniz kat' olunmağla kanâ'at olunmayup bilâ-emân hakkınızdan gelinmeği mukarrer bilüp hizmet-i mezbûrenin edâsında her biriniz takayyüd [ü] ihtimâm idüp ihmâl [ü] müsâmahadan ve avk [u] te'hîrden ve hilâf-ı şer'-i şerîf zulm [ü] te'addîden ihtirâz idüp mûcib-i emr-i şerîfimle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Cumâde'l-ûlâ li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

39a/2 Sefer-i hümâyûn için Bolu'ya kadar olan yerlerdeki asker taifesinin toplanıp İstanbul'a getirilmesi için buyruldu

Şerâyi'-şi'âr Âstâne-i sa'âdet'den Anadolu'nun orta kolunda Bolu'ya varınca yol üzerinde vâki' olan kuzât efendiler hazerâtı meclis-i şerîfe ta'zîmi müştemil olan dürer-i ed'ıye-i hâlisâ-i icâbet-âyât ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunur ki ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yeniçeri serdârları i'lâm olunan budur ki inşâ'allahu te'âlâ bu sene-i mübârekeke mukarrer olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûn için fermân olunan müceddiden be-dergâh ve tashîh olunmak üzere bundan akdem sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince taht-ı hükûmet-şi'ârlarından ve nevâhî ve kurâsında mukîm ve müsâfir kul oğulları ve maktû'u'l-esâmî olan neferâtı yevmiyye ile tashîh olunmak üzere Âstâne-i sa'âdete getirmek için ocak tarafında fermân-ı âlî ile ta'yîn ve irsâl olunmuşdu bu âna gelince gelmemekle bu def'a dahi sudûr bulan fermân-ı âlî mûcibi üzere Mustafa nâm iskele ta'yîn ve mektûb-ı vedâd birle irsâl huzûrları kılınmışdır lede'l-vusûl taht-ı hükûmet-şi'ârlarında ve nevâhî ve kurâsında mukîm ve müsâfir kul oğulları ve maktû'u'l-esâmî olan neferâtı ve dirliğe rağbet eder ceng ü harbe kâdir tüvânâ yiğitleri yeniçeri serdârları ma'an bayraklarıyla önlerine düşüp ber-vech-i ta'cîl Âstâne-i sa'âdete getirüp vâsıl eyleyeler ve siz ki yeniçeri serdârlarısız serdârlıklarınızda mukîm ve müsâfir kul oğulları ve maktû'u'l-

esâmî olan neferâtı ve dirliğe rağbet eder ceng ü harbe kâdir olan yiğitleri cümlesini ma'an yanına alup bir gün evvel ale'l-acele getirüp Âstâne-i sa'âdete teslîm eyleyesiz şöyle ki bir tarikle bir ferd vilâyetinde kalmak ve cümlesi gelüp bu tarafda mevcûd bulunmamak ihtimâlî olur ise sonra ihmâl ve tekâsülünüzden bilinür bir vechile öZRünüz makbûl ve cevâbınız mesmû' olmayup dirlikleriniz kat' olunmağla iktifâ olunmaz bilâ-emân haklarınızdan gelinmek mukarrer bilesiz imdi bu zamânı sâ'ir evkâta kıyâs eylemeyüp bu hidmet-i lâzîmenin edâsında her biriniz takayyüd ü ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihmâl ü müsâheleden ihtirâz üzere olalar ve lâkin hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zulm ü te'addî etdirmeyeler bâkî hemîşe eyyâm-ı şerâyî'-i Muhammedî dâyim bâd.

Tahrîren fî evâsıtı Cemâziye'l-evvel sene [10]97

Muhlis

Mehmed Ömer Ser-sekbân

Kâ'immakâm-ı Ağa-yı Yeniçeriyan-ı

Dergâh-ı Âlî hâlâ

Vasala ileynâ fî 26 Cemâziye'l-evvel sene [10]97.

39b/1 Ulak fermânı

Ulak fermânıdır.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Edirne'den Sivas'a varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki

Ulağla irsâl olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kanginizin taht-ı kazâsına varup dahil olur ise menzil bârgîri bulunan yerlerde yalnız iki nefer âdem yalnız iki re's bârgîri verilüp ve bulunmayan yerlerde yolcu yükün yıkdırmayup yerlûden yarar ve tûvânâ ulak bârgîri tedârük ve ihzâr idüp ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanına ... [eksik]

Tahrîren evâsıtı şehri Cemâziye'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 29 min Cemâziye'l-evvel sene [10]97

39b/2 Sofî İmâmı İbrahim Halife'nin vakf mezra'a berâtı

Sofî İmâmı İbrahim Halife mezra'ası berâtıdır ki vak'a'l-kayd fî'l-yevmi'l-hâmis min Cemâziye'l-âhire sene [10]97

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmî-mekân-ı sultanî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî nefeze bi'l-avni'r-rabbânî hükmü oldur ki

Bolu Kazâsı'na tâbi' Gökçesu Nâhiyesi'nde vâki' Yahya ve Karakoyun ve Eyce mezra'ası demekle ma'rûf vakf mezra'aya mutasarrıf olan Halil kendi rızâsıyla işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i şân-ı hakanî İbrahim nâm kimesneye fâriğ olup mezbûr dahi her vechile lâyıf ve mahall ve müstahıkk olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında kâdîsı nâ'ibi mevlana Ahmed arz eylemeğın kasr-ı yed vâki ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varup mezbûr zıkr olunan vakf mezra'aya vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devâm-ı ömr u devletim için du'âyâ müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan aslâ dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren evâsıtı şehri Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne

Vasala fî 5 Cemâziye'l-âhire

39b/3 Nefs-i Bolu ve Üskübi'den alınacak zahîre bedelleri tahsiline Kartoğlu demekle maruf Abdullah'ın me'mur olduğuna dair fermân

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm mea'dinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Nefs-i Bolu ve Üskübi kâdîları zîde fazluhûma ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zıkr olunan kazâlarda iştirâ zahîresi bedeli tahsîline me'mûr olan (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem livâ-i mezbûrdan aynî iştirâ zahîresi tahsîline me'mûr olan Kartoğlu demekle ma'rûf Abdullah zîde kadruhû Der-sa'âdetime arzuhâl idüp Nefs-i Bolu ve Üskübî kazâlarının iştirâ zahîresi bedeli tahsîline bundan akdem gönderilen bedele mübâşiri vaz'-ı yed eylemeyüp mezbûr Kartoğlu tahsîl eylemek bâbında inâyet ricâ etmeğın imdi vech-i meşrûh üzere bedel-i mezbûru merkuk Kartoğlu zîde kadruhû tahsîl eyleye deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi sen ki bundan akdem gönderilen bedel mübâşirisin zıkr olunan kâdîlıkların iştirâ zahîresi bedelleri tahsîline vaz'-ı yed eylemeyüp mezbûr Kartoğlu demekle ma'rûf Abdullah zîde kadruhûya tahsîl etdirüp hilâf-ı emr-i şerîf vaz' u hareketden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sânî aşer şehri Cemâziye'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sânî aşer Cemâziye'l-âhire

Nefs-i Bolu

Bedel-i zahâir iştirâ-i kazâ-i mezkûr fî sene [10]97

Kazâ-i Nefs-i Bolu, Kazâ-i Üskübi					
Şa'ir		Dakîk		Hinta	
9000		1200		1200	
<u>0800</u>		<u>0100</u>		<u>0100</u>	
9800	Keyl	1300	Keyl	1300	Keyl
80	bedel	160	bedel	160	bedel
<u>30</u>	mîrî	<u>050</u>	mîrî	<u>040</u>	mîrî
110	Akçe	210	Akçe	200	Akçe

40a/1 Sefer-i hümâyûn için alınacak zahîre hakkında varid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı'nda sefer-i hümâyûnum için iştirâ zahîre tahsiline me'mûr olan (boş) ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri ve çiftlik sâhibleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûnum için livâ-i mezbûrda vâki' kâdîlıklardan iştirâsı fermânım olan zahâiren mîrîsi olmak üzere mübâşir-i mezbûr kazâlara teslîm eyledüğü akçenin yedine verdikleri hüccet-i şer'iyeler mücebince aynî zahîre olmayup bedel verenlerden verilen mîrîlerin hüccet-i şer'iyeye mücebince re'âyâdan tahsîl etdirüp ve sefer-i hümâyûna hareket olunmazdan mukaddem Dersa'âdetime irsâl ve Hazîne-i Âmireme îsâl ve teslîm etdirmekde her biriniz ziyâde takayyüd ü ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihmal ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüp dahi işbu sene-i mübârekede livâ-i mezbûrdan iştirâsı fermânım olan zahâirin mîrîsi olmak üzere mübâşirin bedel verenlerden mîrîden mübâşir yedinde verilen akçe ne re'âyâdan hüccet-i şer'iyeye mûcibiyle bi't-tamâm tahsîl ve sefer-i hümâyûnuma hareket olunmazdan mukaddem teslîm-i hazîne etdirmekde her biriniz ziyâde dikkat ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihmal ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' aşer şehr-i Cemâziye'l-evvel li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sânî aşer Cemâziye'l-âhire.

40a/2 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağında alınacak bedel-i sürsât hakkında vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri ve çiftlik sâhibleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki işbu bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere livâ-i mezbûrdan bedel-i sürsât tahsiline me'mûr olan mübâşirin yedine verilen emr u defter mücebince henüz tahsîl olunmayup külliyyet üzere bekâyâsı olduğu mesmû'-ı hümâyûnum olmağla cümleliz mes'ûl ve mu'âteb olmuşsunuzdur imdi sürsât bedeli mâlı sefer-i hümâyûnumun ehemmi-i umûr ve masârîfi için ta'yîn olunan emvâlinden olmağla sâ'ire kıyas olunmayup cümleden mukaddem tahsîl ettirmekte her biriniz ziyâde ihtimâm eylesiz şöyle ki muhâlefet ve te'hîre bâ'is olurlar ise vukû'u üzere ism ü resimleriyle yazup Der-sa'âdetime arz u i'lâm eylesiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrdan tahsîli fermân olan bedel-i sürsât mâlı sefer-i hümâyûnum masârîfi için ta'yîn olunmuş emvâlinden olmağla işbu emr-i şerîfim varduğu gibi cümleden mukaddem tahsîl ve teslîm ettirmekte her biriniz ziyâde takayyüd ü ihtimâm eylesiz şöyle ki muhâlefet üzere olup te'hîrine bâ'is olurlar ise ism ü resimleri ile yazup rikâb-ı hümâyûnuma arz u i'lâm eylesiz mâl-ı mîrînin tahsiline mâni' oldukları için haklarından gelinüp bilmiş olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-âşir şehr-i Cemâziye'l-âhire li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 12 Cemâziye'l-âhire

40b/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân

Yeniçeriler sefer-i hümâyûna gitmeğe Hüseyin Çavuş yediyle vârid olan fermân-ı şerîfdir ki

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Anadolu'nun sol solunda vâki' kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki inşa'allahu te'âlâ mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum için müceddiden be-dergâh ve maktû'u'l-esâmî olanlar yevmiyyeleri tashih olunmak sâdır olan

emr-i şerîfimde yeniçeri zâbitleri ta'yîn ve irsâl olunmuşken bu âna deĝin gelüp erişmeleri için hâlâ ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhû vardıkda her biriniz taht-ı kazânızda vâki' nevâhî ve kurâda sâkin ve mütemekkin olan Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve maktû'u'l-esâmî ve kul oĝulları mükemmel ve müsellaah bir an te'hîr ü tevakkuf ve ârâm eylemeyüp kalkup serdârlarıyla ma'an bayrakları ile Âstâne-i sa'âdetime gelüp vakt ü zamânıyla erişüp mevcûd bulunmaları bâbında iftihârul-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fî'il sekbânbaşı ve Âstâne-i sa'âdetimde yeniçerilerim aĝası kâ'immakâmı olan Ömer dâme mecduhû tarafından mühürlü mektûb verilmeĝin mücebince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimde vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve mûmâileyhin mühürlü mektûbu mücebince her biriniz taht-ı kazânızda vâki' nevâhî ve kurâda sâkin ve mütemekkin olan yeniçeri ve maktû'u'l-esâmî ve kul oĝulları habîr ve âĝâh olmak için tenbîh ve nidâ etdirdesiz ki her biri ale't-ta'cîl mükemmel ve müsellaah bir an te'hîr u tevakkuf ve ârâm eylemeyüp kalkup serdârları bayraĝı ile Âstâne-i sa'âdetime gelüp mevcûd bulunalar şöyle ki bundan sonra gelmeyüp kendi kâr ü kesblerinde ve hevâ ve heveslerinde olurlar ise âdemler ta'yîn olunup mütezarrır olmaları emr-i mukarrerdir ve siz ki serdârlarsız tavâyif-i mezbûre vakti ile Âstâne-i sa'âdetime gelüp mevcûd olmaz ise ihmal ve tekâsülünüzden bilinüp öZR ü cevâbınız mesmû' ve makbûl olmayup dirlikleriniz kat' olunduĝundan gayrı hakkınızdan gelinmeĝi mukarrer bilüp emr-i şerîfimin icrâsında bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesiz şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Cemâziye'l-âhire sene seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 14 Cemâziye'l-âhire sene [10]97

40b/2 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan buyruldu

Bi-huzûri'l-mevâlî'l-mükrimûnü'l-hâkimü'l-âdilûn vilâyet-i Anadolu'da sol kolda vâki olan mevâlî-i izâm ve kuzât efendiler zîdet fazluhum dürer-i tahiyât-ı sâfiyyât ve gurur-i teslîmât-ı vâfiyyât ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunan budur ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân taht-ı hükûmetlerinizde vâki' olan yeniçeri serdârları inhâ olunur ki inşa'allahu te'âlâ bu sene-i mübârekede mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûn için müceddiden be-dergâh ve çalıkları yevmiyyeleri tashih olunmak üzere bundan akdem fermân-ı şerîf sâdir olup ve ocak tarafından zâbitler gönderilmiş idi bu âna gelince gelmemeleri bu def'a dahi işbu mektûb tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Çavuş zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl ve huzûrları kılınmışdır

lede'l-vusûl me'mûldür ki zikr olunduğu üzere taht-ı hükûmetlerinizde nevâhî ve kurânızda sâkin ve mütemekkin olan yeniçeri yoldaşları ve esâmîsi çalık ve kul oğullarına muhkem tenbih ve nidâ etdirdesiz her birleri ale'l-acele mükemmel ve müsellaah bir an te'hîr ü tevakkuf ve ârâm etdirmeyüp kalkup ma'an serdârları ile ve bayrakları ile gelüp Âstâne-i sa'âdetiye vâsıl olalar gelmeyüp bu makûle emr ü mektûb çok evveldir deyu kendi kâr ü kesblerinde ve hevâ ve heveslerinde kalanlar için beğlerbeğilere ve sancakbeği mütesellimlerine emr-i şerîf gönderilüp mâl ve erzâkları mîrîye girift olunduğundan başları dahi alınmak mukarrerdir bilmedik ve âgâh olmadık demeyüp ta'cîl ale't-ta'cîl ehl-i sefer olan yoldaşları ve esâmîsi çalık olanları ve kul oğulları ve sâ'ir dirliğe rağbet eder yiğitleri bil-cümle cem' ve yeniçeri serdârları bayrakları ile önlerine düşüp bir gün evvel Âstâne-i sa'âdetiye getirüp teslîm eyleyeler ve siz ki yeniçeri serdârlarısız şöyle ki bir tarîk ile bir ferde vilâyetinde kalmak ve cümlesi gelüp ale't-ta'cîl bu tarafda mevcûd bulunmamak ihtimâli olur ise sonra siz ki ihmal ve tekâsülünüzden bilinmek ile bir vechile özr u cevâbınız mesmû' olunmayup dirlikleriniz kat' olunmağla kanâ'at olunmayup haklarınızdan gelinmeği mukarrer bilesiz imdi bu zamânı sa'ire zamâna kıyas eylemeyüp bu hizmet-i lâzîmenin bir gün evvel edâsında ziyâde takayyüd ü ihtimâm üzere olup avk u te'hîrden ve ihmal ve müsâmahadan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz bâkî hemîşe ilm ü fazîlet-i dürr-i seccâde-i şerî'at müstedâm bâd.

Tahrîren fî evâ'ili şehri Cemâziye'l-âhire li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Muhibb-i muhlis

Ömer

Kâ'immakâm-ı Ser-sekbânân-ı

Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

41a/1 Seyyid el-Hâc Abdurrahman Çelebi'nin nikâbet mektûbu

Seyyid el-Hâc Abdurrahman Çelebi'nin nikâbet mektûbudur ki

Fahru's-sâdâti'l-mükremîn es-Seyyid Abdurrahmân Çelebi dâme mekreme[tu]hû

Tahiyyât-ı sâfiyyât ve teslîmât-ı vâfiyye ithâfıyla inhâ olunur ki Bolu Sancağı'nda olan sâdât-ı kirâm üzerlerine sizi tarafımızdan ke'l-evvel kâ'immakâm nasb u ta'yîn etmişizdir imdi sâdât-ı mezbûrûnun hıfz u hirâsetlerinde mukaddemâ tavsiye olunan vech üzere takayyüd-i tâmm idüp ihzâr ve habs ve tahsîl-i hukûk-ı sâbitede sâ'ir hükkâm müdâhale etdirmeyüp siyânet-i ırz-ı siyâdetde ihtimâm eyleyesiz ve's-selâm.

Hurrire fî'l-yevmi' fî'l-yevmi'r-râbi' min Cemâziye'l-âhire li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

El-Fakîr Mehmed Said el-Hüseynî

En-Nakîb alâ eşrâfi'l-Memâliki'l-Osmâniyye

Ufiye anh

Vasala ileynâ fî'l-yevm 19 min Cemâziye'l-âhire sene [10]97

41a/2 Geçidviran mezra'asına Mehmed Eyyubi'nin mezra'adar olduğuna dair berât

Geçidviran mezra'ası berâtıdır ki

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmî-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i hakanî hükmü oldur ki

Ulemâdan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü'-ş-şân-ı hakanî kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn Şeyh Mehmed zîde ilmuhû Dîvân-ı Hümâyûnuma arzuhâl sunup Bolu'da vâki' vakıf Geçidviran mezra'ası mahsûlünden Bolu'da olan cisri ta'mîr ve termîm ve zevâyidine ders ve yemek üzere sûret-i ru'ûs-ı hümâyûn ile mutasarrıf olan İbrahim mahlûlünden mezra'a-i mezbûre vazîfe-i mu'ayyenesiyle cistr-i merkûmu ta'mîr u termîm eylemek şartıyla âhardan Mehmed Eyyübî nâm kimesne alup berât etdirüp lâkin nâ-ehl olmağla merkûm ref' ve yine cistr-i mezbûru ta'mîr ve termîm ve zevâyidi ders ve yemek üzere mezra'a-i mezbûr kendüye tevcîh olunmayup bâbında inâyet ricâ etmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i Pâdişâhanem vücûda getirüp merkûmun kendi arzuhâli ve bin doksan yedi Cemâziye'l-evveli'nin yedinci günü târîhiyle müverrah verilen ru'ûs-ı hümâyûnum mûcebince şart-ı mezkûru icrâ eylemek üzere tevcîh idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mûmâileyh Şeyh Mehmed zîde ilmuhû varup nâ-ehl olup ref' olunan merkûm Mehmed Eyyübî yerine cistr-i mezbûr ta'mîr ve termîm idüp ve zevâyid mahsûlüne ders ve yemek şartıyla mezra'a-i mezkûreye mezra'adâr olup edâ-yı hizmet eyledikten sonra bundan akdem mutasarrıf olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olugelmişler ise mûmâileyh dahi ol minvâl üzere mutasarrıf ola ol bâbda hiç ferd dahl u ta'arruz eylemeyüp mâni' ve müzâhim olmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin şehr-i Cumâde'l-ülâ li-seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'l-işrîn min Cemâziye'l-âhire sene 1097

41b/1 Bolu ulemasının şikayeti üzerine Üskübi kadısı olan Ahmed hakkında vârid olan fermân

Kıdvetü'l-ulemâ'î'l-muhakkıkîn Bolu Kazâsı'nda nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki medîne-i Bolu'nun ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve sâ'ir fukarâsı Südde-i sa'âdetime mahzar gönderüp medîne-i mezbûrede Karaçayır mahallesi sâkinlerinden olup Hatîbzâde demekle ma'rûf Ahmed nâm kâdî kendi hâlinde olmayup kadîmü'l-eyyâmdan umûr-ı vilâyete ihtilâl ve fitne îkâ' ve zarar u gezendi olup şerr ü şürûrundan fukarâ ve zu'afâ bi'l-küllîye perakende ve perîşan olmaları mukarrerdir deyu şerri üzerlerinden ref' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden merkûmun keyfiyet-i ahvâlinin mevâlî a'lemu'l-ulema'î'l-mütebahhirîn efdalu'l-fudalâ'î'l-müteverri'în bi'l-fi'îl Anadolu kâdîaskeri olan mevlânâ İbrahim edâmallahu te'âlâ fezâ'iluhûya havale olundukda merkûm Ahmed hâlâ Üskübi kâdîsı olup gurre-i Receb'de ma'zûl olacaktır mansıbı birağup vilâyetine gitdüğü mukarrerdir hâli bu tarafda hakîkat-i hâline muttali' âdem bulunmaları mahallinde teftîş ü tefahhus olunup re'âyâ mesâlihine karıştığı zâhir ve mütebeyyin olur ise âhar vilâyetde sâkin olmak üzere tenbîh olunup mütenebbih olmaz ise nefy ü iclâ olunmak üzere kendi kalemiyle arz etmeğin mevlânâ-yı müşârunileyhin arzı mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere mezbûrun hakîkat-i hâlin mahallinde bî-garaz ve mu'temedun aleyh kimesnelerden hakk ve adl üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin re'âyâ mesâlihine karıştığı zâhir ve mütebeyyin olur ise merkûm Kâdî Ahmed'e tenbîh eylesin ki varup âhar vilâyetde sâkin ola şöyle ki mütenebbih olmaz ise Âstâne-i sa'âdetime arz eylesin ki ba'dehû nefy ü iclâ olunmak fermân-ı şerîfim ne vechile sâdır olur ise mûcibiyle amel oluna şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı Cumâde'l-âhire li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 26 Cumâde'l-âhire sene [10]97

41b/2 Pilada karyesi mutasarrıfı olan Ömer'in vefatı üzerine tımarının oğlu Mehmed'e verilmesi için vârid olan fermân

Emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'î'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzî ve'l-ihtîşâm el-muhtass bi-mezîdî inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi (boş) dâme ikbâlühû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadruhû ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Pilada? nâm karye ve gayrıdan altı bin akçe timara İbrahim ve Mehmed tahvîllerinden alup tezkire ile mutasarrıf olan Ömer fevt

olup timarı mahlûl olmağla elâ gözlü açık kaşlı tahmînen dört yaşında dârende-i fermân-ı hümâyûn Mehmed için müteveffâ-yı mezbûrun sahîh sulbı oğlu olduğunu livâ-i mezbûrdan iki za'îm ve on nefer erbâb-ı timarı şehâdet etmeleriyle müteveffâ babası timarı oğlu mezkûra verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın merhameten kanunlarından ziyâdesiyle mücebince tevcîh olunmak emrim olmuştur buyurdum ki göresın mezbûr fevt olup timarı mahlûl ise ve mezkûr müteveffâ-yı mezbûrun sahîh sulbı oğlu ise müteveffâ babası timarın timarı olduğu sancakda sâkin olup alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla merhameten kanunlarından ziyâdesiyle oğlu mezkûra tevcîh idüp tezkiresin veresın şöyle bilesın alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-ısrîn [min] şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene sitte ve tis'în ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Ösek

Vasala ileynâ fî 6 Recebü'l-mürecceb sene [10]97

42a/1 Bolu sancağından ordu-yı hümâyûna gönderilecek hazine hakkında vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda ordu-yı hümâyûnuma gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri ve menzîlcileri tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlâ Bolu Sancağı'ndan ordu-yı hümâyûnuma gelecek hazînenin bir gün evvel ve bir sâ'atden mukaddem erişmesi ehemm ve elzem olmağla imdi siz ki kâdîlarsız kâdîlar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz zıkr olunan hazîne her kanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men' ve mahfûz mahalle kondurup ve gecelerde bekleyüp ve ücretleri hazîne üzerinde olan mübâşir yedinden verilmek üzere kifâyet mikdârı bârgîr tedârük eylemekte ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesesiz deyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüp dahi zıkr olunan hazîne her kanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfuz mahalle kondurup ve gecelerde bekledüp ve ücretleri hazîne üzerinde olan mübâşir yedinden verilmek üzere kifâyet mikdârı bârgîr tedârük ve hazîneyi tahmîl ve yerlûden yanına yarar ve mu'temedun aleyh âdemler koşup bir gün evvel emîn ve sâlim birbirinize ulaştırmağa ihtimâm idüp ihmâlden hazer üzere olasız şöyle ki iyâzen bi'llahi te'âlâ ihmâl ve müsâheleniz hazîneye bir zarar u gezend erişmek ihtimâli olur ise veyahud bârgîr tedârükünde tekâsül olunup hazînenin te'hîre kalmasına bâ'is olur ise sonra bir vechile

cevâb vermeyüp cümleliz mu‘âteb ve mes’ûl olmanızı mukarrer bilüp âna göre basîret ü intibâh üzere olup bir dürlü özr u bahâ[ne]den ve ihmâl ve müsâhele[den] be-gâyet ihtirâz eylesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehri Cemâziye'l-âhire li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

Vasala ileynâ fî 10 min Receb sene [10]97

42a/2 Bolu Sancağından alınacak zahire bedellerinin tahsili için vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me‘âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân iştirâ mübâşiri (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Bolu Sancağı'nda iştirâsı fermânım olan zahâirin bedelleri tahsîl olunmak için emr-i şerîfim irsâl olunmuş idi lâkin bu âna değin tahsîl eylemede tekâsül ve henüz irsâl-i hazîne olunmamağla siz ki kâdîlar ve iştirâ mübâşirisiz ziyâde mes'ûl ve mu‘âteb olmuşsunuzdur imdi emr-i şerîfim vardığı gibi kat'â te'hîr u tevakkuf eylemeyüp tahsîl i fermânım olan iştirâ zahâiri bedelleri bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem cem' ü tahsîl idüp kîseleyüp ve mühürleyüp yarar ve mu'temedun aleyh âdemlerinle serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmekte ziyâde mücidd ü sâ'î olup avk u te'hîrinden ihtirâz eylesiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr u tevakkuf ve bir vechile özr u bahâne eylemeyüp livâ-i mezbûrdan tahsîli fermânım olan zahâir bedellerin mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfimle ta'yîn ve tasrîh olunduğı üzere bi-eyyi vechin kân mu'accelen cem' ü tahsîl idüp kîseleyüp ve mühürleyüp yarar ve mu'temedun aleyh âdemlerinle serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve bir gün evvel teslîm-i hazîne etdirmekte her biriniz ziyâde mücidd ü sâ'î olup avk u te'hîrinden be-gâyet ihtirâz eylesiz şöyle ki fermânım üzere bir gün evvel gelüp dâhil-i hazîne olmaya bu bâbda özr u cevâbınız kat'â mesmû'-ı hümâyûnum olmayup ziyâde mes'ûl ve mu'âteb olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' [min] şehri Cumâde'l-âhire li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

Vasala ileynâ fî 10 Receb sene [10]97

42b/1 Bolu Sancağından alınacak zahire bedellerinin bir an önce tahsili için vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân iştirâ mübâşiri olan (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Bolu Sancağı'nda iştirâsı fermânım olan zahâirin bedelleri tahsîl olunmak için emr-i şerîfim irsâl olunmuşken bu âna gelince tahsîl eylemede tekâsül ve henüz irsâl-i hazîne olunmamağla siz ki kâdîlar ve iştirâ mübâşirisiz ziyâde mes'ûl ve mu'âteb olmuşsunuzdur imdi emr-i şerîfim vardığı gibi kat'â te'hîr u tevakkuf eylemeyüp tahsîli fermânım olan iştirâ zahâiri bedellerin bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem cem' ü tahsîl idüp kîseleyüp ve mühürleyüp yarar ve mu'temedun aleyh âdemler ile serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve teslîm-i hazîne etdirmekde ziyâde mücidd ü sâ'î olup avk u te'hîrinden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kat'â te'hîr u tevakkuf ve bir vechile özr u bahâne eylemeyüp livâ-i mezbûrdan tahsîli fermânım olan zahâir bedellerin mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfimle tasrîh olunduğu üzere bi-eyyi vechin kân mu'accelen taleb ve tahsîl idüp kîseleyüp ve mühürleyüp yarar ve mu'temedun aleyh âdemlerinle serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve bir gün evvel teslîm etdirmekde ziyâde ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' [min] şehri Cumâde'l-âhire li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

Vasala ileynâ fî 10 Receb sene [10]97

42b/2 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Âstâne-i sa'âdetimden Anadolu'nun sol kolunda vâki' Çorum'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' olan a'yân-ı vilâyet ve sâ'ir iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlâ Edirne sahrâsında ordu-yı hümâyûnum hareket etmek üzere olmağla Sofya sahrâsına varıncaya değin işbu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan tavâ-yif-i askerden bir ferdi gerüde kalmayup ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmaları ehem-i umûr-ı dîn ü devletimden olmağla imdi tavâ-yif-i askerden sefer-i hümâyûnuma me'mûr olanlardan zâbitleri bayrağı altında Sofya sahrâsında mevcûd bulunmayanlar

ba'dehû buldukları yerlerde bilâ-eman katl ve salb ve emvâl ve erzâkları mîrî için girift olunacağından habîr ve âgâh olmaları için per biriniz taht-ı kazânızda vâki' kasabâtta ve sâ'ir mecma'-ı nâs olan yerlerde nidâ ve muhkem tenbîh eyledikten sonra mezbûrlardan bir ferdi bir geceden ziyâde eğlendirmeyüp inâd u muhâlefet edenleri ahz u habs ve ism ü resmleriyle Âstâne-i sa'âdetime arz eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa zîde kadruhû vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü's-şânım mücebince amel idüp dahi her biriniz taht-ı kazânızda vâki' kasabât ve mecma'-ı nâs olan yerlerde muhkem tenbîh ve nidâ etdirüp siz ki bir gün evvel varup Sofya sahrâsında ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olup ihmâl ve tekâsülden ve emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfine muğâyir hareket ile gazab-ı hümâyûnuma mazhar olmakdan be-gâyet ihtirâz eyleyesiz ve ba'de't-tenbîh sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan tavâyif-i askerden bir ferdi bir geceden ziyâde evlerinde meks ü ârâm ve tevakkuf etdirmeyüp mahall-i mezbûra îsâl eyleyesiz şöyle ki inâd ü muhâlefet edenleri ahz u habs ve ism ü resmleriyle Âstâne-i sa'âdetime arz u i'lâm eyleyesiz ki ba'dehû haklarında fermân-ı şerîfim ne vechile sâdır olur ise mûcibiyle amel oluna şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fi evaili şehri Recebi'l-mürecceb li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 11 Recebü'l-mürecceb sene [10]97

43a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan buyruldu

Şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun sol kolundan Çorum'a varınca vâki' olan kuzât efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum ba'de't-tahiyye ve's-selâm inhâ olunur ki hâliyâ Edirne sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûn hareket etmek üzere olmağın Sofya sahrâsına varıncaya değin tavâyif-i askerîden bir ferd gerü kalmayup serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûna mülhak ve mülâkî olmaları fermân olunmuştur imdi sefer-i hümâyûna me'mûr olan askerî tâ'ifesi zâbitleri bayrağı altında Sofya sahrâsında mevcûd bulunmayanlar kimler ise ba'dehû buldukları yerlerde bilâ-eman katl ve salb ve emvâl ve erzâkları mîrî için girif olunacağından habîr ve âgâh olmaları bâbında her biriniz kazânızda vâki' kasabât ve mecma'-ı nâs olan yerlerde nidâ ve muhkem tenbîh eyledükden sonra mezbûrlardan bir ferdi bir geceden ziyâde eğlendirmeyüp inâd u muhâlefet üzere olanları ism ü resmleriyle Âstâne-i sa'âdetime arz eylemeniz için emr-i âlîşân sâdır olmağın mücebince tarafımızdan dahi mektûb tahrîr ve ağalarımızdan Mehmed Ağa ile risla olunmuştur lede'l-vusûl bu bâbda sâdır olan fermân-ı

celîlü'l-kadr mûcibi üzere her biriniz amel idüp sefer-i hümâyûna me'mûr olan asker tâ'ifesi bir gün ve bir sâ'at evvel Sofya sahrâsında ordu-yı hümâyûnda mev'ûd ettirmekte be-gâyet dikkat ü ihtimâm üzere olasız ve's-selâm.

Vasala ileynâ fî 11 Receb sene [10]97

43a/2 Vezir Mustafa Paşa'nın Bolu'daki haslarından olan gelirinin gönderilmesi için fermân

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Mütesellimi (boş) zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem Seddü'l-bahr Kal'ası muhâfazasında olan vezîrim Mustafa Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehûnun tarafından arzuhâl sunulup müşârunileyh havâss ... olan Bolu Sancağı'nın doksan yedi senesi mîrî maktû' on yük akçesini sen cem' ü tahsîl idüp hâlâ zimmetinde olmağla müşârunileyhin âdemine teslîm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın sen ki mütesellim-i mezkûrsun zıkr olunan meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm müşârunileyhin âdemisine teslîm eylemek emrim olmuştur buyurdum ki buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi sen ki mütesellim-i mezkûrsun meblağ-ı mezbûru müşârunileyhin âdemine teslîm idüp vârid olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâhiri şehri Cumâde'l-âhire li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

43a/3 Subaşı tayini

Fazîletlü ve izzetlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine tahiyyât-ı sâfiyyât ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunur ki işbu bin doksan yedi Recebü'l-müreccebi'nin guresinden üç ay tamâmına değın tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhû subaşı nasb u ta'yîn olup irsâl olunmuştur gerekdir ki eğer maktû'ât ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ mu'tâd-ı kadîm üzere mûmâileyhe ahz u kabz etdirüp olıgelmişe muhâlif kimesneye te'allül ü inâd ettirmeyesiz ve hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye zulm u te'addî ettirmeyesiz fî't-târîhi'l-mezbûr bâkî hemîşe ilm u fazîlet dürr-i seccâde-i şerî'at müstedâm bâd.

Kâ'immakâm-ı Bolu

Vasala ileynâ fî 20 min Recebi'l-ferd sene [10]97

43b/1 Matbah-ı Amire için alınacak olan bedel-i nüzul malını toplayan Yusuf zimmetinde bulunan 3 bin esedi guruşun gönderilmesi için ferman

Kıdvetü'n-nüvvâb ve'l-müteşerri'în Bolu Kazâsı'nda nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ zîde ilmuhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Matbah-ı Âmireme ocaklık olup Bolu Sancağı'nın bin doksan altı senesine mahsûb olmak üzere bedel-i nüzulü mâlın cem' eden Yusuf zimmetinde üç bin esedî guruş bâkî kalup kalan bekâyâyâ ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tamâmen edâ ve teslîm etmeyüp te'allül ü inâd eder ise mezbûru mübâşir-i merkûma koşup Âstâne-i sa'âdetime ihzâr eylemen emrim olmağla bu bâbda mezbûr zimmetinde kalan bekâyâyâyı mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle edâ ve teslîm etmekte te'allül ü inâd eder ise mübâşir-i mezbûra koşup Âstâne-i sa'âdetime ihzâr eyleyesiz deyu Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından fermân-ı âlişânım verilmek mücebince mâliye tarafından dahi emr-i şerîfim verilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Halil Çavuş zîde kadruhû hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından verilen hükm-i hümâyûnum mücebince amel idüp dahi kat'â hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin aşer min şehri Recebi'l-mürecceb sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 30 min Receb sene [10]97

43b/2 Bolu sancağında meydana gelen eşkiyalık olayları ve halkın durumu

Gurre-i Şabanü'l-mu'azzam ve hiye yevmü's-sebt li-sene seb'a ve tis'în ve elf yevm-i mezkûrda tahvîl-i Şems vâki' olmuştur.

Nefs-i Bolu Kazâsı'nda ve Konrapa'da ve Üskübi'de şa'îr kemâlin bulup hasâd vâki' olmuştur.

Ve mâh-ı mezbûrun onuncu günü ba'zı karyelerde arpa biçildi hasâd mâh-ı mezbûrun onuncu günü vâki' olmuştur.

Allah sübhânehû ve te'âlâ hazretleri memâlik-i İslâmiyyeyi kaht [u] galâdan lütf-i kereminden hıfz ile işbu bin doksan yedi senesinde Nefs-i Bolu Kazâsı'nda va Sancağı'nda vâki' kazâlarda bir mertebe kaht u galâ oldu ki beş guruşa arpa ve altı guruşa buğday fîrûht olundu ve on beş dirhem etmek bir akçeye fîrûht olundu fukarâ ve zu'afâyâ bir mertebe zarûret müstevlî oldu ki ekseri halk ot kökü ekl eylediler ve iki üç yüz mikdârı avret ve oğlan ve kız çarşuda ve sokaklarda sâ'illik idüp ve nice fukarâ açlıktan bi-emri'llahi te'âlâ fevt oldu Allahu te'âlâ hazretleri bu mertebe kaht [u] galâdan hıfz idüp

dahi göstermeye on iki dirhem bir akçeye değin etmek fūrūht olundu ve sene-i mezkûrede kazâ-i mezbûreden on bin keyl şa'îr iştirâsı dahi fermân olunup iştirâ vermeğe re'âyânın iktidârları olmamağla Âstâne'ye mūrâca'at olunup mîrîsinden mâ'adâ seksener akçe bedelleri tahsîl olunmak için fermân vârid olunup beher hâne on altışar guruş isâbet etmeştir ve senede bi-emri'llahi Yadigaroglu ve Yeğen Bölükbaşı ve Durdu ve Bozoğlan nâm kuttâ'u't-tarîk eşkıyâları zuhûr idüp iki sene mikdârları yolları ve belleri kat' idüp ve nice kasabât ve kurâdan biner bin beşer yüz guruş hatta mezbûr şakîlerden bir bölüğü Bozoğlan nâmında şakî elli altmış nefer eşkıyâ ile Baltalı ve Şeyhler nâm karyeleri basup emvâl ve erzaklarını nehb ü gâret idüp Gök Şeyh oğlu ve İbrahim Sofi ve el-Hâc İbrahim nâm kimesneleri katl idüp Giderihli ? İbrahim Beğ oğlu hâtûnu nâm avratı dahi Giderih? karyesinde salb eyledi mezbûre hâtûn Sukaplı demekle ma'rûf Mehmed nâm şakîye bundan akdem varmağla mezbûr şakî mezbûreyi tatlîk idüp birağup gitmiş idi mezbûr Mehmed karye-i mezbûre ahâlîsinden mukaddemâ rencîde olup çıkmış gitmiş idi arz olmağla arza binâ'en kuttâ'u't-tarîkleri mezkûr Mehmed kendüye nice fesad ve hakâret etdirüp ve on üç nefer kimesneyi karye-i mezbûreden ve hattâ Sazak Nâhiyesi'nde nâ'ib olan Sinobî Abdurrahim Çelebi dahi karye-i mezbûre Baltalı'da bulunmağla ânı dahi ahz u habs idüp bir gece Giderih? karyesinde yatup sabâh on üç nefer kimesneyi Gerede Kazâsı'na getirüp Gerede Dörtdivân'da bir hafta bir mikdâr habs ile gezdirdiler bi'z-zarûrî binde? üç yüz guruşa habsler itlâk olundu bin üç yüz guruş almadıkça habsleri itlâk eylemediler ve nice fesâdlar eylediler ve Allahu sübhânehû ve te'âlâ hazretleri ümmet-i Muhammedi kaht [u] galâdan ve böyle eşkıyâların zulm ü te'addîlerinden hıfz eyleye âmîn Yâ Mu'în bi-hürmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

44a/1 Müfettiş Cafer Paşa tarafından eşkiyalardan Yadigar, Yeğen Bölükbaşı ve Bozoğlan vesair hakkında vârid olan buyruldu

Müfettiş Cafer Paşa hazre[tlar]i taraflarından kuttâ'u't-tarîk eşkıyâlarından Yadigar ve Yeğen Bölükbaşı ve Bozoğlan ve sâ'irleri haklarında vârid olan buyuruldu-i şerîfdir ki zikr olunur. Vasala ileynâ fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Şerî'at-meâb

Bolu kâdîsı efendi zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-fi'il Bolu Sancağı mütesellimi ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum inhâ olunur ki hâlâ kuttâ'u't-tarîk eşkıyâların haklarında hatt-ı hümâyûn sâdir olan Yadigâroglu ve Yeğen Bölükbaşı ve

Durdu ve Bozoğlan ve Mirliç ve sâ'ir refîkleri olan şakîler ile cem'an iki yüz yirmi mikdârı atlu ile kasaba-i Kengiri'i muhâsara eyledikleri tarafımıza ihbâr olunmağla sür'at ve isti'câl birle kuşluk vakti Alagözçayırı nâm mahalle dâhil olup şakî-i mezbûrların üzerlerine ılgâr birle avn-i Hakk ile ele getirülüp cezâları verilmek niyyetiyle devâne olunmuştur imdi buyuruldu vusûlünde gerekdir ki bir ân te'hîr u tevakkuf etmeyüp kazâ-i mezbûr ve livâ-i mezkûrda bi'l-cümle ata ve dona ve silâha kâdir olan her kim var ise müretteb ve mükemmel silahları ile atlandırıp şakî-i mezbûrlar firâr ve güzâr edecek derbend ve mahalleri muhkem sedd ü bend eyleyüp bi-eyyi vechin kân ele getürmeğe takayyüd-i tâm ve sa'y [ü] ihtimâm eylesesiz şöyle ki hîn-i mu'âhazede mukâbeler ederler ise demleri heder ve malları dahi kimesneden matlûb olunmaz bir vechile el sakınmayup hemen gereği gibi dil ve başı ele getüresiz bu husûsda ihmâl [ü] müsâmaha eylemeyüp ziyâde dikkat ve eşkıyâ-yı mezbûrları ahz eylemekde kemâl-i basîret eyleyüp mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 8 Ş. sene [10]97

44a/2 [Müfettiş Cafer Paşa]'nın Bolu sancağındaki eşkıyalar hakkında vârid olan buyruhdusu

Def'a-i sâniyede paşa-yı müşârunileyh hazretleri taraflarından eşkıyâ-i mezkûrlar hakkında nefîr-i âmm için hatt-ı hümayûn mücebince vârid olan buyuruldu-i şerîf sûretidir ki Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Şerâyi'-şi'âr Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-fi'il Bolu Sancağı mütesellimi (boş) ve livâ-i mezbûrda vâki' olan voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet olanlar ve sâ'ir iş erleri zîde kadruhum inhâ olunur ki hâliyâ kuttâ'u't-tarîk eşkıyâları haklarında hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn sâdir olan Yadigâroğlu ve Yeğen Bölükbaşı ve Durdu Bölükbaşı ve Delioğlan ve Kürd Mehmed Bölükbaşı ve Cingan Hüseyin Bölükbaşı ve Mirliç nâmûn şakîleri ve refîkleri olan eşkıyâların haklarından gelinmek bâbında nefîr-i âmm olmak üzere tekrâr müceddiden hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn vârid olmağın üzerlerine geldiğimizde mezbûr şakîler Tosya'dan firâr eylemeleri ile biraderimiz Yusuf Ağa'yı altı yüz mikdârı celâlet-cerd[e] atlu ile üzerlerine ılgâr ile ta'yîn eyleyüp ve kendimiz dahi sür'at ile izlerince varmak üzereyiz imdi buyuruldu vusûlünde gerekdir ki irsâl olunan nefîr-i âmm buyuruldusun sicill-i mahfûza kayd etdirdüp ve kazâ be-kazâ kasabât kurâlarının ehalilerine muhkem tenbîh ve te'kid eylesesiz ki bi'l-cümle ata ve dona ve ceng ü harbe kâdir olanlar umûm

üzere atlu ve piyâde mükemmel silâhları ile hâzır u âmâde olup mezbûr şakîler her kangî kazâ ve nâhiye ve karye[ye] varırlar ise yem ve yemek vermeyüp ittifâk ve icmâ' birle mezbûr şakîlerin önlerin alup bi-eyyi vechin kân ele getirmeğe her biriniz takayyüd-i tâm [ve] vesî' ihtimâm eylesiz ve hîn-ı mu'âhazede mukâtele ederler ise demleri hederdir ve mâlları dahi bir kimesneden taleb olunmaz âna göre âgâh olup hemen baş ve dil olmak üzere gecede ve gündüzde ele getür[ül]mesine ziyâde dikkat ve kemâl-i basîret eyleyeler ve şöyle ki ba'de'l-yevm teftîş ü tefahhus olunup husûs-ı mezbûrda ihmâl ve müsâmaha eyledikleri ve mezbûr şakîlerin birisine zâd u zahîre verdikleri istimâ'ımız olur ise kimse bir vechile cevâba kâdir olmayup cümlesi itâb ü ikâba mazhar olup eşedd-i hakâret ile haklarından gelinmek mukarrerdir ve sen ki mütesellim-i mûmâileyhsin müretteb ve mükemmel kapun ile veyâ âdemlerin ile binüp cevânib-i erba'a[yı] bir hoşça teccessüs ederek Hamamlıboğazı'na beri tarafımıza gelesin ve vâki' olan ahvâlleri ale't-tevâlî yazup tarafımıza bildirmekden hâlî olmayasın ve silahşör-i şehriyârî Süleyman Ağa'nın ol tarafa geldi[ği] istimâ'ımız olmuşdur ânı dahi ma'an alup gelesin fermân olunduğu üzere hidemât-ı pâdişâhîde dâmen-der-meyân eyleyüp itmâm-ı hizmet birle ahz-ı eşkıyâ eylemeğe sa'y ü dikkat eyleyüp husûs-ı mezbûrda ihmâl ve müsâmahadan ve hilâf-ı şer' bir ferde te'addîden ihtirâz üzere olup mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 17 Ş sene [10]97

Tıbku aslihî'l-mümzâ'l-mahtûm

Harrerehû el-fakîru ileyh sübhanehû te'âlâ

Abdülaziz el-Kâdî be-Kazâ-i Gerede

Ufiye anh

44b/1 Maslak mezra'ası vakfı mutasarrıflığının Şeyh Halil Efendi'ye verildiğine dair berât

Maslak mezra'asını Halil Efendi berât etdirmekle berâtıdır ki.

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-mekan-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-i [hakanî hükmü oldur ki]

Bolu Kazâsı'nda vâki' ebnâ'-i sebîl memerrinde Maslak Vakfı demekle ma'rûf vakf bi'l-külliye harâb olup ve mezra'asının gallesini Ahmed nâm kimesne vakfı ekl [ü] bel' idüp ebnâ'-i sebîl bir vechile münkatı' olmayup münkariz olmağla ref olunup yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü-ş-şân-ı hakanî kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn eş-Şeyh Halil zîde salâhuhu bir vechile mahall ü müstahıkk olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında inâyet taleb etmeğın şart-ı vâkıfı icrâ etmedüğü vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu

verdim ve buyurdum ki mezbûr varup zikr olunan vakfı uslûb-ı sâbık üzere mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömr-i devletim için du'âya müdâvemet ve mülâzemet ve istif'â[â]l göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve dâfi' ve râfi' ve müzâhim olmayup aslâ dahl u ta'arruz kılmayahar şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Recebi'l-mürecceb li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 28 min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene [10]97.

Mutâbıkun li-aslih'l-hatîr

Harrerehû el-fakîr ileyh te'âlâ

Mehmed bin Mustafa el-Müvellâ-hilâfe

be-medîne-i Kostantiniyye

Ufiye anhumâ

44b/2 Matbah-ı Amire için Bolu'dan alınacak olan bedel-i nüzul malını toplayan Yusuf'un zimmetinde bulunduğu iddia edilen para hakkında soruşturma yapılması

Mefâhiru'[1]-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân hâlâ livâ-i mezbûrda nüzul cem'ine me'mûr olan Osman zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki bi'l-fî'il Matbah emîni olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecduhû Südde-i sa'âdetime arzuhâl idüp Matbah-ı Âmirem ocaklıklarından hâssa silahşörü tarafından verilen Bolu Sancağı bedel-i nüzulünün bin doksan altı senesinde cem'ine me'mûr olan Bolu sâkinlerinden Yusuf nâm kimesne re'âyâdan cem' ü tahsîl eylediği akçe talep olundukda ben vaz'-ı yed eylemedim deyu inkâr eylediğin bildirüp livâ-i mezbûr kazâları re'âyâlarından sene-i mezbûrede makbûzâtı her ne ise her kazâda şer'le teftîş olunup sıhhat üzere Âstâne-i sa'âdetime arz olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhû şer'le vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere mukaddemâ bir def'a şer'le görülüp fasl olunmayan ahvâlin tamâm-ı hak ve adl üzere takayyüd idüp göresin arz olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâyı şer'-i kavîmle amel idüp dahi livâ-i mezbûr kazâları re'âyâlarından sene-i mezbûrede makbûzâtı her ne ise kazâdan şer'le teftîş olunup sıhhat üzere Âstâne-i sa'âdetime arz u i'lâm eylesin âna mukayyed olasın ki bu bahâne ile re'âyâdan bir senede iki def'a akçe alınmak ihtimâli olmaya şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî gurreti Şa'bâni'l-mu'azzam sene [10]97

45a/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân

Emr-i şerîfim mücebince amel olunup hilâfına rıza ü cevâz gösterilmeye zulm [ü] ta'addîden ihtirâz gele.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkam me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Anadolu'nun orta kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşa'allahu te'âlâ işbu sene-i mübâreke mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûnum için siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde vâki' kasabât ve kurâda sâkin ve mütemekkin mukîm ve müsâfir yeniçerileri ve esâmîsi çalık olanları umûm üzere evlerinden ihrac ve bayrağınız açup önlerine düşüp nevrûz-ı fîrûzda Edirne sahrâsında mevcûd bulunasız deyu bundan akdem emr-i şerîfimle sürücü çavuşlar irsâl olunup tenbîh-i hümâyûnum olmuşdu ihmâl ve müsâhele idüp bu âna değin yerlerinizden hareket eylemedüğünüz istimâ' olunmağla müstahikk-ı itâb ü ikâb olmuşsuzdur hâliyâ husûs-ı mezbûr için emr-i şerîfimle irsâl olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân orta çavuş olan Receb Çavuş zîde kadruhü inşa'allahu'r-rahman her kanginizin taht-ı hükûmetine dahil olur ise aslâ te'hîr u tevakkuf etmeyüp bayrağınız açup gerek sahîhü'l-esâmî ve gerek çalık yeniçerileri umûmen bayrağınız altına cem' ve mâh-ı Cumâde'l-âhire'nin on beşinci gününde Edirne sahrâsına götürüp isbât-ı vücûd eyleyesiz ki sahîhü'l-esâmî olanlar odalarına irsâl ve çalık olanlar tashih olunur ve korucu ve mütekâ'id olanları dahi Âstâne-i sa'âdetim muhâfazasına irsâl eyleyüp askerî tâ'ifesinden bir ferdi evlerinde ve yerlerinde alıkomayasız ve siz ki kâdîlarsız tavâ'if-i mezbûreden taht-ı kazâ ve hükûmetinizde mukîm olup mâh-ı Cemâziye'l-âhire'nin guresi hulûlünde ânda bulunanlar ve müsâfir olanlar tenbîh ve te'kîdinizden bir gün sonra kalurlar ise itâ'at-i fermân-ı hümâyûnum eylemedikleri için dirlikde alâkaları olmamağla o makûleleri bilâ-emân salb ve muhalledâtın ma'rifet-i şer'le mümzâ ve mahtûm defter ve defterin bu tarafa irsâl eyleyesiz şöyle ki bu bâbda bir ferde himâye ve illet ü bahâne ile vakt-i mezbûrda bir ferde mahfî ve âşikâre evinde ve yerinde kalduğu mesmû'-ı hümâyûnum olur ise aslâ cevâba kâdir olmayup ukûbete mazhar olmanız mukarrerdir husûs-ı mezbûrda mu'âriz ve mâni' olur kimesne olur ise sefer-i hümâyûnumdan ibâ edenlerin ve ânların haklarından gelmek için ism ü resmleriyle yazup Anadolu'da eşkiyâ teftîşine ve asker sürmeğe me'mûr olan düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmu'l-âlem vezîrim Cafer Paşa edâmallahu te'âlâ

iclâlehû i'lâm eylesiz ki ve sen ki sürücü-i mûmâileyhsin ba'de't-tenbîh bayrağın açup neferâtıyla vilâyetlerindenn çıkmayan serdârların sâ'irlere mûcib-i ibret için bilâ-te'hîr haklarından gelesin deyu bi'l-fî'il Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan iftihârul-ümerâ ve'l-ekâbir el-Hâc Hasan Ağa dâme ulüvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmele mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmuşdur ve buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağa-yı müşârunileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mûcebince amel idüp min ba'd hilâfına rıza ve cevâz göstermeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Rebî'ü'l-âhire [li-]seneti seb'a ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

45b/1 Bolu'nun Bozarmud karyesinde medfûn bulunan Şeyh Kemal'in evlatlarının Bağçe karyesindeki toprağundan avarız vergilerinin alınmak istendiğine dair şikayetleri üzerine vârid olan fermân

Kıdvetü'n-nüvvâb ve'l-müteşerri'in Bolu'da nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûra tâbi' Bozarmud nâm karyede medfûn Şeyh Kemal nâm azîzin evlâdlarından dârendegân-ı fermân-ı vâcibu'l-iz'ân kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn Şeyh Mehmed ve Ali ve Hasan ve (boş) nâm şeyhler zîde salâhuhum Südde-i sa'âdetime arzuhâl idüp bunlar zikr olunan azîzin evlâdlarından olup yine kazâ-i mezbûra tâbi' Bağçe nâm karye toprağında bi'l-fî'il tasarruflarında avâriz hânesine bağılı emlâk ve arâzîleri olmayup avâriz ve nüzul ve sâ'ir tekâlîf talebiyle rencide olmak îcâb eylemez iken karye-i mezbûre ahâlîsi ile tekâlîf cem'ine me'mûr olanlar bunlardan tekâlîf taleb etmeleriyle mezbûrlar ile murâfa'a-i şer' olup görüldükde da'vâları lağv-ı şirret olmağla mu'ârazadan men' ve kat'-ı nizâ' olmak için bunların yedlerine hüccet-i şer'iyye ve da'vâlarına muvâfık müte'addid fetvâ-yı şerîfeleri var iken hâlâ mezbûrlar ol hüccet-i şer'iyyeye ve fetvâ-yı şerîfelerine mugayir avâriz [ve] nüzul ve sâ'ir tekâlîf talebiyle ta'addî ve rencide eylediklerin bildirüp men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıklarında husûs-ı mezbûra husemâ muvâcehesinde tamâm-ı hak ve adl üzere tefahhus ve fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyelerine ve mukaddemâ men'i için ve hâla verilen emr-i şerîfe nazar idüp göresin bunlar zikr olunan azîzin evlâdlarından olup ol karye-i mezbûre toprağında bi'l-fî'il tasarruflarında avâriz hânesine bağılı emlâk ve arâzîleri yoğise min ba'd bunları karye-i mezbûre ahâlîsi ile tekâlîf cem'ine me'mûr olanlara avâriz ve nüzul ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' tekâlîf talebiyle rencide ve remîde etdirmeyüp men' ü def'

eyleyesiz min ba'd şer'-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı münîfe ve mukaddemâ ve hâlâ verilen emr-i şerîfime muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin hakk üzere olup kazıyyede medhali olmayanları bunların da'vâlarına karışdırmayup eslemeyüp inâd u muhâlefet üzere olanları ism ü resmleriyle vukû'u üzere yazup Dergâh-ı mu'allâma arz u i'lâm idüp husûs-ı mezbûr için tekrar şikâyet olunup emr-i âhar irsâline muhtac eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Recebi'l-mürecceb li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Vasala ileynâ fî 9 Ramazân sene [10]97

45b/2 Bolu sancağı mütesellimliğine Kenan Ağa'nın tayin olunması

Kena[n] Ağa'nın mütesellimlik mektûbu sûretidir.

Şerî'at-şî'âr Bolu Kazâsı'nda bi'l-fî'il nâ'ibü'ş-şer' olan efendi zîde fazluhû ba'de't-tahiyye ve't-teslîm inhâ ve i'lâm olunan budur ki işbu bin doksan yedi Ramazân-ı şerîfinin onuncu gününden fermân-ı pâdişâhla ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Bolu Sancağı'nın mütesellimi olan Hüseyin Ağa ref' olunmağla erbâb-ı istihkâkdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kenan Ağa zîde kadruhû mütesellim nasb u ta'yîn olunup gönderilmiştir vusûlünde gerekdir ki tarih-i mezbûrdan bin doksan sekiz Ramazân-ı şerîfi'nin onuncu [günü] dahil olunca bir sene-i kâmilemdir vâki' olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı örfiyye ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve tarafımıza â'id ü râci' umûru ve cüz'î ve küllî her ne ise bi't-tamâm ahz u kabz etdirdüp kimesneye te'allül ü nizâ' etdirmeyesin ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve mu'tâd-ı kadîm ve olıgelen bir ferde mâni' ve müzâhim ve dahl u ta'arruz kılmayasın.

Fî 10 Ramazân sene 1097

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min Ramazân.

Mutâbıkun li-aslih'l-mümzâ'l-mahtûm

Nemakuhû el-fakîr ileyh sübhânehû

Abdülhalim Ahmed el-Müvellâ-hilâfe be-Mahkeme-i Mahmudpaşa

Be-medîne-i Kostantiniyyetü'l-Mahrûse

46a/1 Sefer-i hümâyûn için alınacak zahire bedellerinin gönderilmesinde acele edilmesi için vârid olan fermân

İştirâ bedeli mâli isti'câli bâbında vârid olan fermân-ı şerîfdir ki

Vasala ileynâ fî'l-yevmi'ş-âşir min Şevvâli'l-mükerrerem li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Mütessellimi (boş) zîde kadruhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak işbu bin doksan yedi senesinde vâki' sefer-i hümâyûnum için Bolu Sancağı'nda tahsîli fermânım olan iştirâ zahâiri bedeli mâlî bir gün evvel tahsîl ü teslîm-i hazîne olunmak lâzım iken ba'zı kazâlar ahâlîsi edâda te'allül ve mâl-i mîrîyi avk u te'hîr eylediklerin iştirâ bedeli mübâşiri Abdullah zîde kadruhû i'lâm eylemekle imdi işbu emr-i şerîfim varduğu gibi kat'â te'hîr u tevakkuf etdirmeyüp mukaddemâ sâdır olan emr u defterde ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere bi't-tamâm mu'accelen tahsîl ve bir gün evvel teslîm-i hazîne etdiresiz deyu fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp siz ki kâdîlar ve sen ke mütessellimsin livâ-i mezbûrda tahsîli fermânım olan iştirâ zahâiri bedeli mâlların mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîf ve tuğrâlu mevkûfât defterinde tasrîh olunduğu üzere mu'accelen taleb ve tahsîl ve bir gün evvel teslîm-i hazîne etdirmekde her biriniz ziyâde ihtimâm idüp avk u te'hîrden ve ihlâm ve müsâheleden ziyâde ihtirâz eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn [min] şehri Cumâde'l-ülâ li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

46a/2 Bolu kazasına tabi Dadani karyesindeki cami-i şerifin hatibliğine Mustafa Efendi'nin tayin olunduğuna dair berât

Dadani câmi' hatîbi Mustafa Efendi'nin hitâbet berâtıdır ki kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmî-mekân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hakanî hükmü oldur ki

Bolu Kazâsı'na tâbi' Dadani nâm karyede vâki' merhûm Mustafa Paşa[nın] bina eylediği câmi'-i şerîfide yevmî bir akçe vazife ile hatîb olan Musa'nın hizmeti olduğundan mâ'adâ nâ-ehl ve nâ-müstahıkk olmağla ref' olunup yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü'ş-şân-ı hakanî Mustafa Halife hez vechile lâyık ve mahall ü müstahıkk olmağın tevcîh olunup berât-ı şerîfim verilmek bâbında kâdîsı nâ'ibi mevlânâ Ahmed arz eylemeğın adem-i iktidârı ve salâhiyeti vâki' ise sadaka idüp bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varup mezbûr hatîb olup hidmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe sen ki mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devam-ı ömr u devletim için du'âya

müdâvemet göstere ol bâbda taraf-1 âhardan aslâ bir ferd dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâ'ili Şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-1 Kostantiniyye

46b/1 Bolu kazasında Yusuf'un mutasarrıf olduğu timara Piriöglü Mehmed Çelebi'in vekil tayin olunması

Timar vekâleti mektûbudur ki

Vech-i tahrîr-i temessük-hurûf oldur ki

Bolu Kazâsı'nda vâki' berât-1 pâdişâhiyle mutasarrıf olduğumuz timarımız toprağında olan re'âyâlarımız bin doksan yedi senesinde üzerlerinize edâsı lâzım gelen a'şâr-1 şer'iyye ve rüsûmât küllî ve cüz'î her ne ki vâki' olur ise tarafımızdan Pîriöglü Mehmed Çelebi vekîl nasb etmişizdir ki mûcib-i temessük ile âmil olasız.

Hurr[ire] fî şehri Recebi'l-mürecceb sene [10]97

El-Hakîr

Yusuf

Kad vasala ileynâ fî 21 Şevval sene [10]97

46b/2 Bolu kazasının Sazak nahiyesi karyelerinden Karaca karyesindeki Sevindik Demirci adlı vakf mezra'anın Mustafa'ya verildiğine dair berât

Karaca nâm karyede vâki' [Sevindik Demirci] Vakfı için Mustafa Efendi'nin berâtıdır ki kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrin min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Nişân-1 şerîf-i âlîşân-1 [sâmî-mekân-1] sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-1 hakanî hükmü oldur ki

Bolu Kazâsı muzâfâtından Sazak Nâhiyesi karyelerinden Karaca[Karca] nâm karyede vâki' Sevindik Demirci Vakfı demekle ma'rûf vakf mezra'aya mutasarrıf olan Mustafa fevt olup yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü-ş-şân-1 hakanî diğer Mustafa bir vechile lâyük ve mahall ve müstahikk olmağın tevcîh olunup berât-1 şerîfim verilmek bâbında kâdîsı nâ'ibi mevlânâ Ahmed arz eylemeğın mahlûl ise sadaka idüp bu berât-1 hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varup mezbûr zikr olunan vakf mezra'aya yevmî bir akçe vazife ile mutasarrıf olup vâkıfın rûhu ve devam-1 ömr-i devletim için du'aya müdâvemet ve mülâzemet göstere ol bâbda taraf-1 âhardan aslâ bir ferd dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fî evâhiri şehri Ramazâni'l-mübârek sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye

Vasala ileynâ fî'l-yevm 3 Şevvâli'l-mükerrem sene [10]97

46b/3 Bolu sancağının zahiresini satın almaya memur olan Abdullah'ın Samako kazasından aldığı zahire hakkında çıkan anlaşmazlık hakkında vârid olan ferman

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezail ve'l-ke'âm Bolu ve (boş) kâdîları zîde fazluhumâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu mütesellimi zîde kadrûhu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdullah zîde kadruhû Der-sa'âdetime arzuhâl idüp bin doksan yedi senesinde Bolu Sancağı'nın iştirâsına me'mûr olmağla livâ-i mezbûra tâbi' kâdîlıklardan Samako Kazâsı'ndan fermân olunan iştirâ zahîresinin taraf-ı mîrîden ta'yîn olunan akçelerin fermân olunduğu üzere kazâ-i mezbûre ahâlîsine mîrîlerin bi't-tamâm eda ve teslîm eylediğime elime hüccet-i şer'iyye vermişler iken hâlâ kazâ-i mezbûre ahâlîsi şirrete sâlik olup aldıkları akçeyi ve verdikleri hücceti inkâr eylemeleri ile cânib-i mîrîye ve bana gadr olmağın husûs-ı mezbûr Bolu kâdîsı muvâcehesinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf verilmek ricâsındayım deyu bildürdüğü ecilden mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüp dahi göresin mübâşir-i mezbûr târîh-i mezbûrda Samako Kazâsı'nda iştirâsı fermânım olan zahîrin fermânım üzere taraf-ı mîrîden verilen akçelerin tamâmen kazâ-i mezbûre ahâlîsine edâ eyledüğüne eline hüccet-i şer'iyye vermişler iken hâlâ aldıkları akçeyi ve verdikleri hücceti inkâr idüp gadr eyledikleri vâki' ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-i kavîm ile âmil olup dahi mübâşir-i mezbûr fermânım üzere mîrîlerin eda ve teslîm eyledüğün isbât eyledikten sonra icrâ-yı hakk idüp şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhalefet kimesneye iş etdirmeyesiz husûs-ı mezbûr için emr-i âhar irsâline muhtâc eylemesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis Şevvâli'l-mu'azzam li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Kostantiniyyetü'l-Mahrûse

Vasala ileynâ

47a/1 Yeniçeri Efendisi Mustafa Efendi'nin nâzır İbrahim Ağa'da olan akçesi husûsunda vârid olan fermân

Def'a-i sâniyede Yeniçeri Efendisi Mustafa Efendi'nin nâzır İbrahim Ağa'da olan akçesi husûsunda Şâmi Mehmed Ağa ve Hüseyin Çavuş yediyle vârid olan fermân-ı şerîf kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâbi' min Zî'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Kıdvetü'n-nüvvâb ve'l-müteşerri'în Bolu Kazâsı'nda nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ (boş) zîde ilmuhû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Mütesellimi (boş) zîde kadruhû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bi'l-fî'il Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerim kâtibi olan iftihâru erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mustafa zîde kadruhû Südde-i sa'âdetime arzuhâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Bâğçe nâm karye sâkinlerinden iken fevt olan İbrahim nâm kimesne vaktinde karz-ı şer'iden olan dört bin elli kuruş hakkı şühûd-ı udûl ile sâbit ve hüküm birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmişken ve deyn mîrâsdan mukaddem iken meblağ-ı mezbûr müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından şer'le tahsîl olunmak için mukaddemâ emr-i şerîfim verilmişken ve müteveffânın vârisleri olup kazâ-i mezbûr sâkinlerinden zevcesi ve kızı (boş) ve (boş) nâm hâtûnlar ile sâ'ir vereseşi mukaddemâ verilen emr-i şerîfime itâ'at etmeyüp muhallefâtdan meblağ-ı mezbûr eda olunmadan beyinlerinde taksîm ve edâsında te'allül eylediklerin bu bâbda şeyhü'l-islâmдан fetvâ-yı şerîfesi olduğun ve taraf[ın]dan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhûyu vekîl nasb u ta'yîn eyledüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyye mücebince amel olup meblağ-ı mezbûr müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtın kabz edenlerden vekîl-i mezbûra bi't-tamâm alıverilüp te'allül ü inâd etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin sen ki mütesellim-i mezbûrsun mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Çavuş zîde kadruhû vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi ihzâr-ı husemâ kılup mukaddemâ bir def'a şer'le görülüp fasl olunmayup on beş sene mürûr eylemeyen ahvâlin tamâm-ı hakk ve adl üzere teftîş ü tefahhus ve fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyeye nazar idüp göresin arz olduğun üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîm ve fetvâ ve hüccet-i şer'iyye mücebince amel idüp dahi mûmâileyhin müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan dört bin elli kuruş muhallefâtına vaz'-ı yed edenlerden ba'de's-sübût hükm idüp vekîli mezbûra bi't-tamâm alıverüp şer'-i şerîf ve fetvâ-yı münîfe ve hüccet-i şer'iyyeye ve emr-i hümâyûnuma muhâlif aslâ te'allül ü inâd etdirmeyesiz eslemeyüp itâ'at-i emr-i şer' etmeyenleri yazup Âstâne-i sa'âdetime arz idüp husûs-ı mezbûr için tekrâr emr-i şerîfim varmalu eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâsıtı şehri Şevvâli'l-mükerrem sene seb'a ve tis'în ve elf.

Mahrûse-i Kostantiniyye

47a/2 Müfettiş Paşa Cafer Paşa tarafından eşkiyalar hakkında gönderilen buyruldu

Müfettiş Paşa Cafer Paşa hazretleri taraflarından gelen buyuruldu.

Şerâyi'-şi'âr Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazlulum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-fî'il Bolu Sancağı mütesellimi ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri ve kurâ zâbitleri ve sâ'irleri zîde kadruhum inhâ olunur ki Yeğen Bölükbaşı nâm şakînin refiklerinden Tekeli Kara Ahmed Bölükbaşı ve Arab Receb Bölükbaşı nâm şakîler otuz sekiz nefer şakîler ile çöle doğru firâr idüp Ayntab Mütesellimi Abdi Ağa haberdâr olup ardlarından erişüp lütf-i Hakk ile dil ve başı [ahz] idüp Ereğli nâm mahalde kendüsü tarafımıza getirmişlerdir ve on nefer eşkiyâ dahi Aziz ve Haleb semtinde ahz olunup kal'a-bend olunup arzları gelmişdir ve yirmi kadarı dahi Silifke tarafına doğru firâr idüp üzerlerine âdemler ta'yîn olunmuşdur inşa'allahu te'âlâ an-karîb ânların dahi cezâsı verilür ve lâkin Yeğen Bölükbaşı nâm şakî otuz kırk nefer şakîler ile Beğpazarı semtlerinde olduğun Beğpazarı voyvodası arz u i'lâm eylemeğın bu taraftan biraderimiz Yusuf Ağa'yı ta'yîn eyleyüp ve vekîl-i harcımız Hacı Osman Ağa'yı dahi iki bayrak sekbân ve bir bayrak ... ile Amasya'dan ol yol ile ta'yin olmak ile buyuruldu ısdâr ve irsâl olunmuşdur vusûlünde siz dahi vilâyetin ata [ve] dona kâdir olanlar ile cümleliz yetüp mezbûra şakîlerin uğurlarına ulaklar ile casuslar gönderüp her ne tarafa giderler ise cümleliz ittifak ile üzerlerine varup bi-eyyi vechin kân dil ve başların ele getürmeğe takayyüd-i tâmm eyleyesiz mâlları kimesneden matlûb olunmaz ammâ bu husûsda tekâsül idüp varmayanları ism ü resmleri ile yazup tarafımıza i'lâm eyleyesiz ki eşedd-i ukûbet ile haklarından geline ve biz kendümüz dahi üzerlerine varmak üzereyiz vâki' olan ahvâlinizi tarafımıza ve biraderimiz Yusuf Ağa tarafına yazup i'lâm eylemeden hâlî olmayasız bu bâbda ihmâl ve müsâmahanız istimâ'ımız olur ise bir vechile cevâba kâdir olmazsız âna göre âgâh olup mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 28 L. sene [10]97

Vasala ileynâ fî 4 Zî'l-ka'de

47b/1 Bolu kazasına tabi Koz-ı Kebîr, Merkezler, Poyrazlar ve Mülkviran karyelerinin vergilerini toplamaya memur olan Sefer Beğın Ali'yi vekil tayin etmesi

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Berât-ı pâdişâhîyle mutasarrıf olduğumuz Bolu Kazâsı'na tâbi' Koz-ı Kebîr ve Merkezler ve Poyrazlar ve Mülkviran re'âyâları inhâ olunur ki bin doksan yedi senesinde

üzerlerinize edâsı lâzım gelen a‘şâr-ı şer‘iyyenizi ve rüsûmâtlarınız ve tapu-yı zemîn her ne vâki‘ olur ise tarafımızdan ahz u kabza karındaşım oğlu Ali'yi vekîl nasb u ta‘yîn etmişizdir mûcib-i temessük ile âmil olasız ve’s-selâm.

Hurrîre fî şehri Recebi'l-mürecceb li-seneti 1097

El-Hakîru'l-fakîr

Sefer Beğ

Vasala ileynâ fî 14 Zî'l-ka‘de sene [10]97

47b/2 Hüdavendigâr ve Bolu sancaklarında ze‘âmeti olan Kaftancı Murtaza Ağa'nın Doğancı Mustafa Beğ'e iltizama vermesi

Kaftancı Murtaza Ağa'nın ze‘âmeti voyvodası olan

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Hüdâvendigâr ve Bolu sancaklarında Lefke ve İnegöl ve Tuzla ve Geyve ve Atranos ve Bolu ve Viranşehir ve Bender[er]eğli ve sâ'ir nevâhî ve tevâbî'i kurâlardan berât-ı pâdişâhîyle mutasarrıf olduğum ze‘âmetimin tarafıma â'id ü râci‘ mahsûlâtının bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Doğancı Mustafa Beğ'e bin beş yüz elli guruşa der‘uhde ve iltizâm idüp ol dahi kabul idüp yedine işbu memhûr temessük verildi ki ba‘de'l-yevm sene-i mezkûre mahsûb a‘şâr-ı şer‘iyye ve rüsûm-ı örfiyye ve bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve tapu-yı zemin ve sâ'ir mahsûlât cüz'î ve küllî her ne ise ahz u kabzına ve zabt u rabtına mûmâileyh Mustafa Beğ'i vekîl nasb u ta‘yîn etmişizdir ve ze‘âmetimiz halkı mûmâileyhi subaşı bilüp subaşılığına müte‘allik umûrda mürâca‘âtı mûmâileyh iledir ol bâbda bir ferd mâni‘ ve dâfi‘ olmaya.

Tahrîren fî şehri Cumâde'l-ûlâ li-seneti seb‘a ve tis‘în ve elf.

Bende

Murtazâ Ağa

Za‘îm-i müteferrika

Vasala ileynâ fî'l-yevm 18 Zî'l-ka‘detü's-şerîfe

47b/3 Bolu kazası ve tabi kazalarda bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere alınacak vergiler için Bolu nazırının Mehmed Çavuşzâde İbrahim Ağa'yı vekil tayin etmesi

Bolu Kazâsı nezâretinin vekâlet mektûbudur ki berây-ı İbrahim Beğ

İzzetlü ve fazîletlü Bolu Efendisi (boş) Efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i fâyizü'n-nûrları savbına da‘avât-ı hâlisât ithâfiyla muhlisâne inhâ olunur ki hâliyâ işbu bin doksan

yedi senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Bolu nezâreti uhdemde olup sene-i mezbûreye mahsûb olmak üzere Nefs-i Bolu ve tevâbi'i kurâlarında taraf-ı mîrîye â'id rüsûmât-ı bennâk ve rüsûmât-ı âsiyâb ve sâ'ir ve kadîmden olageldüğü zabt u rabt ve cem' u tahsîli için tarafımızdan işbu hâfîzu't-temessük Mehmed Çavuşzâde İbrahim Ağa'yı vekîl eylemişizdir ağa-yı mûmâileyh cüz'î ve küllî tarafımıza â'id düşeni rüsûmât-ı sâ'ireyi ahz u kabz etdirdüp husûs-ı mezbûra hilâf-ı şer'-i şerîf âharı müdâhale etdirmeyüp mâl-i mîrînin cem' ü tahsîline imdâd ve mu'âvenetiniz niyâz olunur.

Hurrire fî'l-yevmi'l-âşir min şehri Zî'l-ka'deti'ş-şerîfe li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Hâlisu'l-...

Nâzır-ı Livâ-i Bolu

Hâlâ

Vasala ileynâ 20 Zî'l-ka'de sene [10]97

48a/1 Müfettiş Halil Paşa'nın eşkıya taifesi hakkındaki buyruldu

Müfettiş Halil hazretleri taraflarından gelen buyuruldu-i şerîfdir. Kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Zî'l-ka'deti'ş-şerîfe sene [10]97

Şerâyi'-şi'âr fezâ'il-disâr Bolu ve Kengiri ve Amasya kâdîları zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu [ve] Kengiri ve Amasya sancaklarında vâki' olan mütesellimler zîde kadruhum ba'de's-selâm inhâ olunur ki taht-ı hükûmetinizde kapusuz levendât tâ'ifesinin gezdirmeyüp ve eşkıyâ veyahud kuttâ'u't-tarîk zuhûrunda bilâ-te'hîr ahz ve tarafımıza i'lâm eylemen için buyuruldu ısdâr ve irsâl olunmuşdur gerekdir ki taht-ı hükûmetiniz ve kapusuz levendât tâ'ifesinin gezdirmeyüp ve eşkıyâ ve kuttâ'u't-tarîkin fesâdları zûhurunda bilâ-te'hîr ahz ve tarafımıza i'lâm idüp ihmâl ve müsâmahadan ihtirâz idüp sonra nedâmetin mukarrerdır mûcib-i buyuruldu ile âmil olasız deyu buyuruldu.

Fî 22 Zî'l-ka'de sene [10]97

48a/2 Yığılca ve sâ'ir nahiyelerin mahsulatını toplamak için vekil tayin edilmesi

İzzetlü ve fazîletlü Bolu ve Devrekene kâdîları efendileri hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dürr-i da'avât-ı sâfiyyât ithâfından sonra muhibbâne i'lâm inhâ olunur ki hâlâ işbu bin doksan yedi senesinde vâki' kazâ-i mezbûr [civârında] vâki' olan bennâk ve âsiyâb ve nezârete müte'allik cüz'î ve küllî her ne ise ahz u kabza tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran (boş) vekîl nasb ve tarafımızdan ta'yîn idüp gönderilmişdir vusûlünde gerekdir ki kazâ-i mezbûrların ve civârlarında vâki' Yığılca ve sâ'ir nahiyelerinin nezârete

müte'allik mahsûlâtın ve bâd-ı hevâsın ahz u kabz etdirüp olagelmişe muhâlif kimesneye te'allül etdirmeyesiz bâkî hemîşe ilm ü fazîlet-i dürr-i seccâde-i şerî'at dâ'im bâd.

Fî't-târîhi'l-mezbûr

Vasala ileynâ fî 27 Zî'l-ka'de sene [10]97

48a/3 Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Bolu'nun bedel-i nüzul mâlının tahsîli için vârid olan fermân

Bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Bolu'nun bedel-i nüzul mâlını cem' ü tahsîle vârid olan fermân-ı şerîf. Kad Vasala ileynâ fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min Zî'l-ka'deti'ş-şerîfe an yed-i mübâşir el-Hâc Osman Ağa li-seneti seb'a ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Hazine-i Âmiremde mahfûz olan mevkûfât defterlerinde livâ-i mezbûrda vâki' olan kâdîlıkların üç bin yedi yüz yetmiş altı buçuk ve bir rub' nüzul hâneleri olup bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere bedel-i nüzulleri cem' ü tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın (boş) der'uhde olunup eline mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti verilmeğın mücebince cem' ü tahsîl etdirilmek emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi livâ-i mezbûrda vâki' olan kâdîlıkların ol mikdâr nüzul hânelerinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden altışar yüz akçe bedel-i nüzullerin irsâl olunun mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti mücebince cem' ü tahsîli etdirüp kimesneye te'allül ü nizâ' etdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma'îşeti için bir hânelerinden otuzar akçe dahi aldurup bundan ziyâde ber akçe ve bir habbe almaya ve aldırmayasız ve hîn-i tahsilde alınan akçenin her yüz on akçesine bir aynî esedî kuruş aldurup ziyâdeye ve noksâna aldırmayasız ammâ tamam ihtimâm idüp kesr-i defterden ve naks-ı hânedan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz ve zikr olunan bedel-i nüzul mâlı Matbah-ı Âmirem mühimmâtı için ocaklık ta'yîn olunmuşdur şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis aşer şehr-i Zî'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene seb'a ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Kazâ-i Bolu 485 hâne-i avârız, 1,5 rub'	Livâ-i Bolu Cem'an
--	-----------------------

48b/1 Receb Efendi'nin Bolu'ya nâ'ib tâyin olunması

Fahru'l-akrân Receb Efendi kâmyâb,

Li-sene seb'in ve tis'in ve elf Zi'l-hiceti'ş-şerîfe guresinden taraf-ı şehriyârîden kazâ-i Bolu ve nevâhîhâ bu fakîre, tarafımızdan nâ'ib gönderüp beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı Şer'ullâhı icrâ için tefvîz olunmuşdur. İmdi biz dahî sizleri tarafımızdan mezkûr kazâlara târîh-i mezbûrdan nâ'ib nasb idüp cemî'-i ümûr-ı kazâyı size etmişdir. Gerekdir ki lede'l-vüsûl e'imme-i Hanefiyyeden esahh-ı akvâl ile beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı Şer'ullah idesin. Hilâfından gâyetü'l-gâye ihtiraz idesin ve's-selâm.

Mine'l-abdi'l-fakîr Mehmed el-Kâdî sâbıkan bi-medîneti Edirne.

48b/2 Bolu sâkinelerinden Rukiyye Hanımın vefât eden kocası Salih'in terekesi hakkında vârid olan fermân

Kıdvetü'n-nüvvab ve'l-müteşerri'in Bolu kazâsında bi'l-fi'l nâ'ibi'ş-şer olan Mevlânâ Ahmed zîde ilmühû tevkî-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Bolu sâkinelerinden Rukiyye nâm hâtûn meclis-i şer'e vârup bundan akdem müteveffâ Halil Paşa tarafından bin doksan [ ] senesinden Bolu sancağı mütesellimi olup mezbûrenin zevci müteveffâ Sâlih zimmetinde sekiz bin üç yüz gurûş olmak iddi'âsıyla emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan İbrâhim nâm kimesne muhalledâtından talep etmekle şer'ile tefehhus olundukda mezbûr Sâlih fevt oldukda şer'ile muhalledâtı tahrîr olundukda beş kiselik muhalledâtı tahrîr ve yirmibeş kise deyni sâbit olmağla guramâdan herkese isâbet iden hissesi için şer'ile tevzî' olunmuş iken mübâşir-i mezbûr, mezbûrenin babasından mülk-i mevrûsesi olan cüz'î ve küllî eşyâsı şer'ile tahrîr ve bazâristâna vaz' idüp gadr eylediğın bildirüp mülk-i mevrûsesi olan eşyâsı geri kendüye verilme bâbında emr-i şerîfim recâsına el-hâsıl arz eyledüğün ecilden mezbûrenin kendi eşyâ-yı mevrûsesine dahl olunmayup kendüye virilmek bâbında emr-i şerîfim bi't-tamâm edâ ve teslîm olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere bu def'a şer'ile görülüp fasl olmayan husûsların tamâm-ı hakk ve adl üzere tefehhus idüp göresin arz olunduğu üzere ise ol-bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle amel idüp hakk-ı mezbûrenin, mevrûsesi olan emvâl ve erzâkını cüz'î ve küllî her ne ise ba'de's-sübût hükm idüp bi't-tamâm mezbûreye redd ü teslîm idüp min ba'd şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneyi ta'allül ve inâd etdirmiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

Vasala ileynâ fi'l-yevmi's-sâbi' min Zi'l-hiceti's-şerîfe sene [10]97

48b/3 Kastamonu, Kengiri ve Bolu sancaklarındaki tazıların İstanbul'a gönderilmesi için vârid olan fermân

Kâ'im-i makâm Paşa Hazretlerinin,

Şerâyi'-şi'âr Kastamonu ve Kengiri ve Bolu sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan sancakların mütesellimleri zîde kadrühüme inhâ ve i'lâm olunur ki bundan akdem şâtırân-ı hâssadan Şâtır Mustafa Ağa zîde kadrühü mübâşeretiyle Kastamonu sancağında cem' idüp yine sâhiblerine ittirdiği yirmi tazı ve Kengiri müteselliminin tevâbi'inden on iki tazı ve Kengiri sancağında on üç tazı ve Bolu sancağında yedi tazı ki bu cümlesi üç sancakda elli iki tazı olur. Şikâr-ı hümayûna lâyük güzîde tazılar olmağla mübâşir-i mûmâ-ileyh nişân ve alâmetleyle bunları defter idüp ve cem' etdikden sonra sâhiblerine teslîm eylemiş. Hâlen yine mezbûrun mübâşeretiyle yerlü yerinden taleb ve ahz olunup âcilen ve serî'an Âsitâne-i Sa'âdet'e getürdülme emr ü fermân buyurulmağla ber-mûceb-i fermân-ı hümayûn mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki zikr olunan tazılardan birisin tebdîl olmak ihtimâli olmayup ve bu bahâne ile yerlüden ve re'âyâ fukarâsından bir akçe ve bir habbe alınmayup ve aldirmayup ancak defter mücebince zikr olunan elli iki tazıyı yine mezbûr alıverüp bir gün ve bir sâ'at evvel Âsitâne-i Sa'âdet'e irsâl eylemeğe her biriniz dikkat ü ihtimâm idesüz şöyle ki tazılardan biri tebdîl oluna ve sâ'ir kimesneden bu bahâne ile akçe ve pul alına sonra bir vechle cevâb viremezsiniz. Bilmiş olup ana göre ihtimâm idesiz ve's-selâm.

Fî 6 Zi.? Sene [10]97. Vasala ileynâ fi'l-yevmi'l-âşir min Zi'l-hiceti's-şerîfe sene [10]97. Pençe.

49a/1 Bolu mütesellimliğine Hüseyin Beğ'in tayin olunması

Şerâyi'-şi'âr Bolu kâdîsi efendi zîde fazlühü ba'de's-selâm inhâ olunur ki hâliyâ mutasarrıf olduğumuz Bolu sancağı mütesellimliğinin bin doksan yedi mâh-ı Rebî'ü'l-âhir'in onuncu gününden sene tamâmına dek zabt etmek üzere Hüseyin Beğ'e verilmiş iken âdemimiz el-Hâcc Bekir füzûlen mütesellimliği Ramazân-ı şerîfin onuncu gününden Ken'ân Ağa'ya tevcîh eyledikleri istimâ'ımız olmağla mezbûr Ken'ân, Ramazân-ı şerîfin onuncu gününden ref' olup müceddiden mütesellimlik Hüseyin Beğ'e küll-i evvel ibkâ ve mukarrer olup gönderilmiştir vusûlünde gerekdir ki mezbûr Ken'ân'ı ref' idüp

mütesellimliği Hüseyin Beğ'e zabt u rabt etdirüp mu'tâd-ı kadîm üzre a'sâr-ı şer'iyeye ve rüsûm-ı örfiyeye ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hava tarafımıza â'id olacak cüz'î ve küllî her ne ise zabt u rabt etdirüp taraf-ı âhardan bir kimesneyi dahl ü ta'arruz etdirmeyesin deyû.

Min 1 N.(Ramazân) Sene [10]97.Vasala ileynâ fi 15 Zi'l-hiceti's-şerîfe sene [10]97

49a/2 Müfettiş Paşa tarafından Kuzu Bölükbaşı hakkında gönderilen buyruldu

Müfettiş paşa hazretleri tarafından Kuzu(?) Bölükbaşı hakkında buyuruldu.

Şerî'at-şî'âr mevlanâ Bolu kâdısı zîde fazlühû, [ ] ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu mütesellimi [ ] zîde kadrühû inhâ olunur ki dârende-i hurûf Mustafa nâm kimesne huzûrumuzda arz-ı hâl idüp Gerede kazâsında Karacadağlı ve Akçaşarlı Mûsâ nâm kimesnelerin müsveddeleriyle Taraklı'dan Kuzu Bölükbaşı on beş atlı ile bunların evin basup sebbile Yeğen Bölükbaşının ve Yâdigâr oğlunun malları var imiş deyû tefcîr eylemeğin buyuruldu tahrîr ve tarafımızdan [ ] mübâşir ta'yîn olup vusûlünde gerekdir ki fi'l-vâki' mezbûr Kuzu Bölükbaşı bunun evinde ise kaldırup ve bir nesnesin aldırmayup ve aldıkları var ise gerü buna alıverdükden sonra min ba'd bu nâm ile müsvedde verdiklerinde bir ferdi rencîde etmeyüp ve fukarâya cevri ü eziyet eylemiyesin. Sonra biz dahî bu bahâne ile birinin rencîde eylediğün istimâ' olunur ise hakkından gelmek mukarrerdir ve bunun için müsvedde vire. Karadağ'lı Mehmed'i ve Akçaşar'lı Mûsâ'yı ta'yîn olunan mübâşire teslîm ve huzûrumuza ihzâr idüp özri ü bahânedan ictinâb eyleyesin deyû.

Fî 11 Zi.? sene 1097.

[Vasala ileynâ] Fî'l-yevmi's-sâbi' aşer Zi'l-hiceti's-şerîfe.

49b/1 Vezir Mustafa Paşa'nın haslarındaki cebelü bedellerinin tahsili için vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'ilve'l-keâm Ankara ve Kengırı ve Bolu ve Aydın ve [ ] sancakları cebelü sâhiblerine tâbi' olan yerlerin kâdîları zîde fazlühüme tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahhâm nizâmü'l-âlem sâbıkan Âsitâne-i Sa'âdet'de sadâret-i uzmâ kâim-i makâmı olan vezîrim Mustafa Paşa edâm-Allâhü te'âlâ iclâlehûnun mutasarrıf olduğu hâslarında bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzre Anadolu ve Rumeli'nde vâki' cebelü bedeli sâhiblerini der-uhde iden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleymân zîde kadrühû hâlen Dersa'âdet'ime arz-ı hâl idüp zikr olunan cebelü bedelini cem' u tahsîl için tarafımdan irsâl eylediğim Hüseyin nâm kimesne Ankara'yı tahsîl idüp Kengırı tarafına gider iken fevt

olmağla zikr olunan sancaklarda seksenden mütecâviz cebelü bedeli bâkî kalmağla havâss-ı mezbûreye küllî gadr olduğun bildirüp târîh-i mezbûrda bir def'a edâ eylemeyenlerden mukaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince ma'rifet-i şer'ile taleb etdirilüp ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim verilmek recâ eylemeğın imdi sene-i mezbûrede bir def'a edâ etmeyüp yedlerinde temessükü olmayanlardan mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince tahsîli lâzım gelenlerden tahsîl etdirilüp bir ferde ta'allül ve inâd etdirilmeye deyû fermânım olmuşdur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [ ] vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahî târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzre zikr olunan sancaklarda vâki' olan cebelü bedelini bir def'a edâ etmeyüp yedlerinde temessükü olmayanlardan mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince tahsîli lâzım gelenlerden ma'rifet-i şer'ile ve mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle mu'accelen taleb ve tahsîl etdirdüp bir ferde kat'â ta'allül ve inâd etdirmeyesin. Havâss-ı mezbûre mahsûlüne gadr ü zarar olmakdan ve târîh-i mezbûrda bir def'a edâ idenlerden tekrâr taleb olunmağla hilâf-ı şer' ve kânûn ta'addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse.

Vasala ileynâ fi 26 Zi'l-hiceti'ş-şerîfe sene [10]97.

49b/2 Kütahya ve Karaman eyâletlerindeki cebelü bedellerinin tahsili için vârid olan buyruldu

Şerâyi'-şi'âr fezâ'il-disâr Kütahya ve Karaman eyâletlerinde vâki' [ ] olan kuzât efendiler zîde fazlühüme inhâ ve i'lâm olunur ki, dârende-i hurûf cebelü hâssları zâbiti olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [ ] zîde kadrühûnün yedinde olan fermân-ı şerîf mücebince mukaddemâ bir def'a edâ olunmayan cebelüleri taht-ı kazâ ve hükûmetinizde her kimde bâkî kalmış ise cem' u tahsîl etdirilmek bâbında buyuruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur. Vüsûlünde gerekdir ki, yedinde olan defter-i cedîd-i hâkânî ve fermân-ı âlîşân mücebince cem' u tahsîl etdirüp bir ferde inâd ve muhâlefet etdirilmeyüp ta'addî ve tecâvüzden ihtirâz idüp müceb-i buyuruldu ile âmil olasız deyû.

Fî 7 Z. Sene 1097.

Vasala ileynâ fi 26 Zi'l-hiceti'ş-şerîfe sene [10]97.

50a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesi sükkânından olup bundan akdem vefât iden Ali bin el-Hâcc Osmân'ın verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe Hâtûn ile sulbiyye-i sagîre kızları Âlime ve Sâliha ve li-ebeveyn karındaşı Ömer ve Mustafa'ya münhasıra olup kable't-taksîm mezbûre Sâliha dahî vefât idüp verâseti li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Âlime ile ammileri mezbûrân Ömer ve Mustafa'ya münhasıra olup kable't-taksîm mezbûr Ömer dahî vefât idüp verâseti zevce-i metrûkesi Sâliha bint-i Ömer ile sulbiyye-i sagîre kızları Hadîce ve Meryem ve li-ebeveyn karındaşı mezbûr Mustafa'ya münhasıra olup kable't-taksîm mezbûr Sâliha bint-i Ömer dahî vefât idüp veraseti sadriyye-i sagîre kızları mezbûretân Hadîce ve Meryem ile babası mezbûr Ömer ve vâlidesi Sâyime bint-i Abdülkerîm'e münhasıra olup kable't-taksîm mezbûr Mustafa dahî vefât idüp veraseti ammi-zâdesi Osmân Çelebi bin Mustafa'ya münhasıra olup kable't-taksîm mezbûr Meryem dahî vefât idüp verâseti li-ebeveyn kız karındaşı mezbûr Hadîce ile cedde-i ümmiyyesi mezbûre Sâyime ve ammi-zâdesi mezbûr Osmân Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra bi-hükmi'l-münâsahati'ş-şer'iyye tashîh-i mes'elesi altı bin kırk sekiz sehmden olup bin üç yüz kırk dört sehmi sagîre-i mezbûre Âlime'ye ve üç bin yüz otuz altı sehmi mezbûr Osmân Çelebi'ye ve bin üç yüz yirmi üç sehmi sagîre-i mezbûre Hadîce'ye ve yüz doksan altı sehmi mezbûre Sâyime'ye ve kırk dokuz sehmi mezbûr Ömer'e isâbet ve intikâl eylediği şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîre Âlime'nin tesviye-i (ümûruna) kıbel-i şer'den mansûb vasîsi olan Mehmed Efendi ve mezbûr Osmân Çelebi tarafından dahî bi-mâ hüve nehcü's-sübût vekâleti sâbite olan el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer ve sagîre-i mezbûre Hadîce'nin dahî tesviye-i ümûruna vasîyyesi mezbûre Sâyime tarafından zevci mezbûr Ömer nâm kimesneler meclis-i şer'de takrir-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm müteveffiyûn-ı mezbûrûnun terikelerinden medîne-i mezbûre esvâkından bakkallar sükunda vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd iki kepenk bakkal dükkânı beher şehir yetmiş yedişer buçuk akçe ücret ile îcâr olunur meblağ-ı mezbûr hisselerimize göre tevzî' ve taksîm olunmak matlûbumuz dediklerinde bi-hasebi'l-münâsahati'l-mezkûre meblağ-ı mezkûr yetmiş yedi buçuk akçeden kırk bir akçesi mezbûr Osmân Çelebi'ye ve on yedi akçesi mezbûre Âlime'ye ve on yedi akçesi mezbûre Hadîce'ye ve iki akçesi mezbûre Sâyime'ye ve buçuk akçesi mezbûr Ömer'e isâbet eylediği zâhir ve nümâyân olmağın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc İbrâhim Efendi, el-Hâcc Mehmed [bin] el-Hâcc Receb, Piri Çelebi [bin] Ali, Pir Mehmed Çelebi, Duhâncı-zâde Mehmed Çelebi, Bakkâl el-Hâcc Namâz, Çizmecî el-Hâcc Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

50a/2 Tereke kaydı

Ekrâdlıkda bi'l-fi'l hâkimü'l-hükmi'l-azîz Hüseyin Efendi bin Mustafa bin Ahmed imzâsıyla mümzâ ve hatmiyle mahtûm ve târîh-i kitâb senesi Zi'l-ka'de'si avâhiri ile müverrah ve mazmûn-ı ekrâdlık tâ'ifesinden Abdurrahmân Kethüdâsı cemâ'ati kabîlesinden Veys ve Hasan ve Cum'a ve Velî ve Satılmış benû İsmâîl ve hemşîreleri Âsiye bint-i İsmâîl ve vâlideleri Elif Hâtûn bint-iSûfî Mehmed'den ber-vech-i âtî da'vâ-yı sahîha-i şer'iyeye ile mesbûk istişhâd-ı şer' sūdûrundan sonra udûl-i ricâlden cemâ'at-i mezkûreden Mahmûd bin Hasan bin Resûl ve Saru Mehmed bin Pervîz bin el-Hâcc Kılıç nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahall-i cerh ve ta'dîle hâzırân olup isrû'l-istişhâd şöyle edâ-i şehâdet-i şer'iyeye iderler ki, fi'l-asl kabîle-i mezkûreden olup bundan akdem medîne-i Bolu'da ticâret üzre iken bi-emrillâhi te'âlâ fevt olup yanında mevcûd bulunan muhalefâtı medîne-i mezbûreden beytü'l-mâl emîni olan İbrâhim Beğ yedinde muhavvata olduğu mesmû'umuz olan Ali bin İsmâîl, müsteşhidûn-ı mezbûrûn Veys ve Hasan ve Cum'a ve Veli ve Satılmış ve Asiye ile li-ebeveyn karındaşlardır. Babaları ismi İsmâîl ve vâlideleri mezbûre Elif Hâtûn'dur. El-ân verâset-i müteveffâ-yı mezbûr Ali, vâlidesi mezbûre Elif Hâtûn ile karındaşları mezbûrûn Veys, ve Hasan ve Cum'a ve Veli ve Satılmış ve Asiye'ye münhasıradır. Bunlardan gayrı vâris ve terikesine müstahakk âhar olduğu ma'lûmumuz değildir. Müsteşhidûn-ı mezbûrûn için terike-i müteveffâ-yı mezbûru, emîn-i mezbûrdan hakk taleb ve ahz vardır. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûrûn Cum'a ve Veli ve Satılmış ve Elif Hâtûn ve Asiye Hâtûn terike-i müteveffa-yı mezbûru emîn-i mezbûrdan taleb ve da'vâya ve ahz ü kabz ve kendilere îsâle ve ahz ü kabz ü îsâle mütevakkıf olduğu ümûrun küllîsine taraflarından mezbûrân Veys ve Hasan'ı vekîl ve nâ'ib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediklerinde anlar dahî kabûl ve merâsimini edâya müte'ahhid olduğunu hâvî kitâb nakli vârid olmağla bi'l-fi'l medîne-i mezbûrede beytü'l-mâl emîni olan İbrâhim Beğ müvâcehesinde terike-i müteveffâ-yı mezbûra vâzi'u'l-yed olmağla feth ü kırâ'et olundukda mezbûr İbrâhim Beğ cevâbında fi'l-hakîka terike-i müteveffâ-yı mezbûra Ahmed Efendi imzâsıyla mümzâ defter-i nâtik olan eşyâsına vaz'-ı yed eyledim. Lâkin kitâb-ı mesfûr mevlânâ-yı müşârun-ileyh kibelinden ve rûdu ma'lûmumuz değildir deyû

münkir oldukda zeyl-i naklde isîmleri muharrer olan şühûd tarîkinden Perzemkiyye? bin Ali bin Ahmed ve Hüseyin Fakîh bin Timur bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî nefsi'l-emr kitâb-ı mesfûr bi'l-fi'l Ekrâdlıkda hâkimü'l-hükmi'l-azîz olan Hüseyin Efendi bin Mustafa bin Ahmed'in kitâbıdır ve zeylindeki imzâ ânın imzâsıdır ve zahrındaki hatm ânın hatmidir. Bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyüp vekîlân-ı mezbûrâna teslîm ve bizi işhâd eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm vekîlân-ı mezbûrân Veys ve Hasan, emîn-i mezbûr müvâcehesinde terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan defter-i kassâm nâtık olduğu eşyâdan mezbûr İbrâhim Beğ yedinden üç re's deve ve beş kara sığır öküzü ve bir kara sığır ineği ve on bir çuval ve iki kilim ve bir câmûs ve dört gurûş on sümün nakd asâleten ve vekâleten ahz ü kabz idüp terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî hakkımız kalmadı dediklerinde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a kayd şüid.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Zi'l-hicce'ti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed bin Süleymân, Mehmed bin Abdullah, Sefer bin Bayram, Mahmûd [bin] Osmân, Hüseyin [bin]Receb ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

50b/1 Seferi-i hümâyûn için asker temini hakkında vârid olan fermân

Sûret-i Hatt-ı Hümâyûn sa'âdet-makrûn:

Emr-i şerîfimle amel eyleyüp tenbîhden sonra mütenebbih olmayup hilâfına hareket idenin ve yolda gelürken iyâzen-billâh zulm ü ta'addî idenin her kim olursa olsun İnşallah haklarından gelürüm.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadrühüm tevkî-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem taht-ı kazânızda vâki' kasabât ve kurâda sâkin mukim ve müsâfir yeniçeri ve esâmîsi çalık ve topçu ve cebeci tâ'ifeleri vâki' olan sefer-i hümâyûnumda mevcûd bulunmaları için hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûnumla mu'anven, mü'ekked evâmîr-i şerîfim sürücü çavuşlar ile irsâl olunmuş iken ba'zılarına himâyeye ve ba'zılarına gıpta etdürüp ve me'mûr oldukları sefer-i hümâyûnuma gelmeyüp itâ'at-i fermân-ı hümâyûnum olmadığından cümleliz itâb ü ikâba müstehakk olmuşsuzdur.İmdi siz ki serdârlarsız emr-i şerîfim varduğu gibi kat'an te'hîr ve tevekkuf etmeyüp bi-

inâyetillâhi te'âlâ düşmen-i dînden ahz ü intikâm için evvel-i bahâr huçeste-i âsârda mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûnuma taht-ı hükûmetinizde olan gerek esâmîli ve gerek çalık ve kuloğulları ve yeniçerilik iddi'âsında olup inkâr idenleri ve cebeci ve topçu tâ'ifeleri bi'l-cümle evlerinden ve yerlerinden ihrâc ve bayrağınız açup önlerinize düşüp evvel bahârda sefer-i hümâyûnuma gelmek için İstanbul'da odalarında hâzır ve mevcûd bulunmaları için dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağı ağalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân turnacıbaşı Ali zîde mecdühû ta'yîn ve irsâl olunmağla zikr olunan kazâlarda vâki' ve kasabât ve kurâda olan sahîhü'l-esâmî ve esâmîleri çalık ve yeniçerilik iddi'âsında idenleri ve mukaddemâ yeniçeri olup dirliklerin inkâr idenleri ve kuloğulları ve topçu ve cebeci tâ'ifelerin umûmen kaldırıp mahall-i mezkûrda mevcûd bulunasız. Çalık olanlar tashîh ve kuloğulları müceddiden bedergâh olunup korucu ve oturak kanûn-ı kadîm üzre bi'l-cümle Âsitâne-i sa'âdetimde mevcûd bulunmak için irsâl eylesesiz şöyleki bundan sonra itâ'at-i fermân-ı hümâyûnum eylemeyüp evlerinde ve yerlerinde bulunanların dirlikde ve ocakla alâkaları olmayup ra'iyet kayd olunurlar. Siz ki kâdılarsız ve iş erlerisiz o makûlelerin dirlikde ve ocakda alâkaları olmamağla ra'iyet kayd ve ism ü resîmleleriyle yazup der-devlet-medârıma arz ve i'lâm eyleyüp ve ra'iyeti kabûl etmeyüp vâki' olan sefer-i hümâyûnumda hâlen mevcûd bulunmayanlar bilâ emân katl olunup emvâl ve erzâkların mîrî için kabz olunmak mukarrerdir. Ve sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin me'mûr olduğun üzre tavâ'if-i mezbûrûnu yerlerinde tefâtîş ve tefehhus ve o makûleleri bulup bi-eyyi vechin kâne buldurup sefer-i hümâyûnumdan ibâ' idenlerin bilâ te'hîr haklarından gelesin ki sâ'ire mûcib-i ibret ola ve bundan sonra tavâ'if-i mezbûrûndan bir ferde müsâmaha ve yâhud ba'zı kimesnelerin himâyesi ve tama'-ı hâmın sebebi ile bir serdâr ve bir nefer kalmak ihtimâli olur ise bir vechle öZR ve cevâbın mesmû'-ı hümâyûnum olmayup mazhar-ı itâb ve ikâb olman mukarrerdir ve husûs-ı mezbûr ehemmi mühimmât-ı dîn ü devlet olmağla âna göre tekayyüd ve ihtimâm ve hidemât-ı aliyemde bezl ü iktidâr eylesesüz deyû bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan Emîrû'l-ümerâ'i'l-ekâbir el-Hâcc Hasan Ağa dâme ulüvvühû tarafından mühürlü mektûb verilmele mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, [ ]vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp min ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermiyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî evâhir-i şehri Zi'l-ka'de li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Be-yurd-ı sahrâ-yı Ösek.

Vasala ileynâ fî 3 Muharremü'l-harâm sene [10]98.

51a/1 Seferi-i hümâyûn için asker temini hakkında Sadr-ı a‘zam mektûbu

Mûcebince Sadr-ı a‘zam mektûbudur ki ,

Şerâyi‘-şi‘âr Anadolu’nun sol kolunda vâki‘ olan kâdılar zîde fazlühüm ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki‘ yeniçeri serdârları zîde kadrühüme inhâ olunur ki, bundan akdem taht-ı kazânızda vâki‘ kasabât ve kurâda sâkin mukim ve müsâfir yeniçeri ve esâmîsi çalık ve topçu ve cebeci tâ‘ifeleri vâki‘ olan sefer-i hümâyûnda mevcûd bulunmaları için hatt-ı sa‘âdet-makrûnla mu‘anven ve mü‘ekked evâmîr-i şerîfe sürücü çavuşlar (ile) irsâl olunmuş iken ba‘zılarına himâye ve ba‘zılarına inâyet idüp me‘mûr oldukları sefer-i hümâyûna gelmeyüp itâ‘at-i fermân-ı hümâyûn olmadığından cümleniz itâb ü ikâba müstehakk olmuşsuzdur.İmdi siz ki serdârlarsız emr-i şerîf varduğu gibi kat‘â te‘hîr ve tevekkuf etmeyüp bi-inâyetillâhi te‘âlâ düşmen-i dînden ahz ü intikâm için evvel bahâr huçeste-i âsârda mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûna taht-ı hükûmetinizde olan gerek esâmîli ve gerek çalık ve kuloğulların ve yeniçerilik iddi‘âsında olup inkâr idenleri ve cebeci ve topçu tâ‘ifeleri bi‘l-cümle evlerinden ihrâc ve bayrağınız açup önlerine düşüp evvel-i bahârda sefer-i hümâyûna gelmek için İstanbul’da odalarında hâzır ve mevcûd bulunmağınız için dergâh-ı âlî yeniçerileri ocağı ağalarından kıdvetü‘l-emâcid ve‘l-a‘yân turnacıbaşı Ali Ağa zîde mecdühü irsâl olunmağla zikr olunan kazâlarda vâki‘ kasabât ve kurâda olan sahîhü‘l-esâmî ve esâmîleri çalık ve yeniçerilik iddi‘âsın idenleri ve mukaddemâ yeniçeri olup dirliklerin inkâr idenleri ve kuloğulları ve topçu ve cebeci tâ‘ifelerin umûmen kaldırıp mahall-i mezbûrda mevcûd bulunasız ki çalık olanları tashîh ve kuloğulları müceddiden bedergâh olunup ve korucu ve oturak kanûn-ı kadîm üzre bi‘l-cümle Âsitâne-i Sa‘âdet’de mevcûd bulunmak için irsâl eyleyesiz. Şöyleki bundan sonra itâ‘at-i fermân-ı hümâyûnum eylemeyüp evlerinde ve yerlerinde bulunanların dirlikde ve ocakda alâkaları olmayup ra‘iyyet kayd olunurlar. Siz ki kâdılar ve iş erlerisiz bu makûlelerin dirlikde ve ocakda alâkaları olmamağla ra‘iyyet kayd ve ism ü resîmleriyle yazup der-devlete arz idüp ve ra‘iyyeti kabûl etmeyüp vâki‘ olan sefer-i hümâyûnda dahî mevcûd bulunmayanlar bilâ emân katl olunup emvâl ve erzâkların mîrî için kabz olunmak mukarrerdir.Ve siz ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsiz me‘mûr olduğunuz tavâ‘if-i mezbûreden bir ferde müsâmaha ve yâhud ba‘zı kimesnelerin himâyesi veyâhud tama‘-ı hâmın sebebiyle bir serdâr ve bir nefer kakmak ihtimâli olursa bu vechle özr ve cevâbınız mesmû‘-ı hümâyûn olmayup mazhar-ı itâb ve ikâb olmanız mukarrerdir.Husûs-ı mezbûr mühimmden olmağla âna göre takayyüd ve ihtimâm ve hidemât-ı aliyyede bezl ü ikdâm eyleyesiz deyû dergâh-ı âlî yeniçeri ağası

izzetli el-Hâcc Hasan Ağa tarafından mühürlü mektûb verilmeğın mûcebiyle amel olunmak bâbında sâdır olan emr-i âlî üzere tarafımızdan mektûb irsâl kılınmışdır. Vüsûlünde gerekdir ki sâdır olan emr-i âlî üzere amel idüp hilâfından be-gâyet ihtiraz eylesesiz ve's-selâm. Pençe.

51b/1 Sefer-i hümâyûn için asker temini hakkında Musla Ağa'nın mektûbu

Mûcebiyle Musla (?) Ağa mektûbu sûretidir:

İfâzat-disâr ve şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun sol kolunda olan mevâlî-i izâm dâme izzühüm ve kuzât efendiler zîde fazlühüm zıkr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları inhâ ve i'lâm olunan oldur ki, taht-ı kazânızda kasabât ve kurâda sâkin ve mütemekkin mukîm ve müsâfir yeniçerileri ve esâmileri çalık ve topçu ve cebeci tâ'ifelerin bu sene-i mübâreke de vâki' olan sefer-i hümâyûnda mevcûd bulunmaları için bundan akdem hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûn ile mü'ekked emr-i şerîfle sâdır ve sürücü çavuşlar ile gönderilmişken tavâ'if-i mezbûrenin ba'zılarına hicâb ve ba'zılarına illet etdirüp me'mûr oldukları sefer-i hümâyûna gelmeyüp adem-i itâ'atiniz Devlet-i Aliyye'ye aks olmağla her biriniz itâba, belki katle müstahakk olmuşsuzdur. İmdi mektûb vusûl buldukda kat'â te'hîr ve tevekkuf etmeyüp düşmen-i dînden ahz-i intikâm için mukarrer ve muhakkak olan sefer-i hümâyûna götürmeniz bâbında siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde olan gerek esâmeli gerek çalık olanları ve kuloğulları ve yeniçerilik iddi'âsı idenleri ve topçu ve cebeci tâ'ifeleri olanlardan evlerinden ihrâc ve bayrağınız açup önlerine düşüp umûmen İstanbul'da odalarına gelüp inşallâhü te'âlâ evvel bahârda sefer-i hümâyûna gelmek üzere hâzır ve mevcûd bulunmanız bâbında işbu mektûb tahrîr olunup dergâh-ı âlî yeniçeri ocağı ağalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân turnacıbaşı Ali Ağa zîde mecdühû ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki kazânızda kasaba ve kurâlarda olan sahîhü'l-esâmî yeniçerileri esâmeleri çalık olanları ve yeniçerilik iddi'âsı idenleri ve mukaddemâ yeniçeri olup dirliklerin inkâr idenleri ve kuloğulların ve topçu ve cebeci tâ'ifelerin umûmen kaldırıp mahall-i me'mûrda mevcûd bulunasız ki çalık olanlar tashîh ve kuloğulları müceddiden bedergâh olunalar ve korucu ve oturak olanlar kânûn-ı kadîm üzere bi'l-cümle Âsitâne-i Sa'âdet'de bulunmak için irsâl eylesesiz. Şöyle ki bundan sonra itâ'at-i emr-i âlî eylemeyüp kazâlarınızda bulunanların dirlikde ve ocaklarda alâkaları olmayup ra'ıyyet kayd olunur ve siz ki kâdîlar ve iş erlerisiz ol-makûleleri dirlikde ve ocaklarda alâkaları olmayup ra'ıyyet kayd idüp ism ü resîmleriyle yazup der-devlete arz ve i'lâm eylesesiz ve ra'ıyyeti kabûl etmeyüp vâki' olan sefer-i hümâyûnda dahî mevcûd bulunmayanlar bilâ emân katl olunup emvâl ve erzâkların taraf-ı mîrîye girift olunur ve senki turnacıbaşı Ali

Ağa zîde mecdühû me'mûr olduğunuz üzre tavâ'if-i mezbûreyi yerli yerinde teftîş ve tefahhus ve ol-makûleleri buldurup bi-eyyi vechin kâne sefer-i hümâyûndan ibâ' idenleri bilâ emân haklarından gelesin ki sâ'ire mûcib-i ibret ola. Bundan sonra tavâ'if-i mezbûrûndan bir ferde tarafınızdan müsâmaha ve yâhud ba'zı kimesnelerin himâyesi ve tama'-ı hâm sebebiyle bir serdâr ve bir nefer kalmak ihtimâli olur ise bir vechle özr ve cevâbın mesmû' olmayup mazhar-ı itâb ve ikâb olmanız mukarrerdir. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i ümûr-ı dîn ü devlet olmağla her vechle takayyüd ve ihtimâm idüp hidemât-ı hümâyûn-ı şehriyârîde bezl-i iktidâr eyleyesiz. Mûceb-i mektûbuyla âmil olasız.

Tahrîren fî evasît-i şehriyârîde Zi'l-ka'detî'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf. Pençe.

Kad Vasala ileynâ fi'l-yevmi's-sâlis Muharremü'l-harâm.

52a/1 Sefer-i hümâyûna çağrılan neferâtın gelirken yol üzerindeki halka zulüm etmemesi hakkında vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-ke'lâm Anadolu'nun sol kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, siz ki serdârlarsız taht-ı hükûmetinizde sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan neferât ile kalkup bayrağınız açup Âsitâne-i Sa'âdet'ime gelür iken konduğunuz mahallerde bir geceden ziyâde oturmayup irtesi revâna ve müft ü meccânen yem ve yemek talebiyle re'âyâ fukarâsın rencîde eylemeyüp lâzım gelen zâd ü zevâdınız rızâ ile satanlardan narh-ı cârî üzre akçelerinizle alup mürûr ü ubûr eylediğiniz yerlerde hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde ta'addî ve tecâvüz eylemeyüp ve siz ki kâdîlarsız etdirmiyesiz. Şöyle ki konduğunuz mahallerde bir geceden ziyâde meks ve neferâtınızdan bir ferd, re'âyâ fukarâsın rencîde ve gasben nesnelere alup ta'addî ve tecâvüz olunduğu mesmû'-ı hümâyûnum olur ise eyyâm-ı sa'âdet encâmımda re'âyâ fukarâsına ta'addî ve tecâvüz olunduğuna rızâ-yı şerîfim olmamağla siz ki kâdîlarsız sizin dahî adem-i takayyüd ve müsâ'adenize haml olunup muhkem hakkınızdan gelinmek mukarrerdir. Âna göre ziyâde basîret üzre olup hilâfından be-gâyet ihtirâz eyleyesiz deyû bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir el-Hâcc Hasan Ağa dâme ulüvvühü tarafından mühürlü mektûb virilmekle mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mûcebince amel idüp min ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîren fî şehriyârîde Zi'l-ka'detî'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Be-yurt-ı sahrâ-yı Ösek.

52b/1 Bolu kazasında olan asker tâ'ifesi

Oldur ki Bolu kazâsı kurâsında sâkin olan askerî tâ'ifesidir ki ber mûceb-i fermân-ı cihân-mutâ' zikr olunur. Vaka'a't-tahrîr fî'l-yevmi's-sâlis an Muharemi'l-harâm li-sene semânin ve tis'în ve elf.

İsâ Beşe, an karye-i Güğüm	Mustafa Beşe, an karye-i Pîl Karaağaç	Hasan Beşe, an karye-i Sungurlu	Osman Beşe, an karye-i Kızılağıl	Hasan Beşe, an karye-i mezbûre
Hacı Velioğlu Hüseyin Beşe, an karye-i Alpagutî Demirciler	Mustafa Beşe, an karye-i mezbûre	Mehmed Beşe, an karye-i Çakmaklar	Mustafa Beşe, an karye-i mezbûre	Cebeci Mustafa Beşe, an karye-i mezbûre,
Rıdvanoğlu Mehmed Beşe, an karye-i Alpagut	Çilesiz Hüseyin Beşe, an karye-i Beğ	İvaz Beşe, an Salıbeğler	Osman Beşe, an Sarucalar	Ahmed Beşe, an karye-i mezbûre
Ali Beşe, an karye-i mezbûre	İvaz Beşe, an Kozlu	Mehmed Beşe, an karye-i mezbûre	Mehmed Beşe, an karye-i Yaka	Mehmed Beşe, an Çele
Odabaş , an Çele	Mehmed Beşe, an karye-i mezbûre	Sarıgidi dimekle ma'rûf Hasan Beşe, an karye-i mezbûre	Mustafa kuloğlu, an karye-i mezbûre	Kuzoğlu Mehmed Beşe, an karye-i mezbûre

Büyümez Mehmed Beşe, an karye-i Değirmenderesi	İbrâhim Beşe, an karye-i Gökçesu	Mustafa Beşe, an karye-i mezbûre	İvaz Beşe, an karye-i İlmen	Hüseyin Beşe, an karye-i İlmen
İbrâhim Beşe, an Çele	İvaz Beşe, an karye-i Koz	Mehmed Beşe, an karye-i Çımrak	Cebeci Mustafa Beşe, an karye-i Gökpınar	Mehmed Beşe, an Yozgat?
Uzun Mehmed Beşe, an karye-i Çandar	Ahmed Beşe, an Yozgat	Mustafa ve Ali Beşe, an karye-i mezbûre	Kazıcı Ahmed Beşe, an Kocacık	Receb Beşe, an Mesciler
Abdurrahmân Beşe, an Akkocalar	Hüseyin Beşe, an Okçular	Şa'bân Beşe, an karye-i mezbûre	Çöldevesioğlu, an karye-i mezbûre	Ahmed Beşe, an Bezîk
Sarı Mehmed Beşe, an karye-i Sûkî	Mehmed Beşe, çoban an karye-i mezbûre	İsâ Beşe, an Gökçesu	Mustafa Beşe, an karye-i Merkeşler	Receb Beşe, Celâl an karye-i Sûkî
Bozacıoğlu Mehmed Beşe, an karye-i Sûkî	Mehmed Beşe ibn-i Ali Efendi, an karye-i Tekye	Seydâoğlu Ali Beşe, an karye-i mezbûre	Mustafa Beşe, an Yağlıca	Abdülmü'min Beşe, an karye-i mezbûre

Şa'bân Beşe, an karye-i mezbûre	Diğer Şa'bân Beşe, an karye-i mezbûre	Karakaşoğlu, kuloğludur an karye-i mezbûre	Veli Beşe, an karye-i mezbûre	Cebeci Mehmed Beşe, an karye-i mezbûre
Ahmed Beşe, an karye-i Çayır	Mehmed Beşe, an Çele	Abdaloğlu Ali Beşe, an Sazak	Mehmed Beşe, an Baltalı	Pir Mehmedoğlu Halil Beşe, an karye-i Fülös
Mustafa Beşe [bin] el-Hâcc Osman, an karye-i Çıkınlar	Mahalle-i Akpınar	Osman Beşe, der sefer	Ömer Beşe, der sefer	Mustafa Beşe [bin] Veli Beğ, der sefer
Mehmed Beşe [bin] Veli Beğ	Mûsâ Beşe	Mustafa Beşe	Topçu el-Hâcc Osman Beşe	Yumluoğlu Halil Beşe
Receb ibn-i Ali Beğ, der sefer	Mahalle-i Aslı Hâtûn	El-Hâcc Ali Beşe	Mustafa Beşe	Abdurrahim Beşe
Mustafa Beşe	Ahmed Beşe	Mahalle-i Semerkand	Serdâr Hasan Ağa, mevcûd	Hüseyin Beşe

El-Hâcc Hasan [bin] el-Hâcc İsâ, cebeci an ...	Nuh Beşe, nâ mevcûd	Halil Beşe, nâ mevcûd	Çakıroğlu Hüseyin Beşe, nâ mevcûd	Kürekçioğlu Ali Beşe, der sefer
Etmekçi Şa'bân Beşe, nâ mevcûd	Abazoğlu Mehmed, nâ mevcûd	Mahalle-i Debbâğlar	Mehmed Beşe [bin] el-Hâcc Mustafa	Kalaycı Receb Beşe
Kalaycı Mustafa Beşe	Basmacı Mustafa Beşe	Hamza Beşe [bin] el-Hâcc İbrâhim	Küçük Hüseyin Beşe	Tüfekçi Ahmed Beşe
İvaz Beşe [bin] Demür	Mustafa Beşe [bin] Ebûbekir, der sefer	Etmekçioğlu Ahmed Beşe, der sefer	El-Hâcc Ali [bin] Mehmed Beşe, der sefer	Âşık garîb Mustafa Beşe, der sefer
Hasan Beşe [bin] el-Hâcc Ahmed, der sefer	Abdullah Beşe, odabaş der sefer	Şâhin Beşe, der sefer	İvaz Beşe [bin] el-Hâcc Şa'ban, der sefer	Mahalle-i Karaçayır
Şa'bân Beşe	İbrâhim Beşe	Mehmed Beşe	Hasan Beşe	Hüseyin Beşe, der sefer

Mustafa Beşe, der sefer	Berberoğlu Mehmed Beşe, der sefer	Mehmed Beşe, der sefer	İbrâhim Beğ oğlu, der sefer	Nizâmîoğlu, der sefer
Mahalle-i Yeni Câmi‘	Ömer Beşe [bin] el-Hâcc Maksûd	Hüseyin Beşe [bin] Arslan	Mahmûd Beşe, cebeci der sefer	Mahalle-i Karamanlı
Falcı Mehmed Beşe, cebeci	Oruç Beşe, der sefer	Köroğlu Mustafa Beşe, der sefer	İvaz Beşe, der sefer	Kömürcüoğlu Receb Beşe, der sefer
Karındaşı Bayram Beşe, der sefer	Gökbakarlanoğlu, der sefer	Ahmed Beşe [bin] Şa‘bân, der sefer	Bali dâmâdı Receb Beşe, der sefer	Osman Beşe bin Kubad, der sefer
Uzun İvaz, der sefer	Mahalle-i Gölyüzü	Börekçi Mehmed Beşe	Şâtîoğlu Hüseyin Beşe	Mehmed Beşe [bin] el-Hâcc Hasan
Berrakoğlu Mustafa Beşe	Kalaycı Mahmûd Beşe, der sefer	Tavîl Mustafa Beşe, der sefer	Mahalle-i Ak Mescid	El-Hacc İvaz Beşe

İsmâîl Beşe [bin] el-Hâcc İbrâhim	Karındaşı Halil Beşe, der sefer	Mahalle-i Çukur	Ömer Beşe	Hasan Beşe, saka
Sâlih Beşe karındaşı Halil Beşe, der sefer	Mehmed Beşe [bin] Hüseyin Beşe	Mahalle-i Yenicâmi'	Kara Mehmed Beşe, sahh, sahh....	

53a/1 Bolu kazasında Yücek mevkiindeki mechul cesed için keşif yapılması

Bolu kazâsı karyelerinden Doğancılar nâm karye ahâlîsinden Mustafa bin İbrâhim ve Hasan ve Veli ve Mehmed [bin] Abdullah ve sâ'irleri meclis-i şer'e takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp Akakaya nâm mevzi' kurbinde Yücek dimekle ma'rûf mevzi'de esnâ-i tarîkde ebnâ-i sebîlden mechûlü'l-ism bir kimesne şiddet-i şitâ'dan bi-emrillâhi te'âlâ fevt olmuşdur. Kibel-i şer'den kâtib ta'yîn olunup keşf ü müşâhede ve tahrîr olunmak matlûbumuzdur dediklerinde cânib-i şer'den Mehmed Efendi irsâl olunup ol dahî hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru'l-akrân Hüseyin Beşe tarafından mübaşir Mustafa Ağa ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn ile zikri mürûr iden mevzi'e varup ebnâ-i sebîlden mechûlü'l-ism bir kimesne fevt olup meyyitine im'ân-ı nazar ile nazar olundukda vücûdunda eser-i cerh ve hatfde bir şey olmayup hatfe enfihî fevt olduğu zâhir ve nümâyân olmağın mahallinde ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede meclis-i şer'e gelüp alâ ve kû'ihî mevlânâ-yı mezbûr inhâ ve tefhîm eyledikde mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Muharemi'l-harâm li-sene semânin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafa bin İbrâhim, Arslan [bin] Mehmed, Ahmed [bin] Veli, Mehmed [bin] Ömer, Mahmûd [bin] Abdülkâdir ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

53a/2 Menzillerde Ulaklara verilecek atlar hakkında vârid olan fermân

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Âsitâne-i Sa'âdetimden Ahîsha'ya varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüme tevkî-i refî' vâsıl

olıcak ma'lûm ola ki [ ] ulağla irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise menzil bârgîrleri bulunan yerlerde yalnız üç nefer âdeme yalnız üç re's menzil re's menzil bârgîri verilüp ve bulunan yerlerden yolda yolcu yükün yıkdırmayup yerlûden yarar ve tûvânâ ulak bârgîri tedârik ve ihzâr idüp.

Tahrîren fî şehr-i Muharemi'l-harâm li-sene semânin ve tis'in ve elf.

İki kıt'a dahî olup üç birisinden ve bir birisinden cem'an yedi bârgîr olup verilmeğe tenbîh olunmuşdur.

Fi'l-yevm 9 Muharremü'l-haram sene [10]98.

53b/1 Engürüs seferine katılmayan Sûkî karyesi mutasarrıfı Mehmed'in tımarının elinden alınarak Halil'e verilmesine dair vârid olan fermân

Tahvîl tezkiresi sûretidir ki, Vasala ileynâ fi'l-yevmi's-sânî aşer min Muharemi'l-harâm sene 1098.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdür-i ümûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşîr-i erkânî'l-ayni ve'l-iclâlî'l-mahfûf, bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anato... eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Hasan Paşa edâm-Allâhü iclâlehû tevkî-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu sancâğı alay beğisi Seyyid Mehmed zîde kadrühü ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüp livâ-i mezbûrede ve nâhiyesinde Sûkî nâm karye ve gayrıda beş bin akçe tımâra mutasarrıf olan Mehmed, işbu sene-i mübâreke me'mûr olduğu Engürüs Seferine gelmeyüp tımârı ol-vecihle mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâda beş bin akçe tımâra emri şerîfim verilen orta boylu elâ göz açık kaşlı dârende-i fermân-ı hümâyûn Halil'e verilmek bâbında inâyet recâsına arz etmeğın mücebince tevcîh olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki, göresin mezkûrun elinde ol-mikdâr tımâra emri vâri ise ve tımâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre mahlûl ise tımârı olduğu sancağında sâkin olup alay beğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh idüp tezkiresin viresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Be-yurt-ı sahra-yı Ösek.

53b/2 Bin doksan sekiz senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağından alınacak cizye ve harac için ferman

Doksan sekiz senesine mahsûb olmak üzere Bolu sancağın cizye, yâve fermânıdır ki, kad Vasala ileynâ fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Muharemi'l-harâm an yed-i mübâşir Ali Ağalı-sene semânin ve tis'în ve elf.

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Bolu sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, memâlik-i mahrûsemde vâki' perâkende-i Ermenî ve Anadolu Rumu ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının maktû'ların ve yâve-i keferenin yâve cizyeleri cem'ine me'mûr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecdühû Der-sa'âdetime mührlü tezkire gönderüp livâ-i mezbûrede vâki' ve âhar diyârdan gelüp kâr u kesb iden perâkende Ermenî ve Anadolu Rumu ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen maktû'ların ve yâve-i keferenin yâve cizyeleri ve Kıptiyân-ı Anadolu ve Ekrâd-ı Karamağçurlu ve ma'rifetlü tâ'ifesinin bedel-i avârızları şart-ı iltizâmıma dâhil olmağın bin doksan sekiz senesine mahsûb olmak üzere cem' u tahsîli lâzım ve mühimm olmağla tarafımdan [ ] nâm kimesneye der-'uhde idüp zamânı hulûl eyledikte vech-i meşrûh üzere cem' u tahsîl etdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden imdi kadîmden olageldiği üzere cem' u tahsîl etdirilmek emr idüp buyurdum ki, hükm-i şerîfimle mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahî livâ-i mezbûrda sâkin ve etrâf u eknâfdan ticâret ve kâr u kesb için gelüp ve bir diyârdan âhar diyâra mürûr u ubûr iden perâkende Ermenî ve Anadolu Rumu ve Kayseriyeli ve Vanlı ve Çulhalı ve Bitlis ve Arapkîr ve Nusaybinli ve Kefeli ve vilâyetli ve Macar ve Nemçe ve Eflak ve Boğdan taraflarından ticâret ve kâr ü kesb için gelen Ermenî tâ'ifesinin ve Anadolu Rumu ve Medîne-i Münevvere re'âyâsının ve Karamanlı ve Adana ve Ercişli ve Sivas ve Kayseriyede kırk altı nefer Ermenîden mâ'-adâsından cihet-i ma'îşet ve alâmiyyesiyle cümle dörder gurûş-ı tâm maktû'ları târîh-i mezbûre mahsûb olmak üzere zabt olunup mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzere cem' u tahsîl etdirdüp âhara müdâhale etdirilmeye ve perâkende Medîne-i Münevvere re'âyâsının kadîmden olageldiği üzere cürm-i cinâyet ve beytü'l-mâlları zabt olunageldiği üzere cem' u tahsîl etdirdüp min ba'd eğer evkâf-ı selâtîn ve vüzerâ-yı izâm ve zü'amâ ve erbâb-ı tımâr ve sâ'ir emlâk zâbitleri toprağımızdadır veyâhud bunda sâkinlerdir deyû bir vechle müdâhale eylemeyeler ve etdirilmeye ve dahî livâ-i mezbûrda kasabât ve kurâda mütemekkin ve gayr-ı mütavattınları ticâret ve kâr u kesb için gelen yâve keferesinin eğer Rum ve Arnavud ve Sırf (Sırp?) ve Bulgâr va sâ'irinden üçer gurûş-ı tâm cizyesi ve on yaşında emred ve mürâhik olup şer'an cizyeye müstahakk olan Ermenî ve Rum oğlanlarından huccet huccet-i şer'iyeye mücebince nisf cizye ve on yaşından ziyâde olanlardan tamâm-ı cizye cem' u tahsîl etdirdüp inâd ve muhâlefet etdirilmeye Rumeli ve

Anadolu ve Adalar'dan ticâret ve kâr u kesb için gelen yâve keferesinden dahî vech-i meşrûh üzere üçer gurûş-ı tâm yâve cizyesi cem' u tahsîl etdirilüp biz sultânlar ve ve zerâ ve evkâf-ı selâtîn ve sâ'ir evkâf ve emlâk karyeler re'âyâsıyız veyâhud perâkende-i ...ve Atina ve ...şâhinciyân ve atmacacıyân ve derbendciyân ve kassâb ve çoban ve mumcu ve taşıcıyân ve Sinop ve Ürgüp ve Trabzon ve Haymenegân, Üsküdâr ve hâsları vezir-i a'zam ve kapudân paşa re'âyâsıyız deyû inâd ve muhâlefet eylemeyüp lâzım gelen cizyelerin virüp biz henüz geldik girü giderüz deyû sözlerine i'timâd itmeyüp bir vechle ta'allül ve nizâ' etdirmeyesiz ve kıptiyân tâ'ifesinin müslimân nâmına olanlarından bedel-i avâriz birer buçuk gurûş-ı tâm alına ve keferesinden kezâlik üçer gurûş-ı tâm alına ve ekrâd ve Karamağçurlu ma'rifetlü tâ'ifesinin dahî bedel-i avârizi dahî birer gurûş-ı tâm ve ikişer sümün alına ve tâ'ife-i merkûmenin beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa ve cürm-i cinâyet ve salb ü siyâset ve resm-i bennâk ve âdet-i aġnâm ve sâ'ir bâd-ı havâları kadîmden olageldiği üzere cem' u tahsîl etdirdüp kimesneye inâd ve muhâlefet etdirilmeye ve zikr olunan Ermenî maktû'u ve yâve keferenin yâve cizyeleri ve kıptiyân tâ'ifesinin bedel-i avâriz ve sâ'irleri kadîmü'l-eyyâmıdan ne minvâl üzere zabt ve tasarruf ve cem' u tahsîl olunagelmiş ise zamânı hulûl eyledikte gerü ol-minvâl üzere cem' u tahsîl etdirilüp min ba'd taraf-ı âhardan bir ferde müdâhale etdirilmeye ve dahî hîn-i ta'ahhüde livâ-i mezbûrda sâkin yâve keferesinin cizyelerin alup ve ânlara kâğıt virüp ve İstanbul'da mürûr u ubûr iden yolcu keferesinin cizyelerin almayup ve kâğıt virmeye eġer hilâf-ı ta'ahhüd kâğıt virilür ise hesâb olunup akçeleri kendüden tahsîl olunmak şartıyla mübâşir-i mezbûrun temessükünde tasrîh olunduğu üzere tahsîl ve mîrî için ahz ü kabz oluna ve dahî mübâşirin cihet-i ma'îşeti için Ermenî ve yâve keferenin her bir neferinden yirmi altışar akçe ve her bir gurûşdan ikişer akçe tefâvüt cizyeleri cem' u tahsîl etdirilüp ziyâde ve noksan aldırılmıyasız. Cânib-i mîrîye gadr ü zarar olmakdan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü ta'addîden begâyet ihtirâz eylesesiz.Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılalarsız.

Tahrîren fi'lyevmi's-sâlis aşer şehri Cemâziye'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf. Be-makâm-ı Edirne

54a/1 Bolu kazasına tâbi' Karaağaç karyesi sakinlerinden Mustafa Beġin vefât etmesi üzerine küçük çocukları için Belkıs Hâtûn'un vasî tayin edilmesi

Bolu kazâsına tâbi' Karacağaç nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâcc Mustafa Beġ'in sulbî-i sagîr oġlu Süleyman ve sagîre kızı Ayşe, babaları müteveffâyı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet iden emvâllerini zabt ve ahvâllerin hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmaġın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka

Belkıs Hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir oluğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğin hâkim-i mevki'-i sadr-i küttâbi'l-emel faddale Rabbühû'l-vehâb dahî mezbûreyi vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsini edâya ta'ahhüd etmeğin mâ-vaka'a kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-âşir min Muharemi'l-harâm li-sene semânin ve tis'in ve elf.1098.

Şühûdü'l-Hâl

Reîs-zâde Mehmed, Mehmed bin Hüseyin, Mahmûd bin Hasan, Sûhte Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

54b/1 Bolu'nun Demirciler karyesinden Çıkma Saraylı Ayşe bint-i Abdullah'ın verâseti

Sarây-ı Atîk'den ihrac olan utekânın bilâ vâris fevt olanlarının terikesini taraf-ı mîrîden kabza me'mûr olan hâlâ sarây-ı mezkûr ağası olan zü'l-mecdi'r-râsih Mustafa Ağa tarafından terike-i câ'iyü'z-zikri taleb ve da'vâya vekilleri olan Baltacı Halîl Beğ ve Kapıcı Receb Beğ nâm kimesneler medîne-i Bolu kazâsı karyelerinde Demirciler nâm karyede vaki' merhûm Kömürcü Ali Beğ menziline varılıp zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm olundukda sarây-ı mezkûrden Çıkma Saraylı demekle ma'rûfe Ayşe bint-i Abdullah nâm hâtûn karye-i mezbûrede sâkine iken bundan akdem müteveffiye olup terikesi karye-i mezbûreden Mustafa bin Ali Beğ nâm şâbb-ı emred yedinde mazbûta olmağla müteveffiye-i mezbûrenin terikesini tahrîr esnâsında mezbûrân Halîl Beğ ve Receb Beğ meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp müteveffiye-i mezbûre Ayşe hâl-i hayâtında mezbûr Mustafa Beğ babası müteveffâ Ali Beğ'in taht-ı nikâhında olmağla mezbûr Mustafa'nın vâlidesi işbu hazıra bi'l-meclis Ferâh bint-i Abdullah müteveffiye-i mezbûre Ayşe Hâtunun kendi câriye-i memlûkesi iken fuzûlen mezbûr Ali Beğ tutmağla mezbûr Mustafa hâsıl olmuştur. Mezbûre Ferâh müteveffiye-i mezbûre Ayşe Hâtunun mülküdür. Sü'âl olunup takrîrleri tahrîr ve müteveffiye-i mezbûre terikesine idhâl olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Mustafa cevâbında babam müteveffâ-yı mezbûr Ali Beğ hayâtında vâlidem mezbûreyi kendi malı ile Gerede kazâsında el-Hâcc Abdurrahmân nâm kimesneden seksen altı akçe iştirâ' ve temellük etmişlerdir deyû def'le mukâbele edicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mustafa'dan def'i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimden karye-i mezbûreden Veli Halîfe [bin] el-Hâcc Osmân ve Mehmed [bin] el-Hâcc Ali ve el-Hâcc Sefer [bin] el-Hâcc Halîl nâm kimesneler li-ecli'l-istişhâd meclis-i şer'e hâzirûn olup isru'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Mustafa'nın vâlidesi işbu hazıra bi'l-meclis

Ferâh, müteveffâ-yı mezbûr Ali'nin hayâtında mezbûrdan kendi malı ile seksen gurûşa iştirâ' ve temellük eyledi deyû biz bu husûsa bu vech şâhidleriz şehâdet ideriz deyû herbirleri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle mezbûrân Halil Beğ ve Receb Beğ mu'ârazadan men'-birle kayd-şüd fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Zi'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ahmed Efendi, Receb bin Mehmed, Hüseyin [bin] Hasan, Receb [bin] Şa'bân, Abdurrahîm, Mehmed bin Mahmûd, Ma'den bin Mehmed, Serdâr Ağa, Ahmed [bin] el-Hâcc Osmân.Ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

54b/2 Bolu'nun Demirciler karyesinden Çıkma Saraylı Ayşe bint-i Abdullah'ın verâseti

Sarây-ı Atîk'den ihrâc olan utekânın bilâ vâris fevt olanlarının terikesini taraf-ı mîrîden kabza me'mûr olan hâlâ sarây-ı mezkûr ağası olan zü'l-mecdi'r-râsih Mustafa Ağa tarafından terike-i câ'iyü'z-zikri kabza vekilleri olan Baltacı Halîl Beğ ve Kapıcı Receb Beğ nâm kimesneler meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde sarây-ı mezkûrden çıkma medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Demirciler nâm karyede sâkine iken bundan akdem vefât iden Sarâyılı demekle ma'rûf Ayşe Hâtûn bint-i Abdullâh'ın terike-i vâfiyyesine vâzi'u'l-yed olan işbu sâhibü'l-vesîka Mustafa Çelebi ibni'l-merhûm Ali Beğ ve vâlidesi Ferâh ve üğey babası Mehmed Beşe [bin] Veli Beğ mahzarlarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp müteveffîye-i mezbûre Ayşe Hâtun bundan akdem vefât etdikde vâris-i ma'rûfu olmamağla terike-i vâfiyyesi mezbûrûn yedlerinde bâkî kalmağla vekâletimiz hasebiyle müteveffîye-i mezbûre Ayşe'nin terikesini a'lâ-yı küttâb hâkim-i hâsîm huzûrunda mezbûrûndan taleb ve da'vâ ve tahrîr-i defter olundukda otuz sekiz gurûşluk eşyâ-yı mevcûdesi zuhûr idüp ve ziyâdesi dahî tefahhus olundukda zuhûr etmeyüp sâir emlâk ve eşyâsı da'vâsına mütesaddî olduğumuz vesâtat-i müslimîn ile yüz otuz beş gurûş üzerine mezbûrdan bizleri sulh ve irzâ eyledikde biz dahî sulh ü mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezbûrdan yedlerinden tamâmen ahz ü kabz idüp müteveffîye-i mezbûre Ayşe Hâtun'un terikesine müte'allika câ'iyeye-i da'vâ ve mütâlebâtdan vekâletimiz hasebiyle ibrâ'-i âmm ve kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledik. Fî-mâ-ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr iderse lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasın dediklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Zi'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ahmed Efendi el-Hatîb, Veli Halîfe, Abdurrahîm , Receb [bin] Şa'bân, Mehmed, el-Hâcc Sâmi, Mehmed Beşe bin Ahmed.

55a/1 Kıbrıs kazâsı Çeltikveren karyesi mutasarrıfı olan Mehmed Ağa'nın Ahmed Ağa'dan şikâyetçi olması

Livâ-i Bolu'ya tâbi' Kıbrıs kazâsı karyelerinden Çeltikveren nâm karyeye serbestiyet üzere mutasarrıf olan müciddü'l-akrân Mehmed Ağa tarafından voyvodası işbu râfi'u'l-vesîka Ali Ağa meclis-i şer' de karye-i mezbûreden Ahmed Ağa [bin] Eyyûb mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre müvekkilim mezbûrun ze'âmet karyelerinden olup lâkin karye-i mezbûrede cereyân iden nehirden saky olunup hâsıl olan çeltik de Konrapa enhârî çeltiği mukâta'ası mülhakâtından olmağla yirmi üç bin akçe bedel-i mîrî için hâsıl kayd olunmağla işbu bin doksan yedi Mart'ı ibtidâsından sene tamâmına değin mukâta'a-i mezbûre emîni olan gâ'ib ani'l-meclis İbrâhim Ağa'dan karye-i mezbûre çeltiğini sene-i mezbûre mahsûb olmak üzere dört yüz on gurûşa iltizâm ve der'uhde idüp zabtı için yedime mûmzâ ve mahtûm zabt temessükü virüp sene ibtidâsında karye-i mezbûre re'âyâsı perâkende ve perîşân olmuş iken re'âyâsını cem' idüp çeltiği nakl etdirüp hâsılı der-enbâr eylemekle mezbûr Ahmed Ağa, gâ'ib Mustafa Ağa ile çeltiği mezkûru dört yüz altmış gurûşa emîn-i mezbûrdan der'uhde eyledikde yedimizde memhûr temessüğümüz vardır deyû zabtıma mâni' olur. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve bî-vech mu'ârazadan men' ü def' olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-sü'âl mezbûr Ahmed Ağa cevâbında fî-nefsi'l-emr sene-i mezbûre ibtidâsında mezbûr Ali Ağa der'uhde eyledi ba'dehû Çeltikçi başı olduktan sonra mezbûr İbrâhim Ağa yine dört yüz altmış gurûşa yine temessük virdi deyû mezbûr Ali Ağa'nın temessüğünü[n] mukaddem olduğunu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın mezbûr Ahmed Ağa bî-vech mu'ârazadan men' birle kayd şüid .

Fi'l-yevmi'l-âşir min Muharemi'l-harâm li-sene semânin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Mehmed [bin] El-Hâcc Receb, El-Hâcc Receb [bin] El-Hâcc Ömer, Seyrândâr ? Ali, Mahmûd (bin) Mehmed.Mehmed [bin] Osmân.

55a/2 Bolu'nun Çıknılı karyesinden Ali Beğ'e saldıran Mustafa Beşe ve arkadaşlarının serkeşliklerinin tespit edilmesi

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Çıknılı nâm karye sükkânından işbu râfi'u'l-vesîka Ali Beğ nâm kimesne hâlâ medîne-i mezbûreye serdâr olan Hasan Ağa ma'rifetiyle

karye-i mezbûreden olup cebecilik iddi'asında olan Mustafa Beşe [bin] el-Hâcc Osmân ve hizmetkârı Receb nâm kimesneler meclis-i şer'ede a'zâları ve mahzarlarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâb gicesi vakt-i mağribde mezbûr Mustafa Beşe ser-hôş, elinde yalın kılıç ve gâ'ib ani'l-meclis karındaşı Tavîl Mehmed ve karındaşı hizmetkârı efendi Mehmed ile menzîlim basup beni katl etmek üzere arkamıza kılıç ile çaldı ve koyunumdan cüzdanım aldı. İçinde otuz altunum ve dokuz paramı gasb etdi. Mezbûr ile muhârebe etdirirken feryâd ve istigâse eylediğimde feryâdımı istimâ' idenler mezbûrun yedinde beni tahlîs eylediler.İşbu hançer ve kılıç dahî mezbûrundur. Mezbûrdan sü'âl olunup takrîri tahrîr ve keyfiyyet-i ahvâli hâzirûn bi'l-meclis olan müslimînden istifsâr olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl ve akabi'l-inkâr mezbûr Ali Beğ de takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Receb Halîfe [bin] el-Hâcc Mehmed, Hacı Bayram, Hacı el-Hâc?Muharrem, Hacı nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirûn olup isrû's-şehâde fî nefsi'l-emr târîh-i mezbûrda vakt-i mezbûrda mezbûr Mustafa Beşe ser-hôş, elinde yalın kılıç yanında hizmetkârı mezbûr Ahmed ve gâ'ibân-ı mezbûrân ile mezbûr Ali'nin kapusu önünde mezbûr Ali Beğ bile mücâdele ve müşâteme ve muhârebe idüp mezbûr Ali Beğ feryâd ve istigâse eyledikde feryâdın istimâ' iden müslimîn feryâd-res erişdi. Mezbûr Ali Beğ'i mezbûr Mustafa Beşe yedinden halâs eylediler. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ'-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî karye-i mezbûre ahâlîsinden mezbûr Mustafa Beşe'nin ta'kîb-i ahvâli istifsâr olundukda karye-i mezbûreden cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr mezbûr Mustafa Beşe dâ'imâ şürb-i hamr ider ve menba'-ı fesâddır deyû alâ vechi'l-icmâ' haber verdikleri mâ-hüve'l-vâki' kayd şüld.

Fi'l-yevm Muharremü'l-harâm li-sene semânin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmud bin Süleyman, Mehmed [bin] Hasan, Abdürrezâk [bin] Emrullah, Seyyid Hasan Çelebi, El-Hâcc Mehmed.

55b/1 Tereke kaydı

Gulâm, be-nâm-ı	Sîm raht ma'a	Def'a sîm	Def'a sîm	Def'a sîm
Yâven ve zevce	başlık , 1 aded,	gaddâre, 1 aded,	haydarî raht, 1	gaddâre, 1 aded,

Gülistan ve sagireleri Fatma , 19650 akçe	2000 akçe	1200 akçe	aded, 3400 akçe	1000 akçe
Def'a sîm gaddâre, 1 aded, 1500 akçe	Def'a sîm gaddâre, 1 aded, 1000 akçe	Katar raht pusatı, ma'a demir hokka, 950 akçe	Def'a lengerî , 10 aded, fi 152 vukkiyye 11 1727 akçe	Yancık, 1 aded, 200 akçe
Solgun kula at , 1 aded, 2400 akçe	Ayağında bağ doru at, 1 aded, 3400 akçe	Müsta'mel orta , 1 aded,kaçası yan 2 aded, 5600 akçe	Kırmızı kadife , 1 top, 750 akçe	Def'a kadife, 1 top, 800 akçe
Kırmızı bez, 1 aded, 265 akçe	Sîm reşm, 1 aded, fi 20, dirhem 462, 930 akçe	Def'a kırmızı bez, 1 eded, 265 akçe	Kırmızı çuha zeynpûş, 1 aded, 930 akçe	Şâm keSîm zeynpûş ,1 aded, 500 akçe
Yeşil çuka kavuk, 1 aded, 140 akçe	Acem peşgîri, 1 aded, 580 akçe	Daralı çârşeb, 1 aded, 580 akçe	İbrişim dizgin,1 aded, 200 akçe	Beyaz ibrişim peştamal 21 aded, 720 akçe
Sîm buhurdân,1 aded, ma'a gülâbdân, 1 aded, 1280 akçe	Beyaz boğası, 3 aded, 406 akçe	Beledî yasdık yüzü, 2 çift, 342 akçe	Kırmızı beledî yasdık, 2 çift, 300 akçe	Yeşil çuha tulum, 1 aded, 820 akçe
Çatma kadife yasdık, 1 çift, 800 akçe	Köhne kadife yasdık, 1 aded, 250 akçe	Yaldızlı tas , 1 aded, ma'a tabak, 1 aded, 100 akçe	Cedîd sırmalı Şâm dikdiği, ma'a seccâde ,1 aded, 2300 akçe	Kırmızı yağmurluk cedîd, 2 aded, 1100 akçe
Siyah boğası, 1 aded, 228 akçe	Beyaz boğası, 1 aded, 270 akçe	Def'a siyah boğası, 1 aded, 315 akçe	Def'a siyah boğası ,2 aded, 500 akçe	Sincabî boğası, 1 aded, 230 akçe
Def'a sincabî boğası, 1 aded, 200 akçe	Tîre makramasi , 3 çift 300akçe	Ardıç mişrebe, 1 aded, 200 akçe	Eldiven ,2 çift 300 akçe	Sırmalı teğeletlik, 2 aded,

				200 akçe
Def'a siyah boğası, 2 aded, 440 akçe	Cedfid tîre peşgîri, 1 aded, 335 akçe	Çubuk üzengi, 1 çift, 200 akçe	Divâl, 3 aded, 50 akçe	Def'a beyaz boğası, 2 aded, 395 akçe
Müsta'mel kırmızı çuha mak'adlık, 1 aded, 1000 akçe	Köhne sırmalı tsbkur, 1 aded, 72 akçe	İbrişim tabkur, 1 aded, 50 akçe	Köhne tabkur, 2 aded, 21 akçe	Mızrak demiri, 2 aded, 70 akçe
Beyaz boğası donluk, 2 aded, 500 akçe	Yıldızlı mişrebe, 1 aded, 60 akçe	Sırmalı terkeş, 1 aded, 300 akçe	Tablbâz ,1 aded, 150 akçe	Tabancalı tüfeng, 1 aded, 70 akçe
Gem, 3 aded, üzengi, 1 aded, sontrac, 1 aded, 75 akçe	Zil, 3 aded, tutaz?, 3 aded, tuğ, 2 aded, bayrak 1 aded, 800 akçe	Meşînsiz garâre, 4 çift, 600 akçe	Köhne kaşmîr şal, 1 aded, 300 akçe	Mâ'î çuka donluk, 1 aded, 1600 akçe
Müsta'mel seccâde, 1 aded, 800 akçe	Def'a kırmızı kilim, 1 aded, 257 akçe	Def'a lengerî, 3 aded, 3 vukkiyye ,390 akçe	Def'a siyah boğası, 1 aded, 300 akçe	Def'a sîm raht ma'a başlık, 1 aded, 3800 akçe
Kısrak, aded 11 ikişer şîr tay 2 aded, bir şîr tay 5 eded, katır, 1 aded, kıymeti 23200 akçe	Câmûs öküzü 3 çift, tek câmûs 2 ma'a malak 1, kara su ineği 2 aded, kara sığır danası 1 aded, kara sığır öküzü 3 aded, merkeb 1 ma'a sîpa 1 aded, cem'an 16000 akçe	Sagîr yıldızlı tas, 1 aded, 163 akçe	Yıldızlı mişrebe, 10 aded, 163 akçe	Def'a yıldızlı mişrebe, 1 aded, 115 akçe
Şem'dân, 1 aded, 130 akçe	Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 135 akçe	Müsta'mel beledî yasdık, 1 aded, 150 akçe	Lengerî, aded 4 ma'a kapak, 4 aded, fî 100,	Def'a lengerî, 3 aded, kıymeti 360 akçe

			vukkiyye 5, kiymeti 882 akçe	
Sîm haydarî raht, 2 aded, kiymeti 1800 akçe	Kırmızı Musul bezi, 1 aded, 300 akçe	Kahve makramasi, 2 aded, 320 akçe	Beyaz boğası, 1 aded, 350 akçe	Müsta'mel gaddâre, 1 çift 450 akçe
Müsta'mel türkmen kilimi, 1 aded, 480 akçe	Köhne çuha zeynpûş, 1 aded, 435 akçe	Def'a kahve makramasi, 1 aded, 103 akçe	Köhne kumaş yasdık, 2 aded, 350 akçe	Sincabî boğası ,1 aded, 200 akçe
Mâ'î boğası, 1 aded, 185 akçe	Def'a lengerî, aded 6, fî 6 ,dirhem 100 kiymeti 1040 akçe	Çapkûn rahtı sîm, 1 aded, 2417 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, 200 akçe	Müsta'mel beyaz peşgîr, 1 aded, 280 akçe
Kebîr tencere, vukkiyye 32, kiymeti 420akçe	Müsta'mel Selânik kiçesi,1 aded, 3000 akçe	Köhne kaliçe, orta 1, ma'a yan 2 aded, 2150 akçe	Kebîr kazgân, 1 aded, vukkiyye140, kiymeti 152 akçe	Def'a kebîr kazgân, vukkiyye 80, kiymeti 825 akçe
El ibriği, 1 aded, kiymeti 150 akçe	Def'a kilim, 1 300 akçe	Kara sığır ineği 2, ma'a dana 1 aded, 650 akçe	Müsta'mel seccâde, 1 aded, 400 akçe	Kır odun katırı, 1 aded, 4000 akçe
Al solgun at, 1 aded, 1600 akçe	Câriye, be-nâmı Servinâz, 16000 akçe			

Câriye, be-nâmı Gülbeyaz, 24000 akçe	Bosna leğeni ma'a ibrîk, 1 aded, 600 akçe	Cedîd kahve ibriği, 1 aded, 200 akçe	Müsta'mel alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 350 akçe	Kebîr köhne leğen, vukkiyye 22, kiymeti 350 akçe
Cedîd Türkmen kilimi, 1 aded,	Kırmızı kilim cedîd, 1 aded,	Kara demür boy tüfengi, 1 aded,	Cedîd kahve ibriği, 1 aded,	Sagîr kahve ibriği, 1 aded,

1000 akçe	400 akçe	300 akçe	200 akçe	110 akçe
Kebîr tencere, 4 aded, vukkiyye 162, kıymeti 2725 akçe	Köhne alaca çuha mak'adı, 1 aded, 350 akçe	İbrişim mak'ad, 1 aded, 1200 akçe	Müsta'mel seccâde, 1 aded, 472 akçe	Sagîr tepsi, 1 aded, 314 akçe
Süd tâbesi, 1 aded, 210 akçe	Kebîr kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Kebîr Mertebânî, 1 aded, vukkiyye 3 kıymeti 590 akçe	Kebîr tencere, 1 aded, vukkiyye, 4 kıymeti 422 akçe	Şem'dân, 1 aded, 170 akçe
Müsta'mel alaca kilim, 1 aded, 322 akçe	Def'a alaca kilim, 1 aded, 321 akçe	Cedîd kaliçe yan, 2 aded, 2800 akçe	Kebab tâbesi, 1 aded, 585 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 375 akçe
Sagîr kırmızı kilim, 2 aded, 407 akçe	Cedîd seccâde, 1 aded, 800 akçe	Lengerî 7 aded, kapak 3 aded, kıyye 2, kıymeti 1966 akçe	Def'a tencere, 1 aded, kıyye 4, kıymeti 408 akçe	Mâ'î londrine, zirâ' 53, kıymeti 2750 akçe
Cedîd tîre peşgîri, 1 aded, kıymeti 470 akçe	Beledî yasdık ve yüzü, 2 çift, kıymeti 320 akçe	Hamam gömleği, 1 aded, kıymeti 363 akçe	Kıt'a yasdık, 1 aded, 250 akçe	Kırmızı sofra bezi, 1 aded, kıymeti 145 akçe
Hamam döşemesi, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Def'a kırmızı bez, 1 aded, kıymeti 280 akçe	Siyah boğası, 1 aded, 268 akçe	Def'a siyah boğası, 1 aded, 245 akçe	Def'a siyah boğası, 1 aded, 245 akçe
El daralı süpürge, 1 aded, kıymeti 900 akçe	Sırmalı kahve makramasi, 1 aded, 555 akçe	Def'a siyah boğası, 1 aded, 245 akçe	Kırmızı tiftik kebe, 1 çift 1400 akçe	El tâbesi, 1 aded, 95 akçe
Köhne nühâs fener 3 aded, 280 akçe	Meşinsiz cedîd garâre, 2 çift 320 gûrûş	Köhne garâre, 9 aded, kıymeti 179 akçe	Köhne boğası, 4 aded, 181 akçe	Câmûs öküzü, 1 çift, 1050 akçe
Câmûs düğesi, 1	Câmûs ineği, 1	Def'a câmûs	Kara sığır ineği,	Kara sığır ineği,

aded, 800 akçe	aded, 1700 akçe	düğe, 1 aded, 800 akçe	1 aded, 600 akçe	ma'a dana, birer aded, 550 akçe
Katır, re's 3, 20000 akçe	Sîm kılıç, 1 aded, 3000 akçe	Def'a sîm ibrişim üzerinde raht, 1 aded, 3300 akçe	Atlas top, 1 aded, 850 akçe	Ardıç mişrebe,1 aded, 270 akçe
Eyğır çukası, 1 aded, 500 akçe	Tîre alacası, 1 aded, 170 akçe			

Cem'an yekûn: 253600 akçe. Bi-hesâbı gurûş-ı esedî: 1266,5

Minhe'l-ihracât: Deyn-i müsbet li-Mahmûd Beğ: 150 gurûş, teslim 100 gurûş

Ta'âmiyye : 24 gurûş

Kalemiyye : 6,5 gurûş

Huddâmiyye : 14 gurûş

Dellâliyye : 10 gurûş

Hayvanların arpası ve samanları ve râ'îleri için masraf 15 gurûş

Sahhü'l-bâkî: Cem'an 1107 bin yüz yedi gurûşdur.

56a/1 Nafaka bağlanması

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sâkinelerinden Fatı bint-i Şa'bân nâm Hâtûn meclis-i şer'e takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp işbu hâzır bi'l-meclis zevc-i mutlakım olan Usta Muslu nâm kimesne ferâşetinden hâsıl olma Mehmed nâm sagîr oğlum, hücr-i terbiyemde olmağla nafakaya ihtiyâcı olmağla babası mezbûr üzerine meclis-i şer'den nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde kıbel-i şer'den sagîr-i mezbûr için beher yevm yedişer akçe farz ve takdîr olup meblağ-ı mefrûz-ı mezbûru sagîr-i mezbûrun havâ'ic-i zarûriyyesinde harc ve sarf ve vakt-i zarûretde istidâneye ve lede'z-zafer mezbûr Muslu üzerine rücû'a izn birle mâ-vaka'a kayd şüd. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Hatîb-zâde Hamîd Efendi, Reîs-zâde Mehmed Efendi, Mehmed..., Mehmed....ve Sûhte Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

56b/1 Alacak Meselesi

Hâlâ ber-vech-i arpalık livâ-i Bolu'ya mutasarrıf olan izzetli ve sa'âdetli Yusuf Paşa hazretleri tarafından livâ-i mezbûre mütesellimi olan Hüseyin Beğ meclis-i şer'-i hatîr lâzîmü't-tevkîrde bundan akdem livâ-i mezbûra mutasarrıf olan Ahmed Paşa hazretleri tarafından mütesellimi olan işbu râfi'u'l-vesîka Ken'ân Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp livâ-i mezbûr işbu bin doksan yedi Rebî'u'l-âhîrinin onuncu gününde paşa-yı müşârun-ileyh, taraf-ı saltanat-ı aliyyeden tevcîh olunmağın livâ-i mezbûrun mîrî subaşılıklarından bir dür subaşılığını mezbûr Ken'ân Ağa sene-i mezbûre Rebî'u'l-evvelinin onuncu gününden doksan gün tamamına değîn üç bin altı yüz akçe olmak üzere tevzî' ve taksîm idüp der'-uhdeciler tahsîl üzere iken livâ-i mezbûr paşa-yı müşârun-ileyhe tevcîh olunmağın meblağ-ı mezbûrdan bin iki yüz gurûşu mezbûr Ken'ân Ağa'nın otuz günlüğüne ve mâ'-adâsı bize isâbet idüp bin iki yüz gurûşu mezbûr kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika muhâsebemizi ve hâlâ mezbûr Ken'ân Ağa yine bize halef olmağla livâ-i mezbûr Yusuf Paşa hazretleri tarafından sene-i mezbûre Ramazanının onuncu gününde mezbûr Ken'ân Ağa'ya sipâriş olunmağla cüz'î ve küllî beynimizde olan muhâsebemiz görölüp her birimiz âharın zimmetini ibrâ' u iskât eyledik dedikde gibbe't-tasdîki' ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Hasan Ağa bin Mehmed, Ömer Ağa bin Resûl, Mehmed Ağa bin Hıdır, Osman bin Mehmed, Ahmed Ağa bin Hasan, Bâyezîd Ağa bin Abdullâh, Mustafa Ağa bin Abdullâh ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

56b/2 Tereke kaydı

Bundan akdem Sarây-ı Atîk'den çıkup Bolu kazâsı karyelerinden Demirciler nâm karyede sâkine iken vefât iden Saraylı demekle ma'rûfe Ayşe Hâtûn bint-i Abdullâhın vâris-i ma'rûfesi olmamağla terikesi bi-hasebi'l-velâ cânib-i mîrîye â'id olmağla sarây-ı mezkûrdan ihrâc olunanların terikesini kabza me'mûr olan hâlâ sarây-ı mezkûr ağası olan zü'l-mecdi'r-râsih Mustafa Ağa taraflarından terike-i müteveffîye-i mezbûreyi kabza me'mûr olan baltacı Halil Beğ ve kapucu Receb Beğ ma'rifetleriyle müteveffîye-i mezbûre Ayşe Hâtûnun tahrîr sûk-ı sultânîde fûruht olunan eşyâsı dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâbi' min Zi'l-ka'deti' ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Köhne Selânik kiçe, 1 aded, 720 akçe	Köhne atlas kaftan, 1 aded, 180 akçe	Köhne hamam gömleği, 1 aded, 60 akçe	Köhne kılabdanlı yağlık, 1 aded, 300 akçe	Köhne boğça, 1 aded, 20 akçe
Def'a köhne sırmalı yağlık, 1 aded, 120 akçe	Köhne ...endâz, 1 aded, 20 akçe	Altun suyuna küpe üç incili, 1 çift 300 akçe	Köhne seccâde, 1 aded, 20 akçe	Köhne bâr kiçesi, 1 aded, 60 akçe
Beyaz minder, 4 aded, 365 akçe	Beledî döşek, 2 aded, 300 akçe	Köhne çit yorgân, 4 aded, 400 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 40 akçe	Yasdık kılıfı, 4 aded, 180 akçe
Beyaz köhne velençe, 1 aded, 32 akçe	Köhne çit mak'ad, 2 aded, 90 akçe	Tencere kebîr, 4 aded, 360 akçe	Sagîr hoşâb tası, 2 aded, 90 akçe	Hamam tası, 1 aded, 35 akçe
Mâhadrî? 4 aded, 50 akçe	Sahn, 4 aded, 200 akçe	Lengerî sagîr, 4 aded, 300 akçe	Bakrac, 1 aded, 85 akçe	Kiçe, 1 aded, 20 akçe
El tâbesi, 1 aded, 26 akçe	Def'a bakrac, 1 aded, 48 akçe	Sagîr kahve tabağı, 2 aded, 61 akçe	Havan, 1 aded, 80 akçe	Satur, 1 aded, 20 akçe
Hırdavât 60 akçe				

Cem'an 4642 akçe.

56b/3 Nafaka bağlanması (hüccet)

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sâkinelerinden işbu râfi'atü'l-vesîka Fatı bint-i Şa'bân nâm Hâtûn meclis-i şer'de takrîr-i kelâm iderek zevc-i mutlakım olan Haffâf Muslu nâm kimesne ferâşetinden hâsıl olma Mehmed nâm sagîr oğlum hücr-i terbiyemde olup nafaka, kisve ve süknâya ihtiyâcı olmağla babası mezbûr Muslu üzerine sagîr-i mezbûr için nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde kibel-i şer'den sagîr-i mezbûr için babası mezbûr üzerine beher yevm on beşer akçe farz ve takdîr olunup meblağ-ı mezbûr-ı mefrûzu sagîr-i mezbûrun havâ'ic-i zarûriyyesine harc ve sarfına ve vakt-i zarûretde istidâneye ve lede'z-zafer babası mezbûr Muslu üzerine rücû'a izn birle mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî min Zi'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Abacı el-Hâc....., Hurmacı el-Hâcc Mehmed, Boyacı Mehmed....., el-Hâcc Selim, Sûhte ....ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

57a/1 Karaağaç bâzârı denilen yerde meydana gelen yaralama hadisesinde anlaşmaya varılması

Bolu kazâsı karyelerinden Çandır nâm karyeden Ahmed bin Yusuf meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde Çağa kazâsı sükkânından işbu râfi'-u'l-vesîka Hüseyin Beşe [bin] Halîl mahzarında ikrâr iderek bundan akdem mezbûr Karacağaç bâzârı demekle ma'rûf bâzârda mezbûr, beni kılıç ile sol bileğe çalup sol elimi mecrûh ve amel-mânde etmekle mezbûrdan yedimin diyetini ve ücret-i hekim taleb eylediğimde vasâtat-i müslimîn ile da'vâ-yı mezkûrumdan mezbûr beni yirmi gurûşa sulh ve irzâ eyledikde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl idüp bedel-i hekîmi mezbûrun yedinden yirmi akçe tamâmen ahz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâdan mezbûrun zimmetini ibrâ' u iskât eyledim dedikde gibbe't-tasdîk-i'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafa Ağa, Kâdî oğlu Ahmed Çelebi, Durdu [bin] Seydî, ...Osmân, Oruç [bin] Süleymân, Mehmed [bin] Osmân ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

57a/2 Tereke kaydı

Oldur ki Bolu kazâsı karyelerinden Bağçe nâm karye sükkânından olup bundan akdem sefer-i hümayûnda şehîden vefât iden Nâzır demekle ma'rûf İbrâhim Ağa verâseti zevce-i metrûkesi Vâhide Hâtun ve sulbî-i kebîr oğlu Mustafa Ağa ve sulbiyye-i kebîre kızı Sâliha'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra hâlâ dergâh-ı âlî yeniçerileri efendisi olan zü'l-mecdi'r-râsih Mustafa Efendi'nin müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Ağa'nın zimmetinde cihet-i karz-ı şer'den dört bin elli gurûş hakkı olup meblağ-ı mezbûru terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan tahsîl olunmak bâbında evâmîr-i müte'addid, vekîli olan Şâmî Mahmûd Ağa ve tahsîle mübâşir ta'yîn olunan Hüseyîn Çavuş ma'rifetiyle verese-i mezkûrûn taraflarından her birilerinin vekilleri ma'rifetleriyle müteveffâ-yı mezbûrun sük-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûruht olup ve hâsıl olan semenleri vekîl-i mezbûra teslîm olunan eşyâdır ki zikr olunur.

Vaka'a 't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis aşer miz Zi'l-ka'de sene seb'in ve tis'in ve elf.

Alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 335 akçe	Müsta'mel mâ'î velençe, 1 aded, 400 akçe	Köhne şebrenk kaftân, 1 aded, 175 akçe	Alaca sagîr Türkmen kilimi, 1 aded, 310 akçe	Def'a alaca Türkmen kilimi ,1 aded, 400 akçe
Def'a alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 500 akçe	Def'a alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 1000 akçe	Def'a alaca Türkmen kilimi ,1 aded, 585 akçe	Kırmızı sagîr kilim ,1 aded, 180 akçe	Sarılı Türkmen kilimi, 1 aded, 412 akçe
Mâ'î tiftik kebe, 1 aded, 420 akçe	Müsta'mel şukka-bend 1 aded, 350 akçe	Kebîr sini 1 aded, fî 210, vukkiyye 7, dirhem100, 1520 akçe	Kırmızı alaca kilim, 2 aded, 1200 akçe	Def'a kırmızı kilim ,1 aded, 260 akçe
Def'a kırmızı kilim, 1 aded, 160 akçe	Def'a alaca Türkmen kilimi ,1 aded, 645 akçe	Def'a alaca kilim, 1 aded, 600 akçe	Def'a mâ'î velençe, 1 aded, 382 akçe	Müsta'mel pâreli kumaş perde, 1 aded, 600 akçe
Def'a köhne kumaş perde, 1 aded, 400 akçe	Müsta'mel .....kaftan, 1 aded, 700 akçe	Sarı velençe, 1 aded, 585 akçe	Müsta'mel seccâde, 1 aded, 600 akçe	Alaca Türkmen kilimi yan, 2 aded, 530 akçe
Müsta'mel Acem kiçesi, 4 aded, 7000 akçe	Köhne orta kaliçe, 1 aded, 1235 akçe	Müsta'mel orta kaliçe, 1 aded, 3000 guruş	Kebîr Mertebânî, fî 100, vukkiyye 300 guruş	Sagîr tepsi, 1 aded, 12 vukkiyye 200 akçe
Lengerî, aded 5 fî 160, vukkiyye 6, akçe 960	Kahve ibriği, 1 aded, 65 akçe	Def'a kahve ibriği, 1 aded, 52 akçe	Şeş hâne lengerî, 5 aded, fî 151, vukkiyye 5, 755 akçe	Sagîr Mertebânî, 2 aded, 1 vukkiyye, 130 akçe
Kebîr leğen fî 140, vukkiyye 3?, 490 akçe	Def'â sagîr Mertebânî, 1 aded, 1 vukkiyye 120 akçe	Def'a lengerî, 2 aded, fî 120 vukkiyye 12, akçe 180	Köhne seccâde ,1 aded, 400 akçe	Yaldızlı leğen ma'a ibrik, 1 aded, 1000 akçe
Köhne el ibriği,	Köhne el ibriği,	Hôşâb tası, 2	Lengerî kapağı,	Kahve tabağı, 1

1 aded, 60 akçe	1 aded, 120 akçe	aded, 100 guruş	fî 136, vukkiyye, 4 ,akçe 544	aded, kıymeti 40 akçe
Köhne tencere, vukkiyye 1, akçe 73	Def'a kahve ibriği, 1 aded, 190 akçe	Def'a kahve ibriği, 1 aded, 100 akçe	Def'a köhne kahve ibriği, 1 aded, 80 akçe	Sahn köhne, vukkiyye 1 ,akçe 60
Zenbil, 3 aded, 145 akçe	Def'a köhne tencere, fî 100 vukkiyye 4 akçe 400	Şem'dân ,1 aded, 160 akçe	Kaplan postu, 5 aded, fî 50 ,akçe 250	Burgu, 2 aded, ma'a gem, 1 aded, 35 akçe
Köhne Türkmen küreği, 1 aded, 350 akçe	Kolçak, 1 aded, 60 akçe	Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 72 akçe	Zırh 1, başlık 1, kolçak 2 aded, 1400 akçe	Sîm gaddâre, 1 aded, 1117 akçe
Köhne zırh 1, başlık 1, kolçak 1 aded, 1000 akçe	Yatık zırh 1, kolçak 2, başlık 1 aded, 200 akçe			

57b/1 Vakıf kaydı

Hüve

El-hamdü lillâhi'l-vâkıf alâ külli hâli'l-muttala' alâ mâ hâle fî'l-bâli ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecma'în ve alâ men tebi'ahüm bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd, işbu kitâb sıhhat-i nisâbın tahrîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî oldur ki, medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât tâlibü's-sadakâti'l-müberrât Ali Çelebi bin Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî mahfil-i dîn-i mübîn-i Mustafavîde vakf-ı âtiyü'l-beyâna li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Hüseyin Çelebi bin el-Hâcc Hasan? Mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp vaktâki cenâb-ı hazret-i Rabbü'l-eflâk ve Mâlikü'l-emlâk cellet azametühû ve cellet kudretühû? Hazretlerinin ihsân eylediği ni'am-ı celîle ve mü'en-i cezîleyi hidâyet-i tevfiik ile tefekkür ve âkıbetim tedebbür etdiğimde mazmûn-ı hadîs-i şerîf: **“İzâ mâte ibn-i Âdem inkata'a anhü amelühû illâ min selâsin ilmün yüntefe'u bihî ve veledün sâlihun yed'û lehû ve sadekatün câriyetün”** müsted'âsınca erbâb-ı hasenât-ı câriye ve ashâb-ı sadekât-ı bâkiye silkine münselik olmağla **“Es-sadekatü fidyetün li'l-me'âsî yevme yü'hazü'l-mücrimüne bi'n-nevâsî”** muktezâsınca me'âd için iddihâr-ı zâd murâd idinüp silk-i mülkümde münselik ve münhasır olup mahalle-i

mezbûrede vâki' bir taraftan merhûm Hâce Beğ'in binâ eylediği meşîd-i şerîf ve bir taraftan meşîd-i mezkûrun emâmına meşrût vakf arsa ve bir taraftan kendim sâkin olduğum menzil divârı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk havlu arsamı - kendi menzilime ... olan şark tarafından ... mâ'-adâ hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan mülk arsamı sahh- vakf-ı sahh-i mü'eyyed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüp şöyle şart ve ta'yîn eyledim ki Hoca Beğ Meşîd-i Şerîfnde her kim imâm olur ise arsa-i mezkûre üzerinde sâkin ola ve her leyle-i cum'ada sûre-i mülk tilâvet idüp sevâbını rûhuma hibe ve ihdâ eyleyeller deyû ta'yîn ve şart eyleyüp arsa-i merkûmeyi fâriğan ani'-ş-şevâğil mütevellî-i mezbûra teslîm, ol dahî tesellüm ve kabz idüp sâ'ir mütevellîler evkâfi tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki'-ş-şer'î vâkıf-ı mezbûr Ali Çelebi kelâmını semt-i âhara sârif olup vakf-ı emlak İmâm-ı A'zâm ve hümâm-ı akdem Ebû Hânîfetü'l-Kûfî hazretleri katında sahh-i gayr-i lâzım olmağın vakf-ı mezbûrdan rücû' ve mülküne istirdâd taleb iderim dedikde mütevellî-i mezbûr sühan-sâz cevâba şitâb ile igâza idüp eğerçi vakf-ı emlak imâm-ı müşârun-ileyh hazretleri katında gayr-i lâzımdır lâkin İmâm-ı Rabbânî ve Fâzıl Hemedânî, İmâm-ı Ebû Yusuf, İmâm-ı Sâni ve'l-İmâmü's-Sâlis İmâm Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî katlarında sıhhatine lüzûm lâzımdır deyû reddeden imtinâ' idüp hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb huzûrunda murâfa'a olduklarında hâkim-i müşârun-ileyh tarafının delîlnde te'emmül alâ cânib-i mütevellîde rüchân müşâhede idüp ol imâmeyn celiyyü'l-bürhân mezheb-i şerîfleri üzre vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lehû ve minhü hükm idüp min ba'd vakf-ı merkûm vakf-ı sahh ve lâzım ve mü'eyyed ve kâ'im olup ihlâl ve ibtâli mümtene'u'l-ihtimâl oldu. **Femen beddelehû ba'de mâ semî'a fe-innemâ ismühû alellezîne yübeddilûn. İnnallâhe semî'un alîm.** Vâcibü'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm.

Cerâ zâlike tahrîr fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Hasan ibn-i el-Hâcc Mehmed, Ramazan Çelebi ibn-i Abdurrahmân, Kayyım Ahmed Çelebi ibn-i el-Hâcc Mehmed, Kara Hasan bin Yusuf, Süleyman Çelebi ibn-i Mustafa, Hasan Efendi ibn-i Mehmed.

57b/2 Bolu'nun Çay-ı Gökpınar karyesi sakinlerinden Mustafa ve Abdülğani bin Mehmed'in mal ve mülküne zarar veren Mustafa bin Yusuf arasında anlaşma sağlanması

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Çay-ı Gökpinar karye sükkânından Mustafa ve Abdülganî bin Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde yine karye-i mezbûrede işbu râfi‘u’l-vesîka Mustafa bin Yusuf nâm kimesne mahzarında her birileri (ikrâr) ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan otuz beş gün mukaddem bizler yaylakda iken mezbûr Mustafa karye-i mezbûrede vâki‘ menzîlimize gece ile eşyâmızı hufyeten ahz etmeğe ateş ile dâhil olup ve ba‘zı eşyâmızı dahî alup enbârımıza ateş isâbet etdirüp iki bâb menzîl ve bir enbâr ve bir kilâr ve bir oda ve üç ahur ve iki samanhâne ve menzîlimiz önünde vâki‘ bir kıt‘a bağçemiz ihrâk bi’n-nâr olduğunda bundan akdem a‘lâyı küttâb hâkim-i hâsim huzûrunda mezbûr Mustafa ateş ile enbârımıza girüp eşyâmız ahz eylediğini bi-tav‘ihî ikrâr ve i‘tirâf eyledikde mezbûrdan emlakimizi tazmîne mütesaddî olduğumuzda münâza‘ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde cereyânından sonra vesâtat-ı müslimîn ile da‘vâ-yı mezkûremizde bir çatma ev ve bir samanhâne ve bir kara sığır ineği ve üç evlek tarla ve beş gurûş birimize ve üç evlek tarla on gurûş birimize olmak üzere bizleri irzâ eylediklerinde her birimiz sulh-i mezbûru kabûl idüp husûs-ı mezbûra müte‘allika âmme-i de‘âvîden mezbûrun zimmetini ibrâ’ u iskât eyledikde bedel-i mezkûru her birimiz kabz eyledikten sonra husûs-ı mezbûra müte‘allika da‘vâ ve nizâ‘ südür iderse lede‘l-hükkâmî‘l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olmasun dediklerinde gıbbe’t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-hüve‘l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Fi‘l-yevmi‘l-hâmis ve‘l-işrîn min şehri-i Şa‘bâni‘l-mu‘azzam li-sene seb‘in ve tis‘in ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

El-Hâcc Ali Beşe [bin] Yahyâ, Mehmed bin Hüseyin, el-Hâcc Şemseddîn, Hüseyin bin Mûsâ, Mehmed bin Memi, Bayram bin Abdullah, Mehmed [bin] Osman.

58a/1 Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut karyesi sakinlerinden Gevher bint-i Mehmed’in malının bir kısmını zevcesine hibe etmesi

Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut nâm karye sâkinelerinden Gevher bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde zevci işbu râfi‘u’l-vesîka Ramazan bin Sinân mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp hibe-i âtî südürüne değin silk-i mülk-i sarîhimde münselik karye-i mezbûrede vâki‘ babamdan müntakil lede‘l-ahâlî ma‘lûmü‘l-hudûd tahmînen iki evlek mikdârı bağçemi ve yine karye-i mezbûrede vâki‘ babamdan müntakil nısf-ı değirmende kırk sekiz sehmdede on buçuk sehm hissemi zevcim mezbûra hibe-i sahîha-i şer‘iyye ile hibe ve teslîm ol dahî meclis-i hibede ittihâb ve kabûl ve kabz idüp fî-mâ ba‘d sâlifü‘z-zikr bağçe ve değirmen hissesi mezbûrun mülk-i

mevhûbudur. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î kayd şüid. Fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed Efendi, Ömer bin Şâhin Beğ, el-Hâcc Hasan [bin] el-Hâcc Îsâ, Ahmed bin Mahmûd, el-Hâcc Mûsâ Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

58a/2 Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut karyesi sakinlerinden Hadîce bint-i İbrahim'in vefât edince malını infâk etmek üzere damadına bırakması

Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut nâm karyeden Hadîce bint-i İbrâhim nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde dâmâdı olan işbu râfi'u'l-vesîka Ramazân bin Sinân nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp hibe-i âtî sūdûruna değîn silk-i münselik karye-i mezbûrede lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd bağçemi ve zevcimden müntakil nısf-ı değîrmende olan kırk sekiz sehmd e sümün hissem olan altı sehm hisse-i şâyi'amı dahî mezbûr Ramazân'a beni fevt olunca infâk etmek üzere hibe ve temlîk eyledim. Ol dahî kabûl ve kabz eyledi dedikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-âşîr min Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şühûd-ı sâbık.

58a/3 Bolu kazâsının Tekye karyesinden İsmail bin Mehmed'in eşkiyalık yaptığıının tespit edilmesi

Hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru'l-akrân Ken'ân Ağa tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikri istifsâra vekîli ve kethüdâsı olan Mustafa Ağa, Bolu kazâsı karyelerinden Tekye nâm karyeden İsmâil bin Mehmed nâm kimesneyi meclis-i şer'e ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp mezbûr İsmâil, yolda ve bilde gezüp müslimânların ehl ü iyâllerine dahl ü ta'arruz ider deyû istimâ' olunmağla mezbûrun keyfiyyet-i ahvâli işbu hâzırûn bi'l-meclis olan hem-civârlarından istifsâr olunup haberleri tahrîr olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl ve akîbü'l-inkâr karye-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed Halîfe [bin] Muslu ve Mustafa bin Mûsâ ve Fazlullâh [bin] Bayram ve Abdurrahmân Halîfe bin Ahmed ve Hüseyin bin Sinân ve sâ'irleri cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istihbâr fî nefsi'l-emr mezbûr İsmâil yolda ve bilde gezer kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsındandır ve sâ'î bi'l-fesâddır. Ümmet-i Muhammed'in mezbûrun ef'âl ü akvâlinden müteezzî ve mütezaccirlerdir. Her vechle vâcibü'l-izâledir deyû alâ tarîki'ş-şehâde haber verdiklerinde gıbbe't-ta'dîl

mezbûrun İsmâîl'in müstahakk olduğu cezâyı icrâyâ ba'de't-tenbîh mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Kara Mehmed Ağa bin Mehmed, Mehmed bin Hasan, Ahmed Ağa bin Mehmed, Receb bin Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

58a/4 Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut karyesi sakinlerinden Abdünnebi bin Mehmed'in değirmendeki hisselerinin bir kısmını Re'îs-zâde Mehmed Efendi'ye satması

Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut nâm karyeden Abdünnebî bin Mehmed, meclis-i şer'de Re'îs-zâde Mehmed Efendi mahzarında ikrâr ider ki karye-i mezbûrede cereyân iden nehr üzerinde dâ'ir bir göz değirmende olan nısf hissede kırk sekiz sehmden yirmi bir sehm hissemi yirmi bir gurûşa mezbûr Mehmed Efendi'ye bey'-i kat'î ile bey' akçesini bi't-tamâm aldım. Hisse-i mezkûre mülk-i müsterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' mutasarrıf olsun dedikte gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafa bin Hasan, Derviş Osman, Mi'mâr Durmuş Beşe, İvaz [bin] İbrâhim ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

58b/1 Bolu kazâsının Debbâğlar mahallesinden Sâkine bint-i Mahmûd'un zevcesinden kalan Hoca Beğ mahallesinde ki arsasını Ali Çelebi'ye satması

Medîne-i Bolu kazâsı mahallâtından Debbâğlar mahallesi sâkinelerinden Sâkine bint-i Mahmûd nâm hâtûn meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka Ali Çelebi bin Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî südüruna değin silk-i mülk-i sarîhimde münselik bundan akdem vefât iden Kürd Receb zevcimden müntakil Hoca Beğ mahallesinde vâki' bir taraftan Hoca Beğ Mescidi ve tarafeynden mescid-i mezbûr emâmına meşrûta vakf menzil arsası ve bir taraftan mezbûr Ali Çelebi mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk havlu arsamı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on sekiz gurûşa mezbûr Ali Çelebi'ye bey' ve teslîm, ol dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm ve'l-kemâl mezbûr Ali Çelebi yedinden ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba'd

sâlifü'z-zikr havlu arsası mezbûrun mülk-i müsterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in ve elf min hicret-i men lehü'l-izzü ve'sşeref.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd Efendi el-İmâm, el-Hâcc Hasan [bin] el-Hâcc Mehmed, Kayyım Ahmed Çelebi [bin] el-Hâcc Mehmed, Ramazan Çelebi bin Abdurrahmân, Usta Hasan [bin] Yusuf, Süleymân Çelebi, Hüseyin Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

58b/2 Bolu kazâsı karyelerinden Seyyidler karyesi sakinlerinden Seyyid Ömer Çelebi bin Seyyid el-Hâcc Ahmed'in vefâtı üzerine oğlu Osman'a annesinin vasî tayin edilmesi

Bolu kazâsı karyelerinden Seyyidler nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Seyyid Ömer Çelebi bin Seyyid el-Hâcc Ahmed'in sulbî-i sagîr oğlu Seyyid Osman'a babası müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi'ş-şer'î isâbet iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu râfi'atü'l-vesîka İsmehân Hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğın sagîr-i mezbûra mezbûre vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eyledikde mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis Şa'bânü'l-Mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Seyyid Mustafa Çelebi, Seyyid Edhem Çelebi, Seyyid Mehmed [bin] Süleyman, Seyyid Ahmed, Mehmed bin Hüseyin ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

58b/3 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Seyyidler nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Seyyi Ömer Çelebi [bin] Seyyid el-Hâcc Ahmed'in verâseti zevce-i metrûkesi İsmehân bint-i Mehmed ile sulbî-i sagîr oğlu Seyyid Osman'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesi zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Menzil der karye-i mezbûre bâb enbâr ve oda ve ahur ve samânhâne ..... ve bağçe bi-cümle't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffeti'l-mezâri', kıymeti:80000 akçe. Sahh

Kelâmullah,	Câmûs öküzü, 1	Kara sığır	Def'a kara sığır	Câmûs düğesi, 1
-------------	----------------	------------	------------------	-----------------

hediyeye 300 akçe.	çift, 5000 akçe	öküzü, 1 çift, 2500 akçe	öküzü, 1 çift, 2500 akçe	aded, 2000 akçe
Kara sığır ineği, 3 re's, 3000 akçe	Kısrak, 1 aded, 2400 akçe	Bârgir, 1 aded, 1600 akçe	Tay bahâsı, 1600 akçe	Câmûs danası, 1 aded, 600 akçe
Kara sığır danası, 1 aded, 400 akçe	Def'a kara sığır danası, 1 aded, 200 akçe	Araba, 3 çift, 450 akçe	Saban demiri, 3 aded, 300 akçe	Orak, 3 aded, 200 akçe
Düğün, 3 aded, 200 akçe	Nacak, 3 aded, 200 akçe	Tohum-ı mevrû', 41 keyl, nısfıyye 82 kıyye, 48000 akçe	Câmûs tosunu bahâsı der zimmet-i Resûl an karye-i Telli?, 3800 akçe	Beyâz ihrâm, 2 aded, 400 akçe
Alaca kilim, 1 aded, 200 akçe	Sagîr kilim 1 aded, 100 akçe	Köhne leğen ma'a ibrik, birer aded, 300 akçe	Kebîr sini, 1 aded, 400 akçe	Kebîr ayaklı sahn, 2 aded, 500 akçe
Kebîr lengerî, 1 aded, 200 akçe	Mâhadrî, 4 aded, 200 akçe	Lengerî, 5 aded, 500 akçe	Bakrac, 1 aded, 200 akçe	Köhne tas, 1 aded, 100 akçe
Def'a sini, 1 aded, 350 akçe	Def'a tas, 1 aded, 80 akçe	Kebîr tencere, 1 aded, 600 akçe	Def'a tencere, 2 aded, 300 akçe	Def'a bakrac, 1 aded, 200 akçe
Kazgân, 1 aded, 500 akçe	Def'a kazgân, 1 aded, 700 akçe	Boy tüfengi, 1 aded, 700 akçe	Kara gürde, 1 aded, 200 akçe	Çit yasdık, 1 aded, 100 akçe
Münakkkaş yasdık, 1 aded, 150 akçe	Beledî döşek, 1 aded, 300 akçe	Köhne yorgan, 1 aded, 200 akçe	Müsta'mel yeşil çuka, 1 aded, 1000 akçe	Müsta'mel seccâde, 1 aded, 200 akçe
Köhne mâ'î velençe, 1 aded, 200 akçe	Süd tâbesi, 2 aded, 600 akçe	Köhne eyğır, 1 aded, 350 akçe	Üzengi, 2 çift, 250 akçe	Şem'dân, 1 aded, 100 akçe
Çizme, 1 çift, 150 akçe	Sagîr tepsi, 1 aded, 100 akçe	Mişrebe, 1 aded, 50 akçe	Hurdavâthâne, 300 akçe	

Cem'an:166030 yüz altmış altı bin otuz akçelikdir.

Minhe'l-ihrâcât:

Resm-i kısmet-i mu'tâdiyye:2600 akçe

Kalemiyye, emniyye, hüddâmiyye, ihzâriyye:800 akçe

Deyn-i müsbet li-yetîm-i Atâ-zâde:15,5 gurûş, bi-hesâb-ı hurda an bahâ-i mîrî:3100 akçe

Deyn-i müsbet li-Seyyid Ahmed Çelebi: 25 gurûş, meblağ-ı mezbûrdan on gurûş Ken'ân Beğ'den havâle olunup bâkî on gurûşdur.

Deyn-i müsbet li-vakf-i mescid-i karye-i mezbûre:1000 akçe

Cem'an:10500 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese:155530 yüz elli beş bin beş yüz otuz akçedir.Sahh

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre:19441 akçe

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Seyyid Osman:136089 akçe

59a/1 Çerkeş kazâsına tabi Kıvırcık kasabasının Abdi mahallesi sakinlerinden Mehmed Ağa bin el-Hâcc Ali'nin sefer sırasında zarara uğraması

Çerkeş kazâsına tâbi' Kıvırcık kasabası mahallâtından Abdi mahallesi sükkânından erbâb-ı tımârdan işbu râfi'u'l-vesîka Mehmed Ağa bin el-Hâcc Ali nâm kimesne hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru'l-akrân Hüseyin Beğ tarafından [ ] ağa mübâşeretiyile Bolu kazâsı karyelerinden Kozören nâm karye sükkânından el-Hâcc Mehmed ve Ramazân ibn-i Kara Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'e ihzâr ve müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem sefer avdetinde Bolu menzilinden kalkup karye-i mezbûre Kozören tahtında Şerbetçiler otrâğı kurbinde iki yol arası dimekle ma'rûf mevzi'de kuşluk vaktinde mezbûr Ramazân ve yanında ismi ma'lûmum değil bir kimesne ile yoluma inüp, bir re's kır aygır at ki sol kulağının ucu delik, kış ayağının tırnakları beyâz atımı arkasında çuka eyğeri ve kara rahtı ve bir hışt ve bir pirinç külünk ve bir eyğeri heğbesi, içinde emânet altun mücevher yüz yirmi gurûş kıymetli çelenk ve bir çift çizme ve bir çift mest ve pabuç ve bir kavuk ve bir sarık ve dokuz aded sîm düğmesi bir çuka yağmurluğu mezbûr Ramazân nehb ü gâret eyledi idi. Hâlen sâlifü'z-zikr âtımı mezbûr el-Hâcc Mehmed yedinde bulup mahkeme-i şerîfe haremine getirdim. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve eşyâ'-i mezkûre ve atım alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Ramazân husûs-ı mezbûru münkir ve mezbûr el-Hâcc Mehmed cevâbında es-sâlifü'z-zikr-i âtî bundan akdem Mudurnu kazâsı sükkânından Yazıcı-zâde Ömer Ağa'dan sekiz gurûş üste ile bir at mübâdele eyledim deyû def'le mukâbele eyledikde mezbûr Mehmed Ağa'dan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Mehmed bin Mûsâ ve Hasan bin el-Hâcc

Hüseyin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka evsâf-ı mezkûre ile mevsûfe olup mahkeme-i şerîfe haremindedir mevcut olan kır at mezbûr Mehmed Ağa'nın mülkü olup târîh-i mezbûrda gâret olunan atıdır. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra sâlifü'z-zikr-i âtî âhara bey' veyâ hibe veyâ turuk-ı şer'iyeyden bir tarîk ile mülkünden ihrac eylemediğine mezbûr Mehmed Ağa'ya yemîn teklîf olundukda ol dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eyledikde mücebiyle sâlifü'z-zikr-i âtî mezbûr Mehmed Ağa'ya teslîm etmeğe mezbûr el-Hâcc Mehmed'e tenbîh-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Eş-Şeyh İbrâhim Efendi el-Vâ'iz, el-Hâcc Mehmed [bin] el-Hâcc Receb, Abaz-zâde Mehmed Ağa, Ahmed Ağa bin Rıfki, Mehmed [bin] el-Hâcc Mahmûd, Yusuf Bölükbaşı, Mehmed bin Mahmûd, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Süleyman ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

59b/1 Bolu'nun Alpagut Demirciler karyesi sakinlerinden Ahmed bin Mehmed'in Mustafa Çelebi'ye bağçesini satması

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut Demirciler nâm karye sükkânından Ahmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde medîne-i mezbûre mahallâtından Karamanlı mahallesinden Meryem nâm sagîre kızın vasîsi ve babası Mustafa Çelebi bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değin silk-i mülk-i sarîhimde münselik karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan el-Hâcc Veli bağçesi ve bir taraftan Kazgâncıoğlu bağçesi ve bir taraftan el-Hâcc Veli tarlası ve bir taraftan yine sagîre-i mezbûrenin müteveffiye vâlidesinden müntakil bağçesi ile mahdûd ve mümtâz ber vech-i tahmîn üç evlek mikdârı mülk bağçemi sagîre-i mezbûre Meryem için on iki gurûşa babası mezbûr Mustafa Çelebi'ye bey' ü teslîm ol dahî kızı sagîre-i mezbûre için vâlidesinden müntakil malı ile iştirâ' ve tesellüm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki gurûşu mezbûr yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr bağçe sagîre-i mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehr-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc İbrâhim Beşe, Mahmûd Efendi el-İmâm, Şa'bân bin Mehmed, el-Hâcc Ali bin ..., Ali Subaşı, Hasan bin Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

59b/2 Bolu'nun Gölyüzü mahallesinden vefât eden Mehmed'in kızı Ayşe'ye annesi Fâtı Hâtûn'un vasî tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Cemiloğlu? Dimekle ma'rûf Mehmed nâm kimesnenin sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe'ye babası müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi'ş-şer'î isâbet iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfz için bir vasî lâzım ve lâ-büdd olmağın sagîre-i mezbûrenin vâlidesi işbu râfi'atü'l-vesîka Fâtı Hâtûn bint-i Abdurrahmân her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâbi'l-emel faddale Rabbühû'l-Vehhâb dahî mezbûre Fâtı Hâtûnu sagîre-i mezbûre Ayşe'ye vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf min hicret-i men lehû'l-izzü ve'ş-şeref

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed Efendi el-İmâm, Mustafa Çelebi [bin] Hasan, Osman Çelebi [bin] Mehmed ve garyrühüm mine'l-huzzâr.

59b/3 Bolu'nun Debbâğlar mahallesi sâkinlerinden Sâkine Hâtûn bint-i Mehmed'in arsasını zabt edenlerden şikâyetçi olması

Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesi sâkinelerinden işbu râfi'atü'l-vesîka Sâkine Hâtûn bint-i Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde Hoca Beğ mahallesinden Mehmed Çelebi bin Hacı Bayram mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûre Hâce Beğ'de vâki' bir taraftan Hoca BeğMescidi ve bir taraftan mescid-i mezbûrun emâmına meşrûta menzil ve bir taraftan Ali Çelebi mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk havlu arsası bundan akdem vefât iden zevcim olan Kürd Receb nâm kimesneden bana irs-i şer'le etme mülk-i mevrûsum iken mezbûr Mehmed Çelebi fuzûlen zabt ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve arsa-i mezkûreden kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında arsa-i mezkûreyi on dokuz gurûşa Debbâğ Şa'bân nâm kimesneden iştirâ' eyledim. Mezbûrenin minvâl-i muharrer üzre mülkü olduğu ma'lûmum değildir deyû

def'le mukâbele idicek mezbûreden müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden mahalle-i mezbûreden Ramazân Çelebi [bin] Abdurrahmân ve Mehmed bin İbrâhim nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka hudûd-ı mezkûre ile mahdûd havlu arsası müteveffa-yı mezbûr Kürd Receb'in olup ba'de vefâtihî mezbûre Sâkine'ye intikâl eyledi. Arsa-i mezkûre mezbûre Sâkine Hâtûn'un mülk-i mevrûsudur. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû herbirleri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle arsa-i mezkûreden mezbûr Mehmed Çelebi'nin kasr-ı yedine tenbîh-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Osmân Efendi el-Kâdî, Mehmed Efendi el-Kâdî, Yârân Mehmed Ağa, Seyyid Mustafa Çelebi, Sağır İsmâîl Beşe, Mehmed bin...

60a/1 Karaçayır mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mustafa'nın Cemâleddin Halîfe'ye arsa satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sükkânından Mehmed bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka Cemâleddin Halîfe nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti sūdûruna deġin silk-i mülk-i sarîhimde münselik mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Aşcıoġlu Mehmed mülkü ve bir taraftan el-Hâcc Ali mülkü ve bir taraftan Abdurrahmân Çelebi ve bir taraftan birâderim Abdullah mülkü ile mahdûd ve mümtâz mülk havlu arsamı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile elli gurûşa mezbûr Cemâleddin Halîfe'ye bey ü teslîm ol dahî minvâl-i muharre üzre iştirâ' ve tesellüm ve kabûl idüp semeni olan meblaġ-ı mezbûru merkûmun yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr havlu arsası mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd Efendi el-İmâm, Hasan Çelebi [bin] Ömer, Ramazân Çelebi bin Abdurrahmân, Kara Hasan [bin] Süleymân, Kayyım Ahmed Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

60a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Sâliha bint-iel-Hâcc Namâz nâm hâtûnun verâseti zevc-i metrûkü Dervîş Beğ ile babası mezbûr el-Hâcc Namâz ve vâlidesi Âlime Hâtûn ve sadrî-i sagîr oğlu Ömer ve sadriyye-i sagîre kızları Ayşe ve Fâtıma ve Meryem'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffiye-i mezbûrenin terikesidir ki zikr olunur. Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi't-tâsi' min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Cedîd ferâce kızıl çubuk, 1 aded, kıymeti 2000 akçe	Yeşil hâre kaftan, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Müsta'mel alaca kaftan, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Müsta'mel hammâm gömleği, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Köhne beyâz sâde, 1 aded, kıymeti 100 akçe
Müsta'mel münakkaş çarşaf, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Köhne atlas zıibun, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Cedîd çit zıibun, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Cedîd arâkıyye, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Kullabdân, kıymeti 50 akçe
Münakkaş makrama, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Köhne boğça, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Köhne hammâm leğeni, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Nâşirbe?, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Sagîr tencere, 2 aded, kıymeti 250 akçe
Köhne kebîr tencere, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Lengerî, 2 aded, kıymeti 120 akçe	Kebîr bakrac, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Müsta'mel beledî döşek, 2 aded, kıymeti 800 akçe	Müsta'mel kumaş yorgan, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Def'a müsta'mel çit yorgan, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Müsta'mel yasdık, 4 aded, kıymeti 400 akçe	Sîm kemer kuşak, 1 aded, kıymeti 2100 akçe	Al hâre kaftan, 1 aded, kıymeti 700 akçe	Sîm entîşe?, 1 aded, kıymeti 500 akçe
Altun küpe, 1 çift, kıymeti 700 akçe				

Cem'an: 11360 akçe

Minhe'l-ihracât:

Techîz ve tekfîn ber müceb-i vasîyyet-i mezbûre Sâliha Hâtûn: 1100 akçe

Resm-i mu'tâdiyye:400 akçe

Kalemiyye, emniyye:80 akçe

Sahhü'l-bâkî:9780 akçe

Hissetü'z-zevci'l- mezbûr Derviş Beğ:2445 akçe	Hissetü'l-ebi'l- mezbûr el-Hâcc Namâz:1630 akçe	Hissetü'l-ümmi'l- mezbûre:1630 akçe	Hissetü'l-ibni'l- mezbûr Ömer:1630 akçe
Hissetü'l-binti'l- mezbûre Fâtıma:815 akçe	Hissetü'l-binti'l- mezbûre Âlime:815 akçe	Hissetü'l-binti'l- mezbûre Meryem:815 akçe	

Zevc-i mezbûr zimmetinde mehr-i mü'ecceli bâkîdir. Mahallinde taleb oluna ve taksîm oluna.

60b/1 Bolu'nun arpalık mutasarrıfı olan Yusuf Paşa'nın Bolu mütesellimi Ken'ân Ağa'dan şikayetçi olması

Hâlen ber vech-i arpalık livâ-i Bolu'ya mutasarrıf olan izzetli ve sa'âdetli Yusuf Paşa Hazretlerinin taraflarından livâ-i mezbûr mütesellimi olan fahru'l-akrân Hüseyin Ağa tarafından husûs-ı mezbûru taleb ve da'vâya vekîl olup bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Yusuf Ağa bin Abdurrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde bundan akdem livâ-i mezbûra mutasarrıf olan Ahmed Paşa Hazretleri tarafından livâ-i mezbûr mütesellimi olan Ken'ân Ağa bin [ ] mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp Yusuf Paşa Hazretlerine livâ-i mezbûr işbu bin doksan yedi Rebî'u'l-âhiresinin onuncu günü taraf-ı Saltanat-ı Aliyye'den tevcîh olunup fermân-ı şerîfi mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci günü vâsıl olmağın mezbûr Ken'ân Ağa tahvîl târihine düşen on yedi günlük tayyârât ve bâd-ı hevâmızı ahz ü kabz eylediğinden mâ'-adâ mâh-ı mezbûr guresinden gurre-i Receb'e varınca senevî on yük akçe mâl-ı mîrîden olan mâh-ı mezbûr guresinden gurre-i Receb'e varınca tamâm olur bir devr subaşılıklarını dahî tevzî' idüp ba'zı kazâlar mâl-ı mîrîsini ahz ü kabz eylemiştir. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve yedime hüccet-i şer'iyye verilmesi bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl mezbûr Ken'ân Ağa cevâbında sene-i mezbûre Rebî'u'l-âhiri guresinden gurre-i Receb'e varınca tamâm olacak bir devr subaşılık malından Devrek Kazâsı Subaşılığı malından yüz gurûş ve Çağa Kazâsı Subaşılığı malından dahî yüz gurûş ve Pavli Kazâsı Subaşılığı malından yüz gurûş ve Virânşehir Kazâsı Subaşılığı malından beş yüz yirmi gurûş ve Dodurga Subaşılığı

malından seksen beş gurûş, cem‘an dokuz yüz beş gurûş ahz ü kabz eyledim deyû ikrâr ve i‘tirâf eyledikde gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘s-sâmin ve‘l-ısrîn min şehr-i Rebî‘u‘l-âhir li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Fahru‘l-akrân Paşa-zâde Mehmed Beğ, fahru‘l-akrân Esed Beğ, fahru‘l-akrân Abdülkerîm Beğ, fahru‘l-akrân Mahmûd Beğ, Hatib-zâde Efendi el-Kâdî, İbrâhim Ağa, Bayram Beğ, ...Mehmed Çelebi, Ahmed Halîfe ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

60b/2 Bolu’nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden vefât eden Şefika Hâtûn bint-i Ömer’in küçük oğlu Ömer’e anneanesi Âlime Hâtûn’un vasî tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Şefika Hâtûn bint-i Ömer nâm hâtûnun verâseti sadrî-i sagîr oğlu Ömer’in, vâlidesi müteveffiye-i mezbûreden bi-hasebi‘l-irsi‘ş-şer‘î isâbet iden emvâli zabt ve ahvâlini hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîr-i mezbûrun cedde-i ebevîyyesi Âlime Hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğu sikât-ı sahîhatü‘l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki‘-i sadr-ı küttâbi‘l-emel faddale Rabbühû‘l-Vehhâb dahî mezbûre vasî nasb olundukda ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta‘ahhüd etmeğın mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘s-sâlis min şehr-i Recebi‘l-mürecceb li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

İmâm Mehmed Efendi, Osmân Çelebi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Hasan, Mehmed bin Süleyman, Sefer bin Mustafa ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

60b/3 Bolu’nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden vefât eden Şefika Hâtûn bint-i Ömer’in çocukları Ömer ve Fâtıma’ya Râfi‘a Hâtûnun vasî tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Şefika Hâtûn bint-i Ömer’in sadriyye-i sagîre kızı Fâtıma’ya vâlidesi müteveffiye-i mezbûreden isâbet iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîre-i mezbûrenin Ömer-zâde işbu râfi‘atü‘l-vesîka Râfi‘a Hâtûn, her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât-ı sahîhatü‘l-kelimât ihbar etmeğın hâkim-i mevki‘-i sadr-ı küttâbi‘l-emel faddale Rabbühû‘l-Vehhâb dahî mezbûre Râfi‘a Hâtûnu sagîr-i mezbûre Fâtıma’ya vasî nasb ve ta‘yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta‘ahhüd etmeğın mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘s-sâlis min şehr-i Recebi‘l-mürecceb li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed Efendi el-İmâm, el-Hâcc Osmân Sünnetci, Mustafa Çelebi [bin] Hasan, Mehmed bin Hüseyin, Mehmed bin Süleyman, Mahmûd bin Hüseyin, Sûhte Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

61a/1 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Bağçe nâm karyeden olup bundan akdem vefât iden Nâzır dimekle ma'rûf İbrâhim Ağa'nın hâlen Dergâh-ı Âlî yeniçerileri efendisi olan zü'l-mecdi'r-râsih Mustafa Efendi'ye dört elli gurûş deyni olmağla terike-i vâfiyyesine vâzî'u'l-yed olan veresesinden meblağ-ı mezbûr tahsîl olunmak bâbında isdâr etdirdiği fermân-ı şerîf tarafından vekîli Şâmî Mahmûd Ağa yediyle vâsıl olup vekîl-i mezbûr talebiyle ve livâ-i Bolu mütesellimi dahî meblağ-ı mezbûrun tahsîline mübâşir olmağla mütesellim ma'rifetiyle müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi Vâhide Hâtûn'un müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden isâbet iden hisse-i şâyi'asından sûk-i sultânîde ba'de'l-müzâyede fûruht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-işrîn min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Sagîr yaldızlı tas, 1 aded, kıymeti 163 akçe	Yaldızlı mişrebe, 1 aded, 163 akçe	Def'a yaldızlı mişrebe, 1 aded 115 akçe	Şem'dân, 1 aded, 130 akçe	Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 133 akçe
Müsta'mel beledî yasdık, 1 aded, 150 akçe	Lengerî 4 aded, 5 kıyye, 100 dirhem fî 187, ma'a kapak 4 aded, kıymeti 982 akçe	Def'a lengerî, 3 aded, 360 akçe	Sîm haydarî raht, 2 aded, 1800 akçe	Kırmızı Musul bezi, 1 top, 300 akçe
Kahve makramasi, 2 aded, 320 akçe	Beyâz boğası, 1 aded, 350 akçe	Garâre, 1 çift, 450 akçe	Müsta'mel alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 480 akçe	Köhne alaca zeyn-pûş, 1 aded, 435 akçe.
Def'a kahve makramasi, 1 aded, 103 akçe	Köhne kumaş yasdık, 2 aded, 350 akçe	Sincâbî boğası, 1 aded, 200 akçe	Mâ'î boğası, 1 aded, 200 akçe	Def'a lengerî, 6 aded, fî 160, kıyye 6, dirhem 100, 1040 akçe

Çapkun rahtı sîm, 1 aded, 2417 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, 200 akçe	Müsta'mel beyâz peşgîr, 1 aded, 280 akçe	Def'a alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 500 akçe	Meşin bez garâre, 1 çift, 180 akçe
Cedîd tire makramasi, 3 çift, 306 akçe	Cedîd tire peşgîri, 1 aded, 385 akçe	Kebîr tencere, 1 aded, 3,5 vukkiyye, 420 akçe	Müsta'mel Selânîk kiçesi, 1 aded, 3000 akçe	Köhne kalıçe orta, 1 aded, ma'a yan, 2 aded, 2150 akçe
Kebîr kazgân, fî 105, vukkiyye 14,5, 1520 akçe	Def'a kebîr kazgân, 1 aded, fî 106, vukkiyye 80, 935 akçe	El ibriği, 1 aded, 150 akçe	Def'a kilim, 1 aded, 300 akçe	Kara sığır ineği ma'a dana, birer aded, 650? Akçe
Müsta'mel seccâde, 1 aded, 400 akçe	Kır odun katırı, 1 aded, 4000 akçe	Al solgun at, 1 aded, 2100 akçe	Câriye be-nâm-ı Servinâz, 16000 akçe	Câriye be-nâm-ı Gülbeyâz, 24000 akçe

Cem'an:68305 akçe.³⁷⁷

Müteveffâ-yı mezbûrun kızı Sâliha'nın hissesinden fûruht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-mezkûr fi't-târîhi'l-mezbûr.

Bosna leğeni ma'a ibrik, birer aded, 600 akçe	Cedîd kahve ibriği, 1 aded, 200 akçe	Müsta'mel alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 350 akçe	Kebîr köhne leğen, vukkiyye 22, 350 akçe	Cedîd Türkmen kilimi, 2 aded, 1000 akçe
Cedîd kırmızı kilim, 1 aded, 400 akçe	Kara demir boy tûfengi, 1 aded, 300 akçe	Cedîd kahve ibriği, 1 aded, 200 akçe	Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 110 akçe	Kebîr tencere, 4 aded, fî 16, vukkiyye 16,5 kıymeti 2732 akçe, der-zimmet-i mütesellim Ken'ân Ağa
Köhne alaca çuka mak'ad, 1 aded, 204 akçe	Müsta'mel seccâde, 1 aded, 204 akçe	Sagîr tepsi, 1 aded, 1 kıyye, 204 akçe	Sagîr süd tâbesi, 1 aded, 204 akçe	Köhne kahve ibriği, 1 aded, 204 akçe

³⁷⁷ Satır sonlarındaki o satıra âit toplam yazılmayıp hepsi genel toplam olarak yazılmıştır.

aded, 350 akçe	472 akçe	315 akçe		aded,kıymeti 300 akçe, der- zimet-i mütesellim ağa (da) bâkî
Kebîr Mertebânî, 1 aded, 3 vukkiyye, 590 akçe, der- zimet-i mütesellim Ken'ân Ağa	Kebîr tencere, 4,2 vukkiyye, fî 105, kıymeti 420 akçe	Şem'dân, 1 aded, 170 akçe, Şâmî Mahmûd Ağa üzerinde	Müsta'mel alaca kilim, 1 aded, 322 akçe	Def'a alaca Türkmen kilimi, 321 akçe
Yan kalıçesi cedîd, 2 aded, 2800 akçe, der- zimet-i mütesellim ağa	Kebâb tâbesi, 2 aded, 585 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 375 akçe	Sagîr kırmızı kilim, 2 aded, 407 akçe	Cedîd seccâde, 1 aded, 800 akçe
Def'a lengerî, kapak, yedişer aded, fî 220, vukkiyye 9 ve 2,5, kıymeti 1966 akçe	Def'a köhne tencere, fî 102, vukkiyye 4, kıymeti 408 akçe	Londrine Çuka, 5,5 zirâ', fî 500, kıymeti 2750 akçe, Şâmî Mahmûd Ağa üzerindedir	Cedîd tire peşgîri, 1 aded, 470 akçe	Beledî yasdık yüzü, 2 çift, kıymeti 320 akçe
Köhne direk? 1 aded, kıymeti 286 akçe	Hammâm gömleği, 1 aded, kıymeti 363 akçe	Kadife yasdık, 1 aded, 250 akçe, Şâmî Mahmûd Ağa üzerinde	Hammâm döşeme, 500 akçe	Kırmızı sofra bezi,1 aded, 145 akçe, Şâmî üzerinde bâkî
Kırmızı bez, 1 aded, kıymeti 280 akçe	Siyâh boğası, 1 aded, 268 akçe	Def'a siyâh boğası, 1 aded, 245 akçe	Def'a kırmızı bez, 1 aded, 245 akçe	Al daralı bayrak, 1 aded, 900 akçe, der- zimet-i mütesellim

				Ken'ân Ağa
Sırmalı kahve makramasi, 1 aded, 555 akçe, Şâmî Mahmûd Ağa üzerinde	Def'a siyâh boğası, 1 aded, 245 akçe	Kırmızı kebîr tüfeng, 1 aded, 140 akçe	El tâbesi, 1 aded, 95 akçe	Köhne nühâs fener, 3 aded, 280 akçe
Meşin, 2 çift, bez garâre cedîd, 1 aded, 320 akçe	Köhne garâre, 9 aded, 179 akçe	Köhne bukağı, 4 aded, kıymeti 181 akçe	Câmûs öküzü, 1 aded, kıymeti 1050 akçe	Câmûs düğesi, 1 aded, 800 akçe
Câmûs ineği, 1 aded, 1700 akçe	Def'a câmûs düğesi, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Kara sığır ineği, 1 aded, 600 akçe	Def'a kara sığır ineği ma'a dana, birer aded, 550 akçe	Katır, 3 re's, 100 gurûş, bi-hesâb-ı hurda 20000 akçe
Sîm kılıç, 1 aded, kıymeti 3300 akçe, Şâmî Mahmûd Ağa(da)	Sîm raht, 1 aded, Şâmî Mahmûd Ağa üzerinde		Gulâm be-nâm-ı Ayvaz, 20000 akçe	

Cem'an yekûn:76806 akçe.³⁷⁸ (Aşağıdaki tablo genel toplama katılmamış.)

İbrişim mak'ad, 1 aded, 1200 akçe	Merre kumaş, 1 (top?) ,850 akçe	Eyğır çukası, 1 aded, 500 akçe	....mişrebe, 1 aded, 270 akçe	Tire alacası, 1 aded, 170 akçe
-----------------------------------	---------------------------------	--------------------------------	-------------------------------	--------------------------------

Müteveffânın deyni için iki hisseden Mahmûd Beğ'e yüzer gurûş verilmişdir deyû.

Müsta'mel alaca, 12 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne daralı zibun, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Beyâz sâde, 1 aded, kıymeti 70 akçe	Köhne kumaş döşek, 1 aded, 300 akçe	Basma sofra, 1 aded, kıymeti 50 akçe
Dokuma don, 1 aded, kıymeti 25 akçe	Köhne sagîr yorgan, 1 aded, kıymeti 20 akçe	Kumaş yasdık, 2 aded, 200 akçe	Çit yasdık köhne, 2 aded, 50 akçe	Çit minder, 1 aded, kıymeti, 112 akçe
Cedîd kumaş yorgan, 1 aded, 300 akçe	Kettân ipliği, 7 geleb, 56 akçe	Hurdavât, kıymeti 150 akçe	Kül kutusu, 1 aded, 50 akçe	Hammâm tası, 1 aded, 50 akçe

³⁷⁸ Satır sonlarındaki o satıra âit toplam yazılmayıp hepsi genel toplam olarak yazılmıştır.

Def'a lengerî, 3 aded, 150 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 100 akçe	Sîm entişe, 1 aded, 100 akçe	Sîm saç bağı, 1 aded, 100 akçe	Sîm bâzûbend, 100 akçe
Sîm küpe, 1 çift, 150 akçe	Arakiyye kutusu, 1 aded, 25 akçe	Köhne âyine, 1 aded, kıymeti 10 akçe	Münakkaş makrama, 11 aded, 200 akçe	Münakkaş yasdik yüzü, 1 aded, 50 akçe
Dülbend kutusu, 1 aded,10 akçe	Hammâm leğeni, 1 aded, 150 akçe	Mehr-i mü'eccel-i müsbet der-zimmet-i zevci'l- mezbûr,4000 akçe		

Cem'an yekûn:10108 akçe

Hissetü'l-ümmi'l- mezbûre Neslihân bint-i el-Hâcc Abdülmü'min, meblağı: 1684 akçe	Hissetü'z-zevci'l- mezbûr, meblağı: 2527 akçe	Hissetü'l-ibni'l- mezbûr Ahmed, meblağı: 2948 akçe	Hissetü'l-ibni'l- mezbûr Mustafa, meblağı: 2948 akçe
---	---	--	--

61b/1 Kira davası

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Hacıbeğler nâm karye sükkânından Mehmed bin el-Hâcc Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde fi'l-asl yine kazâ-i mezbûra tâbi' Demirciler nâm karyeden olup hâlen medîne-i mezbûre mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkin, sinn ve hasbesinin hadd-i bulûğa tahammülü olan işbu râfi'u'l-vesîka Mustafa Çelebi bin el-Merhûm Ali Beğ nâm şâbb-ı emred mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre Hacıbeğler civârında vâki' tarafeyni İshakoğlu tarlası ve tarafeyn-i âhareyni tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz eski köy yeri dimekle ma'rûf tahmînen dört dönüm mikdârı tarlayı mezbûr Ali Beğ hâl-i hayâtında on yedi sene mikdârı zabt idüp ba'de vefâtihî mezbûr Mustafa Çelebi'nin sığıarı hâlinde tarlayı mezkûr evlâdiyyet üzere mutasarrıf olduğumuz Hacı Beğ Vakfı toprağından olup tasarrufu bize meşrûta olmak zu'muyla on sene mikdârı zabt ve tasarruf idüp hâlen mezbûr Mustafa Çelebi fermân-i şerîf isdâr etdirdüp tarla-yı mezkûru ve on senelik ücret da'vâsına mütesaddî olduğunda beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmağın muslihûn tavassut idüp on senelik icâre da'vâsından mezbûr Mustafa Çelebi fâriğ olmak üzere ve hâlen tarla-yı mezkûr üzerinde olan mahsûlü dahî beynimizde münâsafe olunmak üzere ve tarla-yı mezkûrdan ben kasr-ı yed etmek üzere beynimizde inşâ-i akd ü sulh eylediklerinde ben dahî sulh-i mezbûru kabûl, tarla-yı mezkûrdan kasr-ı yed-birle bi't-tevliye izn dahî virilüp min külli'l-vücûh husûs-ı mezkûra müte'allika âmme-i de'âvîden her birimiz âharın

zimmelerimizi ibrâ' u iskât eyledikde fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahi ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gıbbe't-tasdîki's-ser'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min Cemâziyelâhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhim Ağa bin Mehmed Ağa, Mehmed bin Veli Beğ, Halil Efendi el-İmâm, Hasan [bin] İbrâhim, Mehmed bin İshak, Seyyid Mehmed Efendi, el-Hâcc Ömer bin Abdullah, Mehmed [bin] Mahmûd, Hasan bin Abdullah, Sûhte Mustafa, Muhzır Mehmed, Hasan Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

62a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Şefîka bint-i Ömer nâm hâtûnun verâseti zevce-i metrûkü Ahmed Beşe bin [ ] ile sadrî oğlu Ömer ve sadriyye-i sagîre kızı Şerîfe Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffiye-i mezbûrenin sûk-ı sultânîde fûruht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd kırk beş gurûş kıymetli menzilden müteveffiye-i mezbûrenin on yedi gurûş hissesi olup on sekiz gurûş hissesi mezbûre Fâtıma'nın ve on gurûş mezbûr Ömer'in olup müteveffiye-i mezbûrenin ancak on sekiz gurûş hissesi vardır fûruht olunmayup bâkîdir.18 gurûş, bi-hesâb-ı hurda:3600 akçe.

Köhne beledî yasdık,1 aded, kıymeti 61 akçe	Köhne yorgan, 1 aded, kıymeti 68 akçe	Köhne kalıçe pâresi, 1 aded, 36 akçe	Köhne minder, 1 aded, kıymeti 80 akçe	Müsta'mel sandal çintiyân, 2 aded, kıymeti 220 akçe
Çit yorgan, 1 aded, 168 akçe	Sagîr tencere, 1 aded, kıymeti 131 akçe	Mâhadrî, 3 aded, kıymeti 112 akçe	Müsta'mel şal, 1 aded, kıymeti 81 akçe	Köhne gömlek, 1 aded, kıymeti 46 akçe
Köhne beyâz zibun, 1 aded, 72 akçe	Çit köhne yasdık, 1 aded,kıymeti 50	Köhne kırmızı kilim, 1 aded, 76 akçe	Def'a köhne minder, 1 aded, kıymeti 48 akçe	Def'a köhne yasdık, 1 aded, kıymeti 37 akçe

	akçe			
Sagîr lengerî, 2 aded, kıymeti 100 akçe	Def'a lengerî, 2 aded, kıymeti 107 akçe	Def'a köhne zibun, 2 aded, kıymeti 51 akçe	Kettân bezi, 15 zirâ', kıymeti 315 akçe	Def'a köhne minder, 1 aded, kıymeti 30 akçe
Def'a köhne yorgan, 1 aded, kıymeti 52 akçe	Köhne kilim pâresi, 1 aded, kıymeti 10 akçe	Köhne beledî yasdık, 1 aded, kıymeti 38 akçe	Def'a tencere, 1 aded, kıymeti 170 akçe	Kebîr bakrac, 1 aded, kıymeti 270 akçe
Köhne beyâz sâde, 1 aded, kıymeti 21 akçe	Köhne boğça, 2 aded, kıymeti 85 akçe	Köhne don, 2 aded, kıymeti 80 akçe	Köhne çârşeb, 1 aded, kıymeti 91 akçe	Dülbend baş örtüsü, 1 aded, kıymeti 175 akçe
Pirinç bilezik, 1 çift, kıymeti 85 akçe	Köhne kalıçe pâresi, 1 aded, kıymeti 35 akçe	Köhne mendil beyâz, 1 aded, kıymeti 90 akçe	Köhne yasdık kılıfı, 1 aded, kıymeti 8 akçe	Köhne sagîr kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 25 akçe
Def'a kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 33 akçe	Sîm bıçak, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Müsta'mel akçe kîsesi, 1 aded, kıymeti 45 akçe	Siyâh pûşî, 1 aded, kıymeti 68 akçe	Uçkur, 1 aded, kıymeti 15 akçe
Köhne yorgan, 1 aded, kıymeti 41 akçe	Def'a yorgan, 1 aded, kıymeti 140 akçe	Köhne velençe, 1 aded, kıymeti 51 akçe	Müsta'mel mâ'î beledî döşek, 1 aded, kıymeti 260 akçe	Sini, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Köhne atlas kaftan, 1 aded, kıymeti 151 akçe	Def'a köhne gömlek, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Makrama, 1 aded, kıymeti 35 akçe	Köhne kettân gömlek, 1 aded, kıymeti 22 akçe	Al dülbend, 1 zirâ', 34 akçe
Köhne seccâde, 1 aded, 160 akçe	Köhne kilim pâresi, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Tencere, 1 aded, 220 akçe	El tâbesi, 2 aded, 40 akçe	Def'a lengerî, 1 aded, 56 akçe
Kaşık, 2 deste, 20 akçe	Köhne don uçkur, 1 aded, 30 akçe	Müsta'mel sırmalı serpûş, 1 aded, 150 akçe	Penbe ipliği, kıymeti 61 akçe	Giysilik? alaca pâresi
..., 12 akçe	Ağaç havân, 1	Sîm kemer	Sîm bilezik, 1	Tokat çiti, 1 top,

	aded, 14 akçe	kuşak, 1 aded, 1700 akçe	çift, 800 akçe	kıymeti, 235 akçe
Köhne makrama, 2 aded, 66 akçe	Müsta'mel gömlek, 1 aded, 128 akçe	Sîm hâtem, 1 aded, 52 akçe	Kırmızı iplik, 80 dirhem, kıymeti 80 akçe	Sîm tılsım ,6 aded, bâzûbend,2 aded, kıymeti 300 akçe
Sîm çingil ma'a yedek, kıymeti 50 akçe	Penbe bezi, 2 zirâ', kıymeti 40 akçe	Sîm sac bağı, 1 aded, kıymeti 135 akçe	Baş makraması silecek, kıymeti 51 akçe	Kettân, 200 dirhem, kıymeti 22 akçe
Tarak dişi, kıymeti 16 akçe	Çit pâre, kıymeti 34 akçe	Sîm düğme, 10 aded, fî 20, dirhem 9, kıymeti 180 akçe	Köhne sepet, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne muhayyer, 1 aded, 200 akçe
Köhne kefgîr, 1 aded, kıymeti 13 akçe	Kellepûş, 1 aded, kıymeti 15 akçe	Kebâb demiri , 1 aded, ma'a ayaklı,2 aded, 110 akçe	.....,1 aded, 13 akçe	Sirke kapağı, 1 aded, 14 akçe
Nühâs havan, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Ütü, 1 aded, 30 akçe	Maşa, 1 aded, 16 akçe	Köhne peşgîr, 1 aded, 16 akçe	Köhne çuvâl, 3 aded, kıymeti 40 akçe
Kazgân, kıyye 3, fî 93, dirhem 300, kıymeti 348 akçe	Köhne kapama, kıymeti 31 akçe	.....,26 akçe	Def'a kılıç köhne, 51 akçe	Şem'dân ma'a mikrâz, birer aded, 12 akçe
Sagîr tepsi, 1 aded, 36 akçe	Nacak, 1 aded, 40 akçe	Mikrâz, 2 aded, 26 akçe	Çûb-ı Çini, 108 akçe	Def'a köhne sepet, 1 aded, 140 akçe
Dirhem terâzi, 1 aded, kıymeti 22 akçe	Meksûr kilidler,1 aded?, kıymeti 17 akçe	Burgu çekiç, kıymeti 34 akçe	Hammâm tası, 1 aded, kıymeti 45 akçe	Hamâ'il,1 aded, 40 akçe
Hurda eğri,	Mum akçesi,	Gırbâl, 1 aded, 8	Köhne beyâz	Kebîr kutu, 2

kıymeti 32 akçe	kıymeti 8 akçe	akçe	tülü, 1 aded, 100 akçe	aded, 45 akçe
Köhne çakşır, 1 aded, 10 akçe	Bıçak, 1 aded, 80 akçe	Ağaç terâzî, 1 aded, 18 akçe	Müsta'mel alaca, 1 aded, 500 akçe	Mehr-i mü'eccel der-zimmet-i zevc-i mezbûr, 1000 akçe

Menzili:3600 üç bin altıyüz akçedir.

Cem'an:11643 on bir bin altı yüz kırk üç akçedir. (Bu rakama menzil bedeli eklenmemiş)

Minhe'l-ihracât:

Techîz ve tekfîn:600 akçe

Resm-i kısmet ma'a harc-ı huccet ve mülkiyyet:600 akçe

Kalemiyye,emîniyye, hüddâmiyye, ihzâriyye:240 akçe

Dellâliyye:201 akçe

Bekçi nâmıyla:150 akçe. Cem'an:1791 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese:13452 akçe

Hissetü'z-zevci'l-mezbûr Ahmed:3363 akçe

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Ömer:6726 akçe

Hissetü'l-binti'l-mezbûre Fâtıma:3363 akçe

62b/1 Yârân Mehmed Ağa'nın menzilci tayin olunması

Medîne-i Bolu mahallâtından Çukur mahallesinden Âhî Baba Hasan Çelebi ve el-Hâcc Ali bin Mehmed ve kürekçi Hüseyin ve Eski Câmî mahallesinden Boyacı Pîrcân ve Boyacı Hüseyin ve Göl mahallesinden Mustafa bin Hüseyin ve Terzi Hüseyin ve Karamanlı mahallesinden Çizmecî el-Hâcc Mehmed ve Karamanlı oğlu Mustafa ve Akbaba oğlu Mustafa ve Mehmed Çelebi ve Debbâğlar mahallesinden Odabaş ve İsmâîl Çelebi ve Baba el-Hâcc Hasan ve Karaçayır mahallesinden Cerrâh Mustafa Çelebi ve Berber Ahmed, Kuyumcu Yusuf ve Ak Mescid mahallesinden Kuyumcu Ahmed Çelebi ve Usta Mustafa ve Ak Nigâr mahallesinden el-Hâcc Mehmed ve Cerrâh Mustafa ve Mehmed Çelebi [bin] el-Hâcc Hasan ve Na'iband el-Hâcc Hüseyin ve Semerkand mahallesinden Abdüsselâm Çelebi ve Mustafa [bin] Abdülhalîm ve Aslı Hâtûn mahallesinden Ahmed ve ve el-Hâcc Hasan ve Mehmed bin Süleyman ve sâirleri meclis-i şer' de menzilci olan Yârân Mehmed Ağa'nın sünnetine? tamâm olmağla sünnet-i? mezbûr Mehmed Ağa'yı işbu bin doksan yedi Receb-i'l-müreccebi guresinden bir sene-i kâmile tamâmında vekîl imdâd

akçesi ve bârgîr taleb etmemek üzere bin sekiz yüz gurûşa mezbûr Mehmed Ağa'yı menzilci nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol-dahî minvâl-i muharrer üzere iltizâm ve kabûl eyledi ve yedinde vaka'a'l-kayd.

Fî gurret-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-kuzât Osman Efendi, Fahrü'l-kuzât Mehmed Efendi, El-Hâcc Seyyid İsmâîl, Halîfe Efendi el-İmâm ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

62b/2 Mülk satışı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Eymen nâm karye sükkânından fahru'l-akrân İbrâhim Ağa'ya Mehmed Ağa ve yine kazâ-i mezbûre nâm Değirmenözü nâm karyede sâkine Fâtıma bint-i Ahmed Efendi ve Sâliha bint-i Mustafa Beğ nâm bikr-i bâliğa taraflarından dahî bey'-i câ'iyü'z-zikre vekîl olup zât-ı mezbûretânı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mehmed Beşe bin Veli Beğ ve Ahmed bin Ömer şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûre Fâtıma'nın sadr-ı kebîr oğlu Mehmed bin el-merhûm Mustafa Beğ nâm kimesneden asâleten ve vekâleten meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka seyid el-Hâcc Mehmed bin Pîrî Çelebî mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değîn silk-i mülk-i sarîhimle münselik medîne-i mezbûre esvâkında müy-taflar sūku başında vâki' bi'rü'l-mâ' ile tahdîd ve tavsîfden müstağnî Dervîş Kâdî-zâde demekle ma'rûf bir bâb mülk hânımızın ancak arsasının şîmâl tarafında vâki' olan tekyenin üç hatve mikdârı arsası Karaca ağaç vakfın[d]a olup senevî bir gurûşa mukâta'ası olup mâ'-adâ arsası ve ebniyesi mülk olan hânemizi ve bir samanhâne ve arpalık ile önünde olan dekâkîn ve üzerinde olan kahvehânedeki mâ'-adâ ancak bir hâne ve bir samanhâne ve arpalığı ile tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile dört yüz kırk gurûşa mezbûr es-Seyyid el-Hâcc Mehmed'e bey' ve teslîm ve ol-dahî minvâl-i muharrer üzere iştirâ' ve teslîm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr dört yüz kırk gurûsu müşterî-i mezbûr yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledik. Fî-mâ-ba'd sâlifü'z-zikr hâne ve samanhâne ve arpalık mezkûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrif olsun dediklerinden gıbbe't-tasdîki's-şer' mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-âhire li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Dervîş Haydar [bin] El-Hâcc Mehmed, El-Hâcc Ahmed [bin] El-Hâcc Ömer, Haydar Ağa-zâde Mahmûd Ağa, El-Hâcc Ahmed [bin] Nûrullah, Ömer Çelebi [bin]

Mehmed, Baba el-Hâcc Hasan , Mustafa bin Ahmed, İbrâhim Efendi el-imâm,Mehmed [bin] Süleymân.Molla -zâde Seyyid Abdurrahmân Çelebi ve birâderi seyid Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

62b/3 Mülk ve hisse satışı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Değirmenözü nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Dervîş Kâdî-zâde demekle şehîr Mustafa Beğ'le Mehmed Ağa nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma Hâtûn bint-iAhmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Mehmed Ağa ve sulbiyye-i kebîre kızı Sâlihaya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûretân Fâtıma ve Sâliha tarafından bey'-i câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûratânı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mehmed Beşe [bin] Veli Beğ ve usta Ahmed bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûr Mehmed Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka el-Hâcc seyid Mehmed Çelebi bin Pirî Çelebi mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûre esvâkında müy-tâblar sûku başında vâki' Dervîş Kâdî-zâde hânı demekle ma'rûf tahdîd ve tavsîfden müstağnî bir bâb hân ve bir samanhâne ve bir arpalık ve önünde olan dekâkîn ve kahvehânedan mâ'-adâ bir samanhâne ve bir arpalık ve bir mülk hân ancak şimâl tarafında olan sekisinin? üç hatve mikdârı arsası Karacağaç Vakfı'na senevî bir gurûşa mukâta'ası olup mâ'-adâ arsası ve ebniyesi mülk olan hân ve arpalık ve samanlık babam müteveffâ-yı mezbûrun dört sehmden bir sehm hissesi olup ba'de vefâtihî irsen bize intikâl etmeğın hisse-i mezkûremizi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz on kıt'a esedî gurûşa mezbûr el-Hâcc Seyyid Mehmed'e bey' ü teslîm ve ol-dahî iştirâ' ve teslîm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz on gurûşu mezbûrun yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledikde fî-mâ-ba'd sâlifü'z-zikr hânda olan dört sehmden bir sehm hissemiz mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasfîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-âhire li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Dervîş Efendi [bin] El-Hâcc Mehmed ,El-Hâcc Ahmed bin el-Hâcc Ömer, Mahmûd Ağa bin Mustafa, Baba el-Hâcc Hasan, Mehmed bin Hüseyin, İbrâhim Efendi el-İmâm, Yayla? -zâde Seyyid Abdurrahmân ve birâderi Seyyid Mustafa Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

63a/1 Mülk ve hisse satışı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Eymen nâm karye sükkânından fahru'l-akrân Dervîş Kâdî -zâde demekle şehîr İbrâhîm Ağa bin Mehmed Ağa nâm kimesne meclis-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâcc Seyyid Mehmed Çelebi bin Pîrî Çelebi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna deġin silk-i mülk-i sarîhimde münselik medîne-i mezbûre esvâkından mûy-tâflar sûku başında vâki' Dervîş Kâdî -zâde hânı demekle ma'rûf tahdîd ve tavsîfden müstaġnî bir bâb hân ve bir samanhâne ve bir arpalık ve önünde olan dekâkîn ve kahvehânededen mâ'-adâ bir samanhâne ve bir arpalık ve bir mülk hân ancak şîmâl tarafında olan sekisinin üç hatve mikdârı arsası Karacaağaç Vakfı'na senevî bir gurûşa mukâta'ası olup mâ'-adâ arsası ve ebniyesi mülk olan hânla dört sehmden üç sehm hisse-i şâyi'amı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile üç yüz otuz kıt'a esedî gurûşa mezbûr el-Hâcc Seyyid Mehmed'e bey' ü teslîm ve ol-dahî iştirâ' ve teslîm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblaġ-ı mezbûr üç yüz otuz gurûşu mezbûrun yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd sâlifü'z-zikr hânda ve arpalık ve saman hânede olan dört sehmden üç sehm hisse-i şâyi'am mezbûr el-Hâcc Seyyid Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrîf olsun dedikde ġibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-âhire li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şühûd-ı sâbık

63a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Râbia bint-i Hasan nâm hâtûnun verâseti zevc-i metrûkü imâm Muhammed Efendi ile sadrî-i sagîr oġulları Ahmed ve Mustafa ve vâlidesi Neslihân bint-i Abdülmü'min nâm hâtûna münhasıra olduġu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffiye -i mezbûrenin terikesidir ki zikr olundu.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâdis min şehr-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Kelâmullâh râbi' def'a, 1 aded, hediye 300 akçe	Lengerî, 5 aded, kıymeti 300 akçe	Mâ'î velençe, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Köhne beledî döşek, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Kebîr bakrac, 1 aded, kıymeti 200 akçe
---	-----------------------------------	--	--	--

El ibriği, 1 adet, kıymeti 75 akçe	Leğen, 1 adet, kıymeti 71 akçe	Ocak perdesi, 1 adet, kıymeti 30 akçe	Sagîr tencere, 1 adet, kıymeti 100 akçe	Müsta'mel muhayyer, 1 adet, kıymeti 200 akçe
Daralı kaftân, 1 adet, kıymeti 300 akçe	Atlas cedîd kaftân, 1 adet, kıymeti 400 akçe	Daralı kaftân, 1 adet, kıymeti 101 akçe	Sîm önlük kuşâk, 1 adet, kıymeti 200 akçe	Kenârlı gömlek, 1 adet, kıymeti 200 akçe
Def'a kettân gömlek, köhne 1 adet, 50 akçe	Köhne peşgîr, 1 adet, kıymeti 50 akçe	Cedîd kapama, 1 adet, kıymeti 250 akçe	Cedîd kettân gömlek, 4 adet, 300 akçe	Def'a köhne gömlek, 1 adet, 75 akçe

63b/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Çıkınlar nâm karyede sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Sâime Hâtûn bint-iel-Hâcc Süleyman'ın verâseti li-ümm er karındaşı oğlu Yusuf Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffiye -i mezbûrenin terike-i vâfiyyesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehr-i Rebî'u'l-evvel li-sene seb'in ve tis'în ve elf.

Müsta'mel Şâm alacası, 1 adet, 500 akçe	Al kutnî kaftân, 1 adet, Sîm düğme 10 adet, kıymeti 1600 akçe	.....kaftân, 1 adet, Sîm düğme 9 adet, kıymeti 2000 akçe	Müsta'mel sandal?zıbusun, 1 adet, kıymeti 250 akçe	Al daralı çintiyân, 1 adet, 400 akçe
Sırmalı kıt'a serpûş, 1 adet, 400 akçe	Müsta'mel hammâm gömleği ,1 adet, 400 akçe	Döşeme ma'a makrama, birer adet, 300 akçe	Kırmızı boğça, 1 adet, 300 akçe	Münakkaş sofra, 1 adet, 400 akçe
Def'a münakkaş sofra, 1 adet, 500 akçe	Cedîd alaca peşgîr, 1 adet, 300 akçe	Cedîd beledî döşek yüzü, 1 adet, 350 akçe	Münakkaş yüz yasdığı, 2 adet, 200 akçe	Münakkaş makrama, 4 adet, 200 akçe
Münakkaş uçkur, 2 adet,	Münakkaş don, 1 adet, 100 akçe	Molla sarık, 1 adet, 200 akçe	Üslük 1 adet, 150 akçe	Al daralı yelek 2 adet, 150 akçe

150 akçe				
Müsta‘mel yeşil entârî 1 aded, 150 akçe	Müsta‘mel gömlek 1 aded, 150 akçe	Köhne boğça 2 aded, 100 akçe	Aba ocak perdesi, 1 aded, 300 akçe	Köhne yasdık, 1 aded, 50 akçe
Cedîd yasdık, yüzü 2 aded, 100 akçe	Süd tâbesi, 1 aded, 200 akçe	Ayaklı sahn, 5 aded, 400 akçe	Tencere, 2 aded, 300 akçe	Köhne leğen, 1 aded, 250 akçe
Bakrac, 1 aded, 80 akçe	Sagîr tepsi, 1 aded, 150 akçe	El tâbesi, 1 aded, 80 akçe	Müsta‘mel beledî döşek, 2 aded, 800 akçe	Köhne çît yorgan, 3 aded, 700 akçe
Köhne çît yasdık, 2 aded, 150 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, 300 akçe	Köhne sagîr kalıçe, 1 aded, 300 akçe	Köhne alaca kilim, 1 aded, 100 akçe	Köhne velençe, 1 aded, 500 akçe
Altun bilezik tek, 2400 akçe	Sîm kuşak, 1 aded, 800 akçe	Karye-i mezbûrede vâki‘ menzil, bi-cümle’t-tevâbi‘ ber vech-i tahmîn kıymeti 16000 akçe		

Cem‘an 32760 akçe

Minhe‘l-ihrcât : Techîz ve tekfîn vasîyyet-i sabî berâyı müteveffiyeye-i mezbûre 3400 akçe

Sahhü‘l-bâkî: 29360 akçe

63b/2 Bolu’nun Dîvânkır karyesindeki mezra‘a’nın Fâtıma Hâtûn ve çocuklarının olduğunun tasdik edilmesi

Nâhiye-i Bolu der livâ-i mezbûr mezra‘a-i Fâtıma Hâtûn der Dîvânkır ki irsle .... mülküdür. Hâliyâ evlâdından Cihân ve Ahmed ve Yusuf ve ... Hâtûn ve Kamer Hâtûn ve Ayşe Hâtûn ve Paşa Hâtûn mutasarrıflardır. Tâbi‘-i Bolu.

Hâric-i zemîn-i mezbûrîn

Hâsıl:

Resm-i zemîn-i hâric 269 akçe	Hınta 3 keyl 300 akçe	Şa'îr 2 keyl 160 akçe	....1 keyl 80 akçe	Darı 1 keyl 80 akçe
Resm-i tapu-yı zemîn 119 akçe				

Cem'an:1049 akçe

Sûret-i defter-i cedîd-i sultânî budur ki nakl olundu.

Tahrîren fî evasît-i Muharremü'l-harâm li-sene erbe'un ve hamsîn ve elf.

63b/3 Mülk satışı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Değirmenözü nâm karyede sâkin Ahmed Efendi ve Veli ibn-i Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'atü'l-vesîkâ fahrü'l-muhadderât Sâliha Hâtûn bint-i Ali tarafından tasdîk-i câ'iyü'z-zikr vekîli olup bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan mezbûrenin zevci umdetü'l-akrân Esed Beğ bin el-Hâcc Mahmûd Beğ mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değîn silk-i mülk-i sarîhimizde münselik yine kazâ-i mezbûra tâbi' Sûfî nâm karyede vâki' bundan akdem merhûm İshak Efendi muhalledâtından iştirâ' ve temellük eylediğimiz bir bâb iki göz mülk, Değirmenözü kurbinde vâki' ma'lumü'l-hudûd üç dönüm mülk tarlamız tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki yüz onüç gurûşa müvekkile-i mezbûre Sâliha'ya bey' ve teslîm ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ' ve ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz onüç gurûşu bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledik. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr değirmen ve arâzî-i mezkûre müvekkele-i mezbûre Sâliha Hâtûn'un mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrîf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Cemâziye'l-âhire li-sene seb'in ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahru'l-akrân Ağa-zâde Mehmed Beğ, Ahmed Efendi [bin] Mehmed Efendi, Dervîş Kâdî-zâde Es'ad Ağa, Seyyid Mustafa [bin] Seyyid Mehmed, Hasan-zâde Osman, Hüseyin [bin] Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

64a/1 Mülk satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından fahrü'l-akrân Mehmed Beğ'le Hâlid Beğ tarafından bey'-i câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîl olup İbrâhim Çelebi

bin Mehmed ve Abdullah Beğ bin Ömer şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Murtazâ Beğ bin Veli Beğ nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu râfi‘u’l-vesîka umdetü’l-a‘yân Mehmed Çavuş bin Mahmûd Beğ mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mûmâ-ileyhin ammi müteveffâ Memi Çavuş’un taraf-ı mîrîye deyni olmağla müteveffâ-yı mezbûrun mecmû‘-ı terikesi taraf-ı mîrîden müvekkilim mûmâ-ileyhe der‘-uhde olunmağla müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden medîne-i mezbûre mahallâtından Karaçayır mahallesinde vâki‘ bir tarafında Şerîf-zâde mülkü ve bir tarafda Karaçayır hendeği ve bir tarafında tarîk-i hâss ile mahdûd ve bir tarafıda yine Şerîf-zâde tarlası ile mahdûd ve mümtâz olup dâhiliyye-i büyût-ı adîdeyi müştemil mülk menzil ve kıblesinde vâki‘ mülk havlu arsası ile bi-cümle’t-tevâbi‘ ve’l-levâhik tarafeynden îcâb ve kâbûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile iki yüz seksen kıt‘a esedî gurûşa bey‘ ve teslîm, ol-dahî iştirâ’ ve tesellüm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûru tamâmen ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba‘d sâlifü’z-zikr menzil bi-cümle’t-tevâbi‘, mûmâ-ileyh Mehmed Ağa’nın mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ’ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vaka‘a kayd şüid.

Fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min Cemâziye’l-âhire li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Fahru’l-akrân Esed Beğ, Mehmed Ağa bin Osman Beğ, E‘azzü’l-akrân Abdülkerîm Beğ, Karakaş Câzi‘î? Mustafa, Hasan bin Receb, Köse Mustafa el-Cündî, Mehmed bin Süleymân Mustafa bin Şa‘bân, Mehmed Ağa bin Veli Beğ ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

64a/2 Bolu’nun Debbâğlar mahallesinden vefât eden Mehmed’in oğlu Mehmed ve kızı Hadîce’ye annelerinin vasî tayin olunması

Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesinde olup bundan akdem vefât iden Eymîr demekle ma‘rûf Mehmed nâm kimesnenin sulbî-i sagîr oğlu Mehmed ve sagîre kızı Hadîce, babaları müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi’l-irsi’s-şer‘î isâbet iden emvâllerini zabt ve ahvâllerini hıfz için ber vech-i lâzım ve mühimm olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri işbu râfi‘atü’l-vesîka Sâkine Hâtûn bint-i Mehmed her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu sikât-i sahîhatü’l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki‘-i sadr-ı küttâbi’l-emel faddale Rabbühü’l-Vehhâb dahî mezbûreyi vasî nasb ve ta‘yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta‘ahhüd etmeğın mâ-vaka‘a kayd şüid.

Fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-ısrîn min Cemâziye’l-ûlâ li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Baba el-Hâcc Hasan, Hüseyin Efendi el-İmâm, Mehmed bin Halîl, El-Hâcc Hüseyin bin Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

64a/3 Tereke kaydı

Merhûm kayyım Mehmed Çelebi'nin muhallefâtından ammi-zâdeleri Ahmed ve Mustafa'nın hisselerine verili eşyâdır ki zıkr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâdis min Rebî'ü'l-evvel li-sene [10]97.

Çit yorgân, 1 aded, 200 akçe	Beledî yasdık, 1 aded, 185 akçe	Def'a yasdık, 1 aded, 80 akçe	Minder, 1 aded, 105 akçe	Kettân köhne, ... tâbesi, 1 aded, 60 akçe
Köhne gömlek, 1 aded, 80 akçe	Def'a gömlek, 1 aded, 71 akçe	Köhne sâde ma'a uçkur, 1 aded, 65 akçe	Kettân gömlek, 1 aded, 80 akçe	Köhne ibrîk, 1 aded, 85 akçe
Entârî, 1 aded, 180 akçe	Tencere, 1 aded, 100 akçe	Sahn, 2 aded, 200 akçe	Tâbe-i dest, 1 aded, 40 akçe	Geylân alacası, 1 aded, 800 akçe
Şir'a, mecmû'a, birer aded, 200 akçe	Nakd akçe, der-zimmet-i mezbûrîn 4000 akçe	Def'a nakid akçe eşyâsı, 1000 akçe	Evrâk bahâsı 20 akçe	

Cem'an 9691 akçe

64b/1 Bolu'nun Taşoluk karyesi sakinlerinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Abdullah'ın verâsetinde çıkan anlaşmazlık

Bolu kazâsı karyelerinden Taşoluk nâm karyede sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Ayşe Hâtûn bint-i Abdullah'ın sadriyye-i kebîre kızı Sâyime bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde kazâ-i mezbûra tâbi' Kâdî Obası nâm karyeden Muharrem bin Ahmed nâm sagîrin tesviye-i emrine kıbel-i şer'den kayyım nasb olunan Carrâh Mustafa Çelebi [bin] el-Hâcc Mustafa Bayram mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vâlidem müteveffiye-i mezbûrenin terikesinden karye-i mezbûrede vâki' bin beş yüz akçe kıymetli ma'lûmü'l-hudûd köy yeri ve bir bâb çatma menzil ve iki yüz akçe kıymetli bir çatma âhûr ve üç yüz akçe kıymetli üç aded, sahn ve elli akçe kıymetli bir ibrîk ve elli akçe kıymetli bir kazma ve iki bin akçe kıymetli bir çift kara sığır öküzü ve yedi yüz elli akçe kıymetli beş keyl buğday ve beş yüz akçe kıymetli beş keyl arpa ve yüz elli akçe kıymetli bir bâb yaylâk menzili ve elli akçe kıymetli bir tās

ve elli akçe kıymetli bir balta ve iki yüz akçe kıymetli bir furûn ve sekiz yüz akçe kıymetli bir kara sığır ineği ve altı yüz akçe kıymetli bir tâs ve otuz akçe kıymetli iki maşa vâlidem müteveffiye mülkü olup ba'de vefâtihâ bana ve sâir veresesine intikâl etmişken sagîr-i mezbûr Muharrem tarafından vaz'-ı yed iderlere sü'âl olunup takrîrleri ve eşyâ-i mezkûre aliverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Mustafa Çelebî cevâbında fî nefsi'l-emr eşyâ' ve emlâk-ı mezkûre müteveffiye-i mezbûre Ayşe Hâtun'un olup lâkin hâl-i hayâtında eşyâ-i mezkûrenin cümlesini hibe ile sagîr-i mezbûr Muharrem'e hibe ve temlîk idüp meclis-i hibede sagîr-i mezbûrun babası mezbûr Ahmed dahî velâyeten ittihâb ve kabz ve kabûl idüp eşyâ' ve emlâk-ı mezkûr sagîr-i mezbûrun mülk-i mevhubudur deyû def'ile mukâbele eylediğin gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mustafa Çelebiden def'-i mezbûru mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Süleyman Çelebi bin Dervîş ve Ali bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isru'l-istişhâd fî'l-hakîka müteveffiye-i mezbûre Ayşe hâl-i hayâtında kemâl-i akl sıhhatinde bâlâda mezkûr olan emlâk ve eşyânın cümlesini sagîr-i mezbûr Muharrem'e hibe ve temlîk idüp meclis-i hibede sagîr-i mezbûr Muharrem'in babası mezbûr Ahmed dahî velâyeten ahz ü kabz ü ittihâb eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle mezbûre Sâyime bî-vech mu'ârazadan men'-birle kayd şüid.

Fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehr-i Rebî'u'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Kethüdâyeri Mustafa Beğ, El-Hâcc Seyyid İsmâîl Çelebî, Arslan Beğ, İbrâhim Çelebi [bin] Mehmed Beğ, Seyyid Yahyâ, Mehmed [bin] Mehmed, Sûhte Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

64b/2 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Tatic nâm karye sükkânından olup düyûn-ı kesîreye müstağrakan fevt olan Mehmed bin Şa'bân nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Sâliha bint-i Bayrâm ile sulbî-i sagîr oğulları Mustafa ve Hüseyin ve Hasan ve sulbiyye-i sagîre kızları Fâtıma ve Meryem ve Ayşe ve kebîre kızı Sabiha'ya münhasıra olduğu şer'an mütebeyyin oldukdan sonra zeyl-i defterde esâmîleri muharrer olan ashâb-ı düyûnun talebleriyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Menzil, çatma 1 bâb der karye-i mezbûre, kıymeti 2000 akçe	Enbâr, Kıymeti 2000 akçe	Kerpiç âhûr, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Kara sığır öküzü, 1 aded, kıymeti 2400 akçe	Kazgân, 1 aded, kıymeti 600 akçe
Süd tâbesi, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Tencere, 1 aded, kıymeti 200 akçe	El tâbesi ,1 aded, kıymeti 50 akçe	Mâhadrî?, 1 aded, kıymeti 25 akçe	Bakrac, 1 aded, kıymeti 60 akçe
Kepçe, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Araba zencîri, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Saban demiri, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Nacak, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Kazma nacak, 1 aded, kıymeti 50 akçe
Köhne yorgân, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne beledî döşek, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Def'a döşek köhne, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Def'a köhne yorgân, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Alaca kilim, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Siyâh çul, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne yasdık, 2 aded, kıymeti 60 akçe	Def'a alaca kilim, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Def'a köhne çul, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Sac ayak, 2 aded, kıymeti 60 akçe
Köhne çuval, 3 aded, kıymeti 30 akçe	Tohum-ı mevrû', 3 kile, kıymeti 1600 akçe	Kara sığır ineği, 1 aded, kıymeti 700 akçe	El ibriği, 1 aded, kıymeti 200 akçe	
Araba, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Hurdavâthâne, kıymeti 100 akçe			

Cem'an yekûn:14895 akçe.Yalnız on dört bin sekiz yüz doksan beş

Mehr-i mü'eccel-i müsbet li'z- zevceti'l mezbûre, der zimmet-i	Deyn-i müsbet li-Mehmed Beşe [bin] Veli Beğ 1225 akçe	Deyn-i müsbet li-İbrâhim Efendi 1500 akçe	Deyn-i müsbet li-vakf-i avârız-ı karye-i mezbûre 3300 akçe	Deyn-i müsbet li-imâm-ı karye- i mezbûre 200 akçe
---	--	--	---	--

müteveffâ-yı mezbûr 4000 akçe				
Deyn-i müsbet li-vakf-ı şem'-i mescid-i karye-i mezbûre 200 akçe	Deyn-i müsbet li-vakf-ı avâriz-ı karye-i Çıkınlar?			

Cem'-i düyûn:11025.Yalnız on bir bin yirmi beş akçedir.

Sahhu'l-bâkî-i meblağ :3870.Yalnız üç bin sekiz yüz yetmiş akçedir.

65a/1 Mülk satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sükkânından Mustafa Beşe nâm râcil meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka Mehmed Çelebi bin Receb nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna deġin mülk-i sarîhimde münselik mahalle-i mezbûrede bir taraftan Kantarcı Mustafa mülkü ve bir taraftan Ahmedoġlu mülkü ve bir taraftan Sâlih Çelebi mülkü ve bir taraftan Murtazâ Çayırı'na müntehî mahdûd mümtâz mülk havlu arsası tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi dokuz gurûşa bey' ve teslîm, ol-dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi dokuz gurûşun yedi gurûşunu mezbûrun yedinden ahz ü kabz idüp bâkî gurûşuna dahî mezbûr Mehmed Çelebiye benim dahî havlu bahâsından yirmi gurûş vâcibü'l-edâ deynim olmaġla meblağ-ı mezbûr yirmi iki gurûşu zimmetimde olan yirmi iki gurûşa tekâsür idüp ol-dahî mükâsara ve kabûl eyledi. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr havlu arsası mezbûr Mehmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-ûlâ li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Bakkâl Mustafa Çelebi, Kantarcı Mustafa, Na'lband el-Hâcc Mehmed Mehmed Çelebi [bin] Hasan Çelebi.Mustafa Beġ ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

65a/2 Bolu'nun Çıkınlar karyesinden vefât eden Mahmûd Efendi'nin verâseti

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Çıkınlar nâm karye sükkânından olup bundan akdem vefât (iden) Mahmûd Efendi bin Halîl Efendinin verâseti zevce-i metrûkesi Sâyime Hâtûn bint-i el-Hâcc Süleymân ile sulbiyye-i sagîre kızı Fâtıma ve li-ebeveyn er karındaşı Mehmed Çelebi'ye münhasıra olup kable'l-kısmet mezbûre Fâtıma dahî müteveffiye olup verâseti amm-i mezbûr Mehmed Çelebi'ye münhasıra olup kable'l-kısmet mezbûre Mehmed Çelebi dahî vefât idüp verâseti sulbî-i kebîr oğulları Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ve sulbiyye-i kebîre kızı Ayşeye münhasıra olup kable'l-kısmet mezbûre Sâyime Hâtûn dahî müteveffiye olup verâseti li-ümm er karındaşı oğlu Yusuf Çelebi'ye münhasıra olup ol dahî şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûrân Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi mezbûre Ayşe tarafından dahî husûs-ı câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mustafa bin Mehmed ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesne dahî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka mezbûr Yusuf Çelebi mahzarında her birleri ikrâr ve takrîr-i kelâm müteveffâ-yı mezbûr Mahmûd Efendi'nin terike-i vâfiyyesi târîh-i kitâba gelince esâs beyti müstehlek olup ancak karye-i mezbûrede vâki' büyût-ı adîdeyi müştemil fevkânî ve tahtânî dâhiliyye ve hâriciyye menzil ve medîne-i mezbûre esvâkında bakkâllar sükunda vâki' ma'lûmü'l-hudûd attâr dükkânı bâkî kalmağla bi't-terâzî menzil-i mezkûru mezbûr Yusuf Çelebi zabt idüp dükkân-ı mezkûru ber-vech-i iştirâk bizler zabt ve tasarruf etmek üzere beynimizde iktisâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mahmûd Efendi'nin terikesine müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtdan ve eymân-ı muhâsemâtdan ibrâ'-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la herbirimiz âharın zimmetini ibrâ' u iskât eyledik. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr iderse lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasın dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemâziye'l-ülâ li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Reis-zâde Mehmed Efendi, El-Hâcc Ahmed [bin] El-Hâcc Ömer, Cerrâh Mustafa, Pirli oğlu Mustafa, El-Hâcc Ahmed [bin] Nûrullâh, Seyyid el-Hâcc Hasan Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

65b/1 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden el-Hâcc İbrahim'in verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i hâcda vefât iden el-Hâcc İbrâhim bin el-Hâcc Recebin verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Meryem bint-i el-Hâcc Süleymân ile sulbî-i sagîr oğlu Seyyid Mustafa Çelebi ve

sulbiyye-i sagîre kızları Şerîfe, Fâtıma, vâlidesi Ayşe Hâtûn bint-i el-Hâcc Hasan'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra mezbûre Şerîfe Ayşe tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikre vekîl olup bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan mezbûrenin sadrî oğlu el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Receb ve mezbûre Şerîfe Meryem Hâtûn dahî sagîrûn-ı mezbûrûn tesviye-i ümûrlarına kibel-i şer'den mansûbe vasîyyesi olmağla vesâyete husûs-ı câ'iyü'z-zikre vekîl zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan el-Hâcc Ali bin Ma'den ve Ahmed Dede bin Şa'bân şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûrenin karındaşı es-Seyyid Mustafa Çelebi bin el-Hâcc Süleymân nâm kimesneler meclis-i şer'-ı hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffâ el-Hâcc İbrâhim'in hâl-i hayâtında tarîk-i mezkûrda vasî-i muhtâr eylediği karındaşı olan işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâcc Ahmed bin el-Hâcc Receb'in mahzarında her birileri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ el-Hâcc İbrâhim hâl-i hayâtında mezbûr el-Hâcc Ahmed'i vasî-i muhtâr kılmakla yanında mevcûd bulunan nükûd ve eşyâsını verese-i mezkûre îsâl için kabz etmekle hâlen terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan el-Hâcc Ahmed yedinde altûn ve riyâl ve zağferân bahâsı ve Şâm esvâbı bahâsı cem'an dokuz yüz doksan bir gurûş ve üç rubu' esedî gurûş her biri asâleten ve vesâyeten ahz ü kabz idüp terike-i müteveffâ-yı mezbûre müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtıdan ve eymân-ı muhâsemâtdan ibrâ' u iskât idüp mezbûr zimmetinde bir akçe ve bir habbe bakî hakkımız kalmadı dediklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Reb'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, El-Hâcc Mustafa [bin] el-Hâcc Mehmed, Dervîş Mehmed Efendi, El-Hâcc Abdullah [bin] Mehmed Murtazâ Beğ.

65b/2 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden es-Seyyid el-Hâcc Mehmed'in verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den bi'z-zât bu fakîr medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i hacda vefât iden Yayla-zâde demekle şehîr es-Seyyid el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Ahmed'in mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varılıp akd-i meclis-i şer'-i kavîm olundukda müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Râbia bint-i es-Seyyid Mehmed ile vâlidesi Şerîfe Ayşe ve li-ebeveyn kebîr erkarındaşları Seyyid Mustafa ve Seyyid Abdurrahmân Çelebi ve mezbûre Şerîfe Ayşe dahî kendi tarafından asâleten ve sagîr-i mezbûr Seyyid Ömer'in tesviye-i ümûruna kibel-i şer'den mansûbesi olmakla

vesâyeten meclis-i ma'kûd-i mezbûrda müteveffâ es-Seyyid el-Hâcc Mehmed hâl-i hayâtında tarîk-i mezbûrda vasî-i muhtâr eylediği işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâcc Mustafa bin el-Hâcc Mehmed mahzarında her birileri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında tarîk-i mezkûrda mezbûr el-Hâcc Mustafa'yı vasî-i muhtâr kılmakla yanında mevcûd bulunan terike-i vâfiyyesini vesâyeti hasebiyle ahz ü kabz eylemiş idi. El-hâletü hâzihî mezbûr el-Hâcc Mustafa yedinden terike müteveffâ-yı mezbûrdan yirmi üç Şâm alacası ve iki harîr Şâm alacası ve altı hâre ve altı beyâz lekepori boğası ve otuz dokuz ferhâdhânî sarık ve dört hezârî sarık ve üç top dülbend ve on çift siyâh pûşi ve bir top Yemenî çit ve bir beyâz silecek ve bir alaca kilim ve yüz otuz beş gurûş nakd ve iki bin sekiz hurda akçesini mezbûr ahz ü kabz etmekle hâlen mezbûrun yedinden bâlâda mezkûr olan eşyâyı ve nükûd-ı mersûmeyi tamâmen her birimiz ahz ü kabz idüp terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan mezbûr el-Hâcc Mustafa yedinde ve zimmetinde bâkî bir akçe ve bir habbe hakkımız kalmadı ve dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Receb.El-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer.El-Hâcc İbrâhim[bin] Mustafa, El-Hâcc Mehmed İzzî, Hasan Halîfe el-İmâm, Ömer Çelebi [bin] Mehmed.

İbtidâ'i Mârt vaka'a fi'l-yevmi's-sâdis aşer min Rebî'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

66a/1 Bolu'nun Gölyüzü mahallesinde öldürülen Sarucalar karyesinden Osman Beşe bin Ömer için keşif yapılması

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi ahâlîsinden el-Hâcc Receb ve el-Hâcc Mustafa ve Mehmed ve Usta Mûsâ ve Mustafa bin Hasan ve Boyacı Mehmed el-Hâcc Muharrem ve Usta Hüseyin ve Halîl ve sâirleri bi-ecme'ihim meclis-i şer'e meclûb şöyle takrîr-i kelâm iderler ki, târîh-i kitâb gicesi Sûfî karyesinden Macar oğlu Kadri nâm kimesne Sarucalar karyeden Osman Beşe bin Ömer nâm râcili mahalle-i mezbûrede Yâroğlu sokağı demekle ma'rûf sokakda bıçak ile darb ve katl eylemiştir. Kıbel-i şer'den keşif ve müşâhede olunmasın iltimâs iderüz dediklerinde cânib-i şer'den kâtib Hasan Efendi ve hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru'l-akrân [ ] ağa tarafından mübâşir olan el-Hâcc Murâd Ağa ve medîne-i mezbûrede serdâr Hasan Ağa ile irsâl olunup ol-dahî zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn ile zikri mürûr iden sokağa varüp

müteveffâ-yı mezbûr Osman Beşe'nin sol omuzu başında bıçak yarası açmalup ol yaradan bi-emrillâhi te'âlâ fevt olduğunu ba'de'l-müşâhede ve'l-keşf mahallinde tahrîr ba'de ma'an ba's olunan hokkadâr Mehmed Beşe ve muhzır Mehmed ile ma'an meclis-i şer'e meclûb, alâ vukû'ihî inhâ ve tefhîm eylediklerinde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâdis min Cemâziye'l-ûlâ li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahru'l-akrân kethüdâyeri Muslu Beğ, Ahmed Çelebi [bin] el-Hâcc Hasan, Mehmed bin Receb, Seyyid Mustafa bin Mehmed, Kürd Ali Beğ.İbrâhim Çelebi [bin] Halîl Beğ, Türkmen Ahmed, Mahmûd Beşe, Hasan Çelebi [bin] Hüseyin, Attâr Mehmed Çelebi, Hüseyin bin Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

66a/2 Düzce Pazarı kazası karyelerinden Darıyeri karyesinde yakalanan Yusuf bin Abdullah ve Hasan bin Abdullah adlı gulamların sahiplerine iade edilmesi

Bolu kazâsına mülhakâtından Darıyeri Düzce Pazarı kazâsı karyelerinden Darıyeri nâm karye hudûd ve sınırı dâhilinde ahz olunan abd-i âbik zâbiti olan fahru'l-akrân Paşâ-zâde Mehmed Beğ tarafından vekîli ve kethüdâsı Bayram Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp işbu hâzır bi'l-meclis sarışın, orta boylu, elâ gözlü, tırâş, Yusuf bin Abdullâh nâm gulâm başında yeşil muhattem çuka kavuk ve yeşil çuka beden kürkü kırmızı çuka çakşır ve çuka kavuk ve bir çift sîm bıçak ve kîsesinde elli ve altında al irice bârgîr kara raht eyğeri ile ve bir sîm balta ile ve yine orta boylu tırâş Hasan bin Abdullâh nâm abd dahî başında kırmızı muhattem yeşil çuka kavuk mâ'î çuka beden kürkü neftî çuka tulum kırmızı çakşır ve bir sîm bıçak kını ve bir mâ'î çuka şalvâr, bir kır aygır bârgîr kara raht eyğeri ile karye-i mezbûre hudûd ve sınırı dâhilinde abd-i âbik olmak üzere mâlikine redd olunmak için ahz olunmuşlardır. Sü'âl olup takrîrleri tahrîr ve müddet-i örfiyyeleri tamâmına değin mevlâsı zuhûr edinceye değin mevlâsı üzere yine kıbel-i şer'den nafaka bahâ farz ve takdîr olunmak iltimâz iderim dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûrân Yusuf ve Hasan cevâblarında biz Edirne'den Hüseyin Ağa nâm kimesnenin mülkü olup iki ay mukaddem Edirne'den mülkünden ibâk ve firâr idüp bundan akdem Hendek kasabasında dahî Küçük Sipâhî nâm kimesne bizleri ahz idüp kırk gün mikdârı yanında kaldık ba'dehû firâr idüp karye-i mezbûrede ahz olundukda mârru'z-zikr al bârgîr mezbûr Küçük Sipâhî'nindir. Bizim dahî mezbûr yanında bir kır irice bârgîrimiz ve bir çift tabancalı tüfeng ve bir boy tüfengi ve bir yeşil çuka .... ve bir borda ve bir siyâh abâ yağmurluk ve bir kara kılıç ve bir balta ve bir eyğir kara bisâtıyla mezbûr Küçük Sipâhî yanında kalmışdır deyû rikk ve ibâkları mukırr ve mu'terif olduklarında

kıbel-i şer‘den mezbûrân Yusuf ve Hasan her birisine beher yevm onbeşer akçeden otuz akçe ve bârgîrlerinin arpa ve alef bahâları için her birisine otuz ikişer akçeden altmışdört akçe farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-ı mezbûru mezbûrânın havâyic-i zarûriyyelerine harc ve sarf ve istidâneye izn ve lede’z-zafer mevlâları üzerine rücû‘a izn birle mâ-hüve’l-vâki‘ kayd şüd.

Fî gurre-i Cemâziye’l-ûlâ li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Yusuf el-Cündî, El-Hâcc Ca‘fer Ağa el-Cündî, Durmuş [bin] Yahyâ Cündî?, El-Hâcc Hamid Beğ, Yâren Mehmed Ağa ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

66b/1 Bolu’nun Karaağaç karyesinden vefât eden Mustafa Ağa ibn-i el-Hâcc Yusuf’un verâseti

Husûs-i âtiyü’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer‘den mevlânâ Mahmûd Efendi irsâl olunup ol dahî Bolu kazâsı karyelerinden Karacaağaç nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Yazıcı demekle şehîr Mustafa Ağa ibn-i el-Hâcc Yusuf’un karye-i mezbûrede vâki‘ menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî cemâ‘at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer‘-i kavîm eyledikde müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi Âlime Hâtûn bint-i Ahmed Efendi ile sulbiyye-i sagîre kızı Belkıs ve li-ebeveyn kız karındaşı Râbia’ya münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Âlime Hâtûn meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda mezbûre Râbia Hâtûn tarafından tasdîk-i câ‘iyü’z-zikre vekîl olup bi-mâ hüve nehcü’s-sübût vekâleti sâbite oğlu Hasan Efendi ve mezbûre Belkıs’ın li-ecli’t-tescîl vasîsi ve hâli olan İsmâil Çelebi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zevce-i müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde otuz beş bin akçe mehr-i mü’eccel ve eşyâ’ bahâsından seksen beş gurûş hakkım var deyû ve isbâta mütesaddî olduğumuzda beynimizde münâza‘ât-ı kesîre ceryânından sonra vesâtat-ı müslimîn ile nef‘an li’l-yetîm da’vâ-yı mezkûremden işbu müşâhed bir bâb ev nîm orta sofasıyla damlasa nâzile olduğu tahtında arsasıyla ve muttasıl bir hammâm odası hammâmı ile ve bir enbâr mecmû‘u yetmiş beş gurûş olmak üzere ve beş yüz akçe bir çatma âhûr ve üç yüz akçeye bir merkeb ve dört yüz elli akçe kıymetli bir sini ve beş yüz akçe kıymetli bir kafesli leğen ve bir ibrîk ve beş yüz akçe kıymetli iki tülû ve üç yüz akçe kıymetli bir mâ‘î velençe ve bin akçe kıymetli bir tencere ve bir gözleme tâbesi ve dört yüz akçe kıymetli bir süd tâbesi ve iki yüz akçe kıymetli bir sini ve yüz akçe kıymetli bir kahve ibriği ve üç yüz akçe kıymetli bir el ibriği üzere yine inşâ‘-i akd sulh eylediklerinde ben dahî sulh-ı mezbûru kabûl idüp bedel-i sulh olan menzil-i mezbûru ve

enbârı ve eşyâ-yı mezkûreyi bi't-tamâm ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtdan müvekkile-i mezbûre Râbia ve sagîre-i mezbûre Belkıs'ın zimmetlerini ibrâ'-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledim. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûrâna müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve tefhîm eyledikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Abdullah Efendi el-Îmâm, Demirci Usta Mehmed, İsmâil Halîfe el-Îmâm, Kalaycıoğlu Hasan, Mahmud Subaşı, Türkmen Velî, Hasan bin Murâd, Mustafa bin Bayram, Halil Kethüdâ [bin] Mustafa, El-Hâcc Hasan bin İbrâhim ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

66b/2 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut Beyin Köyü nâm karyeden olup bundan akdem vefât iden Mustafa bin el-Hâcc Bayram'ın verâseti zevce-i metrûkesi Sâbiha bint-iel-Hâcc Mehmed ile sulbî-i sagîr oğlu İbrâhim ve İsmâil ile vâlidesi Âmine Hâtûn'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesi dereke zikr olunur. Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Menzil, 1 bâb, 6000 akçe	Âhûr ve saman hânedan sülüs hissesi olmağla, 1400 akçe	Türkmen kilimi, 2 aded, 850 akçe	Alaca kilim 1 aded, 150 akçe	Beyâz velençe, 1 aded, 100 akçe
Cedîd yasdık, 2 aded, 200 akçe	Döşek, 1 aded, 300 akçe	Yorgân, 1 aded, 400 akçe	Neftî çuka tulum, 1 aded, 1000 akçe	Mâ'î çuka koparan?, 600 akçe

Siyâh abâ koparan?, 1 aded, 200 akçe	Beyâz muhattem, 1 aded, 600 akçe			
Sırma kavuk, 1	Kebîr tencere, 2	Def'a tencere, 1	Bakrac, 1 aded,	Lengerî, 4 aded,

aded, 100 akçe	aded, 500 akçe	aded, 200 akçe	100 akçe	400 akçe
Leğen, 1 aded, 400 akçe	Süd tâbesi, 1 aded, 200 akçe	Pirinç, fî ?, 1440 akçe	Demür, 50 kıyye, kıymeti 12000 akçe	Kahve, 12 kıyye, kıymeti 2400 akçe
Erik kurusu, 200 kıyye, kıymeti 2000 akçe	Bârgîr, 1 re's, kıymeti 3400 akçe	Nısf câmûs ineği, 1 aded, kıymeti 1200 akçe	Kara sığır ineği, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Kara sığır danası, 2 aded, kıymeti 400 akçe
Kırklı?, 3 kıyye, kıymeti 1200 akçe	Zencîr, 1 aded, 150 akçe	Saban demürü, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Evrâk, 1 aded,? Kıymeti 50 akçe	Çuvâl, 3 çift, kıymeti 240 akçe
Bal mumu, fî 100, Vukkiyye 21, Kıymeti 2100 akçe	Nakd akçe, der zimmet-i Tekyeci Kölesi, kıymeti 3000 akçe	Nakd akçe, der zimmet-i Hüseyin Beşe, kıymeti 2150 akçe	Der zimmet-i köse Hasan, kıymeti 550 akçe	Der zimmet-i Haydaroğlu, kıymeti 650 akçe
Der zimmet-i Receb Kethüdâ, kıymeti 1000 akçe	Der zimmet-i Hasan Halîfe, kıymeti 800 akçe	Sülüs gulâm hissesi be-nâm-ı Dilâver, kıymeti 6000 akçe	Bağçe hissesi, kıymeti 6000 akçe	Edevâthâne, kıymeti 100 akçe

Cem'an yekûn:60390 akçe.

Minhe'l-ihrcât:Resm-i kısmet:1500 akçe

Kalemiyye:100 akçe

Emîniyye, hüddâmiyye ve ihzâriyye: 200 akçe

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre:3000 akçe

Harc-ı huccet-i vesâyet: 200 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyn:55390 akçe

Hissetü'z-zevceti'l- mezbûr: 6923 akçe	Hissetü'l-ümmü'l- mezbûr: 9231 akçe	Hissetü'l-ibn-i'l- mezbûr: 19618 akçe	Hissetü'l-ibnet-i'l- mezbûre:19618 akçe
---	--	--	--

67a/1 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden es-Seyyid el-Hâcc Mehmed'in verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda vefât iden Yayla-zâde demekle şehîr es-Seyyid el-Hâcc Mehmed bin el-merhûm el-Hâcc Ahmed'in verâseti zevce-i metrûke Şerîfe Râbia bint-i Seyyid Mehmed ile vâlidesi Şerîfe Ayşe ve li-ebeveyn erkarındaşları Seyyid Mustafa Çelebi ve Seyyid Abdurrahmân Çelebi ve sagîr karındaşı Seyyid Ömer Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Şerîfe Râbia tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Seyyid el-Hâcc Mehmed bin Pirî Çelebi ve el-Hâcc Mehmed bin Mehmed şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i câ'iyü'z-zikrde vekâleti sâbite olan Mustafa Çelebi [bin] el-Hâcc Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde mezbûrân es-Seyyid Mustafa ve es-Seyyid Abdurrahmân Çelebi ve mezbûre Şerîfe Ayşe dahî kendi tarafından asâleten ve sagîr-i mezbûr Ömer'in tesviye-i emrine kıbel-i şer'den mansûbe vasîsi olmağla vesâyete tasdîk-i câ'iyü'z-zikre vekîl olup şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle vekâleti sâbite el-Hâcc Mustafa bin el-Hâcc Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Şerîfe Râbia'ya babasından müntakil üç çift câmûs öküzü ve iki câmûs ineği ve yüz yetmiş keyl arpasını müteveffâ-yı mezbûrân es-Seyyid el-Hâcc Mehmed ve babası el-Hâcc Ahmed ahz ü kabz ve yedlerinde müstemlek olmuşdur deyû da'vâ ve müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Ahmed'in terikesinden defter-i kassâmda hâric-i zimem-i nâsda olan nükûdunu dahî mezbûrân Seyyid Mustafa Çelebi ve Seyyid Abdurrahmân Çelebi ahz ü kabz eylemeleriyle müvekkile-i mezbûreye dahî hâric ez defterden hisse isâbet eder deyû taleb ve da'vâya mütesaddî olduğunda beynlerinde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsemât-ı ekîde cereyânından sonra vesâtat-ı müslimîn ile da'vâ-yı mezkûresinden müvekkile terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan Seyyidler karyesinde vâki' otuz beş gurûş kıymetli enbâr hissesi ve seksen iki gurûşluk eşyâ ve yüz gurûşa dahî mehr-i mü'eccelini dahî elli gurûş üzerine sulh ve irzâ eylediklerinde ol dahî kabûl ve kabz idüp husûs-ı mezkûre müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtdan ve eymân-ı muhâsamâtdan verese-i mezbûrenin zimmetlerini ibrâ' u iskât eyledim dedikde mezbûrân es-Seyyid Mustafa Çelebi ve es-Seyyid Abdurrahmân Çelebi ve vekîl-i mezbûr el-Hâcc Mustafa dahî asâleten ve vekâleten müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid el-Hâcc Mehmed'in terikesine müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtdan müvekkile-i mezbûre Şerîfe Râbia'nın

zimetini ibrâ'-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledik dediklerinde gibbe't-tasdfki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ahmed Efendi [bin] Mustafa, El-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, El-Hâcc Ali [bin] el-Hâcc Mustafa, Ahmed Dede [bin] Şa'bân, Seyyid İbrâhim [bin] el-Hâcc Abdurrahmân, Seyyid Ömer Çelebi [bin] el-Hâcc Osmân, Hüseyin [bin] Mehmed, Mehmed [bin] Abdullâh ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

67b/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesi sükkânından olup bundan (akdem) tarîk-i haccda vefât iden el-Hâcc İsmâil bin el-Hâcc İbrâhim'in verâseti zevce-i metrûkesi Sâliha bint-i Mustafa ile sulbî-i sagîr oğlu Abdî ve sulbiyye-i sagîre kızları Fâtıma ve Hadîce'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyyesi dereke zikr olunur.

Vaka'a'l-kayd fi'l-yevmi'l-işrîn min Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki' büyût-ı adîdeyi müştemil menzil, bi-cümle't-tevâbî' ber vech-i tahmîn kıymeti 20000 akçe	Medîne-i mezbûre ârastasında vâki' 1 aded haffâf dükkânı, 12000 akçe	Medîne-i mezbûre tâbi Alpagut karyesinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd bâğçe, 2 nısf, kıymeti 16000 akçe	Köhne kırmızı kilim, 1 aded, 150 akçe	Alaca kilim, 2 aded, 250 akçe
Def'a köhne kilim, 1 aded, 50 akçe	Köhne kilim ma'a seccâde, 1 aded, 100 akçe	Yemenî yasdık, 1 çift 300 akçe	Yemenî yorgan, 2 aded, 400 akçe	Yemenî döşek 1 aded, 200 akçe
Sahn, ma'a lengerî, ve şişe , 8 aded, 1450 akçe	Evânî-i nühas, 17 aded, fî 150 kıymeti 2550 akçe	İbrîk 2 aded, 300 akçe	Mâ'î peşgîr, 1 aded, 50 akçe	Hırakman?, 1 aded, 100 akçe
Balta 1 aded, 20 akçe	Köhne kürk, 1 aded, 50 akçe	.....1 aded, 50 akçe	Kapu perdesi 1 aded, 250 akçe	

Hacc-ı şerîfden gelen el-Hâcc İbrâhim yedinde nakd:86 gurûş.Bi-hesâb-ı hurda :
17200 akçe

Cem'an yekûn : 71520 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm : 2000 akçe

Kalemiyye-hüddâmiyye : 700 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese: 68820 akçe.

Hissetü'z-zevce 18602 akçe	Hissetü'l-ibn Abdî 20109 akçe	Hissetü'l-bint Fâtıma 15054,5 akçe	Hissetü'l-bint Hadîce 15054,5 akçe	
-------------------------------	----------------------------------	--	--	--

67b/2 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Karacağağaç nâm karye sükkânından olup bundan akdem vefât iden Yazıcı Mustafa Ağa ibn-i el-Hâcc Yusuf nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Âlime Hâtûn bint-i Ahmed Efendi ile sulbiyye-i sagîre kızı Belkıs ve li-ebeveyn kız karındaşı Râbia'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesi dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf

Kelânullâh, 2 kıt'a, hediye 1200 , kıymeti 21200 akçe	Menzil, der karye-i mezbûre bir bâb hammâm odası hâmmâmî enbâr orta sofa-i nîm bu .....ber vech-i tahmîn kıymeti 15000 akçe	Def'a beyt-i köhne, şarkında vâki' nîm orta sofası kıymeti 5000 akçe
--	---	--

Bâb karşıki o menzili mezkûrun önünde vâki' muhavvel bağçe. Arzan kırk hatve sekiz hatvede bir hatvesi zevce-i mezbûreye ve dört hatvesi mezbûre Belkıs'a ve üç hatvesi mezbûre Râbia'ya ve harman yerinden ve havlu arkasında olan arsadan dahî sekiz sehmde bir sehm mezbûre Âlime'ye dört sehm mezbûre Belkıs'a ve üç sehm mezbûre Râbia'ya taksîm ve vaz'-ı alâmet olunmuştur.

Evânî-i nühâs, fî 200, vukkiyye	Demür âlâtı, vukkiyye 18,	Mâ'î beledî yasdık, bir çift,	Kırmızı beledî yasdık ,1 çift,	Beledî döşek, 1 aded, kıymeti
------------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

40, kıymeti 8000 akçe	kıymeti 450 akçe	kıymeti 300 akçe	300 akçe	500 ekçe
Çit yorgan, 2 aded, kıymeti 500 akçe	Cedîd beledî döşek yüzü, 1 aded, 300 akçe	Köhne sepet, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Türkmen kilimi orta, 2 aded, kıymeti 1100 akçe	Yan, 2 aded, kıymeti 300 akçe
Kırmızı bez döşek, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Sagîr tencere, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Def'a beledî yasdık, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Def'a yorgan, 1 aded, 300 akçe	Müsta'mel zili, 2 aded, 400 akçe
Köhne yan kiçesi, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Havân, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Kepçe, 1 aded, kıymeti 50 akçe	El tâbesi, 1 aded, kıymeti 25 akçe	Köhne tülü, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Köhne minder, 2 aded, 100 akçe	Köhne yasdık, 1 aded, 100 akçe	Köhne kebe, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Beyâz hokna, 2 aded, 200 akçe	Sagîr seccâde, kapu perdesi, ocak maşa, kıymeti 200 akçe
Def'a beledî yasdık 3 aded, kıymeti 450 akçe				

Kırmızı kilim, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Köhne mâ'î velençe, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Çatma yasdık yüzü, 1 çift kıymeti 1000 akçe	Siyâh kılçân?, 2 aded, kıymeti 300 akçe	Köhne seccâde, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Def'a cedîd beledî döşek yüzü, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Köhne beledî döşek yüzü, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Müsta'mel beledî yasdık yüzü, 2 aded, kıymeti 150 akçe	El ibriği, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 100 akçe
Def'a kırmızı kilim, 2 aded, kıymeti 600 akçe	Köhne sagîr kaliçe, 1 aded, 120 akçe	Köhne kapu perdesi, 2 aded, kıymeti 150 akçe	Def'a beyâz çekene?, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Def'a köhne kebe, 1 aded, kıymeti 100 akçe

Pirinç sîm bend dizgin, kıymeti 100 akçe	Çuvâl, 2 aded, kıymeti 120 akçe	Köhne garâre, 3 aded, 150 akçe	Köhne yük perdesi, 1 aded, kıymeti 100 akçe	
--	---------------------------------	--------------------------------	---	--

On beş bin akçe kıymetli menzilden mâ'-adâ cem'an yekûn: 25490 akçe.

Hissetü'z-zevci'l-mezbûre Âlime 3186 akçe	Hissetü'l-bint-i'l-mezbûre Belkıs 12745 akçe	Hissetü'l-ühti'l-mezbûre Râbia 9559 akçe
---	--	--

Mezbûre Âlime Hâtûn zevci müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde otuz beş bin akçe mehr-i mü'eccel ve seksen beş gurûş dahî eşyâ bahâsında hakkım var deyû iddi'â' idüp nef'an li'l-yetîm bâlâda mezkûr olan on beş bin akçe kıymetli bir bâb ev ve bir hammâm odası ve bir sobası ve nîm orta sofası ve bir enbâr ve eşyâ'-i câ'iyü'z-zikr üzerine

Dâm, 1 aded, kıymeti 500 akçe	Merkeb, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Gügüm 1 aded, kıymeti 600 akçe	Kebîr sini, 1 aded, kıymeti 450 akçe	Kafesli leğen ma'a ibrik, birer aded, kıymeti 500 akçe
Cedîd tülü, 2 aded, kıymeti 500 akçe	Mâ'î velençe, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Kebîr tencere ma'a gözleme tâbesi, birer aded, kıymeti 1000 akçe	Süd tâbesi, 2 aded, kıymeti 400 akçe	Def'a sini, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 100 akçe	El ibriği, kıymeti 300 akçe			

Cem'an yirmi altı gurûşluk eşyâ ve yetmiş beş gurûş menzil cem'an yüz bir gurûşluk eşyâ' olup mâ'-adâsından verese-i mezbûretânın zimmetlerini ibrâ' u iskât eyledim deyû mezbûre Âlime'nin ikrârı.

Şühûdü'l-Hâl

Abdullah Efendi el-imâm, İsmâîl Efendi Halîfetü'l-İmâm, Mahmûd Sofu, El-Hâcc Hasan [bin] İbrâhim, Hâbil Kethüdâ, Demirci Ahmed, Türkmen Veli.

Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfîni için fûrûht olunan eşyâsıdır ki tereke zikr olunur.

Köhne kürk, 1 aded, kıymeti 515 akçe	Köhne kapama, 1 aded, kıymeti 216 akçe	Bıçak, 1 aded, 120 akçe	Hâtem, 1 aded, kıymeti 90 akçe	Köhne çakşır, 1 aded, kıymeti 120 akçe
Eyğەر ma'a üzengi, 1 aded, kıymeti 600 akçe				

Cem'an 1671 akçe.

68b/1 Tereke kaydı

Evânî-i nühâs, fî 150 vukkiyye 49, kıymeti 7350 akçe	Güğüm, fî 9, aded 3, kıymeti 1130 akçe	Helvâ kazgâni, 3 aded, tencere 2 aded, ma'a kepçe, fî 150, vukkiyye 43, kıymeti 6450 akçe	Yakalu? câmûs ma'a malâk, birer aded, kıymeti 1600 akçe	Kurt oğlundan iştirâ' olunan câmûs ineği, ma'a malak, kıymeti 2400 akçe
Üç memeli câmûs ineği ma'a malak, birer aded, kıymeti 1800 akçe	Boz renkli câmûs ineği, 1 aded, kıymeti 2000 akçe	Câmûs düğesi, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Kara sığır ineği ma'a dana, ikişer aded, kıymeti 1800 akçe	Kara sığır tosunu, 1 aded, 800 akçe
Merkeb, 1 aded, kıymeti 700 akçe	Kısrak, 1 aded, kıymeti 1600 akçe	Câmûs öküzü, bir çift, kıymeti 4000 akçe	Def'a câmûs öküzü, bir tek, kıymeti 1400 akçe	Kara sığır öküzü, bir çift kıymeti 1200 akçe
Zincir, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Sabân demiri, 3 aded, kıymeti 300 akçe	Nacak, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne araba, 3 aded, kıymeti 600 akçe	Düğen, 3 aded, kıymeti 200 akçe

Âlât-ı çift, kıymeti 100 akçe	Tohum-ı mevrû' hınta, kıyye 20, tasfîf 40, kıymeti 8000 akçe	Kaplıca, kile? 4, kıyye 8, 1200 akçe	Saman, der samanhâne, 5 çit, kıymeti 1000 akçe	Dükkânda olan evânî-i nühâs, hereni, bakrac ve sâir, fî 150, vukkiyye 10, kıymeti 1500 akçe
Nühâs mîzân, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Vukkiyyeleri iki râkım, kıymeti 500 akçe	Köhne kalıçe, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Dirhem terâzisi, kıymeti 100 akçe	Nakd akçe, der zimmet-i Dervîş Kanlı-zâde İbrâhim Ağa, ber mûceb-i temessük, 35 gurûş
Def'a der zimmet-i Mehmed Çavuş Ağa, ber mûceb-i temessük 5 gurûş	Nakd, der zimmet-i Yârân Mehmed Ağa ber mûceb-i temessük 47 gurûş	Def'a nakd, der zimmet-i mezbûr Mehmed Ağa an yed-i Emîr Mustafa Çelebi, 40 gurûş	Nakd, der zimmet-i Seyyid Mustafa Çelebi, an bahâ-i kahve, 187 gurûş	Def'a der zimmet-i mezbûr Seyyid Mustafa Çelebi, an sermâye-i dükkân, 190 gurûş

Müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında tarîk-i hacda vasî-i muhtâr eylediği birâderi el-Hâcc Ahmed yediyle gelen muhalledât ve Şâm esvâbı ve zağferân bahâları ve nakd gurûş ve altûn ve riyâl bi-hesâb-ı esedî gurûş: 991 rubu' 3.

Cem'an yekûn: 511990 akçe. Beş yük on bir bin dokuz yüz doksan akçedir.

2809 bi-hesâb-ı esedî gurûş. İki bin sekiz yüz dokuz gurûşdur. Meblağ? 190

Minhe'l-ihracât:

Techîz ve tekfîn berâyı müteveffâ-yı mezbûr ve bu senelik fidye-i salât ve cihet-i hayr ber müceb-i vasîyyet bi-şehâdet-i el-Hâcc Mustafa ibn-i el-Hâcc Mehmed ve el-Hâcc Abdullah Halîl: 200 gurûş

Resm-i mu'tâdiyye 50 gurûş, kalemiyye ve hüddâmiyye 15 gurûş, mehr-i mü'eccel-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre Şerîfe Meryem: 50 gurûş. Li't-taksîm-i beyne'l-verese sahhü'l-bâkî: 2494 gurûş.

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Şerîfe Meryem akçe	Hissetü'l-ibn-i'l-mezbûr Seyyid Mustafa 176658 akçe	Hissetü'l-bint-i'l-mezbûre Şerîfe Ayşe 88329 akçe	Hissetü'l-bint-i'l-mezbûre Fâtıma 88329 akçe	Hissetü'l-ümmi'l-mezbûre Ayşe 83133 akçe
--	---	---	--	--

69a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda vefât iden el-Hâcc Mustafa bin el-Hâcc Halîl nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe bint-i el-Hâcc Mehmed ile sulbî-i sagîr oğlu Ömer Çelebi ve sulbiyye-i sagîre kızları Sâliha ve Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesi dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâdis min Reb'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Mahelle-i mezbûrede vâki' büyüüt-ı adîdeyi müştemil mülk menzilden müteveffâ-yı mezbûrun hissesi nısf olmağla hissesi ber vech-i tahmîn 25000 akçe	Yine mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd menzil ve nısf hissesi ber vech-i tahmîn 15000 akçe	Medîne-i mezbûre ârastasında vâki'u'l-hudûd haffâf dükkânından nısf hissesi, 12000 akçe	Câmûs ineği ma'a tosun, birer aded, 3600 akçe	Def'a câmûs tosunu, 1 aded, 1200 akçe
--	--	---	---	---------------------------------------

Kara sığır ineği, nısf 400 akçe	Zincir demür-i sabân, 1 aded, 200 akçe	Köhne araba, 1 aded, 200 akçe	Tohum-ı mevrû'- ı mahsûl kıyye 10, nısfıyye? 20, kıymeti 4000 akçe	Nühâs..... ma'a micmer, birer aded, 200 akçe
Kafes leğeni, ma'a ibrîk, kıymeti 600 akçe	Gügüm, 1 aded, kıyye 20 kıymeti 400 akçe	Yaldız mişrebe, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Lengerî 25 aded, kapak 2 aded, kıyye 180, kıymeti 3100 akçe	Kapaklı hõşâb tası, 2 aded, kıymeti 300 akçe
Sagîr lengerî kapağı, 3 aded, 100 akçe	Def'a kapaklı hõşâb tası, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Kapaklı bakrac, 1 aded, kıymeti 130 akçe	Köhne el ibriği 1 aded, 70 akçe	Yem tası, 1 aded, 70 akçe
Sagîr kahve ibriği, 3 aded, kıymeti 200 akçe	Kahve tabağı, 1 aded, 100 akçe	Sagîr tepsi 1 aded, 100 akçe	Su tâbesi, 2 aded, 120 akçe	Tepsi, 2 aded, fî 170, kıyye 4, kıymeti 650 akçe
Köhne evânî-i nühâs, fî 100, vukkiyye 4, kıymeti 4000 akçe	Kebâb demürü, 2 aded, baş ayak, 4 aded, kıymeti 200 akçe	Müsta'mel orta kaliçe, 1 aded, 1600 akçe	Müsta'mel mâ'î velençe, 1 aded, 300 akçe	Müsta'mel siyâh velençe, 250 akçe
Köhne yan, kepçe 1 aded, 200 akçe	Alaca yan kilimi, 1 aded, 100 akçe	Köhne sagîr kaliçe, 1 aded, 100 akçe	Köhne minder, 4 aded, 500 akçe	Beledî yasdık, 2 çift 400 akçe
Kebîr kahve ibriği, 1 aded, 250 akçe				

Müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Mustafa hâl-i hayâtında tarîk-i mezbûrda yanında mevcûd bulunan terikesi verese-i mezbûrâna îsâl için vasî-i muhtâr eylediği birâderi el-Hâcc Abdî Çelebi yediyle vâsıl olan eşyâdır ki zikr olunur.

Cedîd Şâm	Harîr Şâm	Mor helâlî, 2	Hâre, 5 aded,	Beyaz lekepori
-----------	-----------	---------------	---------------	----------------

alacası, 8 adet, fî 700, kıymeti 3800 akçe	alacası, 4 adet, 3200 akçe	aded, kıymeti 1000 akçe	kıymeti 6000 akçe	boğası, 4 adet, kıymeti 2000 akçe
Hama makraması, 2 çift, kıymeti 200 akçe	Beyaz Hama bezi, 1 adet, kıymeti 200 akçe	Dülbend, 4 top, kıymeti 1000 akçe	Kayyimhânî sarık, 1 adet, 500 akçe	Molla sarık, 4 aded, 3200 akçe
Ferhâdhânî sarık, 29 adet, kıymeti 11600 akçe	Def'a molla sarık, 3 adet, kıymeti 1800 akçe	Ferhâdhânî sarık, 12 adet, kıymeti 2400 akçe	Silecek, 2 adet, kıymeti 200 akçe	Vâle?, 2 adet, kıymeti 100 akçe
Sîm kılıç, kıymeti 2000 akçe	Kahve, vukkiyye 15, kıymeti 2600 akçe	Nakd gurûş 250 bi-hesâb-i hurda 5000 akçe		

Cem'an yekûn: 170090 akçe.

Minhe'l-ihracât:

Techîz ü tekfîn berâyı müteveffâ-yı mezbûr ve fidye-i salât ve cihet-i hayr ber müceb-i vasîyyet-i müteveffâ-yı mezbûr bi-şehâdeti el-Hâcc Mustafa, el-Hâcc Mehmed, el-Hâcc Ahmed, el-Hâcc Receb 60 gurûş.12000 akçe.

Resm-i mu'tâdiyye 3600 akçe,kalemiyye 400 akçe, ...hüddâmiyye-ihzâriyye 400 akçe, mehr-i mü'eccel-i müsbet bi-şehâdeti el-Hâcc Ahmed, el-Hâcc Receb, el-Hâcc Abdî, el-Hâcc Halîl 150 gurûş. 30000 akçe

Cem'an yekûn:46400 akçe.

Sahhü'l-bâkî li't-taksîmi beyne'l-verese:123690 akçe

Hissetü'z- zevceti'l- mezbûre Ayşe 15461 akçe	Hissetü'l-ibn-i'l- mezbûr Ömer 54114 akçe	Hissetü'l-bint-i'l- mezbûre Sâliha 27057 akçe	Hissetü'l-bint- i'l-mezbûre Fâtıma 27057 akçe	
--	---	---	--	--

69b/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Câmi'-i Cedîd mahallesinden olup bundan akdem vefât iden Kayyım demekle ma'rûf Mehmed Çelebi bin Ahmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Mâhmünîre bint-i Abdî ile sulbiyye-i sagîre kızı Âmine ve ammi-zâdeleri Mustafa ve Ahmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan (sonra) müteveffâ-yı mezbûrun terikesi dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâdis min Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Rub' kıt'a kelâmullah, 1 aded, hediye 1200 akçe	Def'a kebîr kelâmullah, 1 aded, hediye 2000 akçe	Def'a sagîr kelâmullah, 1 aded, hediye 1100 akçe	Def'a nîm kelâmullah, 1 aded, hediye 200 akçe	En'âm-i şerîf, 1 aded, hediye 40 akçe
Muhammediyye, 1 aded, hediye 2000 akçe	Mollâ câmî, 1 aded, 200 akçe	Şerh ve .....1 aded, 100 akçe	Mu'arreb kâfiye, 1 aded, 70 akçe	Mütün-i ferâ'iz, 1 aded, 50 akçe
Mütün-i şer', 1 aded, 130 akçe	Köhne sarf, 1 aded, 70 akçe	Hayâbî ma'a Kutbuddîn, - nâ tamâm -70 akçe	Perikli sarf, 1 aded, 40 akçe	Şerh-i .....1 aded, 80 akçe
Dîvân usûlü 1 aded, 40 akçe	Türkiyye kitâb, 1 aded, 50 akçe	Def'a Kutbuddîn, 1 aded, 30 akçe	Mukaddime-i Ebu'l-leys, 1 aded, 30 akçe	Şerh-i Dîbâce, 1 aded, 30 akçe
Resâ'il-i sünnet, 1 aded, 20 akçe	Evrâk-ı perişân, 30 akçe	Kâğad deste, 300 akçe	Kâ'ime-i kebîr, 1 aded, 1200 akçe	Sîm dendân .....200 akçe
Sîm kuşâk, 1 aded, 4000 akçe	Mercân tesbîh 1 aded, 400 akçe	Kettân ipliği, 45 gelep, 800 akçe	Cedîd boğası, 1 aded, 200 akçe	Sîm devât, 1 aded, 400 akçe
Câmûs ineği, 1 aded, 2000 akçe	Kovân, 1400 akçe	Süd tâbesi, 2 aded, 600 akçe	Kısrak, 2 aded, 4000 akçe	Kemân, 1 aded, 50 akçe
Saman, 250 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, 200 akçe	Sığır zili, 1 aded, 200 akçe	Şem'dân, 1 aded, 100 akçe	Beyaz sâde, 1 aded, 75 akçe
Def'a köhne sâde, 1 aded, 26 akçe	Sagîr tepsi, 1 aded, 110 akçe	Hammâm tası, ma'a sagîr tepsi birer aded, 215 akçe	Havân, 1 aded, 226 akçe	Köhne gömlek, 1 aded, 45 akçe

Def'a gömlek, 2 aded, 51 akçe	Def'a köhne beyaz bez, 1 aded, 26 akçe	Kettân gömlek, 1 aded, 80 akçe	Kavuk-sarı, 150 birer aded, 150 akçe	Boğası kapama, 1 aded, 380 akçe
Köhne uçkûr, 1 aded, 10 akçe	Köhne don, 1 aded, 27 akçe	Def'a beyaz bez, 28 akçe	Def'a köhne don ma'a uçkûr, birer aded, 40 akçe	Sagîr ibrîk, 2 aded, 200 akçe
Müsta'mel muhayyer, 1 aded, 240 akçe	Def'a sagîr ibrîk, 2 aded, 113 akçe	Tencere, 1 aded, 160 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 150 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 140 akçe
Sahn-ı kebîr, 2 aded, 325 akçe	Bakrâc, 1 aded, 130 akçe	Ayaklı sahn, 5 aded, 400 akçe	Mâhadrî?, 2 aded, 45 akçe	Köhne döşek, yüzü 1 aded, 69 akçe
Köhne hammâm leğeni, 1 aded, 220 akçe	Tas, 1 aded, 45 akçe	Kazgân-ı kebîr, 1 aded, 700 akçe	Sâtûr, 1 aded, 12 akçe	Cenber, 1 aded, 21 akçe
Posdâl, 1 çift 25 akçe	Peçe, 1 aded, 100 akçe	Müşte, 1 aded, 80 akçe	Siyah tesbîh, 20 akçe	Yorgân, 1 aded, 200 akçe
Beledî yasdık, 2 aded, 185 akçe	Def'a yasdık, 1 aded, 80 akçe	Köhne minder, 1 aded, 105 akçe	Köhne mâ'i çuka, 1 aded, 60 akçe	Köhne don- gömlek, birer aded, 80 akçe
Def'a köhne gömlek, 1 aded, 71 akçe	Köhne sâde ma'a uçkur, birer aded, 65 akçe	Kettân gömlek, 1 aded, 80 akçe	Köhne ibrîk, 1 aded, 85 akçe	Boğası entârî, 1 aded, 180 akçe
Def'a tencere, 1 aded, 100 akçe	Def'a sahn, 1 aded, 200 akçe	Tâbe-i sagîr, 1 aded, 40 akçe	Müsta'mel Geylân alacası, 1 aded, 800 akçe	Nakd akçe, der zimet-i mezburân Ahmed ve Mustafa an cihet-i vasî 4000 akçe
Menzil, der	Cedîd akçe:			

mahalle-i mezbûre bi- cûme't-tevâbi' kıymeti 14000 akçe	3000 bi-hesâb-ı hurda:6000 akçe			
---	------------------------------------	--	--	--

On bin akçesi mehr için zevce-i mezbûreye verilmiştir. Dört bin akçesi dahî semen-i hissesi için verildi.

Cem'an:55104 akçe

(Minhe'l-ihrâcât):Resm-i mu'tâdiyye 2000 akçe.Kalemiyye-hüddâmiyye-emîniyye ihzâriyye: 1000 akçe.Techîz ve tekfîn 1500 akçe.Mehr-i mü'eccel-i müsbet li'z-zevce'ti'l-mezbûre 50 gurûş,bi-hesâb-ı hurda 1000 akçe. [Menzil-i mezkûrun on bin akçesi ve dört bin akçe semen-i hissesi verildi.] Deyn-i müsbet li-Mehmed Ağa 4650 akçe.Li-vakf-ı avâriz mahalle-i mezbûre ber müceb-i vasîyyet-i müteveffâ 2000 akçe.Cem'an 2150 ?? akçe.

Li't-taksîm beyne'l-verese:33954 ??akçe.

Hissetü'z-zevce 4244 akçe	Hissetü'l-binti'l- mezbûre16977 akçe	Hissetü ibni'l-amm Mustafa 6366 akçe	Hissetü ibni'l-amm Ahmed 6366 akçe
------------------------------	---	---	---------------------------------------

70a/1 Tereke kaydı

Sagîre-i mezbûre Emine'ye müteveffiye vâlikesinden intikâl eden eşyâsıdır. Zikr [olunur]

Münakkaş makrama,21 aded	Münakkaş kuşak, 1 aded	Münakkaş uçkur, 10 aded	Sırmalı makrama, 5 aded	Sırmalı makrama,5 aded
Yağlık, 2 aded	Def'a münakkaş makrama,42 aded	Münakkaş don, 2 aded	Dokuma don, 2 aded	İplik kenarlı bez,45 zirâ'
İplik kenarlı gömlek, 14 aded	Penbe bezi münakkaş gömlek, 5 aded	Def'a dokuma don, 5 aded	Dokuma çârşeb, 1 aded	Def'a makrama, 3 aded
Dokuma don, 1	Def'a don, 2	Atlas boğça, 1	Yüz yasdığı, 1	Kırmızı atlas

aded	aded	aded	aded	kaftan, 1 aded
Sîm tasma, 18 aded	Sîm hâ'il?, 1 aded	Sîm saç bağı, 1 aded		

70a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sükkânından olup tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc İbrâhim ibn-i el-Hâcc Receb'in verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Meryem bint-i Süleyman Çelebi ve sulbî-i sagîr oğlu Seyyid Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızları Şerîfe Ayşe ve Şerîfe Fâtıma ile vâlidesi Ayşe bint-i el-Hâcc Hasan'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğundan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis min Rebî'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Sagîrûn-ı mezbûrların li-ecli't-tescîl bir vasî lâzım olmağın ammileri el-Hâcc Mehmed nasb ve ta'yîn olundu.

Büyût-i adîdeyi müstemil menzil, der mahalle-i mezbûre kıymeti 50000 akçe	Bakkallar sükunda bakkâl dükkânı, arsa mukâta'a kıymeti 16000 akçe	Attâr dükkânı, bakkâllar sükunda 1 aded, kıymeti 16000 akçe	Duhâncı dükkânı, 1 aded, kıymeti 16000 akçe	Kahveci dükkânı, 1 aded, kıymeti 16000 akçe
Okçular karyesinde vâki çiftlik ve enbâr menzili, evleriyle kıymeti 20000 akçe	Yukarı pazarında çilingir dükkânı, 1 aded, kıymeti 1000 akçe	Câriye be-nâm-ı Gülbûy, kıymeti 16000 akçe	Gulâm be-nâm-ı İvaz, kıymeti 16000 akçe	Bârgîr bahâsı akçe, kıymeti 5800 akçe
Müsta'mel Selânik orta kiçesi, kıymeti 1400 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Sagîr kırmızı kilim, kıymeti 200 akçe	Alaca Türkmen kilimi, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Cedîd seccâde, 1 aded, kıymeti 400 akçe
Müsta'mel seccâde, 1 aded, 200 akçe	Def'a Türkmen kilimi, 1 aded, 300 akçe	Alaca kilim, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Müsta'mel kebe, 2 aded, kıymeti 500 akçe	Kebe ihrâm, 2 aded, kıymeti 200 akçe

Sagîr kebe kaliçe, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Türkmen kilimi, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Kırmızı Türkmen, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Müsta'mel alaca Türkmen kilimi, 1 aded, 250 akçe	Def'a sagîr alaca Türkmen kilimi, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Mâ'î müsta'mel velençe, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Sagîr kaliçe, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Müsta'mel beledî yasdık, 5 aded, kıymeti 750 akçe	Müsta'mel kadife yasdık, 5 aded, kıymeti 1500 akçe	Alaca atlas yasdık, 2 aded, kıymeti 400 akçe
Aba yasdık, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Mâ'î kebe, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Çatma döşek, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Çit yorgân, 3 aded, kıymeti 1600 akçe	Beyaz ihrâm, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Müsta'mel yeşil çuka tulum, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Mâ'î çuka kontoş?, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Def'a kebe kilim, 5 aded, kıymeti 500 akçe	Def'a beyaz ihrâm, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne tencere, 5 aded, kıymeti 800 akçe
Şem'dân 2 aded, kıymeti 200 akçe	Nühâs micmer, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Çatma yasdık, 1 çift kıymeti 100 akçe	Sırmalı tırkeş kemân, 2 aded, kıymeti 800 akçe	Cevherdâr tüfeng, 1 aded, kıymeti 800 akçe
Kırba tüfeng, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Tabancalı tüfeng, 1 çift kıymeti 400 akçe	Kara raht, 2 aded, kıymeti 150 akçe	Ayaklı leğen ma'a ibrik, birer aded, 500 akçe	El ibriği, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Köhne kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Sagîr köhne kahve ibriği, 3 aded, kıymeti 150 akçe	Def'a el ibriği, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Yaldızlı ....., 1 aded, kıymeti 100 akçe	Hôşâb tası, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Def'a hôşâb tası ma'a kapak, 2 aded, 300 akçe	Def'a hôşâb tası, 2 aded, kıymeti 150 akçe	Kapaklı sagîr baktâr, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Cam tas, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Su tası, 1 aded, kıymeti 70 akçe
Mişrebe, 1 aded, kıymeti 30 akçe		Lengerî-i kebîr- sagîr kapak, fî 170, kıyye 20, kıymeti 3300 akçe		

70b/1 Tereke kaydı

El-Hâcc Mehmed'in zevcesi Ayşe Hâtûn'un terikesinde isâbet eden hissesi için virdiği eşyâdır ki,

Fî gurre-i Muharremü'l-harâm sene [10]97

Kazgân, 1 aded, 400 akçe	Süd tâbesi, 1 aded,200 akçe	Tepsi, 1 aded, 400 akçe	Lengerî, 8 aded, 600 akçe	Kutnî kaftân, 1 aded, 600 akçe
Kapama, 1 aded, 300 akçe	Bakrac, 2 aded, 300 akçe	Köhne döşek, 1 aded, 200 akçe	Yorgân, 1 aded, 200 akçe	Köhne kebe,1 aded, 100 akçe
Yasdık, 2 aded, 120 akçe	Seccâde, 1 aded, 200 akçe	Ayaklı mâhadrî, 5 aded, 150 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 200 akçe	Def'a yorgân, 1 aded, 200 akçe
Köhne alaca kaftan, 1 aded, 200 akçe	Sepet,1 aded, 200 akçe	Alaca zıibun, 1 aded, 100 akçe	Atlas kaftan, 1 aded, 800 akçe	Def'a bakrac, 1 aded, 200 akçe
Ayaklı sahn, 2 aded, 150 akçe	Tencere, 1 aded, 100 akçe	Ziyli, 1 aded, 400 akçe	Tepsi,1 aded, 100 akçe	Kalay kuşak, 1 aded, 100 akçe
Mâ'î velençe, 1 aded, 100 akçe				

70b/2 Tereke kaydı

Fi'l-asl Karamanlı mahallesinde olup ba'dehû Debbâğlar mahallesinde müteveffiye olan Hadîce bint-i Ömer Çelebi nâm sagîrin verâseti cedde-i ümmiyyesi Sâyime bint-i Abdülkerîm ile li-ebeveyn kız karındaşı Meryem ve ammi-zâde Osman Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra müteveffiye-i mezbûrenin terikesidir ki dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fî 25 Muharremü'l-harâm sene [10]97

Köhne beyaz sâde?, 1 aded, 30 akçe	Münakkaş boğça, 1 aded, 300 akçe	Köhne arziyye?, 1 aded, 100 akçe	Müsta'mel hammâm gömleği, 1 aded, 200 akçe	Daralı zıibun, 1 aded, 100 akçe
Münakkaş don, 1 aded, 150 akçe	Dokuma don, 1 aded, 100 akçe	Köhne boğça, 1 aded,20 akçe	Köhne gömlek, 1 aded, 30 akçe	Uçkur, 1 aded, 20 akçe
Köhne penbe?, 1	Sîm saç bağı, 1	....., 50 akçe	Kılabdanlı	Münakkaş

aded, 30 akçe	aded, 100 akçe		makrama, 3 aded, 500 akçe	makrama, 6 aded, 200 akçe
Sırmalı makrama, 2 aded, 150 akçe	Yorgan, 1 aded, 20 akçe	Köhne kilim, 1 aded, 50 akçe	Köhne sepet, 1 aded, 150 akçe	Köhne döşek, 2 aded, 200 akçe
Köhne alaca kilim, 1 aded, 100 akçe	Tencere, 1 aded, 100 akçe		Sahn, 70 akçe	

Cem'an: 3350 akçe.

Hissetü'l-cedde:557 akçe	Hissetü'l-üht:1675 akçe	Hissetü akçe	ibni'l-amm:1118
--------------------------	-------------------------	-----------------	-----------------

Mezbûr Osman Çelebi hissesine verilen eşyâdır ki zikr (olunur)

Sâde , 128 akçe	Makrama, 100 akçe	Sahn, 2 aded, 220 akçe	Sahn, 1 aded, 70 akçe	Hammâm gömleği, 1 aded, 200 akçe
Boğça, 300 akçe				

70b/3 Bolu'nun Karaağaç karyesinden vefât eden Memi Çavuş'un verâseti

Bolu kazâsı karyelerinden Karacağaç nâm karye sükkânından olup bundan akdem .... nühâs emîni olmağla emânet-i mezkûr iltizâmında cânib-i mîriye medyûnen vefât iden Memi Çavuş'un mecmû'-ı muhalledâtı ve zimem-i nâsda olan nükûdu deyn-i mezbûr için taraf-ı mîrîden on kîse akçeye müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi Sâliha nâm hâtûn ile karındaşı oğlu Mahmûd Beğ'e der'-uhde olunmağla mûmâ-ileyh Mahmûd Beğ kendi tarafından asâleten ve mezbûre Sâliha Hâtûn tarafından bi-mâ hüve nehcü's-sübût vekâleti sâbite olmağla vekâleti meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde yine kazâyâ tâbi' Bağçe nâm karyeden bundan akdem vefât iden Nâzır demekle şehîr İbrâhim Ağa bin Muhammed nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Vâhide nâm hâtûn ile sulbî-i kebîr oğlu Mustafa Beğ ve sulbiyye-i kebîre kızı Sâliha'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mezbûre Vâhide Hâtûn tarafından husûmet ve redd-i cevâba vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Mehmed Çelebi bin Ahmed ve

Halîl bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Seyyid el-Hâcc İsmâîl bin Seyyid el-Hâcc Abdurrahmân nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Memi Çavuş hâl-i hayâtında müteveffâ İbrâhim Ağa'ya iki yüz gurûşa bir re's yağız at bey' ve teslîm idüp semenini kable'l-ahz vefât etmekle mezbûrun fevtinden sonra elli gurûş İbrâhim Ağa'dan ahz olunup bâkî zimmetinde yüz elli gurûş kalmağla terike-i müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Ağa'dan meblağ-ı mezbûr yüz elli gurûş aliverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl ve akîbü'l-inkâr mûmâ-ileyh Mahmûd Beğ'in takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olunduğunda taleb olunduğunda udûl-i müslimînden ... bin el-Hâcc Mahmûd Beğ ve Mustafa Beğ bin Mehmed nâm kimesneli-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olup isru'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Memi Çavuş hâl-i hayâtında iki yüz gurûş bir re's yağız at müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Ağa'ya bey' ve teslîm, mezbûr İbrâhim Ağa da hayâtında iştirâ' ve kabz ve kabûl eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eyledikde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkile-i mezbûre Sâliha Hâtûn ba'de't-tahlîfi's-şer'î mücebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhim Çelebi bin Mehmed, Sâlih Çelebi bin Mehmed Hüddâm..., Mustafa Çelebi bin Osman, Dellâl Kara Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

71a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâcc Ali bin Ömer nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Meryem bint-i İsmâîl ile sulbî oğlu Osman ve sulbiyye-i sagîre kızı Fâtîma ve vâlidesi Cennet bint-i İslâm Hâtûn'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffânın terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Menzil, der-mahalle-i mezbûre bi-cümle't-tevâbi'	Evânî-i nühâs, fî 150, kıyye 55, kıymeti 8250 akçe	Çit yorgân, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Beyaz velence, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Müsta'mel kebe, 1 aded, kıymeti 400 akçe
--	--	--------------------------------------	---	--

ber-vech-i tahmîn kıymeti 12000 akçe				
Alaca kilim, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Sagîr kalıçe, 1 aded, 150 akçe	Köhne kilim, 2 aded, 200 akçe	Yorgan 1 aded, 200 akçe	Şem'dân, 1 aded, 50 akçe
Minder, 1 aded, 50 akçe	Döşek, 1 aded, 150 akçe	Beledî yasdık, 1 aded, 150 akçe	Nefî çuka sürhî, 1 aded, 300 akçe	Siyah aba, 1 aded, 200 akçe
Köhne sepet, 1 aded, 100 akçe	Şâm alacası, 1 aded, 500 akçe	Mısır alacası, 1 aded, 300 akçe	Cedîd mısır alacası, 1 aded, 200 akçe	Cedîd beledî döşek, 1 aded, 200 akçe
Müsta'mel sarık, 1 aded, 125 akçe	Cedîd sarık, 1 aded, 400 akçe	Cevz-i bevva, 1 aded, 50 akçe	Köhne çizme ma'a pabuç, fî 15, çift 19, kıymeti 285 akçe	Zenne pabuçu, fî 30, çift 60, kıymeti 1800 akçe
Merdâne pabuç, fî 50, çift 45, kıymeti 2250 akçe	Def'a zenne pabuçu, fî 30, çift 35, kıymeti 1050 akçe	Def'a merdâne pabuç, fî 50, çift 12, kıymeti 600 akçe	Mâ'î boğası, 3 aded, kıymeti 400 akçe	Meşin, fî 25, aded 49, kıymeti 1250 akçe
Muşta, 1 aded, 200 akçe	Mermer, 1 aded, 150 akçe	Bıçkı, 4 aded, bıçak, 1 aded, 100 akçe	Pûştî?, 4 aded, 50 akçe	Çuval, 50 akçe
Dirhem terâzisi, 50 akçe	Pabuç kalıbı, 18 çift, 400 akçe	Pabuççu dükkamı, medîfne-i mezbûre ârastasında vâki', 16000 akçe	Köhne kapama, 1 aded, 100 akçe	Kara gürde, 1 aded, 50 akçe
Köhne kavuk ma'a bez sarık, 70 akçe	Pirinç bıçak, 1 aded, 100 akçe	Nühas fener, 1 aded, 150 akçe	Bez kuşak, 1 aded, 20 akçe	Köhne heğbe, 1 aded, 40 akçe

Yağ debbesi, 1 aded, 100 akçe	Köhne sofrası, 1 aded, 20 akçe	Eyğeri ma'a teğelti, 500 akçe	Nacak ma'a kazma, 60 akçe	Hurdavât-hâne, 200 akçe
Nakd akçe, der zimmet-i Ali Halife:153 akçe				

Cem'an:50703 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i kısmet.1250 akçe

Kalemiyye:100 akçe

Emniyye-hüddâmiyye-ihzâr:140 akçe

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre Meryem:2000 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm:47213 akçe

Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre:5901 akçe	Hissetü'l-ibni'l- mezbûr Osmân:22296 akçe	Hissetü'l-binti'l- mezbûre Fâtıma:11148 akçe	Hissetü'l-ümmi'l- mezbûre Cennet:7868
---	---	--	---

71b/1 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Çayır nâm karyeden olup bundan akdem vefât iden Receb Beşe ibn-i Mahmûd'un sulbî-i sagîr oğlu Hüseyin ve sulbiyye-i-i sagîre kızı Fâtıma'ya babası müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet iden emvâllerini zabt ve ahvâllerini hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Fâtı Hâtûn, her vecihle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâbi'l-emel faddale Rabbühü'l-Vehhâb dahî mezbûre Fâtı'yı sagîrân-ı mezbûrâna vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâmin aşer min Saferi'l-hayr li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Hüseyin bin Ahmed, Mahmud Ağa bin Mehmed, Mustafa bin Mahmûd, Mahmûd bin Mehmed, Mehmed bin Hüseyin, Receb Usta, Mehmed Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

71b/2 Mülk satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sâkinelerinden Şerîfe Fâtıma bint-i Seyyid Pîr Mehmed tarafından bey‘-i câ‘iyü’z-zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan Nuh Beşe ile Murâd ve Şa‘bân Beşe ibn-i Yahyâ şehâdetleriyle şer‘an vekâleti sâbite olan mezbûrenin zevci Abdî Beşe ibn-i Mahmûd nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu râfi‘ul-vesîka Yârân Mehmed Ağa ibn-i Mustafa mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûrenin mahalle-i mezbûrede vâki‘ tarafeyni mezbûr Mehmed Ağa mülkü ve bir taraftan Seyyid Mustafa Çelebi mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup dâhilinde iki bâb menzil ve muhavvata–i yesîreyi müştemil mülk menzilde müvekkilem mezbûrenin üç sehmden bir sehm hissesini tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ile yirmi beş gurûşa mezbûr Mehmed Ağa’ya bey‘ ve teslîm, ol dahî iştirâ’ ve tesellüm ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûru mezbûr Mehmed Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba‘d sâlifü’z-zikr menzilde olan üç sehmden bir sehm hissesini mezbûr Mehmed Ağa’nın mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ’ ve yahtâr mutasarrîf olsun dedi dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min şehr-i Rebî‘ü’l-evvel li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Mahmûd Efendi el-Îmâm.El-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer.Seyyid Dervîş Mehmed.Seyyid Mahmûd Çelebi.Seyyid Hüseyin Çelebi [bin] Mehmed.Mehmed Beşe [bin] Mustafa ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

71b/3 İznikmid’de Kertil mahallesinden Belkıs Hâtûn’un verâseti

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de bi’l-fi’l hilâfet-i ahkâm hâkim-i hükmi’l-azîz Mehmed Şeyhî bin Abdurrahmân Efendi imzâsıyla mümzâ ve hâtemiyle mahtûm ve bin doksan yedi Muharremi evâ’ili ile müverrah ve mazmûnu vilâyet-i Anadolu’da kasaba-i İznikmid’de Kertil mahallesi sâkinelerinden olup hâlen mahmiyye-i mezbûrede Ayasofya-i kebîr mahallesinde müsâfire sâkine olan Belkıs Hâtûn bint-i Hüseyin bin Mehmed’dan vech-i âtî üzre da‘vâ-yı sahîha-i şer‘iyye ile mesbûk istişhâd-ı şer‘î sudûrundan sonra udûl-i müslimînden ve zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan kasaba-i mezbûrede Ruslar mahallesinden olup hâlen zikr olan Ayasofya-i kebîr mahallesinde müsâfiren sâkinler olan el-Hâcc Ahmed bin el-Hâcc Mehmed, el-Hâcc Ahmed ve Ahmed Çelebi bin el-Hâcc Mustafa nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahall-i cerh i ta‘dîle hâzırân olup her biri şöyle edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediler ki bundan akdem müsteşhide-i mezbûre Belkıs Hâtûn, babası ve mûrisi olup vefât iden mezbûr Mehmed’dan irsen kendüye isâbet iden

kazâ-i Bolu'da Debbâğlar mahallesinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd mülk menziline fi'l-asl zikri mürûr iden Debbâğlar mahallesi ahâlîsinden olup vilâyet-i Rumilinde Babadağı kasabasında fevt olmağla terikesi zikr olunan Debbâğlar mahallesinde sâkine vâlidesi Âsafe ve kız karındaşı Fâtıma yedlerinde mazbûta idüğü mesmû'umuz olan dayısı oğlu İbrâhim bin el-Hâcc Mehmed bi-gayr-i hakk vaz'-ı yed etmekle menzil-i mezbûru merkûm İbrâhim'den ba'de'd-da'vâ ve'l-münâza'a beynlerinde müslîhîn tavassut idüp müsteşhide-i mezbûre Belkıs Hâtûn ile da'vâ-yı mezkûresinden mezbûr İbrâhim ile üç yüz gurûş üzerine inşâ-i akd ü sulh eylediklerinde her biri dahî sulh-ü mezbûru kabûl eylediklerinden sonra bedel-i sulh-ü mezbûr üç yüz gurûş zimmetinde deyn olmağla meblağ-ı mezbûr üç yüz gurûş mezbûr İbrâhim bin el-Hâcc Mehmed bin Mustafa kable'l-edâ fevt olmağla hâlen meblağ-ı mezbûr üç yüz gurûşu müteveffâ-yı mezbûrun terikesine vâzi'atü'l-yed olan mezbûretân Âsafe ve Fâtıma'dan ve sâ'ir vâzi'u'l-yed olanlardan müsteşhide-i mezbûre Belkıs Hâtûn için hakk taleb ve ahz vardır. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduğunu kitâb-ı sikada vârid olmağla mezbûre Âsafe mahzarında feth ü kırâ'et olundukda mezbûre Âsafe terike-i müteveffâ-yı mezbûre vâzi'atü'l-yed idüğünü ve kitâb-ı mesfûrun mevlânâ-yı müşârun-ileyh kıbelinden ve redd-i deyni? mezbûre Âsafe münkire oldukda zeyl-i nakilde isimleri muharrer olan şühûd-i tarîkden Mehmed bin İvaz bin Abdurrahmân ve Ahmed bin el-Hâcc Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'de hâzirân olup isru'l-istişhâd fî nefsi'l-emr kitâb-ı mesfûr bi'l-fi'l mahmiyye-i mezbûrede hâkim-i hükmi'l-azîz olan Mehmed Şeyhî Efendi bin Abdurrahîm bin Abdurrahmân kitâbıdır ve zeylinde imzâ ânın imzâsıdır ve zahrındaki hâtem ânın hâtemidir. Bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyip mezbûre Belkıs Hâtûn'a teslîm ve bizi işhâd eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdedet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra meblağ-ı mezbûr üç yüz gurûş müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim'den hayâtında küllen ve ba'zen ahz ve hibe ve bâ taraf-ı şer'iyye bir tarîk ile zimmetini ibrâ' u iskât eylemediğine mezbûr Belkıs Hâtûn yemîn teklîf olundukda ol dahî alâ vekî'l-mes'ûl half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eyledikde mücebiyle meblağ-ı mezbûru terike-i müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim'den edâya mezbûre Âsafe'ye tenbîh-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd bin Veli Beğ, Ali Ağa bin Mehmed, Hâmî'bin el-Hâcc Mustafa, Mahmûd [bin] Mehmed, Mustafa Halîfe el-imâm, Mehmed bin .....ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

72a/1 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut Beğ'in Köyü nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Mustafa bin el-Hâcc Bayram'ın verâseti zevce-i metrûkesi Sâyime bint-i el-Hâcc Mehmed ile sulbî-i sagîr oğulları İbrâhim ve İsmâîl ve vâlidesi Emine bint-i Ali'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Bir bâb menzil, kıymeti 6000 akçe	Âhur ve samanhâne ve oda sülüs hissesi, 1400 akçe	Türkmen kilimi, 2 aded, 850 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 150 akçe	Beyaz velençe, 1 aded, 100 akçe
Cedîd yasdık, 2 aded, 200 akçe	Döşek, 1 aded, 300 akçe	Yorgan, 1 aded, 400 akçe	Neftî çuka tulum, 1 aded, 1000 akçe	Mâ'î çuka koparan?, 1 aded, 650 akçe
Siyah koparan?, 1 aded, 200 akçe	Beyaz muhattem, 1 aded, 600 akçe	Tavuk, 1 aded, 100 akçe	Kebîr tencere, 1 aded, 500 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 150 akçe
Bakrac, 1 aded, 100 akçe	Lengerî, 4 aded, 400 akçe	Leğen, 1 aded, 400 akçe	Süd tâbesi, 1 aded, 200 akçe	Pirinç, fî 80, kıyye 18, 1440 akçe
Demür, fî 24, kıyye 500, kıymeti 12000 akçe	Kahve, 12 vukkiyye, 2400 akçe	Erik kurusu, 200 kıyye, 2000 akçe	Bârgîr, 1 re's, 3400 akçe	Nısf-ı câmûs öküzü, 1200 akçe
Kara sığır ineği, 1 aded, 800 akçe	Kara sığır danası, 2 aded, 400 akçe	Kırklı?, 3 aded, 1200 akçe	Zincir, 1 aded, 150 akçe	Saban demiri, 1 aded, 100 akçe

Orak, 1 aded, 50 akçe	Çuval, 3 çift, 240 akçe	Bal mumu, 21 kıyye, 2100 akçe	Nakd akçe, tekyeci köle?, 3000 akçe	Nakd akçe der zimmet-i Hüseyin Beşe, 2150 akçe
Der zimmet-i Köse Hasan, 550 akçe	Der zimmet-i Haydar oğlu, 650 akçe	Der zimmet-i Receb ....., 1000 akçe	Der zimmet-i Hasan Halife, 800 akçe	Nakd akçe, 6000 akçe
Sülüs-i gulâm be-nâm-ı Dilâver, hisse 6000 akçe	Bağçe hissesi, 6000 akçe		Hurdavâthâne, 100 akçe	

Cem'an: 60390 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm:(yazılmamış)

Kalemiyye:100 akçe

Hüddâmiyye-İhzâriyye-Emîniyye:(yazılmamış)

72b/1 Tereke kaydı

Sagîr bakrac, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Süd tâbesi, 3 aded, kıymeti 600 akçe	El tâbesi, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Kebîr güğüm, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Sagîr güğüm, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Minder, 5 aded, kıymeti 1000 akçe	Kebîr fener, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Ocak demürü 2 aded, maşa 1 aded, kıymeti 300 akçe	Şem'dân, 2 aded, 300 akçe	Köhne kapu perdesi, 3 aded, kıymeti 400 akçe
Köhne eyğeri ma'a üzengi, 2 aded, kıymeti 600 akçe	Köhne direk, 1 aded, 400 akçe	Câmûs ineği ma'a malak, ikişer aded, kıymeti 3200 akçe	Câmûs öküzü, 2 çift, kıymeti 6000 akçe	Def'a câmûs öküzü, 2 çift 1 yek, kıymeti 2500 akçe
Câmûs tosunu, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Câmûs düğesi 1 aded, kıymeti 600 akçe	Kara sığır öküzü, 1 yek, kıymeti 1000 akçe	Âlât-ı çift, kıymeti 2000 akçe	Hân arsası bahâsı, 14000 akçe

Hurdavâthâne, 4000 akçe	Yaka karyesinde vâki' çiftlik menzili ma'a bağçesinde müteveffâ-yı mezbûrun sülûsân hissesi, kıymeti 800 akçe
-------------------------	---

Cem'an yekûn:Sahh 81650 seksen bir [bin] altı yüz elli akçedir. Gurûşu iki yüz hesâbı üzre.Bi-hesâb-ı esedî gurûş: 413 gurûş 1 rubu'. Dört yüz on üç gurûş bir rubu' dur.

Mehr-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre Nev râ Hâtûn bi-şehâdet-i Mehmed Dede bin Şeyh Hüseyin ve Ali Beşe bin Hüseyin.Bin eşrefî altûn.Bi-hesâbı esedî gurûş 2250 gurûş.Hissetihî ani'l-guramâ 281 gurûş 5 para.

Deyn-i müsbet li-mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi.510 gurûş an cihet-i karz ve eşyâ bahâsı.Hissetihî ani'l-guramâ 632 gurûş 1 rubu'.

Deyn-i müsbet li-Ümmühânî Hâtûn bint-i Mehmed Efendî an bahâ-i oda ve menzil 460 gurûş.Hissetihî ani'l-guramâ 572 gurûş.

Deyn-i müsbet li-Mustafa Çelebi bin Ramazân an cihet-i karz 30 gurûş.Hissetihî ani'l-guramâ 3 gurûş 1 rubu'.

Bâkî kesr 7 gurûş

72b/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Ayşe Hâtûn bint-i Ebûbekir'in verâseti zevc-i metrûkü el-Hâcc Mehmed bin Abdullah ile sadrî kebîr oğlu İbrâhim'e münhasıra olduğu zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr İbrâhim diyâr-ı âharda olmağla terike-i vâfiyyesi mezbûreden isâbet iden hisse-i şâyi'asını hıfz için kıbel-i şer'den kayyım nasb olunan gâ'ib-i mezbûrun kayını Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne ma'rifetiyle tahrîr olan müteveffiye-i mezbûrun terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Muharemi'l-harâm (li-sene) seb'in ve tis'in ve elf.

Menzil der mahalle-i mezbûre bi-cümle't-tevâbi' kıymeti 14000	Kazgân, 1 aded, 400 akçe	Süd tâbesi, 1 aded, 200 akçe	Vasatî sini, 1 aded, 400 akçe	Ayaklı sahan, 5 aded, 500 akçe
---	--------------------------	------------------------------	-------------------------------	--------------------------------

akçe				
Lengerî, 10 aded, 600 akçe	Ayaklı mâhadrî, 5 aded, 150 akçe	Def'a ayaklı sahn, 1 aded, 60 akçe	Bakrac, 4 aded, 600 akçe	Gügüm, 1 aded, 300 akçe
Kebîr tencere, 1 aded, 300 akçe	Kebîr tencere, 1 aded, 250 akçe	Sagîr tencere, 1 aded, 150 akçe	Mişrebe, 1 aded, 60 akçe	Köhne döşek, 1 aded, 200 akçe
Köhne velençe, 1 aded, 100 akçe	Köhne kebe, 1 aded, 250 akçe	Sagîr kaliçe, 1 aded, 400 akçe	Kebîr kaliçe, 1 aded, 2000 akçe	Köhne velençe, 1 aded, 100 akçe
Kırmızı kilim, 1 aded, 300 akçe	Şem'dân, 1 aded, 25 akçe	Def'a tencere, 2 aded, 200 akçe	Def'a sagîr tencere, 1 aded, 60 akçe	Def'a lengerî, 5 aded, 500 akçe
Mâhadrî, 3 aded, 125 akçe	Tas, 1 aded, 30 akçe	Def'a ayaklı sahn, 1 aded, 50 akçe	Sagîr tepsi, 1 aded, 80 akçe	Def'a köhne döşek, 3 aded, 600 akçe
Seccâde, 1 aded, 200 akçe	Köhne yorgan, 3 aded, 600 akçe	Def'a köhne kebe, 1 aded, 100 akçe	Köhne alaca kilim, 1 aded, 100 akçe	Köhne yasdık, 2 aded, 120 akçe
Köhne mor çuka ferâce, 1 aded, 400 akçe	Müsta'mel atlas kaftan, 1 aded, 800 akçe	Köhne kutnî kaftan, 1 aded, 600 akçe	Müsta'mel kapama, 1 aded, 300 akçe	Köhne alaca zıbu, 1 aded, 100 akçe
Köhne alaca kaftan, 1 aded, 200 akçe	Köhne sarı kutnî, 1 aded, 200 akçe	Köhne gömlek, 1 aded, 100 akçe	Kettân bezi, 3 zirâ', 60 akçe	Münakkaş boğça, 1 aded, 200 akçe
Köhne boğça, 1 aded, 25 akçe	Köhne yüz yasdığı, 2 aded, 55 akçe	Kalay kuşak, 1 aded, 100 akçe	Köhne sepet, 1 aded, 200 akçe	Köhne kilim, 2 aded, 150 akçe
Hurdavât, 1000 akçe		Mehr-i mü'eccel der-zimmet-i zevc-i mezbûru ber müceb-i ikrâr, 1200 akçe		

Cem'an yekûn:29870 .Yalnız yirmi dokuz [bin] sekiz yüz yetmiş akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i mu'tâdiyye:800 akçe

Kalemiyye:100 akçe

Hüddâmiyye-Emîniyye-İhzâriyye:150 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîmi beyne'l-verese:28820 akçe

Hissetü'z-zevci'l-mezbûr:7205 akçe

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr:21615 akçe

73a/1 Tereke kaydı

Bolu kazâsı karyelerinden Çayır karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden Mahmûd bin Mustafa nâm kimesnenin verâseti sulbî-i kebîr oğlu Receb Beşe ile sulbiyye-i kebîre kızı Emine'ye münhasıra olduğu şer'an (zâhir) ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyyesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Ma'lûmü'l-hudûd köy yeri der karye-i mezbûre ma'a bağçe, 1 aded, kıymeti 6000 akçe	Ahur, 2 aded, kıymeti 800 akçe	Samanhâne, 2 aded, kıymeti 800 akçe	Kilâr, 1 aded, kıymeti 500 akçe	Süd tâbesi, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Kapaklı tas, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Seferî lengerî, 2 aded, kıymeti 200 akçe	Ayaklı sahn, 1 aded, kıymeti 120 akçe	Mâhadrî, 1 aded, kıymeti, 20 akçe	Kazgân, 1 aded, kıymeti 300 akçe

Cem'an yekûn:9300.Yalnız dokuz bin üç yüz akçedir.

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Receb Beşe:6200 akçe

Hissetü'l-binti'l-mezbûre Emine:3100 akçe

Ba'dehû mezbûr Receb Beşe dahî vefât idüp verâseti zevce-i metrûkesi Fatı bint-i İbrâhim ile sulbî-i sagîr oğlu Hüseyin ve sulbiyye-i sagîre kızı Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene seb'in ve tis'in ve elf min hicre.

Çatma menzil arsası, 2 aded, kıymeti 4000 akçe	Bâlâda mezkûr hissesi, kıymeti 6200 akçe	Süd tâbesi, 2 aded, kıymeti 650 akçe	El leğeni ma'a ibrik, birer aded, kıymeti 800 akçe	Sagîr lengerî, 1 aded, kıymeti 60 akçe
Tencere, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Sahn, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Def'a tencere, 1 aded, kıymeti 150 akçe	El tâbesi, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Tepsi, 1 aded, kıymeti 100 akçe
Bakrac, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Tas, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Tabak, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Def'a tencere, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Def'a sahn, 2 aded, kıymeti 260 akçe
Su tası, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Kebîr kazgân, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Zincir, 2 aded, kıymeti 300 akçe	Saban demürü, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Nacak, 1 aded, kıymeti 50 akçe
Köhne eğer ma'a üzengi, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Müsta'mel bürde, 1 aded, kıymeti 500 akçe	Pirinç raht, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Keser, 1 aded, kıymeti 20 akçe	Beledî döşek, 2 aded, kıymeti 1000 akçe
Yorgan, 1 aded, kıymeti 500 akçe	Köhne yorgan, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne çintiyân, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Düz çakşır, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Cedîd kapama, 1 aded, kıymeti 600 akçe
Muhattem kuşak, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Molla sarık, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Neftî sürhî, 1 aded kıymeti 700 akçe	Sîm hançer, 1 aded, kıymeti 1600 akçe	Sîm bıçak, 1 aded, kıymeti 1600 akçe
Boğça, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Sepet, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Beledî yasdık, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Yük perdesi, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Alaca kilim, 2 aded, kıymeti 300 akçe
Kırmızı ihrâm, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Çit yasdık, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Kara sığır öküzü, 1 çift, kıymeti 1600 akçe	Kara sığır ineği ma'a dana, birer aded, kıymeti 800 akçe	Câmûs ineği (ma'a) malak, birer aded, kıymeti 2000 akçe
Def'a câmûs ineği ma'a	Câmûs düğesi, 1 aded, kıymeti	Katır, 1 aded, kıymeti 4000	Kısrak, 1 aded, kıymeti	Def'a câmûs düğesi, 1 aded,

malak, birer aded, kıymeti 1600 akçe	1600 akçe	akçe	(yazılmamış)	kıymeti 1600 akçe
Câmûs tosunu, 1 çift, kıymeti 2400 akçe		Hurdavâthâne, kıymeti 300 akçe		

Cem'an yekûn: Sahh 40800 .Yalnız kırk bin sekiz yüz akçedir.

Minhe'l-ihracât:

Resm-i mu'tâdiyye:1000 akçe

Kalemiyye-İhzâriyye-Hüddâmiyye:200 akçe

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre Fatı:4000 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese:Sahh 35600 .Otuz beş bin altı yüz akçedir.

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Fatı: 4450 akçe

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Hüseyin: 20766 akçe

Hissetü'l-binti'l-mezbûre Fâtıma: 10383 akçe. Kesr-i bâkî 1 akçe.

73b/1 Verâset anlaşmazlığı

Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi meclis-i ma'kûd-i mezbûrda işbu râfi'ü'l-vesîka mûmâ-ileyh es-Seyyid Ahmed Çelebi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu müşâhede olan büyût-ı adîdeyi müstemil fevkânî odaları ve kiblesinde vâki' bağçe, bi-cümle't-tevâbi' müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin mülkü, ba'de vefâtihi verese-i mezkûrûna isâbet ve intikâl etmişken mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi cümlesini zabt ve tasarruf ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve müvekkiletânım mezbûretânın hisse-i şâyi'alarından kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikte gıbbe's-sü'âl mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi cevâbında babam müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde işbu müşâhede olan odaları bi-cümle't-tevâbi' ba'de't-tahliye havlu ve bağçesiyle bana hibe ve temlîk eyledi ben dahî ittihâb ve kabûl ve kabz idüp mülk-i mevhubumdur deyû def'ile mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi'den mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Seyyid İbrâhim, Seyyid Ahmed ve Mustafa Çelebi bin Ramazan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde işbu müşâhede olan odaları bi-cümle't-tevâbi' ba'de't-tahliye havlu ve bağçesiyle mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye bizim huzûrumuzda hibe ve teslîm, mezbûr dahî meclis-i hibede ittihâb ve kabz ve kabûl eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet ederiz deyû her biri edâ-i

şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle vekîl-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûd-ı sâbık

73b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den bi'z-zât bu fakîr medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinden olup bundan akdem vefât iden Aktaş-zâde dimekle şehîr Mustafa Efendi bin İshak Efendinin mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varup akd-i meclis-i şer'-i kavîm olundukda müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi fahrü'l-muhadderât Şerîfe Nevrâ bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu es-Seyyid Ahmed Çelebi ve sulbiyye-i kebîre kızı Şerîfe Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûretân Şerîfe Ayşe taraflarından husûs-ı câ'iyü'z-zikri taleb ve da'vâya zât-ı müşârun-ileyhümâyı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Seyyid Abdü'l-mü'min bin Îsâ ve el-Hâcc Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i câ'iyü'z-zikrde vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfi'u'l-vesîka mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden olup medîne-i mezbûre kurâsından Çâkeşe nâm karyede vâki' ma'lûmü'l-hudûd fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte'addideyi müştemil odalar ve enbârlar ve ahur ve samanhanê bi-cümle't-tevâbi' müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olup ba'de vefâtihi verese-i mezbûrdan isâbet ve intikâl etmiş iken mezbûr Seyyid Ahmed Çelebi cümlesini zabt ve tasarruf ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve müvekkiletânım mezbûretânım hisselerinden kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikte gibbe's-sü'âl mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi cevâbında babam müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında sâlifü'z-zikr odaları bi-cümle't-tevâbi' ba'de't-tahliye bana hibe ve temlik eyledi. Mülk-i mevrûsumdur deyû def'ile mukâbele idicek gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûrdan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Molla Halîl bin Mustafa ve İbrâhim bin Ömer nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde sâlifü'z-zikr odaları ve enbârları bi-cümle't-tevâbi' ba'de't-tahliye mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye bizim huzûrumuzda hibe ve teslîm, ol dahî meclis-i hibede

ittihâb ve kabz ve kabûl eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle vekîl-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' Müftî Mehmed Efendi, eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Fahrü'l-a'yân Paşa-zâde Mehmed Beğ, Fahru'l-akrân Esed Beğ [bin] el-Hâcc Mehmed, Fahru'l-akrân Abdülkerîm Beğ, Fahru'l-akrân es-Seyyid Mahmûd Çelebi [bin] Hüseyin Efendi, el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, el-Hâcc Ahmed [bin] Nûrullah, Seyyid Hüseyin Çelebi [bin] Seyyid Mehmed, es-Seyyid el-Hâcc İsmâîl [bin] Abdullah, Seyyid Derviş Çelebi [bin] Seyyid Mehmed, Hasan Çelebi [bin] Mustafa, Hammâmî Mehmed Çelebi, Mustafa Çelebi [bin] Mehmed, Seyyid İbrâhim bin Mehmed, Mahmûd Efendi el-İmâm, Mehmed bin Mustafa, Ali Çelebi Kahveci ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

74a/1 Köle davası

Bolu kazâsı karyelerinden Çayır nâm karye sükkânından olup bundan akdem vefât iden Receb Beşe ibn-i Mahmûdun verâseti zevce-i metrûkesi Fatı Hâtûn bint-iİbrâhim ile sulbî-i sagîr oğlu Hüseyin ve sagîre kızı Fâtîma'ya münhasıra oluğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mezbûre Fatı, kendi tarafından asâleten ve sagîr-i mezbûrânın kıbel-i şer'den mansûbe vasîleri olmağla vesâyeti meclis-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe'ye rıkk-ı sâbıkını mu'terif orta boylu sarışın açık sarı elâ gözlü Rûsiyyü'l-asl bâ'isü'l-kitâb Şâhin bin Abdullah nâm şâbb-ı emred mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şâhin, müteveffâ-yı mezbûrun abd-i memlûkü olup ba'de vefâtihî bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bana ve sagîrân-ı mezbûrâna isâbet ve intikâl etmiş iken hâlen itâ'at ve inkıyâddan imtinâ' ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve rıkkâ inkıyâda tenbîh olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe's-sü'âl mezbûr Şâhin cevâbında fi'l-hakîka mukaddemâ ben müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe'nin abd-i memlûkü idim. Lâkin hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ü sıhhatinde fevtinde beş sene mukaddem huzûr-ı müslimînde beni tahrîr ve i'tâk ve zümre-i ahrâr-ı asliyyîne idrâc ve ilhâk eyledi deyû def'ile mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Şâhin'den def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Hüseyin Beşe bin Mehmed ve Hüseyin ibn-i Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî nefsi'l-emr müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe hâl-i hayâtında kemâl-i akl ü

sıhhatinde ma'rûf-ı mezbûr Şâhini bizim huzûrumuzda târîh-i mezbûrda tahrîr ve i'tâk ve zümre-i ahrâr-ı asliyyîne idrâc ve ilhâk eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle vasîyye-i mezbûre Fatı, mu'ârazadan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd [bin] el-Hâcc Mehmed, Ali bin Mahmûd, Mahmûd bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Mustafa bin Mahmûd, Mehmed bin Hüseyin, Şâmî Mahmûd Ağa, Mehmed Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

74a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Çayır mahallesinden olup bundan akdem vefât iden Aktaş-zâde dimekle şehîr Mustafa Efendi bin İshak Efendi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Nevrâ Hâtûn bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi ile sulbiyye-i kebîre kızı Şerîfe Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Köhne orta kaliçesi, 1 aded, kıymeti 1200 akçe	Müsta'mel Acem kiçesi, 2 aded, kıymeti 2000 akçe	Def'a köhne kaliçe, 1 aded, kıymeti 1000 akçe	Köhne Acem kaliçesi, 1 aded, kıymeti 2500 akçe	Sagîr Selânik kiçesi, 1 aded, kıymeti 1000 akçe
Köhne seccâde, 2 aded, 300 akçe	Müsta'mel cedîd yorgan, 10 aded, kıymeti 4000 akçe	Beledî döşek, 2 aded, kıymeti 600 akçe	Yemenî döşek, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Köhne çit yasdık, 1 çift, kıymeti 300 akçe
Köhne çuka mak'ad, 1 çift, kıymeti 1200 akçe	Köhne mâ'î velençe, 1 çift, kıymeti 300 akçe	Köhne kırmızı ihram, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Müsta'mel kırmızı velençe, 1 çift, kıymeti 600 akçe	Köhne çuka yasdık, 3 çift, kıymeti 600 akçe
Beledî yasdık, 2 çift, kıymeti 600	Köhne kadife yasdık, 1 çift,	Kebîr Mertebânî ma'a kapak,	Lengerî ma'a kapak , yedişer	Def'a lengerî, 7 aded, kapak 2

akçe	kıymeti 400 akçe	ikişer aded, kıymeti 1600 akçe	aded, kıymeti 2100 akçe	aded, kıymeti 1000 akçe
Hoşâb tası 2 aded, kapak 2 aded, kıymeti 300 akçe	Kafesliĝî leĝen, ma'a ibrik, birer aded, kıymeti 600 akçe	Meyve tabaĝı, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Taş-tı kebîr, 1 aded, kıymeti 800 akçe	Tepsi, 2 aded, kıymeti 600 akçe
Micmeriyye, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Kebîr sini, 1 aded, kıymeti 2000 akçe	Kebîr tencere, 5 aded, kıymeti 3000 akçe	Sagîr tencere, 5 aded, kıymeti 1500 akçe	Kebîr kazgân, 1 aded, kıymeti 2000 akçe

74b/1 Vefât eden Mustafa Efendi'nin saĝlığında zevcesi Nev râ'ya mal ve mülkünü bıraktığına şehâdet edilmesi

Taleb olundukda udûl-i mislimînden Seyyid Derviş Çelebi bin Mehmed ve Ali Beşe bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isru'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde bizim huzûrumuzda hân-ı mezkûrun arsası zevcem mezbûre Nev râ'nındır. Üzerinde olan binâmı dahî zevcem mezbûre Nev râ'ya hibe-i sahîha-i şer'iyye ile hibe eyledim deyû ikrâr ve bizi işhâd eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi bî vech mu'ârazadan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri-i Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' müftî Mehmed Efendi, Umdetü'l-ulemâ' eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Umdetü'l-akrân Paşa-zâde Mehmed Beĝ, Fahru'l-akrân Esed Beĝ, Kıdvetü'l-akrân Abdülkerîm Beĝ, el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, Seyyid Mahmûd Çelebi [bin] Hüseyin Efendi, Seyyid Hüseyin Çelebi [bin] Mehmed, el-Hâcc Ahmed bin Nûrullah, Mehmed Çelebi [bin] el-Hâcc Ahmed, Mehmed Çelebi [bin] Ahmed, Hasan Çelebi [bin] Mustafa, Seyyid Mehmed [bin] İsmâîl, Molla Halîl [bin] Mustafa, Berberin oĝlu Mehmed Beşe ve gayrühüm mine'l-huzâr.

74b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den bi'z-zât bu fakîr medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde vâki' Aktaş-zâde dimekle şehîr müteveffâ Mustafa Efendi ibn-i İshak Efendi'nin mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm olundukda müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin verâseti zevce-i metrûkesi tâcü'l-mestûrât Seyyide Nevra bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi ve sulbiyye-i kızı kebîre Seyyide'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra işbu bâ'isetü'l-kitâb müşârun-ileyhâ Nevra Hâtûn tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikri taleb ve da'vâya vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Seyyid Abdülmü'min Çelebi ibn-i İsâ Çelebi ve el-Hâcc Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i câ'iyü'z-zikrde vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûrenin zevci müteveffa-yı mûmâ-ileyh zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdün-aleyh olan bin eşrefî altûn mehr-i mü'eccelesini terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan taleb ve da'va eyledikde mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi virmekden ibâ' ve imtinâ' eder. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve sâlifü'z-zikr altun terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan alıverilmek bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl akîbü'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Mehmed Dede ibn-i Şeyh Hüseyin ve Ali Beşe ibn-i Hüseyin nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isru'l-istişhâd fi'l-hakîka müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Seyyide Nevra Hâtûn müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'ye bizim huzûrumuzda bin eşrefî altûn mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle akd ü nikâh olundu. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkile-i mûmâ-ileyhâ tahlîf olunmak için kıbel-i şer' den Mevlânâ Hasan Efendi irsâl olundukda ol dahî sâlifü'z-zikr eşrefî altûnu müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'den küllen ve ba'zan ahz veyâ hibe veyâ taraf-ı şer'iyyeden bir tarîk ile zimmetini ibrâ' eylemediğine yemîn teklif, müvekkile-i mûmâ-ileyhâ dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billahi'l-aliyyi'l-a'lâ eylediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve tefhîm eyledikde mücebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' müftî Mehmed Efendi, Umdetü'l-ulemâ' eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Umdetü'l-akrân Paşa-zâde Mehmed Beğ, Fahru'l-akrân Esed Beğ [bin] el-Hâcc Mehmed Fahru'l-akrân Abdülkerîm, Seyyid Mahmûd Çelebi [bin] Hüseyin Efendi, el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, el-Hâcc Ahmed bin Nûrullah, Mahmûd Efendi el-imâm, Seyyid Derviş Çelebi, Hasan Çelebi [bin] Mustafa, Ali Çelebi, Seyyid İbrâhim Çelebi, Molla Halîl [bin] Mustafa, Mehmed Çelebi [bin] Ahmed, Usta İvaz, Hüseyin Çelebi [bin] Hasan, Seyyid Mehmed bin İsmâîl ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

75a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Âlime bint-i İbrâhim Hâtûn verâseti sulbî-i sagîr oğlu Abdullah ve sulbiyye-i sagîre kızı Sâliha'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffiyeye-i mezbûrenin ba'de'l-müzâyede sûk-ı sultânîde fûrûht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'sâdis min şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Köhne kilim, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Kazma, 1 aded, kıymeti 32 akçe	Erende?, 1 aded, kıymeti 6 akçe	Köhne hirâne?, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Tencere-i sagîr, 1 aded, kıymeti 36 akçe
Köhne nacak, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Def'a tencere-i kebîr, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Hivân, 1 aded, kıymeti 70 akçe	Köhne sahn, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Köhne tâbe, 1 aded, kıymeti 67 akçe
Kiçe, 1 aded, kıymeti 51 akçe	Bakrac-ı sagîr, 1 aded, kıymeti 58 akçe	Tas, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Def'a kiçe-i sagîr, 1 aded, kıymeti 12 akçe	Def'a köhne bakrac, 1 aded, kıymeti 85 akçe
Def'a köhne tas, 1 aded, kıymeti 26 akçe	Köhne şem'dân, 1 aded, kıymeti 26 akçe	Maşa, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Sac ayağı, 1 aded, kıymeti 17 akçe	Kâlıp, 2 çift, kıymeti 50 akçe
Köhne elek, 2 aded, kıymeti 9 akçe	Kepekli? kutu, kıymeti 8 akçe	Bıçak, kıymeti 17 akçe	Kutu, kıymeti 5 akçe	Hurdavât, 10 akçe

Köhne heğbe, kıymeti 15 akçe	Köhne don, 2 aded, kıymeti 38 akçe	Köhne gömlek, 1 aded, kıymeti 23 akçe	Köhne boğça, kıymeti 15 akçe	Köhne makrama, kıymeti 19 akçe
Def'a gömlek, 1 aded, kıymeti 75 akçe	Köhne peştamâl, kıymeti 43 akçe	Köhne yeşil bez, kıymeti 17 akçe	Def'a bez, 1 aded, kıymeti 15 akçe	Def'a münakkaş makrama, 1 aded, kıymeti 32 akçe
Köhne gömlek, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Yeşil tokya?, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Eski boğça, 10 akçe	Kettân, 1 vukkiyye, kıymeti 27 akçe	Köhne yasdık, kıymeti 125 akçe
Gümüş hâtem, 1 aded, kıymeti 32 akçe	Def 'a gümüş hâtem, 1 aded, kıymeti 43 akçe	Sîm kuşak, kıymeti 800 akçe	Daralı kaftan, 1 aded, kıymeti 300 akçe	Müsta'mel muhayyer, 1 aded, kıymeti 200 akçe
Zenne donu 1 aded, kıymeti 50 akçe				

Müteveffiye-mezbûrenin fûruht olunmayan terikesidir ki,

Mülk menzil, 1 aded- diğêr nısf-ı menzil.

75a/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şerîfden bi'z-zât bu fakîr medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Aktaş-zâde dimekle şehîr Mustafa Efendi bin İshak Efendi'nin varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'î kavîm olundukda müteveffâ-yı müşârun-ileyhin verâseti zevce-i metrûkesi fahrü'l-muhadderât Şerîfe Nevrâ bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi ve sulbiyye-i kebîre kızı Şerîfe Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûretân Nevrâ ve Ayşe taraflarından husûs-ı câ'iyü'z-zikri taleb ve da'vâya vekîl olup zât-ı mezbûretânı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Seyyid Abdülmü'min Çelebi bin Îsâ ve el-Hâcc Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan

75b/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Şa'bân bin Abdullah nâm kimesne verâseti zevce-i metrûkesi Sâkine bint-i Abdullah ile sulbî-i kebîr oğlu Mehmed ve sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesi dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'sâbi' min şehr-i Reb'û'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Mor sürhatî, 1 aded, kıymeti 1000 akçe	Köhne diz çakşırı, 1 aded, kıymeti 34 akçe	Köhne mâ'î uzun kürk, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Köhne dülbend sarık, 2 aded, kıymeti 30 akçe	Köhne kapama, 1 aded, kıymeti 50 akçe
Boğası kürk kabı?, 1 aded, kıymeti 85 akçe	Lengerî, 5 aded, kıymeti 300 akçe	Süd tâbesi, 2 aded, kıymeti 280 akçe	Mâhadrî, 4 aded, kıymeti 100 akçe	Tabâk-ı sefer, 1 aded, kıymeti 100 akçe
Su tası, 2 aded, kıymeti 60 akçe	Müsta'mel bakrac, 2 aded, kıymeti 150 akçe	El tâbesi, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Tencere-i kebîr, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Def'a ortaca tencere, 2 aded, kıymeti 200 akçe
Ortaca sini , 1 aded, kıymeti 300 akçe	El ibriği, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Leğen, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Bakır yağ ölçeği, 3 aded, kıymeti 25 akçe	Müsta'mel beyaz kebe, 1 aded, kıymeti 120 akçe
Cedîd sığır zili, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Müsta'mel kırmızı kilim, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Köhne yorgan, 3 aded, kıymeti 450 akçe	Köhne döşek, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Müsta'mel yasdık, 2 aded, kıymeti 100 akçe
Sagîr kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 85 akçe	Def'a beyaz kilim, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Müsta'mel sagîr halı, 1 aded, kıymeti 100 akçe		

Cem'an yekûn: 3719 akçe

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre:464 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Mehmed:2170 akçe	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Ayşe:1085 akçe
--------------------------------------	--	--

75b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den bi'z-zât bu fakîr medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde vâki' Aktaş-zâde dimekle şehîr müteveffâ Mustafa Efendi ibn-i İshak Efendi'nin menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm olundukda müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi fahrü'l-muhadderât Seyyide Nev râ bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi'ye ve sulbiyye-i kebîre kızı Seyyide Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi meclis-i ma'kûd-i mezbûrda işbu bâ'isetü'l-vesîka müşârun-ileyhâ Seyyide Nev râ Hâtûn tarafından husûmet ve redd-i cevâb-ı câ'iyü'z-zikre vekîl olup zât-ı mezbûru ma'rifet-i şer' iyye ile ârifân olan Seyyid Abdülmü'min bin İ sâ Çelebi ve el-Hâcc Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden olup mahalle-i mezbûrede vâki' garben el-Hâcc Mustafa Oğulları mülkü ve kıbletî hâriciyye odalar ve şarken Duhânî-zâde tarlası ve şimâlen ba'zan yine Duhânî-zâde mülkü ve ba'zan tarîk-i hâss ile mahdûd ve mümtâz olup dâhilinde fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte'addideyi ve eşcâr-ı müsmireyi müştemil mülk menzili bi-cümleti't-tevâbi' vâlidem müvekkile-i mezbûre zabt ve tasarruf ider sü'âl olunup takrîri tahrîr ve hisse-i şâyi'amdan vâlidem müvekkile-i mezbûrenin kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl vekîl-i mezbûr Ahmed Efendi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında menzil-i mahdûd-ı mezkûru bin iki yüz gurûşa ba'de't-tahliye müvekkile-i mezbûre Nev râ Hâtûn'a bey' ü teslîm, semeni olan meblağ-ı mezbûru müvekkilem mezbûrenin zevci müteveffa-yı mezbûr zimmetinde beynlerinde ma'lûm eşyâ bahâsından olan bin iki yüz gurûş deynine takâss, müvekkilem mezbûre dahî mukâssa ve kabûl idüp menzil-i mezkûr müvekkilem mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır deyû def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Mehmed Çelebi bin el-Hâcc Ahmed ve Mahmûd bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî nefsi'l-emr müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde menzil-i mezkûru ba'de't-tahliye bizim huzûrumuzda bin iki yüz gurûşa zevcesi müvekkile-i mezbûre Nev râ Hâtûn'a bey' ü teslîm, müvekkile-i mezbûre dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabz ü kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr bin iki yüz gurûşa müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi eşyâ bahâsından zevcem mezbûra deynim olan bin iki yüz gurûşa takâss eyledim dedikde müvekkile-i mezbûre Seyyide Nev râ Hâtûn dahî mukâssa ve kabûl eyledi biz bu husûsa şâhidleriz

şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle mezbûr es-Seyyid Çelebi bî-vech mu'ârazadan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' müftî Mehmed Efendi, Umdetü'l-ulemâ' eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Fahru'l-akrân Paşa-zâde Mehmed Beğ, Fahru'l-akrân Esed Beğ [bin] el-Hâcc Mahmud Fahru'l-akrân Abdülkerîm [bin] el-Hâcc Mahmud Beğ, Fahrü's-sâdât Mahmûd Çelebi bin Hüseyin Çelebi, Mahmûd Efendi el-imâm, Hammâmcı Mehmed Çelebi, Hasan Çelebi [bin] Mustafa, Seyyid Derviş Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

76a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den bi'z-zât bu fakîr Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde vâki' Aktaş-zâde dimekle şehîr müteveffâ Mustafa Efendi ibn-i İshak Efendi'nin menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm oldukda müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin verâseti zevce-i metrûkesi fahrü'l-muhadderât Seyyide Nev râ bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi ve sulbiyye-i kebîre kızı Seyyide Ayşe'ye münhasıra olduğı şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mûmâ-ileyh es-Seyyid Ahmed Çelebi meclis-i ma'kûd-i mezbûrda işbu bâ'isetü'l-vesîka müşârun-ileyhâ Seyyide Nev râ Hâtûn husûmet ve redd-i cevâb-ı câ'iyü'z-zikre vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Seyyid Abdülmü'min Çelebi ibn-i İsâ ve el-Hâcc Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden olup medîne-i mezbûre dâhilinde vâki' eski câmi' kurbinde vâki' bir tarafından merhûm Mehmed Efendi-zâde mülkü ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup, fevkânî ve tahtânî odaları ve ahuru müştemil bâzîrgân hânı babam müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olup ba'de vefâtihî bize isâbet ve intikâl etmişken vâlidem müvekkile-i mezbûre hân-ı mezkûrun cümlesini zabt ve tasarruf ider sü'âl olunup takrîri tahrîr ve hân-ı mezkûrda olan hisse-i şâyi'andan kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl vekîl-i mezbûr Ahmed Efendi cevâbında hân-ı mezkûrun arsası müvekkilem mezbûrenin kendi mülkü olup üzerinde olan ebniyesiyle müteveffâ-yı mezbûrun idi lâkin müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında ve

kemâl-i akl ü sıhhatinde hibe-i sahîha-i şer‘iyye ile müvekkilem mezbûreye hibe ve teslîm müvekkilem dahî ittihâb ve kabz ve kabûl idüp müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında dahî hân-ı mezkûru müvekkilem mezbûre zabt ve tasarruf ider idi deyû def‘le mukâbele idicek gıbbe‘l-istintâk ve‘l-inkâr vekîl-i mezbûrdan def‘-i mezbûru mübeyyine beyine sü‘âl olunup takrîri tahrîr ve rıkka inkıyâda tenbîh olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe‘-s-sü‘âl mezbûr Şâhin cevâbında fi‘l-hakîka mukaddemâ ben müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe‘nin abd-i memlûkü idim. Lâkin hâl-i hayâtında fevtinden beş sene mukaddem huzûr-ı müslimînde beni tahrîr ve i‘tâk ve zümre-i ahrâr-ı asliyyîne idrâc ve ilhâk eyledi deyû def‘ile mukâbele idicek gıbbe‘l-istintâk ve‘l-inkâr mezbûr Şâhin‘den def‘-i mezbûru mübeyyine beyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Hüseyin Beşe bin Mehmed ve Hüseyin ibn-i Mehmed nâm kimesneler li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup isrû‘l-istişhâd fî nefsi‘l-emr müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe hâl-i hayâtında mevsûf -ı mezbûr Şâhin‘i huzûrumuzda târîh-i mezbûrda tahrîr ve i‘tâk ve zümre-i ahrâr-ı asliyyîne idrâc ve ilhâk eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde ba‘de‘t-ta‘dîl ve‘t-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle vasîyye-i mezbûre Fatı, bî-vech mu‘ârazadan men‘-birle mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘l-hâmis ve‘l-ısrîn min Saferi‘l-hayr li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Mahmûd Ağa bin Mehmed, Ali bin Mahmûd, Mahmûd bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Mustafa bin Mahmûd, Mehmed bin Hüseyin ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

76b/1 Bolu‘nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Efendi‘nin verâseti

Husûs-ı âtiyü‘l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer‘den bi‘z-zât bu fakîr medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sükkânından olup bundan akdem vefât iden Aktaş-zâde dimekle şehîr Mustafa Efendi bin İshak Efendinin mahalle-i mezbûrede vâki‘ menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü‘l-esâmî cemâ‘at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer‘-i kavîm olundukda müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi fahrü‘l-muhadderât Şerîfe Nevrâ bint-i Şerîf Ahmed Efendi ile sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi ve sulbiyye-i kebîre kızı Şerîfe Ayşe‘ye münhasıra olduğı şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda işbu râfi‘u‘l-vesîka mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi mezbûretân Seyyide Nevrâ ve Seyyide Ayşe taraflarından husûmet ve redd-i cevâba vekîl olup zât-ı mezbûretânı ma‘rifet-i şer‘iyye ile

ârifân el-Hâcc Mustafa bin Mehmed ve Seyyid Abdülmü'min bin Îsâ şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi mahzarında üzerine yine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtındaiki yüz yirmi gurûş cihet-i karz-ı şer'î ve def'a otuz gurûş ve def'a otuz gurûş ve def'a yirmi beş gurûş cem'an üç yüz beş gurûş def' ve teslîm eyledim ve yine babam müteveffâ-yı mezbûr otuz gurûş bir re's doru at ve altmış beş gurûşa diğêr doru at ve otuz gurûşa bir re's irice bârgîr ve altmış beş gurûşa bir sîm raht ve bir sîm topuz ve on beş gurûşa bir zerbâfte bey' ü teslîm, ol dahî minvâl-i muharrer üzre istikrâz ve iştirâ' idüp zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden üç yüz beş gurûş ve müşterâ bahâsından iki yüz beş gurûş cem'an beş yüz on gurûş hakkım vardır sü'âl olunup takrîri tahrîr ve babam müteveffâ-yı mezbûr terikesinden aliverilmek matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl ve akîbü'l-inkâr mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi'den takrîr-i maşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Halîl Çelebi bin Mustafa ve Mustafa Çelebi bin Ramazan ve Seyyid Mahmûd Çelebi bin Hüseyin Efendi ve Ali bin İbrâhim ve el-Hâcc Ahmed bin Nûrullah ve Seyyid İbrâhim Çelebi bin Seyyid Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olup isrû'l-istişhâd fî nefsi'l-emr mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi bizim huzûrumuzda babası müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'ye karz-ı şer'î bir def'a iki yüz yirmi gurûş ve bir def'a otuz gurûş ve def'a otuz gurûş ve bir def'a dahî yirmi beş gurûş cem'an üç yüz beş def' ve teslîm müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi dahî istikrâz ve kabz eyledi ve yine mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi babası müteveffâ-yı mezbûr otuz gurûşa bir re's doru at ve def'a altmış beş gurûşa bir doru at ve bir def'a otuz gurûşa bir irice bârgîr ve on beş gurûşa bir zerbâfte ve altmış beş gurûşa bir sîm raht ve bir topuz bey ü teslîm, müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi iştirâ' ve kabz ve kabûl eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra meblağ-ı mezbûr beş yüz on gurûş müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'den hayâtında küllen ve ba'zan veyâ hibe veya turuk-ı şer'îden bir tarîk ile zimmetini ibrâ' eylemediğine mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye yemîn teklîf olundukda ol dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eyledikde mücebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' el-Müftî Mehmed Efendi, Umdetü'l-ulemâ' eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Fahrü'l-a'yân Paşa-zâde Mehmed Beğ, Fahru'l-akrân Esed Beğ [bin] el-Hâcc Mahmud Beğ, Fahru'l-akrân Abdülkerîm [bin] el-Hâcc Mahmud Beğ, Fahrü's-sâdât

Mahmûd Çelebi bin Hüseyin, Mahmûd Efendi el-imâm, el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, Seyyid Mehmed Çelebi [bin] İsmâîl, Mehmed Çelebi [bin] el-Hâcc Ahmed, Seyyid el-Hâcc İsmâîl Çelebi, Mehmed Çelebi [bin] Ahmed , Mehmed Beşe berber, Ali Çelebi [bin] Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Ali Çelebi bin Koyun Baba ve Mehmed bin Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

77a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden vefât eden Aktaş-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed Efendi'nin verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinden olup bundan akdem vefât iden Aktaş-zâde dimekle şehîr Mustafa Çelebi bin Mehmed Efendi'nin verâseti li-ebeveyn kız karındaşı Sâliha ile ammi-zâdesi fahrû'l-kuzât Mustafa Efendi'ye münhasıra olup kable'l-kısme mezbûr Mustafa Efendi dahî fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Nev râ bint-i Şerîf Ahmed Efendi ve sulbî-i kebîr oğlu Seyyid Ahmed Çelebi sulbiyye-i kebîre kızı Şerîfe Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûretân Şerîfe Nev râ ve Şerîfe Ayşe taraflarından husûs-ı câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûretâna ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mehmed Beşe bin Mustafa ve Seyyid İbrâhim Çelebi bin Seyyid Ahmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûr es-Seyyid Ahmed Çelebi meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu bâ'istü'l-vesîka mezbûre Sâliha Hâtûn tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikre vekîl zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Hüseyin Çelebi bin Hasan ve Hüseyin bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bize isâbet ve intikâl iden hisse-i şâyi'amız mukâbelesinde tehâruc tarîki üzre terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan olmak mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd oda havlusı dimekle ma'rûf mülk havlu arsası ve Eski Câmî' kurbinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd acemler odaları arsası dimekle ma'rûf hân arsası ve dört adet cevâhir kuşak pafta müvekkile-i mezbûre Sâliha yedinden ahz ü kabz idüp müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Çelebi'nin terikesine müte'allık âmme-i de'âvî ve mutâlebâtдан müvekkile-i mezbûre Sâliha'nın zimmetini ibrâ'-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledik fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allık da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasın dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd Efendi el-İmâm, Na'iband el-Hâcc Hüseyin, Kürkçü Hüseyin, Mehmed Efendi [bin] Hüseyin, Ali [bin] Mehmed, Mustafa [bin] Hasan, Mehmed [bin] Haydar, Hasan [bin] Hüseyin, Muhzır Mustafa, Muhzır Mustafa, Muhzır Mehmed, Muhzır Halil ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

77a/2 Bezci-zâde demekle maruf İsmail Çelebi bin Mehmed Efendi'nin Bolu'nun Debbâğlar mahallesindeki arsasının satışı

Mahmiyye-i Kostantiniyye sükkânından Bezci-zâde demekle şehîr İsmâîl Çelebi bin Mehmed Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka Mustafa Çelebi bin Halil nâm şâbb-ı emred mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değîn silk-i mülk-i sarîhimde münselik medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesinde vâki' bir tarafda mahalle-i mezbûre mescidi ve bir taraftan tarîk-i âmm ve tarafeyni birâderlerim Seyyid Hasan Çelebi ve Seyyid Mehmed Çelebi mülkü ile mahdûd ve mümtâz mülk havlu arsamı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi beş gurûşa bey' ü teslîm ol dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi beş gurûşu bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr havlu arsası müşterî-i mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâbi' min Rebî'ü'l-evvel li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-kuzât hâce-zâde Mustafa Efendi, Hüseyin Efendi el-imâm, Mustafa Çelebi [bin] Hüseyin, Ahmed Efendi [bin] Mehmed, el-Hâcc Ahmed [bin] Mehmed, el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Mehmed, Mahmûd Beşe [bin] Mustafa, Mehmed bin Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

77b/1 Bezci-zâde demekle maruf İsmail Çelebi bin Mehmed Efendi'nin Bolu'nun Debbâğlar mahallesindeki arsasının satışı

Mahmiyye-i Kostantiniyye sükkânından Bezci-zâdeler demekle şehîr İsmâîl Çelebi bin el-merhûm Mehmed Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka Yahyâ Çelebi bin Muslu Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr idüp akd-i âtî sūdûruna değîn silk-i mülk-i sarîhimde münselik hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûn ile mülkiyyet üzre mutasarrıf olduğum medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesi civârında vâki' bir taraftan hark-ı kebîr ve bir tarafı birâderim Süleyman Çelebi tarlası ve tarafeyni tarîk ile

mahdûd ve mümtâz olup yedi buçuk dönüm mikdârı mülk tarlamı tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile yüz altmış kıt‘a esedî gurûşa mezbûr Yahyâ Çelebi‘ye bey‘, ol dahî minvâl-i muharrer üzre iştirâ‘ ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz altmış gurûşu mezbûr Yahyâ Çelebi yedinden bi‘t-tamâm ve‘l-kemâl ahz ü kabz eyledim fî-mâ ba‘d sâlifü‘z-zikr tarla, müşterî-i mezbûr Yahyâ Çelebi‘nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ‘ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘l-hâmis min Saferi‘l-hayr (li-sene) seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

İbrâhim Efendi el-Kâzî, Hüseyin Efendi el-İmâm, İbrâhim Efendi el-İmâm, Edhem Hüseyin [bin] Seyyid İvaz Çelebi, Mehmed bin el-Hâcc Abdünnebî, Molla Osmân el-İmâm ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

77b/2 Bolu kazâsı karyelerinden Değirmenözü karyesi sâkinelerinden Kezban Hatu‘un İnce Hamamında boğularak vefât eden kızı Kamile için davacı olmaması

Bolu kazâsı karyelerinden Değirmenözü nâm karye sâkinelerinden Kezbân Hâtûn bint-i Bayram (nâm) hâtûn meclis-i şer‘e gelüp şöyle takrîr-i kelâm ve ta‘bîr ani‘l-merâm idüp târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem İnce Hammâmında tahmînen sekiz yaşında Kâmile nâm sagîr kızım kendi za‘îfe havza düşüp garîkan müteveffiye olmağla meyyitini karye-i mezbûrede vâki‘ menzilime getirdim. Kıbel-i şer‘den keşf ü müşâhede olunmasını iltimâs ederim dedikde savb-ı şer‘den Kâtib Mustafa Efendi irsâl olunup ol dahî zeyl-i vesîkada muharrerü‘l-esâmî olan müslimîn ile karye-i mezbûrede mezbûre Kezban‘ın menziline varûp müteveffiye-i mezbûre Kâmile‘nin meyyitine im‘ân-ı nazar ile nazar idüp eser-i cerh ve hatfde bir şey‘ olmayup garîkan fevt olduğı zâhir ve nümâyân olduğınu ve mezbûre Kezbân Hâtûn : “Kızım mezbûre Kâmile, İnce havzında kendi za‘îfe garîkan fevt oldu. Ahâlî-i karye-i mezbûreden ve sâ‘ir efrâd-ı recâlden bir fertden kızım mezbûrenin dem ü diyetine müte‘allika da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur.” Dediğini mahallinde tahrîr ba‘dehû ma‘an ba‘ş olunan muhzır Halîl ile meclis-i şer‘e gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve tefhîm eylediklerinde mâ-vaka‘a kayd şüd. Bi‘l-ibkâ? Kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘l-hâmis aşer min Saferi‘l-hayr li-sene seb‘in ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Mehmed Çelebi [bin] Ali Çelebi, Ahmed [bin] Ömer, Receb [bin] Bayram, Ali [bin] Bayram, Receb [bin] Mustafa ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

77b/3 Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakineleriden Fatıma'nın babasından mirâs kalan cariyesi Belkıs'ı azad etmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sâkinelerinden Fâtıma bint-iel-Hâcc Ahmed meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'atü'l-vesîka orta boylu sarışın gök elâ gözlü Rûsiyyü'l-asl Belkıs (bint-i) Abdullah nâm câriye-i memlûkesi mahzârında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mezbûre Belkıs babamdan mevrûsesi câriye-i memlûkem olduğuna binâ'en hasbeten lillâhi te'âlâ ve taleben li-merzâtihi [rabbihi]'l-aliyy malımdan âzâd ve i'tâk ve ahrâr-ı asliyyîne idhâl ve idrâc eyledim deyû fî-mâ ba'd sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn gibi taharrür olup üzerinde bi-hasebi's-şer'î sâbit olan hakk-ı velâdan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdik mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'sâmin min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Abdüllatîf Efendi el-İmâm, Ahmed Halîfe el-Mü'ezzin, el-Hâcc Hüseyin [bin] Ahmed, el-Hâcc Ali bin Abdullah, Mehmed bin Hüseyin, Mustafa bin Hasan, Mehmed [bin] Süleyman ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

78a/1 Bolu kazasına tabi Alpagut karyesi sakinlerinden vefat eden İbrahim bin Mehmed'in kızı Saliha'ya vasî tayini

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut nâm karyede sâkin iken bundan akdem vefât iden İbrâhim bin Mehmed'in sulbiyye-i sagîre kızı Sâliha'ya babası müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîre-i mezbûrenin ammisi işbu râfi'u'l-vesîka Halîl nâm kimesne her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr eylemeğın hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâbi'l-emel fazzale Rabbühü'l-vehhâb dahî mezbûr Halîl'i sagîre-i mezbûreye vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Saferi'l-hayr li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Hasan Çelebi bin Mustafa, Mehmed Halîfe Muhzır, Mehmed bin Muslu, el-Hâcc Mehmed [bin] Hasan, Sûhte Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

78a/2 Bolu kazasına tabi Çatak karyesindeki mu'allimhane ve buna vakf olan değirmenin harab olması nedeniyle tahkiki neticesinde yeniden değirmen yapılmasına izin verilmesi

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Çatak nâm karye ahâlisinden İbrâhim bin Mehmed ve Receb bin Muslu ve Mehmed bin Süleyman ve Abdullah bin Hasan ve Durdu bin İbrâhim ve Hacı bin Mehmed ve sâ'irleri bi-ecma'ihim meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp merhûm Haydar Beğ'in karye-i mezbûrede binâ eylediği mu'allimhânesi ve mu'allimhâneye vakf ve şart eylediği değirmeni külliyyen harâb ve eser-i binâları kalmayup on senedir ta'lîm-i sıbyân dahî olunmaz. Kîbel-i şer'den keşf ve müşâhede olunup mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis Mehmed bin Abdurrahmân'a tenbîh olunup müceddiden mu'allimhâne binâ olunmasın iltimâs ideriz dediklerinde cânib-i şer'den kâtib efendi irsâl olunup ol dahî zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ile karye-i mezbûreye varup zikr olunan mu'allimhâne ve değirmeni müşâhede eylediklerinde fi'l-hakîka külliyyen harâb ve değirmeni dahî ihrâk bi'n-nâr olup eser-i binâları kalmadığını ba'de'l-müşâhede ve'l-keşf meclis-i şer'e alâ vukû'ihî inhâ ve tefhîm eyledikte değirmen ocağı arsası üzerine müceddiden değirmen binâ ve gallesi ile mu'allimhâne dahî ta'mîr olunmasına tenbîh olundukda mütevellî-i mezbûr binâ-i mersûm ve ta'mîr-i merkûma def'le kat'â müsâ'ade yokdur deyû haber vermekle bi't-tevliye binâsı mülk olup arsa-i mezkûre îcâr ile bey'a arz olundukda vakfa evlâ ve enfa' ve ercah olduğu ecilden kîbel-i şer'den arsa-i mezkûre mütevellî-i mezbûr ma'rifeti ile bey'a arz ve sûk-i sultânîde nidâ ve müzâyede olunup rağabât-ı nâs bi'l-külliyeye münkâtı' oldukda yevmî ikişer akçe mukâta'a ile işbu râfi'u'l-vesîka Mehmed Efendi bin Gazanfer üzerine karâr etmekle ücret-i merkûme ile mûmâ-ileyh efendi kendi malı ile arsa-i mezkûre üzerine binâsı mülk olmak müceddiden değirmen binâ etmeğe kîbel-i şer'den izn birle işbu vesîka ketb ve mezbûr yedine def' olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-ısrîn min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mûsâ Halîfe el-Hâtîb, el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, el-Hâcc Abdülkâdir, Mehmed bin Hüseyin, Samsa bin Hüseyin, Mustafa [bin] Ahmed, Hasan bin Hüseyin, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

78a/3 Bolu'nun Çayır karyesinden vefât eden Receb bin Mahmud'un verâseti

Bolu kazâsı karyelerinden Çayır nâm karye sükkânından olup bundan akdem vefât iden Receb bin Mahmûd'un verâseti zevce-i metrûkesi Fatı bint-i İbrâhim ile sulbî-i sagîr

oğlu Hüseyin ile sulbiyye-i sagîre kızı Fâtîma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mezbûre Fatı kendi tarafından asâleten ve sagîrân-ı mezbûrânın kıbel-i şer'den mansûbe vasîleri olmağla vesâyete meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun Receb Beşe'ye rıkk-ı sâbıkını mu'terif orta boylu sarışın açık kaşlı sarı elâ gözlü Rûsiyyü'l-asl bâ'isü'l-kitâb Şâhin bin Abdullah nâm şâbb-ı emred mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şâhin, müteveffâ-yı mezbûrun abd-i memlûkü olup ba'de vefâtihî bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bana ve sagîrân-ı mezbûrâna isâbet ve intikâl etmişken hâlen itâ'at ve inkıyâddan imtinâ' ider.

78b/1 Budin muhafazasına gitmeyen Veli'nin Sazak karyesi ve civarındaki tımarının elinden alınarak Yozgatlı Receb Beşe verilmesi babında berât

Yozgat'lı Receb Beğ'in Sazak Dîvânında olan tımarın berât-ı hükmü tahvîlidir.

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtasar bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu Beğlerbeğisi [ ] dâme ikbâlühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alay Beğisi Seyyid Mehmed zîde kadrühû ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüp livâ-i mezbûrede ve nâhiyesinde ez dîvân Sazak nâm karyede ve gayrıda dört bin beş yüz akçe tımara mutasarrıf olan Veli, bundan akdem Budin muhafazasına varmayup firâr eylediğinden gayrı işbu sene-i mübârekede dahî me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gelmeyüp tımarı ol vecihle mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımara ve bin beş yüz akçe terakkîye emr-i şerîfim verilen [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlı dârende-i fermân-ı hümâyûn Receb'e verilmek bâbında inâyet recâsına arz ve mezbûrun bayrağı altında mevcut olduğu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-fi'l Anadolu'nun .... ağası olan Yusuf zîde kadrühû i'lâm etmekle inşallâhü te'âlâ rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca Ösek muhâfazasında bulunmak şartıyla tevcîh olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki, göresin mezbûrun elinde ol mikdâr tımara emri var ise ve tımar-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre mahlûl ise inşallâhü te'âlâ rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a değin Ösek muhâfazasında bayrağı altında mevcûd bulunduktan sonra tımarı olduğu sancakda sâkin olup ve alay beğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla mezkûra tevcîh idüp tezkiresin viresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene sittin ve tis'in ve elf. Be-yurt-ı Sahrây-ı Ösek.

Vasala ileynâ fî 20 Muharemi'l-harâm sene [10]97

78b/2 Beğpazarı kazâsı karyelerinden Kızılsaray karyesi sakinlerinden el-Hâcc Mahmûd bin el-Hâcc Hüseyin'in Vasîl adlı kölesinin Bolu'nun Semerkand mahallesinden Yâren Mehmed Ağa tarafından alıkonulduğu

Beğpazarı kazâsı karyelerinden Kızılsaray nâm karye sükkânından el-Hâcc Mahmûd bin el-Hâcc Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesinden Yâren Mehmed Ağa'nın tarafından husûmet ve redd-i cevâb-ı câ'iyü'z-zikre vekîli olup bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan oğlu Çengî? Mehmed Çelebi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan kırk elli gün mukaddem işbu hâzır bi'l-meclis orta boylu kır sakallı gök elâ gözlü Gürciyyü'l-asl Vasîl ismi ile müsemmâ gulâmım târîh-i mezbûrda karye-i mezbûrede mülkünden ibâk ve firâr idüp hâlen müvekkil-i mezbûrun yedinde bulunup huzûr-ı şer'e ihzâr olundu sü'âl olunup takrîri tahrîr sâlifü'z-zikr kölem aliverilmek matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl vekîl-i mezbûr cevâbında gulâm-ı mezkûru babam müvekkil-i mezbûr Mudurnu kazâsında abd-i âbık zâbiti olan Mehmed Ağa nâm kimesneden abd-i âbık olup müddet-i örfiyyesi tamâm olmak üzere otuz gurûşa iştirâ' eyledi. Minvâl-i muharrer üzere mezbûrun mülkü olup mülkünden ibâk ve firâr eylediği ma'lûm değildir deyû def'ile mukâbele idicek mezbûr el-Hâcc Mahmûd'dan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Abdülkâdir bin Şa'bân ve Ebûbekir bin Abdi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka evsâf-ı mezkûre ile mevsûf işbu hâzır bi'l-meclis mezbûr Vasîl, el-Hâcc Mahmûd'un mülkü olup târîh-i mezkûr mârru'z-zikr karyede mülkünden ibâk ve firâr eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ'-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra evsâf-ı mezkûre Vasîl'i âhara bey' veyâ hibe veyâ turuk-ı şer'iyeden bir tarîk ile mülkünden ihrâc eylemediğine yemîn teklîf olundukda ol dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eymeğin mücebiyle gulâm-ı mezbûr vaz', mezbûr el-Hâcc Mahmûd'a teslîm etmeğe vekîl-i mezbûr Sâlih Çelebi'ye tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'sâbi' ve'l-ısrîn min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed Çelebi bin Abdullah, Süleyman bin Osman, İvaz bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa?

79a/1 Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sakinlerinden Ömer bin Abdullah Efendi'nin camus ineğini kesen Debbâğlar mahallesinden Çizmecioglu Mehmed Beşe bin Ahmed arasındaki dava

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sükkânından işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâcc Ömer bin Abdullah Efendi meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde medîne-i mezbûre mahallâtından Debbâğlar mahallesinden Çizmecioglu dimekle ma'rûf Mehmed Beşe bin Ahmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan tahmînen kırk elli gün mukaddem bir re's boz, kaviyye, orta kesim, ay boynuzlu, orta kuyruklu câmûs ineği Ömerler alanı dimekle ma'rûf mevzi'de gezer iken mezbûr Mehmed Beşe hufyeten ahz ve gasb idüp boğazlayup etini basdırma etmekle derisi hâlen mezbûrun yedinde olup mahkeme-i şerîfe haremine getirildi. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve sâlifü'z-zikr ineğimin kıymeti şer'iiyesi alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Mehmed Beşe cevâbında sâlifü'z-zikr derinin ineğini Düzcepazarı kazâsından berber oğlu Mahmud Beşe nâm kimesneden iştirâ' eyledim dedikde mezbûr Mahmûd Beşe'den istifsâr olundukda husûs-ı mezbûrdan haberim yokdur deyû cevâb verdikde mezbûr Mehmed Beşe i'âde-i kelâm idüp diğeri Mahmûd Beşe nâm kimesneden iştirâ' eyledim deyû def' ve def'le isbâta kâdir olamadığı nümâyân olmağla mezbûr el-Hâcc Ömer'den müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Sıbgatullah Çelebi bin el-Hâcc Mehmed ve Mustafa Çelebi bin Süleyman nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr el-Hâcc Ömer'in evsâf-ı mezkûre ile mevsûf bir re's câmûs ineği târîh-i mezbûrda mârru'z-zikr mevzi'de zâyi' olmuş idi. Hâlen mezbûr Mehmed Beşe'nin yedinde olup mahkeme-i şerîfe haremindedir olan câmûs derisi mezbûr el-Hâcc Ömer'in zâyi' olan ineğinin derisidir. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iiye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle mârru'z-zikr ineğinin kıymeti şer'iiyesini mezbûr el-Hâcc Ömer'e edâ etmeğe mezbûr Mehmed Beşe'ye tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahru'l-akrân Abdülkerîm Beğ, Şa'bân Efendi el-Kâdî, el-Hâcc Ömer Ağa, Namâz-zâde Hüseyin Çelebi, Veli Ağa bin Receb, ... Mustafa Ağa, Hüseyin Beşe, Mehmed bin Süleyman ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

79a/2 Bolu kazâsına tabi Demirciler karyesinden Ayşe Hatun'un boşandığı kocası Hasan bin Mehmed'den olan alacaklarından vazgeçmesi.

Bolu kazâsı karyelerinden Demirciler nâm karye sâkinelerinden Ayşe Hâtûn bint-i Ma'den tarafından husûs-ı câ'iyü' zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Veli Halîfe bin Osmân ve el-Hâcc Sefer bin Hâlîl şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûrenin karındaşı Ma'den nâm kimesne meclis-i şer'-i hatir-i lâzimü't-tevkîrde mezbûre Ayşe'nin zevc-i mutlakı olan işbu râfi'ü'l-vesîka Hasan bin Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûrenin mezbûr Hasan zimmetinde mütakarrir ve ma'kûdün aleyh kırk gurûş mehr-i mü'eccelesi mukâbelesinde bir re's câmûs ineği ve beş gurûş nakd ve iddeti münkaziyye oluncaya değin zimmetine terettüb iden nafaka-i ma'lûmesi mukâbelesinde bir buçuk keyl buğday ve beynlerinde münâza'un fîh olan bir sîm kemer kuşak mukâbelesinde bir buçuk gurûş alâ tarîki's-sulh ahz ü kabz idüp hukûk-ı zevciyyete müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtdan ibrâ'-i tâm ve kâtı'u'n-nizâ'la mezbûr Hasan'ın zimmetini ibrâ' u iskât eyledim. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasın dedi dedikte gıbbe'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî min Saferi'l-hayr li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Hacı Ömer-zâde el-Hâcc Ahmed, Çizmecî el-Hâcc Mehmed, Murâd bin Mehmed, Yusuf [bin] el-Hâcc Mehmed, Osman bin Receb ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

79b/1 Bolu kazasına tabi Sancak karyesi ahâlisinden vefât eden Bayram Beğ bin Abdullah'ın küçük kızları Ümmühânî ve Râbi'a'ya valideleri Melikân Hatun'un vasî tayini

Bolu kazâsı karyelerinden Sancak nâm karye ahâlîsinden olup bundan akdem vefât iden Bayram Beğ bin Abdullah nâm kimesnenin sulbiyye-i sagîre kızları Ümmühânî ve Râbi'a'ya babaları mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi'ş-şer'î isâbet ve intikâl iden emvâllerini zabt ve ahvâllerini hıfz için ber vech-i lâzım ve lâ-büdd olmağın ve sagîretân-ı mezbûretânın vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Melikân Hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihtiyâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâbi'l-emel faddale Rabbühü'l-Vehhâb, mezbûreyi vasî nasb ve ta'yîn eyledikte ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-aşir min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Ahmed Ağa, Mehmed bin Ahmed, Hasan bin Himmet, İvaz bin Ahmed, Mehmed [bin] Şa'bân, Mehmed bin Abdülmü'min ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

79b/2 Bolu kazâsına tabi Sancak karyesi sakinlerinden olup vefât eden Bayram Beğ bin Abdullah'ın kölesi Ayvaz bin Abdullah'ın azad edilmesi

Bolu kazâsı karyelerinden Sancak nâm karye sükkânındân olup bundan akdem fevt olan Bayram Beğ bin Abdullah nâm kimesnenin sulbiyye-i sagîre kızları Ümmühânî ve Râbi'a'nın tesviye-i ümûrlarına kıbel-i şer' den mansûbe vasîleri ve vâlideleri Melikân binti Yusuf nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun rıkk-ı sâbıkını mu'terif orta boylu, sarışın, gök elâ gözlü, çatık kaşlı, tırâş, Rûsiyyü'l-asl bâ'is-i hâze'l-kitâb Ayvaz bin Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ayvaz, Müteveffâ-yı mezbûr Bayram Beğ'in abd-i memlûkü olup ba'de vefâtihî bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bana ve sulbiyye-i sagîre kızları mezbûretâna isâbet ve intikâl idüp mülk-i mevrûsumuz iken bize rıkkâ inkıyâddan ibâ' ve imtinâ' ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve rıkkâ inkıyâda tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Ayvaz cevâbında fî nefsi'l-emr müteveffâ-yı mezbûr Bayram'ın abd-i memlûkü idim. Lâkin bundan akdem bin seksen altı senesinde huzûr-ı müslimînde on sene bana hizmet idüp on sene tamâmına kalmadan âzâd ol deyû .... etmiş idi târîh-i mezbûrdan bu âna gelince hizmet eyledim. Hâlen on bir seneye bâliğ olmağın şart-ı mezkûra binâ'en âzâd ve ahrâr-ı asliyyîne idrâc olduğuma binâ'en ibâ' ve imtinâ' ederim deyû def'ile mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Ayvaz'dan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Mehmed Halîfe bin el-Hâcc Hüseyin ve Mahmûd bin Abdülbâkî nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Bayram Beğ, hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ü sıhhatinde târîh-i mezkûrde merkûm Ayvaz on sene hizmet idüp on sene tamâmına kalmadan âzâd ve sâ'ir ahrâr-ı asliyyîne idrâc olsun dedi. Biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer' iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetlerimiz kabûlden? vâkı'a? oldukdan sonra mücebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şühûd-ı sâbık.

79b/3 Bolu'nun Karaçayır mahallesi sakinlerinden Aktaşzâde es-Seyyid Ahmed Efendi bin Mustafa'nın Çâkeşe karyesindeki tarlasının satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sükkânından fahrî's-sâdât Aktaş-zâde es-Seyyid Ahmed Efendi bin Mustafa Efendi, meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfî'u'l-vesîka Mustafa Çelebi bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değin silk-i mülk-i sarîhimde münselik bundan akdem merhûm İshak Çelebi'nin ebnâsının vasî ve zevcesinde iştirâ' ve temellük eylediğim medîne-i mezbûre karyelerinden Çâkeşe Nâm karye civârında vâki' merhûm Şemsi Paşa emlâkından müfrez mişe dibi dimekle ma'rûf bir taraftan Mustafa tarlası ve bir taraftan Ahmed tarlası ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup ber vech-i tahmîn altı dönüm mülk tarlamı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile doksan kıt'a esedî gurûşa bey' ve teslîm, ol dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûru müşterî-i mezbûrun yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim fi-mâ ba'd sâlifü'z-zikr tarla mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrîf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin aşer min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Halîl Çelebi [bin] Mehmed, Mehmed Çelebi [bin] İsmâîl, Mustafa Çelebi, es-Seyyid Abdülmü'min Çelebi, es-Seyyid İbrâhim [bin] Ahmed, Mehmed bin Süleyman, Osman [bin] Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

80a/1 Anadolu Müfettişliğine Ömer Paşa'nın tayin olunması

İşbu bin doksan yedi senesinde vilâyet-i Anadolu'da zuhûr iden hırsız ve kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsını teftîşe taraf-ı saltanat-ı aliyyeden müfettiş ta'yîn olunan izzetli ve sa'âdetli Ömer Paşa hazretlerinin yedine verilen emr-i şerîf sûretidir ki, Vasala ileynâ an yed-i [ ] Ağa fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve ihtirâm sâhibü'l-'izzi ve'l-ihtişâm el-muhtasar bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ber vech-i arpalık Karahisâr-ı Sâhib sancâğına mutasarrîf olup İstanbul muhafazasında olan Ömer dâme ikbâlühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, sen yarar ve emekdâr olup her vechle müstehakk-ı inâyet olduğun ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirülüp Anadolu Müfettişliği'ni sana tevcîh ve inâyet idüp i'lâmı için [ ] ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki, hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûnumla sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince te'hîr ve

tevekkuf etmeyüp Anadolu Müfettişliği'ne sen mutasarrıf olup me'mûr olduğun hizmet-i hümâyûnda takdîr-i tâm eyleyüp min ba'd emr-i şerîfime muhâlif âharı dahl ü ta'arruz etdirmeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî evâ'il-i şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-mahrûse.

80a/2 Anadolu müfettişliğine tayin olun Ömer Paşa'nın Memâlik-i Anadolu'daki hırsız, harâmî ve kuttâ'ut-tarîk eşkiyâsının yakalanmasına dair buyruldu

Mûcebiyle buyruldu-yı şerîf.

Şerâyi' şî'âr bi'l-fi'l Mağnisa ve Burusa'da mesned nişîn-i şerî'at-ı garrâ olan fazîletli efendiler zîdet fezâ'ilühüm ve şerâyi' şî'âr-ı Mağnisa ve Balıkesri ve Biga ve Burusa ve Bolu ve Kastamonu sancaklarında vâki' olan efendiler zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sancağı mezbûrûnlarda olan mu'allimler ve voyvodalar ve kethüdâyeri kaymakamları ve serdârân vekilleri zîde kadrühüm ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz. İnhâ olunan budur ki, hâliyâ memâlik-i Anadolu'da zuhûr iden hırsız ve harâmî ve kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsı teftîşine me'mûr olduğumuz ecilden taraf taraf tenbîh ve âgâh olunmağičün sûret-i fermân-i şerîf-i âlîşân ile buyruldu tahrîr olunup ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [ ]zîde kadrühû ile irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâ ve zîr-i livalarınızda ol makûle hırsız ve harâmî ve kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsı zuhûrunda ahz ve muhkem habs idüp tarafımıza arz u i'lam eyleyesiz ki şer'le haklarında lâzım gelen cezâları virilüp sâ'ire mûcib-i ibret ola ve bundan sonra her birileriniz taht-ı kazâ ve zîr-i livâlarınızın hıfz ü hırâseti bâbında sa'y ü dikkat ve sarf ü kudret idüp tüccâr ve müsâfirîn ve ebnâ'-i sebîlden bir ferdin mal ve canına zarar ü gezendirmekden be-gâyet ihtirâz idüp husûs-ı mezbûru gayrı mahalle kıyâs etmeyüp gereği gibi takayyüd-i tâm ve sa'y ü ihtimâm-ı mâ-lâ kelâm eyleyesiz. Şöyleki taht-ı kazâ ve zîr-i livalarınızda hırsız ve harâmî ve kuttâ'u't-tarîk eşkiyâsı zuhûrunda ittifâk ile ahz ve üzerlerine varup tereddüd ve muhâlefetiniz sebebiyle tüccâr ve müsâfirîn ve ebnâ'-i sebîlden bir ferdin mâl ve canına zarar ü gezendirmek ihtimâli olur ise sâdır olan fermân mûcebince tazmîn olunup eşedd-i ikâb ile mu'âkab olmanız mukarrerdir. Ammâ bu bahâne ile celb-i malda ve kendi hâlinde olana gadr ü ta'addîden be-gâyet ihtirâz eyleyesiz ve sûret-i fermân-ı şerîf ile işbu buyrulduğumuzu sicillât-ı mahfûza tescîl ve cümleye teşyî' idüp mûcib-i buyrulduyla âmil olasız deyû.

Fî 29 Z. sene 1096.

Vasala ileynâ fî 27 Muharrem [10]97.

80b/1 Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sakinlerinden Uğuncu-zâde Mustafa Çelebi bin Mehmed ile Bağçe karyesinde Mustafa bin Mehmed arasındaki camus davası

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin işbu râfi‘u’l-vesîka Uğuncu-zâde demekle ma‘rûf Mustafa Çelebi bin Mehmed, meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde medîne-i mezbûre kurâsında Bağçe nâm karyeden Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem Çataka nâm karyede vâki‘ çiftliğimde Çaplı Kara Ahmed nâm kimesneden iştirâ’ eylediğim siyah câmûs ineğimden hâsıl olma bir re’s siyah ve kara kuyruklu sağ kulağının ucu kesik çakı boynuzlu orta kesim câmûs öküzümü mezbûr ahz idüp hâlen yedinde bulup mahkeme-i şerîfe haremine getirildi. Sü’âl olunup takrîri tahrîr ve sâlifü’z-zikr öküzü aliverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe’s-sü’âl mezbûr Mustafa cevâbında evsâf-ı mezkûre ile mevsûf olan öküzü târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem Hacı Seydî oğlu nâm kimesneden iştirâ’ idüp mülkünden otuz beş gün mukaddem zâyi‘ olmuş idi. Mezbûr çiftliğinden târîh-i mezbûrda bulup ahz eyledim. Mezbûr minvâl-i muharrer üzre ineği furû‘u olma mülkü olduğu ma‘lûmum değildir deyû münkir oldukda mezbûr Mustafa Çelebi’den müdde‘âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden el-Hâcc Hasan bin Ahmed ve Osman bin Ömer nâm kimesneler li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup isru’l-istişhâd fi’l-hakîka evsâf-ı mezkûre ile mevsûf ve mahkeme-i şerîfe haremindedir olan câmûs öküzü mezbûr Mustafa Çelebi’nin Çaplı Kara Ahmed ineği demekle ma‘rûf siyah ineğinden hâsıl olma mülkü olup mülkünden târîh-i mezbûrda mârru’z-zikr çiftliğinden zâyi‘ oldu. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her birileri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde ba‘de’t-ta’dîl şehâdetleri makbûle oldukda evsâf-ı mezkûr ile mevsûfe olan öküzü âhara bey‘ veyâ hibe veyâ turuk-ı şer‘iyyeden bir tarîk ile mülkünden ihrâc eylemediğine mezbûr Mustafa Çelebi yemîn teklîf olundukda ol dahî alâ vefki’l-mes’ûl half billâhi’l-aliyyi’l-a‘lâ eyledikde mücebiyle sâlifü’z-zikri mezbûr Mustafa Çelebi’ye teslîm etmeğe merkûm Mustafa’ya tenbih birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn min Zi’l-hiceti’s-şerîfe li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Abdüllâtîf Efendi el-Îmâm, Mehmed Efendi el-Îmâm, Mehmed bin Abdullah, Hasan Muhzır

Tahrîren Muharemi'l-harâm ve hiye yevmü'r-râbi' li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Yâ Fettâh, yâ Rezzâk ve bihî nesta'in

80b/2 Ahmed Efendi'nin Bolu kazası ve nahiyelerinde naib tayin olunması

İzzetli fazîletli Ahmed Efendi,

Ba'de't-tahiyye ve't-teslîm inhâ olunur ki li-sene seb'in ve tis'in ve elf Muharemi'l-harâmı guresinden Bolu kazâsı, nevâhîsi ile size tarafımızdan niyâbeti sipâriş olunmuşdur. Lede'l-vüsûl beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı Şer'ullah idesin ve's-selâm.

Mine'l-abdi'l-fakîr Mehmed el-Kâdî el-Mutasarrıf bi-kazâ-i Bolu ma'a nevâhîhâ hâlen.

81a/1 Bolu'ya tâbi' Borlu kazası karyelerinden Kuğaru karyesi sakinlerinden olup katledilen Abdi bin el-Hâcc Fazlı'nın diyetinin ödenmesi

Livâ-i Bolu'ya tâbi' Borlu kazâsı karyelerinden Kuğaru nâm karye sükkânından olup bundan akdem maktûlen fevt olan Abdi bin el-Hâcc Fazlı nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Âbide bint-i Hasan ile sulbî-i kebîr oğlu Mehmed Ağa ve sulbiyye-i kebîre kızı Sâkine'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Mehmed Ağa kendi tarafından asâleten ve mezbûretân Âbide ve Sâkine taraflarından husûs-ı câ'iyü'z-zikri sulh ve ibrâya vekîl olup zât-ı mezbûretâna ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Osman Beğ bin Halîl ve Receb bin el-Hâcc Ali şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûr Mehmed Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimu't-tevkîrde Bolu kazâsı karyelerinden Paşaköyü nâm karyede işbu râfi'u'l-vesîka el-Hâcc Ken'ân bin Abdullah mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûr Abdi'yi mezbûr Ken'ân bundan akdem kazâ-i mezbûrda karye-i mezkûrede vaki' menzîlim önünde katl idüp mezbûrun katl eylediği huccet-i şer'iyye olunup yedimde olan huccet-i şer'iyyem mücebince babam müteveffâ dem ü diyetini mezbûrdan taleb ve da'vâ eylediğimde vesâtat-ı müslimîn ile da'vâ-yı mezkûremizden yirmi beş gurûş kıymetli eyğeri ma'a kara bisâtıyla ve bir re's doru bârgîr ve yirmi beş gurûş nakd üzerine beni sulh ve irzâ eyledikde ben dahî sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan sâlifü'z-zikr bârgîri ve meblağ-ı mersûmu tamâmen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i de'âvîden mezbûrun zimetini asâleten ve vekâleten ibrâ' u iskât eyledim. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a olmasın dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî aşer min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahru'l-akrân Paşa-zâde Mehmed, Mehmed Beğ bin Ahmed Paşa, Durmuş Ağa, Mütevellî İbrâhim Çelebi, Yazıcı Mehmed Çelebi, Mehmed bin Osman, Osman Beşe, Süleyman bin Hüseyin ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

81a/2 Bolu'ya tabi Pavli kazası karyelerinden Göni karyesi sakinlerinden olan Muharrem bin Mehmed'i öldüren Kurupazar kazâsı Eymür karyesinden Halil Kethüda bin Rahmeti'nin kısas cezasına hüküm verilmesi

Livâ-i Bolu'ya tâbi' Pavli kazâsı karyelerinden Göni nâm karye sükkânından olup bundan akdem maktûlen fevt olan Muharrem bin Mehmed verâseti cedde-i ebeviyesi Ümmühânî bint-iel-Hâcc Namaz ile li-ebeveyn er karındaşı oğulları Ramazan ve Hüseyin nâm kimesnelere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûrân Ramazan ve Hüseyin kendi taraflarından asâleten ve mezbûre Ümmühânî tarafından mâ hüve nehcü's-sübût vekâleten hâlen livâ-i mezbûre mütesellimi olan fahru'l-akrân Ken'ân Ağa tarafından mübâşir ta'yîn olunan Mustafa Ağa ma'rifetiyle Kurupazar kazâsı karyelerinden Eymür nâm karyeden Halil Kethüdâ bin Rahmetî nâm kimesneyi meclis-i şer'e ihzâr ve müvâcehesinde her biri asâleten ve vekâleten üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Muharrem'i târîh-i kitâbdan elli gün mukaddem Bolu kazâsı karyelerinden Sığirkuyruğu nâm karye civârında vâki' Sebencik Pınarı nâm mevzi'de çoban baltasıyla başına urup katletmiştir. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve mûceb-i şer'iyyesi olan kısâs matlûbumuzdur dediklerinde gıbbe's-sü'âl mezbûr Halil Kethüdâ cevâbında fi'l-hakîka târîh-i mezbûrda mârru'z-zikr mevzi'de müteveffâ-yı mezbûr Muharrem ile etmek husûsu için mücâdele eylediğimizde mezbûr Muharrem beni asâ ile urdukda ben dahî çoban baltasıyla iki def'a başına darb idüp katl eyledim deyû meclis-i şer'de bi-tav'ihî kirâren ve mirâren ikrâr ve i'tirâf eyledikde ber mûceb-i ikrâr kâtil-i mezbûr Halil'in kısâsına hükm birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Muharemi'l-harâm li-sene seb'in ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ali Beğ bin Mehmed, Namaz bin Halîl, İvaz [bin] Dâvûd, Mehmed Çelebi [bin] Yusuf, Abdürrahîm Çelebi, el-Hâcc Mûsâ Hokkadâr, Ömer Ağa [bin] Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

81b/1 Tasdik

Efendinin terike-i vâfiyyesine vâzi'atü'l-yed zevce-i metrûkesi Afife Hâtûn bint-i Ali Ağa tarafından husûmet ve redd-i cevâba vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye

ârifân olan Molla Mehmed ve Molla Mustafa bin .... Şeyh Ahmed şehâdetleriyle vekâleti sâbite İbrâhim Çelebi bin Ahmed mahzarında feth ü kırâ'et olundukda vekîl-i mezbûr İbrâhîm Çelebi müvekkilesi mezbûrenin terike-i müteveffâ-yı mezbûra vâzi'atü'l-yed idüğünü ikrârlığını kitâb-ı mesfûr mevlânâ-yı mûmâ ileyh kıbelinden ve redd-i deyn? bi'l-külliyeye münkir oldukda zeyl-i naklde isimleri muharrer olan şühûd-ü tarîkden Receb bin Mustafa bin Uzun Mu'arref ve Ali bin Mustafa bin Mûsâ nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî nefsi'l-emr kitâb-ı mesfûr mahmiyye-i mezbûrede bi'l-fi'l hâkim-i hükmi'l-azîz Mehmed Efendi ibn-i Halîl bin Ebu's-Su'ûd eş-Şa'rânî'nin kitabıdır ve zeylindeki imzâ ânın imzâsıdır ve zahrındaki hatm ânın hatmidir. Bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyüp vekîl-i mezbûr Ali Çelebi'ye teslîm ve bizi işhâd eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'r-râbi' min Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhim Efendi el-İmâm, Ahmed Efendi [bin] Mahmûd, Yusuf Çelebi bin el-Hâcc Yûnus, Usta Receb [bin] Hasan, el-Hâcc Mehmed Çelebi [bin] Sükûtî Ahmed Çelebi.

81b/2 Viranşehir kazâsı sakinlerinin Bolu'da bâcdâr olan Veli Ağa bin Receb'ten şikayetçi olmaları

Viranşehir kazâsı sükkânından Yahyâ bin el-Hâcc Süleymân ve el-Hâcc Yusuf ve Şâhin bin Abdullah ve Dilâver bin Abdullah va sâ'irleri meclis-i şer'de hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru'l-akrân Ken'ân Ağa tarafından Medîne-i Bolu'da bâcdâr olan Veli Ağa bin Receb mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince medîne-i mezbûra kazâ-yı âhardan gelen buğday ve arpa ve kaplıcadan her bir yükden bâcdârlara ikişer akçe bâc eline gelmiş iken hâlen mezbûr bizim âhar kazâdan getirdiğimiz yüklerden dahî kadîme muhâlif buğday bâcı alır. İşbu hâzırûn bi'l-meclis olan müslimînden istihbâr olunup mezbûr Veli Ağa buğday almakdan men' olunmak matlûbumuzdur dediklerinde medîne-i mezbûre sükkânından müsinn ve ihtiyâr kimesnelerden İbrâhim Efendi el-Kâdî ve Mahmûd Efendi el-Kâdî ve Ahmed Dede bin Şa'bân ve Mehmed Ağa bin Mustafa ve el-Hâcc Muslu bin İbrâhim ve el-Hâcc Ali bin Yahyâ ve el-Hâcc Mehmed bin Hasan ve el-Hâcc Ali bin Mehmed ve el-Hâcc Mehmed bin Abdullah ve Mustafa Çelebi bin el-Hâcc Bayram ve Mehmed bin Haydar ve Usta Siyâmî ve Mehmed Çelebi bin Yahyâ ve Mehmed Çelebi [bin] el-Hâcc Şa'bân ve Mustafa bin

Ahmed ve Süleyman bin Osman ve sâ'ir cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istihbâr fî nefsi'l-emr kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince nefsi-i Bolu kazâsından hâsıl olup pazarda fûruht olunan arpa ve buğdaydan yirmisi bir şinik gelir ölçek ile bir şinik buğdayda bir ölçek bâc alınır.Fûruht olunup ölçüldükde nefsi-i Bolu kazâsından gayrı âhar kazâdan gelen arpa ve buğdaydan bir yükden iki akçe alınır buğday alınmaz.Vaz'-ı kadîm budur. Buğday alınmak bid'attir. Her birler alâ vechi'l-icmâ' ve'l-ittifâk ihbâr eylediklerinde mûcebiyle mezbûr Veli Ağa'ya âhar kazâdan gelen arpa ve buğdaydan her bir yükden ikişer akçe alınıp buğday ve ziyâde akçe almamak üzre tenbîh ve te'kîd-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min Zi'l-hiccetî'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Seyyid Mustafa Çelebi [bin] Seyyid Mehmed, Mahmûd Efendi [bin] İbrâhim Efendi, Mustafa Çelebi [bin] Muslihiddîn, el-Hâcc Mûsâ [bin] Mehmed, Mustafa Çelebi [bin] Mehmed Ağa, Mehmed bin Abdullah, Molla Mustafa bin Ramazan, Halîl Kethüdâ bin Mehmed, Hasan Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

82a/1 Bolu kazâsına tabi Tekye karyesinden fuhuş yaptıran Fatıma binti Ramazan'a gereken cezanın verilmesi

Hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahrü'l-akran Ken'ân Ağa'nın kethüdâsı tarafından cümle-i ümûruna vekîl olan Mustafa, fi'l-asl Bolu kazâsına tâbi Tekye nâm karyeden olup üç dört senedir medîne-i Bolu'da lâ mekân olup fâhişe avratları ile fuhuş iden Fâtıma bint-i Ramazan nâm fâhişe avratı meclis-i şer'e ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüp mezbûre târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem üç nefer nâmahrem levendât ile Hisâr arkası nâm mevzi'de ahz olunmuşdur. Mezbûreden sü'âl olup ve hâzırûn bi'l-meclis olan müslimînden dahî istihbâr ve isti'lâm olunup haberleri tahrîr ve mûceb-i şer' icrâ olunması iltimâs olunur dedikde medîne-i mezbûre sükkânından ulemâ ve sülehâ ve sâ'ir müslimînden umdetü'l-ulemâ Müfti Mehmed Efendi ve eş-Şeyh İbrâhim Efendi ve es-Seyyid Ahmed Çelebi ve İmâm Abdullah Efendi ve İmâm Mehmed Efendi, İmâm Mahmûd Efendi ve İmâm Hâlîl Efendi, İmâm Ali Efendi ve İmâm Mahmûd Efendi ve el-Hâcc Hasan ve Hamza bin Hüseyin ve Mehmed Efendi el-Kâdî ve Hamza bin Hüseyin ve sâ'irler cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istihbâr fî nefsi'l-emr mezbûre Fâtıma dört beş senedir i'lân-ı fuhuş ider her vechle vâcibü'l-izâledir deyû alâ tarîki'ş-şehâde haber verdiklerinde mûcebiyle mezbûre

Fâtıma'nın müstahakk olduğu cezâyı icrâyâ mütesellim-i mûmâ-ileyhe tenbîh-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-a'yân Abdülkerîm, Umdetü'l-akrân Mahmûd Beğ, Serdâr Hasan Ağa, Yusuf Ağa Kethüdâsı ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

82a/2 Mülk satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâcc Bayram nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka el-Hâcc Mehmed ibn-i el-Hâcc Muslu mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değîn silk-i mülk-i sarîhimde münselik medîne-i mezbûre mahallesinden Akpınar mahallesinde vâki' bir taraftan Ahmed Beğ mülkü ve bir taraftan Ahmed nâm kimesne mülkü ve tarafeynden tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup dâhilinde iki bâb beyt ve bir samânhâne ve bir fırın ve muhavvata-i yesîreyi müstemil mülk menzilimi bi-cümelti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-mürâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz on kıt'a esedî gurûşa mezbûr el-Hâcc Mehmed'e bey' ü teslîm ol dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz on gurûşu müşterî-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr menzil, müşterî-i mezbûr el-Hâcc Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer' mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhim Efendi el-İmâm, Mehmed Efendi el-İmâm, Hacı Mehmed Çelebi, el-Hâcc Ali bin el-Hâcc Mustafa, Mustafa Çelebi [bin] el-Hâcc Mehmed, Ahmed bin Ömer, Mustafa Çelebi [bin] Muslihiddîn, Mehmed Çelebi [bin] Hüseyin ve gayrühüm mine'l-huzzâr

82a/3 Boşanma davası

Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesinde sâkine Fâtıma bint-i Hâlîl nâm Hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka zevci olan İvaz bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp zevcem mezbûr İvaz zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdün aleyh olan altmış gurûş mehr-i mü'eccelimden fâriğa

olup ve iddetim münkaziyye oluncaya deĝin zimmetine terettüb iden nafaka-i ma'lûmem ve me'ûnet-i süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile muhâla'a eylediĝimde ol dahî hal'-i mezbûru kabûl idüp her birimiz âharın zimmetini hukûk-ı zevciyyete müte'allika âmme-i de'âvîden ibrâ-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledik dedikde ğıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mezbûre Fâtıma, merkûm İvaz'dan akd-i cedîd ve sıdâk-ı müste'nifsiz helâl olmamak haysiyyeti ile mübâne olmaĝın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafa Çelebi el-Îmâm, Ahmed Çelebi Mu'allim, İbrâhim bin Halîl, Meddâh İbrâhim Çelebi, Sûhte Mustafa Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

82b/1 Kurun Kal'asında fevt olan İbrahim Aĝa'nın borçlarının varisleri tarafından ödenmesi

Mahrûse-i Edirne'de bi'l-fi'l ahkâm-ı ümûr-ı şer'iyye-i askeriyye istimâ'ına me'mûr olan Hüseyin Efendi bin Ahmed bin Mustafa imzâsıyla mümzâ hatmiyle mahtûm ve bin doksan altı Şevvâli'l-mükerreremi evâhiri ile müverrah ve mazmûnu bi'l-fi'l yeniçeri efendisi olmaĝla hâlen mahrûse-i mezbûrede sâkin umdetü'l-emâcid ve'l-e'âlîyi hâvî el-mahâsin ve'l-me'âlîyü'l-mahfûf bi-sünûf-i avâtıfı'l-meliki'l-mecîd Mustafa Efendi bin Bayram bin Bâyezîd'den ber vech-i âtî da'vâ-yı sahîha-i şer'iyye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î südürundan sonra Mahmiyye-i İstanbul mahallâtından Kabasakal mahallesi ahâlîsinden olup hâlen mahrûse-i mezbûrede sâkin Ebûbekir bin Şa'bân bin Mahmûd ve Diyârbekir ahâlîsinden olup kezâlik mahrûse-i mezbûrede kal'a dâhilinde sâkin es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Osman bin Receb nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahallî cerh ve ta'dîle hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' sâbıkan Bolu Nâzırı ve Bolu kazâsına tâbi' Bağçe nâm mahalde sâkin iken bundan akdem Kurun Kal'asında fevt olup terikesi zikr olunan Bağçeköyünde veresesı yedlerinde idüĝü mesmû'umuz olan İbrâhim Aĝa bin Mehmed bin Kara İbrâhim bin seksen dokuz senesi Zi'l-hiceti'ş-şerîfesi guresinde işbu müsteşhid-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin işbu mahrûse-i mezbûrede Saruca Paşa nâm mahalde vâki' menziline müsteşhid-i mûmâ-ileyh yedinden bizim huzûrumuzda dört bin altı kıt'a esedî iktirâz ve kabz idüp ve yedine hatt ve hatmini hâvî işbu iki kıt'a temessük virüp meblaĝ-ı merkûm cihet-i karzdan zimmetinde lâzımü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyni olduğunu bizi işhâd dahî etmiş idi. Hâlen mezbûr İbrâhim Aĝa meblaĝ-ı merkûmu kable'l-edâ fevt olmaĝın terike-i vâfiyyesinden vaz'-ı yed iden veresesinden müsteşhid-i mûmâ-

ileyh için hakk taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdikde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olup müsteşhid-i mezbûr ba‘de’t-tahlîfi’ş-şer‘î meblağ-ı merkûmu terike-i vâfiyye-i müteveffâ-yı mezbûra vaz‘-ı yed iden veresesinden ve gayrıdan taleb ve da‘vâ ve ahz ü kabz ve kendüye îsâle ve kabz ü îsâlin mütevakkıf olduğu ümûrun cümlesine tarafeynden Mehmed Beğ bin Hüseyin nâm kimesneyi vekîl ve nâ‘îb-i münâsib nasb ve ta‘yîn idüp ol dahî kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya müte‘ahhid olduğunu hâvî kitâb nakli ve mücebince fermân-ı cihân mutâ‘ vârid olmağla müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Ağa’nın terike-i vâfiyyesine vâzi‘atü’l-yed zevce-i metrûkesi olan Vâhide Hâtûn bint-i İbrâhim Beğ mahzarında feth ü kırâ’et olundukda mezbûre Vâhide terike-i müteveffâ-yı mezbûra vâzi‘atü’l-yed idüğünü ikrâr, lâkin kitâb-ı mesfûrun mevlânâ-yı müşârun-ileyh kıbelinden ve redd-i deyn? bi’l-külliyeye münkire oldukda zeyl-i nâklde isimleri muharrer olan şühûd tarîkinden Mustafa Çelebi bin Muharrem bin Mehmed ve Mehmed Beşe bin Veli bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup isrû’l-istişhâd fî nefsi’l-emr kitâb-ı mesfûr bi’l-fi’l mahrûse-i mezbûrede ümûr-ı şer‘iyye-i askeriyye istimâ‘ına me’mûr hâkim-i hükmi’l-azîz olan Hüseyin Efendi bin Ahmed bin Mustafa’nın kitâbıdır ve zeylindeki imzâ ânın imzâsıdır ve zahrındaki hatm ânın hatmidir. Bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyüp vekîl-i mezbûr Mehmed Ağa’ya teslîm ve bizi işhâd eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye elediklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle meblağ-ı mezbûru terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan vekîl-i mezbûra edâya mezbûre Vâhide Hâtûn’a tenbîh-birle mâ-hüve’l-vâki’ kayd şüd.

Fi’l-yevmi’l-işrîn min Zilkadeti’ş-şerîfe li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

El-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, el-Hâcc Ahmed bin Nûrullah, el-Hâcc Seyyid İsmâîl [bin] Abdurrahmân, el-Hâcc Mehmed, Mehmed bin Abdullah ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

82b/2 Bereketzâde mahallesi sakinlerinden Ali Ağa’nın evinde misafir iken vefat eden İshak Efendi’nin borçlarının ödenmesi ve vekil tayini

Mahmiyye-i Galata ve bi’l-fi’l hâkim-i hükmi’l-azîz Mehmed Efendi bin Halîl bin Ebu’s-Su‘ûd eş-Şa‘rânî imzâsıyla mûmzâ ve hatmiyle mahtûm bin doksan altı Zi’l-ka‘desi evasîti ile müverrah ve mazmûnu mahmiyye-i mezbûrede Bereketzâde mahallesi sükkânından fahru’l-akrân Ali Ağa bin Yusuf bin Ahmed nâm kimesneden ber vech-i âti

da'vâ-yı sahîha-i şer'iyeye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sūdûrundan sonra mahalle-i mezbure sükkânından Hüseyin Çelebi ibn-i Abdullah bin Abdülmennân ve vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Bolu muzâfâtından Sarucalar nâm karye ahâlisinden olup hâlen mahalle-i mezbûrede müsâfîren sâkin Hüseyin bin Şa'bân ibn-i Mehmed nâm kimesneler li-ecli'n-nakl ve't-tahvîl mahall-i cerh ve ta'dîl meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup isrû'l-istişhâd cevâblarında fi'l-asl medîne-i mezbûre mahallâtından Yeni Câmî' mahallesi sükkânından olup .... Karahisâr-ı Şarkî kâdîsı ve işbu müsteşhid-i mezbûr Ali Ağa'nın dâmâdı Müftûzâde dimekle şehîr ve mahalle-i mezbûrede Bereketzâde'de mezbûr Ali Ağa'nın menziline bi-tarîki'l-müsâfere sâkin iken vefât iden İshak Efendi bin el-Merhûm Yusuf Efendi zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden müsteşhid-i mezbûrun iki yüz doksan kıt'a esedî gurûş hakkı olup hattâ vefâtından bir hafta mukaddem mezbûra iki yüz doksan kıt'a esedî deynim vardır deyû bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi işhâd dahî etmişdi. Binâ'en alâ zâlik müsteşhid-i mezbûr için meblağ-ı merkûm iki yüz doksan kıt'a esedî gurûşu müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyyesinden hakk taleb ve ahz vardır. Husûs-ı mezbûra minvâl-i muharrer üzre şâhidleriz. Şehâdet dahî ideriz deyû şehâdet-i şer'iyeye etdikde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayr-ı kabûlde vâki'a olduktan sonra müsteşhid-i mezbûr kendi âzim olmamağla meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun sıhhatinde ahz veyâ hibe veyâ âhara havâle veyâ turuk-ı şer'iyeden bir tarîk ile zimmet-i müteveffâ-yı mezbûru ibrâ' eylemediğine ba'de't-tahlîfi'ş-şer'î müsteşhid-i mezbûr meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun terikesine vâzi'u'l-yed olan veresesinden da'vâ ve taleb ve ahz ü kabza ve kendüye îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu ümûrun küllîsine Ali Çelebi bin Ya'kûb bin Ahmed nâm kimesneyi tarafından vekîl nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya müte'ahhid olduğunu hâvî kitâb nakli vârid olmağla müteveffâ-yı mezbûr İshak Efendi'nin medîne-i Bolu'da vâki' terike-i vâfiyyesine vâzi'atü'l-yed zevce-i metrûkesi Afife Hâtûn bint-i Ali Ağa tarafından husûmet ve redd-i cevâba vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Molla Mehmed ve Molla Mustafa ibney-i Şeyh Ahmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan İbrâhim Çelebi bin Ahmed nâm kimesne mahzarında feth ü kırâ'et olundukda vekîl-i mezbûr İbrâhim Çelebi müvekkilesi mezbûre terike-i müteveffâ-yı mezbûra vâzi'atü'l-yed idüğünü ikrâr, lâkin kitâb-ı mesfûrun mevlânâ-yı müşârun-ileyh kıbelinden ve redd-i deyn? bi'l-küllîyye münkir oldukda zeyl-i naklde isimleri muharrer olan şühûd tarîkden Receb ibn-i Mustafa bin Uzun Mu'arref ve Ali bin Mustafa bin Mûsa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd ve fi nefsi'l-emr kitâb-ı mesfûr mahmiyye-i mezbûrede bi'l-fi'l hâkim-i hükmi'l-azîz Mehmed Efendi bin Halîl bin Ebu's-Suûd eş-Şa'rânî'nin kitâbıdır ve

zeylindeki imzâ ânın imzâsıdır ve zahrındaki hatm ânın hatmidir. Bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyüp vekîl-i mezbûr Ali Çelebi'ye teslîm ve bizi işhâd eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mûcebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'r-râbi' min Zi'l-hicce'ti's-şerîfe li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc İbrâhim Efendi el-İmâm, Ahmed Efendi [bin] Mahmûd, Sükûtî Ahmed Çelebi, Yusuf Çelebi bin el-Hâcc Yûnus, Mehmed Çelebi bin Abdülkerîm, Usta Receb [bin] Hasan.

83a/1 Bereketzâde mahallasi sakinlerinden Ali Ağa'nın evinde misafir iken vefat eden İshak Efendi'nin borçlarının ödenmesi ve vekil tayini

Mahmiyye-i Galata'da bi'l-fi'l hâkim-i hükmi'l-azîz Mehmed Efendi bin Halîl bin Ebu's-Su'ûd eş-Şa'rânî imzâsıyla mûmzâ ve hatmiyle mahtûm ve bin doksan altı Zilkade'si evâsıtı ile müverrah ve mazmûnu mahmiyye-i mezbûrede Bereketzâde mahallesi sükkânından Halîl Çelebi ibn-i İbrâhim bin Abdullah nâm kimesneden ber vech-i âtî da'vâ-yı sahîha-i şer'iyeye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sūdûrundan sonra mahalle-i mezbûre sükkânından Ali Ağa bin Yusuf bin Ahmed ve Mehmed Ağa bin Ali Ağa bin Yusuf nâm kimesneler li-ecli'n-nakl ve't-tahvîl-i mahall-i cerh ü ta'dîl meclis-i şer'î şerîfe hâzırân olup isrû'l-istişhâdi's-şer'î her biri cevâblarında fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Bolu mahallâtından Yeni Câmî' mahallesi sükkânından olup muvakkaten Karahisâr-ı Şarkî Kâdîsı ve mahalle-i mezbûrede Bereketzâde'de sâkin Ali Ağa'nın dâmâdı Müfti-zâde dimekle şehîr ve mezbûr Ali Ağa'nın menziline bi-tarîki'l-müsâfere sâkin iken vefât iden İshak Efendi ibn-i el-Merhûm Yusuf Efendi zimmetinde karz-ı şer'îden müsteşhid-i mezbûrun yüz on dört kıt'a esedî gurûş hakkı olup hattâ vefâtından yirmi gün mukaddem mezbûra yüz on dört kıt'a esedî gurûş deynim vardır deyû bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi işhâd dahî etmişdi. Binâ'en alâ zâlik müsteşhid-i mezbûr için meblağ-ı mezbûr yüz on dört kıt'a esedî gurûşu müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyyesinden hakk taleb ve ahz vardır. Husûs-ı mezbûra minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyû edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdikde gibbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki'a olduktan sonra müsteşhid-i mezbûr kendi âzim olmamağla meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun sıhhatinde ahz veyâ hibe veyâ âhara havâle veyâ turuk-ı şer'iyeden bir tarîk ile zimmet-i müteveffâ-yı mezbûru ibrâ' eylemediğine

ba'de't-tahlîfi'ş-şer'î müsteşhid-i mezbûr meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun terikesine vâzi'u'l-yed olan veresesinden da'vâ ve talebe ve ahz ü kabz ve kendüye îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu ümûrun küllîsine Ali Çelebi bin Ya'kûb bin Ahmed nâm kimesneyi tarafeynden vekîl nasb ve ta'yîn ve mezbûr Ali Çelebi dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin edâya müte'ahhid olduğunu hâvî kitâb nakli vârid olmağla müteveffâ-yı mezbûr İshak

83b/1 Miras'tan pay alma

Benim sığarım hâlinde zabt ve hıfz için kibel-i şer'den mansûbe vasıyyim olmağla zabt ve rabt idüp hâlen bâliğ ve mükellef olmağın deftere-i kassâm nâtik olduğu üzere emti'a-i büyütu ve yirmi beş gurûşu asl ve mâl on üç gurûşu murâbaha cem'an otuz sekiz gurûş nakd müvekkile-i mezbûre Zarife yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim bâkî müvekkile-i mezbûre yedinde ve zimmetinde babam müteveffâ-yı mezbûr ve ceddem müteveffîye-i mezbûre terikesinden bir akçe ve bir habbe hakkım kalmadı. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûrâna müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-âşir min Zi'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Re'îs-zâde Mehmed Efendi, Mehmed Çelebi [bin] Abdülhalîm, Ahmed Çelebi [bin] Muslu, el-Hâcc Hüseyin [bin] Ahmed, Geredeli oğlu Mustafa, Mustafa bin Mehmed, Mustafa Muhzır, Mehmed bin Abdullah, el-Hâcc Ali Kırk-zâde, İbrâhim Çelebi [bin] Mehmed Beğ, Mehmed bin Osman, Muhzır Halîl ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

83b/2 Nafaka talebi

Bolu kazâsı karyelerinden Paşaköyü nâm karye sâkinelerinden işbu râfi'atü'l-vesîka Ayşe bint-i Ramazân nâm hâtûn meclis-i şer'e takrîr-i kelâm idüp zevcem olan Mehmed bin Hasan nâm kimesne beni bilâ nafaka ve kisve bırağub üç senedir diyâr-ı âhara gitmiştir. Nafakaya ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olduğuma binâ'en kibel-i şer'den zevcem gâ'ib-i mezbûr üzerine nafaka ve kisve-bahâ karz ve takdîr olunmak iltimâs iderim dedikde cânib-i şer'den mezbûre Ayşe için yevmî on beşer akçe karz ve takdîr olundukda mezbûr Ayşe'ye zevci gâ'ib-i mezbûr nafaka ve kisve-bahâ gönderüp hâlen menziline cins-i nafaka ve nükûddan mevcûd bir şey olmaduğuna yemîn teklîf olundukda ol dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billâhi'l-aliiyi'l-a'lâ etmeğın meblağ-ı mefrûz-ı

mezbûru mezbûre Ayşe havâyic-i zarûriyyesine harc ve sarfa ve vakt-i zarûretde istidâneye ve lede'z-zafer zevci gâ'ib-i mezbûr üzerine rücû'a izn birle mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-âşir min Zi'l-ka'deti's-şerife li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd bin Mustafa, Mehmed bin Mûsâ, İbrâhim Halîfe [bin] Îsâ, Sûhte Mustafa, Mehmed Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

83b/3 Mülk satışı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Çâkeşe nâm karye sükkânından Şa'bân Beşe ibn-i Mustafa nâm râcil meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâcc Bayram mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem zevcem olan Sâkine Hâtûn, hibe ve temlîk eylediği medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesinde vâki' bir tarafından Ali Çelebi mülkü ve bir tarafı Hoca Beğ Mescidi ve bir tarafından mezbûr Mehmed Çelebi mülkü ve bir tarafından tarîk-i âmma müntehî mülk havlu arsamı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on dokuz gurûşa bey' ü teslîm ol dahî minvâl-i muharrer üzre iştirâ' ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr on dokuz gurûşu mezbûr Mehmed Çelebi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr arsa-i mezbûre Mehmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarraf olsun dedikde gibbe't-tasdîki's-şer' mâ-hüve'l-vâki' bi't-teleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâdis aşer min Zi'l-ka'deti's-şerife li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ahmed Efendi ibn-i İsmâîl Şeyh, Veli Ağa bin Receb, el-Hâcc Hasan bin Hüseyin, Ahmed Dede bin Şa'bân, Hasan Çelebi bin Mehmed, Ömer Ağa bin Yusuf, Kara Meddâh Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

83b/4 İstanbul'da Osman Paşa odaları denilen odalarda sakin olan Hasan bin Ahmed'in kefâletiyle Kanlı Müezzîn Vakfı mütevellisi Mehmed Efendi'nin Ömer Ağa'dan aldığı mallar

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki' Osman Paşa odaları demekle ma'rûf odalarda sâkin Hasan bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka el-Hâcc Ömer Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bundan mezbûr el-Hâcc Ömer Ağa mahmiyye-i mezbûrede Kanlı Mü'ezzîn Vakfı mütevellîsi olan Mehmed Efendi'den benim kefâletim ile iki yüz gurûşu olup meblağ-ı mezbûr için mezbûr Ömer

Ağa mütevellî-i mezbûre rehn bir sîm topuz ve iki sîm gaddâre ve bir sîm kılıç ve der zimmet raht vaz' eylemiş idi ba'dehû mezbûr el-Hâcc Ömer Ağa mezbûr el-Hâcc Ömer Ağa rihân-ı mezkûreyi mütevellî-i mezbûr yedinden fekk ve ihrâc ve semen-i misli ile âhara bey' ve meblağ-ı mezbûr iki yüz gurûşu ve murâbahası olan altmış dört gurûşa mütevellî-i mezbûra edâya tarafeynden beni vekîl ve nâ'ib-i menâb ta'yîn eyledikde ben dahî rihân-ı mezkûreyi vekâlet ve kefâletim hasebiyle ihrâc ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede yüz elli gurûşa bey' olunup bâkî yüz on dört gurûşu kendi malımdan mütevellî-i mezbûra edâ ve teslim etmiş idim. Hâlen mezbûr el-Hâcc Ömer Ağa'dan meblağ-ı mezbûr yüz on dört gurûş için otuz gurûşa bir re's at ve yirmi beş gurûşa bir kakum kürk ve otuz gurûşa bir sîm haydarî raht ma'a sîm sâ'at ve otuz gurûş olup husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtıdan ve eyman-ı muhâsamâtdan her birimiz âharın zimmetinin ibrâ' ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât eyledim. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasın dedikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârına mukarrun-leh el-Hâcc Ömer Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğin mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd. Fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min Zi'l-ka'deti's-şerîfe li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' Müftî Mehmed Efendi, Fahru'l-akrân Mu'allim Şa'bân Ağa, Kara Mehmed Ağa bin Mehmed, Durhasan Ağa [bin] Himmet, Saru Mehmed bin Osman, el-Hâcc Mehmed [bin] el-Hâcc Ömer ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

84a/1 Bolu'da Acem hanındaki zimmilerin Cevizler Dibi denilen tarladaki cevizlerine taarruz eden Osman Çelebi bin Nu'man'dan şikayetçi olmaları

Medîne-i Bolu dâhilinde Acem hanında sâkin Acem, Ermenîler ve Oda nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde medîne-i mezbûre karyelerinden Gümül? Nâm karye sükkânından işbu râfi'u'l-vesîka Osman Çelebi bin Nu'mân mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Osman Çelebi'nin bundan akdem bilâ veled-i zeker fevt olan Mehmed nâm kimesnenin karye-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd arâzî-i mahlûlesini Sâlih Ağa nâm kimesne sâhib-i arzdan tefevvüz idüp ba'dehû mezbûr Sâlih Ağa'dan ma'rifet-i sâhib-i arz ile ben tefevvüz idüp mülk-i müfevvaşım iken karye-i mezbûrede vâki' Cevizler Dibi demekle ma'rûf bir kıt'a tarlam içinde sâbit bir ceviz ağacının hâsıl olan cevizine mezbûr Osman Çelebi ta'arruz ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve bî-vech mu'ârazadan men' ü def' olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl mezbûr Osman cevâbında fî nefsi'l-emr ammim müteveffâ-yı mezbûrun tarlalarını merkûm zimmî

ma'rifet-i sâhib-i arz ile mezbûr Sâlih Ağa'dan tefevvüz eyledi. Lâkin sâlifü'z-zikr ceviz ağacında kadîmden ben müteveffâ babam mülkiyyet üzre hâsıl olan cevizinden dört sehmdede bir sehm alageldim. Dört sehmdede bir sehm hissem var deyû def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Osman'dan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Mustafa bin Mehmed ve diğeri Mustafa bin Şa'bân nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka sâlifü'z-zikr ceviz ağacının hâsıl olan cevizinden mülkiyyet üzre kadîmden dört sehmdede bir sehm hisse mezbûr Osman Çelebi ve müteveffâ babası ahz idegeldiler. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî iderüz deyû her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle sâlifü'z-zikr ceviz ağacından dört sehmdede bir sehm mezbûr Osman'ın hissesine ta'arruzdan merkûm zimmî men'-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Zi'l-ka'de li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Eş-Şeyh İbrâhim Efendi el-Vâ'iz, Mehmed bin Mahmûd, Hammâmcı Mehmed Çelebi, Mehmed bin Abdullah, Halîl bin Mehmed Muhzır, Mustafa Muhzır, Mustafa Muhtesib Mehmed Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

84a/2 Mülk satışı

Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesinde sâkin Hüseyin Efendi el-İmâm meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevcesi işbu râfi'atü'l-vesîka Fâtîma Hâtûn bint-i Hasan Çelebi tarafından tasdîk-i câ'iyü'z-zikre vekîli olan Ahmed Çelebi bin el-Hâcc Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değîn silk-i mülk-i sarîhimde münselik mahalle-i mezbûrede vâki' Dardağan Havlu dimekle ma'rûf bir taraftan Hâce-zâde Mustafa Efendi mülkü bir taraftan karındaşım Ahmed mülkü bir taraftan Molla Mustafa mülkü bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd ve mümtâz mülk havlumunu tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile elli kıt'a esedî gurûşa zevcem müvekkile-i mezbûreye bey' ve teslîm ol dahî iştirâ' ve tesellüm ve kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûrun yirmi beş gurûşunu mezbûre yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp bâkî yirmi beş gurûşunu zevcem mezbûreye hibe idüp ve mütâlebesinden zimmetini ibrâ' u iskât eyledim. Fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr havlu, zevcem mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrif olsun dedikde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fî gurre-i Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şa'bân Efendi el-Kâdî, Molla Mustafa [bin] Ramazan, Mehmed Efendi el-Îmâm, Mezzâz Mehmed Çelebi, Mustafa [bin] Hüseyin, Birâderi Mehmed Çelebi, Abdülmü'min [bin] Mehmed, Abdullah Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

84b/1 Kısmet-i Askerî'ye mektûbu

Kısmet-i Askerî'ye mektûbudur.

Meclis-i şerîf-i behişt âyîn ve mahfil-i münîf-i fazâ'il karînleri savb-ı izzet adına mezîd-i i'zâz ve ikrâm ve fart-ı tevkîr ve ihtirâm-birle ed'îye-i miskiyyetü'l-hitâm ithâfıyla münhâ-yı muhlisî budur ki, arpalıkları olan Bolu ve Konrapa kazâlarının ümûr-ı kısmet-i askeriyyesi işbu sene sittin ve tis'in ve elf Şevvâli guresinden cenâb-ı şerîflerine tefvîz olunmuşdur. Me'mûldür ki vâki' olan mevâtâ-yı askeriyye muhallefâtı tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye taksîm husûsunu nâ'ibleri olan efendiye sipâriş buyurular. Bâkî hem-vâre izzet ve rif'atde olalar.

El-muhlisü'l-fakîr Feyzullah el-Kâdî bi-asker-i Anadolu

Vasala ileynâ fî 27 Şevvâl sene [10]96 .... kâtib Hasan Efendi.

84b/2 Bolu'nun Güğüm karyesi sakinlerinden İbrâhim bin Îsâ'yı katleden Bayram bin Hasan'dan varislerinin davacı olmaması

Bolu kazâsı karyelerinden Güğüm? nâm karye sükkânından olup bundan akdem karye-i mezbûrede maktûlen fevt olan İbrâhim bin Îsâ nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi [ ] ile li-ebeveyn kız karındaşları Kezbân ve Şehribân'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûretân Kezbân ve Şehribân taraflarından husûs-ı câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîlleri olup zât-ı mezbûretâna ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan el-Hâcc Ahmed Ağa bin Muslu Beğ ve el-Hâcc Bayram bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûre Kezbân'ın sadrî oğlu Receb bin İsmâîl nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-vesîka karye-i mezbûre ahâlîsinden İbrâhim bin Ali ve Ömer ve Îsâ Beşe ve Ali [bin] el-Hâcc Veli ve Ma'den Halîfe ve Ma'den İbrâhim ve sâ'irler mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim'i bundan karye-i mezbûreden gâ'ib ani'l-meclis Bayram bin Hasan nâm kimesne katl idüp bundan akdem huzûr-ı hâkimde katl eylediğini ikrâr eylemişidi. Gâ'ib-i mezbûr Bayram'dan gayrı karye-i mezbûre ahâlîsinin sığâr ve kibâr bir ferdinden mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun dem ü diyitine müte'allika da'vâ ve nizâ'im yokdur. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'va ve nizâ' südür ve zuhûr

dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâlis min Zilkadeti'ş-şerîfe (li-sene) sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' Müftî Mehmed Efendi, eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Hâkim Hüseyin Çelebi, İmâm Mustafa Çelebi, Hasan Beşe Akçaşehir'den, Yahyâ Kethüdâ, Veli Beşe ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

84b/3 Boşanma davası

Bolu kazâsı karyelerinden Değirmenözü nâm karye sâkinelerinden Ayşe bint-i İsmâîl nâm hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde zevci olan işbu râfi'u'l-vesîka Mehmed bin Hasan nâm kimesne mahzarında zevcim mezbûr zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdün-aleyh on bin akçe mehr-i mü'eccelimden ve iddetim münkaziyye oluncaya değin zimmetine terettüb eden nafaka-i ma'lûmemden fâriğa olup me'ûnet-i süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile muhâla'a eylediğimde ol dahî minvâl ve her birimiz hukûk-ı zevciyyete müte'allika âmme-i de'âvîden zimmetlerimizi ibrâ' u iskât eyledik dedik BŞS 835, de gibbe't-tasdîk kayd.

Fi'l-yevmi'r-râbi'min Zi'l-ka'deti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhim Halîfe el-İmâm, Bekri Mustafa Ağa, Halil bin Resul, Mehmed bin Abdünnebî ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

84b/4 Mülk satışı

Mahmiyye-i Kostantiniyye sükkânından Bezci-zâdeler dimekle ma'rûf İsmâîl Çelebi bin Mehmed Efendi ve gâ'ib ani'l-meclis karındaşı Seyyid Hasan Çelebi tarafından bey'-i câiyü'z-zikre vekîl olup bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan İmâm Hüseyin Efendi meclis-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka Şa'bân [bin] Mehmed mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değin silk-i mülk-i sarîhimde münselik hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûnla mülkiyyet üzere mutasarrıf olduğumuz tarlalardan medîne-i Bolu civârında Tekye Yazısı dimekle ma'rûf mevzi'de vâki' bir tarafdand Veli Ağa tarlası ve bir tarafından İbrâhim Efendi tarlası ve bir tarafından Gazanfer Çelebi Oğulları tarlası ve bir tarafından Re'îs-zâde tarlası ile mahdûd ve mümtâz tahmînen on iki dönüm mülk tarlayı tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bat-ı sahîh-i şer'î ile yüz yirmi gurûşa mezbûra bey' ve teslîm ol-dahî minvâl-i muharrer üzere iştirâ' ve

kabûl ve kabz idüp semeni olan meblağ-ı mezbûru tamâmen mezbûr Şa‘bân yedinden ahz ü kabz eyledik fî-mâ ba‘d sâlifü’z-zikr tarla mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ’ ve yahtâr mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ kayd şüd.

Fi’l-yevmi’l-âşir min Zi’l-ka‘deti’ş-şerîfe li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Mehmed Efendi el-İmâm, Ömer bin İsmâîl, Ahmed Efendi [bin] Mahmûd, Mustafa Çelebi [bin] Hüseyin, Hüseyin Beşe [bin] Hasan, Yazıcı-zâde Ali Efendi ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

85a/1 Vasî tayini

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâcc Ahmed bin Derviş Mehmed’in sulbî-i sagîr oğlu Mehmed’in tesviye-i ümûruna kıbel-i şer‘den mansûbe vasîsi ve ammesi Zarife Hâtûn mâl-ı yetimle i‘mâle kemâ hüve hakkuhû iktidârı olmamağla mezbûre azl olunup yerine sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu râfi‘atü’l-vesîka Gülistân nâm hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu sikât-ı sahîhatü’l-kelimât ihbâr etmeğin hâkim-i mevki‘-i sadr-ı küttabi’l-âmâl faddale Rabbühü’l-vehhâb dahî mezbûre Gülistân’ı sagîr-i mezbûr Mehmed’e vasî nasb ve ta‘yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâyı ta‘ahhüd etmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Fi’l-yevmi’l-hâmis min Zi’l-ka‘deti’ş-şerîfe li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

El-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer, el-Hâcc Hüseyin [bin] Ahmed, Ahmed Çelebi bin Muslu, Mehmed Çelebi [bin] Abdülhalîm, Mehmed [bin] Süleyman, Mehmed Muhzır ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

85a/2 Bolu’nun Semerkand mahallesi sakinlerinden vefât eden el-Hâcc Ahmed bin Derviş Mehmed’in verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâcc Ahmed bin Derviş Mehmed’in sulb-i sagîr oğlu Mehmed’in tesviye-i ümûruna kıbel-i şer‘den mansûbe vasîsi vâlidesi Gülistân bint-i Abdullah nâm hâtûn tarafından husûs-ı câ‘iyü’z-zikri ikrâra vekîl olup zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan Mehmed Çelebi bin Abdülhalîm ve Ahmed Çelebi bin Muslu nâm kimesneler şehâdetleri ile şer‘an vekâleti sâbite olan mezbûrenin sadrî oğlu Ali Çelebi nâm kimesne

meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzimü’t-tevkîrde sagîr-i mezbûrun bundan akdem vasîsi olan işbu râfi‘atü’l-vesîka Zarife nâm hâtûn tarafından tasdîk-i câ‘iyü’z-zikre vekîli olup bi-mâ hüve nehcü’s-sübût şer‘an vekâleti sâbite olan mezbûrenin zevci Mehmed Çelebi bin Ahmed mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkile-i mezbûre Zarife bundan akdem sagîr-i mezbûr Mehmed’in babası müteveffâ-yı mezbûrdan ve ceddese müteveffiye Cennet nâm hâtûndan bi-hasebi’l-irsi’ş-şer‘î isâbet iden emti‘a-i büyütnu ve fûruht olunan eşyâ bahâsından yirmi beş gurûş nükûdunu müteveffâ-yı mezbûrun fevtinden târîh-i kitâba gelince müvekkile-i mezbûre Zarife, vesâyeti hasebiyle zabt idüp hâlen mezbûre Zarife azl olunup müvekkileme mezbûre Gülistân, sagîr-i mezbûrun tesviye-i ümûruna kîbel-i şer‘den mansûbe vasîyyesi olduğuna binâ’en sagîr-i mezbûrun müteveffâ-yı mezbûrdan ve ceddese müteveffiye Cennet Hâtûn’dan muntekil defter-i kassâm[ın] nâtik olduğu emti‘a-i büyütnu ve yirmi beş gurûş asl-ı mâl nakd ve on üç gurûşu murâbaha cem‘an otuz sekiz gurûşu nakd ve mümzâ defter mücebince eşyâsını mezbûre yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim dedi dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Fi’l-yevmi’l-âşir min Zi’l-ka‘de li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Reîs-zâde Mehmed Efendi, el-Hâcc Ömer-zâde el-Hâcc Ahmed, el-Hâcc Hüseyin [bin] Ahmed, el-Hâcc Ali, İbrâhim Çelebi bin Mehmed Beğ, Mustafa Dede, Hüseyin [bin] Abdullah, Geredeli Oğlu Mustafa, Mehmed bin Mustafa ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

85a/3 Eksik olduğu için konusu tespit edilememiştir

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sükkânından Ali Çelebi ibn-i el-merhûm el-Hâcc Ahmed nâm şâbb-ı emred meclis-i şer‘-i lâzimü’t-tevkîrde ammesi olan işbu râfi‘atü’l-vesîka Zarife nâm hâtûn tarafından husûs-ı câ‘iyü’z-zikri tasdîke vekîl olup bi-mâ hüve nehcü’s-sübût şer‘an vekâleti sâbite olan mezbûrenin zevci olan Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûrdan ve ceddem müteveffiye Cennet nâm hâtûndan bi-hasebi’l-irsi’ş-şer‘î isâbet emvâlîmi müvekkile-i mezbûre Zarife

85b/1 Mülk ve hisse satışında çıkan anlaşmazlık

Bir Cemâziye’l-âhiresinde işbu hâzır bi’l-meclis el-Hâcc Osman’dan seksen yedi gurûş ve bir kiga? mechûlü’l-aded fülûs-i zâyi‘aya iştirâ’ ve temlîk idüp kızı sagîre-i mezbûreye hibe ve temlîk idüp sihâm-ı mezkûre sagîre-i mezbûrenin mülk-i mevhubesi iken târîh-i mezbûrdan târîh-i kitâba gelince sihâm-ı mezkûreyi mezbûr Mustafa Beğ

füzûlen zabt ve tasarruf ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve müddet-i mezkûrede sagîre-i mezbûrenin hissesine isâbet iden icâresi aliverilmek matlûbundur dedikde gibbe's-sü'âl mezbûr Mustafa Beğ cevâbında fi'l-hakîka mârru'z-zikr değirmenin on sekiz sehmden beş sehm hissesi müteveffîye hemşîrem eytâmının olup mâ'-adâsı benim olmağla ben âhar diyarda iken hisse-i mezkûre eğer âhara bey' olunur ise benim için iştirâ' etmeğe mezbûr el-Hâcc Osman'ı İstanbul'da vekîl etmiş idim. Hisse-i mezkûre eytâm tarafından bey'e arz olundukda mezbûr el-Hâcc Osman'ın akçesi bulunmamağla ecânibden ve gâ'ib ani'l-meclis Müslim Kethüdâ iştirâ', ba'dehû mezbûr Müslim'den dahî merkûm el-Hâcc Osman kendi malı ile iştirâ' ve ba'dehû müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi'ye bey' eylemiş. Mezbûr el-Hâcc Osman'ın şîrâsı bana lâzım gelür ve hakk-ı şüf'am dahî olur zu'miyle hisse-i mezkûreyi dahî müddet-i mezkûrede zabt eyledim deyû ikrâr eyledikde mezbûr el-Hâcc Osman'dan istifsâr olundukda cevâbında fi nefsi'l-emr mezbûr Mustafa Beğ hisse-i mezkûre eytâm tarafından eğer bey' olunur ise beni cebr ile sana akçe göndereyim benim için iştirâ' eyle deyû İstanbul'da bana sipâriş etmiş idi. Ba'dehû hisse-i mezkûre, eytâm tarafından bey'e arz olundukda mezbûr el-Hâcc Mustafa'ya haber ve mektûb irsâl eyledim. Mezbûr akçe göndermemekle hisse-i mezkûru merkûm Müslim iştirâ' eyledi. Ba'dehû hisse-i mezkûru kendi malım ile taksîm için merkûm Müslim'den iştirâ' idüp ba'dehû ben dahî hisse-i mezkûru bey' murâd eylediğimde yine el-Hâcc Mustafa'ya mektûb irsâl eylediğimde mektûb kendüye vâsıl oldukda akçe göndermemekle hisse-i mezbûru merkûm Ahmed Efendi'ye seksen yedi gurûşa mechûlü'l-aded bir kabza fülûs-i zâyi'aya bey' eyledim ve bundan mâ'adâ mezbûr Mustafa Beğ İstanbul'da hîn-i kudûmda sihâm-ı mezkûr için hakk-ı şüf'am vardır deyû tescîl dahî etdirdi dedikde mezbûr Mustafa Beğ dahî hîn-i kudûmda hakk-ı şüf'a tescîl etdirilmekle ve mârru'z-zikr değirmenin hissesini senede kırkar keyl buğdaya icâr ve icâresini tamâmen kabz eylediğini ikrâr ve i'tirâf etmeğin sâlifü'z-zikr değirmenin arsası vakf olmağla şüf'a şer'an cârî olmadığından mâ'adâ müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi'nin mübâya'a hucyeti dahî iskât-ı şüf'ayı nâtik olmağla sihâm-ı mezkûre da'vâsından mezbûr Mustafa Beğ ba'de'l-men' müddet-i mezkûrede senevî kırkar kîle icâreden on sekiz sehmden sagîre-i mezbûrenin beş sehm hissesine isâbet iden elli dokuz keyl buğdayı vasîyyet-i mezbûreyi edâya merkûm Mustafa Beğ'e tenbîhe ... kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Şevvâli'l-mükerrem li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc ibn-i el-Hâcc Receb, Birâderi Mûsâ Çelebi, Pîrî Çelebi [bin] Mehmed, Mustafa ibn-i Yûsûf, Arab el-Hâcc Mehmed, Sûhte Mustafa.

85b/2 Bağdad'dan gelen piyade neferlerine Akkaş nam şakinin adamları olduğu iddia edilen elli altmış kadar eşkiya grubunun saldırması üzerine piyadelerin şikayetçi olması

Zümre-i râcilâna mahsûs odalardan hâlen Bağdad'dan nakl olunan odaların yoldaşlarından Mehmed Beşe bin Himmet ve el-Hâcc Yûsuf Beşe bin Ali ve Mehmed Beşe bin Leşkerî nâm râciller çorbacıları olan fahru'l-akrân Ali Ağa ve Mehmed Ağa ma'rifetleriyle fi'l-asl medîne-i Ruhâ sükkânından Çerkez bin Kemâl ve medîne-i Çorum sükkânından Abdülganî bin Ramazan ve Kalecik sükkânından Mustafa bin Ali nâm kimesneleri meclis-i şer'e ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan dört gün mukaddem Bağdad'dan kâfilemiz ile gelir iken Hammâmlı Bili dimekle ma'rûf bilde Akkaş dimekle ma'rûf kuttâ'u't-tarîk elli altmış nefer eşkiyâ ile üzerlerimize gelüp muhârebe idüp mallarımızı nehb ü gâret eylediler. Mezkûrlar dahî ol eşkiyâlarından olmak zu'muyla târîh-i kitâb günü medîne-i Bolu dâhilinde ahz olundu. Sü'âl olunup takrîrleri tahrîr ve mûceb-i şer'iyye ile icrâ olunmak matlûbumuzdur dediklerinde gıbbe's-sü'âl mezbûrlar cevâblarında husûs-ı mezbûrdan vechen alâkamız yoktur. Bizler yedi sekiz gündür Mustafa Paşa Ağalarından Ömer Ağa ve Bulur Veli Ağa ile yoldaş olup ma'an geldik deyû def'ile mukâbele idicek müdde'iyîyûn-ı mezbûrûndan müdde'âlarını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile ahvâlleri refiklerinden istifsâr olunsun dediklerinde mezbûrân Ömer Ağa ve Veli Ağa ve yine refiklerinden Ali bin el-Hâcc Mehmed ve Mehmed bin Şa'bân nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istihbâr fî nefsi'l-emr mezkûrlar Bolu'dan Bolu'ya gelince yedi sekiz gündür bizim ile refik olup ma'an geldik deyû haber verdiklerinde mâ-vaka'a hifzan li'l-makâl kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Şevvâli'l-mükerrem li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc İbrâhim bin el-Hâcc Bayram, Mehmed bin Hasan, İsmâil bin Mehmed, Usta Ali bin Muslu, Hıdır bin Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

86a/1 Bolu'nun Pil ? Karaağaç karyesinde kaybolan ve ölen küçük kız için yapılan tahkikat

Bolu kazâsına tâbi' Pîl? Karaağaç nâm karye [sükkânından] Ömer bin Bedri ve zevcesi Şehrî nâm hâtûn meclis-i şer'e gelüp şöyle takrîr-i kelâm iderler ki sulbiyye-i sagîre Ümmühânî nâm sagîre kızımı târîh-i kitâbdan dört gün mukaddem evimiz önünde

koyup kendimiz ekin tarlasına gitdiğimizde mezbûre üç gün gâ'ibe olup .... bir gün mukaddem karye-i mezbûre mezâristânda müteveffiyeye olmuş bulduk. Huzûr-ı şer'e meyyitini getirdik. Nazar ve müşâhede olunup yedimize huccet verilmesin iltimâs ederiz dediklerinde sagîre-i mezbûrenin vücûduna nazar olundukda eser-i cerh ve hatfde bir şey olmayup hatfe enfihî müteveffiyeye olduğu nümâyân olmağla karye-i mezbûrda Hacı Bayram [bin] Karagöz ve Receb bin Halil ve Mehmed bin Üveys ve Ma'den bin Mehmed ve Hamza bin İsâ nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istihbâr fi'l-hakîka sagîre-i mezbûre Ümmühânî üç (gün) gâ'ibe olup ba'dehû sâlifü'z-zikr mezâristânda müteveffiyeye olmuş bulundu deyû alâ vechi'l-icmâ' ve'l-ittifâk ihbâr eylediklerinde mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Şevvâli'l-mükerrem sene 1096

Şühûdü'l-Hâl

Veli Ağa bin Receb, Saru Mustafa, İbrâhim bin Mehmed, Bedir [bin] Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

86a/2 Bolu'nun Karamanlı mahallesinden vefât eden Fâtıma bint-i el-Hâcc Veli'nin kızı Meryem'e vasi tayini

Fi'l-asl medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Alpagut nâm karyeden olup ba'dehû medîne-i mezbûre mahallâtından Karamanlı mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiyeye olan Fâtıma bint-i el-Hâcc Veli nâm hâtûnun sadriyye-i sagîre kızı Meryem'e vâlidese müteveffiyeye-i mezbûreden bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet iden emvâlini zabt ve i'mâl için bir vasî lâzım olmağla sagîre-i mezbûrenin babası işbu râfi'u'l-vesîka Mustafa nâm kimesne her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir ve velîsi olmağla hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâbi'l-emel faddale Rabbühû'l-vehhâb dahî mezbûru sagîre-i mezbûreye vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eyledikten sonra sagîre-i mezbûreye vâlidese müteveffiyeye-i mezbûreden havlu kıymetinden on sekiz gurûş ve emti'a bahâsından on iki gurûş cem'an otuz gurûş olup evini on bir buçuk gurûşa istirbâh olunmak üzere meblağ-ı mezbûr otuz gurûş vasî-i mezbûr üzerine devr ve ilzâm olunup senede hâsıl olan ribhini sagîre-i mezbûreye infâk ve levâzımına harc ü sarf itmeğe izn birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Şevvâli'l-mükerrem li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Ali bin Yahyâ, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Ahmed Dede [bin]Yusuf, Mehmed bin Süleyman ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

86b/1 Rukiyye Hânımın Süleyman Beğden boşanması

Yine müvekkileme virmek üzere muhâla‘a-i sahîha-i şer‘iyye ile muhâlâ‘a eyledikte ol dahî hal‘-i mezbûru kabûl ve bedel-i hal‘i ahz ü kabz idüp her biri âharın zimmetlerini hukûk-ı zevciyyete müte‘allik âmme-i de‘âvî ve mutâlebâtından ve eymân-ı muhâsamâtdan ibrâ-i âmm ve kâtı‘u‘n-nizâ‘la ibrâ‘ u iskât eylediler dedikte vekîl-i mezbûrun minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârını mukarrerun-leh merkûm vicâhen tahkîk ve tasdîk idicek mezbûre Rukiyye Hânım merkûm Süleyman Beğ‘den akd-i cedîd ve sîdâk-ı müste‘nifsiz helâl olmamak haysiyyetiyle mübâne olmağın mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüid. Fi‘l-yevmi‘-s-sâbi‘ ve‘l-ışrîn Ramazânü‘l-mübârek li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

İbrâhim Beğ [bin] Yusuf, Mahmud Beşe, Hasan Beğ, Ömer Sipâhî, Bayram ....., İsmâ‘îl [bin] Receb ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

86b/2 Tereke kaydı

Karaçayır mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Âmine nâm hâtûnun verâseti babası Usta Mûsâ ile vâlidesi Fâtıma bint-i Osman‘a münhasıra olduğu mütehakkık olmağla müteveffiye-i mezbûrenin terikesi dereke zikr olunur.

Vaka‘a‘t-tahrîr fi‘l-yevmi‘l-âşir min şehr-i Ramazânü‘l-mübârek li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Sırmalı serpuş, 1 aded, 210 akçe	Don ma‘a gömlek, birer aded, 300 akçe	Münakkaş yüz yasdığı, 1 aded, 200 akçe	Alaca pâresi, 2 aded, 100 akçe	Münakkaş don, 1 aded, 120 akçe
Beyaz sâde, 1 aded, 60 akçe	Pîş-endâz, 2 aded, 120 akçe	Atlas kebe, 1 aded, 50 akçe	Yağlık, 1 aded, 50 akçe	Münakkaş kuşak, 1 aded, 150 akçe
Def‘a münakkaş don, 1 aded, 130 akçe		Köhne serpuş, 1 aded, 50 akçe		

Cem‘an yekûn:1600 akçe

Hissetü‘l-ebi‘l-mezbûr:1066 akçe	Hissetü‘l-ümmi‘l-mezbûr:533 akçe
----------------------------------	----------------------------------

Ba‘dehû mezbûr Mûsâ fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi mezbûre Fâtıma ile sulbî-i kebîr oğlu Abdurrahmân ile sulbî-i sagîr oğlu İbrâhim ve sulbiyye-i kebîre kızları

Sâliha ve Âsafe ve Ümmühânî'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ verese-i mezkûre talepleriyle tahrîr olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene sittin ve tis'în ve elf.

El ibriği, 1 aded, 200 akçe	Ayaklı sahn, 1 aded, 80 akçe	Mâhadrî, 1 aded, 35 akçe	Kebîr ayaklı sahn, 4 aded, 400 akçe	Lengerî, 2 aded, 200 akçe
Hammâm tası, 1 aded, 50 akçe	Köhne bakrac, 1 aded, 100 akçe	Yorgan, 1 aded, 110 akçe	Yasdık, 1 aded, 70 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 130 akçe
Sac ayak, 2 aded, maşa, 1 aded, 60 akçe	Nacak, 1 aded, 60 akçe	Beledî döşek, 1 aded, 300 akçe	Beledî yasdık, 1 aded, 150 akçe	Köhne yasdık, 1 aded, 30 akçe
Def'a yorgan, 1 aded, 150 akçe	Köhne kuzu kürkü, 1 aded, 50 akçe	Siyah pûşi, 1 aded, 50 akçe	Def'a köhne döşek, 1 aded, 140 akçe	Beyaz silecek, 1 aded, 150 akçe
Beyaz makrama, 1 aded, 40 akçe	Def'a don, 1 aded, 50 akçe	Köhne sarık, 1 aded, 20 akçe	Dülbend sarık, 1 aded, 150 akçe	Köhne tencere, 1 aded, 70 akçe
Çuval, 4 aded, 150 akçe	Def'a köhne döşek, 1 aded, 100 akçe	Keman, 1 aded, 30 akçe	Satıl, 2 aded, 100 akçe	Bileği, 1 aded, 50 akçe
Âyîne, 2 aded, 60 akçe	Ustura, 1 aded, 100 akçe	Küstere, 1 aded, 200 akçe	Hurdavâthâne, 100 akçe	Bâlâda mezkûr olan terikeden hissesi, 1066 akçe

Cem'an yekûn: 4801 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i kısmet: 200 akçe

Kalemiyye: 50 akçe

İhzâriyye: 20 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese: 4531 akçe

Hissetü'z-zevceti'l- mezbûre: 566 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Abdurrahmân: 1132 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr İbrâhim: 1132 akçe
Hissetü'l-binti'l-mezbûre	Hissetü'l-binti'l-mezbûre	Hissetü'l-binti'l-mezbûre

Sâliha: 566 akçe	Âsafe: 566 akçe	Ümmühânî: 566 akçe
------------------	-----------------	--------------------

Müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrede vâki' menzili ber vech-i tahmîn-i kıymet dört bin akçe. Zevce-i mezbûre de dahî dört bin akçe mehr-i mü'eccel iddi'â idüp isbâtdan acz ile alâ tarîki's-sulh menzil-i mezbûrun kıymetinden üç bin akçesi mehr-i mü'eccel için zevce-i mezbûreye ta'yîn olunup bâkî bin akçesini verese-i mezkûrelere hisse ta'yîn olunmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun iki bin dört yüz akçe kıymetli diğer menzili olup mezbûr Abdurrahmân menzil-i mezbûru kendinin olmak üzere iddi'â idüp lâkin isbât idemeyüp imhâl olunmağla.

Menzil bahâsından akçe: 1000

Diğer menzil kıymeti: 2400 akçe

Hissetü'z-zevce: Binde 125, 300 akçe	Hissetü'l-ibn: Binde 250, 600 akçe	Hissetü'l-ibn: Binde 250, 600 akçe
Hissetü'l-bint: Binde 125, 300 akçe	Hissetü'l-bint: Binde 125, 300 akçe	Hissetü'l-binti'l-mezbûre: Binde 125, 300 akçe

Müteveffâ-yı mezbûrun deyni ve techîz ve tekfîni için bâlâda mezkûrdan hâric olan eşyâdır ki zikr olunur:

Sürhatî çuka, kıymeti 1500 akçe	Çakşır, kıymeti 105 akçe	Leğen, 1 aded, kıymeti 160 akçe
Techîz ü tekfîn: 300 akçe	Deyn-i müsbet li-mahalle-i Ak Mescid: 300 akçe	Deyn li-Kuyumcu Yusuf: 340 akçe
		Deyn-i müsbet li-vakf-ı Karaçayır: 200 akçe

87a/1 Kılıçla yaralanan bir camusun kıymetinin belirlenmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Câmî'-i Atîk mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb umdetü'l-kuzât Mehmed Efendi hâlen medîne-i mezbûrede cebeci serdârı olan Mahmûd Ağa ma'rifetiyle yine medîne-i mezbûre mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin Abdünnebî bin Mustafa nâm cebeci meclis-i şer'e ihzâr ve mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp on yedi gurûş kıymetli bir re's câmûs ineğimi târîh-i kitâb gicesi mezbûr Abdünnebî kılıç ile arkasından çalup mecrûh ve amel-mânde eylemiştir. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbundur dedikde gibbe's-sü'âl mezbûr Abdünnebî cevâbında fî nefsi'l-emr mûmâ-ileyh efendinin ineğini kılıç ile darb ve mecrûh eyledim lâkin sâlifü'z-zikr ineğinin kıymeti on yedi gurûş olduğu ma'lûmum değildir deyû def'le mukâbele idicek mûmâ-ileyh efendiden takrîr-i meşrûhunu mübeyyine

beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden İsrâfil bin Ahmed ve Ali bin Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka mûmâ-ileyh efendinin mezbûr Abdünnebî'nin mecrûh ve amel-mânde eylediği câmûs ineğini on yedi gurûşa iştirâ' olunmuş idi ve'l-yevm kıymeti on yedi gurûşdur deyû alâ tarîki's-şehâde haber verdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye mûcebiyle ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehr-i Ramazâni'l-mübârek li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Es-Seyyid Mahmûd Çelebi [bin] Hüseyin Efendi, Resul bin Mustafa, Mustafa bin İvaz, Hamza bin Hüseyin, el-Hâcc Mustafa bin Hüseyin

Gurre-i Şevvâli'l-mükerrem ve hiye yevmü's-sebt li-sene sittin ve tis'în ve elf.

87a/2 Bolu'nun Akpınar mahallesi sakinlerinden vefât eden Zeynî-zâde Ahmed Efendi'nin verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Zeynî-zâde dimekle şehîr Ahmed Efendi'nin sulbiyye-i sagîre kızı Emetullâh'ın tesviye-i ümûruna kîbel-i şer'den mansûbe vasîsi ve vâlidesi işbu râfi'u'l-vesîka Neslihân Hâtûn bint-i Mehmed Çelebi hâlen medîne-i mezbûrede kethüdâyeri olan fahru'l-akrân Yusuf Ağa ma'rifetiyle medîne-i mezbûre karyelerinden Sûfî nâm karye sükkânından Mustafa bin Ahmed nâm kimesneyi meclis-i şer'e ihzâr ve mahzarında bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede cereyân iden nehr üzerinde dâ'ir Usta Ali Değirmeni dimekle ma'rûf bir bâb iki göz değirmenin on sekiz sehmdede beş sehmini müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi hayâtında bundan akdem bin doksan mezbûr Ahmed Beğ'e teslîm, mezbûr Abdullah Ağa'ya tenbîh olundukda mezbûr Ahmed Beğ i'âde-i kelâm idüp gulâm-ı mezkûr, mezbûr Abdullah Ağa yedinden ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba'd mütesellim-i mûmâ-ileyh ve mezbûr Abdullah Ağa ile da'vâ ve nizâ'im yokdur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Eş-Şeyh İbrâhim Efendi, Voyvoda Ali Efendi, Hammâmcı Mehmed Çelebi, Ahmed bin Hüseyin, Şa'bân bin Hasan, Mustafa bin Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

87b/1 Kal'a-i Sultâni mustahfızlarından Hüseyin Beyin Bolu'nun Akşar karyesindeki tımarının mahsulatını toplamaya vekil tayin ettiği es-Seyyid el-Hâcc İsmail'den şikayetçi olması

Bahr-i Sefîd Boğazında vâki' Kal'a-i Sultânî mustahfızlarından Botodur demekle ma'rûf Hüseyin Beğle [ ] nâm mustahfız meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka es-Seyyid el-Hâcc İsmâîl bin [ ] mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp Bolu kazâsında Akşar nâm karye ve gayrıda vâki' üç bin akçe tımarın bundan akdem bin doksan üç senesinden mahsûb olmak üzere mahsûlâtını ahz ü kabze tarafımızdan mezbûru vekîl eylediğimde mezbûr dahî sene-i mezbûre mahsûlâtını ve doksan gurûş mahlûl akçesini ahz ü kabz idüp makbûzdan ancak bana otuz gurûş teslîm idüp bâkî zimmetindedir. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve makbûz mürettebesin alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr el-Hâcc İsmâîl cevâbında fî nefsi'l-emr mezbûr Hüseyin'in sene-i mezbûre mahsûb tımarı mahsûlünü ve cem' ü tahsîl idüp kendüye teslîm etdiğimden mahlûl akçesi vardır deyû bundan akdem mezbûr da'vâya mütesaddî oldukda vesâtat-i müslimîn ile otuz gurûşa mezbûr Hüseyin Beğ ile bizi sulh ve irzâ eylediklerinde meblağ-ı mezbûru mezbûra def' ve teslîm idüp ol dahî husûs-ı mezbûra müte'allik âmme-i de'âvî ve mutâlebâtıdan ibrâ'-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la zimmeti ibrâ' u iskât eyledi deyû def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûrdan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden eş-Şeyh İbrâhim bin [ ] ve Kara Ahmed bin Abdi nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Hüseyin Beğ markûm el-Hâcc İsmâîl'den tımar-ı mezkûrun sene-i mezbûre mahsûlâtından ve mahlûl akçesine müte'allika nizâ'ı olup mezbûr el-Hâcc İsmâîl Beğ bizim huzûrumuzda otuz gurûşu alup husûs-ı mezbûra müte'allik âmme-i de'âvî ve mutâlebâtıdan mezbûrun zimmetini ibrâ'-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle mezbûr Hüseyin Beğ bî-vech mu'ârazadan [men'-] birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ahmed Ağa bin İbrâhim, Mehmed bin Halîl, Hasan bin Ali, Ali Usta [bin] Ahmed, İsrâfil bin Ahmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

88a/1 Bolu'nun Kedriç karyesi sakinlerinden vefât eden Mehmed Beğ ibn-i İbrâhim'in verâset anlaşmazlığı

Medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden Kedriç nâm karye sükkânından işbu râfi'ü'l-vesîka Mehmed Ağa ibni'l-merhûm Ali Beğ nâm şâbb-ı emred meclis-i şer'î hatîr-i lâzimü't-tevkîrde yine karye-i mezbûrede sâkine vâlidesi olan Hâtîme Hâtûn bint-i [ ] mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu hâzır bi'l-meclis Ken'an ibn-i Abdullah ve zevce Belkıs nâm câriyeyi vâlidem mezbûrenin zevci olup bundan akdem fevt olan Mehmed Beğ ibn-i İbrâhim nâm kimesneden hâl-i hayâtında zimmetinde müctemi' olan tımarım mahsûlünden dört yüz gurûş hakkım mukâbelesinde mezbûrân Ken'ân ve Belkıs ve fûrû'larını iştirâ' ve temellük idüp mülk-i müşterâm iken vâlidem mezbûre merkûmları füzûlen zabt etmekle bundan akdem Sazak nâhiyesinde nâ'ibü's-şer' olan Abdürrahîm Efendi huzûrunda mezbûre ile murâfa'a olduğumuz[da] vâlide-i mezbûre men' olunup yedimde mûmâ-ileyh imzâsıyla mûnzâ hucet-i şer'iyem dahî var iken vâlidem mezbûre merkûmânın fûrû'larını füzûlen ahz eylemişdir. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûre Hâtîme cevâbında zevcim müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Beğ benim kendi malım ile mezbûrân Ken'ân ve Belkıs'ı benim için iştirâ' eyledi. Mülk-i müşterâmdır deyû def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûre Hâtîme'den def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda bi'd-defe'ât mehl-i şer'î ile imhâl olunup mehl-i şer'î hulûlünde ityân-ı beyyineden bi'l-külliyeye aczi mütehakkık olmağla istihlâf olunsun dedikde mezbûrân Ken'ân ve Belkıs vâlidesi mezbûrenin kendi malı ile müşterâ' mülk olduğu ma'lûmları olmadığına yemîn teklîf oldukda ol dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eyledikde mücebiyle mezbûre Hâtîme bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'yevmi'r-râbi' min şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Molla Mustafa bin Ramazân, İbrâhim bin Ahmed Çelebi, Mehmed Çelebi bin Hasan, Çukadâr el-Hâcc Mûsâ, Mustafa Muhzır Başlı, Sûhte Mustafa, Mehmed [bin] Muharrem, Halîl Muhzır ve gayrühüm mine'l-hüzzâr.

88a/2 Bolu'nun Kıssahanlar karyesinden Rukiye Hânımın nafaka davası

Bolu kazâsı karyelerinden Kıssahânlar nâm karyede sâkine fahrü'l-muhadderât Rukiyye Hânım bint-i Ali Paşa tarafından hal'-i câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîl olup mer'et-i müşârun-ileyhâyı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Mahmûd Efendi bin Pîr Ali ve Receb

Beğ bin Ali şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı câhid-i câ'iyü'z-zikrde vekâleti sâbite olan Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde müvekkile-i mezbûrenin zevci olan işbu râfi'ü'l-vesîka Süleymân Beğ bin Mehmed Beğ mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkile-i mezbûrenin zevci mezbûr zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdün-aleyh üç yüz gurûş mehr-i mü'eccelesinden fâriğa olup ve iddeti münkaziyye oluncaya değın nafaka-i ma'lûme ve me'ûnet-i süknâsı dahî kendi üzerine olup ve hîn-i tezevvüde mehr-i mu'accel olmak üzere irsâl eylediği bir nîm cevâhir kuşak ve bir çift altun ve bir çift la'l küpe ve bir sorgunç ve bir zümürüd hâtem ve bir sîm arakiyye kotası? ve bir çift sîm na'leyn ve bir yaldızlı leğın ve ibrîk ve bir câriyeyi yine merkûm Süleymân Beğ'e bedel-i hal' olmak için virmek üzere ve merkûm Süleymân Beğ dahî müvekkile-i mezbûre kendüye hibe eylediği karye-i mezbûrede vâki' odaları ve köşk ve bağçeyi eşyâ-i mezkûre ile (gerisi yok)

88b/1 Bolu'nun Berek karyesinde yanarak ölen Ahmed Sûfi'nin oğulları için Muhzırbaşı Mustafa'nın keşifte bulunması

Bolu kazâsına tâbi' Berek nâm karyeden Ahmed Sûfi bin Receb nâm kimesne meclis-i şer'e gelüp takrîr-i kelâm ider ki târîh-i kitâb gicesi bi-emrillâhi te'âlâ karye-i mezbûrede vâki' menzilime ateş isâbet idüp mecmû'-ı mâmelekim ve Osman nâm sulbî oğlum ve Mustafa nâm ecîr-i hâssım dahî ihrâk bi'n-nâr olmuşdur. Kıbel-i şer'den keşf ü müşâhede olunması matlûbumdur dedikde cânib-i şer'den Mahmûd Efendi irsâl olunup ol dahî zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn ile karye-i mezbûrede vâki' mezbûr Ahmed'in menzili üzerine varup fi'l-hakîka mezbûrun menzili külliyyen ihrâk bi'n-nâr olup müteveffâ-yı mezbûrân Osmân ve Mustafa'nın cemâ'-i vücûdları ihrâk bi'n-nâr olup ancak bel kemikleri ve karınları kaldığını müşâhede eyledikde mezbûr Ahmed Sûfi zeyl-i vesîkada olan müslimîn huzûrunda ateş benim evime bi-emrillâhi te'âlâ isâbet etmiştir. Karyem ahâlîsinden ve sâ'ir efrâd-ı ricâlden bir ferdden oğlum mezbûrun dem ü diyetine ve ihrâka müte'allik da'vâ ve nizâ'ım yokdur dediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinden ba'de'l-keşf ve'l-müşâhede tahrîr, ba'dehû ma'an ba's olunan muhzırbaşı Mustafa ile meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve tefhîm eylediklerinde mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Mustafa bin Hüseyin, Mehmed Ağa bin Abdullah, Ahmed Ağa bin Hasan, Ahmed Çelebi bin Mahmûd, Ahmed bin Mustafa, Siyavuş [bin] Abdullah, İbrâhim [bin]

el-Hâcc Mehmed, Mehmed bin Ali, Ahmed [bin] Şa'bân, Abdülkerîm [bin] Mehmed, Halil bin Hüseyin ve gayrühüm mine'l-hüzzâr.

88b/2 Bolu'nun Berek karyesinde yanarak ölen Ahmed Sûfi'nin oğulları için diyet talebinde bulunması

Bolu kazâsına tâbi' Berek nâm karye ahâlîsinden işbu ashâbü'l-vesîka Ahmed Halîfe ve'l-Hâcc Mustafa bin Hüseyin, İvaz bin Ali ve Ahmed bin Receb ve Mustafa bin Hasan ve İvaz bin Abbas ve Ahmed bin Hasan ve Yusuf bin Mustafa ve'l-Hâcc Şa'bân bin Hüseyin ve Ahmed bin Şa'bân ve Abdülkerîm bin Mehmed ve Mehmed bin Ahmed ve Halil bin Hüseyin ve Mustafa bin Ali ve sâ'irleri meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru'l-akrân Ken'ân Ağa tarafından husûmet ve redd-i cevâb-ı câ'iyü'z-zikre vekîli ve kethüdâsı Mustafa Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûreden işbu hâzır bi'l-meclis Ahmed Sûfi nâm kimesnenin karye-i mezbûrede vâki' menziline târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem gice ile bi-emrillâhi te'âlâ ateş isâbet idüp mezbûrun Osman nâm sulbî oğlu ve Mustafa nâm ecîr-i hâssı ve mecmû'-ı mâmeleki ihrâk bi'n-nâr olup mezbûr Ahmed'in bir ferdden da'vâ ve nizâ'ı olmayup yedimize huccet-i şer'iyeye verdiğinden mâ'-adâ kendi sun'uyla ihrâk bi'n-nâr ve suya gark olanlardan mirlivâ mütesellimleri öşr ü diyet nâmıyla rencîde eylemeyeler deyû yedimizde fermân-ı cihân-mutâ' ve fetvâ-yı şerîfemiz dahî var iken mûmâ-ileyh müteveffâ-yı mezbûrân Osman ve Mustafa için karyenizde ihrâk bi'n-nâr olmuşlardır bana öşr ü diyet verin (deyû) rencîde ider. Sü'âl olunup takrîr-i tahrîr ve fetvâ-yı şerîfe ve fermân-ı âlî mûcebince mu'ârazadan men' ü def' olunmak matlûbumuzdur dediklerinde gibbe's-sü'âl vekîl-i mezbûr mezbûrların karyesinde mezbûrân Osmân ve Mustafa ihrak bi'n-nâr olmuşlardır. Müvekkilim öşr ü diyet talep ider dedikde ahâlî-i mezbûrun yedinde olan emr-i şerîf vekîl-i mezbûr müvâcehesinde feth ü kırâ'et olunup mazmûn-ı münîfinden bi-emrillâhi te'âlâ ihrâk bi'n-nâr ve suya gark ve ağaçdan düşüp helâk olanlardan hilâf-ı şer' karyesi ahâlîlerinden mîrlivâ ve mütesellimleri öşr ü diyet nâmıyla akçelerin almayalar deyû buyurulmağın ve bi'l-fi'l medîne-i Bolu'da me'zûn bi'l-iftâ olan Mehmed Efendi imzâsıyla mûmzâ fetvâ-yı şerîfe ibrâz olunup zeydin menziline oğlu amr ile hizmetkârı bekir yaturlar iken gice ile menzil-i mezbûra ateş erişüp yatup amr ve bekir dahî yatup helâk olmuş olsalar mîrlivâ mütesellimi beşer-i zeydin karyesi ahâlîlerine karyenizde kan olmuş deyû ahâlî-i mezbûrelerden öşr ü diyet nâmıyla nesne almağa kâdir olurlarmı deyû istiftâ' eylediklerinde cevâb bâ cevâblarında olmaz deyû buyurulmağın ber mûceb-i fetvâ-

yı şerîfe ve emr-i hümâyûn vekîl-i mezbûr bî-vech mu‘ârazadan men‘-birle mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ aşer min şehr-i Şa‘bâni‘l-mu‘azzam li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Ahmed Efendi el-Îmâm, el-Hâcc İbrâhim Çele‘den, Halil bin Mehmed, Seyyid Mustafa [bin] Mehmed, Mehmed [bin] Osman, Mahmûd bin Mehmed, el-Hâcc Mûsâ, Satı [bin] Mehmed, Mustafa [bin] Ali, el-Hâcc Ahmed Beşe ve gayrühüm mine‘l-hüzzâr.

89a/1 Düzcepazarı‘nda eşkiyalık hareketi

Hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan fahru‘l-akrân Ken‘ân Ağa tarafından vekîli ve kethüdâsı Mustafa Ağa, Bolu kazâsı karyelerinden Koz-ı Sagîr nâm karyeden Topal Abdi bin Halil nâm kimesneyi meclis-i şer‘e ihzâr ve müvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdi hırsız ve kuttâ‘u‘t-tarîk eşkiyâsından olmağla târîh-i kitâbdan yirmi beş gün mukaddem Düzcepazarı hudûdu sınuru dâhilinde vâki‘ Darihanı kurbinde cevizlik dimekle ma‘rûf nâm mahalde ebnâ‘-i sebîlden mechûlü‘l-ism iki nefer kimesneyi katl idüp yanlarında mevcûd bulunan nükûd ve eşyâlarını ve bir merkebinî mezbûr ahz etmişdir. Sü‘âl olunup takrîri tahrîr ve müceb-i şer‘îsi icrâ olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe‘-s-sü‘âl ve akîbü‘l-inkâr vekîl-i mezbûr Mustafa Ağa‘dan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Derviş Ağa bin Mehmed ve Mustafa Ağa bin Kâsım ve el-Hâc Mûsâ bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırûn olup isrû‘l-istişhâd fi‘l-hakîka mezbûr Abdi târîh-i mezkûrda mârru‘z-zikr mevzi‘de iki nefer mechûlü‘l-ism müslimânları ben katl eyledim ve emvâllerini aldım deyû bizim huzûrumuzda kirâren ikrâr ve i‘tirâf eyledi mezbûr Abdi‘nin minval-i muharrer üzere ikrârına şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde ba‘de‘t-ta‘dîl ve‘t-tezkiye şehâdetleri hayr-ı kabûl kabûlde vâki‘a oldukdan sonra kütüb-i fikhîyye-i mu‘teberândan Hidâye‘de “**Ve izâ harace cemâ‘atün müşkîne ev vâhidün yakderü ale‘l-îmtinâ‘i fe-kasadû kat‘a‘t-tarîke ve izâ katelû ve ehazû‘l-mâle fe‘l-îmâmü bi‘l-hiyâri in şâ‘e kata‘a eydiyehüm ve ercülehüm min hilâfin ve katelehüm ve sallebehüm ve in şâ‘e sallebehüm**” deyû mestûr olmağla mücebiyle hükm birle mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘s-sâmin aşer min şehr-i Şa‘bâni‘l-mu‘azzam li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Fahru'l-akrân Şa'bân, el-Hâcc Mehmed [bin] el-Hâcc Receb, Hâmmâmcı Mehmed, Voyvoda İbrâhim Çelebi, Süleyman [bin] Mehmed Efendi, Receb bin Mehmed, Derviş Çelebi [bin] Abdi, İvaz bin Mehmed, Mehmed [ ] ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

89a/2 Merzifon'un el-Hâcc Hasan mahallesi sakinlerinden Ahmed Bey'in firar eden kölesi Ayvaz'ın Bolu'da Abdullah Ağa'nın elinde olmasından dolayı açılan dava

Medîne-i Merzifon mahallâtından el-Hâcc Hasan mahallesi sükkânından Ahmed Beğ bin Şa'bân nâm cündî meclis-i şer'î hatîr-i lâzimü't-tevkîrde hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan kıdvetü'l-akrân Ken'ân Ağa tarafından kâ'im-i makâmı ve vekîli olan Abdullah Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu hâzır bi'l-meclis orta boylu, açık kaşlı, peçe burunlu, tatar çehre, sarı elâ gözlü, esmerü'l-levn şâbb-ı emred Ayvaz ismi ile müsemmâ gulâm abd-i memlûküm olup târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem medîne-i mezbûrede mülkünden ibâk ve firâr etmiş idi. Hâlen mezbûr Abdullah Ağa yedinde buldum. Sü'âl olunup takrîri tahrîr, gulâm-ı mevsûf-i mezkûr aliverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Abdullah Ağa cevâbında medîne-i Bolu dâhilinde ahz olunan abd-i âbıkın ahz ü hıfzı livâ-i mezbûr vâlîlerinin olduğuna binâ'en gulâm-ı mezkûr târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem medîne-i Bolu dâhilinde yâve olmak üzere ahz olundu. Mezbûrun mülkü olup mülkünden ibâk ve firâr eylediği ma'lûmum değildir deyû def'le mukâbele idicek mezbûr Ahmed Beğ'den müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden medîne-i mezbûre Merzifon'dan İbrâhim Beğ bin Halil ve Mustafa Ağa bin Şa'bân nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka evsâf-ı mezkûre ile mevsûf hâzır bi'l-meclis işbu müşâhed olan gulâm-ı mezbûr Ayvaz, mezbûr Ahmed Beğ'in mülkü olup târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem medîne-i Merzifon'da mülkünden ibâk ve firâr eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra gulâm-ı mezkûr Ayvaz'ı âhara bey' hibe veyâ turuk-ı şer'iyyeden bir tarîk mülkünden ihrac eylemediğine mezbûr Ahmed Beğ'e yemîn tekîf olundukda ol dahî alâ vefki'l-mes'ûl half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eyledikde gulâm-ı mezkûr Ayvaz'ı ....(eksik)

89b/1 Yaylak ve çayır anlaşmazlığı

İden İğreltilik Ağılı, andan Yumrutepe tahtında cereyân iden Karadere Suyu, andan Kozören, andan yine Tozak Çayırı'na muntehî olup hudûd-ı mezkûr ile mahdûd ve mümtâz olan dağ ve çayır mer'âyı târîh-i kitâbdan yirmi gün sene mukaddem Çandar

karyesinden Receb ve Kadîmî İmâm nâm kimesnelerden ma'rifet-i sâhib-i arz ile babam müteveffâ-yı mezbûr tefevvüz idüp hayâtında on iki sene bilâ nizâ' koyunlarını yayladup ba'de vefâtihî sekiz sene dahî ben bilâ nizâ' zabt ve koyunlarımı yayladup Tozak Yaylağı üzerine kayd olunan resmi dahî hâlen sâhib-i arz olan Abdülkerîm Beğ'e edâ ider iken mezbûr Ali hudûd-ı mezkûr ile mahdûd olan yaylağı Milan Deresi nâhiyesinde Mehmed Beşe ibn-i el-Hâcc Ramazân nâm kimesneye bey' eyleyüp mezbûr Mehmed Beşe dahî hudûd-ı mezkûr ile mahdûd yaylağımda koyunlarımı gezdirmeğe mâni' olur. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve bî-vech mu'ârazadan men' olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Ali cevâbında hudûd-ı mersûme ile mahdûd ve müşâhed olan yaylak, babamdan müntakil mülküm olduğuna binâ'en mezbûr Mehmed Beşe'ye bey' eyledim. Mezbûr Mahmûd Ağa'nın minvâl-i muharrer üzre mülk-i müfevvezi ve sinîn-i mezkûrede babası ve kendisi bilâ nizâ' zabt ve koyunları yaylatdıkları ma'lûmum değildir deyû münkir oldukda mezbûr Mahmûd Ağa'dan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Çele nâm karyeden Şa'bân, İbrâhim, Mehmed bin Hacı Hüseyin bin Şa'bân, Mehmed Halîfe, el-Hâcc Mehmed ve İbrâhim bin Mustafa, Mehmed bin Ali ve Mûsâ Çelebi, el-Hâcc Hasan nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka hudûd-ı mezkûr ile mahdûd ve müşâhed olan dağ yaylak ve mer'âyı târîh-i mezkûr imâm-ı mezkûrdan ma'rifet-i sâhib-i arz ile müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Çelebi tefevvüz ve hayâtında on iki sene bilâ nizâ' hudûd-ı mezkûr dâhilinde koyunlarını yayladup ba'de vefâtihî oğlu mezbûr Mahmûd Ağa koyunları... bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet ideriz deyû her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan mezbûr Mahmûd Ağa bi'l-fî'l medîne-i Mudurnu'da me'zûn bi'l-iftâ olan Mehmed Efendi ünvanıyla mu'anven fetvâ-yı şerîf ibrâz idüp mazmûn-ı münîfînde zeyd ü amr'ın müvâcehesinde arâzî-i emîriyyeye olan bir yaylağı ma'rifet-i sâhib-i arz ile on beş seneden mütecâviz zamân zabt ve tasarruf idüp da'vâsı mesmû'a olurmu deyû istiftâ' eyledikde cevâb bâ-cevâblarında olmaz deyû buyurulmağın müceb-i fetvâ-yı şerîf mezbûrân bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Recebi'l-mürecceb li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Kara Mehmed Ağa bin Mehmed, Meddâh İbrâhim Çelebi, Muslu bin Karakaş....., birâderi Şa'bân, Ahmed bin Mustafa Çile'den, Receb bin Ahmed Yaka?'dan, Ahmed bin Ferîd Milan('dan), el-Hâcc Hasan Çelebi bin Ali, Mustafa Çelebi [bin] Ahmed, Hüseyin bin Durdu

89b/2 Bolu'nun Gölyüzü mahallesi sakinlerinden vefât eden Kara Osman'ın çocuklarına sene sonuna kadar kalan mallarından nafaka bağlanması

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sükkânından işbu râfi' u'l-vesîka Mehmed ibn-i Demirci nâm kimesne meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûreden olup bundan akdem müte'âkiben fevt olan Kara Osman ve zevcesi Ümmühânî'nin sulbî ve sadrî-i sagîr oğlu Ömer ve sagîre kızı Ümmühânî'nin akrabâları olmağla terbiye ve infâka ihtiyâcları olmağın savb-ı şer' den sagîrân-ı mezbûrânı hıfz ve terbiye için bana teslîm olunmuş idi. Sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye ihtiyâcları olmağla vâlideynlerinden müntakil emvâllerinden nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde kîbel-i şer' den sagîrân-ı mezbûrânın her birisi için yevmî altışar akçeden on iki akçe nafaka ve kisve-bahâ ve dört akçe dahî mezbûr Mahmûd için ücret cem'an on altışar akçe farz ve takdîr olup meblağ-ı mefrûz-ı mezbûru sagîrân-ı mezbûrânın havâyic-i zarûriyyelerine harc ve sarfa babalarından müntakil emvâllerinden târîh-i kitâbdan bu sene tamâmına değîn zarûretlerine sarfa izn birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Receb ibn-i Mısdık, Mehmed Çelebi el-Îmâm, el-Hâcc Hüseyin Na'lband, Bayram Boyacı, el-Hâcc Mustafa Abacı, Mehmed Efendi el-Îmâm, Mustafa bin Yusuf ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

90a/1 Bolu kazâsı ve nahiyelerinin arpalıklarının Hasan Efendi'ye verilmesi

İzzetli, fazîletli Hasan Efendi, sene sittin ve tis'în ve elf Şa'bânü'l-mu'azzam gurrelerinden arpalığımız olan Bolu kazâsı ve nevâhîsiyle size tefvîz olunmuşdur. Beyne'l-ahâlî icrâ-yı şer' idesiz ve's-selâm.

Vaka'a'l-kayd fi'l-gurreti'l-mezbûre.

Mine'l-abdi'l-fakîr Mehmed el-Kâdî-i Sâbık bi-medîneti Edirne.

90a/2 Düzce pazarı karyelerinden Darıyeri ahâlisinin Milan-ı Süfla ve Tutlar karyeleri ahâlisinden şikayetçi olmaları

Livâ-i Bolu'ya tâbi' Düzce pazarı karyelerinden Darıyeri nâm karye ahâlîsinden Mehmed bin Mustafa ve Sinân bin Ahmed, Mustafa ve Mûsâ ve sâ'irleri meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde yine kazâ-i mezbûra tâbi' Milan-ı Süflâ ve Tutlar nâm karyeler ahâlîlerinden işbu ashâbü'l-vesîka Mahmûd Kethüdâ ve Müstecâb bin [ ] ve sâ'irleri

mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bizler Düzce menzili hizmetinde olup za'f-târî olmağın ahvâlimizi Âsitâne-i Sa'âdet'e arz ve i'lâm olundukda mezbûrların on ve bir rub' hânelerini dahî bizlere zamm ve ilhâk olup yedlerimize sûret-i defter-i mevkûfât ve emr-i şerîf-i âlîşân virilüp menzil-i mezkûra senede bin altışar yüz gurûşa îcâr olunup meblağ-ı mezbûrdan mezbûrların hânelerine isâbet iden sehmlerini virmeyüp ibâ' ve imtinâ' iderler. Sü'âl olunup takrîrleri tahrîr ve bizim ile ma'an menzil-i mezbûr salyânesini edâ etmeğe tenbîh olunmak matlûbumuzdur dediklerinde gıbbe's-sü'âl mezbûrlar cevâblarında fi'l-asl bizler avâriz ve nüzul re'âyâlarından olup ba'dehû mezkûrların iltimâsıyla menzil-i mezkûresine de edâsı üzerimize lâzım altışar yüz otuzar akçe nüzul ve altışar yüz otuzar akçe avâriz bedellerimiz mukâbelesinde zamm ve ilhâk olunup senede menzirciler ol-mikdâr akçe imdâd idüp ziyâde talebiyle rencîde olunmamak bâbında fermân-ı şerîfimiz vardır deyû yedlerinde olan emr-i cihân-mutâ'ı ibrâz ve ahâlî-i mezkûre müvâcehelerinde feth ü kırâ'et olunup mazmûn-ı münîfide mezkûrlar Düzcepazarı menziline senede be-her hâne altışar yüz otuzar akçe bedel-i avâriz ve altışar yüz otuzar akçe nüzul mallarını menzil-i mezkûr menzircilerine virdiklerinden sonra ziyâde talebiyle rencîde olunmayalar deyû buyurulmağın ber müceb-i emr-i âlî ziyâde talebinden ahâlî-i mezkûr men'-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fî gurret-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd Efendi el-Kâdî, el-Hâcc Bedir Efendi, Hekîm Hüseyin Çelebi, Ahmed Çelebi el-Kayyim, Mahmûd bin Abdi

90a/3 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Aslı Hâtûn mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâcc Mustafa bin Ali nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Fâtıma bint-i [ ] ve diğeri Fâtıma [ ] jile sulbiyye-i kebîre kızları Sâyime ve Ümmühânî ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatı'yâ münhasıra olduğı şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Fatı meclis-i şer'-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'ateyi'l-vesîka mezbûretân Sâyime ve Fâtıma mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp karındaşım müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyyesinden bi-hasebi'l-irsi's-şer' bana isâbet iden yirmi dört sehmdede beş sehm hisse-i şâyi'am mukâbelesinde alâ tarîki't-tehârucî's-şer'î terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan aded ve kıymeti ma'lûm eşyâ ve sekiz gurûş nakd üzerine mezbûretân beni sulh ve irzâ eylediklerinde ben dahî sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan eşyâ ve nükûdu ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vâ ve

mütâlebâtıdan ve eyman-ı muhâsamâtdan ibrâ-i âmm ve kâtı'ı'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledim fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ali Efendi bin Mehmed Debbâğlar, el-Hâcc Ali [bin] Yahyâ, Pazarbaşı Bedir Çelebi, Mehmed bin Halil, Sûhte Muhsin [bin] ..... ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

90b/1 Mülk satışı

El-emru ke-mâ zükira fîhi nemmekahü'l-fakîr ileyhi te'âlâ. Bi-mahkeme-i Mahmûd Paşa. Es-Seyyid Hasan ibn-i eş-Şeyh Şaban el-müvellâ hilâfeti bi-medîneti Kostantiniyyeti'l-mahmiyye afa anhüma.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da nefsi Bolu'da Akpınar mahallesi ahâlisinden olup, hâlâ mahmiyye-i İstanbul'da Laleliçeşme kurbinde sâkin olan es-Seyyid İvaz Çelebi bin Hüseyin, meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmi't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Amasyalı Hasan Ağa bin el-Hâc Hüseyin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp, zikr-i âti akdin sūdûruna değin, silk-i mülkümde münselik olup, mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan İbrahim bin el-Hâc Receb ve bir taraftan Ahmed Çelebi mülkü ve bir taraftan el-Hâc Mustafa mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkanî ve tahtânî iki bâb oda ve bir furun ve bir kiler ve bir kenif ve havluyu müştamil mülk menzîlini bi-cümle't-tevâbi'a ve'l-levâhık tarafeynden icad ve kabulü havî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Hasan Ağa'ya elli esedî guruşa bey' idüp, ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr elli guruşa mezbûr Hasan Ağa'ya zimmetimde deynim olan seksen guruşun elli guruşuna noksan ol dahi mukâssa ve kabûl idüp, menzîl-i mezkûrun mahallinde kabz u tasarrufa mezbûr Hasan Ağa'yı teslît eyledim. Fîmâ-ba'd menzîl-i mezkûr mezbûr Hasan Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır. Keyfe yeşâ' mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî gurre-i şehr-i Rebiülevvel li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed bin İsmail, Hasan bin Abdullah, el-Hac Abdî bin Mahmud, Receb bin Osman, el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Ömer, Mehmed Beşe bin el-Hâc Durmuş ve gayruhum mine'l-huzzâr.

90b/2 Mülk satışı

Fi'l-asl Amasya'dan olup, hâlâ medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkin Mehterbaşı dimekle şehîr Hasan Ağa bin el-Hâc Hüseyin meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzîmî't-tevkîrde işbu râfiü'l-vesîka el-Hâc İbrahim bin el-Hâc Receb tarafından tasdîk-i câ'îü'z-zikr vekîl olup, Musa Çelebi bin el-Hâc Receb ve Seyyid Mustafa Çelebi bin Süleyman şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Receb mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp, zikr-i âti akdimin sudûruna değil silk-i mülkümde münselik bundan akdem Seyyid İvaz Çelebi ve hemşîre-zâdelerinden iştirâ ve temellük eylediğim mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan el-Hâc Ahmed mülkü ve bir taraftan Musa Beşe mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan yine mezbûr el-Hâc İbrahim mülkü ile mahdûd ve mümtâz olup, dâhilinde fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir kiler ve bir furun ve muhavvatayı müştemil mülk menzilimi tarafeynden îcâd ve kabûlü hâvi bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile elli beş kıt'a esedî guruşa mezbr el-Hâc İbrahim'e bey' ü teslîm; ol dahî iştir ve tesellüm ve kabûl idüp, semeni olan meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim. Fimâ-ba'd sâlifü'z-zikr menzil-i müşterâ mezbur el-Hâc İbrahim'in menzil-i müşterâsıdır. Keyfe yeşâ' ve yehtâr mutasarraf olsun dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâhüve'l-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî evâil-i Recebi'l-mürecceb li- sene sittin ve tis'in ve elf min hicretihi lehü'l-izzî ve's-şeref.

Şühûdü'l-Hâl

el-Hac Abdi bin el-Hâc Ömer, Ali Ağa bin el-Hâc Mustafa, Kâtib Ömer Efendi, Mahmud bin Mehmed, Mustafa Çelebi [bin] el-Hâc İbrahim, Mahmud [bin] Hasan, Süleyman [bin] Osman, Muhzır Mustafa ve gayruhum mine'l-huzzâr.

91a/1 Mülk satışı

Medîne-i Bolu kazâsına tâbi' Demirciler nâm karye sâkinelerinden Ayşe bint-i Hüseyin nâm hatun tarafından bey'-i câ'îü'z-zikri ikrâra vekîl olup, zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Ahmed bin el-Hâc Osman ve Receb bin Şaban şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan mezbûrenin zevci Veli Halîfe bin el-Hâc Osman meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzîmî't-tevkîrde işbu râfiü'l-vesîka Mehterbaşı dimekle şehîr Hasan Ağa bin el-Hâc Hüseyin mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp, müvekkilim mezbûrenin medîne-i mezbûre mahallâtından Akpınar mahallesinde vâki' bir tarafı el-Hâc İbrahim mülkü ve bir tarafı el-Hâc Ahmed mülkü ve bir tarafı Musa Beşe mülkü ve bir

tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup, dâhilinde fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir kiler ve bir furun-ı muhavvatayı müştemil mülk-i menzilde olan dört sehemden bir sehem hissesini tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile yedi kıt‘a esedî guruşa mezbûr Hasan Ağa‘ya bey‘ ü teslîm, ol dahî iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp, semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûmun yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim. Fîmâ-ba‘d sâlifü‘z-zikr menzil dört sehemde bir sehem hisse-i şâyi‘a, mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfemâ yeşâ‘ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâhüve‘l-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fi‘l-yevmü‘s-sânî ve‘l-ısrîn min Cemâziyelulâ li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Şeyh İbrahim Efendi, Sarı Mustafa, el-Hâc Ali bin Yahya, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Receb ve gayruhum mine‘l-huzzâr.

91a/2 Bolu‘nun Akpınar mahallesinden vefât eden Fatıma Hatun bint-i Hüseyin‘in verâseti

Fi‘l-asl medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sâkinelerinden olup, bundan akdem müteveffiye olan Fatıma Hatun bint-i Hüseyin‘in verâseti zevc-i metrûku el-Hâc Pîrî ile sadrî kebîr oğlu Ömer ve sagîr oğlu ve kebîre kızı Havva‘ya münhasıran olduğu şer‘an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra mezbûr el-Hâc Pîrî kendi tarafından asâleten ve sagîr oğlu mezbûr Mehmed‘in velîsi olmağla velâyeten meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımı‘t-tevkîrde işbu râfiü‘l-vesîka Mehterbaşı dimekle şehîr Hasan Ağa bin el-Hâc Hüseyin mahzarında asâleten ve velâyeten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp, zevcem müteveffiye-i mezbûrenin mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı el-Hâc İbrahim mülkü ve bir tarafı el-Hâc Ahmed mülkü ve bir tarafı Musa Beşe mülkü ve bir tarîk-i âmm ile mahdûd dâhilinde fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir kiler ve bir furun ve muhavvatayı müştemil mülk-i menzili olan dört sehemde bir sehem hisse-i şâyi‘ası olup, ba‘de vefâtiha hisse-i mezkûre şer‘an bize intikâl etmeğın, hisse-i mezkûreden yirmi dört sehemden dört sehem hisse-i şâyi‘an ve sekiz sehem hisse-i şâyi‘a-i oğlum sagîr-i mezbûrun hissesi cem‘an on iki sehem hisse-i şâyi‘ayı dört guruşa mezbûr Hasan Ağa‘ya bey‘ ü teslîm, ol dahî iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp, semeni olan meblağ-ı mezbûru mezbûrun yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim. Fîmâ-ba‘d sâlifü‘z-zikr havlıdan müteveffiye-i mezbûrenin rub‘-ı hissesinden yirmi dört sehemden on iki sehem hisse-i şâyi‘ası mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfemâ yeşâ‘ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâhüve‘l-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Cemâziyelulâ li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâc Receb, Kâtib Ömer Efendi, Musa Çelebi bin el-Hâc Receb, Hamza Beşe [bin] Hüseyin, Meddah İbrahim Çelebi, Receb Halîfe [bin] Mehmed, Muhzır Halil ve gayruhum mine'l-huzzâr.

91a/3 Eksik olduğu için konusu tespit edilememiştir

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın, savb-ı şer'den bizzat bu fakîr zeyl-i vesîkada muharrerrü'l-esâmî müslimîn ile Bolu kazâsı hudûdu ve sınuru dâhilinde Çiledağı dimekle ma'rûf dağda Tozak Yaylası dimekle ma'rûf çayıra muttasıl Elikayası dimekle ma'rûf kayabaşına akd-i meclis-i şer'-i kadîm olundukda kazâ-i mezbûr karyelerinden Çakmaklar nâm karyeden Haydar Ağa-zâde dimekle ma'rûf işbu râfiü'l-vesîka Mahmud Ağa bin el-Merhûm Mustafa Çelebi meclis-i ma'kûd-i mezbûrda yine kazâ-i mezbûra tâbi' Yağlıca nâm karyeden Ali bin Ahmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp, işbu müşâhed olan Elikayası'na muttasıl Tozak çayırından andan Günüören.

91b/1 Tereke kaydı

Kettân ipliği 1 aded 84 akçe	Köhne sarık 1 aded 70 akçe	Ayna 1 aded 35 akçe	Bargir bahâsı 1 aded 1000 akçe
---------------------------------	-------------------------------	------------------------	-----------------------------------

Cem'an:

12059 [akçe] eşyâ bahâsı

4000 [akçe] menzil fi'i

16059 cem'an: on altı bin elli dokuz akçedir.

Minhe'l-ihracât:

Hüddâmiye-ihzâriyye 100 akçe

Techîz ve tekfîn berâ-yı müteveffiyân 1000 akçe

Deyn-i müsbet li-vakf-ı câmi'-i mezbûr 400 akçe

Dellâliyye 100 akçe

Resm-i kısmet 650 akçe

Kalemiyye 150 akçe

Cem'an: 2400 akçe

Sahhü'l-bâkî: 13659 on üç bin altı yüz elli dokuz akçedir.

Sagîrân-ı mezbûrân Ömer ve Ümmühani'yi terbiye ve infâka taraf-ı şer' den yevmî on altışar akçe farz ve takdîr olup, infâk ve meblağ-ı mezbûru harc u sarf için, târih-i mezbûrdan bir sene tamâmına değin, mahalle-i mezbûrdan Demircioğlu Mehmed nâm kimesneye meblağ-ı mezbûrdan yirmi yedi guruş ihrâc ve ifrâz mezbûr Mehmed'e teslîm olup, meblağ-ı mezbûrdan on beş guruş Hacı Osman-zâde Mehmed Efendi'ye ednâ on bir buçuk olmak üzere devr-i şirâ ile devrolunup ve iki guruş mezbûr Mehmed üzerine devr olup, minvâl-i muharrer üzere ve bin akçe dahî zuhûr idüp, Hammamcı Emiroğlu üzerine minvâl-i muharrer üzere devr-i şer' olup, bu mahalle kayd şüid.

91b/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesinde sâkin iken düyûn-ı kesîreye müstağrakan fevt olan Siyavuş bin Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Abdulkadir ile sulbi sagîr oğulları Hasan ve Hüseyin'e münhasıran olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezîl-i defterde esâmîleri muharrer olan ashâb-ı düyûnun talebleriyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr olunan eşyâsıdır ki, zikrolunur. Vaka'a't-tahrîr

Fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Recebi'l-mürecceb li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Menzil der- mahalle-i mezbûre arsası mezbûre Fatıma'nın olup, üzerinde ancak binâsı müteveffâ-yı mezbûrundur. Kıymeti 4000 akçe	Daralı zibun 2 aded, kıymeti 600 akçe	Haleb peştamal 4 aded, kıymeti 400 akçe	Peştamal 1 aded, kıymeti 80 akçe	Beledî döşek yüzü 1 aded, kıymeti 250 akçe
---	---	---	--	---

Alaca boğça, 6 aded, kıymeti 200 akçe	Çit alaca, 1 top, kıymeti 200 akçe	Yorgan yüzü, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Şam alacası, 2 aded, kıymeti 1400 akçe	Beyaz ..., 2 aded, kıymeti 350 akçe
Kırmızı bez, 1 top, kıymeti 220 akçe	Beyaz boğasi, 1 aded, kıymeti 500 akçe	Dülbend, 1 top, kıymeti 250 akçe	Pak ... sarık, 1 aded, kıymeti 700 akçe	Ferhathânî, sarık, birer aded, kıymeti: 500 akçe
Nesme (?) sarık, 1 aded, kıymeti 250 akçe	Kenarlı gömlek, 3 aded, kıymeti 1000 akçe	Def'a gömlek, 3 aded, kıymeti 450 akçe	Kırmızı bez, 11 zirâ', kıymeti 250 akçe	Penbe bezi, 2 top, kıymeti 300 akçe
Keten (kettan) ? don, 1 aded, kıymeti 80 akçe	Penpe donu, 1 aded, kıymeti 70 akçe	Cedîd kapan, 3 aded, kıymeti 1200 akçe	Zibun, 3 aded, kıymeti 450 akçe	Def'a zibun, 2 aded, kıymeti 200 akçe
Topkur kulağı(?), 1 aded, kıymeti 120 akçe	Beyaz makrame, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Heft renk ibrişim, 12 kıyye, 60 dirhem, kıymeti 2160 akçe	İpek, 235 dirhem, kıymeti 1040 akçe	Yeşil daralı (?), 11 zirâ', kıymeti 600 akçe
Bogasi, 2 zirâ', kıymeti 50 akçe	Dülbend, 12 zirâ', kıymeti 400 akçe	Ayna, 2 aded, kıymeti 120 akçe	Münakkaş makrame, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Tire ipliği, 19 dirhem, kıymeti 259 akçe
Şerit, 21 deste, kıymeti 840 akçe	İplik, 42 koza	Beyaz düğme, kıymeti 80 akçe	Müslüman işi düğme, 33 deste, kıymeti 660 akçe	İplik kaytan, 70 deste, kıymeti 170 akçe
Defa'a Kastamoni, 2 aded, kıymeti 300 akçe	Kösdek ibrişim, kıymeti 140 akçe	Alaca, 3 zirâ', kıymeti 100 akçe	Pirinç kuşak, 2 aded, kıymeti 30 akçe	Def'a iplik, 46 deste, kıymeti 1100
Astar, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Hurda düğme, kıymeti 100 akçe	Sim, 3 dirhem, kıymeti 45 akçe	Hurda bogasi, 2 aded, kıymeti 400 akçe	Def'a düğme, 50 deste, kıymeti 1500

				akçe
Eski kümm, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Çuka pâresi, kıymeti 200 akçe	Kırmızı çuka çakşırı, kıymeti 600 akçe	Köhne sarık, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Köhne sâde, 1 aded, kıymeti 250 akçe
Müsta'mel kapama, 1 aded, kıymeti 350 akçe	Köhne kuzu kürkü, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Câr kuşak, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Kemik düğme, kıymeti 50 akçe	Çit yasdık, 1 aded, kıymeti 100 akçe
Cedîd yorgan, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Kırmızı alaca, 2 aded, kıymeti 150 akçe	Hurda ekseri, 420 aded, kıymeti 130 akçe	Tencere, 1 aded, kıymeti 150 akçe	Lengerî 2 aded, mâ-hadrî 1 aded, kıymeti 200 akçe
Su tası, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Şem'dân, 1 aded, kıymeti 50 akçe		El-Hâc Süleyman oğlu Mehmed Çelebi'de esb bahâsında 73 guruş, kıymeti 14600 akçe	

Cem'an: 42665 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i mu'tâdiye ma'a ... 2000 akçe

Kalemiyye 300 akçe

Emniyye 300 akçe

Huddâmiyye 100 akçe

İhzâr 50 akçe

Cem'an 2750

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm:

39915 akçe bi-hesâb-ı esedî 1992 guruş 3 pâre

Deyn-i müsbet li-Hatice Hatun 100 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 50 guruş

Deyn-i müsbet li-İsmail Çelebi 322 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 16 guruş 1 rub'

Deyn-i müsbet li-Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Sefer 148 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 112 guruş

Deyn-i müsbet li-Kastamonulu 11 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 52 guruş

Deyn-i müsbet li-Abdilmü'min Çelebi 4 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 2 guruş

Deyn-i müsbet li-Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Ahmed 35 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 172 guruş

Deyn-i müsbet li-Hâc Receb an Ankaravî 16 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 8 guruş

Mehr-i müsbet li-zevceci'l-mezbûre Fatıma 20 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 10 guruş

Deyn-i müsbet li-Hâc Süleyman-zâde Mehmed Çelebi 125 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 622 guruş

Deyn-i müsbet li-Receb an Karaçayır 22 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 1 guruş 1 rub'

Deyn-i müsbet berâ-yı ücret-i mekân 2 guruş 80 meblağ, hissetihî ani'l-guramâ 1 guruş 40 meblağ

Deyn-i müsbet li-Seyyid Mehmed bin İsmail 3 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 120 guruş

Deyn-i müsbet li-... zimmeti 3 guruş, hissetihî ani'l-guramâ 8 guruş

Cem'an düyûn: 2032 guruş 20 akçe, üç guruş mahallinden celb idüp düyûna ...

Mezbûre Zeyneb'e hissesi için ta'yîn ve ifrâz olunan eşyâdır ki;

Karaçayır mahallesinde vâki' menzilden nısıf semen hissesidir ki 2500 akçe	Evâni-i nühâs 42 vukkiyye, 675 akçe	Sim kemer kuşak, 1 aded, 3000 akçe	Köhne zibun, 1 aded 150 akçe	Köhne keçe, 1 aded, 220 akçe
Köhne muhîr(?), 150 akçe	Köhne peştamal, 1 aded, 73 akçe	Köhne zenne donu, 1 aded, 130 akçe	Beyaz silecek (?), 1 aded, 55 akçe	Cem'an: 6953 akçe

Mezbûr Fatıma için virilen eşyâdır ki, bâlâda mezkûrdur.

Karaçayır mahallesinde vâki' menzilden hissesi 6666 akçe	Evâni-i nühâs, 12 kıyye, 1800 akçe	Firengi gürde(?), 1 aded, 2000 akçe	Kara kılıç, 1 aded, 600 akçe	Sim saç bağı, 1 aded, 600 akçe
Tabancalı, 1 aded, 200 akçe	Münakkaş zenne donu, 1	Kenarlı gömlek, 2 aded, 800	Cem'an 12266 akçe	

	aded, 600 akçe	akçe		
--	----------------	------	--	--

92b/1 Nafaka bağlanması

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sükkânından olup, bundan akdem fevt olan el-Hâc Yusuf bin Abdullah'ın sulbi sagîr oğlu ve sulbiye sagîre kızı Ayşe'nin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'eden mansûb vasîleri ve vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Gülistan nâm hatun meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp, sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye ihtiyacları olmağla babalarından müntekil emvâllerinden nafaka ve kisve bahâ farz u takdîr olunmak matlûbumdur dedikde kıbel-i şer'eden sagîrân-ı mezbûrânın ger birisi için yevmî râyic-i fi'l-vakt sekizer akçeden on altı akçe farz u takdîr olunup, meblağ-ı mefrûz-ı mersûmu sagîrân-ı mezbûrânın havâyic-i zarûriyesinde harc u sarf ve vakt-i zarûretde istidâniyye ve lede'l-... sagîrân-ı mezbûrâna rücû'a izin birle ma-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâc Ali bin Yahya, Baba el-Hâc Hasan, Ali bin Yusuf, Sefer bin Mehmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

92b/2 Mülk anlaşmazlığı

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesi sükkânından Mustafa Çelebi bin Ali nâm şâb-ı emred meclis-i şer'i hatîr-i lâzımı't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka Molla Yusuf bin el-Hâc Halil mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp, yine medîne-i mezbûre mahallâtından Semerkand mahallesinde vâki' babamdan irsen şer'ile müntakil bir tarafı İbrahim Çelebi mülkü ve bir tarafı Mehmed Çelebi mülkü ve bir tarafı el-Hâc Hüseyin mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk menzilimi mezbûr zâbt idüp, suâl olunup, takrîr-i tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl mezbûr Yusuf cevâbında târih-i kitâbdan beş sene mukaddem menzil-i mezkûru yüz otuz guruş ve iki kîl buğdaya merkûm Mustafa Çelebi'den iştirâ ve def'-i semen-i mersûm idüp, mülk-i müşterâm olduğuna binâen zabt u tasarrif iderim deyu def'ime mukâbele edicek, gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Yusuf'dan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine (?) taleb olundukda udûl-i müslimînden el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Ömer ve el-Hâc Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup, isrû'l-istişâd fi'l-hakîka menzil-i mezkûru târih-i mezbûrda yüz otuz guruşa iki kîl buğdaya merkûm Mustafa Çelebi bizim huzûrumuzda mezbûr Molla Yusuf'a bey' ü teslîm ve kabz-ı semen-i mezkûr eyledi. Biz bu husûsa be vech üzere şahidleriz, şahâdet dahî eyleriz deyu

her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde ba‘de’t-ta‘dîl ve tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkelil-i mezbûr Mustafa Çelebi ber-vechi mu‘arazadan men‘ birle ma hüve’l-vaki‘ kayd şüd.

Fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîn min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Seyyid Mustafa [bin] Mehmed, Seyyid Ömer Çelebi bin Seyyid Osman, Seyyid İbrahim, Seyyid Mehmed, Seyyid Süleyman, Seyyid Ömer bin Osman, Mehmed bin Hasan, Mehmed Ağa Voyvoda, Musa bin Şaban, Mustafa bin Ahmed, Ali bin Mahmud, Veli bin el-Hâc Mümtaz.

93a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin iken bundan akdem müte‘âkibeten fevt olan Kara Osman bin Abdullah ile zevcesi Ümmühan binti İbrahim’in verâseti sulbî sagîr oğlu Ömer ve sulbiye sagîre Ümmühâniye münhasır olduğu şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffiyân-ı mezbûrânın tereke-i vâfiyeleridir ki, sevk-i sultâniyede fûruht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka‘a’t-tahrîr fi’l-yevmşi’l-işrîn min Muharremü’l-harâm, li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Menzil-i der-mahalle-i mezbûr bi-cümle’t-tevâbi‘ fûruht olunmayıp bâkîdir. Ber-vech-i tahmîn kıymeti 4000 akçe	Köhne alaca kilim, 2 aded, kıymeti 124 akçe	Def‘a köhne kilim, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Köhne yasdık 1 aded, minder 1 aded, kıymeti 40 akçe	Alaca heybe, 1 aded, kıymeti 16 akçe
Köhne çuval, 1 aded, kıymeti 53 akçe	Karakuru kılıç, 1 aded, kıymeti 106 akçe	Hırdavat nühâsı, kıymeti 112 akçe	Lenger, 3 aded, kıymeti 650 akçe	Köhne mâi çuka, 1 aded, kıymeti 170 akçe

Def'a alaca kilim, 1 aded, kıymeti 162 akçe	Yasdık, 1 aded, kıymeti 76 akçe	Süd tabası, 1 aded, kıymeti 254 akçe	Su tası, 1 aded, kıymeti 40 akçe	El leğeni, 1 aded, kıymeti 100 akçe
Def'a tas, 1 aded, kıymeti 43 akçe	Tencere, 1 aded, kıymeti 176 akçe	Def'a tencere, 1 aded, kıymeti 170 akçe	Sahan, 1 aded, kıymeti 77 akçe	İpek ma'a tarak, kıymeti 350 akçe
Sagır kazgan, 1 aded, kıymeti 705 akçe	Def'a yasdık, 1 aded, kıymeti 44 akçe	Döşek, 1 aded, kıymeti 175 akçe	Nacak, 1 aded, kıymeti 45 akçe	El tabası, 1 aded, kıymeti 57 akçe
Sagır kahve ibriği, 1 aded, kıymeti 37 akçe	Müsta'mel yorgan, 1 aded, kıymeti 230 akçe	Köhne kalıca, 1 aded, kıymeti 37 akçe	Beledi döşek, 1 aded, kıymeti 320 akçe	Süpürge, 1 aded, kıymeti 17 akçe
Torba(?), 1 aded, kıymeti 12 akçe	Bakraç, 2 aded, kıymeti 274 akçe	El ibriği, 1 aded, kıymeti 82 akçe	Şem'dan, 1 aded, kıymeti 26 akçe	Köhne perde, 1 aded, kıymeti 111 akçe
Nacak, 1 aded, kıymeti 45 akçe	Keten bezi, 7 zirâ', kıymeti 150 akçe	Def'a bez, 10 zirâ', kıymeti 170 akçe	Mâi kapama, 1 aded, kıymeti 170 akçe	Köhne bıçak, 1 aded, kıymeti 25 akçe
Köhne muhayyer(?), 1 aded, kıymeti 151 akçe	Köhne sandık, 1 aded, kıymeti 105 akçe	Def'a bıçak, 2 aded, kıymeti 45 akçe	Narnik(?) ma'a gülabdan, birer aded, kıymeti 25 akçe	Satur, 1 aded, kıymeti 12 akçe
Köhne gömlek, 2 aded, kıymeti 114 akçe	Def'a muhayyer (?), 1 aded, kıymeti 473 akçe	Köhne sâde, 1 aded, kıymeti 45 akçe	Köhne zibun, 1 aded, kıymeti 21 akçe	Tire makramesi, 1 aded, kıymeti 46 akçe
Müsbet(?) papuç, 1 çift, kıymeti 92 akçe	Sim saç bağı, 1 aded, kıymeti 380 akçe	Sim entise (?), 1 çift, kıymeti 541 akçe	Köhne keçe, 1 aded, kıymeti 19 akçe	Yeşil çuka, 1 aded, kıymeti 570 akçe
Atlas çentiyan, 1 aded, kıymeti	Köhne boğça, 2 aded, kıymeti	Tire ma'a kırmızı iplik,	Sim burma, 1 aded, kıymeti	Sim kuşak, 1 aded, kıymeti

111 akçe	76 akçe	kıymeti 52 akçe	51 akçe	1655 akçe
Al bogasi kapama, 1 aded, kıymeti 275 akçe	Köhne sarık, 2 aded, kıymeti 116 akçe	Gömlek, 1 aded, kıymeti 120 akçe	Makrame 3 aded, uçkur 1 aded, kıymeti 133 akçe	Çenber, 1 aded, kıymeti 36 akçe
Sahan, 2 aded, kıymeti 100 akçe	Yastık yüzü, 1 aded, kıymeti 40 akçe	Bez kuşak, 1 aded, kıymeti 82 akçe	Köhne çârşeb, 1 aded, kıymeti 91 akçe	

93b/1 Arazi taksimi

Civârında mevâzi‘-i adîdede vâki‘ mülknâme-i hümâyûn ile mülkiyet üzere mutasarrıf olduğum doksan bir dönüm tarlalarımızın yedi sehmden üç sehmi irsen ve şirâ‘an karındaşım müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olmağla müteveffâ-yı mezbûrun hissesinden bi-hasebi‘l-irs-i şer‘ ve dört sehmden bir sehmi müvekkile-i mezbûre Ayşe‘ye isâbet etmekle müteveffâ-yı mezbûrun doksan bir dönüm tarladan otuz dokuz dönüm hissesi olmağla, müvekkile-i mezbûreye dokuz dönüm üç evlek isabet etmeğın, arâzî ahvâlinde vukûf ve şu‘ûru olan cemâ‘at-i müslimîn ile tarla-i mezkûr üzerine varılıp, nısf-ı a‘lâ ve nısf-ı evsat olmak üzere yedimizde olan mülknâmede mastûr olan tarlalardan Boruzanlar nâm karyede vâki‘ Namazzâde tarlası ve şimâlen Yazıcı Mustafa tarlası ve garben su harkı ve kıble Boruzan Ali Bey tarlası ile mahdûd olup, el-Hâc Abdünnebi tarlası dimekle ma‘ruf bir kıt‘a beş dönüm ve Revişler(?) nam karyede vâki‘ şarkan Boladlı suyu harkı ve şarkan el-Hâc Muslu tarlası ve garban İsmail Çelebi tarlası ve kıble el-Hâc Muslu tarlası ile mahdûd olup, Kayışcı Bekir tarlası dimekle ma‘ruf bir kıt‘a altı dönüm cem‘an on bir dönüm tarlanın dokuz dönüm üç evlek arâzîden rub‘ hissesi ve beş evlek dahî bize intikâl eden yirmi sekiz dönüm tarlada olan bi-cemm-i(?) mezrû‘dan rub‘ hissesi mukâbelesinde ifrâz olundukda tarafeynden kabûl ve kabza teslît olunup, husûs-ı mezbûra müte‘allık da‘vâdan ibrâ-i zimmet eyledik dediklerinde gibbe‘t-tasdîk-i şer‘î ma-vaka‘a kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘l-hâmîs ve‘l-ışrîn min Cemaziyelulâ li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

el-Hac Hüseyin Efendi, Ahmed bin el-Hâc Mehmed, el-Hâc Mehmed bin Mehmed, Seyyid Ahmed Hasan, Mustafa bin Hüseyin, İsmail bin el-Hâc Ömer, Aslan bin Mehmed, Hüseyin bin Yusuf, Mustafa bin Halil, Mehmed [bin] Ebubekir, Ali Efendi [bin] Mehmed, Mahmud Efendi el-imâm ve gayruhum mine‘l-huzâr.

93b/2 Bolu'nun Çukur mahallesi sakinlerinden vefât eden Mehmed Ağa'nın verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Çukur mahallesi sükkânından Mustafa bin el-Merhûm Mehmed Ağa nâm şâb-ı emred meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimi't-tevkîrde üvey babası râfi'ü'l-vesîka Ali bin Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp, bin seksen altı senesinden târih-i kitâba gelince on sene kadar evvel babam müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil tarlalarımın ücretin ve bağçem meyvesin ahz u kabz ve yine babamdan mevrûs mezbûrun harc u sarf eylediği eşyâ ve emvâlimi mezbûrdan taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde münâza'at-ı kesîre vâki' olmuş idi. El-hâleti hazihi vasâtat-ı müslimîn ile da'vâ-yı mezkûrumdan Revişler(?) nâm karyede vâki' bir tarafı Baba el-Hâc Hasan tarlası, bir tarafı el-Hâc Hüseyin tarlası ve bir tarafı el-Hâc Mahmudoğlu mülkü ve bir tarafı yine kendi bağçem ile mahdûd mülk bağçe üzerine yine sulh ve ırzâ eylediklerinde ben dahî kabûl ve bedel-i sulh olan bağçe-i mezbûru kabûl ve kabz idüp, husûs-ı mezbûra müte'allıka âmme-i da'vâ ve mutâlebâdan ve ey mân-ı muhâsemâtdan mezbûrun zimmetine ibrâ-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Fîmâ-ba'd husûs-ı mezbûra müte'allık da'vâ ve nizâ' sudûr u zuhûr dahî iderse lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmu'a ve makbûle olmasın dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ hüve'l-vaki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

... Efendi, ...zâde el-Hâc Ahmed Ağa, Molla Salih Efendi, Molla Ali Efendi, Molla Hasan Efendi, Seyyid Mehmed Çelebi, Seyyid İvaz Çelebi, Hüseyin bin Hasan, Ömer bin Ahmed.

93b/3 Bolu'nun Karaağaç karyesinden vefât eden Mehmed Çavuş bin Mahmud Bey'in verâseti

Bolu kazâsına tâbi' Karacağaç nâm karyede sâkin iken, bundan akdem fevt olan Mehmed Çavuş bin Mahmud Bey'in verâseti zevce-i metrûkesi Saliha hatun bint-i İbrahim Efendi ile li-eb er karındaşı fahru'l-akrân Mehmed Çavuş'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Mehmed Çavuş tarafeynden ikrâra el-Hâc Müslim Kethüdâ ve mezbûre Saliha tarafından vasî Şaban bin Abbas ve Abdülgaffar bin Şaban şahâdetleri ile Veli bin el-Hâc Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-vesîka eş-Şeyh İsmail Efendi mahzarında her biri bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp,

müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Çavuş hâl-i hayâtında medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesinde vâki' bir tarafı Ayrallıoğlu mülkü ve bir tarafı Kara Ahmetoğlu mülkü ve bir tarafı Süleyman Dede mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz mülk havlısını mezbûr İsmail Efendi'ye hibe ve temlîk etmiş idi. Havlı-yı mezkûra müte'allık da'vâ ve nizâ'im yokdur. Fîmâ-ba'd sūdûr u zuhûr dahî iderse lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmu'a olmasın dediler dediklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'ls-sâbi' aşer min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâc Pîri, el-Hâc Müezzîn Çele, el-Hâc İsmail [bin] Süleyman, Mustafa bin Ahmed, Osman bin Yusuf, İbrahim bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

94a/1 Bolu'nun Karamanlı mahallesinden Şeyh İsmail Efendi'nin arsasını satması

Medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesinde sâkin Şeyh İsmail Efendi meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâc Ali bin Yahya mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp, akd-i âti sūdûruna değin silk-i sarihimde münselik mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı İsa Bâlioğlu mülkü ve bir tarafı Karaahmedoğlu mülkü ve bir tarafı Süleyman Dede mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup, mülk havlu tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile guruşa³⁷⁹ bey' ü teslim, ol dahî iştirâ ve tesellüm ve kabûl idüp, semeni olan meblağ-ı mezbûru mezbûrun yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ve ahz u kabz eyledim. Fîmâ-ba'd sâlifü'z-zikr havlu arsası mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin aşer min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İmam İbrahim Efendi, İsmail Usta Boyacı, Hasan bin Siyami, Pabuçcu Mehmed, Seyyid Mustafa Çelebi, Ozan Emir, Hasan bin Hüseyin, Sarrah Mehmed, el-Hâc Mustafa bin Yahya(?)

94a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Mehmed bin Hüseyin nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrükeleri Ayşe binti

³⁷⁹ Kaç guruş olduğu yazılmamıştır.

[ ] Zeynep binti [ ] ile sulbî sagîr oğulları Hüseyin ve Mustafa ve vâlidresi Fatîma binti [ ] münhasura olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrûnun hisseleriyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr olunan eşyâsıdır ki zikrolunur.

Vaka'a't-tahrîr Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Evân-i nühas, fi 150, kıyye 75, kıymeti 11250 akçe	Firengî gürde, 1 aded, kıymeti 2000 akçe	Karakılıç, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Müsta'mel kürek, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Köhne yorgan, 3 aded, kıymeti 450 akçe
Beledî köhne yastık, 3 aded, kıymeti 360 akçe	Beledî döşek, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Köhne çit döşek, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Mâ'i velençe, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Kırmızı velençe, 1 aded, kıymeti 250 akçe
Sagîr kaliçe, 1 aded, kıymeti 700 akçe	Def'a ve stâ kaliçe, 1 aded, kıymeti 2000 akçe	Siyah kılçan, 1 aded, 100 akçe	Sagîr zeylî, 1 aded, 50 akçe	Köhne kilim, 1 aded, 50 akçe
Köhne keçe, 1 aded, 50 akçe	Minder, 1 aded, 100 akçe	Köhne kefgîr, 1 aded, 200 akçe	Nühâs mîzân ma'a vukkiyye, 2 aded, 400 akçe	Kebîr kantar, 1 aded, 200 akçe
Def'a kantar, 2 aded, 200 akçe	Kebâb demiri, 1 aded, ma'a ayaklık, 2 aded, 150 akçe	Kemân tîr, 1 aded, 50 akçe	Zincîr, saban, ve nacak ve kazma, 400 akçe	Şem'dân ma'a mikrâz, 1 aded, 200 akçe
Tabancalı tüfeng fişeklik, 1 aded, 500 akçe	Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 50 akçe	....., 1 aded, 200 akçe	Sim kemer kuşak, 1 aded, 3000 akçe	Sim hançer, 1 aded, 600 akçe
Sim bıçak, 1 aded, 500 akçe	Def'a sim bıçak, 2 aded, 500 akçe	Köhne beyaz muhattem, 2 aded, 400 akçe	Müsta'mel el muhattemi, 1 aded, 400 akçe	Kırmızı muhattem, 1 aded, 50 akçe
Beyaz entâri, 1	Yorgan yüzü, 2	Dülbend, 1 top,	Tefârik, 2 top,	Yük perdesi, 1

aded, 100 akçe	aded, 150 akçe	500 akçe	100 akçe	aded, 200 akçe
Alaca kaftan, 1 aded, 800 akçe	Atlas zibun, 1 aded, 200 akçe	Def'a köhne alaca, 2 aded, 500 akçe	Kenarlı gömlek, 2 aded, 800 akçe	Münakkaş zenne donu, 1 aded, 600 akçe
Altun küpe tek, 3 aded, 2000 akçe	Sim düğme, 2 aded, 120 akçe	Sim yüzük, 2 aded, 100 akçe	Sim saç bağı, 1 aded, 600 akçe	Müsta'mel arakiyye(?) 1 aded, 200 akçe
Sırmalı üçlük, 1 aded, 400 akçe	Köhne muhayyer(?), 1 aded, 150 akçe	Köhne peştamal, 1 aded, 100 akçe	Def'a köhne zibun, 1 aded, 150 akçe	Köhne peçe, 1 aded, 220 akçe
Boy tüfengi, 1 aded, 400 akçe	Mercan tesbih, 1 aded, 800 akçe	Sim hâtem, 2 aded, 300 akçe	Sim iğnelik, 1 aded, 60 akçe	Kenarlı keten bezi, 1 top, 250 akçe
Beyaz silecek, 2 aded, 120 akçe	Beyaz makrame, 2 aded, 100 akçe	Dokuma zenne donu, 2 aded, 130 akçe	Köhne gaddare, 2 aded, 100 akçe	Kara sığır öküzü bahası, 3000 akçe
Karaçayır mahallesinde vâki' menzil bi-cümle't-tevâbi' ber-vech-i tahmîn kıymeti 40000 akçe				

Cem'an yekûn: 81260 akçe,

Minhe'l-ihrcât: mehr-i müccel-i mezbûre Zeyneb 2000 akçe

Sahh 79260 akçe

Hissetü'l-zevceti'l- mezbûre Zeyneb: 2453 akçe eşyadan, 2500 akçe menzilden	Hisseütü'l-ümmi'l- mezbûre: 6543 akçe eşyadan, 6666 akçe menzilden	Hissetü'l-ibn Hüseyin: 15417 eşyadan, 15132 menzilden	Hissetü'l-ibn Mustafa: 15417 eşyadan, 15132 menzilden
---	---	--	--

94b/1 Mukâta'a berâtı

Bu berât-ı hümayûnu virdim ve buyurdum ki:

Zamânı hulûl etdikde mezbûr varıp, târih-i mezbûrdan mukâta'a-i merkûmeleri vech-i meşrûh üzere bundan akdem emîn olanlar ne minvâl üzere zabt u rabt edegelmişler ise

girü mezbûra dahî ol minvâl üzere zabt u rabt etdirile. Ve mezbûr kendi yedine virilen tuğrâlu ve nişanlı deftere kayd olunduğu üzere resm-i bennâk ve resm-i asiyâb ve a'şâr-ı şer'iyeye ve rüsûmât-ı sâire ve ... yerlerin resm-i dönümleri kadîmden olageldiği üzere mîrîye âid olan beytü'l-mâl ve mevkûfât ve sâir küllî ve cüz'î mahsûlât ve rüsûmâtın olageldiği üzere zabt u rabt itdirilüp, kadîmden olagelmişe muhâlif ta'addî ve taraf-ı ahardan bir ferde bir vecihle dahl u ta'aruz itdirilmeye ve peşîn-i mezbûr tamâmen teslîm-i hazîne eylemişlerdir. Şöyle [bileler] bu alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' şehri-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene hamsîn ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-mahrûse

94b/2 Bolu'nun Semerkand mahallesi sakinlerinden Molla Yusuf bin el-Hâcc Halîl'in satın aldığı Boğdanlı köleler hakkındaki dava

Medîne-i Bolu mahallâtından Semerkand mahallesi sükkânından işbu râfi'ü'l-vesîka Molla Yusuf bin el-Hâc Halîl nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde yine medîne-i mezbûre mahallâtından Karaçayır mahallesinden Ayıoğlu dimekle ma'rûf Hüseyin Beşe bin el-Hâc Hasan nâm racul mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp, işbu hâzırân bi'l-meclis orta boylu kır sakallı açık kaşlı Boğdaniyü'l-asl Kenan bin Abdullah nâm köle ile zevcesi Gülistan bint-i Abdullah nâm câriyeyi bundan akdem bin doksan altı muharreminde yine mahalle-i mezbûre Semerkand'dan Nuh Beşe bin Murad nâm raculden iki yüz guruş kıymet-i tahmînle iştirâ ve medîne-i mezbûre karyelerinden Geçitviran nâm karyede vâki' ma'lûmü'l-hudûd on dönüm mikdârı tarlanın her dönümüne yirmişer guruş bedel mukâbelesinde ma'rifet-i sâhib-i arz ile hakk-ı tasarrufumu mezbûr Nuh Beşe'ye tefvîz, ol dahî tefevvûz ve kabûl idüp, bedel-i mezkûr iki yüz guruş semen-i mersûm ikiyüz guruşa takas, gâib-i mezbûr dahî mukâssa ve kabûl idüp, sâhib-i arz olan Selim Bey'den tezkire dahî alivirip, merkûmân Kenan ve Gülistan'ı bana teslim idüp, hizmetinde istihdâm olunurken "ben ahar diyârda olmağla, merkûm Hüseyin Beşe mezkûrları zabt ve yedinde buldum. Suâl olunup takrîri tahrir ve mezbûrân aliverilmek matlûbumdur" dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Hüseyin Beşe cevâbında "merkûmân Kenan ve Gülistan târih-i kitâbda yirmi beş gün gâib-i mezbûr Nuh Beşe'den yüz elli guruşa iştirâ eyledim. Minvâl-i muharrer üzere mezbûrun mülk-i müsterâsı olduğu ma'lûmum değildir" deyu def' ile mukâbele edicek, mezbûr Molla Yusuf'dan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Ömer Efendi, Hayreddin ve Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup, isrû'l-istişâd fi'l-hakîka gâib-i mezbûr Nuh Beşe, bin doksan altı muharreminde mezbûrân Kenan ve

Gülistan'ı iki yüz guruşa mezbûr Molla Yusuf'a bey' ü teslîm idüp, mezbûr Yusuf dahî sâlifü'z-zikr tarlayı iki guruş bedel mukâbelesinde ma'rifet-i sâhib-i arz ile hakk-ı tasarrufunu gâib-i mezbûr Nuh Beşe'ye tefvîz, ol dahî tefevvûz ve kabûl idüp, bedel-i mezkûr iki yüz guruşa semen-i mersûm iki yüz guruşa takas ve mukâssa olunup, sâhib-i arz olan Selim Bey dahî mezbûr Yusuf'un emriyle gâib-i mezbûr Nuh Beşe'ye izin tezkiresi virüp, biz bu husûsa ber vech üzere şahidleriz, şahâdet dahî ideriz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle mezbûrân Kenan ve Gülistan'ı mezbûr Molla Yusuf'a teslîme merkûm Hüseyin Beşe'ye tenbîh birle mu'arazadan men' birle ma hüve'l-vaki' kayd şüd.

Fî yevmi's-sânî min Cemâziyelulâ li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

el-Hac Ali bin Yahya, Köse Kara Ahmed, Hasan bin Mustafa, Halil Çelebi, Subaşı Yusuf Ağa, hüddâm-ı mahkeme ve gayruhum mine'l-huzzâr.

94b/3 Mudurnu'da vefât eden Bostancı Deli Ahmed'in mirâsına eski Bolu mütesellimi Abdurrahman Ağa tarafından el konulmasından şikayetçi olunması

Mahmiye-i İstanbul'da hadîka-i hâssa bostancıbaşısı olan mefhalü'l-ekâbir ve'l-e'âlî mecmaü'l-mehâsin ve'l-me'âlî zü'l-mecdi'r-râsıh Sinan Ağa tarafından muhalledfât-ı câi'z-zikri ahz u kabza vekîl olan Haseki Mehmed Ağa ile meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde bundan akdem livâ-i Bolu mütesellimi olan fâhru'l-akrân Abdurrahman Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp, bostancı tâifesinden olup, bundan akdem Mudurnu kasabasında celb olunan Türkenoğlu dimekle ma'rûf Deli Ahmed nâm bostancının yanında mevcûd bulunan muhalledfâtını mezbûr Abdurrahman Ağa kabz eylemiştir. Vâris-i ma'rûfu olmayan bostancıların muhalledfâtını bostancıbaşıları kabz eylemek kânûn kânûn-ı kadîm iken mezbûr Abdurrahman Ağa'nın makbûz olan muhalledfât suâl olunup, alıvirilmek matlûbumdur dedikte gibbetü's-suâl mezbûr Abdurrahman Ağa cevâbla medîne-i Mudurnu'da nâibü'ş-şer' olan İbrahim Efendi matlûb-ı merkûmun ve sekiz nefer kimesnenin ... eşyâlarını tahrîr ve irsâl eylediğinde müteveffâ-yı mezbûrun ancak birer eş doru at köhne eğeri ile ve iki re's kır aygır bargîr ile birer re's bargîr köhne eğerleriyle ve bir boy tüfengi ahz u kabz idüp, mâ'adâ bir akçe ve bir habbe dahî kabz eylemedim deyu def'ile mukâbele edicek, merkûm Mehmed Ağa'dan mezkûr Abdurrahman Ağa ... makbûzdan ziyâde müteveffâ-yı mezbûrun eşyâsı olduğunu mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz itmekle istihlâf olunsun dedikte müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bâlâda mezkûr olandan mâ'adâ bir şey

zimetinde olmadığına mezbûr Abdurrahman Ağa'ya yemin teklîf olundukda ol dahî alâ-vefkü's-suâl half billâhi'l-âliyy etdikden sonra mezbûr Haseki Mehmed Ağa zikrolunan at ve bargîrleri ve tûfengi mezbûr Abdurrahman Ağa yedinden bi't-tamam kabz eyledim deyu .... İkrâr etmeğin mâ-hüvel vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Kara Mehmed Ağa [bin] Mehmed, İbrahim Ağa Efendi(?), Bayram Bey, Mütevellî İbrahim Bey, Mehmed Çelebi, Ahmed, İbrahim , Bölükbaşı Mustafa gayühüm mine'l-huzzâr.

95a/1 Bolu'nun Câmi-i Cedîd mahallesinden vefât eden Abdullah Efendi'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın, savb-ı şer'den bizzat bu fakîr zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi müslimîn ile medîne-i Bolu mahallâtından Câmi-i Cedîd mahallesinden olup, bundan akdem mahmiyye-i Edirne'den gelür iken İstanbul'da fevt olan Abdullah Efendi'nin mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varup, akd-i meclis-i şer'-i kavim olundukda müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i mertrûkesi Züleyha bint-i Yusuf Efendi ile sulbiye-i kebîre kızı Fatıma ve li-ebeveyn er karındaşı oğlu Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Mehmed meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu bâ'iseteyi'l-vesîka mezbûretân Züleyha ve Fatıma taraflarından tasdîk-i câ'iyü'z-zikre vekilleri olup, bimâ hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan el-Hâc Müslim kethüdâ mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp, mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesinden münzâ ve mahtûm defter-i nâtik olduğu emti'a-i büyüüt ve gulâm ve cevârî ve menzil ve çiftlik ve medîne-i mezbûre sükunda vâki' dekâkînden bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bana isâbet eden sekiz sehmden üç sehm hisse-i şer'iyem mukâbelesinde müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden medîne-i mezbûr ârastasında vâki' ma'lûmü'l-hudûd beş aded haffaf dükkânı ve Kürkçüler sükunda vâki' bir bâb börekçi dükkânı ve bir bâb duhancı dükkânı ve bir çift camus öküzü alât-ı çift ve bisâtıyla bir camus ineği ve bir sim kılıç ve iki sim bıçak ve yirmi beş guruş nakit üzerine alâ-tarîki't-tehârucü's-şer'î beni sulh ve ırzâ eydiklerinde ben dahî sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh-i mezkûru bi't-tamâm ahz u kabz idüp, müteveffâ-yı mezbûrun defter-i mezkûr-ı nâtik olan eşyâ ve emlâkına müte'allıka âmme-i de'âvî ve mutâlebâtdan müvekkiletân-ı mezbûretânın zimetlerini ibrâ-ı âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Fîmâ-ba'd husûs-ı mezbûra müte'allıka da'vâ ve nizâ' sūdûr u zuhûr iderse

lede'l-hükkâmî'l-kirâm memû'a ve makbûle olmasın dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemaziyelahir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim Efendi [bin] el-Hâc Abdülhalim, Mahmud Çelebi bin İbrahim, Abazzâde Mehmed Ağa, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed bin Musa Çelebi oğlu Mustafa ve birâderi İbrâhim, İsmâîl Beşe [bin] el-Hâc Ömer ve Ahmed Sipâhî, Veli Beşe ..... ve gayühüm mine'l-huzzâr.

95a/2 Bolu'nun Karagöz karyesinden vefât eden Mehmed Şemseddin'in kızlarına annesinin vasi tayin edilmesi

Bolu kazâsına tâbi' Karagöz nâm karyede sâkin iken bundan akdem fevt olan Mehmed Şemseddin nâm kimesnenin sulbiyye-i sagîre kızları Fâtıma ve Halime'nin babalarından bi-hasebi'l-irs isâbet iden emvâllerini hisse ve ahvâllerini hıfz için bir vasî lâzım olmağla mezbûrelerin vâlideleri Akîle Hâtûn vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahî kabûl eyledikde bu mahalle kayd şüd.

Fî 15 Cemaziyelahir sene 1096.

Şühûdü'l-Hâl

Hacı Ali, Seyyid Yahyâ, Ukkâş [bin] İbrâhim, Muhzır Mustafa ve gayühüm mine'l-huzzâr.

95a/3 Bolu'nun Otakçılar mahallesinde vefât eden Bezcî-zâde Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi'nin cariyesinin azad edilmesi

Medîne-i Hazreti Ebî Eyyûb mahallâtından Otakçılar mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Bezcî-zâde dimekle şehîr Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe bint-i Mehmed nâm hâtûn ile li-eb er karındaşı lehâ Seyyid Mehmed Efendi ve Seyyid Hasan Çelebi ve İsmâîl Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Hasan Çelebi .... tarafından asâleten ve mezbûr Mehmed Efendi tarafından bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olmağla vekâlete ve mezbûr İsmâîl Çelebi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'atü'l-vesîka mezbûre Ayşe Hâtûn tarafından vekîl olan Veliyüddin Efendi bin el-Hâc Mehmed mahzarında her birileri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm edip, medîne-i Bolu civârında olmağla mezbûra inâyet mûrisimiz müteveffîye-i mezbûre Ayşe'den irsi-şer'de bize intikâl etmekle ve mülk-i mevrûsumuz olmağla, hasebeten li'llâhi te'âlâ ve taleben li-

marzati'llâhi'l-a'lâ malımızdan azâd ve i'tâd ve zümre-i ... asliyîne idrâc u ilhâk eyledikde ba'de'l-yevm sâir ahrâr-ı asilîn gibi hür olsun. Üzerinde şer'an sâbit hakk-ı velâdan gayrı hakkımız kalmadı dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-âşir min Cemaziyelulâ li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şühûd-i sâbık

95b/1 Tereke kaydı

Medfne-i Bolu mahallâtından Aslı Hatun mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Mustafa Beşe nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkeleri Fatıma bint-i Receb ve diğêr Fatıma bint-i Ömer ile sulbiyye-i kebîre kızı Saime ve sagîre kızı Ümmühani ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatı'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesi dereke zikrolunur. Vaka'a't-tahrîr

Fi'l-yevmi's-sâmi ve'l-aşrîn min Cemaziyelulâ li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Menzil der- mahalle e't- tevâbi' ber- vech-i tahmîn arsası vakıf, kıymeti 12000 akçe	Müsta'mel yemeni yorgan, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Köhne yasdık, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Beyaz kilim, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Sagîr alaca kilim, 1 aded, kıymeti 60 akçe
Köhne döşek, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Köhne yün perdesi, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Köhne alaca kilim, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne minder, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne demi(?), 1 aded, kıymeti 70 akçe
Tabanca, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Bakraç, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Def'a bakraç, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Kebîr bakraç, 1 aded, kıymeti 200 akçe	El ibriği, 1 aded, kıymeti 150 akçe
Lenger, 4 aded, kıymeti 400 akçe	El tabası, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Sagîr el tabası, 1 aded, kıymeti 20 akçe	Hamam tası, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Maşa, 1 aded, kıymeti 40 akçe
Def'a hamam	Sagîr tepsi, 1	Kebîr tabanca,	Nacak, 1 aded,	satur, 1 aded,

tası, 1 aded, kıymeti 40 akçe	aded, kıymeti 70 akçe	1 aded, kıymeti 250 akçe	kıymeti 60 akçe	kıymeti 20 akçe
Bıçak, 1 aded, kıymeti 20 akçe	Demür furun kapağı, 1 aded, kıymeti 140 akçe	eğer baltası, 1 aded, kıymeti 30 akçe	Köhne beyaz kilim, 1 aded, kıymeti 20 akçe	Dakîk ma'a çuval, 1 aded, kıymeti 300 akçe
Def'a çuval, 1 aded, kıymeti 50 akçe	Müsta'mel mâi çuka, 1 aded, kıymeti 600 akçe	Kuşak, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Müsta'mel Şam alacası, 1 aded, kıymeti 400 akçe	Köhne yağmurluk, 1 aded, kıymeti 150 akçe
Siyah zibun, 1 aded, kıymeti 70 akçe	Köhne kürek, 1 aded, kıymeti 200 akçe	Beyaz şalvar, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Köhne kavuk, 1 aded, kıymeti 20 akçe	Köhne aba çakşur, 1 aded, kıymeti 20 akçe
Def'a çuval, 3 aded, kıymeti 130 akçe	Köhne sarık, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Bez sarık, 1 aded, kıymeti 60 akçe	Hınta, 10 kıyye, fi 250, kıymeti 2500 akçe	Bargir ma'a semer, 1 aded, kıymeti 2600 akçe
Def'a kemer, 1 aded, kıymeti 100 akçe	Dükkanda olan oda, kıymeti 150 akçe		Nakd akçe, 1800 akçe	

Cem'an: 22405 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i kısmet:600 akçe	Kalemiyye:132 akçe	Hüddâmiyye:40 akçe	İhzâriyye:28 akçe
Deyn-i müsbet li-ücret-i dükkân:910 akçe	Deyn-i müsbet li-vakf-ı mahalle-i mezbûre:100 akçe	Deyn li-Hâcc Osmân:200 akçe	Def'a deyn-i müsbet (li)-Sarioğlu: 55 akçe

Cem'an:2065 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm:20340 akçe

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre: 1272	Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre: 1272	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Sâyime: 6785	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Ümmühânî:	Hissetü'l-ühti'l-mezbûre Fatı: 4226 akçe
-----------------------------------	-----------------------------------	--	-------------------------------------	--

akçe	akçe	akçe	6785 akçe	
------	------	------	-----------	--

95b/2 Serdengeçti neferlerinin zahiresi

Defter oldur ki serdengeçti neferinin zahîresin beyân ider:

Beş nefere lahm-i ganem (6 kıyye) her nefere nim vukkiyye her bir nefere ikişer cedîd etmek mâl-ı mîrîden ta'yîn olunan bu zikr olunur.

Silahdâr Kethüdâ Mehmed bin Mustafa

95b/3 Mahmiyye-i Konstantiniyye sakinlerinden Bezci-zâdeler denilen es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmail Çelebi'nin Bolu'nun Debbâğlar mahallesi civarında Köprübaşı mevkiindeki arsasını satması

Mahmiyye-i İstanbul sükkânından Bezci-zâdeler demekle şehîr es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmail ibn-i el-merhûm Mehmed Efendi mezbûr Seyyid Hasan Çelebi kendi tarafından asâleten ve karındaşı gaib ani'l-meclîs Seyyid Mehmed Efendi tarafından bimâ hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olmağla vesâyete meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed Ağa ve Mehmed Ağa ve Arslan Ağa işbu Derviş Bey mahzarlarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp, hatt-ı hümâyun-ı sa'âdet-makrûnuyla mülkiyet üzere mutasarrıf olduğumuz mülk tarlalarımızdan medîne-i Bolu mahallâtından Debbâğlar mahallesi civârında Köprübaşı demekle ma'rûf mevzî'de vâki' kıble Uğurnaib suyu harkı, ve şarkan tarîk-i âmm ve şimâlen Rüstanzâde Ali Bey tarlası ve garben el-Hâc Mahmîd tarlası ile mahdûd ve mümtâz olup, beş dönüm mikdârı tarlanın dört sehmdede bir sehmi müvekkil-i mezbûr Seyyid Mehmed Efendi'nin olup, ve bir sehmi mezbûr İsmail Çelebi'nin ve iki sehmi mezbûr Seyyid Hasan Çelebi'nin irsen ve şirâen mülkü olmağla tarla-yı mezkûrun tarafeynden îcâd ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile doksana bir kıta'ya esedî guraşa mezbûrdan bey' ü teslîm mezkûrdan dahî minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabz u kabûl edip, semeni olan meblağ-ı mezbûr doksana bir guraşa mezbûrün yedinden bi't-tamâm asâleten ve vekâleten ahz u kabz eyledikde fîmâ-ba'd sâlifü'z-zikr tarla mezbûrünün mülk-i müşterâlarıdır. Keyfe mâ-yeşâ ve yehdâr mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe'ş-şer'î mâ-hüve'l-vaki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min Cemaziyelulâ li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İmam Hüseyin Efendi, Seyyid Ahmed bin Hasan, Molla Mustafa bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin Mehmed, el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Mehmed, İsmail Beşe bin el-Hâc Ömer, Arslan bin Mehmed, Hüseyin bin Murad, Mustafa bin Halil, Ali Efendi bin Mehmed ve gayrihüm mine'l-hüzzâr.

96a/1 Mahmiyye-i Konstantiniyye sakinlerinden Bezci-zâdeler denilen es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmail Çelebi'nin Bolu'nun Durmuşlar karyesindeki arsasını satması

Mahmiyye-i Konstantiniyye sükkânından Bezci-zâdeler demekle şehir es-Seyyid Hasan Çelebi ve İsmail Çelebi ibn-i el-merhûm Mehmed Efendi nâm kimesneler gaib ani'l-meclîs karındaşları es-Seyyid Mehmed Efendi tarafından bey'-i câiyü'z-zikre vekîl olup, bimâ hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sabîte olmağla, mezbûr es-Seyyid Hasan Çelebi asâleten ve vekâleten meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-vesîka Mahmud bin Mehmed nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp, hatt-ı hümâyûn sa'âdet-makrûnla medîne-i Bolu civârında mevâzi'-i adîdede vâki' mülk tarlalarımızdan Durmuşlar (?) nâm karyede vâki' bir tarafı İvaz Çelebi tarlası ve bir tarafı Arabacı Mehmed Mülki ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd mümtâz beş evlek mikdârı mülk tarlamız tarafeynden icâd ve kabûlü hâvî bey' ü bât ile yirmi yedi guruşa mezbûr Mahmud'a bey' ol dahî iştirâ ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûrun yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl asâleten ve vekâleten ahz u kabz eyledikde fîmâ-ba'd sâlifü'z-zikr tarla mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ-yeşâ ve yehdâr(?) mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbe't-tasdikü'-şerî mâ-hüve'l-vaki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehir-i Cemaziyelulâ li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Turan(?)zâde Hüseyin Beşe, Berberoğlu Mehmed Beşe, Küçük Hüseyin Beşe, Mustafa Çelebi bin Hüseyin Beşe, el-Hâc Muslu [bin] İbrahim, Bayram Bey bin Abdi, Mehmed bin Osman ve gayrihüm mine'l-hüzzâr.

96a/2 Bolu nezâreti ve Konrapa çeltiği mukata'asının verilmesi

Nezâret berâtı sûretidir ki Vasala ileynâ an ( ) Ağa fi'l-yevmi'l-âşir min Cemâziyelahir.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultân-ı tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı [hakanî hükmü oldur ki]

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân .... zâde kadrihu Edirne'de dîvân-ı hümayunuma arzuhal edip, 1096 senesine mahsub olmak üzere Bolu nezâreti ve Konrapa çeltiği kadîmden

olageldiği üzere kendüye der-uhde olunup, berat-ı şerifim virilmek rica etmeğin, hazine-i amiremde mahfuz olan mukataat defterlerine nazar olundukda Bolu sancağında vaki' ifrâz-ı cedid ve mevkûfat ve beytülmal nezaret-i liva-yı Bolu ve tevabii mukataasının zabtı tarihi mart evvelinden olup ve senede iltizamı 3629 buçuk guruşa tâm olup ve yine liva-yı mezburda vaki çeltik enhar-ı Konrapa ve tevabii mukataasının dahi zabtı tarihi mart evvelinden olup ve senede iltizamı 4000 guruş-ı tamla ceman iki kıta mukataanın vezayif ve irsaliyyesiyle maan ve senede malı 7629 buçuk guruşa tam olup, esedi hesabı üzere 8323 esedi guruş olduğu derkenar olunup arz olundukda 1500 guruş peşin ile deruhde olunup, berat-ı şerifim virilmek fermanım olmağın hakkında mezid-i inayet-i padişahanem vücuda getirüp, işbu 1096 senesi rebiülahiresinin 6. gününde vaki' mart ibtidasından ve sene tamamına değin mukataa-yı mezburelere emin nasb u ta'yin idüp, zabtı için bu berat-ı hümayunu

96b/1 Bolu'nun Sûfi karyesinden vefât eden Hasan'ın oğlu Ali'ye vâsi tayin edilmesi

Bolu kazâsına tâbi' Sûfî nâm karyede sâkin iken bundan akdem fevt olan Hasan nâm kimesnenin sulbî-i sagîr oğlu Ali'nin tesviye-i ümûruna kıbel-i şer'den mansûbe vasîsi olan li-eb kız karındaşı Sâkine nâm hâtûn mâl-ı sagîri izâ'at ve sagîre küllî gadr olmağla azl olunup yerine sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu rafi'atü'l-vesîka Hadîce bint-i [ ] nâm hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât ihbârıyla mevki'-i sadr-i küttâbi'l-emel faddale Rabbühû'l-vehhâb dahî mezbûreyi sagîr-i mezbûra vasî nasb eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğin mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Yazıcı-zâde Ali Efendi, Kâtib Hasan Efendi, Meddâh İbrâhim Çelebi, Sûhte Mustafa, Muharrem [bin] Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

El-emrû hasebemâ zükire fîhi.Tahrîrû'l-fakîr ileyhi sübhânehû ve te'âlâ Osmân, el-kassâmü'l-askerî bi-medîneti Kostantiniyye el-Mahmiyye. Afâ anhü.

96b/2 Ebî Eyyûb Ensârî mahallatından Otakçılar mahallesi ahalisinden vefât eden Bulur-zâde Mustafa Efendi'nin zevcesi Ayşe Hâtûn'un Veliyyüddîn Efendi bin el-Hâcc Mehmed'i vekil tayin etmesi

Medîne-i Hazret-i Ebî Eyyûb Ensârî radiyallâhü anhü Rabbühû'l-bâri' mahallâtından Otakçılar mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât iden Bulur-zâde

dimekle şehîr Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi'nin zevce-i menkûha-i metrukesi olup zâtı, mahmiyye-i İstanbul'da Beğçeker? mahallesinde sâkin Ömer Efendi ibn-i Ali ve Kâtib Muslihiddîn mahallesinde sâkin Mehmed Efendi bin el-Hâcc İbrâhim Efendi ta'rîfleri ile mu'arrefe olan umdetü'l-muhadderât Ayşe Hâtûn bint-i Mahmûd Ağa bin Mustafa mahfil-i kazâda işbu hâfizü'l-kitâb Veliyyüddîn Efendi bin el-Hâcc Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zevcim müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'nin babası merkûm Mehmed Efendi'ye taraf-ı saltanat-ı aliyyeden bâ hatt-ı hümayûn sa'âdet-makrûn temlîk olunan arâzî-i memlûkenin üç sehmi irsen ve şirâ'en mezbûr Mustafa Efendi'nin ile'l-vefât mülkü ve hakkı olmağla rubu' hissemi ve sâ'ir emlâk ve devâbb-ı mevâşîden dahî rubu' hissemi vaz'-ı yed idenlerden da'vâ ve taleb ve ahz ü kabz ve bana îsâle ve kabz ü îsâle mütevekkîf olduğu ümûrun cümlesine mezbûr Veliyyüddîn Efendi'yi tarafımdan vekîl ve nâ'ib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikte ol dahî vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya müte'ahhid olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri-i Rebî'ilevvel li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Mehmed bin Abdullah, Receb bin Şa'bân, Ali Beğ bin Halil, Derviş Beğ bin Derviş, Mehmed bin Receb ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

96b/3 Bolu'nun Akçakavak karyesinde Bezci-zâde es-Seyyid Hasan Çelebi bin Mehmed Efendi'nin vakf mezra'a toprağına Abdurrahman bin Şâh Beğ'in müdahale etmesi

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde istimâ' ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den bi'z-zât bu fakîr zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn ile Bolu kazâsına tâbi' Akçakavak nâm karyede münâza'un fihâ olan arâzî üzerine vârilup akd-i meclis-i şer'-i kavîm olundukda mahmiyye-i İstanbul sükkânından Bezci-zâde dimekle şehîr işbu râfi'u'l-vesîka es-Seyyid Hasan Çelebi bin el-merhûm Mehmed Efendi meclis-i ma'kûd-i mezbûrda yine kazâ-i mezbûra tâbi' Okçular nâm karyeden olup karye-i mezbûre Akçakavak'da vâki' [ ] mezra'ası dimekle ma'rûf vakf mezra'aya mutasarrîf olan Abdurrahmân bin Şâh Beğ mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin elli yedi senesinden bu âna gelince hatt-ı hümayûn sa'âdet-makrûnuyla eben an cedd mülkiyyet üzre mutasarrîf olduğumuz mezbûr Bolu civârında ve gayrıda vâki' doksan bir dönüm mülk arâzîden işbu müşâhed olan bir taraftan .... mülk ile .... ile mahdûd tahmînen altı dönüm tarlayı târîh-i mezbûrdan bin doksan dört senesine gelince zabt ve tasarruf ider iken

mezbûr Abdurrahmân fuzûlen iki senedir tarla-yı mezkûru zabt ve mahsûlünü ahz ü kabz eylemiştir. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Abdurrahmân cevâbında tarla-yı mezkûr mutasarrıf olduğum mezra'a-i mezkûr toprağıdır. Mezbûr mülkiyyet üzere mutasarrıf olduğu mülk arâzîden değıldir deyû münkir oldukda mezbûr Hasan Çelebi'den müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden karye-i mezbûrenin müsinn ve ihtiyârlarından el-Hâcc İsmâ bin el-Hâcc İsmâîl ve Mûsâ bin Yahyâ ve Receb bin Mehmed ve'l-Hâcc Süleyman bin İsmâîl ve Mehmed bin Abdurrahmân ve'l-Hâcc İsmâîl bin Abdullâh ve Mehmed bin Abdurrahîm ve İvaz bin İbrâhim ve Hasan bin Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka hudûd-ı mezkûre ile mahdûd ve müşâhed olan dört dönüm mikdârı tarlayı bin elli senesinden bin doksan dört senesine gelince mezbûr Seyyid Hasan Çelebi tarafından mülkiyyet üzere zabt ve tasarruf olunup ancak iki senedir mezbûr Abdurrahmân dahl ü ta'arruz ider kırk dört senedir bilâ nizâ' mülkiyyet üzere zabt ve tasarruf olunur ancak iki senedir mezbûr Abdurrahmân dahl ü ta'arruz ider. Kırk sene bilâ nizâ' mülkiyyet üzere zabt ve tasarruf olunur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şahâdet dahî ideriz deyû her birleri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Seyyid Hasan Çelebi bi'l-fi'l medîne-i mezbûrede me'zûn bi'l-iftâ' olan İbrâhim Efendi ünvanıyla fetvâ-yı şerîfe ibrâz idüp mazmûn-ı münîfîyle zeydin yedinde olan temliknâme-i hümâyûnun hudûdu içinde olan bir tarla kadîmden mâlikâne üzere tasarruf olunageldiğı meşhûr ve mütevâtir iken hâlen bir vakfın mütevellîsi amr, ol mutasarrıf olduğum vakfın toprağındandır deyû da'vâ ve ikâset-i beyyine eylese makbûle olurmu deyû istiftâ' olundukda cevâb bâ-cevâblarında meşhûr ve mütevâtirin hilâfına ikâset olunan beyyine makbûle olmaz deyû buyurulmağın ber mûceb-i fetvâ-yı şerîfe mezbûr Abdurrahmân bivech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Es-Seyyid Halil Çelebi [bin] Abdurrahmân, Ömer bin Abdülkâdir, Mehmed bin Muslu, Meddâh İbrâhim Çelebi, Mustafa bin Ca'fer, İsmâîl [bin] Ömer, Mehmed bin Ebûbekir ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

97a/1 Bolu'nun Çıkınlar karyesinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın cariyesinin azat edilmesi

Bolu kazâsına tâbi' Çıkınlar nâm karyede sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın verâseti sadriyye-i kebîre kızı Hadîce ile li-eb karındaşı oğlu Mahmûd Ağa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Hadîce tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîli olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan el-Hâcc Ahmed bin el-Hâcc Ömer ve Mehmed Çelebi [bin] el-Hâcc Ahmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûre Hadîce'nin zevci fahru'l-akrân Yusuf Ağa bin Abdürrahîm ve mezbûr Mahmûd Ağa meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffiye-i mezbûre Ayşe'ye rıkk-ı sâbıkını mu'terife orta boylu esmerü'l-levn bâ'isetü'l-kitâb Vildân bint-i Abdullah nâm câriye müvâcehesinde asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp itk-ı rakabât a'zam-i kurbât ve vesîle-i derecât ve sebep-i dühûl-i cennât-i âliyât olmağla olmağla mezbûre Vildân, mûrisimiz müteveffiye-i mezbûre Ayşe'den irs-i şer'ile bize intikâl ve mülk-i mevrûsumuz olmağla mezbûre Vildân'ı hasbeten lillâhi te'âlâ ve taleben li-merzâtillâhi'l-a'lâ malımızdan âzâd ve i'tâk ve zümre-i harâ'ir-i asliyyîne idrâc ve ilhâk eyledik ba'de'l-yevm sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun.Üzerinde şer'an sâbit hakk-ı velâdan gayrı hakkımız kalmadı deyû asâleten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-âşir min Cemâziye'l-ûlâ li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-akrân Mütessellim Abdurrahmân Ağa, el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Receb, Arab-zâde Mehmed Beğ, Mahmûd Efendi el-İmâm, el-Hâcc Mahmûd Çizmecî, Yazıcı Mustafa, Mustafa Çelebi [bin] el-Hâcc Halil, el-Hâcc Receb bin Sâdık, Kâbil? Oğlu Mehmed Beşe ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

97a/2 Bolu'nun Çıkınlar karyesinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın cariyesinin azat edilmesi

Bolu kazâsına tâbi' Çıkınlar nâm karyede sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa'nın verâseti sadriyye-i kebîre kızı Hadîce ile li-eb karındaşı oğlu Mahmûd Ağa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Hadîce tarafından husûs-ı câ'iyü'z-zikri ikrâra vekîli olup zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Hâcî Ahmed bin el-Hâcc Ömer ve Mehmed Çelebi [bin] el-Hâcc Ahmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûre Hadîce'nin zevci fahru'l-akrân Yusuf Ağa bin Abdürrahîm ve mezbûr Mahmûd Ağa meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffiye-i mezbûre Ayşe'ye rıkk-ı sâbıkını mu'terife orta boylu esmerü'l-levn bâ'isetü'l-kitâb İsmehân bint-i Dilâver nâm câriye müvâcehesinde asâleten

ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp itk-ı rakabât a‘zam-i kurbât ve vesîle-i derecât ve sebep-i dühûl-i cennât-i âliyât olmağla olmağla mezbûre İsmehân, mûrisimiz müteveffiyeye-i mezbûre Ayşe‘den irs-i şer‘ile bize intikâl ve mülk-i mevrûsumuz olmağla mezbûre İsmehân‘ı hasbeten lillâhi te‘âlâ ve taleben li-merzâtillâhi‘l-a‘lâ malımızdan âzâd ve i‘tâk ve zümre-i harâ‘ir-i asliyyîne idrâc ve ilhâk eyledik ba‘de‘l-yevm sâ‘ir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun. Üzerinde şer‘an sâbit hakk-ı velâdan gayrı hakkımız kalmadı deyû asâleten ve vekâleten ikrâr ve i‘tirâf eylediklerinde gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-hüve‘l-vâki‘ kayd şüd.

Fi‘l-yevmi‘l-âşir min Cemâziye‘l-ûlâ li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü‘l-Hâl

Şühûd-ı sâbık.

97a/3 Bolu‘nun Çıkmalar karyesinden vefât eden Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa‘nın cariyesinin azat edilmesi

Bolu kazâsına tâbi‘ Çıkmalar nâm karyede sâkine iken bundan akdem müteveffiyeye olan Ayşe Hâtûn bint-i Ahmed Ağa‘nın verâseti sadriyye-i kebîre kızı Hadîce ile li-eb karındaşı oğlu Mahmûd Ağa‘ya münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Hadîce tarafından husûs-ı câ‘iyü‘z-zikri ikrâra vekîli olup zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan el-Hâcc Ahmed bin el-Hâcc Ömer ve Mehmed Çelebi bin el-Hâcc Ahmed şehâdetleriyle şer‘an vekâleti sâbite olan mezbûrenin zevci fahru‘l-akrân Yusuf Ağa bin Abdürrahîm ve mezbûr Mahmûd Ağa meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü‘t-tevkîrde müteveffiyeye-i mezbûre Ayşe‘ye rıkk-ı sâbıkını mu‘terife orta boylu Rûsiyyü‘l-asl bâ‘isetü‘l-kitâb İnâyet bint-i Abdullah nâm câriye müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp itk-ı rakabât a‘zam-i kurbât ve vesîle-i derecât ve sebep-i dühûl-i cennât-i âliyât

97b/1 Bolu‘nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah‘ın verâseti

Husûs-ı âtiyü‘l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer‘den kâtib Hasan Efendi irsâl olunup ol dahî medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Âyî-zâde el-Hâcc Mehmed‘in mahalle-i mezbûrede vâki‘ menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü‘l-esâmî cemâ‘at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer‘-i kavîm eyledikde müteveffâ-yı mezbûr(un) sulbî-i sagîr oğlu Ahmed ve sagîre kızı Meryem‘in tesviye-i ümûruna kıbel-i şer‘den mansûb vasîleri ve ammileri olan Hüseyin Beşe bin [ ] nâm râcil meclis-i ma‘kûd-i mezbûrda müteveffâ-yı mezbûrun utekâsından olup bundan akdem tarîk-i hacc-ı şerîfde fevt olan el-Hâcc Yusuf [bin]

Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtîma bint-i el-Hâcc Şa'bân ile sulbî-i sagîr oğlu Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızları Ayşe ve Ümmühânî'ye münhasıra olup sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i ümûrlarına vasîyyeleri vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Gülistân bint-i Abdullâh nâm hâtûn mahzarında mezbûr Hüseyin Beşe ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vasîsi olduğum sagîrân-ı mezbûrân Ahmed ve Meryem'in babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf zimmetinde eşyâ bâhâsından altı gurûş ve dükkân ücretinden on beş gurûş ve def'a nakd üç yüz yirmi üç gurûş cem'an üç yüz kırk dört gurûşları olmağla vesâyetim hasebiyle meblağ-ı mezbûr üç yüz kırk dört gurûşu vasîyye mezbûre Gülistân yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Meblağ-ı mezbûrdan bâkî bir akçe ve bir habbe alacağım kalmadı dedikde mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Çukadar el-Hâcc Mûsâ ile meclis-i şer'e gelüp alâ ve küllihî inhâ ve takrîr eylediklerinde gibbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Cerrâh Mustafa Çelebi, Şa'bân Çelebi, Aşçı el-Hâcc Ömer bin Hasan, Usta Bayram bin İbrâhim, Ahmed Halife el-İmâm, İvaz Beşe bin el-Hâcc Şa'bân ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

97b/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın çocuklarına annelerinin vâsi tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Yusuf [bin] Abdullâh'ın sulbî-i sagîr oğlu Mustafa ve sagîre kızı Ayşe'nin tesviye-i ümûrlarına kibel-i şer'den mansûbe vasîleri ve üvey vâlideleri Fâtîma nâm hâtûn vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olmayup tekâsülü olup vesâyet-i mezkûreden kasr-ı yed ve azl olunmağla yine sagîrân-ı mezbûrâna bir vasî lâzım ve lâ-büdd olmağla sagîrânın vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Gülistân bint-i Abdullah her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâbi'l-emel fadale Rabbühû'l-vehhâb mezbûre Gülistân'ı sagîrân-ı mezbûrâna vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Min şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Cerrâh Mustafa Çelebi, İvaz Beşe bin el-Hâcc Şa'bân, el-Hâcc Ali bin Ömer, Bayram bin Ömer, Yusuf Çelebi, el-Hâcc Ömer bin Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

97b/3 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîr ve iltimâs olunmağın savb-ı şer' den kâtib Hasan Efendi irsâl olunup ol dahî medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde vâki' merhûm Âyî-zâde el-Hâcc Mehmed'in mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varup akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde müteveffâ-yı mezbûrun utekâsından mahalle-i mezbûre sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Yusuf bin Abdullâh'ın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma bint-i el-Hâcc Şa'bân ile sulb-i sagîr oğlu Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızları Ayşe ve Ümmühânî'ye münhasır olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Fâtıma kendi tarafından asâleten ve sadriyye kızı mezbûre Ümmühânî'nin tesviye-i ümûruna kibel-i şer' den mensûbe vasîyyesi olmağla vesâyete ve mezbûrân Mustafa ve Ayşe'nin dahî tesviye-i ümûrlarına kibel-i şer' den mansûbe vasîleri vâlideleri Gülistân bint-i Abdullah nâm hâtûn meclis-i ma'kûd-i mezbûrda işbu râfi' u'l-vesîka Hüseyin Beşe bin [ ] nâm râcil mahzarında her birleri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf'un zimem-i nâsda olan akçesini defteri mücebince cem' u tahsîle tarafımızdan mezbûr Hüseyin Beşe'yi vekîl eylemiş idik ol dahî vekâleti hasebiyle zimem-i nâsdan iki yüz yedi gurûş ve bir zolota ve yirmi iki gurûş dahî hacc-ı şerîfden gelen bârgîr bahâsı cem'an iki yüz yirmi dokuz gurûş bir zolotayı vesâyetimiz hasebiyle mezbûr Hüseyin Beşe yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledik meblağ-ı mezbûrdan merkûm Hüseyin Beşe zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî hakkımız kalmadı dediklerinde mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan çukadâr el-Hâcc Mûsâ ile meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüdü.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Reb'îlâhir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şühûd-ı sâbık, Mehmed Çelebi, el-Hâcc Baba Hasan, Bayram bin İbrâhim.

98a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den kâtib Hasan Efendi irsâl olunup ol dahî medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde vâki' merhûm Âyî oğlu el-Hâcc Mehmed'in menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde müteveffâ-yı

mezbûrun utekâsından olup bundan akdem hacc-ı şerîfde fevt olan Yusuf bin Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma bint-i el-Hâcc Şa'bân ile sulbî oğlu Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe ve Ümmühânî'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Fâtıma kendi tarafından asâleten ve sagîrûn-ı mezbûrûnun tesviye-i ümûrlarına kibel-i şer'den mansûbe vasîleri olmağla vesâyete meclis-i ma'kûd-i mezbûrda müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf'un hacc-ı şerîfde vasî-i muhtârı olan işbu râfi'u'l-vesîka el-Hâcc Ali bin Ömer mahzarında asâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp zevcim müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf hâl-i hayâtında hacc-ı şerîfde mezbûr el-Hâcc Ali'yi vasî-i muhtâr kılmağla yanında mevcûd bulunan dört yüz yirmi iki kıt'a esedî gurûşu ba'de vefâtihî mezbûr el-Hâcc Ali ahz ü kabz etmekle asâleten ve vesâyeten meblağ-ı mezkûr dört yüz yirmi iki gurûşu mezbûr el-Hâcc Ali yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Meblağ-ı mezkûrdan mezbûr el-Hâcc Ali zimmetinde bâkî bir akçe alacağımız kalmadı dediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr, ba'dehû ma'an ba's olunan Çukadâr el-Hâcc Mûsâ ile meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Receb, birâderi el-Hâcc Mûsâ Çelebi, Baba el-Hâcc Hasan, Ahmed Efendi bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin el-Hâcc Bayram, İvaz bin el-Hâcc Şa'bân, Yusuf Çelebi bin Mehmed, el-Hâcc Ömer bin Hasan, Bayram bin İbrâhim, Hasan bin Abdullah, Sûhte Mustafa, Ahmed bin Şa'bân, Hüseyin bin Abdullah, Mehmed bin Süleymân, İsâ bin Abdullah ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

98a/2 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den kâtib Hasan Efendi irsâl olunup ol dahî medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan merhûm Âyî-zâde el-Hâcc Mehmed'in sulbî-i sagîr oğlu Ahmed ve sulbiyye-i sagîre kızı Meryem'in tesviye-i ümûrlarına kibel-i şer'den mansûbe vasîleri ve ammileri olan işbu râfi'u'l-vesîka Hüseyin Beşe bin [ ] nâm râcil meclis-i ma'kûd-i mezbûrda müteveffâ-yı mezbûrun utekâsından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma bint-i el-Hâcc Şa'bân ile sulbî-i sagîr oğlu Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızları Ayşe ve Ümmühânî'ye münhasıra olup mezbûre kendi tarafından asâleten ve mezbûre

Ümmühânî'nin vasîsi olmağla vesâyete ve mezbûrân Mustafa ve Ayşe'nin vasîyyeleri ve vâlideleri Gülistân bint-i Abdullah nâm hâtûn mahzarında bi'l-vesâyete üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vasîsi olduğum sagîrân-ı mezbûrânın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil emvâllerinden müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf zimmetinde üç yüz yirmi üç gurûş hakları olmağla meblağ-ı mezbûru kable'l-edâ mezbûr el-Hâcc Yusuf fevt olmağla vesâyetim hasebiyle meblağı, müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf'un terikesinden aliverilmek matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl vasîyyetân-ı mezbûretân münkir olduklarında vasî-i mezbûr Hüseyin Beşe'den takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Receb ve Mûsâ Çelebi bin el-Hâcc Receb nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl sıhâtinde müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Mehmed'in eytâmları sagîrân-ı mezbûrân Ahmed ve Meryem'e, babalarından müntakil emvâllerinden üç yüz yirmi üç gurûş deynim vardır deyû ikrâr ve i'tirâf eyledi. Mezbûrun ikrârına şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduğunu mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan çuka(dâr) el-Hâcc Mûsâ ile meclis-i şer'e varup alâ vukû'ihî inhâ eylediklerinde mücebiyle meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Yusuf'un terikesinden vasî-i mezbûr Hüseyin Beşe edâyaya vasîyye-i mezbûrelere tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Şühûd-ı sâbık, Süleymân bin Mehmed, Şa'bân bin Osmân, el-Hâcc Ömer bin Hasan, Bayram bin İbrâhim, Yusuf Çelebi bin Mehmed, Baba el-Hâcc Hasan, Ahmed Halîfe bin Mahmûd, Osmân bin Mahmûd, Süleyman bin Abdullah, Mehmed bin Hasan ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

98b/1 Tereke kaydı

Debbâğhâne dükkânı ma'a bezirhâne ma'a âlât ve bisât, ber vech-i tahmîn 5000 akçe	Nakd gurûş, der zimmet-i Usta Ahmed el-ma'rûf bi-Kocaöküzoğlu 90 gurûş, bi-hesâb-ı hurda 12000 akçe	Nakd akçe, der zimmet-i Usta Mustafa, 9100 akçe
---	---	---

Bundan aşağı hacc-ı şerîfden el-Hâcc Osman yediyle gelen eşyâdır ki,

Cedfd	Şam	Kırmızı boğası,	Kırmızı hâre, 1	Alaca peşgîr, 1	Hama ihrâmı, 3
-------	-----	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

alacası, 10 aded, 6000 akçe	2 aded, 600 akçe	aded, 1200 akçe	aded, 200 akçe	çift, 750 akçe
Hama peştemâli, 2 aded, 400 akçe	Siyâh pûşî, 7 aded, 500 akçe	Beyâz lekepori boğası, 6 aded, 1200 akçe	Çârkize? nim sarık, 5 aded, 600 akçe	Ferhâd(hâ)nî nim sarık, 20 aded, 400 akçe
Leğen, 1 aded, 150 akçe	Ferhâdhânî sarık, 12 aded, 5400 akçe	Kayyimhânî sarık, 2 aded, 6000 akçe	Hammâmî sarık, 1 aded, 500 akçe	Münakkaş makrama, 12 aded, 200 akçe
Uçkur, 4 aded, 50 akçe	Kahve, 2 kıyye, 100 akçe	Müsta'mel silecek, 3 aded, 100 akçe	Nühâs fener, 1 aded, 200 akçe	Misvâk, 10 aded, 50 akçe
Muşamma', 2 pâre, 50 akçe	Köhne garâre, 1 aded, 150 akçe		Nakd akçe, el-Hâcc Osman yediyle gelen 186 gurûş, bi- hesâb-ı hurda: 37200 akçe	

Cem'an yekûn: 104200 akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i mu'tâdiyye: 2500 akçe

Harc-ı sahh: 400 akçe

Kalemiyye: 2000 akçe

Emîniyye: 150 akçe

Hüddâmiyye: 100 akçe

İhzâriyye: 40 akçe

Zevce-i mezbûre altmış gurûş mehr-i mü'eccel iddi'â idüp, debbâğhâne dükkanı ve beş gurûş.

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese:

Hissetü'z- zevce: 11868 akçe	Hissetü'l-ümmi'l- mezbûre Ümmühânî: 15701 akçe	Hissetü'l-ibni'l- mezbûr Mehmed, 26896 akçe	Hissetü'l-ibni'l- mezbûr Mustafa, 26896 akçe	Hissetü'l- binti'l-mezbûre Ayşe, 13448 akçe
------------------------------------	---	--	---	--

98b/2 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinden el-Hâcc Hüseyin bin Ali'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den kâtib Hasan Efendi irsâl olunup ol dahî medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Hüseyin bin Ali nâm kimesnenin mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi Sâliha bint-i el-Hâcc Hüseyin ile sulbî-i sagîr oğulları Mehmed ve Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe ve vâlidesi Ümmühânî bint-i Ken'ân nâm hâtûna münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Sâliha kendi tarafından asâleten ve sagîrûn-ı mezbûrûnun tesviye-i ümûrlarına kıbel-i şer' den mansûbe vasîyyeleri olmağla vesâyete meclis-i ma'kûd-i mezbûrda işbu râfî'atü'l-vesîka mezbûre Ümmühânî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zevcem müteveffâ-yı mezbûrun mülk menzilinin işbu müşâhed olan garb tarafında vâki' Kudret nâm kimesne mülküne mülâsık kıblesi Nesimoğlu mülkü arzan üç hatve ve şimâlen tarîk-i âmm ve arzan beş hatve şarkîsi nerdübân ayağında zevcim mülküne mülâsık olup üzerine bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaları mezbûre Ümmühânî zabt ve tasarruf ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve hisse-i şâyi'asından ziyâdesinden kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûre Ümmühânî cevâbında hudûd-ı mezkûre ile mahdûd ve mümtâz olan menzili, oğlum müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında hacc-ı şerîfe gitmezden yirmi gün mukaddem ba'de't-tahliyeti'ş-şer'iyye bana hibe ve teslîm, ben dahî ittihâb ve kabz ve kabûl idüp mülk-i mevhûbem olduğuna binâ'en zabt ve tasarruf iderim deyû def'ile mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûre Ümmühânî'den def'-i mezbûru mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Mahmûd Efendi el-İmâm ve Hüseyin Çelebi bin el-Hâcc Hasan ve Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka hudûd-ı mezkûre ile mahdûd ve mümtâz ve müşâhed ve beyninde alâmet-i fâsıla vaz' olunmuş menzili müteveffâ-yı mezbûr el-Hâcc Hüseyin hâl-i hayâtında hacc-ı şerîfe gitmezden yirmi gün mukaddem ba'de't-tahliye vâlidesi mezbûre Ümmühânî'ye hibe ve teslîm, mezbûre dahî meclis-i hibede ittihâb ve kabz ve kabûl eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduğunu mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr, ba'dehû ma'an ba's olunan çukadâr el-Hâcc Mûsâ ile ma'an meclis-i şer'e gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediklerinde mücebiyle vasîyye-i mezbûre Sâliha bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Hasan bin el-Hâcc Mehmed, Hasan bin Yusuf, el-Hâcc Hüseyin bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Hüseyin bin Yusuf ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

99a/1 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinden el-Hâcc Hüseyin bin Ali'nin çocuklarına annelerinin vâsi tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Hüseyin bin Ali nâm kimesnenin sulbî-i sagîr oğulları Mehmed ve Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet iden emvâllerini zabt ve ahvâllerini hıfz için bir vasî lâzım ve lâ-büdd olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri işbu râfi'atü'l-vesîka Sâliha bint-i el-Hâcc Hüseyin her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-i küttâbi'l-âmâl faddale Rabbühû'l-vehâb dahî mezbûreyi vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsini edâya ta'ahhüd eyledikde vasîyye-i mezbûre üzerine hasbî bir nâzır lâzım olmağla sagîrûn-ı mezbûrûnun cedde-i ebeviyyeleri Ümmühânî nâm hâtûn vasîyye-i mezbûre üzerine nâzır nasb ve ta'yîn olunup nâzır-ı mezbûrenin re'y ve ma'rifeti olmadıkça ümûr-ı vesâyetden yed-i emîn vaz'-ı yed etmemek üzre mezbûre Sâliha'ya tenbîh-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mahmûd Efendi el-Îmâm, el-Hâcc Hasan [bin] el-Hâcc Mehmed, Hüseyin [bin] el-Hâcc Hasan, Hüseyin bin Yusuf ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

99a/2 Bolu'nun Hoca Beğ mahallesinden el-Hâcc Hüseyin bin Ali'nin verâseti

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den kâtib Hasan Efendi irsâl olunup ol dahî medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Hüseyin bin Ali nâm kimesnenin mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi olan cemâ'at-i müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi Sâliha bint-i el-Hâcc Hüseyin ile sulbî-i sagîr oğulları Mehmed ve Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe (ve) validesi Ümmühânî nâm hâtûna münhasıra olduğı şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre kendi tarafından asâleten ve sagîrûn-ı mezbûrûnun tesviye-i ümûrlarına kıbel-i şer' den mansûbe vasîleri olmağla vesâyete meclis-i ma'kûd-i mezbûrda müteveffâ-yı mezbûrun tarîk-i haccda vasî-i

muhtârı olan işbu râfi‘u’l-vesîka el-Hâcc Osmân bin el-Hâcc Mehmed nâm kimesne mahzarında asâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp zevcim mezbûr el-Hâcc Hüseyin sıhhat-i hayâtında mezbûr el-Hâcc Osmân’ı vasî-i muhtar kılmağla ba‘de vefâtihî yanında mevcûd bulunup mezbûr el-Hâcc Osmân’ın makbûzu olan eşyâsından on aded Şâm alacası ve iki kırmızı boğası ve bir kırmızı hâre ve bir alaca peşgîr ve üç çift Hama ihrâmı ve bir çift Hama peştemâli ve yedi siyâh pûşî ve altı lekepori beyâz boğası ve beş çârkize sarık ve yirmi ferhâdhânî nim sarık ve bir el leğeni ve on iki ferhâdhânî sarık ve bir hammâmî sarık ve on iki münakkaş makrama ve dört uçkur ve nim vukkiyye kahve ve iki aded müsta‘mel silecek ve bir nühâs fener ve on misvâk ve iki pâre muşamma‘ ve bir köhne garâre ve yüz seksen altı gurûşluk altûn ve para nakd akçe mezbûr el-Hâcc Osmân yedinden vesâyetim hasebiyle bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Zevcim müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden mezbûr el-Hâcc Osmân zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî alacağım kalmadı dediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr, ba‘dehû ma‘an ba‘s olunan çukadâr el-Hâcc Mûsâ ile meclis-i şer‘e gelüp alâ vukû‘ihî inhâ’ ve takrîr eylediklerinde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâki‘ kayd şüd.

Fi’l-yevmi’t-tâsi‘ aşer min şehr-i Rebî‘ilâhir li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

El-Hâcc eş-Şeyh İbrâhim Efendi el-Vâ‘iz, el-Hâcc Ömer-zâde el-Hâcc Ahmed, Mustafa Çelebi bin el-Hâcc Halil, el-Hâcc Hasan [bin] el-Hacc Mehmed, Mahmûd Efendi el-İmâm, el-Hâcc Receb bin Mehmed, el-Hâcc Hamza Beğ, Hüseyin Çelebi bin el-Hâcc Hasan, Mehmed bin Mustafa, Hasan bin Yusuf, Süleymân bin Mehmed ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

99b/1 Sefer-i hümâyûn için askerlerin yollanması babında Yeniçeri Ağası Zülfikar Ağa’nın mektubu

Sefer-i hümâyûna ve serhadlerine(?) ve korucu, oturak olanları bi’l-cümle Âsitâne-i Sa‘âdet’e yollayup, bir ferdi himâye eylemeyüp alıkomayasın şöyle ki tavâ’if-i mezbûrûndan bir ferd kalmak ihtimâli olur ise sonra bir vechle cevâba kâdir olamayup mu‘âteb olman mukarrerdir ve re‘âyâ zümresinden olanlara hilâf-ı biti kat‘â sâhib çıkmayup re‘âyâlıklarında olalar. Şöyle bilüp müceb-i mektûb ile âmil olasin.

Fî evâhir-i şehr-i Rebî‘ilûlâ sene sittin ve tis‘în ve elf. Vasala ileynâ fi’l-yevm 10 min şehr-i Rebî‘ilâhir sene [10]96.

Pençe: Zülfikâr Ağa Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî.

99b/2 Bolu'nun Çele karyesinde mutasarrıf olan Muharrem'in sefer-i hümâyûna gelmemesi nedeniyle tımarının elinden alınarak Mehmed'e verilmesi

Hâne? Bolu, der livâ-i mezbûr

Mehmed, an tahvîl-i Muharrem bi-sefer-i hümâyûn-ı Niyamid?

Karye: Çele, tâbi'-i mezbûr

Kıymeti: 2500 akçe

Ber-vech-i tekmîl:5000 akçe

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağı Alaybeğisi Seyyid Mehmed zîde kadrühü ordu-yı hümâyûna mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Çele nâm karye ve gayrıdan elfey hamsü-mi'e(2500) akçe tımâra mutasarrıf olan Muharrem, işbu sene-i mübârekede me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gelmeyüp tımârı ol vechle mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan hamsü elf (5000) akçe tımâra emr-i şerîf verilen orta boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, mezkûr Mehmed'e verilmek bâbında inâyet recâsına arz etmeğin mücebince tevcîh olunmak emr olunup sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrim üzre tımârı olduğu sancağında sâkin olup ve alaybeğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunmağ için sene hamse ve tis'in ve elf Şevvâli'l-mükerreminin on birinci gününden düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem bi'l-fi'l Haleb vâlisi olup Engürüs seferinde asâkir-i İslâm serdârı olan vezîr-i mükerrem Mustafa Paşa edâm-Allâhü iclâlehü tarafından hükm-i şerîf verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak bâbında fermân olunmağın ber müceb-i emr-i âli zikr olunan elfey hamsü-mi'e (2500) akçe tımâr, vech-i meşrûh üzre işbu sene-i mübârekede me'mûr olduğu sefer-i hümâyûna gelmeyen mezkûr Muharrem tahvîlinden ibtidâsı yedinden noksânıyla ber vech-i tekmîl hamsü elf (5000) akçelik üzre merkûm Mehmed'e tevcîh olunup berât-ı âlîşân için tezkiresi verildi.

Tahrîren fî şehri Zi'l-ka'deti's-şerîfe.

Kânû be-yurt-ı sahrâ-yı İstoni-Belgrad.

Vasala ileynâ fî 15 min Saferi'l-hayr sene [10]96.

99b/3 Bolu'nun Hızırşeyhler karyesinden İsmehan bint-i Hasan'ın kocasından boşanması

Bolu kazâsına tâbi' Hızırşeyhler nâm karye sâkinelerinden İsmehân bint-i Hasan hâtûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde zevci olan Ebûbekir bin Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp zevcim mezbûr zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdün-aleyh olan yirmi gurûş mehr-i mü'eccelimden fâriğa olup ve iddetim münkaziyye oluncaya değın zimmetine terettüb iden nafaka-i iddetim ve me'ûnet-i süknâm dahî kendi üzerime

olmak üzere zevcim mezbûr ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile muhâla'a eylediğimde ol dahî kabûl idüp her birimiz âharın zimmetini hukûk-ı zevciyyete ve sâ'ir beynimizde cârî mu'âmelâta müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtıdan ibrâ-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledik dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mezbûre İsmehân, merkûm Ebûbekir'den akd-i cedîd ve sıdâk-ı müste'nifsiz helâl olmamak haysiyyeti ile mübâne olmağın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

.... bin Abdülkerîm Beğ, Mehmed Beğ [bin] Kâsım, birâderi Bektâş, İbrâhim Efendi el-Hatîb, Mahmûd Efendi el-Kâdî, Ali Beğ, Yusuf Beğ, Usta Ahmed, Receb Beğ, Mustafa Efendi el-İmâm ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

100a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesinden olup bundan akdem tarîk-i hacca fevt olan el-Hâcc Yusuf bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fâtıma bint-iel-Hâcc Şa'bân ile sulbî-i sagîr oğlu Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızları Ayşe ve Ümmühânî'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâyı mezbûrun terike-i vâfiyyesi zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Menzil, der mahalle-i mezbûre bi-cümle't-tevâbi', ber vech-i tahmîn 7000 akçe	Medîne-i mezbûre sûkunda vâki' bakkâl dükkânı arsası vakıf, 11000 akçe	Sagîr kaliçe, 1 aded, 300 akçe	Def'a sagîr kaliçe, 1 aded, 200 akçe	Def'a sagîr kaliçe, 1 aded, 300 akçe
Def'a sagîr kaliçe, 1 aded, 200 akçe	Kebîr Sîm kuşak, 1 aded, 4400 akçe	Def'a Sîm kemer kuşak, 1 aded, 1000 akçe	Def'a Sîm kuşak, 1 aded, 800 akçe	Sîm hançer, 1 aded, 500 akçe
Sîm bıçak, 1 aded, 500 akçe	Sîm bıçak kını, 2 aded, 200 akçe	Sîm bâzûbend, 2 aded, 200 akçe	Alaca daralı kaftan, 1 aded, 400 akçe	Müsta'mel Şâm alacası, 1 aded, 400 akçe

Mâ'î çuka tulum, 1 aded, 800 akçe	Köhne alaca, 1 aded, 200 akçe	Altûn süpürge küpe, 1 aded, 900 akçe	Lük (lak), 52 batman, 8800 akçe	Bezir yağı, fî 50, kıyye 50, kıymeti 2500 akçe
Zeytûn yağı, 20 kıyye, kıymeti 1000 akçe	Duhân, fî 30, kıyye 250, kıymeti 7500 akçe	Evânî-i nühâs, fî 150, kıyye 56, kıymeti 8400 akçe	Nakd akçe, der zimmet-i Yusuf Çelebi an karye- i Dumuşlar, an bahâ-i attâr eşyâsı, 11000 akçe	Nakd akçe der zimmet-i Ma'den Pehlivân, an karye-i Kurusaray, 4000 akçe
Nakd akçe, der zimmet-i Mehmed Çelebi bin Şa'bân Dede, an mahalle-i Debbâğlar, 4000 akçe	Nakd akçe, der zimmet-i Usta Osmân, an karye-i Sarıcalar, 2200 akçe	Câmûs ineği, 1 aded, 1600 akçe	Hacc-ı şerîfde, Gölyüzü mahallesinden el- Hâcc Ali yediyle gelen nakd, 422 gurûş bi-hesâb-ı hurda: 84400 akçe	

Müteveffâ-yı mezbûrun zimem-i nâsda olan akçesini zevcesi mezbûre Fâtıma ma'rifetiyle Hüseyin Beşe'nin cem' u tahsîl eylediği:202 gurûş ve bir zolota ve hacc-ı şerîfden gelen doru bârgîr bahâsı:22 gurûş.Cem'an: 45933 akçe

Cem'an yekûn: 210633 yalnız iki yüz on bin altı yüz otuz üç akçedir.

Minhe'l-ihracât:

Resm-i mu'tâdiyye: 3000 akçe

Harc-ı sahh-ı aded?: 1900 akçe

Kalemiyye: 400 akçe

Emniyye: 400 akçe

Hüddâmiyye: 100 akçe

İhzâriyye: 100 akçe

Deyn-i müsbet li-eytâm-ı Âyî-zâde el-Hâcc Mehmed an ücret-i dükkân:3000 akçe

Def'a deyn-i müsbet li-eytâm-ı mezbûr an bahâ-i eşyâ':1200 akçe

Def'a deyn-i müsbet li-eytâm-ı mezbûr bi-şehâdet-i el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Receb ve birâderi Mûsâ:322 gurûş.Bi-hesâb-ı hurda 64600 akçe

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre Fâtıma, def'a deyn-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre an bahâ-i câriye:80 gurûş.Cem'an 120 gurûş.Bi-hesâb-ı hurda:24000 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese:111833 akçe

Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre:13979 akçe	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Mustafa: 48927 akçe	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Ayşe:24463 akçe	Hissetü'l-binti'l-mezbûre Ümmühânî: 24463 akçe
--	---	---	--

100a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Hoca Beğ mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i hacca fevt olan el-Hâcc Hüseyin bin Ali nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûke Sâliha bint-iel-Hâcc Hüseyin ile sulbî-i sagîr oğulları Mehmed ve Mustafa ve sulbiyye-i sagîre kızı Ayşe ve vâlidesi Ümmühânî nâm hâtûna münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyyesi dereke zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehr-i Rebî'ilâhir li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Nısf menzil, der mahalle-i mezbûre, kıymeti 12000 akçe	Evânî-i nühas, fî 150, kıyye 28, kıymeti 4200 akçe	Müsta'mel eyğer ma'a teğelti, birer adet, kıymeti 300 akçe	Müsta'mel alaca kilim, 4 adet, kıymeti 500 akçe	Sığır zili, 1 adet, kıymeti 100 akçe
Köhne minder, 3 adet, kıymeti 200 akçe	Cedîd kapama, 1 adet, kıymeti 300 akçe	Köhne yük perdesi, 1 adet, 100 akçe	Cedîd alaca heğbe, 2 adet, kıymeti 100 akçe	Satur, 1 adet, kıymeti 50 akçe
Maşa, 1 adet, sac ayak, 2 adet, kıymeti 50 akçe.Sahh.				

100b/1 Kaftancı Murtazâ Ağa'nın iltizam olarak aldığı yerlerin gelirinde çıkan anlaşmazlık

.....kazâsı karyelerinden Karapınar nâm karye ... Abdurrahmân nâm cündî meclis-i şer'-i lâzîmü't-tevkîrde ..... zü'amâdan Kaftancı Murtazâ Ağa bin Abdullah tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânda bundan akdem livâ-i mezbûra tâbi' Yığılca kazâsı karyelerinden Kubbeci nâm karyeden doksan iki senesinde ben müvekkil-i merkûm Murtazâ Ağa'nın livâ-i mezbûr ve Burusa'da vâki' ze'âmeti karyelerinden hâsıl mahsûlâtını iki bin beşyüz gurûşa iltizâm ile subaşısı olup ancak livâ-i Bolu kurâlarında hâsıl mahsûlâtına vaz'-ı yed ve bin otuz gurûş kabz idüp Burusa'da vâki' olan kurâ mahsûlâtına kat'â vaz'-ı yed etmiş

değil iken vekîl-i mezbûr Ömer Ağa zikr olunan mahsûl için bir def'a benden bin iki yüz elli gurûş ve otuz beşer gurûşa dört re's katır ve elli gurûş kıymetli bir sîm raht ve bir sîm gaddâre ve bir sîm topuz ve yirmi gurûş kıymetli bir sîm kılıç ve yirmi gurûş kıymetli bir çuka kürk ve altı gurûş kıymetli bir altın .....üzengi ve sekiz gurûş kıymetli iki çift garâre ve bunlardan mâ'-adâ bir harâc husûsu için bi-tarîki'r-rüşve bir def'a seksen beş gurûş ve bir def'a altmış beş gurûşa ki min haysü'l-mecmû' bin altı yüz kırk dört gurûşumu ahz ü kabz idüp makbûzum olan bin otuz gurûşdan ziyâde olan gurûş sü'âl olunup girü mezbûrdan bana alıverilmesi matlûbumdur dedikte gıbbe's-sü'âl mezbûr Ömer Ağa cevâbında fi'l-hakîka sene-i merkûme mahsûlü için bi'l-vekâle mezbûr Ramazân Ağa'dan bin doksan bir gurûşu nakd ve altmış beş gurûşa iki re's katır ve yirmi gurûşa bir çuka kürk ve yirmi gurûşa bir sîm kılıç ve elli gurûşa bir sîm raht ve bir sîm gaddâre ve bir sîm topuz ve iki buçuk gurûşa bir çift üzengi ve iki gurûşa bir çift garâre ve harâc için dahî bi-tarîki'r-rüşve yüz, yüz on beş gurûş kabzını ikrâr idüp bâkî iki re's katır ve ve her re'si otuz beşer gurûşa olduğunu ve bâlâda mezkûr bin iki yüz gurûşun tamâmen nakd oluşunu bi'l-külliyeye inkâr idicek müdde'-i mezbûrdan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi ve Mehmed Çelebi bin el-Hâcc Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka ze'âmet-i mersûme mahsûlü için mezbûr Ramazân Ağa'dan merkûm Ömer Ağa'ya bizim huzûrumuzda bin iki yüz otuz beş gurûş nakd ve dört re's katırına her re's katır otuz beşer gurûşa olmak üzere yüz kırk gurûş ve zikr olunan eşyâ bahâsı dahî hesâb olunup cem'an bin altı yüz otuz dört gurûş def' ve teslîm, ol dahî ol mikdâr gurûş kabzını ikrâr eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de ri'âyeti ....'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiyle mâl-ı makbûzdan ... olup girü reddi lâzım olan beş yüz elli dört buçuk gurûşu mezbûr Ramazân Ağa'ya i'âdeye mezbûr Ömer Ağa'ya tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Reb'ilevvel li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Râifî-zâde Mehmed Efendi, ... başı Usta Receb, Mehmed bin Mustafa, ...oğlu Mehmed, Veli Ağa bin Receb ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

100b/2 Bolu'nun Kürekli karyesinden Hasan Beşe'nin arsasını satması

Livâ-i Bolu'ya tâbi' .... karyelerinden Kürekli nâm karye sükkânından Hasan Beşe bin el-merhûm el-Hâcc Mehmed nâm râcil meclis-i şer'-i hafîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu

râfi‘u’l-vesîka el-Hâcc Ahmed [bin] el-Hâcc Ömer nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm, takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna değin silk-i mülk-i sarîhimde münselik babam müteveffâ-yı mezbûrdan irs-i şer‘ile müntakil medîne-i Bolu kazâsı karyelerinden .... nâm karyede vâki‘ tarafeyni Abdurrahmân nâm kimesne mülkü ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı yine mezbûr el-Hâcc Ahmed mülkü ile mahdûd ve mümtâz olup eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil tahmînen iki evlek mikdârı bağçemi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile on kıt‘a esedî gurûşa mezbûr el-Hâcc Ahmed’e bey‘ ve teslîm ol dahî minvâl-i muharrer üzre iştirâ’ ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr on gurûşu, mezbûr el-Hâcc Ahmed yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ ba‘d salifü’z-zikr bağçe müşterî-i mezbûr el-Hâcc Ahmed’in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ’ ve yahtâr mutasarraf olsun dedikte gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a kayd şüd.

Fî gurre-i Rebî‘ü’l-âhir li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Hamza Beşe [bin] Hüseyin, Molla Ali bin Mehmed, Hasan bin Mehmed, Hüseyin [bin] el-Hâcc Hasan, Muhzır Mustafa ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

101a/1 Bolu’daki bazı Yeniçerilerin şekâvetlerinin önlenmesi için gönderilen fermân

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri‘în Bolu kazâsında bi’l-fi‘l nâibü’ş-şer‘ olan mevlânâ[ ] zîde ilmühû ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân kazâ-i mezbûrede bi’l-fi‘l yeniçeri serdârı zîde kadrühû, tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcek ma‘lûm ola ki medîne-i Bolu mahallâtından Ak Mescid mahallesinde sâkin yeniçeri nâmında Seyyid Ali dimekle ma‘rûf Mehmed ve Halil oğlu Mehmed ve Sarıca mahallesinde Şâtîoğlu Hüseyin nâm kimesneler şekâvet üzre olup nice kimesnelerin iyâllerine te‘addî eylediklerin arz u i‘lâm olunmağın mezbûrları ol tarafda da‘vâcılarıyla murâfa‘a-i şer‘ idüp üzeri sübût bulan mevâdd her ne ise bi-hasebi’ş-şer‘î’ş-şerîf ol cânibde icrâ-yı şer‘ eyleyesin. Şöyle ki te‘annüd iderler ise ol cânibde kal‘abend idüp vukû‘u üzre i‘lâm eyleyesin ki âna göre cezâları virile ve ol cânibde yeniçeri ve topcu ve cebeci neferâtı me‘mûr oldukları sefer-i hümâyûnum ve serhadlerine ve korucu ve oturak olanları bi’l-cümle Âsitâne-i Sa‘âdetime yollayup bir ferde himâye eylemeyüp alıkomasın. Şöyle ki tavâ’if-i mezbûrûndan bir ferd kalmak ihtimâli olur ise sonra bir vechle cevâba kâdir olmayup mu‘âteb olman mukarrerdir ve re‘âyâ zümresinden olanları hilâf-ı bitî kat‘â sâhib çıkmayup re‘âyâlıklarında olalar deyû bi’l-fi‘l ve zerâ dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri ağası olan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i

mufahham nizâmü'l-âlem Zülfikâr Paşa edâm-Allâhü te'âlâ iclâlehü tarafından mührlü mektûb virilmekle mücebince amel olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfime vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve ağa-yı müşârun-ileyh tarafından virilen mührlü mektûb mücebince amel idüp dahî min ba'd şer'-i şerîfe ve ağa-yı müşârun-ileyh tarafından virilen mührlü mektûba ve emr-i hümayûnuma muhâlîf kimesneye iş etdirmeyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Rebî'ilevvel li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse.

101a/2 Bolu kazâsında Yeniçeri serdârı olan Hasan'a [Yeniçeri] Ağası tarafından bölgedeki bazı Yeniçerilerin şekâvetlerinin önlenmesi için gönderilen mektubu

Emr-i şerîf mazmûnu üzere ağa mektûbudur.

Bi'l-fi'l Bolu kazâsında yeniçeri serdârı Hasan, i'lâm olunan oldur ki medîne-i Bolu mahallâtından Ak Mescid mahallesinde sâkin yeniçeri nâmında Sidikli dimekle ma'rûf Mehmed ve Haliloğlu Mehmed ve Saruca mahallesinden Şâtfoğlu Hüseyin nâm kimesneler şekâvet üzere olup nice kimesnelerin iyâllerine te'addî eylediklerin tarafımızdan arz u i'lâm olunmağın işbu mektûb tahrîr olup gönderilmiştir. Vardukda âna göre mezbûrları ol cânibde da'vâcılarıyla murâfa'a-i şer' idüp üzerlerine sübût bulan mevâdd her ne ise bi-hasebi şer'-i şerîf ol cânibde icrâ-yı şer' eyleyesin. Şöyle ki te'annüd iderler ise ol cânibde kal'abend idüp vukû'u üzere tarafımıza i'lâm eyleyesin ki âna göre cezâları virile ve ol cânibde ehl-i sefer yeniçeri ve topcu ve cebeci neferâtı me'mûr oldukları

101b/1 Tereke kaydı

Kırmızı kadife serpûş, 2 aded, 600 akçe	Def'a boğası, 1 aded, 268 akçe	....., 1 aded, 120 akçe	Atlas kebe, 5 aded, 200 akçe	Alaca sandal, 14,5? Zirâ', 140 akçe
İmâm Mûsâ bendi? 900 akçe	Beledî yasdık, 2 aded, 300 akçe	....., 4 aded, 200 akçe	Kettân bezi, 1 top, 200 akçe	Kettân don, 3 aded, 300 akçe
Sagîr beledî yasdık, 1 çift, 40 akçe	Def'a beledî yasdık, 1 çift, 100 akçe	Yemenî çenber, 2 zirâ', 600 akçe	Al şal, 1 aded, 150 akçe	Kettân peştemâl, 2 aded, 100 akçe
Kenâr ipeği, 44	Kağıd, 7 deste,	Def'a atlas, 2	Def'a kenarlı	Kalpâk, 3 aded,

dirhem, 200 akçe	200 akçe	zirâ', 300 akçe	gömlek, 1 aded, 100 akçe	160 akçe
Hâre, 1 zirâ', 50 akçe	Kırk kalem peştemâl, 3 ? aded, 2050 akçe	Def'a kettân perdesi, 2 zirâ', 650 akçe	Til, 2 dirhem, 1200 akçe	Sırma kürk yakalı, 20 miskâl, 1300 akçe
Kılabdân, 26 miskâl, 1750 akçe	Kellepûş, 8 aded, 50 akçe	İplik kılıç bağı, 3 aded, 80 akçe	Dülbend pâresi, 1 aded, 40 akçe	Sîm düğme, 5 aded, ma'a bilezik, 1000 akçe
Sırma düğme şerit ve ilik, 1050 akçe	Hurdavât bez, 200 akçe	Sîm zincir, 1 aded, 120 akçe	Sırma, top, 50 akçe	Müsta'mel üslük, 1 aded, 100 akçe
Pirinç düğme, ... 200 akçe	Penbe bezi, 3 top, 350 akçe	Hurdavât dükkân, 600 akçe	Tosya muhayyeri, 7 aded, 2450 akçe	Hurda düğme ve ilik ve şerit, mecmû'u, 10000 akçe
Çuka kavuk, 10 aded, 1620 akçe	Def'a penbe bezi, 5 top, 670 akçe	Nim muhayyer, 250 akçe	Kastamonu bezi, 5 aded, 650 akçe	Şeker, 1 kıyye, 200 akçe
Penbe, 8 kıyye, 600 akçe	Leğen, 2 aded, 60 akçe	Mişrebe, 1 aded, 100 akçe	Bir mikdâr balmumu ma'a sahn, 100 akçe	Cedîd kürek tahta, 2 aded, 500 akçe
Nişâdır, 2 kıyye, 150 akçe	Def'a daralı zıibun, 1 aded, 250 akçe	Çeltik?, 15 kıyye, 1100 akçe	Asel, 13 kıyye, 300 akçe	Mâ'î zıibun, 5 aded, 450 akçe
Mîzân-ı nühâs, 1 aded, ma'a vukkiyye 2 aded, 200 akçe	Nakd akçe, 2000 akçe	Def'a kara sığır ineği, 1 aded, 700 akçe	Cedîd yeşil hâre, 1 aded, 1200 akçe	Münakkaş cedîd zenne donu, 1 aded, 400 akçe
Çuka cedîd kellepûş, 2 aded, 10 akçe				

Cem'an yekûn: 372600 akçe. Bi-hesâbı hurda: 1863 esedî gurûş.

Minhe'l-ihracât:

Berây-ı hacc-ı şerîf, ber müceb-i vasîyyet-i müteveffâ-yı mezbûr: 150 gurûş.

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre: 100 gurûş.

Deyn-i müsbet li-mezbûr Mustafa Çelebi: 25 gurûş.

Deyn-i müsbet li-mezbûr Abdurrahmân Çelebi: 25 gurûş.

Cem'an: 300 gurûş. Bâlâda mezkûr olan elli gurûş kıymetli değirmen, deyn-i mezkûr için verilmiştir.

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-vereseti'l-mezbûrûn: 1563 gurûş.

Hissetü'z-zevci'l-mezbûre Ayşe: 195 gurûş	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Seyyid Mehmed Çelebi: 342 gurûş	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr es-Seyyid Mustafa Çelebi: 342 gurûş	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Hasan Çelebi: 342 gurûş	Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Ömer Çelebi: 342 gurûş
---	---	---	---	--

Sagîr-i mezbûr Ömer Çelebi'nin hissesine verilen eşyâdır ki zikr olunur:

Kelâmullâh, kasîr, 500 akçe	Menzil-i kebîrden hisse, 10937 akçe	.... dükkân, 1 aded, 10000 akçe	Evânî-i nühâs, 35 kıyye, 4668 akçe	Şa'îr, 23 kıyye, 2300 akçe
Hinta, 262 kıyye, 4400 akçe	Sîm sâ'at, 1 aded, 3000 akçe	...., 2500 akçe	..... havludan, nısf?, 2000 akçe	Seyyidler karyesinde vâki' ve samanhâne ve arsasından, 1333 akçe
Beledî yasdık, 1 çift, 400 akçe	Müsta'mel yorgan, 1 aded, 1300 akçe	Döşek, 1 aded, 500 akçe	Türkmen kilimi, 2 aded, 600 akçe	Sagîr kaliçe, 1 aded, 400 akçe
Kafesli leğen ma'a ibrik, birer aded, 500 akçe	Mâ'î velence, 1 çift, 1000 akçe	Kırkılı kese, 7 aded, 800 akçe	Kebîr kaliçe, 1 aded, 1600 akçe	Bâzâristân dolabında olan esvâbdan, bahâsı akçe, 20000 akçe

Cem'an yekûn: 68638 akçe. Bi-hesâbı esedî gurûş:343,5

102a/1 Bolu'nun Akpınar mahallesinden vefât eden Yayla-zâde el-Hâcc Ahmed'in oğlu Seyyid Ömer'e annesinin vasi tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Yayla-zâde dimekle şehîr el-Hâcc Ahmed nâm kimesnenin sulbî-i sagîr oğlu es-Seyyid Ömer Çelebi'ye babası müteveffâ-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet ve intikâl iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfz için bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu râfi'atü'l-vesîka Seyyide Ayşe nâm hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-i küttâbi'l-emel faddale Rabbühû'l-vehâb dahî mezbûreyi sagîr-i mezbûr Seyyid Ömer'e vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Saferi'l-hayr li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Seyyid İsmâ'îl Çelebi, Seyyid Mehmed Çelebi, Seyyid Mehmed Çelebi, Kâtib Ömer Çelebi, Mustafa Çelebi ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

102a/2 Bolu'nun Karamanlı mahallesinden vefât eden el-Hacc Mustafa bin Bâyezîd'in oğlu Mehmed'e annesinin vasi tayin edilmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Karamanlı mahallesi sükkânından olup bundan akdem tarîk-i haccda fevt olan el-Hâcc Mustafa bin Bâyezîd nâm kimesnenin sulbî-i sagîr oğlu Mehmed'in tesviye-i ümûruna kibel-i şer'den mansûb vasîsi olan ammisi Receb nâm kimesne vesâyet uhdesinden gelmeğe iktidârı olmayup hüsn-i rızâsıyla ümûr-ı vesâyetden kasr-ı yed etmeğın sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu râfi'atü'l-vesîka Şefika bint-i el-Hâcc Mehmed nâm hâtûn her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire olduğunu sikât ihbâr etmeğın hâkim-i mevki'-i sadr-i küttâbi'l-emel faddale Rabbühû'l-vehâb dahî mezbûreyi sagîr-i mezbûr Mehmed'e vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî kabûl ve merâsini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ilevvel li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafa Çelebi [bin] el-Hâcc Halil, Ahmed Dede [bin] Şa'bân, Kayyım Ahmed Çelebi, Molla Mustafa, Mustafa Beşe bin Ahmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

102a/3 Bolu'nun Çâkeşe karyesi sakinlerinden Bayram ibn-i el-merhûm Receb ile Durdu bin el-merhûm el-Hâcc Abdi arasındaki mülk ve arazi anlaşmazlığı

Bolu kazâsı karyelerinden Çâkeşe nâm karye sükkânından Bayram ibn-i el-merhûm Receb nâm kimesne mahzarında meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde yine karye-i mezbûrede sâkin işbu râfi'ü'l-vesîka Durdu bin el-merhûm el-Hâcc Abdi mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd mülk köy yeri ve üzerinde binâ olunmuş bir bâb çatma menzil ve bir âhûr ve bir samanhâne ve yine ma'lûmü'l-hudûd ki eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştamil mülk bağçesi ba'de vefâtihî bana ve karındaşım gâ'ib ani'l-meclis Şa'bân'a intikâl etmiş iken mezbûr Durdu zabt ve tasarruf ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl mezbûr Durdu cevâbında sâlifü'z-zikr emlâk ve bağçeyi babam mezbûr hayâtında .... kırk sene mukaddem mezbûr Bayram'ın babası mezbûr Receb'den kırk yedi gurûşa iştirâ' .... hayâtında yirmi dört sene zabt ve tasarruf idüp ba'de vefâtihî emlâk-ı mezkûru yirmi dört sene bilâ nizâ' mezbûr Bayram ve gâ'ib ani'l-meclis merkûm Şa'bân mahzarlarında zabt ve tasarruf iderim deyû def'ile mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Durdu'dan def'-i mezbûru mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Mûsâ Halîfe bin Ali ve Hasan bin el-Hâcc Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Durdu, emlâk-i mezkûr ve bağçe-i mersûmu mezbûr Bayram'ın müvâcehesinde bilâ nizâ' yirmi dört senedir zabt ve tasarruf ider. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mûcebiyle mezbûr Bayram, bî-vech mu'ârazadan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüid.

Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed bin Hüseyin, Mustafa bin Mehmed, Yusuf Ağa el-Cündî, Osman bin Ali, Hüseyin bin Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

102b/1 Seyyid Muslu'nun kaybolması

...Mustafa Halîfe ve İsmâîl bin Mehmed... ve Hüseyin bin Ali ve sâ'irleri mahzarlarında ikrâr ve takrîri kelâm idüp târîh-i kitâbdan on iki gün mukaddem Seyyid Muslu nâm li-ebeveyn karındaşım ahşâm ile .... taşra gidüp târîh-i mezbûrdan bu âna değîn hayât ve memâtı nâ ma'lûm olup karye-i mezbûrdan gâ'ib ani'l-meclis Bayram Beğ ve gulâmı Şâhin ve el-Hâcc Hasan ve karındaşımın zevcesi .... Hâtûn ve Havvâ nâm hâtûnu

mazanne ittihâz iderim. Mezbûrlardan gayrı karye-i mezbûre ahâlîsinin sığâr ve kibarının bir ferdinden karındaşım mezkûr Muslu'nun dem ü diyetine müte'allika da'vâ ve nizâ'ım yokdur. Fî-mâ ba'd südür ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gıbbe't-tasfîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ısrîn min Saferi'l-hayr li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Seyyid Dâvûd Çelebi, Şa'bân Beğ bin Veli, Mehmed Beşe bin Veli Beğ, İsmâîl bin Mehmed, Ahmed Ağa bin Ömer, Muharrem bin Mehmed ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

102b/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Akpınar mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Yayla-zâde dimekle ma'rûf el-Hâcc Ahmed bin el-Hâcc Mehmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Seyyide Ayşe bint-i Ahmed ile sulbî-i kebîr oğulları Seyyid Mehmed Çelebi ve Seyyid Mustafa ve Seyyid Abdurrahmân Çelebi ve sulbî-i sagîr oğlu Seyyid Ömer Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra verese-i mezbûrenin talebleriyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Saferi'l-hayr li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Kelâmullâh, hediyeye 300 akçe	Def'a kelâmullâh, hediyeye 500 akçe	Muhammediyye, 1 aded, 500 akçe	Tarîkat-ı Muhammediyye, 1 aded, 200 akçe	Âşık Paşa, 1 aded, 200 akçe
Kâdî Hân, 1 aded, 10000 akçe	Kûhistânî, 1 aded, 6000 akçe	Zübdetü'l-arab?, 1 aded, 4000 akçe	Kenz, 1 kıt'a, 300 akçe	Mütevassıt, 1 aded, 150 akçe
İmâdü'l-islâm, 1 aded, 400 akçe	Gülistân, 1 aded, 100 akçe	İbrâhim Çelebi, 1 aded, 200 akçe	Şerh-i şir'a,1 aded, 600 akçe	Def'a Gülistân, 1 aded, 100 akçe
....., 1aded, 100 akçe	Mecmû'a, 1 aded,50 akçe	Mantık kitâbı, 1 aded, 100 akçe	Fıkh kitâbı, 1aded, 100 akçe	Menzil, der mahalle-i mezbûre bi- cümle't-tevâbi', ber vech-i tahmîn 50000 akçe

Diğer menzil, der mahelle-i mezbûre Yukarusuyu dimekle ma'rûf, 8000 akçe	Bakkâllar sûkunda vâki' nısf-ı dükkân, 10000 akçe	Ârastada vâki' dükkân, 1 aded, 12000 akçe	Semirler? Karyesinde vâki' değirmen, 2 göz, 1000 akçe	Kebîr kaliçe, 1 aded, 1600 akçe
Sagîr kaliçe, 1 aded, 400 akçe	Beyâz velençe, 1 aded, 300 akçe	Mâ'î velençe, 1 çift, 1000 akçe	Def'a mâ'î velençe, 1 aded, 250 akçe	Seccâde, 1 aded, 400 akçe
Cedîd mâ'î kebe, 1 aded, 400 akçe	....., 1 aded, 250 akçe	Müsta'mel Türkmen kilimi, 1 aded, 200 akçe	Köhne kilim, 1 aded, 100 akçe	Köhne kırmızı ihrâm, 1 aded, 100 akçe
Beledî yasdık, 2 çift, 800 akçe	Çit yasdık, 1 aded, 150 akçe	Köhne kumaş yasdık, 1 aded, 200 akçe	Çit yorgân, 1 aded, 400 akçe	Def'a yorgân, 1 aded, 200 akçe
Beledî döşek, 1 aded, 500 akçe	Yeşil köhne gömlek, 1 aded, 600 akçe	.....kaplu nâka kürkü, 1 aded, 3500 akçe	Yeşil sırma....., ..., 2000 akçe	Neftî kapama, 1 aded, 3000 akçe
Leğen ma'a ibrik, 2 çift, 1000 akçe	Çuhadâr kara kılıç, 1 aded, 410 akçe	Def'a Türkmen kilimi, 1 aded, 300 akçe	Köhne kaliçe, 1 aded, 200 akçe	Def'a alaca kilim, 1 aded, 300 akçe
Yün, 20 kıyye, 500 akçe	Sac ayak, 8 aded, 200 akçe	Minder, 3 aded, 500 akçe	Şem'dân, 1 aded, 50 akçe	Evânî-i nühâs fî, 122, kıyye 160, kıymeti 28000 akçe
Câriye be-nâm-ı Gülistân, 16000 akçe	Hınta, der enbâr, 132,5 kıyye, kıymeti 22500 akçe	Şa'îr der enbâr, fî 100, 80 kıyye, kıymeti 8000 akçe	Cedîd iki köhne eyğır bisâtlarıyla, 1000 akçe	Müsta'mel beyâz sâde, 2 aded, 250 akçe
Def'a müsta'mel alaca kilim, 1 aded, 300 akçe	Kumaş kaftân, 1 aded, 400 akçe	Sîm sâ'at, 1 aded, 3000 akçe	Sîm .....1 aded, 2500 akçe	Def'a şem'dân, 1 aded, 200 akçe
Beyâz tire	Kebâb demürü,	Maşa, 1 aded, 40	Câmûs öküzü, 1	Def'a câmûs

peşgîri, 1 aded, 300 akçe	1 aded, ma'a .... 2 aded, ... akçe	akçe	çift, 3000 akçe	öküzü, 1 çift, 2500 akçe
Kara sığır öküzü, 2 aded, 4800 akçe	Câmûs ineği, 1 aded, 1300 akçe	Def'a câmûs ineği ma'a malak, birer aded, 2000 akçe	Câmûs düğesi, 1 aded, 1000 akçe	Kara sığır ineği, 3 aded, 1800 akçe
Kantâr, 1 aded, 150 akçe	Kara sığır tosunu, 1 aded, 600 akçe	Kaplıca, der enbâr, 10 kıyye , 800 akçe	.....der enbâr, 7 kıyye, 800 akçe	Samân, der samânhâne, 6 çit (araba çiti), 1200 akçe
Def'a şa'îr, fî 100, 25 kıyye, 2500 akçe	Def'a kaplıca, der enbâr, 10 kıyye, kıymeti 1000 akçe	Def'a samân, der samânhâne, der karye-i Seyyidler, ber vech-i tahmîn 6000 akçe	Araba, 4 çift, 5000 akçe	Düğen, 4 aded, 200 akçe
Sîm cedîd raht, 1 aded, 1000 akçe	Kösele sofra, 1 aded, 200 akçe	Kahve ibriği, 1 aded, 100 akçe	Köhne sarık, 200 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 150 akçe
Köhne mâ'î kebe, 1 aded, 100 akçe	Siyâh velençe, 1 aded, 200 akçe	Köhne zili, 1 aded, 100 akçe	Köhne velençe, 1 aded, 50 akçe	Def'a köhne zili, 1 aded, 100 akçe
Def'a alaca kilim, 1 aded, 150 akçe	Def'a alaca kilim, 2 aded, 200 akçe	Sagîr seccâde, 1 aded, 150 akçe	Alaca peşgîr, 1 aded, 100 akçe	Def'a köhne yorgân, 2 aded, 400 akçe
Def'a köhne kilim, 1 aded, 100 akçe	Yaldızlı hammâm tası, 1 aded, 200 akçe	Siyâh aba, 10 top, kıymeti 4700 akçe		

Bundan aşağı bazâristân dolabında olan eşyâdır ki,

Heft renk ibrişim, 3 vukkiyye, 7200 akçe	Heft renk ipek, 250 dirhem, kıymeti 1000 akçe	İbrişim kolân, 360 akçe	İplik, 7 koza, 1120 akçe	Varaklı âyine, 2 deste, 700 akçe
Büyük boy kapama, 3 aded,	Kalem, akça, 70 akçe	Küçük boy kapama, 4 aded,	Penbe bezi, 5 top, kıymeti 600	Astar bez, 6 top, 360 akçe

1000 akçe		1000 akçe	akçe	
Nim sarık, 4 aded, 670 akçe	Çârbeze sarık, 15 aded, 4000 akçe	Kırmızı Mudurnu bezi, 7 aded, 1200 akçe	Kırmızı Kastamonu bezi, 15 aded, 3000 akçe	Lekepori bezi, 16 aded, 3200 akçe
Çit yorgân yüzü, 3 aded, 600 akçe	Ferhâdhânî sarık, 2 aded, 1000 akçe	Nim sarık, 1 aded, 200 akçe	Yemenî çit, 1 aded, 180 akçe	.....âyine, 4 aded, 200 akçe
Sedefli âyine, 1 aded, 200 akçe	Def'a kırmızı bez, 1 aded, 200 akçe	Havlû makrama, 7 aded, 800 akçe	Hammâm gömleği ma'a döşeme, birer aded, 800 akçe	Kayyimhânî sarık, 3 aded, 900 akçe
Buhârî nim sarık, 2 aded, 450 akçe	Tire makraması, 5 aded, 250 akçe	Daralı, 146 zirâ', 7300 akçe	Demürcü daralısı, 30 zirâ', kıymeti 2600 akçe	Hama silecek, 3 aded, 400 akçe
Daralı zibun, 2 aded, 900 akçe	.....Acem kumaşı, 1 aded, 1500 akçe	Beyâz boğası, 4 aded, 700 akçe	Acem atlası, 1 zirâ', 100 akçe	Frengî atlas, 1 zirâ', 200 akçe
Def'a lekepori bez, 2 aded, 800 akçe	Def'a sarık, 1 aded, 170 akçe	Def'a kayyimhânî sarık, 1 aded, 300 akçe	Beyâz peştemâl, 3 aded, 800 akçe	Beyâz zibun, 1 aded, 100 akçe
Arakıyye, 7 aded, 1050 akçe	Sırmalı arakıyye, 1 aded, 800 akçe	Siyâh pûşe, 5 aded, 250 akçe	Def'a sarık, 1 aded, 200 akçe	Kara buğru peştemâl, 2 çift, 340 akçe
Haleb peştemâli, 5 çift, 400 akçe	Def'a beyâz silecek, 1 aded, ...	Alaca çârşeb, 1 aded, 100 akçe	Anberîn çit, 1 aded, 100 akçe	Def'a beyâz boğası, 18 zirâ', 400 akçe
Def'a Mudurnu bezi, 2 aded, 260 akçe	Beyâz makrama, 2 zirâ', 125 akçe	Def'a Acem bezi, 12 aded, 3000 akçe	Antakya bezi, 10 aded, 2200 akçe	Hama yarması, 6 aded, 1540 akçe
Şâm alacası, 1 aded, 800	Geylân alacası, 1 aded, 400	İbrişim peştemâl, 1 aded, 650		

akçe	akçe	akçe
------	------	------

Deyn-i müsbet li-eytâm-ı cebeci? 2,5 gurûş, hisse ani'l-guramâ, 1 gurûş 1 rubu'

Deyn-i müsbet li-Hâcî Hasan an kazâ-i Osmancık, 14 gurûş, hisse ani'l-guramâ 6 gurûş 1 rubu'

Deyn-i müsbet li-Hâcî Receb an mahalle-i Gül, 4 gurûş, hisse ani'l-guramâ 2 gurûş

Deyn-i müsbet li-Mehmed Beşe bin Bedir, 2 gurûş, (hisse ani'l-guramâ) 1 gurûş

Deyn-i müsbet li-Usta Hasan bin Abdullah, 4 gurûş, hisse ani'l-guramâ 2 gurûş

103b/1 Tereke kaydı

Bolu kazâsına tâbi' Mesciler nâm karyede sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Esmâ bint-i Mehmed nâm hâtûnun verâseti zevc-i metrûkü İshak Beğ bin Alemşâh ile sadrî-i kebîr oğulları Ahmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ve sadriyye-i kebîre kızı Ayşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan verese-i mezbûrûnun talebleriyle müteveffiye-i mezbûrenin tahrîr olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Taşlı sîm önlük kuşak, 1 aded, 600 akçe	Def'a sîm önlük kuşak, 1 aded, 400 akçe	Sîm cebe bilezik, tek, 500 akçe	Altûn saç bağı, 1 aded, 1400 akçe	Sîm entişe, 1 aded, 300 akçe
Sîm tılsım, 1 aded, 150 akçe	Altûn hâtem, 1 aded, 400 akçe	Süpürge altûn küpe, 1 aded, 1000 akçe	Boncuk tesbîh, 1 aded, 15 akçe	Müsta'mel muhayyer, 1 aded, 200 akçe
Bez baş ortası, 1 aded, 30 akçe	Köhne peçe, 1 aded, 20 akçe	Köhne arakiyye, 1 aded, 150 akçe	Müsta'mel kapama, 1 aded, 300 akçe	Köhne güğge gömlek, 1 aded, 150 akçe
Müsta'mel boğça, 1 aded, 50 akçe	Müsta'mel hammâm gömleği, 1 aded, 400 akçe	Hammâm döşemesi, 1 aded, 200 akçe	Köhne boğça, 1 aded, 20 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 200 akçe
Köhne kumaş döşek, 1 aded, 800 akçe	Kumaş yasdık, 1 aded, 400 akçe	Köhne döşek, 1 aded, 200 akçe	Köhne yorgân, 1 aded, 300 akçe	Def'a yorgân, 1 aded, 300 akçe

Köhne yasdık, 1 aded, 100 akçe	Ayaklı sahn, 1 aded, 700 akçe	Kapaklı tas, 1 aded, 250 akçe	Mâhadrî, 2 aded, 50 akçe	Bakrac, 1 aded, 100 akçe
Hammâm leğeni, 1 aded, 300 akçe	Ayaklı tas, 1 aded, 200 akçe	Gügüm, 1 aded, 300 akçe	Cedîd alaca, 1 aded, 600 akçe	Cedîd kapama, 1 aded, ma'a sîm düğme, 400 akçe
Alaca zıibun, 1 aded, 100 akçe	Maşa, 1 aded, 30 akçe	Ütü, 1 aded, 100 akçe	Köhne peştemâl, 1 aded, 100 akçe	Beledî yasdık, 1 aded, 150 akçe
Süd tâbesi, 1 aded, 300 akçe	Sagîr ibrik, 1 aded, 50 akçe	Bez tarağı, 2 aded, 100 akçe	Def'a sîm entişe ma'a tılsım, birer aded, 400 akçe	Boy tüfengi, 1 aded, 100 akçe
Mehr-i mü'eccel, der zimmet-i zevc-i mezbûr, 2000 akçe				

Cem'an: 15345 akçe

Minhe'l-ihracât:

.....

Kalemiyye: 250 akçe

Emîniyye: 10 akçe

İhzâriyye: 50 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese: 14445 akçe

Hissetü'z-zevci'l-mezbûr: 3611 akçe

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Ahmed: 4332 akçe

Hissetü'l-ibni'l-mezbûr Mustafa: 4332 akçe

Hissetü'l-binti'l-mezbûre Ayşe: 4332 akçe

103b/2 Üstürgon(?) Kalesi altında katledilen Arslan Mehmed Paşa'nın verâseti

Mahmiyye-i Kostantiniyye ... dâhilinde Sultân Bâyezîd-i Cedîd mahallesi sükkânından işbu râfi'u'l-vesîka fahru'l-akrân Dayı dimekle şehîr Ömer Ağa bin [ ] tarafından meblağ-ı câ'iyü'z-zikri taleb ve da'vâya ve ahz ü kabza, kendüye îsâle vekîl olup ... Receb şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i câ'iyü'z-zikrde vekâleti sâbite olan Abdurrahmân Ağa'ya Kengırı sancağında vâki' Kurşunlu kazâsına tâbi' Zâviye nâm karyeden olup bundan akdem ... seferi avdetinde ve üstürgon? altında katl olunan Arslan Mehmed Paşa bin Ali Ağa'nın verâseti zevce-i metrûkesi [ ] ile li-ebeveyn er karındaşı Ca'fer Ağa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra medîne-i

Bolu'da hâlen kethüdâyeri Süleymân Ağa ma'rifetiyle mezbûr Ca'fer Ağa'yı meclis-i şer' de ... mahzarında üzerine ... takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezbûr Ömer Ağa, müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Arslan Mehmed Paşa'nın ... kal'ası altında odada karz-ı şer'iden iki bin gurûşluk sekiz yüz yaldız? altûnu def' ü teslîm idüp sâlifü'z-zikr altûnu paşa-i mûmâ-ileyh kable'l-edâ fevt olmağla mezbûr Ca'fer Ağa'dan sü'âl olunup takrîri tahrîr ve terike-i müşârun-ileyhden sâlifü'z-zikr altûnu aliverilmek bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl akîbü'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan takrîri meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Hüseyin Efendi bin Abdurrahîm ve İbrâhim Ağa ... nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Ömer Ağa bundan akdem sekiz yüz yaldız altûnu karz, def' ü teslîm ve paşa-yı müşârun-ileyh mahzarında istikrâz ve ahz ü kabz eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahî eylerüz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkil-i mezbûr Ömer Ağa, müşârun-ileyh Arslan Mehmed Paşa'nın turuk-ı şer'iyeden bir tarîk ile meblağ-ı mezbûrdan zimmetini ibrâ' u iskât eylemediğine vech-i şer' üzre lâzım gelen tahlîf mahalline tevkîf olundukdan sonra zikr olunan iki bin gurûşluk sekiz yüz yaldız altûnu vekîl-i mezbûr Abdurrahmân Ağa'ya bi-tarîki'l-emânet def' ü teslîm, mezbûr Ca'fer Ağa'ya tenbîh-birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

(Fi'l-yevmi'l)-âşir min Saferi'l-hayr li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-kuzât es-Seyyid Mehmed Efendi Mansûr-zâde, Receb Ağa el-Cündî, Kara Mehmed Ağa bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Hacı Hüseyin Bölükbaşı, Seyyid Ömer Çelebi [bin] Osmân, Yusuf el-Cündî ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

104a/1 Bolu'nun Karaçayır mahallesinden Aktaş-zâde Mustafa Efendi'nin Rus asıllı kölesi İbrahim bin Ken'ân'ı azat etmesi

Medîne-i Bolu mahallâtından Karaçayır mahallesi sükkânından umdetü'l-kuzât Aktaş-zâde Mustafa Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimü't-tevkîrde abd-i memlûkü olup rıkkını mu'terif orta boylu çatık kaşlı kara gözlü atlasü'l-levn Rûsiyyü'l-asl müslimü'l-millet bâ'isü'l-kitâb İbrâhim bin Ken'ân nâm şâbb-ı emred mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp ıtk-ı rakabât a'zam-i kurbât ve vesîle-i derecât ve sebep-i dühûl-i cennât-i âliyât olduğundan gayrı mu'takın ıtkı mukâbelesinde mu'tikin cemî'-i uzvu nârdan âzâd olduğun nâtik olan hadîs-i şerîfin mefhûm-ı latîfine ittilâ'ım olmağla gulâm-ı mezbûr İbrâhim'i hasbeten lillâhi te'âlâ ve taleben li-merzâtillâh malımdan âzâd ve i'tâk

ve zümre-i ahrâr-ı asliyyîn mesleğine idrâc eyledim. Fî-mâ ba'd sâ'ir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olup üzerinde bi-hasebi'ş-şer' sâbit olan hakk-ı velâdan gayrı hakkım ve medhalim kalmadı dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Saferi'l-hayr li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Yârcı-zâde Ali Efendi, Seyyid Derviş Çelebi, Şa'bân Beşe bin Yusuf, Seyyid İbrâhim Çelebi, Kara Mehmed bin Ömer, Hasan Oğlu ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

104a/2 Bolu'nun Karaağaç karyesinden İbrahim Beğ'in parasına el koyan Ahmed Ağa ile anlaşması

Bolu kazâsına tâbi' Karacağaç nâm karye sükkânından fahru'l-akrân İbrâhim Beğ bin Mehmed Derviş meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde yine kazâ-i mezbûra tâbi' Çele nâm karyede sâkin işbu râfi'u'l-vesîka ... demekle ma'rûf Ahmed Ağa bin Mahmûd mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem el-Hâcc Ahmed Ağa fevt oldukda ze'âmeti vezîr-i a'zam-ı sâbık merhûm Mustafa Paşa'nın oğlu zü'l-mecdi'r-râsih Mehmed Beğ'e tevcîh idüp mûmâ-ileyh Mehmed Beğ tarafından mezbûr Ahmed Ağa voyvoda olup geldikde ze'âmet-i mezkûrenin mâ-beyn mahsû... ahz ü kabz eylemiştir. Sen Memi Çavuş'un karındaşı oğlusun deyû benden mezbûr Ahmed Ağa .... dokuz yüz gurûşumu ahz ü kabz etmekle a'lâ-yı küttâb-ı mevki'-i hâkim-i hükm huzûrunda meblağ-ı mezbûru merhûm Ahmed Ağa'dan taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyânından sonra vesâtat-ı müslimîn ile da'vâ-yı mezkûrdan elli kıt'a esedî gurûşa mezbûr Ahmed Ağa, beni sulh ve irzâ eyledikde biz dahî sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezbûrun yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ'dan mezbûrun zimmetini ibrâ' u iskât eyledim. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr ider ise lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmasun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' Mehmed Efendi, İbrâhim Efendi el-Vâ'iz, Kara Mehmed Ağa bin Mehmed, el-Hâcc Mahmûd Çelebi bin Receb, Mahmûd Efendi bin Seyyid Beğ el-İmâm.

104b/1 Seyyid Ahmed Çelebi'nin Bolu'nun Hoca Beğ mahallesindeki arsasını satması

Seyyid İbrâhim Çelebi bin Seyyid Ahmed....oğlu es-Seyyid Ahmed Çelebi meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde işbu râfî‘u’l-vesîka Mehmed Çelebi bin Mustafa ...ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mûmâ-ileyh efendiye .... müntakîl medîne-i mezbûre mahallâtından Hoca Beğ mahallesinde vâkî‘ bir tarafı Memî Çavuş mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ve bir tarafı ba‘zan Ali Çelebi mülkü ve ba‘zan arsa-i hâliye ve bir tarafı ba‘zan Demirci mülkü ve ba‘zan Ramazân nâm kimesne mülkü ile mahdûd ve mümtâz olup dâhilinde dört bâb fevkânî oda ve enbâr ve bir matbah ve bir samanhâne ve bir su çeşmesi bi-cümle’t-tevâbi‘ ve’l-levâhik ve kâffetü’l-menâfi‘ ve’l-mürâfik mülk menzîlini ancak garb tarafında vâkî‘ odanın penceresi önünde vâkî‘ sagîr bağçenin ve arsası Hâce’nin mescidinin vakfından olup senevî yüz akçe mukâta‘ası olmağın mâ‘-adâ arsası mülk olmak üzere tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile vekâleti muhkem hasebiyle iki yüz on kıt‘a esedî gurûşa mezbûr Mehmed Çelebi’ye bey‘ ve teslîm, ol dahî minvâl-i muharrer üzere iştirâ’ ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz on gurûşu müşterî-i mezbûr Mehmed Çelebi yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ü kabz eyledim. Fî-mâ ba‘d sâlifü’z-zikr menzîl müşterî-i mezbûr Mehmed Çelebi’nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ’ ve yahtâr mutasarrîf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-hüve’l-vâkî‘ kayd.

Fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-ısrîn min Muharemi’l-harâm li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Şühûdü’l-Hâl

Hacı Ömer-zâde el-Hâcc Ahmed, el-Hâcc Ahmed [bin] Nûrullâh, Baba el-Hâcc Hasan, el-Hâcc Hasan [bin] el-Hâcc Mehmed, Süleyman Çelebi bin Mehmed, Seyyid Dervîş Çelebi, İbrâhim Beğ [bin] Hüseyin, Mustafa Çelebi [bin] Mehmed, Koğucu Mehmed, Yâren Mehmed Ağa, İbrâhim Beğ bin Hüseyin, Hamza bin Hüseyin, Hasan bin Mehmed, ve gayrühüm mine’l-huzzâr.

104b/2 Tereke kaydı

Hamîd Sancağından .....,

Fi’l-asl [ ] kazâsı sükkânından olup hâlen livâ-i Bolu mütesellimi olan Abdurrahmân Ağa’nın tevâbi‘lerinden olup Borlu subaşısı iken fevt olan Sâ‘atçi Ahmed Ağa’nın yanında mevcûd bulunan terikesi Bolu kazâsına nakl olunmağın vâris-i ma‘rûfu olmayup Beytü’l-mâl’a â‘id ve râci‘ olmağın hâlen medîne-i Bolu’da Beytü’l-mâl Emîni olan Kara Mehmed Ağa ma‘rifetiyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr ve sük-ı sultânîde fûruht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka‘a‘t-tahrîr fi‘l-yevmi‘s-sâbi‘ ve‘l-işrîn min Muharemi‘l-harâm li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Köhne seccâde, 1 aded, 135 akçe	Köhne .....kürkü, 1 aded, 250 akçe	Köhne alaca, 1 aded, 157 akçe	Köhne yeşil kaftân, 1 aded, 100 akçe	Köhne çakşır, 1 aded, 56 akçe
Cam tas, 1 aded, 55 akçe	Köhne yeşil güğü çuka, 1 aded, 565 akçe	Cam tas, 1 aded, 155 akçe	Gügüm, 360 akçe	Köhne sepet, 1 aded, 150 akçe
Köhne yorgân, 1 aded, 100 akçe	Sîm kılıç, 1 aded, 2000 akçe	Sîm gaddâre, 1 aded, 2000 akçe	Köhne beyâz sâde, 1 aded, 61 akçe	Çit yasdık, 1 aded, 40 akçe
Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 23 akçe	Def‘a kahve ibriği, 1 aded, 50 akçe	Köhne kara raht, 1 aded, 70 akçe	Tabl-ı bâz, 1 aded, 114 akçe	Kahve tabağı, 1 aded, 70 akçe
Sagîr tûtîyâ-devât, 1 aded, 55 akçe	Leğen ma‘a ibrik, 1 aded, 370 akçe	El tâbesi, 1 aded, 55 akçe	Tencere, 1 aded, 150 akçe	Köhne garâre, 2 aded, 44 akçe
Tabancalı tüfeng, 1 aded, 34 akçe	Alaca kilim, 1 aded, 150 akçe	Sîm raht haydarî, 1 aded, 2000 akçe	Doru aygır at, 1 aded, 4000 akçe	Al, irice bârgîr, 1 aded, 2000 akçe
Doru aygır bârgîr, 1 aded, 2600 akçe		Pirinç sâ‘at, 1 aded, 1017 akçe		

Cem‘an: 30966 akçe

Minhe‘l-ihracât:

Resm-i mu‘tâdiyye: 2000 akçe

Kalemiyye: 300 akçe

Emîniyye: 200 akçe

Hüddâmiyye: 15 akçe

İhzâriyye: 50 akçe

Dellâliyye: 300 akçe

Resm-i emîn-i mezbûr: 2000 akçe

... Mütesellim Abdurrahmân Ağa

Cem‘an: 51 gurûş. Bi-şehâdeti Yusuf Beğ [bin] Ebûbekir ve Mehmed Ağa bin Ali.

Sahhü‘l-bâkî der yed-i emîn-i mezbûr: On yedi gurûş üç rubu‘ ??

105a/1 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin iken bundan akdem düyûn-ı kesîreye müstağrakan fevt olan Seyyid İsmâîl ... nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Şefîka bint-i Ömer ile sulbiyye-i sagîre kızı ... münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütahakkık oldukdan sonra zeyl-i vesîkada ... muharrer olan ashâb-ı düyûnun talebleriyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr ve sûk-ı sultânîde fûruht olunan terikesidir ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr bi-mübâşereti'l-guremâ' fi'l-yevmi'l-âşir min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Menzil, der mahalle-i mezbûre bi-cümle't-tevâbi' ba'de'l-müzâyede fark yedi gurûş karâr dâde olmağla ashâb-ı düyûn ma'rifetiyle mezbûre Şefîka'ya bey' olunmuşdur. 47 gurûş

Köhne .....kürkü, 1 aded, 250 akçe	Müsta'mel ....., 292 akçe	Ocak demiri, 1 çift, 156 akçe	Maşa, 1 aded, 61 akçe	Çirâkmân, 1 aded, 43 akçe
Tencere, 1 aded, 210 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 100 akçe	Sagîr kaliçe, 1 aded, 390 akçe	Müsta'mel çuka nîm sarık, 1 aded, 430 akçe	Köhne yorgân, 1 aded, 250 akçe
Köhne beledî döşek, 1 aded, 275 akçe	Sagîr minder, 1 aded, 20 akçe	Def'a minder, 1 aded, 170 akçe	Maşa, 1 aded, 40 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 226 akçe
Köhne yasdık, 1 aded, 58 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, 180 akçe	Köhne kırmızı kürk, 1 aded, 110 akçe	Def'a köhne minder, 1 aded, 150 akçe	Tepsi, 1 aded, 200 akçe
Köhne yasdık, 1 aded, 44 akçe	Köhne kapama, 1 aded, 180 akçe	Def'a köhne yasdık, 1 aded, 50 akçe	Kırmızı çakşır, 1 aded, 165 akçe	Def'a köhne minder, 1 aded, 90 akçe
Meşin, 7 aded, 180 akçe	Def'a yasdık, 1 aded, 80 akçe	Mâ'î kebe, 1 aded, 310 akçe	Müsta'mel yorgân, 1 aded, 275 akçe	Köhne yük perdesi, 1 aded, 70 akçe
Def'a döşek, 1 aded, 280 akçe	Köhne eyğır ma'a kara bisât, birer aded, 360	Çit yasdık, 1 aded, 70 akçe	Kırmızı tülü, 1 aded, 240 akçe	Kırmızı ihrâm, 1 aded, 140 akçe

	akçe			
Kırmızı şirke?, 1 aded, 160 akçe	Sagîr güğüm, 1 aded, 300 akçe	Tepsi, 1 aded, 150 akçe	El tâbesi, 1 aded, 50 akçe	Def'a el tâbesi, 1 aded, 100 akçe
Pabuç kalıbı, 4 kıyye, 240 akçe	Su tası, 1 aded, 65 akçe	Hammâm tası, 1 aded, 40 akçe	Sagîr kahve ibriği, 1 aded, 65 akçe	Sagîr güğüm, 1 aded, 300 akçe
Tepsi, 1 aded, 150 akçe	El tâbesi, 1 aded, 50 akçe	Def'a tencere, 1 aded, 95 akçe	Lengerî, 6 aded, 560 akçe	Sagîr lengerî, 2 aded, 60 akçe
Mâhadrî, 2 aded, 50 akçe	Def'a su tası, 1 aded, 30 akçe	Def'a kahve ibriği, 1 aded, 35 akçe	Def'a hammâm tası, 1 aded, 50 akçe	Sagîr sahn, 1 aded, 50 akçe
Mâhadrî, 6 aded, 270 akçe	Hoşâb tası, 2 aded, 200 akçe	Def'a tas, 1 aded, 35 akçe	Def'a su tası, 1 aded, 40 akçe	Şem'dân, 1 aded, 60 akçe
Kebâb tâbesi, 1 aded, 315 akçe	Sac ayak, 3 aded, 90 akçe	El ibriği, 1 aded, 175 akçe	Köhne leğen, 1 aded, 90 akçe	Kara gürde, 1 aded, 90 akçe
Köhne kemân, 1 aded, 75 akçe	Filcân, 3 aded, 60 akçe	ma'a kutu, 1 aded, 60 akçe	Gem, 40 akçe	

Cem'an yekûn: 16265 akçe. Bi-hesâbı esedî gurûş: 96

Minhe'l-ihracât:

Resm-i kısmet-i mu'tâdiyye: 1000 akçe

Kalemiyye: 200 akçe

Emîniyye: 100 akçe

Hüddâmiyye: 50 akçe

İhzâriyye: 50 akçe

Dellâliyye: 165 akçe

Ücret-i vekîl: 100 akçe

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-guremâ': 88 gurûş

Deyn-i müsbet li-Ali Efendi el-Kâdî bi-medîneti Bor.: 25 gurûş. Hisse ani'l-guremâ': 12,5 gurûş.

Deyn-i müsbet li-Abdülazîz Efendi Kethüdâ-yı mûmâ-ileyh: 25 gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 12,5 gurûş.

Deyn-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre: 14 gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 7 gurûş

Mehr-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre:....gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 5 gurûş

Deyn-i müsbet li-eytâm-ı Osmân Hâce-zâde: 20 gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 10 gurûş

Deyn-i müsbet li-vakf-ı avâriz, mahalle-i Karamanlı: 11 gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 5,5 gurûş

Deyn-i müsbet li-vakf-ı avâriz, mahalle-i Gül: 4 gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 4,5 gurûş

Deyn-i müsbet li.... Mustafa: 10 gurûş. Hisse ani'l-guremâ' 5 gurûş

105b/1 Bolu'nun Aslı Hâtun mahallesi sakinlerinden Kâtib Mustafa Efendi'nin verâseti

Medîne-i Bolu mahallâtından Aslı Hâtûn mahallesi sükkânından olup bundan akdem vefât iden Karaca dimekle ma'rûf Kâtib Mustafa Efendi nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Zarife bint-i Derviş Mehmed ile li-eb kız karındaşları Ümmühânî ve .... münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan mezbûre Ümmühânî tarafeynden husûs-ı câ'iyü'z-zikri taleb ve da'vaya vekîli olup bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan mezbûre nin zevci Ahmed Çelebi bin Mûsâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-vesîka mezbûre Zarife tarafından husûmet ve cevâba vekîl olup zât-ı mezbûreye ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Mehmed bin Mustafa ve Receb bin Mustafa şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan mezbûre Zarife'nin zevci Mehmed Çelebi bin Ahmed mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zevcem müvekkile-i mezbûrenin karındaşı müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'nin mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Seyyid Ahmed Çelebi ve etrâf-ı selâsesi tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup dâhilinde büyût-ı adîdeyi müşt Emil mülk menzili, bi-hasebi'l-irsi's-şer'î verese-i mezbûrâta ve intikâl etmiş iken müvekkile-i mezbûre tarîk-i menzil-i mezkûrun cümlesini zabt ve tasarruf ider. Sü'âl olunup takrîri tahrîr ve müvekkilem mezbûrenin hisse-i şâyi'asından kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gibbe's-sü'âl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında fi'l-hakîka menzil-i mezkûr, müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi'nin mülkü olup lâkin hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ü sıhhatinde bin seksen sekiz Recebü'l-ferdi evâhirinde medîne-i mezbûrede hâkim-i hükmi'l-azîz Mehmed Efendi huzûrunda li-ecli's-sicil, velî nasb eylediği kayını el-Hâcc Ahmed mahzarında menzil-i mezkûrun süknâsı hayâtda oldukça kendi sâkin ba'de vefâtihî zevcesi Zarife sâkin ola. Ba'de vefâtihâ mezbûr el-Hâcc Ahmed sâkin ola ba'de vefâtihî mezbûr el-Hâcc Ahmed'in eslâh ebnâsı batnen ba'de batnin ile'l-inkirâz sâkin olalar ve eski câmi'-i şerîfde ba'de'l-fecr yevmî iki akçe ile be-her yevm ikişer cüz'-i şerîf tilâvet

olunmak için vakf ve habs eylediği on bin nakd akçenin Maslaklar nâm karye tahtında binâ eylediği çeşmenin ta'mîrine vakf eylediği Özerler nâm karyede vâki' bağçenin mütevellîsi olmak üzere vakfiyye ma'mûlün-bihâ vardır deyû hâlen nevbet-i tevliyet ve süknâ, müvekkilem mezbûrenindir nazar olunsun deyû vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi, Mehmed Efendi imzâsıyla mûmzâ ve hatmiyle mahtûm târîh-i mezbûr ile müverrah vakfiyye ma'mûlün-bihâ ibrâr ve bi'l-müvâcehe feth ü kırâ'et olunup mazmûnu min külli'l-vücûh vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi'nin takrîr-i meşrûhuna mutâbık oldukda gıbbe'l-istintâk vekîl-i mezbûr vakfiyye-i mersûmenin mazmûnu(nu) bi'l-külliyeye münkir olıcak vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi'den vakfiyye-i mersûmenin mazmûnunu mübeyyine beyyine talep oldukda udûl-i ricâlden ve târîh-i mezbûrda hîn-i muhâkemedede hâzırûn bi'l-meclis olan müslimînden Ömer Efendi bin[ ] ve Mehmed Beğ bin Ebûbekir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhad fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ü sıhhatinde meclis-i şer'de mütevellî-i mezkûr Hacı Ahmed mahzarında menzil-i mezbûru minvâl-i muharrer üzere vakf ve şart ve sicil .... mütevellî oldukda hâkim-i mûmâ-ileyh dahî vakf-ı mersûmun sıhhat ve lüzûmuna hükm eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şerhâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebiye ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed Efendi....., ...Efendi, el-Hâcc Ömer Efendi, ez karye-i mezbûre Sûhte Mustafa, Hacı Ömer-zâde el-Hâcc Ahmed, Halil Kethüdâ bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Mehmed, İbrâhim ..., Mehmed [bin] Mustafa, Hasan Muhzır ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

105b/2 Tereke kaydı

Fi'l-asl Köprü kazâsından olup medîne-i Bolu kazâsında vâki' Zincir Han dimekle ma'rûf handa müsâfîren sâkin iken fevt olan levendât tâ'ifesinden ..... kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûfu olmamağla yanında mevcûd bulunan terikesi beytü'l-mâl'a â'id ve râci' olmağın hâlen medîne-i Bolu'da Beytü'l-mâl Emîni olan Kara Mehmed Ağa bin Mehmed ma'rifetiyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede furuht olunan eşyâsıdır ki zikr olunur.

Vaka'a't-tahrîr fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Saferi'l-hayr li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Müsta'mel	Köhne çuka.....	Kürk-i nâka, 1	Köhne kapama,	Siper, 1 aded,
-----------	-----------------	----------------	---------------	----------------

kavuk ma'a sarık, birer aded, 225 akçe	1 aded, 185 akçe	aded, 125 akçe	1 aded, 160 akçe	300 akçe
Köhne siyâh abâ', 1 aded, 30 akçe	Köhne bürde, 1 aded, 90 akçe	Müsta'mel kırmızı ...., 1 aded, 150 akçe	Köhne cedfid ..... , ... aded, 100 akçe	....., 1 aded, ... akçe
Külünk, 1 aded, 18 akçe	Köhne çizme, 1 çift, 50 akçe	Köhne kavuk, 1 aded, 30 akçe	Penbe bezi gömlek, 1 aded, 60 akçe	.....
.....	.....	Siyâh başlık, 1 aded, 20 akçe	Makrama ma'a kahve kebesi, birer aded, 17 akçe	Tabancalı tüfeng, 2 aded, 500 akçe
Doru bârgîr, 1 re's, 3000 akçe	Kır bârgîr, 1 re's, 2400 akçe		Techîz ve tekfîn ³⁸⁰ , 200 akçe	

Nakd gurûş:34. Bi-hesâb-ı hurda:6800 akçe

Cem'an yekûn:15928 yalnız on beş bin dokuz yüz yirmi sekiz akçe

Minhe'l-ihracât:

Resm-i mu'tâdiyye: 3000 akçe.

Kalemiyye: 200 akçe

Emîniyye: 200 akçe.

Hüddâmiyye: 100 akçe.

İhzâriyye: 200 akçe.

Dellâliyye: 70 akçe.

Resm-i emin-i mezbûr: 2000 akçe.

Hüddâm-ı emîn-i mezbûr: 400 akçe.

Ücret-i hân ve arpa bahâsı li-Seyyid Mü'min Çelebi: 272 akçe.

Def'a arpa bahâsı li-Ramazân Çelebi: 60 akçe.

Cem'an yekûn:7602 akçe.

Sahhü'l-bâkî der yed-i emîn-i mezbûr:8326 yalnız sekiz bin üç yüz yirmi altı akçedir.

³⁸⁰ Gider olarak gösterilmesi gerekirken eşyâlar arasında zikredilmiş.

106a/1 Bolu'nun Karaağaç karyesi sakinlerinden İbrahim Beğ'in odun hizmeti karşılığında Mustafa Çelebi'ye verdiği paranın oduncu reayasına verilmemesi

Bolu kazâsına tâb'î Karacaagâç nâm karye sükkânından fahru'l-akrân İbrâhim Beğ bin Mehmed Çavuş, meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Mustafa Çelebi bin Hibe Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem beş gün .... odun hidmetinde istihdâm olunmağın oduncu re'âyâsına virmek üzere gurûşu iki kırk akçesi üzerine yüz yirmi bin akçe mezbûr Mustafa Çelebi'ye def ü teslîm idüp meblağ-ı mezbûr oduncu re'âyâsına vâsıl olmamış deyû meblağ-ı mezbûru a'lâ-yı küttâb mevki'-i hâkim-i hükm huzûrunda taleb ve da'vâ eylediğimde dört Frenk odun akçesini aldım. Re'âyâsına def' ü teslîm eyledim deyû ikrârına adüvvünü? münkir oldukda ben dahî mezbûr Mustafa Çelebi'nin seksen altı bin akçesini aldım deyû ikrârını ba'de'l-ısbât beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyânından sonra vesâtat-ı müslimîn ile da'vâ-yı mezkûrundan otuz dört gurûş üzerine mezbûr Mustafa Çelebi beni sulh irzâ eyledikde ben dahî sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru mezbûr Mustafa Çelebi yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp sâlifü'z-zikr yüz yirmi bin akçeye müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtdan ve eymân-ı muhâsamâtdan ibrâ-i âmm ve kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' u iskât eyledim. Fî-mâ ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika benden bi'l-asâlet veyâ vekîlimden bi'l-vekâle da'vâ ve nizâ' sūdûr ve zuhûr dahî ider ise lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve maktûle olmasun dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sânî aşer min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahru'l-akrân Mütesellim Abdurrahmân, Selim Beğ [bin] Mehmed Çavuş, Kara Mehmed Ağa bin Mehmed, Mehmed Çelebi [bin] Ahmed, Mehmed bin Hasan, Hüseyin [bin] Ahmed, Muharrem [bin] Mehmed, Mehmed [bin] Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

106a/2 Tereke kaydı

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Kara Osmân bin Abdullâh nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Ümmühânî bint-i İbrâhim ile sulbî-i sagîr oğlu Ömer ve diğ'er oğlu [ ] fî batnî'l-ümm'e münhasıra olduğı şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun terikesi dereke zikr olunur.

Vaka‘a‘t-tahrîr fi‘l-yevmi‘l-hâdî aşer min Muharemi‘l-harâm li-sene sittin ve tis‘în ve elf.

Menzil, der mahalle-i mezbûre, bi-cümle‘t-tevâbi‘ arsası vakf, 4000 akçe

Bârgîr, 1 re’s, 2400 akçe	Süd tâbesi, 1 aded, 200 akçe	Sagîr leğen, 1 aded, 100 akçe	Lengerî, 3 aded, 250 akçe	Su tası, 1 aded, 40 akçe
Mâhadrî, 1 aded, 20 akçe	El ibriği, 1 aded, 50 akçe	Bakrac, 1 aded, 120 akçe	Def‘a bakrac, 1 aded, 150 akçe	Şem‘dân, 1 aded, 50 akçe
Kefgîr, 1 aded, 40 akçe	Köhne yorgân, 1 aded, 100 akçe	Köhne yasdık, 3 aded, 170 akçe	Köhne döşek, 1 aded, 150 akçe	Hırâkmân?, 1 aded, 30 akçe
Maşa, 1 aded, 30 akçe	Sac ayak, 3 aded, 60 akçe	Kırmızı kilim, 1 aded, 120 akçe	Alaca sagîr kilim, ...	Köhne kaliçe, 1 aded, 120 akçe
Köhne ....., 1 aded, 100 akçe	Köhne .... 1 aded, 50 akçe	Köhne şalvâr, 1 aded, 50 akçe	Köhne beyâz abâ yapunca, 1 aded, 120 akçe	Demür rişme, 1 aded, 50 akçe
Kara gürde, 1 aded, 100 akçe	..... 1 aded, 15 akçe	Müsta‘mel yeşil sürhatî, 1 aded, 600 akçe	Köhne kapama, 1 aded, 100 akçe	Hurdavâthâne, 25 akçe

Cem‘an: 9660 akçe

Minhe‘l-ihracât:

Techîz ve tekfîn berây-ı müteveffâ-yı mezbûr: 640 akçe.

Resm-i kısmet-i mu‘tâdiyye: 200 akçe.

Harc-ı huccet-i vesâyet: 100 akçe.

Kalemiyye: 50 akçe.

Emîniyye: 50 akçe.

İhzâriyye: 50 akçe.

Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese: 8600 akçe

Hissetü‘z-zevceti‘l- mezbûre: 1075 akçe	Hissetü‘l-ibni‘l-mezbûr Ömer: 3762,5 akçe	Hissetü‘l-ibn fi batni‘l-ümm : 3762,5 akçe
--	--	---

106b/1 Tereke kaydı

Dârü‘l-hilâfeti‘l-aliyye Kostantiniyyetü‘l-mahmiyye‘de Mahmûd Paşa mahkemesinde nâ‘ibü‘ş-şer‘i‘ş-şerîf olan es-Seyyid Hasan Efendi bin eş-Şeyh Şa‘bân bin Himmet imzâsıyla mümzâ ve hatmi ile mahtûm ve bin doksan beş Zi‘l-ka‘detü‘ş-şerîfe

evâhiri ile müverrah ve mazmûnu, mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Altıboğça mahallesi ahâlîsinden işbu bâ'isü'n-nakl Osmân Çelebi bin Mustafa bin Mehmed nâm kimesneden ber vech-i âtî da'vâ-yı sahîha-i şer'îyye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sūdûrundan sonra udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Solak Mehmed Ağa bin Mustafa bin Resûl ve el-Hâcc Yusuf bin Mustafa bin Halil nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahall-i cerh ve ta'dîle hâzırân olup şöyle edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediler ki, fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da nefsi Bolu kasabası mahallâtından Karamanlı mahallesinde sâkin iken vefât idüp terikesi kasaba-i mersûmede zevce yedinde mazbût idüğü mesmû'umuz olan Helvacı Mustafa bin el-Hâcc Osmân bin Mehmed bin Abdullâh'ın müsteşhid-i mezbûr Osmân Çelebi li-ebeveyn ammi oğlu olup müsteşhid-i mezbûr Osmân Çelebi'nin babası mezbûr Mustafa ile müteveffâ-yı mezbûr Helvacı Mustafa'nın babası el-Hâcc Osmân li-ebeveyn karındaşlardır. Babaları ismi mezbûr Mehmed ve ceddleri ismi Abdullah ve vâlideleri ismi Fâtıma bint-i Mehmed ve meskît-ı re'sleri sâlifü'z-zikr Karamanlı mahallesidir. Müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi [ ] nâm hâtûn ile usûbet-i nesebiyye cihetinden müsteşhid-i mezbûr Osmân'a münhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terikesine müstehakk âharı olmamağla el-ân müsteşhid-i mezbûr için terike-i müteveffâ-yı mezbûra vâzî'atü'l-yed olan zevcesi mezbûreden ve sâ'ir vâzî'atü'l-yed olanlardan selâse erbâ' hissesini hakk taleb ve ahz vardır. Bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediğini hâvî nakli vârid olmağla müteveffâ-yı mezbûr Helvacı Mustafa'nın li-ebeveyn erkarındaşları kızları Hadîce ve Meryem nâm sagîrelerin tesviye-i ümûrlarına kıbel-i şer'den mansûbe vasîyyeleri ve cedde-i ümmiyyeleri Sâyime bint-i Abdülkerîm nâm hâtûn, terike-i müteveffâ-yı mezbûra sagîretân-ı mezbûretân taraflarından vâzî'atü'l-yed idüğünü ikrâr, lâkin kitâb-ı mersûmun mevlânâ-yı müşârun-ileyh kıbelinden ve redd-i deyni? münkire olıcak, zeyl-i nakilde esâmîleri muharrer olan şühûd-ı tarîkden Veli Halîfe bin el-Hâcc Osmân ve İbrâhim ve Abdullah bin Abdülkerîm bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fî nefsi'l-emr kitâb-ı merkûm mahmiyye-i mezbûrede Mahmûd Paşa mahkemesinde hâlen nâ'ibü's-şer'i's-şerîf olan es-Seyyid Hasan Efendi bin eş-Şeyh Şa'bân bin Himmet'in kitâbıdır.Zeylindeki imzâ ânın imzâsıdır ve zahirîdaki hatm ânın hatmidir.Bizim huzûrumuzda imzâ ve mühürleyüp mezbûr Osmân Çelebi'ye teslîm eyledi.Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebiyle vasîyye-i mezbûre Sâyime'nin terike-i müteveffâ-yı mezbûrdan kasr-ı yedine tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-işrîn min şehr-i Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene sittin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Baba el-Hâcc Hasan, Mûsâ oğlu Saru Mustafa, Hüseyin bin Mustafa, Halil Muhzır, Sûhte Mustafa ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

107a/1 Bolu'nun Karaköy karyesinden Hüseyin Beşe bin Hasan'ın Boyacılar pazârındaki dükkânını satması

Medîne-i Bolu kazâsına tâbi' Karaköy nâm karye sükkânından Hüseyin Beşe bin Hasan, meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde işbu râfi'u'l-vesîka Mehmed bin Yusuf nâm ammi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sūdûruna deĝin silk-i mülk-i sarîhimde münselik medîne-i mezbûre esvâkından Boyacılar Sûkunda vâki' bir tarafı Ahmed Efendi oğlu mülkü ve bir tarafı yine kendi mülküm ile mahdûd bir kepenk boyacı dükkânını tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile altmış iki kıt'a esedî gurûşa mezbûr Mehmed'e bey' ü teslîm idüp ol dahî iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblaĝ-ı mezbûru bi't-tamâm ahz ü kabz idüp fî-mâ ba'd sâlifü'z-zikr dükkân, mezbûrun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrif olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Zi'l-hiceti'ş-şerîfe li-sene hamsin ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhim Efendi, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Ca'fer Beşe bin Mehmed, Sûhte Mustafa, ... ve gayrühüm mine'l-huzzâr.

107a/2 Bolu'nun Çukur mahallesi sakinlerinden Fâtîma bint-i Mehmed adlı kadına cebeci ve yeniçeri taifesinden birkaç kişinin saldırması

Medîne-i Bolu mahallâtından Çukur mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isetü'l-vesîka Fâtîma bint-i Mehmed nâm hâtûn medîne-i mezbûrede hâlen serdâr olan Hasan Aĝa ve cebeci serdâr olan Hüseyin Aĝa ma'rifetiyle yine medîne-i mezbûre mahallâtından Ak Mescid mahallesinden Sidikli Mehmed Beşe ve Halil bin Mehmed nâm cebeci ve Sarucular nâm karyeden Şâtîoĝlu Hüseyin Beşe nâm yeniçeriler meclis-i şer'e ihzâr ve müvâcehelerinden üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem vakt-i asrda Orta Hammâm'dan çıkup evime gider iken mezbûrlar serhûş, ellerinde hançer ve bıçak önüme gelüp cebren ve kahren beni çırâk Kara Mehmed nâm kimesnenin menziline çeküp bana zûr etmek murâd eylediklerinde feryâd ve istigâse eylediĝimde feryâdımı istimâ' iden müslimânlar igâse gelüp beni mezbûrların ellerinden

halâs eylediler. Sü'âl olunup takrîrleri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sü'âl akîbü'l-inkâr mezbûre Fâtîma'dan takrîr-i meşrûhunu mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Seyyid Ahmed Çelebi bin Mahmûd ve Ali Beşe bin İvaz nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka târîh-i mezbûrda vakt-i mezkûrda mezbûrûn Mehmed Beşe ve Hüseyin Beşe ve cebeci Halil, mezbûre Fâtîma'yı mezbûr Kara Mehmed'in evine çeküp mezbûre feryâd ve istigâse ider iken müslimânlar ile mezbûreyi mezbûrların yedinden tahlîs eyledik. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî cemâ'at-i müslimînden mezbûrların keyfiyyet-i ahvâli istifsâr olundukda fi'l-hakîka mezbûrlar dâ'imâ şürb-i hamr ve fîsk ü fesâd üzere ve müslimânların ehl ü iyâllerine dahl ü ta'arruz idüp Ümmet-i Muhammed mezbûrların ellerinden müte'ezzî ve mütezaccirlerdir deyû mezbûrların sû-i hâllerini ihbâr eylemeleriyle mücebiyle ba'de'l-hükm zâbitlerine teslîm olundukda mâ-vaka'a kayd şüd.

Fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Umdetü'l-ulemâ' Müftî Mehmed Efendi, İmâm Ali Efendi, İmâm Mustafa Çelebi, İmâm Mahmûd Efendi, İmâm Ahmed Efendi, İmâm Halil, İmâm Hüseyin Efendi, İmâm Mehmed Efendi, el-Hâcc Ahmed eh-i Baba Hasan Çelebi, Süleymân [bin] Ahmed, Ahmed Dede [bin] Şa'bân.

107a/3 Bolu'nun Gölyüzü mahallesinden vefât eden Kara Osman bin Abdullâh'in oğlu Ömer'e annesi Ümmühânî bint-i İbrâhim'in vasi tayin olunması

Medîne-i Bolu mahallâtından Gölyüzü mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Kara Osmân bin Abdullâh nâm kimesnenin sulbi-i sagîr o(ğlu) Ömer'e babası müteveffa-yı mezbûrdan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î isâbet iden emvâlini zabt ve ahvâlini hıfz içün bir vasî lâzım ve mühimm olmağın sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu râfi'atü'l-vesîka Ümmühânî bint-i İbrâhim her vechle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğı sikât ihbârıyla hâkim-i mevki'-i sadr-ı küttâb, mezbûre Ümmühânî'yi sagîr-i mezbûr Ömer'e vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahî vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-hüve'l-vâki' kayd şüd.

Fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehr-i Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İmâm Mehmed Efendi bin Ali Efendi, el-Hâcc Receb bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin Osmân, Süleymân Beşe [bin] Ahmed.

107b/1 Bakkallar için Narh fiyatları

Medîne-i Bolu râgibânının ittifâk ve ictimâ'ları ile medîne-i mezbûre esvâkındaki ehl-i bakkâl es'ârlarını beyân olunur.

Vaka'a fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Muharemi'l-harâm li-sene sittin ve tis'în ve elf.

Bakkâllar ustalarına mahsûs eşyânın narhıdır ki zikr olunur.

Asel, vukkiyye 1, kıymeti 38 akçe	Revgan-ı sâde, kıyye 1, kıymeti 44 akçe	Etmek, kıyye 1, kıymeti 18 akçe	Şirgûn yağı, kıyye 1, kıymeti 44 akçe	Zeytûn yağı, kıyye 1, kıymeti 52 akçe
Siyâh üzüm, kıyye 1, kıymeti 14 akçe	Kırmızı üzüm, kıyye 1, kıymeti	Beyâz üzüm, kıyye 1, kıymeti 14 akçe	Kırmızı pirinç, kıyye 1, kıymeti 12 akçe	İncir, kıyye 1, kıymeti
Leblebi, kıyye 1, kıymeti 12 akçe	Nişasta, kıyye 1, kıymeti 28 akçe	Nohud, kıyye 1, kıymeti 10 akçe	Fındık içi, kıyye 1, kıymeti 38 akçe	Bâdem içi, kıyye 1, kıymeti 56 akçe
Cevizli helvâ, kıyye 1, kıymeti 24 akçe	Sumâk, kıyye 1, kıymeti 28 akçe	İğde, kıyye 1, kıymeti 10 akçe	Sârmısâk, kıyye 1, kıymeti 24 akçe	Sirke, kıyye 1, kıymeti 4 akçe
Soğan, kıyye 1, kıymeti 4 akçe	Tuz, kıyye 1, kıymeti 5 akçe	Kil, kıyye 1, kıymeti 3 akçe	Keçi boynuzu, kıyye 1, kıymeti	Tulum peyniri, kıyye 1, kıymeti 28 akçe
Mûm, kıyye 1, kıymeti 38 akçe	Mûm-i asel, kıyye 1, kıymeti 130 akçe	Kimyonlu Ankara basdırması, kıyye 1, kıymeti 60 akçe	Sabûn Halebî, kıyye 1, kıymeti 56 akçe	Sâbûn İzmir, kıyye 1, kıymeti 40 akçe
Lahm-i ganem, kıyye 1, kıymeti 16 akçe	Lahm-i keçi, kıyye 1, kıymeti 14 akçe	Lahm-i bakar, kıyye 1, kıymeti 6 akçe	Kuyruk, kıyye 1, kıymeti 28 akçe	Don yağı, kıyye 1, kıymeti 30 akçe
Çörek, ma'a etmek ale's-soba, dirhem 45, bir akçeye narh verildiği kayd şüd.				

Yukaru pazarda kırmızı pirinç, kıyye 1, kıymeti 56 akçe

Câmûs basdırması vukkiyye 1, kıymeti 16 akçe	Hınnâ', kıyye 1, kıymeti 28 akçe	Penbe, kıyye 1, kıymeti 68 akçe	Yem, kıyye 1, kıymeti 36 akçe	Samân, vukkiyye 1, kıymeti 2 akçe
At na'lı, gem, bir aded, kıymeti 36 akçe	Na'l-ı kâtır, 1 aded, kıymeti 32 akçe	Na'l-ı merkeb, 1 aded, kıymeti 16 akçe	Câmûs halîbi, kıyye 1, kıymeti 60 akçe	Kara hasır, 1 çift, kıymeti, 40 akçe
Ednâ ayak nâ'lça, 1 çift, kıymeti 8 akçe	Orta na'lça, çifti 6 akçe	Küçük na'lça, çifti 4 akçe	Hurda ayak (na'lça), 1 çift, 2 akçe	Hatıl ekseri, 1 vukkiyye, kıymeti 40 akçe
İkişer? serlik, altı dirhem bir akçe, 1 vukkiyye, kıymeti 64 akçe	Tahta ekserisi, beş dirhem bir akçeye, vukkiyye 1, kıymeti 80 akçe	Çarık, baş kesim, 1 çift, kıymeti 10 akçe	Orta kesim, 1 çift, 8 akçe	Küçük kesim, 1 çift, 6 akçe
Turp, kıyye 1, kıymeti 1 akçe	Elma, kıyye 1, kıymeti 3 akçe	Emrûd, kıyye 1, kıymeti 6 akçe	Lahana, kıyye 1, kıymeti 2 akçe	Pancar, kıyye 1, kıymeti 1 akçe

Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'in ve tis'in
ve elf. Es'âr-ı ....Bolu bi'l-ittifâk ve'l-icmâ' ve bihî neste'in yâ mu'in.

Şirgûn yağı, kıyye 1, kıymeti	Zeytûn yağı, kıyye 1, kıymeti 1 akçe	Siyâh üzüm, kıyye 1, kıymeti	Kırmızı üzüm, kıyye 1, kıymeti 18 akçe	Beyâz pirinç, kıyye 1, kıymeti
----------------------------------	--	---------------------------------	--	-----------------------------------

Fi'l-yevi's-sâbi' ve'l-işrîn min Zi'l-ka'de sene [10]97?

Râbi'a kadın altın? 11 aded 3 rubu'?, 25+5 gurûş?

108a/1 Bolu pazârında olan kasapların isimleri

Medîne-i Bolu sükunda olan kasaplarının esâmileridir ki,

Çehârşenbe günü Mânde-zâde Mustafa Çelebi, an karye-i Sûfi... ma'a demürhân

Cum'a, Süleymân, an karye-i Yenice

Hamîs, Tevfîk bin Mehmed an karye-i mezbûre
Cum‘a günü, Ahmed [bin] el-Hâcc Namaz, an karye-i Yenicele
El-Hâcc Mehmed [bin] el-Hâcc ....
El-Hâcc Abdullâh ....
Yevmü‘l-ehad, Ahmed bin Sûffî?, karye-i mezbûre
Hamîs, Mehmed bin Hüseyin, Çay karyesinden
Hamîs, Nûh [bin] Hüseyin, karye-i mezbûre
Demürhân ...
Hamîs, Ali bin Hayri?, Çay-ı Gökpinar
Cum‘a ertesini, Mahmûd bin Âbidîn, Sıratçu‘dan
Çehârşenbe, Derviş Ukkâş, an karye-i Beygölü

108a/2 Üstâd Piri Çelebi’nin pazârbaşı tayin olunması

Medîne-i Bolu sükunda vâki‘ bakkâl ustalarının beynlerinde kadîmden bir pazârbaşı olmak mu‘tâd olmağla hâlen pazârbaşılar olmamağla vukûf ve şu‘ûr olan Üstâd Piri Çelebi’yi pazârbaşı nasb ve ta‘yîn olunduğu bu mahalle kayd şüid.

Fi‘l-yevm 12 Cemâziye‘l-âhir [10]96

Şühûdü‘l-Hâl

El-Hâcc Ahmed Çelebi, el-Hâcc Ahmed [bin] Nûruddîn, Mustafa Çelebi, el-Hâcc Mustafa ve gayrühüm mine‘l-huzzâr.

108a/3 Bakkal narh fiyatları

Es‘âr-ı bakkâlân, fî târîh-i mezbûr narh verilmiştir.

Etmek, kıyye 1, kıymeti 18 akçe	Siyâh üzüm, vukkiyye 1, kıymeti 14 akçe
---------------------------------	---

Çörekçi ustalarının esâmîleridir ki zikr olunur. Vaka‘a‘t-tahrîr.

Usta Mehmed Çelebi bin Memi, Usta Mustafa Geredeli, Usta Ahmed.

Çörek dirhem:80, etmek dirhem: 100. Minvâl-i muharrer üzre narh verildi. Fî gurre-i Receb sene [10]96. Bi-ittifâkı‘l-ahâlî bu mahalle kayd şüid.

108a/4 Narh fiyatları

Etmek altmış dirhem bir akçeye narh verildiği kayd şüid.

Fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ aşer min Zi‘l-ka‘de sene [10]96.

Samân, kıyye 1,	Yem, kıyye 1,	Lahm-i ganem, kıyye	Lahm-i bakar, kıyye
-----------------	---------------	---------------------	---------------------

kıymeti 2 akçe	kıymeti 22 akçe	1, kıymeti 14 akçe	1, kıymeti 7 akçe
Kuyruk, kıyye 1, kıymeti 26 akçe	Mum , kıyye 1, kıymeti 40 akçe	Penbe, kıyye 1, kıymeti 68 akçe	Sâbûn, kıyye 1, kıymeti 56 akçe

108a/5 Sûfî karyesinden el-Hâcc Hasan bin Usta Mûsâ'nın dellâl tayin olunması

Sûfî karyesinden el-Hâcc Hasan bin Usta Mûsâ, medîne-i Bolu Dellâlbaşı Saru Mehmed ma'rifetiyle mezbûr el-Hâcc Hasan dellâl nasb olunduğu bu mahalle kayd, birâderi Mehmed Çelebi bin el-Hâcc Müslim Kethüdâ dahî mezbûrun zarar malına kefil oldukları kayd şüid.

Şühûdü'l-Hâl

El-Hâcc Seyyid İsmâil Çelebi, Ahmed Ağa Şağrak, Bayram Beğ ..., Mehmed Ağa

108a/6 Ekmek fiyatları

Elli dirhem bir akçeye, yüz dirhem iki akçeye, iki yüz dirhemi dört akçeye ittifâkla etmekçilere narh verildi. Hurrîre fi'l-yevmi'l-âşîr min...

Fadime kadın?, altın 13 aded?, gurûş?

109a/1 Eksik olduğu için konusu tespit edilememiştir

Berk-i Kebîr karyesi ahâlîleri bi-ecme'ihim meclis-i şer'de Karaçayır mahallesi sâkinelerinden ... kızı [ ] nâm hâtûn tarafından vekîli zevci Hasan bin Memiş nâm kimesne ... akçesi olarak yirmi beş gurûş taleb ve da'vâ eylediklerinde beynlerinde ... tavassut-birle on beş gurûş üzerine inşâ-i akd-i sulh oldukları...

Fî 3 R.(Rebî'ü'l-âhir) (1)233.

Kâtib Nâzır-zâde Ahmed Efendi ve Kâtib Ali Efendi ve Seyyid Hasan ve gayrühüm.

210

Şehâdetleriyle....